Wilh. Kapp
Buchbinderei & Papierh.
Tübingen Münzg. 3

pp
pierh
ntg.3

385

Indulekhā

ഇന്ദുലെഖാ.

ഇംഗ്ലീഷ നൊവൽ മാതിരിയിൽ

എഴുതപ്പെട്ടിട്ടുള്ള

ഒരു കഥ

രണ്ടാം അച്ചടിപ്പ

ഗ്രന്ഥകൎത്താവിനാൽ

സൂക്ഷ്മത്തൊടെ പരിശൊധിക്കപ്പെട്ട

നവീകരിക്കപ്പെട്ടത.

കൊഴിക്കൊട്ട എഡ്യുക്കെഷനൽ ആൻഡ

ജനറൽ ബുക്ക്ഡിപ്പൊവിലെക്കവെണ്ടി.

കൊഴിക്കൊട

സ്പെക്ടെട്ടർ അച്ചുകൂടത്തിൽ

അച്ചടിച്ചത.

1890.

All Rights Reserved.

UNIV BIBL TÜBINGEN
bi XIV 270

ഇന്ദുലെഖാ രണ്ടാം അച്ചടിപ്പിന്റെ

അവതാരികാ

1889 ഡിസമ്പ്ര 9-ാംനു- ൟ പുസ്തകത്തിന്റെ ഒന്നാമത്തെ അവതാരിക എഴുതി കഴിഞ്ഞപ്പോൾ, ൟ പുസ്തകത്തെ പറ്റി രണ്ടാമത ഒരു അവതാരിക എഴുതെണ്ടിവരുമെന്ന വിചാരിപ്പാൻ ഞാൻ അധികം സംഗതികളെ കണ്ടിരുന്നില്ല. അഥവാ എഴുതെണ്ടി വന്നാൽ തന്നെ ഇത്രവെഗം വെണ്ടിവരുമെന്ന സ്വപ്നെപി ഞാൻ ഓൎത്തിട്ടില്ല. 1890 ജനവരി ആദ്യത്തിൽ വില്പാൻ തുടങ്ങിയ ൟ പുസ്തകത്തിന്റെ ഒന്നാം അച്ചടിപ്പ മുഴുവൻ പ്രതികളും മാൎച്ച 30-ാംനു-ക്ക മുമ്പ ചിലവായി പൊയതിനാലും, പുസ്തകത്തിന്ന പിന്നെയും അധികമായി ആവശ്യം ഉണ്ടെന്ന കാണുകയാലും, ഇത്രവെഗം ബുക്ക രണ്ടാമത അച്ചടിപ്പാനും ൟ അവതാരിക എഴുതുവാനും എടയായി തീൎന്നിരിക്കുന്നു.

ഇതവരെ മലയാളഭാഷയിൽ തീരെ ഇംക്ലീഷ നൊവൽ മാതിരിയായുള്ള യാതൊരു പുസ്തകവും വായിച്ചിട്ടില്ലാത്ത മലയാളികൾ ഇത്ര ക്ഷണെന എന്റെ ൟ പുസ്തകത്തെ വായിച്ച രസിച്ച അതിനെകുറിച്ച ശ്ലാഘിച്ചു എന്ന അറിയുന്നതിൽ ഞാൻ ചെയ്ത പ്രയത്നത്തിന്റെ പ്രതിഫലം ആഗ്രഹിച്ചതിലധികം എനിക്കസിദ്ധിച്ചു എന്ന നന്ദിപൂൎവ്വം ഞാൻ ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കുന്നു.

“മദ്രാസ്സമെയിൽ” “ഹിന്തു” “സ്ടാൻഡാൎഡ” “കെരളപത്രിക” “കെരളസഞ്ചാരി” മുതലായ അനെക വൎത്തമാന കടലാസ്സുകളിൽ എന്റെ പുസ്തകത്തെക്കുറിച്ച വളരെ ശ്ലാഘിച്ച എഴുതിയതും മലയാളഭാഷ ഭംഗിയായി എഴുതുവാനും ഭംഗിയായി എഴുതിയാൽ അറിഞ്ഞ സഹൃദയഹൃദയാഹ്ലാദത്തൊടെ രസിപ്പാനും കഴിയുന്ന പലെ മഹാ ജനങ്ങളും സ്നെഹപൂൎവ്വം പുസ്തകത്തെപറ്റി അഭിനന്ദിച്ച എനിക്ക എഴുതിയ പലെ കത്തുകളും

നൊക്കുമ്പൊഴും, വിശെഷിച്ച എന്നെ കുറിച്ച യാതൊരു അറിവും പരിചയവും ഇല്ലാത്ത "ദെശാഭിമാനി" മുതലായ രസികന്മാരായ ചില ലെഖകന്മാർ ഓരൊ വൎത്തമാന കടലാസ്സുകളിൽ എന്റെ പുസ്തകത്തെ പ്രശംസിച്ചതിനെയും പുസ്തകത്തെപ്പറ്റി ചില ജനങ്ങാം സംഗതികൂടാതെ ദുരാക്ഷെപം ചെയ്യതിനെ ബലമായി എതൃത്ത പുസ്തകത്തിന്റെ കീൎത്തിയെ പരിപാലിപ്പാൻ ചെയ്യ ശ്രമങ്ങളെയും കാണുമ്പൊഴും, ഒരം രാജ്യക്കാർ എന്റെ ശ്രമത്തെ പററി അഭിനന്ദിച്ച സന്തൊഷിപ്പാൻ പ്രയാസമായി വരുമൊ എന്ന ആദ്യത്തിൽ ഞാൻ അല്പം ശങ്കിച്ച അതിനെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന ഒരു പ്രസ്താവന ഒന്നാമത്തെ അവതാരികയിൽ ചെയ്യത കെവലം അബദ്ധമായി പൊയി എന്ന ലജ്ജാസമ്മിശ്രമായ അത്യന്ത സന്തൊഷത്തൊടെ ഞാൻ ഇവിടെ സമ്മതിക്കുന്നു.

ചില ജനങ്ങാം എന്റെ പുസ്തകത്തെ കുറിച്ച ചെയ്യ ആക്ഷെപങ്ങളെയും ഞാൻ ശ്രദ്ധയൊടെ കെട്ട, അതുകളുടെ ഗുണദൊഷങ്ങളെ കുറിച്ച എന്റെ ബുദ്ധി എത്തുന്നെടത്തൊളം ആലൊചിച്ച സ്വീകാരയൊഗ്യമെന്ന എനിക്ക ബൊദ്ധ്യമായ സംഗതികളെ നന്ദിയൊടെ സ്വീകരിച്ച, ആവശ്യമുള്ള ചില ഭെദങ്ങളെ ഞാൻ ഒരം രണ്ടാമത്തെ അച്ചടിപ്പിൽ ചെയ്യിട്ടും ഉണ്ട.

എന്നാൽ ഒരു പുസ്തകത്തിന്റെ ഗുണദൊഷങ്ങളെ കുറിച്ച പറവാൻ യൊഗ്യതയുള്ളവരും ഇല്ലാത്തവരും ആ പുസ്തകത്തെ പററി സ്തുത്യവും ആക്ഷെപങ്ങളും ചെയ്യവരുന്നത ലൊകത്തിൽ സാധാരണയാകുന്നു. ആക്ഷെപമൊ സ്തുത്യമൊ ചെയ്യുന്നവന പുസ്തകത്തിന്റെ ഗുണദൊഷങ്ങാം ഗ്രഹിപ്പാൻ ശക്തി ഉണ്ടൊ എന്ന അയാളും അയാളുടെ ആക്ഷെപത്തെയൊ സ്തുത്യത്തെയൊ കൊംക്കുന്നവരും അത്ര സൂക്ഷ്മമായി ആലൊചിക്കാറില്ല. ഇത ഗ്രന്ഥകൎത്താക്കന്മാൎക്ക വ്യസനകരമായ ഒരു അവസ്ഥയാണെന്നുള്ളതിലെക്ക സംശയമില്ല. എന്റെ പുസ്തകത്തെപ്പററി ഇരു

വിധം അസംബന്ധമായ ആക്ഷെപങ്ങളും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട.

ൟ കഥയിലെ നായകിനായകന്മാരായ മാധവീമാധവന്മാൎക്ക അന്യൊന്യം ഉണ്ടായ അനുരാഗ വ്യാപാരങ്ങളെ കാണിക്കുന്നതായ രണ്ടാമദ്ധ്യായത്തിലെ ശൃംഗാര രസപ്രധാന ഘട്ടങ്ങളിൽ മന്മഥൊന്മഥിത മനസ്സായ മാധവന്റെ ചില വിധുരപ്രലാപങ്ങളിൽ മാധവന്റെ വാക്കുകൾക്ക ഗാംഭീൎയ്യം പൊരാതെ വന്നുപൊയി എന്നും മാധവന്റെ വാക്കുകൾ കെട്ടാൽ മാധവൻ ഘനബുദ്ധിയില്ലാത്ത ഒരു വിഡ്ഢിയാണെന്ന തൊന്നിപ്പൊവും എന്നും ചിലർ ആക്ഷെപിച്ചതിനെയും,

പിന്നെ വാചകങ്ങളിൽ ചിലതിന സമാസസംബന്ധം ഇല്ലാതെ വന്നുപൊയിരിക്കുന്നതിനാൽ മനസ്സിലാവാൻ പ്രയാസമെന്ന ഒരു വിദ്വാൻ ചെയ്യു ആക്ഷെപത്തെയും അതിന ദൃഷ്ടാന്തമായി അദ്ദെഹം ഇന്ദുലെഖ 1-ാം അച്ചടിപ്പ 2-ാം അദ്ധ്യായം 9-ാം ഭാഗത്ത കാണുന്ന:—

"സുന്ദരികളായിട്ടുള്ള നായകിമാരെ വൎണ്ണിക്കുന്നതി
"നുള്ള സാമൎത്ഥ്യം ഒട്ടും എനിക്ക ഇല്ലെന്ന ൟ അ
"ദ്ധ്യായം എഴുതെണ്ടി വരുമെന്ന ഓൎത്തപ്പൊൾ എ
"നിക്കുണ്ടായ ഭയം എന്നെ നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലാ
"ക്കിയിരിക്കുന്നു"

എന്നുള്ള വാചകം എടുത്ത കാണിച്ച അവസ്ഥയെയും,

ഇന്ദുലെഖയുടെ പ്രാണവല്ലഭനായ മാധവൻ അനുരാഗപാരവശ്യത്താൽ വലഞ്ഞിരിക്കുന്ന സമയം അസംബന്ധമായി ഒരു വാക്ക പറഞ്ഞു പൊയതിന്ന ഉത്തരമായി ഇന്ദുലെഖ ആ പ്രെമകലഹത്തിൽ മാധവനെപ്പററി "ശപ്പൻ" എന്ന ശകാരിച്ചത വളരെ അപമൎയ്യാദയായിപ്പൊയി എന്ന രണ്ട മൂന്ന രസികന്മാർ ചെയ്യു ആക്ഷെപത്തെയും,

ഇത കൂടാതെ "ബാന്ധവിക്കുക" എന്ന ക്രിയാപദം ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മ നമ്പൂരിപ്പാട വന്ന വിവരത്തെ കുറിച്ച ഇന്ദുലെ

ഖയൊട അതി പരിഹാസത്തൊടും പുച്ഛരസത്തൊടും പറ ഞ്ഞെടത്തും (ഇന്ദുലെഖ 1-ാം അച്ചടിപ്പ 175-ാം ഭാഗം) ചെറു ശ്ശെരി നമ്പൂതിരി, നമ്പൂരിപ്പാട അതി ചാപല്യത്തൊടെ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മയെ കുറിച്ച പറഞ്ഞതിന്ന മറുവടിയായിട്ട പുച്ഛ രസത്തിൽ മറുവടി പറഞ്ഞെടത്തും (ഇന്ദുലെഖ 1-ാം അച്ചടിപ്പ 239-ാം ഭാഗം) ഞാൻ ഉപയൊഗിച്ചത വെടിപ്പായിട്ടില്ലെന്ന ആക്ഷെപിച്ചതിനെയും മററും കെട്ടപ്പൊ൦ അലക്സ്സാണ്ടർ പൊപ്പ എന്ന ഇംക്ലിഷ മഹാ കവിയാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ട ഒരു ശ്ലൊകത്തെ എനിക്ക ഓൎമ്മതൊന്നിയത താഴെ ചെൎക്കുന്നു.

"In Poets as true genius is but rare
"True taste as seldom is the Critics' share,
"Both must alike from Heaven derive their light,
"These born to judge as well as those to write."

ഇതിന്റെ തൎജ്ജമ.

"കവികളിൽ യഥാൎത്ഥമായ കവിതാവാസന എത്ര ദുല്ലഭ "മായി കാണുന്നുവൊ അതപ്രകാരം തന്നെ ഒരു കവിതയെ കു "റിച്ച ഗുണദൊഷം പറയുന്നവരിൽ അങ്ങിനെ പറവാനുള്ള ബു "ദ്ധിശക്തിയും വിദഗ്ദ്ധതയും അത്യന്ത ദുല്ലഭമായിട്ട തന്നെ കാ "ണപ്പെടുന്നു. കവനം ചെയ്യാനുള്ള വാസന കവിക്കും, ആ കവ "നത്തെ അറിഞ്ഞ രസിപ്പാനൊ അപഹസിപ്പാനൊ ഉള്ള ബു "ദ്ധിവിദഗ്ദ്ധതയും സാമൎത്ഥ്യവും ഗുണദൊഷം പറയുന്നവനും, "ഒരുപൊലെ ദൈവീകമായി ജനനാൽ തന്നെ ഉണ്ടായിരിക്കെണ്ടതാണ."

ഠരം അവതാരിക അവസാനിക്കുന്നതിന്ന മുമ്പ എനിക്ക ഒരു സംഗതി കൂടി പ്രസ്താവിപ്പാനുണ്ട.

ഠരം പുസ്തകത്തിന്റെ ഒന്നാമത്തെ പീഠികയിൽ "ജൂൻ 11-ാംനു- മുതൽ ഠരം ബുക്ക ഞാൻ എഴുതി തുടങ്ങി, ആഗസ്ത17-ാംനു- അവസാനിപ്പിച്ചു" എന്ന ഞാൻ എഴുതിയത ശരിയായി ഇ

രിക്കയില്ലെന്ന ചിലർ പറഞ്ഞതായി ഞാൻ അറിയുന്നു. ഇതിനെ കുറിച്ച ഞാൻ മുമ്പ സമാധാനം പറയാനായി വിചാരിച്ചിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ഇയ്യിടെ എന്റെ ഒരു സ്നേഹിതനായ ബാരിസ്റ്റർ- മിസ്റ്റർ- ആൽഫ്രഡ്- ജി- ഗൊവർസായ്പ അവർകൾ സന്തൊഷപൂൎവ്വം എന്റെ പുസ്തകത്തെ കുറിച്ച എനിക്ക എഴുതിയിരുന്ന ഒരു കത്തിൽകൂടി പുസ്തകം ഇത്രവെഗം എഴുതി തീൎന്നത ഏററവും ആശ്ചൎയ്യകരമായിരിക്കുന്നു എന്ന എഴുതി കണ്ടതിനാൽ ഇതിനെപ്പററി ഇപ്പൊൾ ഞാൻ പ്രസ്താവിക്കുന്നതാണ. ഈ പുസ്തകത്തിലെ കഥയെ പററി ഞാൻ ആലൊചിച്ച തുടങ്ങിയത ജൂൻ മാസത്തിന്ന എത്രയൊ മുമ്പ തന്നെ ആയിരുന്നു. അതാതസമയം വെണ്ടുന്ന നൊട്ട്സ കളും കുറിച്ചെടുത്ത വെച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു- ജൂൻ 11-ാംനു- മുതൽക്കാണ യഥാൎത്ഥത്തിൽ പുസ്തകമായി എഴുതുവാൻ തുടങ്ങിയത കുറെ കഴിഞ്ഞതിന്റെ ശെഷം അച്ചടിപ്പാനും തുടങ്ങി- പതിനെട്ടാമദ്ധ്യായം എഴുതുന്നതിൽ ചില പുസ്തകങ്ങൾ വരുത്തെണ്ടതിന്ന താമസം നെരിട്ടിട്ടുണ്ടായിരുന്നില്ലെങ്കിൽ ഈ പുസ്തകം ജുലായി 10-ാംനു-ക്ക മുമ്പ എഴുതി തീരുന്നതായിരുന്നു. എഴുതി തുടങ്ങിയതിന്റെയും അച്ചടിപ്പാൻ ഏല്പിച്ചതിന്റെയും അതാതസമയം അച്ചടിപ്പാൻ ഓരൊ അദ്ധ്യായം എഴുതി അയച്ച കൊടുത്തിട്ടുള്ളതിന്റെയും തിയ്യതികളുടെ വിവരങ്ങൾ സ്പെക്ടെററർ ആപ്പീസ്സിൽ ഉണ്ടെങ്കിൽ അതും എന്റെ വക്കൽ ഉള്ളതും പരിശൊധിച്ചാൽ ഈ സംഗതിയിൽ അധികം സംശയിപ്പാൻ എടയുണ്ടാകുന്നതല്ല.

ഇന്ദുലെഖ ഈ രണ്ടാം അച്ചടിപ്പിന്റെ ഇംക്ലീഷ തൎജ്ജമ മലയാം ജില്ല അക്ടിംഗ് കലക്ടർ മഹാരാജശ്രീ ഡബ്ലിയു-ഡ്യൂമഗ്ഗ്സായ്പ അവർകൾ ചെയ്യുന്നുണ്ടെന്ന എന്റെ വായനക്കാർ അറിഞ്ഞിരിക്കാം. തൎജ്ജമ പകുതിയിൽ അധികം കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. തൎജ്ജമ കഴിഞ്ഞെടത്തൊളം ഞാൻ വായിച്ചതിൽ മലയാളവാചകങ്ങളിലുള്ള ധ്വന്യൎത്ഥങ്ങൾ കൂടി സൂക്ഷ്മമായി ഗ്രഹിച്ച

സരസമായും നിഷ്പ്രയാസമായും ഇംക്ലീഷഭാഷയിൽ അതിലളിതമായ വാചകങ്ങളാൽ സ്ഫുരിപ്പിച്ച എഴുതുവാൻ ശക്തനായ ൟ സായ്പ അവർകൾ എന്റെ പുസ്തകത്തെ തൎജ്ജമചെയ്യാൻ എടയായത പുസ്തകത്തിന്റെ ഒരു വിശെഷഭാഗ്യവും എനിക്ക പരമ സന്തൊഷത്തിന്നും തൃപ്തിക്കും ഒരു കാരണവും ആയി തീൎന്നിരിക്കുന്നു എന്ന നന്ദിപൂൎവ്വം ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കുന്നതിൽ ഞാൻ ഒട്ടും സംശയിക്കുന്നില്ല.

"ഇന്ദുലെഖ"യുടെ രണ്ടാം അച്ചടിപ്പായ ൟ പുസ്തകം അച്ചടിപ്പാനുള്ള അവകാശത്തെയും കൎത്തൃത്വത്തെയും ഞാൻ കൊഴിക്കൊട എഡ്യുക്കെഷനൽ ആൻഡ് ജെനറൽ ബുക്ക് ഡിപ്പൊവിലെക്ക കയ്മാററം ചെയ്യതിനാൽ ഡിപ്പൊ ഉടമസ്ഥന്മാരുടെ ചിലവിന്മെൽ ൟ പുസ്തകം അച്ചടിപ്പിച്ചതാണെന്ന എന്റെ വായനക്കാര അറിഞ്ഞിരിക്കാം. എന്നാൽ ഞാൻ ഇങ്ങിനെ കയ്മാററം ചെയ്യത ഒരു വലിയ ദ്രവ്യപ്രതിഫലത്തെ ആഗ്രഹിച്ചിട്ടല്ലാ- ഡിപ്പൊവിന്റെ ഉടമസ്ഥന്മാരും ഞാനുമായുള്ള സ്നെഹം നിമിത്തവും ൟ പ്രവൃത്തി അവൎക്ക കൊടുത്താൽ അവര ശ്രദ്ധയൊടെ വെടിപ്പായി നടത്തുമെന്നുള്ള വിശ്വാസത്തിന്മെലും ആഗ്രഹത്താലും ആകുന്നു. പുസ്തകം ഇത്ര ക്ഷണെന ഇത്ര വെടിപ്പായി അച്ചടിപ്പിച്ച പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്താൻ ഒരുക്കിയത കാണുന്നതിൽ എന്റെ ആഗ്രഹം മുഴുവനും സഫലമായിരിക്കുന്നു. അന്യദെശക്കാരായ ൟ ഡിപ്പൊ ഉടമസ്ഥന്മാർ മലയാളഭാഷയുടെ അഭിവൃദ്ധിക്കും മലയാളികളുടെ ആവശ്യത്തിന്നും വെണ്ടി ചെയ്യ ൟ പ്രയത്നത്തെ യൊഗ്യരായ മലയാളികൾ അറിഞ്ഞ സന്തൊഷിക്കുമെന്ന ഞാൻ പൂൎണ്ണമായി വിശ്വസിക്കുന്നു.

1890 മെയി 31-ാംനു-
പരപ്പനങ്ങാടി.

ഒ. ചന്തുമെനൊൻ.

ഇന്ദുലെഖാ ഒന്നാം അച്ചടിപ്പിന്റെ

അവതാരികാ

1886 ഒടുവിൽ കൊഴിക്കൊട വിട്ട മുതൽ ഞാൻ ഇംഗ്ലീഷ നൊവൽ പുസ്തകങ്ങൾ അധികമായി വായിപ്പാൻ തുടങ്ങി. ഗവൎമ്മെണ്ട ഉദ്യൊഗമൂലമായ പ്രവൃത്തി ഇല്ലാതെ വീട്ടിൽ സ്വാസ്ഥ്യമായി ഇരിക്കുന്ന എല്ലാ സമയത്തും നൊവൽ വായനകൊണ്ടു തന്നെ കാലക്ഷെപമായി. ഇത നിമിത്തം സാധാരണ ഞാനുമായി സംസാരിച്ചു വിനൊദിച്ചു സമയം കഴിക്കുന്ന എന്റെ ചില പ്രിയപ്പെട്ട ആളുകൾക്കു കുറെ കുണ്ഠിതം ഉണ്ടായതായി കാണപ്പെട്ടു. അതുകൊണ്ടു ഞാൻ നൊവൽ വായനയെ ഒട്ടും ചുരുക്കിയില്ലെങ്കിലും ഇവരുടെ പരിഭവം വെറെ വല്ല വിധത്തിലും തീൎക്കാൻ കഴിയുമൊ എന്നു ശ്രമിച്ചു. ആ ശ്രമങ്ങളിൽ ഒന്നു ചില നൊവൽ ബുക്കു വായിച്ചു കഥയുടെ സാരം ഇവരെ മലയാളത്തിൽ തൎജ്ജമചെയ്തു ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നതായിരുന്നു. രണ്ടുമൂന്നു നൊവൽ ബുക്കുകൾ അവിടവിടെ ഇങ്ങിനെ തൎജ്ജമചെയ്തു പറഞ്ഞു കെട്ടതിൽ ഇവരു അത്ര രസിച്ചതായി കാണപ്പെട്ടില്ല. ഒടുവിൽ ദൈവഗത്യാ ലൊൎഡ ബീക്കൻസ്ഫീൽഡ ഉണ്ടാക്കിയ "ഹെൻറിയിട്ട ടെംപൾ" എന്ന നൊവൽ ഇവരിൽ ഒരാൾക്കു വളരെ രസിച്ചു. അതു മുതൽ ആ ആൾക്കു നൊവൽ വായിച്ചു കെൾക്കാൻ ബഹു താല്പൎയ്യം തുടങ്ങി, ക്രമെണ കലശലായി തീൎന്നു. തൎജ്ജമ പറഞ്ഞു കെൾക്കെണമെന്നുള്ള തിരക്കിനാൽ എനിക്കു സ്വൈരമായി ഒരു ബുക്കും വായിപ്പാൻ പലപ്പൊഴും നിവൃത്തിയില്ലാതെ ആയി വന്നു. ചിലപ്പൊൾ വല്ല "ലൊബുക്കും" താനെ ഇരുന്നു വായിക്കുമ്പൊൾ കൂടി അതു "നൊവൽ ആണ തൎജ്ജമ പറയണം" എന്നു പറഞ്ഞു ശാഠ്യം തുടങ്ങി. എന്തെങ്കിലും മുമ്പുണ്ടായിരുന്ന പരിഭവം തീൎക്കാൻ ശ്ര

മിച്ചത വലിയ തരക്കെടായി തിന്നു എന്ന എനിക്കതന്നെ തൊന്നി. ഒടുവിൽ ഞാൻ മെൽ പറഞ്ഞ ബീക്കൻസ്ഫീൽഡിന്റെ നൊവൽ ഒന്ന തൎജ്ജമചെയ്തു എഴുതി കൊടുക്കെണമെന്ന ആവശ്യപ്പെട്ടു. ഇതിന്ന ഞാൻ ആദ്യത്തിൽ സമ്മതിച്ചു. പിന്നെ കുറെ തൎജ്ജമ ചെയ്തു നൊക്കിയപ്പൊൾ അങ്ങിനെ തൎജ്ജമ ചെയ്യുന്നത കെവലം നിഷ്പ്രയൊജനമാണെന്ന എനിക്ക തൊന്നി.

ഇംക്ലീഷ അറിഞ്ഞുകൂടാത്ത എന്റെ ഇഷ്ടജനങ്ങളെ ഒരു ഇംക്ലീഷനൊവൽ വായിച്ച തൎജ്ജമയാക്കി പറഞ്ഞ ഒരുവിധം ശരിയായി മനസ്സിലാക്കാൻ അത്ര പ്രയാസമുണ്ടെന്ന എനിക്ക തൊന്നുന്നില്ല. എന്നാൽ തൎജ്ജമയായി എഴുതി കഥയെ ശരിയായി ഇവരെ മനസ്സിലാക്കാൻ കെവലം അസാദ്ധ്യമാണ എന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. തൎജ്ജമയായി എഴുതിയത വായിക്കുമ്പൊൾ ആ എഴുതിയത മാത്രമെ മനസ്സിലാകയുള്ളു. അതുകൊണ്ട മതിയാകയില്ല. ഇംക്ലീഷിന്റെ ശരിയായ അൎത്ഥം അപ്പപ്പൊൾ തൎജ്ജമയായി പറഞ്ഞ മനസ്സിലാക്കുന്നതാണെങ്കിൽ ഓരൊ സംഗതി തൎജ്ജമചെയ്തു പറയുന്നതൊടുകൂടി അതിന്റെ വിവരണങ്ങൾ പലെ ഉപസംഗതികളെ കൊണ്ട ഉദാഹരിച്ചും വാക്കുകളുടെ ഉച്ചാരണഭെദങ്ങൾ കൊണ്ടും ഭാവം കൊണ്ടും മററും കഥയുടെ സാരം ഒരു വിധം ശരിയായി അറിയിപ്പാൻ സാധിക്കുന്നതാണ. അങ്ങിനെയുള്ള വിവരണങ്ങളും പരിഭാഷകളും ഉപസംഗതികളും മററും നെർതൎജ്ജമയായി എഴുതുന്നതിൽ ചെൎത്താൽ ആകപ്പാടെ തൎജ്ജമ വഷളായി വരുമെന്നുള്ളതിന്ന സംശയമില്ലാത്തതാകുന്നു. പിന്നെ ഇംക്ലീഷനൊവൽ പുസ്തകങ്ങളിൽ ശൃംഗാരരസ പ്രധാനമായ ഘട്ടങ്ങൾ മലയാളഭാഷയിൽ നെർ തൎജ്ജമയാക്കി എഴുതിയാൽ വളരെ ഭംഗി ഉണ്ടാകയില്ല. ഠരം സംഗതികളെ എല്ലാംകൂടി ആലൊചിച്ച ഒരു നൊവൽബുക്ക ഏകദെശം ഇംക്ലീഷനൊവൽ ബുക്കുകളുടെ മാതിരിയിൽ മലയാളത്തിൽ എഴുതാമെന്ന ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചു എന്നെ ബ

ദ്ധിമുട്ടിച്ചാളൊട വാഗ്ദത്തം ചെയ്തു. ഠരം കരാർ ഉണ്ടായത കഴിഞ്ഞ ജനവരിയിലാണ. ഓരൊ സംഗതി പറഞ്ഞ ജ്രൂൻമാസം വരെ താമസിച്ചു. പിന്നെ ബുദ്ധിമുട്ട നിവൃത്തി ഇല്ലാതെ ആയി. ജ്രൂൻ 11-ാംനു- മുതൽ ഠരം ബുക്കു ഞാൻ എഴുതി തുടങ്ങി- ആഗസ്ത 17-ാംനു- അവസാനിപ്പിച്ചു. ഇങ്ങിനെയാണ ഠരം പുസ്തകത്തിന്റെ ഉത്ഭവത്തിനുള്ള കാരണം.

ഠരം മാതിരി ഒരു ബുക്കിനെപ്പററി എന്റെ നാട്ടുകാൎക്ക എന്ത അഭിപ്രായമുണ്ടാവുമൊ എന്ന ഞാൻ അറിയുന്നില്ല. ഇംക്ലീഷ അറിവില്ലാത്തവർ ഠരം മാതിരിയിലുള്ള കഥകൾ വായിച്ചിരിക്കാൻ എടയില്ല. ഠരം വക കഥകളെ ആദ്യമായി വായിക്കുമ്പൊൾ അതുകളിൽ അഭിരുചി ഉണ്ടാവുമൊ എന്നും സംശയമാണ.

ഠരം പുസ്തകം ഞാൻ എഴുതുന്ന കാലം ഇംക്ലീഷ പരിജ്ഞാനമില്ലാത്ത എന്റെ ചില സ്നേഹിതന്മാർ എന്നൊട എന്ത സംഗതിയെ പററിയാണ പുസ്തകം എഴുതുന്നത എന്ന ചൊദിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ഇതിൽ ഒന്ന രണ്ടാളൊട ഞാൻ സൂക്ഷ്മസ്ഥിതി പറഞ്ഞതിൽ അവൎക്ക എന്റെ ഠരം ശ്രമം വളരെ രസിച്ചതായി എനിക്ക തൊന്നീട്ടില്ല- "ഇതെന്ത സാരം- ഇതിനാണ ഇത്ര ബു "ദ്ധിമുട്ടുന്നത- യഥാൎത്ഥത്തിൽ ഉണ്ടാവാത്ത ഒരു കഥ എഴുതു "ന്നത കൊണ്ടു എന്ത പ്രയൊജനം" എന്ന ഇതിൽ ഒരാൾ പറഞ്ഞതായി ഞാൻ അറിയും. എന്നാൽ ഇതിന സമാധാനമായി എനിക്ക പറവാനുള്ളത ഒരു സംഗതി മാത്രമാണ. ലൊകത്തിൽ ഉള്ള പുസ്തകങ്ങളിൽ അധികവും കഥകളെ എഴുതീട്ടുള്ള പുസ്തകങ്ങളാണ. ഇതുകളിൽ ചിലതിൽ ചരിത്രങ്ങൾ എന്ന പറയപ്പെടുന്നതും യഥാൎത്ഥത്തിൽ ഉണ്ടായതെന്ന വിശ്വസിക്കപ്പെടുന്നതും ആയ കഥകൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ഇത കഴിച്ചു മററുള്ള ബുക്കുകളിൽ കാണപ്പെടുന്ന കഥകൾ എല്ലാം യഥാൎത്ഥത്തിൽ നടന്നതാണെന്ന വിശ്വസിക്കപ്പെടാത്തതൊ സംശയിക്കപ്പെടുന്നതൊ ആയ കഥകളാകുന്നു.

എന്നാൽ സാധാരണയായി കഥകാം വാസ്തവത്തിൽ നടന്നതായാലും അല്ലെങ്കിലും കഥകാം പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതിൻെറ ചാതുൎയ്യം പൊലെ മനുഷ്യൎക്ക രസിക്കുന്നതായിട്ടാണ കാണപ്പെടുന്നത. അല്ലെങ്കിൽ ഇത്ര അധികം പുസ്തകങ്ങാം ഒരം വിധം കഥകളെ കൊണ്ട ചമക്കപ്പെടുവാൻ സംഗതി ഉണ്ടാവുന്നതല്ല. കഥ വാസ്തവത്തിൽ നടന്നതൊ അല്ലയൊ എന്നുള്ള സൂക്ഷ്മവിചാരം, അറിവുള്ളവർ ഒരം വക ബുക്കുകളെ വായിക്കുമ്പൊാം ചെയ്യുന്നതെ ഇല്ല- കവനത്തിൻെറ ചാതുൎയ്യം കഥയുടെ ഭംഗികാം മനുഷ്യരുടെ മനസ്സിനെ ലയിപ്പിക്കുന്നു. നല്ല ഭംഗിയായി എഴുതീട്ടുള്ള ഒരു കഥയെ ബുദ്ധിക്ക രസികത്വമുള്ള ഒരുവൻ വായിക്കുമ്പൊാം ആ കഥ വാസ്തവത്തിൽ ഉണ്ടാവാത്ത ഒരു കഥയാണെന്നുള്ള പൂൎണ്ണ ബൊദ്ധ്യം അവൻെറ മനസ്സിന്ന എപ്പൊഴും ഉണ്ടെങ്കിലും, ആ കഥയിൽ കാണിച്ച സംഗതികാം, അവകാം വാസ്തവത്തിൽ ഉണ്ടായതായി അറിയുമ്പൊാം അവൻെറ മനസ്സിന്ന എന്തെല്ലാം ക്ഷൊഭങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കുമൊ ആ ക്ഷൊഭങ്ങളെ തന്നെ നിശ്ചയമായി ഉണ്ടാക്കുമെന്നുള്ളതിന്ന സംശയമില്ല. എത്ര ഗംഭീരബുദ്ധികളായ വിദ്വാന്മാർ തങ്ങാം വായിക്കുന്ന കഥ വാസ്തവത്തിൽ ഉണ്ടായതല്ലെന്നുള്ള ബൊദ്ധ്യത്തൊടു കൂടി തന്നെ ആ കഥകളിൽ ഓരൊ ഘട്ടങ്ങാം വായിക്കുമ്പൊാം ആ ഗ്രന്ഥകൎത്താവിൻെറ പ്രയൊഗ സാമൎത്ഥ്യത്തിന്നനുസരിച്ച രസിക്കുന്നു. ഒരം വക പുസ്തകങ്ങളിൽ ചില ദുഃഖരസപ്രധാനമായ ഘട്ടങ്ങാം വായിക്കുമ്പൊാം എത്ര യൊഗ്യരായ മനുഷ്യൎക്ക മനസ്സ വ്യസനിച്ച കണ്ണിൽ നിന്ന ജലം താനെ ഒഴുകിപ്പൊവുന്നു. ഹാസ്യരസപ്രധാനമായ ഘട്ടങ്ങാം വായിച്ച എത്ര മനുഷ്യർ ഒറക്കെ ചിറിച്ചുപൊവുന്നു. ഇതെല്ലാം സാധാരണ അറിവുള്ളാളുകളുടെ ഇടയിൽ ദിവസംപ്രതി ഉണ്ടായി കാണുന്ന കാൎയ്യങ്ങളാണ. ഒരം വക കഥകാം ഭംഗിയായി എഴുതിയാൽ സാധാരണ മനുഷ്യൻെറ മനസ്സിനെ വിനൊദിപ്പിക്കുവാ

നം മനുഷ്യൎക്ക അറിവുണ്ടാകുവാനും വളരെ ഉപയൊഗമുള്ളതാണെന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട കഥ വാസ്തവത്തിൽ നടക്കാത്തതാകയാൽ പ്രയൊജനമില്ലാത്തതാണെന്ന പറയുന്നത ശരിയല്ലെന്ന എനിക്ക തൊന്നുന്നു. ആ കഥ എഴുതിയ മാതിരി ഭംഗിയായിട്ടുണ്ടൊ എന്ന മാത്രമാണ ആലൊചിച്ച നൊക്കെണ്ടത.

എന്റെ മറെറാരു സ്നെഹിതൻ ഇയ്യിടെ ഒരു ദിവസം ഞാൻ ഈ പുസ്തകത്തിന്റെ അച്ചടി പരിശൊധിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുമ്പൊൾ ഈ ബുക്ക എന്ത സംഗതിയെപ്പററിയാണ എന്ന എന്നൊട ചൊദിച്ചു- പുസ്തകം അടിച്ച തീൎന്നാൽ ഒരു പകൎപ്പ ഞാൻ അദ്ദെഹത്തിന്ന അയച്ചുകൊടുക്കാമെന്നും അപ്പൊൾ സംഗതി മനസ്സിലാവുമെന്നും മാത്രം ഞാൻ മറുവടി പറഞ്ഞു. അതിന അദ്ദെഹം എന്നൊട മറുവടി പറഞ്ഞ വാക്കുകൾതന്നെ ഇവിടെ ചെൎക്കുന്നു.

"സയൻസ്സ്" എന്ന പറയപ്പെടുന്ന ഇംക്ലീഷ ശാസ്ത്ര വിദ്യ
"കളെ കുറിച്ചാണ ഈ പുസ്തകം എഴുതുന്നത എങ്കിൽ
"കൊള്ളാം- അല്ലാതെ മറെറാരു സംഗതിയെപ്പററിയും മ
"ലയാളത്തിൽ ഇപ്പൊൾ പുസ്തകങ്ങൾ ആവശ്യമില്ല"

ഞാൻ ഈ വാക്കുകൾ കെട്ട ആശ്ചൎയ്യപ്പെട്ടു.

സാധാരണ ഈ കാലങ്ങളിൽ നടക്കുന്ന മാതിരിയുള്ള സംഗതികളെ മാത്രം കാണിച്ചും ആശ്ചൎയ്യകരമായ യാതൊരു അവസ്ഥകളെയും കാണിക്കാതെയും ഒരു കഥ എഴുതിയാൽ അത എങ്ങിനെ ആളുകൾക്ക രസിക്കും എന്ന ഈ പുസ്തകം എഴുതുന്ന കാലത്ത മററു ചിലർ എന്നൊട ചൊദിച്ചിട്ടുണ്ട. അതിന ഞാൻ അവരൊട മറുവടി പറഞ്ഞത—എണ്ണച്ചായ ചിത്രങ്ങൾ യൂറൊപ്പിൽ എഴുതുന്ന മാതിരി ഈ ദിക്കിൽ കണ്ടു രസിച്ചു തുടങ്ങിയതിന മുമ്പ, ഉണ്ടാവാൻ പാടില്ലാത്ത വിധമുള്ള ആകൃതിയിൽ എഴുതീട്ടുള്ള നരസിംഹമൂൎത്തിയുടെ ചിത്രം, വെട്ടുകൊരു

മകൻെറ ചിത്രം, ചില വ്യാളമുഖ ചിത്രം, ശ്രീകൃഷ്ണൻ സാധാരണ രണ്ടുകാൽ ഉള്ളവൎക്ക നില്പാൻ ഒരു വിധവും പാടില്ലാത്ത വിധം കാൽ പിണച്ചുവെച്ച ഓടക്കുഴൽ ഊതുന്ന മാതിരി കാണിക്കുന്ന ചിത്രം, ആയിരം ഫണമുള്ള അനന്തൻെറ ചിത്രം, വലിയ രാക്ഷസന്മാരുടെ ചിത്രം ഇതുകളെ നിഴലും വെളിച്ചവും നിമ്നോന്നത സ്വഭാവങ്ങളും സ്ഫുരിക്കപ്പെടാത്ത മാതിരിയിൽ രൂക്ഷങ്ങളായ ചായങ്ങൾ കൊണ്ടു എഴുതിയതു കണ്ടു രസിച്ചു ആ വക എഴുത്തുകാൎക്ക പലെ വിധ സമ്മാനങ്ങൾ കൊടുത്തുവന്നിരുന്ന പലരും ഇപ്പോൾ അതുകളിൽ വിരക്തിവന്നു മനുഷ്യൻെറയൊ മൃഗത്തിൻെറയൊ വെറെ വസ്തുക്കളുടെയൊ സാധാരണ സ്വഭാവങ്ങൾ കാണിക്കുന്ന എണ്ണച്ചായ ചിത്രം, വെള്ളച്ചായ ചിത്രം ഇതുകളെ കുറിച്ചു കൌതുകപ്പെട്ടു എത്രണ്ടു സൃഷ്ടിസ്വഭാവങ്ങൾക്ക ചിത്രങ്ങൾ ഒത്തുവരുന്നുവൊ അത്രണ്ടു ആ ചിത്രകൎത്താക്കന്മാരെ ബഹുമാനിച്ചു വരുന്നതു കാണുന്നില്ലയൊ. അതു പ്രകാരം തന്നെ കഥകൾ സ്വാഭാവികമായി ഉണ്ടാവാൻ പാടുള്ള വൃത്താന്തങ്ങളെകൊണ്ടു തന്നെ ഭംഗിയായി ചമച്ചാൽ കാലക്രമെണ ആ വക കഥകളെ അസംഭവ്യ സംഗതികളെക്കൊണ്ടു ചമക്കപ്പെട്ട പഴയ കഥകളെക്കാൾ രുചിക്കുമെന്നാകുന്നു.

എന്നാൽ ഞാൻ എഴുതിയ ഒരു കഥ ഭംഗിയായിട്ടുണ്ടെന്നു ലെശംപൊലും എനിക്ക വിശ്വാസമില്ല. അങ്ങിനെ ഒരു വിശ്വാസം എനിക്ക വന്നിട്ടുണ്ടെന്നു മെൽ പറഞ്ഞ സംഗതികളാൽ എൻെറ വായനക്കാൎക്ക തൊന്നുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അതു എനിക്ക പരമ സങ്കടമാണ. ഈ മാതിരി കഥകൾ ഭംഗിയായി എഴുതുവാൻ യൊഗ്യതയുള്ളവർ ശ്രദ്ധവെച്ചു എഴുതിയാൽ വായിപ്പാൻ ആളുകൾക്ക രുചി ഉണ്ടാവുമെന്നാണ ഞാൻ പറയുന്നതിൻെറ സാരം.

ഒരു പുസ്തകം എഴുതീട്ടുള്ളതു ഞാൻ വീട്ടിൽ സാധാരണ സംസാരിക്കുന്ന മലയാളഭാഷയിൽ ആകുന്നു. അല്പം സംസ്കൃത

പരിജ്ഞാനം എനിക്ക ഉണ്ടെങ്കിലും പലെ സംസ്കൃതവാക്കുകളും മലയാളഭാഷയിൽ നൊം മലയാളികാം സംസാരിച്ച വരുമ്പൊാം ഉപയൊഗിക്കുന്ന മാതിരിയിലാണ ൟ പുസ്തകത്തിൽ സാധാരണയായി ഞാൻ ഉപയൊഗിച്ചിട്ടുള്ളത. ദൃഷ്ടാന്തം "വ്യുല്പത്തി" എന്ന ശരിയായി സംസ്കൃതത്തിൽ ഉച്ചരിക്കെണ്ട പദത്തെ "വില്പത്തി" എന്നാണ സാധാരണ നൊം പറയാറ. അത ആ സാധാരണ മാതിരിയിൽ തന്നെയാണ ൟ പുസ്തകത്തിൽ എഴുതിയിരിക്കുന്നത. ഇതപൊലെ പലെ വാക്കുകളെയും കാണാം. "പട്ട" "ധ്യുതഗതി" "ധ്യുതഗതിക്കാരൻ" "യൊഗ്യമായ സഭ" ൟവക പലെ പദങ്ങളും സമാസങ്ങളും സംസ്കൃതസിദ്ധമായ മാതിരിയിൽ അല്ല. മലയാളത്തൊട ചെൎത്ത പറയുമ്പൊാം ഉച്ചരിക്കുന്നതും അൎത്ഥം ഗ്രഹിക്കുന്നതും. അതകൊണ്ട സാധാരണ മലയാളഭാഷ സംസാരിക്കുമ്പൊാം ൟവക വാക്കുകളെ ഉച്ചരിക്കുന്ന പ്രകാരംതന്നെയാകുന്നു ൟ പുസ്തകത്തിൽ ഉപയൊഗിച്ചിരിക്കുന്നത എന്ന മുൻകൂട്ടി എന്റെ വായനക്കാരെ ഗ്രഹിപ്പിപ്പാൻ ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. ഇത കൂടാതെ കൎത്തൃകൎമ്മക്രിയകളെയും അകൎമ്മക സകൎമ്മക ക്രിയാപദങ്ങളെയും സാധാരണ സംസാരിക്കുമ്പൊാം ഉപയൊഗിക്കുന്ന മാതിരിയിൽ തന്നെയാണ ൟ പുസ്തകത്തിൽ പലെടങ്ങളിലും ഉപയൊഗിച്ച വന്നിരിക്കുന്നത എന്നുംകൂടി ഞാൻ ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കുന്നു. മലയാള വാചകങ്ങാം മലയാളികാം സംസാരിക്കുന്ന മാതിരി വിട്ട സംസ്കൃത ഗദ്യങ്ങളുടെ സ്വഭാവത്തിൽ പരിശുദ്ധമാക്കി എഴുതുവാൻ ഞാൻ ശ്രമിച്ചിട്ടില്ല.

ഇംക്ലീഷ അറിയുന്ന എന്റെ വായനക്കാര ൟ പുസ്തകം വായിക്കുന്നതിന്ന മുമ്പ ഇതിനെപറ്റി ഞാൻ ഡബ്ലിയൂ- ഡ്യൂമർഗ്ഗ് സായ്പ അവർകാംക്ക ഇംക്ലീഷിൽ എഴുതീട്ടുള്ള ഒരു ചെറിയ കത്ത ഇതൊന്നിച്ച അച്ചടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതകൂടി വായിപ്പാൻ അപെക്ഷ. ൟ പുസ്തകത്തിൽ അടങ്ങിയ മിക്ക സംഗതികളെപ

ററി ഉണ്ടായി വരാമെന്ന എനിക്ക ഉൗഹിപ്പാൻ കഴിഞ്ഞെട ത്തൊളമുള്ള ആക്ഷെപങ്ങളെ കുറിച്ച സമാധാനമായി എനിക്ക പറവാനുള്ളത ഞാൻ ആ കത്തിൽ കാണിച്ചിട്ടുണ്ട.

ൟ പുസ്തകം അച്ചടിക്കുന്നതിൽ സ്റ്റെക്കൈററർ അച്ച ക്കൂടം സൂപ്രഡെണ്ട മിസ്റ്റർ കൊച്ചുകുഞ്ഞനാൽ എനിക്ക വളരെ ഉ പകാരം ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട. എഴുത്തിൽ ബദ്ധപ്പാട നിമിത്തം വന്നു പൊയിട്ടുള്ള തെററുകളെ ൟ പുസ്തകം അച്ചടിക്കുമ്പൊൾ അ താത സമയം ൟ സാമൎത്ഥ്യമുള്ള ചെറുപ്പക്കാരൻ എന്റെ അ റിവിൽ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ടെന്ന നന്ദിപൂൎവ്വം ഞാൻ ഇവിടെ പ്ര സ്താവിക്കുന്നു.

പരപ്പനങ്ങാടി
1889 ഡിസെമ്പ്ര 9-ാംനു- } ഒ. ചന്തുമെനൊൻ.

സംഗ്രഹം.

അദ്ധ്യായം	സംഗതി വിവരം.	ഭാഗം.	
		മുതൽ	വരെ
1	പ്രാരംഭം	1	7
2	ഇന്ദുലെഖാ.	8	52
3	ഒരു കൊപിഷ്ഠന്റെ ശപഥം	53	58
4	ഒരു വിയൊഗം	59	68
5	പഞ്ചുമെനവന്റെ ക്രൊധം	69	83
6	പഞ്ചുമെനവന്റെ കുണ്ഠിതം	84	96
7	മൂക്കില്ലാത്ത മനക്കൽ സൂരിനമ്പൂരിപ്പാട.	97	119
8	മദ്രാശിയിൽ നിന്ന ഒരു ആഗമനം. ...	120	124
9	നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ ആഗമനവും മററും ...	125	137
10	മദ്രാശിയിൽ നിന്ന ഒരു കത്ത	138	148
11	നമ്പൂരിപ്പാട്ടിനെപ്പററി ജനങ്ങൾ സംസാരിച്ചത	149	161
12	നമ്പൂരിപ്പാട്ടും ഇന്ദുലെഖയുമായി ഒന്നാമതുണ്ടായ സംഭാഷണം	162	206
13	നമ്പൂരിപ്പാട്ടും ഇന്ദുലെഖയുമായുണ്ടായ രണ്ടാമത്തെ സംഭാഷണം	207	233
14	നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ പരിണയം	234	247
15	ഒരു ആപത്ത	248	266
16	മാധവന്റെ സഞ്ചാരം...	267	282
17	മാധവനെ കണ്ടെത്തിയത	283	309
18	ഒരു സംഭാഷണം	310	380
19	മാധവന്റെ സഞ്ചാരകാലത്ത വീട്ടിൽ നടന്ന വാസ്തവങ്ങൾ	381	397
20	കഥയുടെ സമാപ്തി	398	403

1.

2.
3.

4.

5.

6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.

13.

14.
15.
16.

ഠരം കഥയിൽ മുഖ്യമായി പറയപ്പെടുന്ന ആളുകളുടെ പെരുകഠം മുതലായവ.

1. പഞ്ചുമെനവൻ—ചെമ്പാഴിയൊട്ട പൂവള്ളി വീട്ടിലെ കാരണവൻ.
2. പഞ്ചുമെനവന്റെ അനുജൻ ശങ്കരമെനവൻ.
3. പഞ്ചുമെനവന്റെ നെരെ സൊദരിയുടെ മകഠം പാൎവ്വതി അമ്മ.
4. പാൎവ്വതി അമ്മയുടെ മകൻ മാധവൻ. ബി-എ, ബി- എൽ. 24 വയസ്സ.
5. പഞ്ചുമെനവന്റെ അമ്മയുടെ അമ്മയുടെ സൊദരിയുടെ മകളുടെ മകഠം കുമ്മിണി അമ്മ.
6. കുമ്മിണി അമ്മയുടെ മകൻ ചാത്തരമെനൊൻ.
7. ടി ടി- ഗൊപാലൻ.
8. ടി മകഠം കല്യാണിക്കുട്ടി.
9. പഞ്ചുമെനവന്റെ ഭാൎയ്യ കുഞ്ഞിക്കുട്ടി അമ്മ.
10. ടി മകഠം ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മ.
11. ടി മകൻ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവൻ.
12. ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മയുടെ മകഠം പഞ്ചുമെനവന്റെ പൌത്രി. } ഇന്ദുലെഖാ.
13. ഇന്ദുലെഖയുടെ അച്ഛൻ കിളിമാനൂർ രാജാവ സ്വൎഗ്ഗാരൊഹണമായ ശെഷം ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മയുടെ ഭൎത്താവായ കറുത്തെടത്ത കെശവൻ നമ്പൂരി.
14. മാധവന്റെ അച്ഛൻ ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കര.
15. കുമ്മിണി അമ്മയുടെ ഭൎത്താവ ശിനപ്പട്ടര.
16. ടി എളയമകൻ ശിന്നൻ 9- വയസ്സ.

ഇന്ദുലെഖാ.

ഒന്നാം അദ്ധ്യായം.

പ്രാരംഭം.

ചാത്തരമെനൊൻ—എന്താണ മാധവാ ഇങ്ങിനെ സാഹസമായി വാക്ക പറഞ്ഞത. ഛീ- ഒട്ടും നന്നായില്ലാ- അദ്ദെഹത്തിന്റെ മനസ്സപൊലെ ചെയ്യട്ടെ- കാരണവന്മാൎക്ക നൊം കീഴടങ്ങണ്ടെ- നിന്റെ വാക്ക കുറെ കവിഞ്ഞു പൊയി.

മാധവൻ—അശെഷം കവിഞ്ഞിട്ടില്ലാ- സിദ്ധാന്തം ആരും കാണിക്കരുത- അദ്ദെഹത്തിന്ന മനസ്സില്ലെങ്കിൽ ചെയ്യെണ്ട- ശിന്നനെ ഞാൻ ഒന്നിച്ച കൊണ്ടുപൊവുന്നു- അവനെ ഞാൻ പഠിപ്പിക്കും.

കുമ്മിണി അമ്മ—വെണ്ട കുട്ടാ, അവൻ എന്നെ പിരിഞ്ഞു പാൎക്കാൻ ആയില്ലാ- നീ ചാത്തരെയൊ ഗൊപാലനെയൊ കൊണ്ടുപൊയി പഠിപ്പിച്ചൊ- ഏതായാലും നിന്നൊട്ട കാരണവൎക്ക മുഷിഞ്ഞു-ഞങ്ങളൊട മുമ്പതന്നെ മുഷിഞ്ഞിട്ടാണെങ്കിലും നിന്നെ ഇതുവരെ അദ്ദെഹത്തിന്നവളരെ താല്പൎയ്യമായിരുന്നു.

മാധവൻ—ശരി- ചാത്തര ജെഷ്ഠനെയും ഗൊപാലനെയും എനി ഇംക്ലീഷപഠിപ്പിക്കാൻകൊണ്ടുപൊയാൽ വിചിത്രംതന്നെ.

ഇങ്ങിനെ ഇവർ സംസാരിച്ചകൊണ്ട നില്ക്കുന്നമദ്ധ്യെ ഒരു ഭൃത്യൻ വന്ന മാധവനെ അമ്മാമൻ ശങ്കരമെനൊൻ വിളിക്കുന്നു എന്ന പറഞ്ഞു. ഉടനെ മാധവൻ അമ്മാമന്റെ മുറിയിലെക്ക പൊയി.

ഠരം കഥ എനിയും പറയുന്നതിന്നുമുമ്പ മാധവൻെറ അവസ്ഥയെ കുറിച്ച സ്വല്പമായി ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കെണ്ടി വന്നിരിക്കുന്നു.

മാധവൻെറ വയസ്സ, പഞ്ചുമെനവനുമായുള്ള സംബന്ധവിവരം, പാസ്സായ പരിക്ഷകളുടെ വിവരം, ഇതുകളെപ്പറ്റി പീഠികയിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടെല്ലൊ-എനി ഇയാളെ കുറിച്ച പറവാനുള്ളത ചുരുക്കത്തിൽ പറയാം.

മാധവൻ അതിബുദ്ധിമാനും അതികൊമളനും ആയ ഒരു യുവാവാകുന്നു. ഇയാളുടെ ബുദ്ധിസാമൎത്ഥ്യത്തിൻെറ വിശെഷതയെ ഇംക്ലിഷപഠിപ്പ തുടങ്ങിയ മുതൽ ബി-എൽ- പാസ്സാവുന്നതവരെ സ്കൂളിൽ ഇയാൾക്ക ശ്ലാഘനീയമായി ക്രമെൽകൎഷമായി വന്നചെൎന്ന കീൎത്തിതന്നെ സ്പഷ്ടമായും പൂൎത്തിയായും വെളിവാക്കിയിരുന്നു- ഒരു പരിക്ഷയിലെങ്കിലും മാധവൻ ഒന്നാമതപൊയ പ്രാവശ്യം ജയിക്കാതിരുന്നിട്ടില്ലാ. എഫ്- എ, ബി- എൽ- ഇതുകൾ രണ്ടും ഒന്നാംക്ലാസ്സായിട്ട ജയിച്ചു- ബി- എ- പരിക്ഷക്ക അന്യഭാഷ സംസ്കൃതമായിരുന്നു- സംസ്കൃതത്തിൽ മാധവന ഒന്നാന്തരം വില്പത്തി ഉണ്ടായി. ബി- എൽ-ഒന്നാംക്ലാസ്സിൽ ഒന്നാമനായി ജയിച്ചു. ഇതുകൂടാതെ സ്കൂൾവകയായ പലവക പരിക്ഷകളും പലപ്പൊഴും ജയിച്ചതിനാൽ മാധവന പലെ സമ്മാനങ്ങളും വിദ്യാഭിവൃദ്ധിക്ക നിയമപ്പെടുത്തീട്ടുള്ള പലെ വക മാസ്സപ്പടികളും കിട്ടീട്ടുണ്ടായിരുന്നു- സ്കൂളിൽ മാധവനെ പഠിപ്പിച്ച എല്ലാ ഗുരുനാഥന്മാൎക്കും മാധവനെക്കാൾ സാമൎത്ഥ്യവും യൊഗ്യതയും ഉണ്ടായിട്ട അവരുടെ ശിഷ്യന്മാരിൽ ഒരുവനും ഒരിക്കലും ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്നുള്ള ബൊദ്ധ്യമാണ ഉണ്ടായിരുന്നത.

ഠരം വിശെഷവിധിയായ ബുദ്ധിക്ക പാൎപ്പിടമായിരിപ്പാൻ തദനുരൂപമായി സൃഷ്ടിച്ചതൊ മാധവൻെറ ദെഹം എന്ന അയാളെ കണ്ട പരിചയമായ എവനും തൊന്നും. ഒരു പുരുഷൻെറ ഗുണദൊഷങ്ങളെ വിവരിക്കുന്നതിൽ അവൻെറ ശരീരസൌന്ദ

യ്യ വൎണ്ണന വിശെഷവിധിയായി ചെയ്യുന്നത സാധാരണ അനാവശ്യമാകുന്നു. ബുദ്ധി,സാമൎത്ഥ്യം, പഠിപ്പ, പൌരുഷം, വിനയാദി ഗുണങ്ങാം ഇതുകളെപ്പററി പറഞ്ഞാൽ മതിയാവുന്നതാണ. എന്നാലും മാധവന്റെ ദെഹകാന്തിയെപ്പററി രണ്ടക്ഷരം ഇവിടെ പറയാതെ ഇരിക്കുന്നത ൟ കഥയുടെ അവസ്ഥക്ക മതിയായില്ലെന്ന ഒരു സമയം എന്റെ വായനക്കാര അഭിപ്രായപ്പെട്ടുമൊ എന്ന ഞാൻ ശങ്കിക്കുന്നതിനാൽ ചുരുക്കി പറയുന്നു.

ദെഹം തങ്കവൎണ്ണം- ദിനംപ്രതി ശരീരത്തിന്റെ ഗുണത്തിന്നവെണ്ടി ആചരിച്ച വന്ന വ്യായാമങ്ങളാൽ ൟ യൌവനകാലത്ത മാധവന്റെ ദെഹം അതി മനൊഹരമായിരുന്നു-വെണ്ടതിലധികം അശെഷം തടിക്കാതെയും അശെഷം മെലിവതൊന്നാതെയും കാണപ്പെട്ടുന്ന മാധവന്റെ കൈകാം, മാറിടം, കാലുകാം ഇതുകാം കാഴ്ചയിൽ സ്വൎണ്ണംകൊണ്ട വാൎത്ത വെച്ചതൊ എന്ന തൊന്നാം- ആാം ദീൎഘം ധാരാളം ഉണ്ട- മാധവന്റെ ദെഹം അളന്നാനൊക്കെണമെങ്കിൽ പ്രയാസമില്ലാതെ കാലുകളുടെ മുട്ടിന്ന സമം നീളമുള്ളതും അതി ഭംഗിയുള്ളതും ആയ മാധവന്റെ കുടുമകൊണ്ട മുട്ടൊളം കൃത്യമായി അളക്കാം- മാധവന്റെ മുഖത്തിന്റെ കാന്തിയും പൌരുഷശ്രീയും ഓരൊ അവയവങ്ങാംക്ക പ്രത്യെകം പ്രത്യെകം ഉള്ള ഒരു സൌന്ദൎയ്യവും അന്യൊന്യമുള്ള യൊജ്യതയും ആകപ്പാടെ മാധവന്റെ മുഖവും ദെഹസ്വഭാവവുംകൂടി കാണുമ്പൊാം ഉള്ള ഒരു ശൊഭയും അത്ഭുതപ്പെടത്തക്കതെന്നെ പറവാനുള്ളു. മാധവനെ പരിചയമുള്ള സകല യൂറൊപ്യന്മാരും വെറുംകാഴ്ചയിൽതന്നെ മാധവനെ അതി കൌതുകംതൊന്നി മാധവന്റെ ഇഷ്ടന്മാരായി തീൎന്നു.

ഇങ്ങിനെ ൟ യൌവനാരംഭത്തിൽ തന്റെ ശരീരവും കീൎത്തിയും അതി മനൊഹരമാണെന്ന സൎവ്വ ജനങ്ങാംക്കും അഭിപ്രായം ഉള്ളത തനിക്ക വലിയ ഒരു ഭൂഷണമാണ- അത ഒരിക്കലും ഇല്ലായ്മ ചെയ്യരുതെന്നുള്ള വിചാരം കൊണ്ടൊ, അതല്ല

സ്വാഭാവികമായ ബുദ്ധി ഗുണംകൊണ്ടോ എന്നറിഞ്ഞില്ല,മാധവൻ സാധാരണ യുവാക്കളിൽ ഒരു പതിനെട്ട വയസ്സ മുതൽ ക്രമമായി കല്യാണം ചെയ്യ ഗൃഹസ്ഥാശ്രമികളാവുന്നതിനിടയിൽ നിർഭാഗ്യവശാൽ ചിലപ്പൊഠം കാണപ്പെടുന്ന ദുർവ്യാപാരങ്ങളിൽ ഒന്നും അശെഷം പ്രവെശിച്ചിട്ടില്ലെന്ന എനിക്ക ഉറപ്പായി പറയാം. അതുകൊണ്ട സ്വഭാവെനയുള്ള ദെഹകാന്തിയും മിടുക്കും പൌരുഷവും മാധവന പൂർണ്ണ യൌവനമായപ്പൊഠം കാണെണ്ടത തന്നെ ആയിരുന്നു.

മാധവന ഇംക്ലീഷിൽ അതി നൈപുണ്യമുണ്ടായിരുന്നു എന്ന ഞാൻ എനി പറയെണ്ടതില്ലെല്ലൊ- ലൊൻടെനിസ്സ, ക്രിക്കെററ, മുതലായ ഇംക്ലീഷമാതിരി വ്യായാമ വിനൊദങ്ങളിലും മാധവൻ അതി നിപുണനായിരുന്നു- നായാട്ടിൽ ചെറുപ്പം മുതൽക്കെ പരിശ്രമിച്ചിരുന്നു. പക്ഷെ ഇത തന്റെ അച്ഛൻ ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കരിൽനിന്ന കിട്ടിയ ഒരു വാസനയായിരിക്കാം- അദ്ദെഹം വലിയ നായാട്ടഭ്രാന്തനായിരുന്നു- നായാട്ടിൽ ഉള്ള സക്തി മാധവന വളരെ കലശലായിരുന്നു-രണ്ടുമൂന്ന വിധം വിശെഷമായ തൊക്കുകഠ, രണ്ടമൂന്ന പിസ്റ്റൊഠ, റിവൊഠവർ, ഇതകഠ താൻ പൊവുന്നെടത്ത എല്ലാം കൊണ്ടുനടക്കാറാണ-തന്റെ വിനൊദസുഖങ്ങഠ ഒടുവിൽ വെറെ ഒരു വഴിയിൽ തിരിഞ്ഞതവരെ ശിക്കാറിൽതന്നെയാണ അധികവും മാധവൻ വിനൊദിച്ചിരുന്നത.

ഭൃത്യൻ വന്ന വിളിച്ചതിനാൽ മാധവൻ തന്റെ അമ്മാമന്റെ അടുക്കെ ചെന്നുനിന്നു.

ശങ്കരമെനൊൻ—മാധവാ ഇത എന്ത കഥയാണ-വയസ്സുകാലത്ത കാരണവരൊട എന്തെല്ലാം അധിക്ഷെപമായ വാക്കുകളാണ നീ പറഞ്ഞത- അദ്ദെഹം നിന്നെ ഇംക്ലീഷ പഠിപ്പിച്ചതിന്റെ ഫലമൊ ഇത- എത്ര ദ്രവ്യം നിണക്കുവെണ്ടി അദ്ദെഹം ചിലവുചെയ്യു.

മാധവൻ—അമ്മാമനും ഇങ്ങിനെ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നത ഞങ്ങളുടെ നിർഭാഗ്യം! കാൎയ്യം പറയുമ്പോൾ ഞാൻ അന്യായമായി ആരെയും ഭയപ്പെട്ട പറയാതിരിക്കില്ല. എനിക്ക ഒരു വക ദുഷ്ടതകൾ കണ്ടുകൂടാ- വലിയമ്മാമൻ ദേഹാദ്ധ്വാനംചെയ്തു സമ്പാദിച്ചതായ ഒരു കാശപൊലും ചിലവിടാൻ ഞാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടിട്ടില്ലാ. പൂൎവ്വന്മാർ സമ്പാദിച്ചതും നമ്മളുടെ അഭ്യുദയത്തിന്നും ഗുണത്തിന്നുംവെണ്ടി അദ്ദേഹം കൈവശം വെച്ചിരിക്കുന്നതുമായ പണം നമ്മളുടെ ന്യായമായ ആവശ്യങ്ങൾക്കവെണ്ടി ചിലവിടാനെ ഞാൻ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളൂ. കുമ്മിണിയമ്മയും അവരുടെ സന്താനങ്ങളും ഇവിടുത്തെ ഭൃത്യന്മാരല്ലാ. അവരെ എന്താണ വലിയമ്മാമൻ ഇത്ര നിൎദ്ദയമായി തള്ളിക്കളഞ്ഞിരിക്കുന്നത- അവരുടെ രണ്ട മക്കളെ ഇംക്ലീഷ പഠിപ്പിച്ചില്ലാ- കല്യാണിക്കുട്ടിയെയും വെണ്ടുംപൊലെ ഒന്നും പഠിപ്പിച്ചില്ലാ- എന്ത കഷ്ടമാണ ഇദ്ദേഹം ചെയ്യുന്നത- ഇങ്ങിനെ ദുഷ്ടത കാട്ടാമൊ- എനി ആ ചെറിയ ശിന്നനെയും മൂരിക്കുട്ടനെപ്പൊലെ വളൎത്താനാണത്രെ ഭാവം. ഇതിന ഞാൻ സമ്മതിക്കയില്ലാ-ഞാൻ അവനെ കൊണ്ടുപൊയി പഠിപ്പിക്കും.

ശങ്കരമെനോൻ—ശിക്ഷ-ശിക്ഷ- വിശെഷംതന്നെ! നീ എന്തുകൊണ്ടാണ പഠിപ്പിക്കുന്നത- മാസത്തിൽ അൻപത ഉറുപ്പികയല്ലെ നിണക്ക തരുന്നുള്ളൂ- നീ എന്തുകൊണ്ട പഠിപ്പിക്കും- അമ്മാമന്റെ മുഷിച്ചൽ ഉണ്ടായാൽ പലെ ദുൎഘടങ്ങളും ഉണ്ടായിവരാം- ക്ഷണം പൊയി കാൽക്ക വീഴ.

"അമ്മാമന്റെ മുഷിച്ചൽ ഉണ്ടായാൽ പലെ ദുൎഘടങ്ങളും ഉണ്ടാവും" എന്ന പറഞ്ഞതിനെ കെട്ടതിൽ ഇന്ദുലെഖയെ കുറിച്ചാണ ഒന്നാമത മാധവൻ വിചാരിച്ചത- ആ വിചാരം ഉണ്ടായ ക്ഷണം മാധവന്റെ മുഖത്ത പ്രത്യക്ഷമായ ഒരു വികാരഭെദം ഉണ്ടായി-എങ്കിലും അത ക്ഷണെന അടക്കി, അറയിൽ അങ്ങൊട്ടും ഇങ്ങൊട്ടും നടന്നുംകൊണ്ട ലെശം മന്ദഹാസത്തൊടെ

മാധവൻ മറുവടി പറഞ്ഞു.

മാധവൻ—അദ്ദെഹത്തിനെ ഞാൻ എന്താണ മുഷിപ്പിക്കുന്നത-ന്യായമായ വാക്ക പറഞ്ഞാൽ അദ്ദെഹം എന്തിന മുഷിയണം- അദ്ദെഹത്തിന്റെ ന്യായമല്ലാത്ത മുഷിച്ചിലിന്മെൽ എനിക്ക ഭയമില്ലാ.

ശങ്കരമെനൊൻ—ഛി- ഗുരുത്വക്കെട പറയല്ലാ.

മാധവൻ—എന്ത ഗുരുത്വക്കെട- എനിക്ക ഒരം വാക്കിന്റെ അൎത്ഥംതന്നെ അറിഞ്ഞുകൂടാ.

ശങ്കരമെനൊൻ— അത അറിയാത്തതാണ വിഷമം- അപ്പൂ! നീ കുറെ ഇംക്ലീഷ പഠിച്ച സമൎത്ഥനായി എന്ന വിചാരിച്ച നമ്മുടെ സമ്പ്രദായവും നടപ്പും കളയല്ലാ- കുട്ടൻ ഊണ കഴിഞ്ഞുവൊ.

മാധവൻ— ഇല്ലാ-എനിക്ക മനസ്സിന്ന വളരെ സുഖക്കെട തൊന്നി- അമ്മ പാൽക്കഞ്ഞിയും എടുത്ത വഴിയെ വന്നിരുന്നു.

അപ്പൊഠം പാൎവ്വതിയമ്മ പാല്ക്കഞ്ഞി വെള്ളിക്കിണ്ണത്തിൽ കയ്യിൽ എടുത്തതൊടുകൂടി അകത്തെക്ക കടന്നു.

ശങ്കരമെനൊൻ—പാൎവ്വതീ കെട്ടില്ലെ കുട്ടൻ പറഞ്ഞതെല്ലാം.

പാൎവ്വതിഅമ്മ—കെട്ടു- അശെഷം നന്നായില്ലാ.

മാധവൻ—പാല്ക്കഞ്ഞി ഇങ്ങട്ട തരു.

രണ്ടിറക്ക പാല്ക്കഞ്ഞി നിന്നെടത്ത നിന്നതന്നെ കുടിച്ച അമ്മയുടെ മുഖത്തനൊക്കി ചിറിച്ചുംകൊണ്ട.

മാധവൻ—അല്ലാ- അമ്മക്കും എന്നൊട വിരൊധമായൊ?

പാൎവ്വതിഅമ്മ—പിന്നെയൊ- അതിനെന്താണ സംശയം- ജെഷ്ടനും അമ്മാമനും ഹിതമല്ലാത്തത എനിക്കും ഹിതമല്ലാ- ആട്ടെ ഈ കഞ്ഞി കുടിക്കു- എന്നിട്ട സംസാരിക്കാം- നെരം ഉച്ചയായി- കുട്ടമ എന്തിനാണ എപ്പൊഴും ഇങ്ങിനെ ശുക്കി ഇടുന്നത, ഇങ്ങട്ട വരു- ഞാൻ കെട്ടിത്തരാം- കുട്ടമ പകുതി ആയിരിക്കുന്നു.

മാധവൻ—അമ്മെ ശിന്നനെ ഇംക്ലീഷ പഠിപ്പിക്കെണ്ടത ആവ
ശ്യമൊ അല്ലയൊ നിങ്ങാം പറയിൻ.

പാൎവ്വതിഅമ്മ— അത നിന്റെ വലിയമ്മാമൻ നിശ്ചയിക്കെ
ണ്ടതല്ലെ കുട്ടാ- എനിക്ക എന്തറിയാം. വലിയമ്മാമനല്ലെ നി
ന്നെ പഠിപ്പിച്ചത അദ്ദെഹംതന്നെ അവനെയും പഠിപ്പിക്കു
മായിരിക്കും-

മാധവൻ—വലിയമ്മാമൻ പഠിപ്പിക്കാതിരുന്നാലൊ.

പാൎവ്വതിഅമ്മ—പഠിക്കെണ്ട.

മാധവൻ—അതിന ഞാൻ സമ്മതിക്കുകയില്ലാ.

പാൎവ്വതിഅമ്മ—കിണ്ണം ഇങ്ങൊട്ടു തന്നെക്കു ഞാൻ പൊകുന്നു-
ഉണ്ണാൻ വെഗം വരണെ.

രണ്ടാം അദ്ധ്യായം·

ഇന്ദുലെഖാ.

സുന്ദരികളായിട്ടുള്ള നായകിമാരെ വൎണ്ണിക്കുന്നതിലുള്ള സാമൎത്ഥ്യം ഒട്ടും എനിക്കില്ലെന്ന ഠരം അദ്ധ്യായം എഴുതെണ്ടിവരുമെന്ന ഓൎത്തപ്പൊ൦ എനിക്കുണ്ടായ ഭയം എന്നെ നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലാക്കിയിരിക്കുന്നു- എന്നാലും നിവൃത്തിയില്ലെല്ലൊ, കഴിയുമ്പൊലെ പറയുക എന്നെ വരു. ഇന്ദുലെഖക്ക ഠരം കഥ ആരംഭിക്കുന്ന കാലം എകദെശം പതിനെട്ട വയസ്സ പ്രായമാണ- ഇവളുടെ സൌന്ദൎയ്യത്തെക്കുറിച്ച അവയവംപ്രതി വൎണ്ണിക്കുന്നതിനെക്കാ൦ അധികം എളുപ്പം ആകപ്പാടെ ഇവളുടെ ആകൃതിയുടെ ഒരു ശൊഭയെക്കുറിച്ച മാത്രം അല്പം പറയുന്നതാണ. സൌന്ദൎയ്യം എന്നത ഇന്നതാണെന്നും ഇന്ന പ്രകാരമായാലാണെന്നും മുൻകൂട്ടി മനസ്സുകൊണ്ട ഗ്രഹിച്ച ഗുണിക്കപ്പെടുവാൻ സാദ്ധ്യമായ ഒരു ഗുണപദാൎത്ഥമല്ലാ. പലെ സ്ഥിതികളിലും പലെ പ്രകാരമുള്ള യൊജ്യതകളിലും ഒരു രൂപത്തിന്ന സൌന്ദൎയ്യമുണ്ടായി എന്ന വരാം. കറുപ്പ നിറം സാധാരണ ശരീരവൎണ്ണത്തിന്ന സൌന്ദൎയ്യമില്ലാത്തതാണെന്ന പറയുന്നു. എന്നാൽ ചിലപ്പൊ൦ കറുപ്പ നിറം വെറെ സാധനങ്ങളുമായുള്ള ചെൎച്ചയാലൊ മററ പ്രകാരത്തിലൊ ബഹു ശൊഭയൊടെ കാണപ്പെടുന്നുണ്ട. (ഇന്ദുലെഖ കറുത്തിട്ടാണെന്ന എന്റെ വായനക്കാര ഇവിടെ ശങ്കിച്ച പൊവരുതെ-) അതപ്രകാരം തന്നെ ധാവള്യം അല്ലെങ്കിൽ സ്വൎണ്ണവൎണ്ണം ഇതക൦ ശരീരവൎണ്ണത്തിന്ന ഭംഗിയുള്ളതാണെന്ന സാധാരണ ധരിച്ച വരുന്നുണ്ട. എന്നാൽ ചിലപ്പൊ൦ ഠരം വൎണ്ണമായാലും ചില ശരീരത്തിന്ന ഭംഗിയില്ലെ

ന്ന തൊന്നുന്നു. എന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ സൌന്ദൎയ്യം എന്നത ശൊഭാനിഷ്ഠമായ ഒരു സാധനമാണെന്നാകുന്നു. ശൊഭ എവിടെ തൊന്നുന്നുവൊ അവിടെ സൌന്ദൎയ്യമുണ്ട എന്ന പറയാം. ഈ ഇൻഡ്യാരാജ്യത്തുള്ള സംസ്കൃതഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ഒരു സ്ത്രീയുടെ സൌന്ദൎയ്യവൎണ്ണനയിൽ കചങ്ങൾക്ക അതി കൃഷ്ണവൎണ്ണത്വവും നെത്രങ്ങൾക്ക നീലാബ്ജസദൃശതയും അതി വിശിഷ്ടമായ സൌന്ദൎയ്യലക്ഷണങ്ങളിൽ മുഖ്യങ്ങളായിപറഞ്ഞു കാണുന്നു. ഇംഗ്ലീഷ കവികൾ ഒരു യുവതിയുടെ സൌന്ദൎയ്യലക്ഷണങ്ങളിൽ അവളുടെ തലമുടിയുടെ സ്വൎണ്ണവൎണ്ണത്വവും കണ്മിഴികൾക്ക മങ്ങിയ മാതിരി വെള്ളപ്പൊട്ട കൂടിയ ലഘുവായ നീല വൎണ്ണവും (അല്ലെങ്കിൽ പട്ടഭാഷയിൽ നമ്മൾ പറയുന്നതപൊലെ ശുദ്ധ പൂച്ചക്കണ്ണ) മുഖ്യങ്ങളായി വൎണ്ണിച്ചു വരുന്നു.

ഇവിടെ സംസ്കൃത കവികളുടെയും ഇംഗ്ലീഷ കവികളുടെയും സിദ്ധാന്തങ്ങൾ രണ്ടും ശരിയാണെന്ന പലപ്പൊഴും എനിക്കതന്നെ തൊന്നീട്ടുണ്ട. കറുത്ത നിറത്തിലുള്ള തലമുടി എങ്ങിനെ നമ്മളുടെ സ്ത്രീകൾക്ക ഭംഗിതൊന്നിക്കുന്നുവൊ അത പ്രകാരം തന്നെ സ്വൎണ്ണവൎണ്ണമായ തലമുടി ചില യൂറൊപ്യൻ സ്ത്രീകൾക്ക ബഹു ചെൎച്ചയായും യൊജ്യതയായും എന്റെ കണ്ണിൽ കാണപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട. കണ്മിഴികളും മെൽപറഞ്ഞ വൎണ്ണത്തിൽ ഉള്ളത ചില യൂറൊപ്യൻ സ്ത്രീപുരുഷന്മാരിൽ എനിക്ക ബഹു ഭംഗിയും ജീവനും ഉള്ളതുകളായി തൊന്നപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട. മെൽപറഞ്ഞ വിധം തലമുടിയും കണ്മിഴികളും ഉള്ള ചില യൂറൊപ്യൻ സ്ത്രീകളെ എന്റെ മനസ്സിന്ന അതി സുന്ദരികളാണെന്ന ബൊദ്ധ്യപ്പെട്ടിട്ടുമുണ്ട.

പലെ അവയവങ്ങളുടെ യൊജ്യതകളിൽ നിന്നും വൎണ്ണങ്ങളിൽ നിന്നും ആകാരങ്ങളിൽ നിന്നും മനസ്സിന്ന ഓരൊ പ്രത്യെക ഭെദങ്ങൾ കാണുമ്പൊൾ സൌന്ദൎയ്യം ഉണ്ടെന്നും ഇല്ലെന്നും തൊന്നാം. അതകൊണ്ട സാധാരണയായി ഒരു സ്ത്രീക്കാ

സൌന്ദൎയ്യം, ഇന്നിന്ന പ്രകാരത്തിൽ അവയവങ്ങളും വൎണ്ണവും ആയാൽ ഉണ്ടാവുമെന്ന മനസ്സുകൊണ്ട മുൻകൂട്ടി ഗണിച്ചുവെ ച്ചാൻ പാടില്ലാത്ത ഒരു സാധനമാണെന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കു ന്നു.

ചില സ്ത്രീകളെ ആപാദചൂഡം നൊക്കിയാൽ ഒരവയ വത്തിന്നും പ്രത്യെക ദൊഷാരൊപണം ചെയ്യാൻ പാടുണ്ടാക യില്ലെങ്കിലും ആകപ്പാടെ നൊക്കിയാൽ മനസ്സിന്ന അശെഷം കൌതുകം തൊന്നാതെ വരാം. ചില സ്ത്രീകൾക്ക അവയവങ്ങ ൾ പ്രത്യെകമായി സൂക്ഷിച്ച നൊക്കിയാൽ ധാരാളം ദൊഷം പറവാനുണ്ടായിരുന്നാലും ആകപ്പാടെ അവരെ കണ്ടാൽ കൌ തുകം തൊന്നും.

എന്നാൽ ഒരു സ്ത്രീക്ക സൌന്ദൎയ്യം ഉണ്ട, ഒരു സ്ത്രീ സുന്ദരി എ ന്ന ഞാൻ പറയെണമെങ്കിൽ അവളുടെ അവയവങ്ങൾ പ്രഥ മ ദൃഷ്ടിയിലും പിന്നെ സാവധാനത്തിൽ സൂക്ഷിച്ച ആലൊചി ച്ച നൊക്കിയാലും ഒരുപൊലെ അതി കൊമളമായി മനൊഹര ങ്ങളായിരിക്കണം. പിന്നെ ആകപ്പാടെ സൎവ്വാവയവങ്ങളും ഒന്നാ യി ചെൎത്ത നൊക്കിയാൽ അതിയായുള്ള ഒരു ശൊഭ തൊന്ന ണം. കാണുന്ന ക്ഷണത്തിൽ മനസ്സിനെ എങ്ങിനെ മൊഹിപ്പി ക്കുന്നുവൊ അതപൊലെ തന്നെ എല്ലാപ്പൊഴും എത്ര നെരമെ ങ്കിലും നൊക്കിയാലും മനസ്സിന്ന കണ്ടത പൊരെന്നുള്ള മൊഹം ഉണ്ടാക്കിച്ച കൊണ്ടെ ഇരിക്കണം. അങ്ങിനെയുള്ള സ്ത്രീയെ ഞാ ൻ സുന്ദരി എന്ന പറയും. ഇന്ദുലെഖ അങ്ങിനെയുള്ള സ്ത്രീകളിൽ അഗ്രഗണ്യയായിരുന്നു.

ഇന്ദുലെഖയുടെ ദെഹത്തിന്റെ വൎണ്ണത്തെ കുറിച്ച ഞാ ൻ ഒന്നമാത്രം പറയാം. അരയിൽ നെമം ഉടുക്കുന്ന കസവ തു ണിയുടെ വക്കിനുള്ള പൊൻ കസവകര മദ്ധ്യപ്രദെശത്ത പട്ടയു ടെ മാതിരി ആവരണമായി നില്ക്കുന്നത കസവാണെന്ന തിരിച്ച അറിയെണമെങ്കിൽ കൈകൊണ്ടു തൊട്ടു നൊക്കണം. ശരീര

ത്തിന്റെ വൎണ്ണം പൊൻകസവിന്റെ സവൎണ്ണമാകയാൽ കസ വ എവിടെ അവസാനിച്ചു, ശരീരം എവിടെ തുടങ്ങി, എന്ന കാൎയ്യയിൽ പറവാൻ ഒരുവനും കെവലം സാധിക്കയില്ല. കചങ്ങളുടെ നീലിമയും ദൈൎഘ്യവും നിബിഡതയും മാൎദ്ദവവും അതി മനൊഹരമെന്നെ പറവാനുള്ളു. അധരങ്ങൾ, ആ വൎണ്ണത്തിൽ പക്ഷെ യൂറൊപ്യൻ സ്ത്രീകളിൽ അല്ലാതെ കാണ്മാൻ കഴിയുമൊ എന്ന സംശയം. നെത്രങ്ങളുടെ ദൈൎഘ്യവും ത്രിവൎണ്ണത്വവും അതുകളുടെ ഒരു ജീവനും അതുകളെക്കൊണ്ടു ചിലപ്പൊൾ ചെയ്യുന്ന ഓരൊ കടാക്ഷങ്ങളിൽ നിന്ന യുവാക്കളുടെ നെഞ്ഞിൽ വീഴുന്ന വഹ്നിയുടെ തൈക്ഷ്ണ്യവും കണ്ടു അനുഭവിച്ചവൎക്ക തന്നെ അറിവാൻ പാടുള്ളു. ഈ കാലം സ്തനങ്ങൾ കഠിനഭാരങ്ങളാവാൻ സമീപിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നതന്നെ പറയാം. വൃത്തങ്ങളായി നിരന്തരങ്ങളായി പൊങ്ങിവരുന്ന ആ തങ്കക്കുടങ്ങളെ ഏതു യുവാവ കണ്ടു സഹിക്കും. ഈ അതി മനൊഹരിയായ ഇന്ദുലെഖയുടെ സൌന്ദൎയ്യത്തെ വൎണ്ണിപ്പാൻ ആരാൽ സാധിക്കും.

ഇന്ദുലെഖയുടെ സുവൎണ്ണ സദൃശമായ വൎണ്ണവും കുരുവിന്ദ സമങ്ങളായ രദനങ്ങളും വിദ്രുമം പൊലെ ചുവന്ന അധരങ്ങളും കരിങ്കുവലയങ്ങൾക്കു ദാസ്യം കൊടുത്ത നെത്രങ്ങളും ചെന്താമരപ്പൂവുപൊലെ ശൊഭയുള്ള ആ മുഖവും നീലകുന്തളങ്ങളും സ്തനഭാരവും അതികൃശമായ മദ്ധ്യവും മററും ആകപ്പാടെ കാണുമ്പൊൾ പുരുഷന്മാരുടെ മനസ്സിന്ന ഉണ്ടായ ആനന്ദവും സന്തൊഷവും പരിതാപവും ഭ്രാന്തിയും ആസക്തിയും വ്യഥയും ഇന്ന പ്രകാരമാണെന്ന പറഞ്ഞറിയിപ്പാൻ എന്നാൽ അസാദ്ധ്യമാണെന്ന ഞാൻ തീൎച്ചയായി ഇവിടെ സമ്മതിക്കുന്നു.

ഈ രൂപഗുണത്തിന്ന യൊഗ്യമായ പഠിപ്പും സൌശീല്യാദി ഗുണങ്ങളും ഇവൾക്കുണ്ടായിരുന്നു. ഇന്ദുലെഖാ കിളിമാനൂർ ഒരു രാജാവവൎകളുടെ മകളായിരുന്നു- ഇന്ദുലെഖക്ക രണ്ടര വയ

സ്സ പ്രായമായപ്പൊഠം രാജാവ സ്വൎഗ്ഗാരൊഹണമായി. ഏകദെശം മൂന്നുവയസ്സ പ്രായമായപ്പൊഠം തന്റെ വലിയച്ഛൻ പഞ്ചുമെനൊന്റെ ജെഷ്ടപുത്രനും തന്റെ അമ്മാമനും ഇംക്ലീഷ, സംസ്കൃതം, സംഗീതം മുതലായ വിദ്യകളിൽ അതി നിപുണനും ഒരു ദിവാൻ പെഷ്കാരുദ്യൊഗത്തിൽ എണ്ണൂററപ്പിക ശമ്പളമായിരുന്ന ആളും ആയ കൊച്ചുകൃഷ്ണമെനൊൻ, തന്റെ കൂടെ താൻ ഉദ്യൊഗം ചെയ്യിരുന്ന ദിക്കിൽ കൊണ്ടുപൊയി പതിനാറ വയസ്സവരെ വിദ്യാഭ്യാസങ്ങഠം ചെയ്യിപ്പിച്ചു- ഇംക്ലീഷ നല്ലവണ്ണം പഠിപ്പിച്ചു- സംസ്കൃതത്തിൽ നാടകാലങ്കാരങ്ങഠം വരെ പഠിപ്പിച്ചു- സംഗീതത്തിൽ പല്ലവിരാഗവിസ്താരം വരെ പാടാനും പിയാനൊ, ഫിഡിൽ, വീണ ഇതുകഠം വിശെഷമായി വായിപ്പാനും ആക്കിവെച്ചു. പിന്നെ ചില്ലറയായി സ്ത്രീകളെ യൂറൊപ്പിൽ അഭ്യസിപ്പിക്കുന്ന തുന്നൽ, ചിത്രം മുതലായ്യകളിലും തന്റെ അതി മനൊഹരിയായ മരുമകഠക്ക പരിചയം വരുത്തി. ബിലാത്തിയിൽ ഒരു ഇംക്ലീഷസ്ത്രീയെ അഭ്യസിപ്പിക്കുന്ന വിധമുള്ള പഠിപ്പും അറിവുകളും സമ്പ്രദായങ്ങളും ഇന്ദുലെഖക്ക ഉണ്ടാക്കിവെക്കെണമെന്നുള്ള ആഗ്രഹം മഹാനും അതി ബുദ്ധിശാലിയും ആയിരുന്ന ആ കൊച്ചുകൃഷ്ണമെനൊന ഇന്ദുലെഖയുടെ ൧൬-ാം വയസ്സിലകത്ത സാധിപ്പാൻ കഴിയുന്നൊടത്തൊളം സാധിച്ചു എന്നതന്നെ പറയാം. എന്നാൽ ഭാഗ്യം കെവലം ഒരെടത്തും സമ്പൂൎത്തിയായി എന്ന പറവാൻ മനുഷ്യന സാധിക്കയില്ലെല്ലൊ. ഇന്ദുലെഖയുടെ പതിനാറാമത്തെ വയസ്സ അവസാനിച്ചതൊടുകൂടി കൊച്ചുകൃഷ്ണമെനൊന്റെ കാലവും അവസാനിച്ചു- പിന്നെ വലിയച്ഛന്റെ കൂടെ അമ്മയുടെ ഒന്നിച്ചു വലിയച്ഛന്റെ പൂവരങ്ങിൽ എന്ന ഭവനത്തിൽ ആണ താമസം ആയത.

ഇന്ദുലെഖയുടെ സ്വാഭാവികമായ ഗുണങ്ങളാലും തന്റെ പൌത്രിയായതിനാലും തന്റെ പ്രാണപ്രിയനായ മകന ഇന്ദുലെഖയിൽ ഉണ്ടായ സ്നെഹശക്തി ഓൎത്തും ഇന്ദുലെഖയുടെ വലിയ

ച്ഛന്ന ഇന്ദുലെഖയിൽ ഉള്ള സ്നെഹം ഇന്നപ്രകാരമായിരുന്നു എന്നും ഇത്ര ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നും എനിക്ക എന്റെ വായനക്കാരെ പറഞ്ഞ മനസ്സിലാക്കാൻ പ്രയാസമാണ. ഇന്ദുലെഖക്ക താമസിപ്പാൻ പ്രത്യെകമായ ഒരു മാളികബങ്കളാവാണ ശട്ടം ചെയ്യിരുന്നത. ആ ബങ്കളാവിലെ എല്ലാ മുറികളിലും ഇംക്ലീഷ മാതിരി സാമാനങ്ങളും മററും ഭംഗിയായി ശെഖരിച്ച വെച്ച ഇന്ദുലെഖയുടെ അഭീഷ്ടപ്രകാരം എല്ലാം ശട്ടംചെയ്യുവന്നു. കൊച്ചകൃഷ്ണമെനവന്റെ അകാലമരണത്താൽ ഇന്ദുലെഖക്ക ഒരുവിധത്തിലും ഒന്നിന്നും ഒരു ബുദ്ധിമുട്ട വന്നുകൂടാ എന്ന ഇന്ദുലെഖയുടെ വലിയച്ഛൻ ഉറപ്പായി നിശ്ചയിച്ചിരുന്നു.

ഇന്ദുലെഖയുടെ ദിനചർയ്യകളും സമ്പ്രദായങ്ങളും സ്വഭാവവും അവളുടെ പഠിപ്പനിമിത്തവും തന്റെ അമ്മാമൻ മഹാനായ കൊച്ചകൃഷ്ണമെനവന്റെ ബുദ്ധിശക്തിക്കനുസരിച്ച തനിക്ക കിട്ടിയ അറിവുകൾ നിമിത്തവും അതി രമണീയമായിരുന്നു എന്നെ പറവാനുള്ളൂ. ഇംക്ലീഷ പഠിച്ചതിനാൽ താൻ ഒരു മലയാള സ്ത്രീയാണെന്നുള്ള നില ലെശം വിട്ടിട്ടില്ലാ. ഹിന്തുമതദ്വെഷമാകട്ടെ നിരീശ്വരമതമാകട്ടെ, നിർഭാഗ്യവശാൽ ചിലപ്പോൾ ചിലപഠിപ്പുള്ള ചെറുപ്പക്കാൎക്കഉണ്ടാകുന്നപൊലെ സർവ്വരിലുംഉള്ള ഒരു പുച്ഛരസമാവട്ടെ ഇന്ദുലെഖയെ കെവലം ബാധിച്ചിട്ടെ ഇല്ലാ. കുളികുറി, ഉടുപ്പൊട, സംസാരം- തന്റെ അമ്മ, മുത്തശ്ശി, വലിയച്ഛൻ, അമ്മാമൻ ഇവരിലുള്ള ഭക്തി, വിശ്വാസം- നാട്ടുകാര സമീപവാസികളായി ഇംക്ലീഷ പഠിക്കാതുള്ള തന്റെ സഖികളിൽ ഉള്ള ചെൎച്ച, രസിക്യം- വിശെഷിച്ച പറയുന്ന വാക്കുകളിലും ചെയ്യുന്ന പ്രവൃത്തികളിലും പ്രത്യക്ഷമായി കാണപ്പെടാവുന്ന താഴ്മയും ഗർവ്വില്ലായ്മയും ഇതുകളെ എല്ലാം കണ്ട ഇന്ദുലെഖയെ പരിചയമുള്ളവർ എല്ലായ്പൊഴും അത്ഭുതപ്പെട്ടിരുന്നു. ഇങ്ങിനെയാണ കുട്ടികളെ അഭ്യസിപ്പിച്ച വളൎത്തെണ്ടത എന്ന ബുദ്ധിയുള്ള എവനും പറയും. ഇന്ദുലെഖ ആ മഹാനാ

യ കൊച്ചു കൃഷ്ണമെനവന്റെ കീൎത്തിലതയായിട്ടു തന്നെ തീൎന്നു.

ഇന്ദുലെഖയുടെ നെമത്തെ ആഭരണങ്ങൾ വളരെ ചുരുങ്ങിയ മാതിരിയാണ. ആഭരണങ്ങൾ അമ്മാമൻ കൊച്ചു കൃഷ്ണമെനൊൻ കൊടുത്തതും അമ്മയുടെ വകയായി തന്റെ അച്ഛൻ കൊടുത്തത തനിക്ക കിട്ടിയതും വലിയച്ഛൻ കൊടുത്തതും കൂടി അനവധി ഉണ്ട. എന്നാൽ ഇന്ദുലെഖ ഀ ആഭരണങ്ങളിൽ അത്ര പ്രിയം ഉള്ള ഒരു കുട്ടി അല്ലായിരുന്നു- വിശെഷദിവസങ്ങളിൽ വല്ല ആഭരണങ്ങളും വിശെഷ വിധിയായി കെട്ടെണമെങ്കിൽ അമ്മയുടെയൊ മുത്തശ്ശിയുടെയൊ വലിയച്ഛന്റെയൊ കഠിനനിൎബ്ബന്ധം വെണം. കാതിൽ കൊത്തുള്ള തൊടകളും, കഴുത്തിന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽ ഉരുണ്ട ഒരു സ്വൎണ്ണനൂലിന്മെൽ ചെറിയ ഒരു പതക്കവും, അതിന്നു ചുവടെ ഒരു പരന്ന സ്വൎണ്ണനൂലിന്മെൽ നല്ല വിലയുള്ള വൈരവും പച്ചരത്നവും ചുകപ്പരത്നവും കൊണ്ട വെലചെയ്ത ഒരു പതക്കവും, കൈകളിൽ തഞ്ചാവൂരിൽ കിഴക്കൻ സമ്പ്രദായത്തിൽ വെലചെയ്ത ഓരൊ പൂട്ടവളയും, കൈവിരലുകളിൽ സ്വല്പം മൊതിരങ്ങളും മാത്രമാണ നെമം പെരുമാറുന്ന ആഭരണങ്ങൾ. എന്നാൽ ആഭരണങ്ങളിൽ അത്ര അധികം പ്രീതി ഇല്ലെങ്കിലും ഇന്ദുലെഖക്ക വസ്ത്രങ്ങളെ വളരെ താല്പൎയ്യമാണ. വിശെഷമായ എഴയും കസവും ഉള്ള ഒന്നരയും മെൽമുണ്ടും ദിവസം നിത്യ വെള്ളയായി കുളിക്കുമ്പൊഴും വൈകുന്നെരം മെൽ കഴുകുമ്പൊഴും തെയ്യാർ വെണം. കുചപ്രദെശങ്ങൾ എല്ലായ്പൊഴും ധവളമായ ഒരു കസവു മെൽമുണ്ടുകൊണ്ട മറച്ചിട്ടെ കാണാറുള്ളു. ഇങ്ങിനെയാണ നിയമമായുള്ള ഉടുപ്പ.

"ഇന്ദുലെഖാ" എന്ന പെര ഀ കഥയിലുള്ള മറ്റ സ്ത്രീകളുടെ പെരുമായി നൊക്കുമ്പൊൾ പക്ഷെ കുറെ അയൊഗ്യമായിരിക്കുന്നു എന്ന എന്റെ വായനക്കാര വിചാരിക്കുമായിരിക്കാം. പെര ഇങ്ങിനെ വിളിച്ചുവന്നത കൊച്ചുകൃഷ്ണമെനവനാണ. കുട്ടിക്ക ജാതകത്തിൽ വെച്ച പെര മാധവി എന്നായിരുന്നു.

എന്നാൽ കുട്ടിയുടെ അതി ലളിതമായ സ്വരൂപത്തിൻെറ അവസ്ഥക്ക ഇന്ദുലെഖാ എന്ന പെർ വിളിക്കെണമെന്ന കൊച്ചകൃഷ്ണമെനൊൻ നിശ്ചയിച്ച അങ്ങിനെ വിളിച്ചു വന്നതാണ. എന്നാൽ ഇവളെ നമ്മുടെ ൟ കഥ തുടങ്ങുന്നകാലം മാധവീ എന്ന ഒരാൾ മാത്രം വിളിച്ചുവന്നു. അത മാധവനായിരുന്നു. ഇതു സുന്ദരനും രസികനും വിദ്വാനും സമൎത്ഥനും തൻെറ വലിയച്ഛൻെറ മരുമകനും ആയ മാധവനും ഇന്ദുലെഖയുമായി അന്യൊന്യം സ്നെഹിക്കാതിരിപ്പാൻ നിവൃത്തിയില്ലെന്ന ഞാൻ പറയെണ്ടതില്ലല്ലൊ. ൟ കഥ തുടങ്ങുന്ന കാലത്ത ഇവര അന്യൊന്യം അന്തഃകരണ വിവാഹം കഴിച്ച വെച്ചിരിക്കുന്നു എന്നതന്നെ പറയാം.

പ്രകൃതം നിസൎഗ്ഗമധുരമാണെങ്കിലും ഇന്ദുലെഖയുടെ ഹിതത്തിന്നൊ ഇഷ്ടത്തിന്നൊ വിരൊധമായി പറവാൻ ആ വീട്ടിൽ ആൎക്കും ശക്തി ഉണ്ടായില്ലാ. ഇവളുടെ തൻെറടവും നിലയും ആ വിധമായിരുന്നു. എന്നാൽ ഇന്ദുലെഖയുടെ പ്രവൃത്തിയിലൊ ഇരിപ്പിലൊ ഒരാൾക്കും ഒരു ദൊഷം പറവാൻ ഉണ്ടായിരുന്നില്ലാ.

ൟ കഥ തുടങ്ങുന്നകാലത്ത ഇന്ദുലെഖയും മാധവനും അന്യൊന്യം അന്തഃകരണവിവാഹം ചെയ്തുവെച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന സമഷ്ടിയായി പറഞ്ഞാൽ മതിയാകുമൊ എന്ന ഞാൻ സംശയിക്കുന്നു. ഇവൎക്ക അന്യൊന്യം അനുരാഗം ഉണ്ടാവാതിരിപ്പാൻ പാടില്ലെന്ന എൻെറ വായനക്കാർ ഊഹിക്കും. എന്നാൽ ൟ സംഗതിയെ ഊഹിച്ച നിശ്ചയിപ്പാൻ വിടുന്നതിനെക്കാൾ ചുരുക്കത്തിൽ സ്പഷ്ടമായി ഇവിടെ പറയുന്നതാണ നല്ലത എന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. അതകൊണ്ട അല്പം പൂൎവ്വകഥാ പ്രസംഗം ചെയ്യുന്നു.

മഹാനായ കൊച്ചകൃഷ്ണമെനവൻ ഇന്ദുലെഖക്ക വിദ്യാഭ്യാസം മുഴുവനും കഴിച്ചശെഷം ഇന്ദുലെഖക്ക അനുരൂപനായ പു

രുഷനെ യോഗ്യരിൽനിന്ന അവൾ തന്നെ തിരഞ്ഞെടുക്കെണ്ട താണ എന്നുള്ള അഭിപ്രായക്കാരനായിരുന്നു- എന്നാൽ ഈ ഷ നപുരുഷൻ ഇതിനെകുറിച്ച അധികമായി ആരൊടും ഒന്നും സം സാരിച്ചിട്ടില്ലാ. പെണ്ണിന്ന പത്ത പതിനൊന്നു വയസ്സായ മുതൽ പലെ യോഗ്യരായ ആളുകൾ എല്ലാം ഈ കാൎയ്യത്തിൽ കൊച്ചു കൃഷ്ണമെനവൻ പെണ്ണുങ്ങളുടെ മനസ്സറിവാൻ ഉത്സാഹിച്ചിട്ടും സാധിച്ചിട്ടില്ല.

താൻ മരിക്കുന്നതിന്ന അല്പ ദിവസങ്ങൾ മുമ്പ കല്പനയി ന്മെൽ ഇന്ദുലെഖയൊടുകൂടി അച്ഛനെ കാണ്മാൻ വന്നിരുന്ന സമയം ഒരു ദിവസം അച്ഛൻ പഞ്ചുമെനൊൻ തന്നൊട "ഇന്ദു ലെഖക്ക വയസ്സ ൧൪-ൽ അധികമായെല്ലൊ- നല്ല ഒരു സംബ ന്ധം തുടങ്ങിപ്പിക്കെണ്ടെ" എന്ന ചൊദിച്ചതിന്ന ഉത്തരമായി "ഇന്ദുലെഖയുടെ വിദ്യാഭ്യാസങ്ങൾ മുഴുവനും ആയിട്ടില്ലെന്നും "അത കഴിഞ്ഞ ശെഷമെ ആ ആലൊചനതന്നെ ചെയ്യാൻ "ആവശ്യമുള്ളു എന്നും വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്തു ഇന്ദുലെഖയെ യൊ "ഗ്യതയുള്ളവളാക്കി തീൎക്കെണ്ടുന്ന ഭാരമാണ തനിക്കുള്ളത എ "ന്നും ആ യൊഗ്യത അവൾക്കെത്തിയാൽ ഇന്ദുലെഖ തന്നെ "പിന്നെ അവൾക്ക വെണ്ടതെല്ലാം യഥൊചിതം പ്രവൃത്തിച്ചു "കൊള്ളു"മെന്നും കൊച്ചുകൃഷ്ണമെനവൻ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. വൃദ്ധനായ പഞ്ചുമെനവന്ന ഈ ഉത്തരം നല്ലവണ്ണം മനസ്സി ലായിട്ടും അത്ര രസിച്ചിട്ടും ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെങ്കിലും മകനൊട താൻ പിന്നെ ഇതിനെകുറിച്ച ഒന്നും ചൊദിച്ചിട്ടെ ഇല്ല.

ഇന്ദുലെഖാ കൊച്ചുകൃഷ്ണമെനവന്റെ കൂടെ താമസിക്കു ന്ന കാലവും മാധവനെ കൂടക്കൂടെ കാണാറുണ്ട. കൊച്ചുകൃഷ്ണ മെനവന്ന മാധവനെ വളരെ ഇഷ്ടമായിരുന്നു- മാധവൻ അ തി ബുദ്ധിമാനായ കുട്ടിയാണെന്ന പലപ്പൊഴും പലരൊടും അ ദ്ദെഹം സംഗതിവശാൽ പറയുന്നത ഇന്ദുലെഖതന്നെ കെട്ടിട്ടു ണ്ട. എന്നാൽ അതിൽ അധികം ഒന്നും മാധവനെ കുറിച്ച അ

ദ്ദെഹം പറയുന്നത കെട്ടിട്ടില്ല. അദ്ദെഹത്തിന്റെ മനസ്സിൽ മാധവൻ ഇന്ദുലെഖക്ക യൊഗ്യനാണെന്ന തീൎച്ചപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ടായിരുന്നുവൊ ഇല്ലയൊ എന്ന ആൎക്കും നിശ്ചയമുണ്ടായിരുന്നില്ലാ.

കൊച്ചകൃഷ്ണമെനവന്റെ മരണശെഷം പൂവരങ്ങിൽ താമസം തുടങ്ങിയ മുതൽ ഇന്ദുലെഖയും മാധവനും തമ്മിൽ വളരെ സ്നെഹമായിതീൎന്നു. മദിരാശിയിൽനിന്ന വീട്ടിലെക്ക വരുന്ന സമയങ്ങളിൽ എല്ലാപ്പൊഴും രണ്ടുപെരും തമ്മിൽ സംസാരിച്ചും കളിച്ചും ചിറിച്ചും സമയം കഴിച്ചു. ഇങ്ങിനെ കുറെ ദിവസങ്ങൾ കഴിഞ്ഞപ്പൊഴെക്ക ഇന്ദുലെഖക്കും മാധവനും പരസ്പരം കുറെശ്ശ അനുരാഗം തുടങ്ങി- എന്നാൽ ഇത അന്ന്യൊന്ന്യം ലെശംപൊലും അറിയിച്ചില്ലാ. ഇന്ദുലെഖ അക്കാലം കെവലം അറിയിക്കാഞ്ഞത മാധവന്റെ പഠിപ്പിന്ന വല്ല വിഘ്നവും അതിനാൽ വരരുത എന്ന വിചാരിച്ചിട്ടാണ. മാധവൻ അറിയിക്കാഞ്ഞത കുറെ ലജ്ജിച്ചിട്ടും പിന്നെ തനിക്ക ഒരം കാൎയ്യം സാദ്ധ്യമാവാൻ പ്രയാസമുള്ളതായിരിക്കാമെന്ന ശങ്കിച്ചിട്ടും ആകുന്നു. അങ്ങിനെ തൊന്നാൻ മാധവന നല്ല കാരണമുണ്ടായിരുന്നു- ഇന്ദുലെഖ മലയാളത്തിൽ എങ്ങും പ്രസിദ്ധപ്പെട്ട ഒരു സ്ത്രീരത്നമായിരുന്നു. മഹാരാജാക്കന്മാര മുതലായി പലരും ഒരം കുട്ടിയെ കിട്ടെണമെന്ന ആഗ്രഹിക്കുന്നുണ്ടെന്ന കൂടക്കൂടെ പഞ്ചുമെനൊന്ന വരുന്ന കത്തുകളാലും പൂവരങ്ങിലും മററുംവെച്ച ഇതിനെപ്പററി ആളുകൾ തമ്മിൽ ഉണ്ടാവുന്ന പ്രസംഗങ്ങളാലും മാധവന നല്ലവണ്ണം അറിവുണ്ട. ഇങ്ങിനെ ഇരിക്കെ അന്ന ഒരു സ്കൂൾകുട്ടിയായ താൻ ഇതിന മൊഹിക്കുന്നത വെറുതെ എന്ന മാധവന ചിലപ്പൊൾ തൊന്നീട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ആദ്യം ഉണ്ടായ വിചാരം ഇങ്ങിനെ ആണെങ്കിലും ക്രമെണ ഇന്ദുലെഖയിൽ മാധവന അനുരാഗം വൎദ്ധിച്ചുതന്നെവന്നു. മദിരാശിയിൽനിന്ന വീട്ടിൽവന്ന പാൎക്കുന്ന കാലത്ത പകൽ മുഴുവനും ഇന്ദുലെഖയുടെ കൂടത്തന്നെയാ

ണ മാധവൻ എന്ന പറയാം. വല്ല പുസ്തകങ്ങാ വായിച്ചിട്ടും പാട്ട, പിയാനൊ, ചതുരംഗം മുതലായതകൊണ്ട വിനൊദിച്ചും വൈകുന്നെരം പിരിയാറാവുമ്പൊഠ രണ്ടപെക്കും ഒരുദിവസവും പകൽ സമയം മതിയായില്ലെന്ന തൊന്നാതിരുന്നിട്ടില്ല. ഇങ്ങിനെ കുറെകാലം മദിരാശിയിൽനിന്ന മാധവൻ വീട്ടിൽവന്ന സമയങ്ങാ മുഴുവനും അന്യൊന്യം രസിച്ചും അഹങ്കരിച്ചും വിനൊദിച്ചും കഴിഞ്ഞു.

ഇന്ദുലെഖയും മാധവനും തമ്മിൽ ഉള്ള സംബന്ധ സ്ഥിതികൊണ്ടും രൂപംകൊണ്ടും പഠിപ്പുകൊണ്ടും ഇവരതമ്മിൽ ഇങ്ങിനെ സ്നെഹിച്ചവന്നതിൽ അല്പം ചില ആളുകഠ ഒഴികെ ശെഷം എല്ലാവക്കും സന്തൊഷമായിരുന്നു. എന്നാൽ ഇന്ദുലെഖയെ മാധവന ഭാൎയ്യയായി കിട്ടുമൊ എന്ന പിന്നെയും ഒരു ശങ്ക എല്ലാവക്കും ഉണ്ടായി. മലയാളത്തിലെ സ്ഥിതി അറിയുന്ന ആഠക്ക ഠരം ശങ്ക ഉണ്ടാവാതിരിപ്പാൻ പാടില്ലെല്ലൊ. തിരുവനന്തപുരത്ത പൊന്നുതമ്പുരാൻ കൂടി ഇന്ദുലെഖയെ അമ്മച്ചിയാക്കി കൊണ്ടുപൊകുവാൻ ആലൊചനയുണ്ടെന്നാണ ആ കാലത്ത പഞ്ചമെനവൻെറ മുഖത്തിൽനിന്നു തന്നെ ചിലർ കെട്ടിട്ടുള്ളത. അപ്പൊഠ മെൽപറഞ്ഞ ശങ്ക ഉണ്ടായതിൽ അത്ഭുതമില്ലെല്ലൊ.

അങ്ങിനെയിരിക്കുമ്പൊഠ നമ്മുടെ കഥ തുടങ്ങുന്നതിന്ന കുറെ മുമ്പ മാധവൻ ബി- എൽ- പരീക്ഷക്ക പൊയി. പരീക്ഷ കഴിഞ്ഞ ഉടനെ വീട്ടിലെക്ക വന്നു. മുമ്പെത്തെ പ്രകാരം ഇന്ദുലെഖയുമായി കളിച്ചും വിനൊദിച്ചും ഇരുന്നുവെങ്കിലും ക്രമെണ മാധവന ഇന്ദുലെഖയിൽ അനുരാഗം വൎദ്ധിച്ചു വൎദ്ധിച്ചു കലശലായിത്തീൎന്നു. "എന്ത പൊന്നു തമ്പുരാൻ" "എന്ത രാജാവ" "എൻെറ ഇന്ദുലെഖ എൻെറ ഭാൎയ്യ തന്നെ." "അങ്ങിനെയല്ലെങ്കിൽ പിന്നെ ഞാൻ ജീവിച്ചിരിക്കുകയില്ലാ." എന്ന മനസ്സിൽ ഉറച്ചു തുടങ്ങി. ഠരം കാലത്ത ഇന്ദുലെഖയുടെ മനസ്സ എന്താ

ണെന്ന അറിവാൻ മാധവന അത്യാഗ്രഹം ഉണ്ടായിരുന്നു. ഇന്ദു ലെഖക്ക മാധവനൊട അങ്ങൊട്ട, ഇങ്ങട്ടുള്ളതിനെക്കാൾ പക്ഷെ അധികം അനുരാഗം ഉണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും ഇന്ദുലെഖ മാധവനൊട ഇതിനെക്കുറിച്ച യാതൊരു പ്രകാരവും നടിച്ചില്ലാ. കളി, ചിറി, പാട്ട മുതലായത കൂടാതെ എല്ലായ്പ്പൊഴും അതിൽ അധികം ഒന്നും ഇന്ദുലെഖയുടെ പ്രകൃതങ്ങളിൽ നിന്ന മാധവന അറിവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. മാധവൻ അല്പം പ്രസരിപ്പുള്ള കുട്ടിയാകയാൽ മാധവന്റെ മനസ്സിന്റെ ചെഷ്ടകൾ ഇയ്യിടെ കുറെശ്ശ പുറത്തു കാണാറായി തുടങ്ങി. അതിനൊന്നും ഇന്ദുലെഖ അശെഷം വിരൊധവും വിമുഖതയും ഭാവിക്കയില്ലാ- എങ്കിലും തന്റെ അനുരാഗചെഷ്ടകൾ എല്ലാം മാധവനിൽ നിന്ന കെവലം മറച്ച വെച്ചിരുന്നു.

അങ്ങിനെ ഇരിക്കുമ്പൊൾ ഒരു ദിവസം മാധവനും ഇന്ദുലെഖയുംകൂടി ചതുരംഗം കളിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കെ മാധവൻ താൻ വെക്കെണ്ടു കരു കയ്യിൽ എടുത്ത ഇന്ദുലെഖയുടെ മുഖത്തെക്ക അസംഗതിയായി നൊക്കിക്കൊണ്ട കളിക്കാതെ നിന്നു.

ഇന്ദുലെഖാ—എന്താണ കളിക്കാത്തത- കളിക്കരുതെ?

മാധവൻ—കളിക്കാൻ എനിക്ക ഇന്ന അത്ര രസംതൊന്നുന്നില്ല.

ഇ—ഇയ്യെടെ കളികുറെ അമാന്തമായിരിക്കുന്നു- പക്ഷെ പരീക്ഷയുടെ കാൎയ്യം അറിയാത്ത സുഖക്കെടകൊണ്ട ആയിരിക്കാം- അതിനെക്കുറിച്ച ഇപ്പൊൾ വിചാരിച്ചിട്ട ഒരു സാദ്ധ്യവും ഇല്ലെല്ലൊ- മനസ്സിന വെറുതെ സുഖക്കെട ഉണ്ടാക്കരുതെ.

മാ—പരീക്ഷയുടെ കാൎയ്യം ഞാൻ വിചാരിച്ചിട്ടെ ഇല്ല-മനസ്സിന സുഖക്കെട വരുത്താനും വരുത്താതിരിപ്പാനുംകാരണങ്ങൾ ഉണ്ടായിരിക്കുമ്പൊഴും ആ കാരണങ്ങളെ പരിഹരിപ്പാൻ കഴിയാതിരിക്കുമ്പൊഴും ഒരുവന എങ്ങിനെ മനസ്സിനെ സ്വാധീനമാക്കി വെപ്പാൻ കഴിയും.

ഇ—മനസ്സിനെ സ്വാധീനമാക്കി വെക്കണം- അതാണ ഒരു പു

രുഷന്റെ യൊഗ്യത.

മാ—സ്ത്രീയിന്റെ യൊഗ്യതയൊ?

ഇ—ഒരു സ്ത്രീ ഇപ്പൊൾ മനസ്സിന്ന സുഖക്കെട തൊന്നി കളിപ്പാൻ രസമില്ലെന്ന പറഞ്ഞില്ല- മാധവനല്ലെ കളിപ്പാൻ ഇന്ന അത്ര രസം തൊന്നുന്നില്ലെന്ന പറഞ്ഞത.

മാ—പക്ഷെ ഇന്ദുലെഖ മനസ്സിനെ സ്വാധീനമാക്കി വെച്ചിട്ടുണ്ടായിരിക്കാം.

ഇ—ഞാൻ അത പരിക്ഷിച്ചിട്ടില്ലാ. സ്വാധീനമല്ലാതെ തൊന്നുമ്പൊൾ അല്ലെ ഒരു പരിക്ഷ ചെയ്യെണ്ടത. സ്വാധീനമല്ലെന്ന ഇതുവരെ എനിക്ക തൊന്നീട്ടില്ല- അങ്ങിനെ തൊന്നാൻ സംഗതി ഉണ്ടായിട്ടില്ലാ.

മാ—മനസ്സിന്ന ഇച്ശിക്കുന്നത സകലവും സാധിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുമ്പൊൾ മനസ്സനിമിത്തം ഉപദ്രവം ഉണ്ടാവാൻ എടയില്ലാ. ഇന്ദുലെഖക്ക അങ്ങിനെ സകലവും സാധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനാലായിരിക്കും മനസ്സിനെ പരിക്ഷിപ്പാൻ എടയാവാഞ്ഞത.

ഇ—എന്റെ മനസ്സ സാദ്ധ്യമല്ലാത്തതിൽ ആഗ്രഹിക്കാറില്ലാ- ഇത എന്റെ മനസ്സിന്ന സ്വതസ്സിദ്ധമായ ഒരു ഗുണമാണെന്ന അറിഞ്ഞ ഞാൻ സന്തൊഷിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട മാധവൻ പറഞ്ഞത ശരി തന്നെ- എന്റെ മനസ്സ വ്യാപരിക്കുന്നതിൽ ഒന്നിലും എനിക്ക വ്യസനിപ്പാൻ എട ഉണ്ടായിട്ടില്ല.

മാ—അങ്ങിനെ എല്ലായ്പൊഴും വരുമൊ- അങ്ങിനെ വന്നാൽ തന്നെ അത മനസ്സിനെ സ്വാധീനമാക്കീട്ടല്ലെ.

ഇ—അല്ലാ, മനസ്സിനെ സ്വാധീനമാക്കെണമെങ്കിൽ അതിന വെറെ ചില സാധനങ്ങളെ ഉപയൊഗിച്ചിട്ടുവെണം- ധൈര്യം, ക്ഷമാ മുതലായ സാധനങ്ങളെ ഉപയൊഗിച്ചിട്ടുവെണം മനസ്സിനെ സ്വാധീനമാക്കാൻ- അങ്ങിനെ ഉള്ള സാധനങ്ങളെ ഒന്നും ഉപയൊഗിക്കാതെ തന്നെ എന്റെ മനസ്സ സ്വ

സ്ഥതയിൽ നിൽക്കുന്നുണ്ടല്ലൊ- അതുകൊണ്ടു എന്റെ മനസ്സിന്റെ സ്വസ്ഥത അതിന്ന സഹജമായ ഒരു ഗുണമാണെന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

മാ—ഇന്ദുലെഖക്ക ക്ഷണസാദ്ധ്യമല്ലാത്ത യാതൊരു കാൎയ്യത്തിലും ഇന്ദുലെഖയുടെ മനസ്സ ഇതുവരെ വ്യാപരിച്ചിട്ടില്ലെ?

ഇ—ഇല്ലെന്നാണ എനിക്ക തൊന്നുന്നത. എന്നാൽ ക്ഷണസാദ്ധ്യമെന്ന മാധവൻ പറഞ്ഞതിന്റെ അൎത്ഥം എനിക്ക മനസ്സിലായില്ല. സാദ്ധ്യാസാദ്ധ്യങ്ങളെക്കുറിച്ച മാത്രമാണ ഞാൻ ഉദ്ദെശിച്ചത.

മാ—ഞാൻ ദൃഷ്ടാന്തം പറയാം. ഇപ്പൊൾ ഇന്ദുലെഖ അതി മനൊഹരമായും അതി പരിമളത്തൊടു കൂടിയും ഇരിക്കുന്ന ഒരു പുഷ്പത്തെ കാണുന്നു. അതിനെ കാണുമ്പൊൾ ആ പുഷ്പത്തെ നിഷ്പ്രയാസെന കിട്ടാൻ തരമില്ലെന്ന അറിവ ഉണ്ടെങ്കിലും ഉടനെ അതിനെ തന്റെ കയ്യിൽ എടുത്തു അതിന്റെ പരിമളത്തെ അനുഭവിക്കെണമെന്ന ഒരു മനസ്സ അല്ലെങ്കിൽ ആഗ്രഹം ഇന്ദുലെഖക്ക ഉണ്ടാവുന്നില്ലെ-അത അപ്പൊൾ തന്നെ സാദ്ധ്യമാണെങ്കിലെ ഉണ്ടാവുന്നുള്ളു. അതല്ലാ സാദ്ധ്യമൊ- അസാദ്ധ്യമൊ- ക്ഷണസാദ്ധ്യമൊ-വിളംബസാദ്ധ്യമൊ എന്നുള്ള ആലൊചന കഴിഞ്ഞിട്ട മാത്രമൊ പുഷ്പത്തെപ്പററി ആഗ്രഹം ഉണ്ടാവുന്നത?

ഇ—പുഷ്പം ഭംഗിയും പരിമളവും ഉള്ളതാണെന്ന അതിന്റെ കാഴ്ചയിൽ ബൊദ്ധ്യം വന്നാൽ എന്റെ മനസ്സ ആ പുഷ്പത്തെ ഉദ്ദെശിച്ച ആഹ്ലാദപ്പെട്ടുമായിരിക്കാം. അത എടുപ്പാൻ യൊഗ്യവും സാദ്ധ്യവും ആണെന്ന കൂടി ബൊദ്ധ്യമാവുന്നതിന്ന മുമ്പ അത എടുത്ത കയ്യിൽ വെക്കെണമെന്നുള്ള ആഗ്രഹം എനിക്ക ഉണ്ടാവുകയില്ല- അതാണ എന്റെ മനസ്സിന ഒരു ഗുണം ഞാൻ കാണുന്നത.

മാ—ഇപ്പൊൾ ഇന്ദുലെഖ പറഞ്ഞതും ഞാൻ മുമ്പ പറഞ്ഞതും

ഒന്നുതന്നെ. "മനസ്സ ആഹ്ലാദപ്പെട്ടു" എന്ന പറഞ്ഞതിന്റെ അൎത്ഥം സൂക്ഷ്മത്തിൽ മനസ്സിൽ അതിനെപ്പററി കൌതുകം ഉണ്ടാവുമെന്ന മാത്രമല്ല, അങ്ങിനെയുള്ള ആഹ്ലാദത്തിൽ അതിനെ അനുഭവിക്കെണമെന്നുള്ള ആഗ്രഹവും അന്തൎഭവിച്ചിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ പിന്നെ ആ ആഗ്രഹം സാദ്ധ്യമൊ ദുസ്സാദ്ധ്യമൊ എന്ന ആലൊചിച്ചിട്ടെ അതിന്റെ നിവൃത്തിക്ക ഇന്ദുലെഖ ശ്രമിക്കുകയുള്ളു- അത്രമാത്രമാണ ഇന്ദുലെഖ ഇപ്പൊൾ പറഞ്ഞതിന്റെ താല്പൎയ്യം എന്ന എനിക്ക തൊന്നുന്നു- ഇത ശരിയാണെങ്കിൽ ഇന്ദുലെഖ ആഗ്രഹത്തെ ജയിക്കുന്നത ധൈൎയ്യം കൊണ്ടും ക്ഷമകൊണ്ടുമാണെന്ന സ്പഷ്ടമാണ.

ഇ—അങ്ങിനെയല്ലാ ഞാൻ പറഞ്ഞത. മാധവന മനസ്സിലായില്ലാ. ഒന്നാമത മാധവന്റെ വൃക്ഷത്തിന്റെ ഉപമതന്നെ നന്നായില്ല. ഇതിലും നന്നായിട്ട ഞാൻ ഒരു ഉപമ പറഞ്ഞ മാധവനെ ബൊദ്ധ്യപ്പെടുത്താം. ഞാൻ യൌവനയുക്തയായ ഒരു സ്ത്രീയാണ- ഞാൻ സുന്ദരനായ ഒരു യുവാവെ കാണുന്നു- ആ യുവാവ എന്റെ ഭൎത്താവായിരിപ്പാൻ യൊഗ്യനൊ എന്ന എന്റെ മനസ്സിന്ന ബൊദ്ധ്യപ്പെടുന്നതിന്ന മുമ്പ ആ പുരുഷനിൽ എന്റെ മനസ്സ പ്രവെശിക്കയില്ലാ. ഇവിടെ മനസ്സ ഒന്നാമത പ്രവെശിച്ചിട്ട പിന്നെ ഞാൻ ധൈൎയ്യം കൊണ്ട മനസ്സിനെ നിവൃത്തിപ്പിക്കുന്നതല്ലാ. എന്റെ മനസ്സ ഒന്നാമത പ്രവെശിക്കുന്നതെ ഇല്ലാ. അതപ്രകാരം തന്നെ ധനത്തിൽ- ന്യായമായവിധം ആൎജ്ജിക്കപ്പെടുന്ന ധനത്തിൽ അല്ലാതെ എനിക്ക ആഗ്രഹമെ ഉണ്ടാവുന്നില്ലാ. ഇതെല്ലാം മനസ്സിന്ന ചിലൎക്ക സഹജമായ ഗുണമായി ഉണ്ടാവും- ചിലൎക്ക അങ്ങിനെ അല്ലാ മനസ്സിന്റെ ധൎമ്മം- കിട്ടുന്നതിലും കിട്ടാത്തതിലും വെണ്ടുന്നതിലും വെണ്ടാത്തതിലും ഒരു പൊലെ മനസ്സ പ്രവെശിക്കും. പിന്നെ സാമൎത്ഥ്യവും ധൈൎയ്യവും

ബുദ്ധിയും ഉള്ളവരായാൽ ആ മനസ്സിനെ നിവൃത്തിപ്പിച്ച പാട്ടിൽവെക്കും. അതകൊണ്ട മാധവൻ ഞാൻ ഒടുവിൽ പറഞ്ഞ മാതിരിക്കാരുടെ കൂട്ടത്തിലാണെങ്കിൽ ബുദ്ധിസാമൎത്ഥ്യമുള്ള ആളാകയാൽ ദുസ്സാദ്ധ്യമായതൊ അസാദ്ധ്യമായതൊ ആയ വല്ല കാൎയ്യത്തിലും മനസ്സ ചാടീട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ആ മനസ്സിനെ മടക്കി എടുക്കാൻ കഴിയുമെല്ലൊ. അങ്ങിനെ മടക്കി എടുക്കുന്നതിന ശക്തി ഉണ്ടായാൽ മനസ്സ സ്വാധീനമായി.

മാ—ഞാൻ ഇന്ദുലെഖ പറഞ്ഞതിൽ യൊജിക്കുന്നില്ലാ. എങ്കിലും ഒരു സംഗതിയെപ്പററി ഞാൻ എനി തൎക്കിക്കുന്നില്ലാ. എനിക്ക മുമ്പെത്തെപ്പൊലെ ഇന്ദുലെഖയുമായി തൎക്കിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കാൻ മനസ്സിന്ന സുഖമില്ല.

ഇ—ഞാൻ വിചാരിച്ച ചതുരംഗം കളിക്കാനെ രസമില്ലാതായിട്ടുള്ളു എന്ന- ഇപ്പൊൾ എന്നൊട സംസാരിക്കാനും രസമില്ലെന്നു കെട്ടത ആശ്ചൎയ്യം.

മാ—എന്തിനാണ ഇങ്ങിനെ എല്ലാം പറയുന്നത. ഞാൻ മഹാ ഒരു നിൎഭാഗ്യവാനാണെന്ന തൊന്നുന്നു. വൃഥാ മനഃഖെദം ഉണ്ടാവുന്നത നിൎഭാഗ്യമല്ലെ.

ഇ—ആ ഖെദത്തെ പരിഹരിപ്പാൻ ശക്തിയില്ലാതെ പൊകുന്നത നിൎഭാഗ്യം.

മാ—ആ ഖെദം എങ്ങിനെയാണ പരിഹരിക്കെണ്ടത എന്ന ഇന്ദുലെഖ പറഞ്ഞു തന്നാൽ വലിയ ഉപകാരമായിരുന്നു.

ഇ—ഖെദം എന്താണെന്നറിഞ്ഞാൽ ഞാൻ പരിഹരിക്കാൻനൊക്കാം- എന്ന പറഞ്ഞ ഒന്ന ചിറിച്ചു.

മാ—ഖെദം എന്താണെന്ന ഞാൻ പറയാം.

ഇ—കളിക്കൂ- മാധവന്റെ കുതിരയെ ഞാൻ വെട്ടാൻപൊകുന്നു-കരു കയ്യിൽ പിടിച്ച ഖെദം എന്നു പറഞ്ഞ മെല്ലട്ട നൊക്കിയത മതി- കളിക്കൂ- കുതിരയെ രക്ഷിക്കാൻ കഴിയുമൊ- കാണട്ടെ മിടുക്ക.

മാ__വരട്ടെ- ഞാൻ ഇപ്പോൾ കളിക്കുന്നില്ലാ, കളിച്ചാൽ ശരിയാവുകയില്ലാ- ഞാൻ ൦രം കൊച്ചിന്മെൽ കുറെ കിടക്കട്ടെ.

എന്നു പറഞ്ഞു കരു മെശമെൽ തന്നെ വെച്ചു- മാധവൻ കൊച്ചിന്മെൽ പൊയി കിടന്നു. ഇന്ദുലെഖ അവിടുന്നു ചിറിച്ചുംകൊണ്ടു എഴുനീറ്റു ശാകുന്തളനാടകം ബുക്ക എടുത്തു ഒരു കസാലമെൽ ഇരുന്നു വായിച്ചു തുടങ്ങി.

മാ__എന്താണ ആ പുസ്തകം.

ഇ__ശാകുന്തളം.

മാ—എവിടെയാണ വായിക്കുന്നത.

ഇ—എന്താണ ഉറക്കെ വായിക്കണൊ.

മാ—വായിക്കു.

ഇ__(ഒരു ശ്ലൊകം വായിക്കുന്നു.)

ക്ഷാമക്ഷാമകപൊലമാനനമുരഃകാഠിന്യമുക്തസ്തനം-മദ്ധ്യഃക്ലാന്തതരഃപ്രകാമവിനതാ വംസൌഛവിഃ
പാണ്ഡുരാ- ശൊച്യാചപ്രിയദൎശനാചമദനക്ലിഷ്ടെയമാലക്ഷ്യതെ-പത്രാണാമിവശൊഷണെനമരുതാസ്പൃഷ്ടാലതാമാധവീ.

മാ__ശിവ ശിവ- ഇങ്ങിനെ ഒന്നു കണ്ടിരുന്നാൽ എന്റെ വ്യസനം തീൎന്നിരുന്നു.

ഇ—ശകുന്തളയെ എങ്ങിനെ എനി കാണാൻ കഴിയും- ശകുന്തളയെ മനസ്സിൽ നന്നായിട്ടു വിചാരിച്ചു കണ്ണു മുറക്കെ അടച്ചു കിടന്നൊളു- എന്നാൽ ഒരുസമയം സ്വപ്നം എങ്കിലും കാണാമായിരിക്കാം.

മാ__ഇന്ദുലെഖ വളരെ സുന്ദരിയാണെങ്കിലും വിദുഷിയാണെങ്കിലും ഇന്ദുലെഖയുടെ മനസ്സ വളരെ കഠിനമുള്ള മാതിരിയാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

ഇ__അതെ- എന്റെ മനസ്സ വളരെ കഠിനമാണ- ആട്ടെ ശാകുന്തളത്തിൽ എനി ഒരു ശ്ലൊകം ചൊല്ലട്ടെ.

മാ__ഏതാണ.

ഇ__(മറെറാരു ശ്ലോകം വായിക്കുന്നു.)

അനാഘ്രാതംപുഷ്പംകിസലയമലൂനംകരരുഹൈ
രനാവിദ്ധംരത്നംമധുനവമനാസ്വാദിതരസം I
അഖണ്ഡംപുണ്യാനാംഫലമിവചതദ്രൂപമനഘം
നജാനെഭൊക്താരംകമിഹസമുപസ്ഥാസ്യതിവിധിഃ II

മാ—അത ഞാൻ ചൊല്ലെണ്ട ശ്ലോകമല്ലെ.

ഇ__ശാകുന്തളത്തിലുള്ളതാണ_ ആർക്കെങ്കിലും ചൊല്ലാം.

മാ—മനുഷ്യന്റെ ബുദ്ധിയുടെ ഒരു അഹങ്കാരം വിചാരിക്കു മ്പൊഠ എനിക്ക ആശ്ചൎയ്യം തൊന്നുന്നു.

ഇ—അത എന്താണ.

മാ__തന്റെ സമസൃഷ്ടികളിൽ കരുണ വെണ്ട ദിക്കിൽ അതി ന പകരം പരിഹസിച്ചാൽ അത അഹങ്കാരമല്ലെ. ദുഷ്ടതയാ യുള്ള അഹങ്കാരമല്ലെ.

ഇ—പരിഹസിച്ചാൽ അങ്ങിനെതന്നെ.

മാ—ഇന്ദുലെഖ പരിഹസിക്കുന്നില്ലെ.

ഇ—ഇംക്ലീഷ പുസ്തകങ്ങഠ വല്ലതും വായിക്കണൊ- ഞാൻ ബു ക്ക എടുത്തുതരാം.

മാ—എനിക്ക ഒന്നും വായിക്കെണ്ട.

ഇ__എന്നാൽ ഭൎത്തൃഹരി വായിച്ചൊളു.

മാ—എനിക്ക ഒന്നും വായിക്കെണ്ട- ദയവചെയ്തു എന്നെ പരി ഹസിക്കാതിരുന്നാൽ മതി.

ഇ—എന്നാൽ ഞാൻ കുറെ വീണ വായിക്കട്ടെ- മനസ്സിന്ന കു ണ്ഠിതം ഉണ്ടെങ്കിൽ അത് പൊവും.

മാ__എനിക്ക വീണവായന കെഠക്കെണ്ട.

ഇ—എന്നാൽ ഉറങ്ങിക്കൊളു- ശകുന്തളയെയും വിചാരിച്ചൊളു- വെണമെങ്കിൽ ൟ നാടകബുക്ക അടുക്കെ വെച്ചൊളു.

എന്ന പറഞ്ഞ ഇന്ദുലെഖ ബുക്കും എടുത്ത മാധവന്റെ

അടുക്കൽ പൊയി "പുസ്തകം വെണ്ടെ" എന്ന ചൊദിച്ചു.

മാ—എന്തിനാണ ഇങ്ങിനെ പരിഹസിക്കുന്നത- ഇതിൽ എന്താണ അങ്ങെക്കൊരു സുഖം.

ഇ—ഇത പരിഹാസമൊ- ഞാൻ അറിയില്ലാ. എന്നാൽ എന്തായാലും എനിക്ക ഇങ്ങിനെയെല്ലാം കാണിക്കുന്നതും പറയുന്നതും ബഹു സന്തൊഷമാണ- ഞാൻ ഇങ്ങിനെ എല്ലാം പറഞ്ഞുംകൊണ്ടിരിക്കും- അല്ലെങ്കിൽ മാധവൻ കളിക്കാൻ വരു- കുതിരയെ തട്ടുക- എണിക്കു.

മാ—എനിക്ക കുതിരയും ആനയും ഒന്നും വെണ്ട.

ഇ—ശകുന്തളയെ വിചാരിച്ച കിടന്നാൽ മതി- അല്ലെ!

മാ—അതെ ശിരി- അതമതി.

ഇ—എന്നാൽ അങ്ങിനെയാവട്ടെ, ഇയ്യെടെ നായാട്ടിന്ന പൊവാറില്ലെ? തൊക്കുകളും വെടിയും ഘൊഷവും എല്ലാം ഒന്നിലച്ച കാണുന്നുവല്ലൊ. ഇതിന എന്ത സംഗതി?.

മാ—എനിക്ക ഒന്നിനും മനസ്സില്ലാ.

ഇ—എന്താണ ബുദ്ധിക്ക വല്ല സ്ഥിരക്കെടും തുടങ്ങാൻ ഭാവമുണ്ടൊ.

മാ—ഒരുസമയം ഉണ്ടെന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

ഇ—എന്നാൽ അതിന്നു വല്ല ഉപശാന്തിയും വരുത്തുവാൻ നൊക്കണ്ടെ.

മാ—നൊക്കണം.

ഇ—എന്നാൽ മാധവന്റെ അച്ഛനൊട ഉടനെ പറയെണം- ഞാൻ പറഞ്ഞുകളയാം- എനിക്ക ചായ കുടിപ്പാൻ സമയമായി- മാധവനും ചായ കൊണ്ടുവരട്ടെ.

മാ—എനിക്ക ചായ വെണ്ടാ.

ഇ—പലഹാരം വെണമൊ?.

മാ—വെണ്ടാ.

ഇ—എന്താണ വയററിലും സുഖക്കെടുണ്ടൊ.

മാ—സകലദിക്കിലും സുഖക്കേടതന്നെ.

ഇ—എന്നാൽ ഇത വല്ലാത്ത രോഗം തന്നെ.

മാ—വല്ലാത്ത രോഗം തന്നെയാണെന്ന തോന്നുന്നു- ഒരു സമയം ഇതിൽ നിന്ന സുഖപ്പെട്ട വരാൻ പ്രയാസം- എന്റെ മനസ്സിന്ന ഒരിക്കലും സമാധാനം വരുമെന്ന തോന്നുന്നില്ലാ- ഇന്ദുലേഖ ൟ കൊച്ചിന്മെൽ കുറെ ഇരിക്കു- വിരോധം ഉണ്ടോ.

ഇ—വളരെ വിരോധമുണ്ട. മാധവൻ യൌവനയുക്തനായ ഒരു പുരുഷനായി- ഞാനും യൌവനയുക്തയായ ഒരു സ്ത്രീയാണ- പണ്ട കുട്ടിയിൽ കളിച്ച പോലെ എനി കളിക്കാമൊ.

മാ—കൊച്ചിന്മെൽ ഒന്നായി ഇരിക്കുന്നതിന്ന എന്താണ വിരോധം.

ഇ—ബഹുവിരോധം ഉണ്ട. ഒരിക്കലും ഒന്നായി ഇരിപ്പാൻ നമ്മൾക്ക ഇപ്പോൾ പാടില്ല.

മാ—എപ്പോഴെങ്കിലും പാടുള്ള ഒരു കാലം എനി ഉണ്ടാകുമൊ എന്ന അറിവാനും നിവൃത്തി ഇല്ലാ- അല്ലെ- എന്ത ചെയ്യാം.

ഇ—അതെ- ഭാവിയായ കാൎയ്യത്തെ കുറിച്ച തീൎച്ച പറവാൻ ആൎക്കും സാധിക്കുന്നതല്ലല്ലൊ.

മാ—(ദീൎഘത്തിൽ ഒന്ന നിശ്വസിച്ചിട്ട) ആൎക്കും പറവാൻ കഴികയില്ലാ- ശരിതന്നെ.

ഇങ്ങിനെ സംസാരിച്ച കൊണ്ടിരിക്കുമ്പൊഴെക്ക കുട്ടിപ്പട്ടര ചായയും പലഹാരങ്ങളും കൊണ്ടുവന്നു. മാധവൻ എഴുനീറ്റ പൊയി. ഒന്നും വിചാരിച്ചപൊലെ അന്ന സംസാരിപ്പാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

മാധവൻ പിന്നെ ദിവസം കഴിച്ചുകൂട്ടിയത പറവാൻ കൂടി എനിക്ക സങ്കടം. ഇന്ദുലേഖ എന്തുതന്നെ പറഞ്ഞാലും ചിറിച്ചാലും കളിച്ചാലും മാധവൻ ഒരു മൌനവ്രതത്തിലായി. ചിലപ്പോൾ ഇന്ദുലേഖ "എന്താണ മനസ്സിന്ന ഒരു മൌഢ്യം" എന്ന

ചൊദിക്കും. അതിന മാധവൻ ഉത്തരം പറയാൻ പുറപ്പെടുന്ന തിന്ന മുമ്പ മറ്റൊന്ന ചൊദിക്കും. ഒരു ദിവസം വൈകുന്നെരം ഇന്ദുലെഖ മെൽ കഴുകാൻ പൊകുമ്പൊൾ മാധവൻ ഇന്ദുലെ ഖയുടെ മാളികമെൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. അവിടെ ഇരുന്ന അരപ്പാ യ കടലാസ്സു നിറച്ചു തന്റെ മനൊവ്യസനകളെ എല്ലാം എഴുതി ഇന്ദുലെഖയുടെ എഴുത്തു മെശമെൽ വെച്ചു പൊയി. മാധവൻ പിറ്റെ ദിവസം രാവിലെ ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളികമെൽ വന്നു "ഞാൻ ഇവിടെ ഒരു കടലാസ്സു എഴുതി വെച്ചിരുന്നുവല്ലൊ അത വായിച്ചുവൊ" എന്ന ചൊദിച്ചു. അപ്പൊൾ ഇന്ദുലെഖാ "എനിക്ക ഒന്നും നിശ്ചയമില്ല" എന്ന പറഞ്ഞു മാധവനൊട വെറെ ഒരു കാൎയ്യം ചൊദിച്ചു. മാധവൻ എന്തതന്നെ സങ്കടം കാണിച്ചാലും അത നിമിത്തം ഇന്ദുലെഖക്ക യാതൊരു ഭാവഭെ ദവും ഉണ്ടായതായി കണ്ടില്ലാ- ഇന്ദുലെഖക്കുണ്ടായിരുന്ന അനു രാഗം കെവലം മറച്ചുവെച്ചിരുന്നു.

അങ്ങിനെ ഇരിക്കുമ്പൊൾ ഒരു നാൾ നല്ല ചന്ദ്രികയുള്ള ഒരു രാത്രിയിൽ മാധവൻ താനെ പൂവരങ്ങ മാളികയുടെ തെ ക്കെ മിറ്റത്തു ചന്ദ്രനെയും നൊക്കിക്കൊണ്ട നടന്നുംകൊണ്ടിരു ന്നു- ഇന്ദുലെഖാ മാളികയുടെ മുകളിൽനിന്ന ജാലകത്തിൽകൂടി നൊക്കിയപ്പൊൾ മാധവനെക്കണ്ടു "മാധവാ" "മാധവാ" എ ന്ന വിളിച്ചു.

മാ__എന്താണ.

ഇ__എന്താണ- ചന്ദ്രൊപാലംഭമൊ ചന്ദ്രിക മുകളിൽ ഒരു അ റയിലും ധാരാളം ഉണ്ട. ഇങ്ങട്ട കയറി വരുന്നതിന്ന വിരൊ ധം ഉണ്ടൊ.

മാ__ഞാൻ കയറി വരുന്നില്ല- ഒരു കൊച്ചിന്മെൽ ഒന്നായി ഇ രിക്കുന്നത വിരൊധമുള്ളകാൎയ്യമാണെങ്കിൽ രാത്രി ഒരറയിൽ നൊം രണ്ടാളുംകൂടി ഇരിക്കുന്നതിന്ന വിരൊധമില്ലെ.

ഇ__അതെ. ശരിയാന്ന,വിരൊധമുള്ള കാൎയ്യംതന്നെയാണ- അ

ത ഞാൻ ഒക്കാതെ പറഞ്ഞുപൊയി- ഞാൻ എറങ്ങി മിററത്തവരാം.

മാ__എനിക്ക വെണ്ടി വരെണമെന്നില്ലാ.

ഇ__എനിക്കവെണ്ടി തന്നെ വരാം.

മാ—അതിന്ന എനിക്ക വിരൊധമില്ല.

ഇന്ദുലെഖ മുകളിൽ നിന്ന എറങ്ങി മിററത്ത ബഹു മനൊഹരമായ ചന്ദ്രികയിൽ മാധവൻെറ അടുക്കെപ്പൊയി നിന്നു. കയ്യിൽ താൻ തന്നെ അന്ന വൈകുന്നെരം കെട്ടി ഉണ്ടാക്കിയ ഒരു മുല്ലമാലയും ഉണ്ടായിരുന്നു. അതി ധവളമായിരിക്കുന്ന ചന്ദ്രികയിൽ ഇന്ദുലെഖയുടെ മുഖവും കുന്തളഭാരവും ശരീരവും ആകപ്പാടെ കണ്ടപ്പൊൾ മാധവന വല്ലാതെ മനസ്സിന്ന ഒരു ഭ്രാന്തി ഉണ്ടായി. "ഠരംശംരാ! ഠരം സുന്ദരിക്ക എന്നിൽ അനുരാഗമുണ്ടായാൽ എന്നെപൊലെ ഉള്ള ഭാഗ്യവാൻ ആര" "ഇല്ലാതെ പൊയെങ്കിൽ ഞാൻ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നത എന്തിന- ക്ഷണത്തിൽ ജീവത്യാഗം ഉത്തമം" എന്നിങ്ങിനെ മാധവൻ വിചാരിച്ചു.

ഇന്ദുലെഖക്കൊ, അങ്ങുണ്ടായ വിചാരത്തിന്നും അശെഷം പ്രകൃതഭെദവും കുറവും ഉണ്ടായിരുന്നില്ലാ- ശക്തി അല്പം കൂടിയിരുന്നു. എന്ത കൊണ്ടെന്നാൽ- ഇന്ദുലെഖാ തൻെറ വിചാരങ്ങൾ മനസ്സിൽ അടക്കിയിരുന്നതിനാൽ തന്നെ. മനസ്സിന്നുണ്ടാവുന്ന സ്ഥൊഭങ്ങൾ ബാഹ്യചെഷ്ടകളെക്കൊണ്ട വളരെ ചുരുക്കുവാനും ലഘുവാക്കുവാനും കഴിയുന്നവകളാണ. കഠിന വ്യസനത്തിൽ ഉറക്കെ കരയുന്നത ഒരുവിധം വ്യസനൊൽകൃഷ്ടതയെ ശമിപ്പിക്കും. അങ്ങിനെതന്നെ ആഹ്ലാദത്തിലൊ ഹാസ്യരസത്തിലൊ ചിറിക്കുന്നതും- പിന്നെ തൻെറ വ്യസനങ്ങളെ കുറിച്ച ഒരുവൻ തൻെറ സ്നെഹിതനൊട തുറന്ന വെളിവായി പറയുന്നതിനാൽ തന്നെ അല്പം വ്യസനശാന്തി ഉണ്ടാവാം. കഠിന വ്യസനം ഉള്ളിൽ ഉള്ളത കെവലം മറച്ച വെറെ ഒരു രസം നടിക്കു

മ്പൊഴാണ ഒഴുകിപ്പൊവുന്ന വെള്ളത്തെ എടയിൽ കെട്ടി നിൎത്തിയാൽ ഉണ്ടാവുന്നതു പൊലെ ഉള്ളിൽ നിൎത്തുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്തവിധം അധികരിക്കുന്നതും ചിലപ്പൊൾ വിചാരിയാതെ പുറത്തെക്ക ചാടിപ്പൊവുന്നതും.

മിററത്തവന്ന ചന്ദ്രികയിൽ മാധവൻെറ അതി കൊമളമായ മുഖത്തിൽ നിന്ന സ്പഷ്ടമായി കാണാവുന്ന വ്യഥയെ കണ്ടപ്പൊൾ ഇന്ദുലെഖക്കും മനസ്സ സഹിച്ചില്ലെന്ന തന്നെ പറയാം.

ഒന്നാമത ചന്ദ്രികാ എന്നതതന്നെ മനസ്സിന്ന വളരെ ഉദ്ദീപനകരമായ ഒരു സാധനമാണ- അങ്ങിനെയുള്ള ചന്ദ്രികയിങ്കൽ മാധവനെപ്പൊലെ തന്നൊടും തനിക്കും കഠിനമായ അനുരാഗം അന്യൊന്യമുള്ള അതി സുന്ദരനായ ഒരു യുവാവെ താനെ അടുത്ത കാണുമ്പൊൾ ഇന്ദുലെഖക്ക കഠിനമായ വ്യഥ ഉണ്ടായി എന്ന പറയെണ്ടതില്ലെല്ലൊ.

ഇങ്ങിനെയെല്ലാം ഉണ്ടായി എങ്കിലും തൻെറ ബുദ്ധിസാമൎത്ഥ്യംകൊണ്ടും ക്ഷമയാലും ധൈൎയ്യത്താലും ഇന്ദുലെഖ തൻെറ മനൊവ്യഥയെ ലെശം പുറത്ത കാട്ടാതെതന്നെ നിന്നു- കുറെ നെരം രണ്ടാളും അന്യൊന്യം ഒന്നും പറയാതെ ചന്ദ്രനെ നൊക്കിക്കൊണ്ട നിന്നു.

പിന്നെ ഇന്ദുലെഖ താഴെ കാണിക്കുന്ന ഒരു ശ്ലൊകം ചൊല്ലി.

സൈ്വരംകൈരവകൊരകാൻവിദലയന്യൂനാമൃതം
ഖെദയന്നംഭൊജാനിനിമീലയന്മൃഗദൃശാമ്മാനം സ
മുന്മൂലയൻ- ജ്യൊത്സ്നാം കന്ദളയൻ ദിശൊധവളയ
ന്നംഭൊധി മുദ്വെലയൻ കൊകാനാകുലയൻ തമഃ
കബളയന്നിന്ദുസ്സമുജ്ജൃംഭതെ.

മാ—ഠരം ശ്ലൊകം ഉണ്ടാക്കിയ ആൾ ചന്ദ്രൻെറ ഗുണങ്ങളെക്കുറിച്ച എല്ലാം ശരിയായി അറിയുന്നു എന്ന ഞാൻ വിചാരി

ക്കുന്നില്ല.

ഇ__അതെന്താണ.

മാ—"മൃഗദൃശാംമാനം സമുന്മൂലയൻ" എന്ന പറഞ്ഞ ഗുണം ശരിയായി ഉള്ളതാണെങ്കിൽ അത ഇപ്പൊൾ ഇവിടെ കാണുണ്ടെ.

ഇ—(ചിറിച്ചുംകൊണ്ട) എന്നാൽ വെറെ ഒരു ശ്ലോകം ചൊല്ലാം.

"യാമിനീകാമിനീകൎണ്ണകുണ്ഡലം ചന്ദ്രമണ്ഡലം
മാരനാരാച നിൎമ്മാണ ശാണചക്രമിവൊദിതം"

മാ—മാരനാരാചങ്ങൾ സ്ത്രീകളിൽ കുറെ കാലമായി പ്രയൊഗിച്ചുവരാറില്ലെന്ന തൊന്നുന്നു.

ഇ—സ്ത്രീകൾ സാധുക്കളല്ലെ. ഭീരുക്കളല്ലെ- കാമദെവന ദയതൊന്നി വെണ്ടെന്ന വെച്ചുവായിരിക്കാം.

മാ—എന്നാൽ ആ കാമദെവൻ മഹാ ദുഷ്ടൻ എന്ന മാത്രമല്ലാ ഒരു വിഡ്ഢികൂടിയാണെന്ന ഞാൻ പറയും- സ്ത്രീകളിൽ ദയകൊണ്ട പ്രയൊഗിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ പിന്നെ പുരുഷന്മാരിൽ പ്രയൊഗിച്ചിട്ട എന്താണ ഒരു സാദ്ധ്യം- പുരുഷന്മാരെ പ്രയൊജനമില്ലാതെ ഉപദ്രവിക്കുന്നത എന്തിന.

ഇ—അതശരി- എന്നാൽ പുരുഷന്മാരെ ഉപദ്രവിച്ചാൽ അവര ശക്തന്മാരാകയാൽ നിവൃത്തി ഇല്ലാതെ വരുമ്പൊൾ സാധുക്കളായ സ്ത്രീകളെ പുരുഷന്മാര നെരിട്ട ഉപദ്രവിച്ചൊളും എന്ന വിചാരിച്ചിട്ടായിരിക്കാം കാമദെവൻ ഇങ്ങിനെ ചെയ്യുന്നത.

ഇതാ ഞാൻ ഒരു മുല്ലമാല കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്നു- ഇത ഇന്ന ഞാൻതന്നെ കെട്ടിയുണ്ടാക്കിയതാണ- ഇതിന്റെ നായകമണിയാക്കി കെട്ടിയിരിക്കുന്ന ൟ ചെറിയ താമരപ്പൂവ ഞാൻ തന്നെ ഇന്ന രാവിലെ പൂവള്ളി പടിഞ്ഞാറെ കുളത്തിൽനിന്ന പറിച്ചതാണ- ൟ മാല മാധവന്റെ കുടുമയിൽ വെച്ചാൽ നല്ല ഭംഗി ഉണ്ടാവും- ഇതാ എടുത്തൊളു.

മാധവൻ മുല്ലമാല കൈകൊണ്ട വാങ്ങി-വാങ്ങുമ്പോഠ മാധവന്റെ കൈ വിറക്കുന്നു എന്ന ഇന്ദുലെഖക്ക തൊന്നി.

ഇ—എന്താണ കൈ വിറക്കുന്നത.

മാ—കാമദെവന്റെ ബാണമല്ലെ- ഭയപ്പെട്ടിട്ടുള്ള വിറതന്നെ.

ഇന്ദുലെഖാ ഒന്ന ചിറിച്ചു.

മാ—(താമരപ്പൂവ കയ്യിൽവെച്ച നൊക്കികൊണ്ട)

ശൊഭാസൎവ്വസ്വമെഷാം പ്രഥമമപഹൃതം യത്ത്വയാ
ലൊചനാഭ്യാം മാദ്ധ്വീ മാധുൎയ്യസാരഃ തവ കളവച
സാ മാൎദ്ദവം ത്വൽ പ്രതീകൈഃ- സ്ഥാനഭ്രംശൊ മഹീ
യാ നപി ചവിരചിതഃ ത്വന്മുഖ സ്പൎദ്ധിനാംവൈ പ
ത്മാനാം ബന്ധനാൎത്ഥം വിരമവരതനൊ പിഷ്ട
പെഷെണ കിംസ്യാൽ.

ഇ—ഒന്നാന്തരം ശ്ലൊകം- എനിക്ക ഇത പഠിക്കണം.

മാ—ഠരം മാലയിൽ ഒരു ചെറിയ കഷണം ഞാൻ മുറിച്ചെടുത്ത കുടുമയിൽ ചൂടാം- ശെഷം മുഴുവനും ഇന്ദുലെഖയുടെ തലമുടിയിൽ തന്നെ വെക്കുന്നതാണ യൊഗ്യത.

ഇ—യൊഗ്യത എങ്ങിനെയെങ്കിലുമാവട്ടെ- മാധവന്റെ ഇഷ്ടം പൊലെ ചെയ്യൊളു.

മാ—ഇഷ്ടംപൊലെ ചെയ്യാൻ സമ്മതമൊ.

ഇ—മാലയെ സംബന്ധിച്ചെടത്തൊളം ഇഷ്ടം പൊലെ ചെയ്യൊളു.

മാധവൻ മാല കഷണിച്ച ഒരു ചെറിയ കഷണം തന്റെ കുടുമയിൽ വെച്ചു- ശെഷം മുഴുവനും കയ്യിൽതന്നെ പിടിച്ചു ഇന്ദുലെഖയുടെ മുഖത്തെക്ക ഒന്ന നൊക്കി:

മാ—ഇത ഞാൻതന്നെ ഇന്ദുലെഖയുടെ തലമുടിയിൽ തിരുകെട്ടയൊ.

ഇ—എന്റെ തലമുടിയിലൊ.

മാ—അതെ.

ഇ__മാധവന്റെ കൈകൊണ്ടൊ.

മാ—അതെ.

ഇന്ദുലെഖാ ഒന്നും മിണ്ടാതെ മന്ദഹസിച്ചുകൊണ്ട നിന്നു. മാധവൻ പുഷ്പമാല ഇന്ദുലെഖയുടെ കുന്തളത്തിൽ ഭംഗിയായി വെച്ചു. (വെച്ച കഴിഞ്ഞ ഉടനെ)

ഇ—ഇതെല്ലാം അക്രമമാണ- മാധവൻ എന്റെ വലിയച്ഛന്റെ മരുമകനാണെങ്കിലും നൊം ബാല്യം മുതൽ അന്യോന്യം കളിച്ച വളൎന്നവരാണെങ്കിലും എല്ലായ്പൊഴും നൊം കുട്ടികളല്ലെന്ന ഓൎക്കെണ്ടതാണ.

മാ—ഠരം മാല ഇന്ദുലെഖയുടെ തലമുടിയിൽ വെച്ചപ്പൊാൾ ഞാൻ കുട്ടിയാണെന്ന അശെഷം ഓൎത്തില്ലാ- നല്ല യുവാവാണെന്നതന്നെ വിചാരിച്ചു.

ഇ__ആ സ്ഥിതിയിൽ മാധവൻ എന്നെ എങ്ങിനെ തൊടും.

മാ—തൊട്ടത കണ്ടില്ലെ.

ഇ__അതാണ അക്രമമെന്ന പറഞ്ഞത.

മാ__(കണ്ണിൽ വെള്ളം നിറച്ചുംകൊണ്ട) എന്നെ എന്തിന ഇങ്ങിനെ വലപ്പിക്കുന്നു. ഇന്ദുലെഖയെ കൂടാതെ അര നിമിഷം ഠരം ഭൂമിയിൽ ഇരിപ്പാൻ എനിക്ക ആഗ്രഹമില്ലാ.

ഇ—(മനസ്സിൽ വന്ന വ്യസനത്തെ സ്ഥിരമായി അടക്കിക്കൊണ്ട) എന്നൊട കൂടാതെ ഇരിക്കെണമെന്ന ആര പറഞ്ഞു.

മാ—"കൂടാതെ" എന്ന പറഞ്ഞ വാക്കിന ഞാൻ ഉദ്ദെശിച്ച അൎത്ഥത്തിൽ തന്നെയൊ ഇന്ദുലെഖാ എന്നൊട ഇപ്പൊാൾ പറയുന്നത.

ഇ__എന്താണ മാധവൻ ഉദ്ദെശിച്ച അൎത്ഥം.

മാ—"കൂടാതെ" എന്ന പറഞ്ഞത, ഇന്ദുലെഖയുമായി രാവും പകലും ഒരുപൊലെ വിനൊദിപ്പാനുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യവും ഭാഗ്യവും കൂടാതെ- എന്നാണ.

ഇ—നെരം വൈകി മഞ്ഞ വീഴുന്നുണ്ട- പൊയി കിടന്നൊളു-

നാളെ രാവിലെ ചായ കുടിക്കാൻ മുകളിൽ വരണെ.

മാ—ശരീരവും മനസ്സും വ്രണപ്പെട്ടപൊലെ വെദനയുള്ള എനിക്കു കിടന്നു ഉറങ്ങാൻ എങ്ങിനെ സാധിക്കും.

ഇ—അതിന്നു വ്രണവിരൊപണമായ വല്ല മരുന്നും സെവിച്ചു സുഖം വരുത്തണം.

മാ—ഞാൻ അതിന്നു ഒരു മരുന്നു കണ്ടിട്ടുണ്ട - ഒരു പ്രമാണപ്രകാരം- ആ പ്രമാണം പറയാം- മരുന്നു തരുമൊ.

ഇ—എന്താണു പ്രമാണം- കെൾക്കട്ടെ.

മാ—"ഇന്ദീവരാക്ഷി തവ തീക്ഷ്ണ കടാക്ഷബാണ
പാതവ്രണെ ദ്വിവിധ മൌഷധമെവമന്യെ
ഏകം ത്വദീയമധരാമൃതപാനമന്യ ദ്വത്തുംഗ
പീനകുചകുങ്കുമപങ്കലെപഃ".

ഇ—ശരി- നല്ല പ്രമാണം. ൟ മരുന്നു എവിടെ കിട്ടും.

മാ—ഇന്ദുലെഖയുടെ കൈവശം ഉണ്ടെല്ലൊ.

ഇ—അതു ഇപ്പൊൾ എടുപ്പാൻ പാടില്ലാ. മഞ്ഞു വളരെ- ഞാൻ പൊണു- മാധവൻ പൊയി കിടന്നുറങ്ങു- ഭ്രാന്തന്മാരെപൊലെ ആവരുതു.

മാ—ആട്ടെ, എനിക്കു ആ മരുന്നു എപ്പൊഴെങ്കിലും കിട്ടുമൊ? ഇന്ദുലെഖ കിട്ടും എന്നു ഒരു വാക്കു പറഞ്ഞാൽ മതി- എന്നാൽ ഞാൻ പരമഭാഗ്യവാനായി- എന്നെ ഇങ്ങിനെ തപിപ്പിക്കരുതെ- ആ വാക്കു മാത്രം ഒന്നു പറഞ്ഞു കെൾക്കണം- അതിന്നു എനിക്കു ഭാഗ്യമുണ്ടൊ.

ഇ—എനിക്കു ഉറക്കു വല്ലാതെ വരുന്നു ഞാൻ ഇതാ പൊവുന്നു.

എന്നു പറഞ്ഞു ഇന്ദുലെഖ ക്ഷണെന മാളികയിലെക്കു കയറി പൊയി.

ഇന്ദുലെഖ പൊയ വഴിയും നൊക്കി മാധവൻ വിഷണ്ഡനായി അതി പരിതാപത്തൊടെ നിന്നു.

ഇന്ദുലെഖ മുകളിലെക്കു പൊയി എന്നെ ഉള്ളു- മുകളിൽ

അറയിൽ എത്തിയ മുതൽ ജാലകത്തിൽ കൂടി മാധവൻ മിററത്തനിന്ന പൊവുന്നതവരെ മാധവനെത്തന്നെ നൊക്കിക്കൊണ്ടു നിന്നു.

ഇങ്ങിനെ മാധവനും ഇന്ദുലെഖയുമായി അന്യൊന്യം നടന്ന സല്ലാപങ്ങളെകുറിച്ച പറയുന്നതായാൽ വളരെ പറയെണ്ടിവരും. പിന്നെ വിശെഷിച്ച ഇത ഒരു പൃവ്വകഥാ പ്രസംഗംമാത്രമാണെല്ലൊ- എങ്കിലും ഒരു ദിവസം ഇവര തമ്മിൽ ഉണ്ടായ ഒരു സല്ലാപം കൂടി എന്റെ വായനക്കാരെ മനസ്സിലാക്കെണമെന്ന എനിക്ക ഒരു ആഗ്രഹം ഉണ്ടാവുന്നതിനാൽ പറയുന്നു.

ഇന്ദുലെഖയെത്തന്നെ രാവും പകലും വിചാരിച്ച വിചാരിച്ച മാധവന്റെ മനസ്സിന്ന ഒരു പുകച്ചൽ ആയിത്തീൎന്നു- ഒരു രാത്രിയിൽ മാധവൻ ഉറങ്ങാൻ ഭാവിച്ച കിടക്കുന്നു- ഉറക്ക എത്രചെയ്തിട്ടും വരുന്നില്ല- അങ്ങിനെ കിടക്കുമ്പൊ൦ മാധവനതൊന്നി "എന്തിനാണ ഇങ്ങിനെ സങ്കടപ്പെടുന്നത- ഇന്ദുലെഖ "ക്ക എന്നൊട അനുരാഗമുണ്ടെങ്കിൽ ഇതിന്ന എത്രയൊ മുമ്പ "എന്റെ ഭാൎയ്യയായി ഇരിക്കുമായിരുന്നു- എന്റെമെൽ സ്നെഹം "ഉണ്ടായിരിക്കാം- അനുരാഗമുണ്ടൊ എന്ന എനിയും എനിക്ക "സംശയം- പിന്നെ എന്നെക്കാ൦ എത്രയൊ യൊഗ്യന്മാരും ധ "നവാന്മാരും ആയ ആളുക൦ ഇന്ദുലെഖയെ ആഗ്രഹിക്കുന്നു "ണ്ടെന്ന ഇന്ദുലെഖക്കതന്നെ അറിവുള്ളതിനാൽ അങ്ങിനെയൊ "ഗ്യരായവരിൽ ഒരുവനുമായി ചെൎച്ചയായി മനസ്സിനെ അന്യൊ "ന്യം രഞ്ജിപ്പിച്ച ഭാൎയ്യാ ഭൎത്താക്കന്മാരായി ഇരിക്കെണമെന്നാ "യിരിക്കാം ഇന്ദുലെഖയുടെ താല്പൎയ്യം- സ്ത്രീകളുടെ മനസ്സിനെ "എങ്ങിനെ അറിവാൻ കഴിയും. എത്രതന്നെ പഠിപ്പുണ്ടായാലും "സ്ത്രീസ്വഭാവമല്ലെ. പിന്നെ ഞാൻ എന്തിന്ന വൃഥാ ഖെദിക്കു "ന്നു- എനി ഇന്ദുലെഖയെ കുറിച്ച ഇങ്ങിനെ എന്റെ മനസ്സി "നെ ഞാൻ തപിപ്പിക്കുകയില്ലാ നിശ്ചയം- രാവിലെ തൊക്കുക "൦ എടുത്ത ശിക്കാറിന്ന പൊന്നം- അച്ഛനും വരുമായിരിക്കും-

"വളരെ ദിവസമായി ശിക്കാർ ചെയ്യിട്ട- ഠം ഒരു മനൊവ്യഥ "കൊണ്ട എന്റെ പൌരുഷങ്ങാം എല്ലാം നശിക്കാറായി- അ "ങ്ങിനെ വരുത്തരുത- ഞാൻ ബുദ്ധിഹീനനായിട്ടാണ ഇങ്ങി "നെ കിടന്ന വലയുന്നത- എനിക്ക ചെറുപ്പമാണ- ഇന്ദുലെഖ "ക്ക ഭൎത്താവ ഉണ്ടാകെണ്ടുന്ന കാലം അതിക്രമിച്ചിരിക്കുന്നു-ഞാ "ൻ എനി ഒരു വലിയ ഉദ്യൊഗസ്ഥനൊ മറ്റൊ ആവുന്നത "വരെ ഒരിക്കലും ഇന്ദുലെഖ ഭൎത്താവ വെണ്ടെന്നവെച്ച ഇരി "ക്കുകയില്ലാ- പിന്നെ ആ മൊഹം വൃഥാ- എനി ഞാൻ ഇങ്ങി "നെ എന്റെ മനസ്സിനെ വ്യസനിപ്പിക്ക ഇല്ല" എന്ന മനസ്സു കൊണ്ട നിശ്ചയിച്ചു- ബഹു ധൈൎയ്യത്തൊടെ കണ്ണ അടച്ച ഉറങ്ങണം എന്ന ഉറച്ച കിടന്നു- കണ്ണ അടച്ച നിമിഷത്തിൽ ഇന്ദുലെഖയുടെ നീണ്ട കണ്ണുകളും ചെന്താമരപ്പൂവപൊലെ ശൊഭയുള്ള മുഖവും കുന്തളഭാരവും അധരങ്ങളും മുമ്പിൽ വെളിവായി കാണുന്നതപൊലെ തൊന്നി- കണ്ണ മിഴിച്ചു ഒന്നും കണ്ടതുമില്ല- മാധവൻ എണീട്ട ഇരുന്ന ബഹു ധൈൎയ്യം നടിച്ചു, "എനി ഞാൻ ഇന്ദുലെഖയെ വിചാരിക്കുകയില്ല" എന്ന തീൎച്ചയായി ഉറച്ചു. അപ്പൊഠം തന്റെ അറയുടെ വാതുക്കൽ ഒരു സ്ത്രീ നില്ക്കുന്നതു കണ്ടു.

മാ—ആരാണ അത.

"ഞാൻതന്നെ-പൂവരങ്ങിൽനിന്ന ഒരു മാല തന്നയച്ചിരിക്കുന്നു"—എന്ന പറഞ്ഞ ഇന്ദുലെഖയുടെ ദാസി അമ്മു എന്ന സ്ത്രീ മാധവന്റെ അറയിൽ കടന്ന തന്റെ കയ്യിൽ ഉള്ള ഒരു പനീർ ചെമ്പകമാല മാധവൻ വശം കൊടുത്തു.

മാധവൻ മാല വാങ്ങി നൊക്കി ദീൎഘമായി ഒന്നു നിശ്വസിച്ചു.

അമ്മു—നാളെ രാവിലെ ചായ കുടിക്കാൻ മുകളിൽ ചെല്ലെണമെന്ന പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ചെല്ലാതിരിക്കരുതെന്ന തീൎച്ചയായി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

മാ—ഞാൻ പുലരാൻ നാല നാഴികയുള്ളപ്പോൾ നായാട്ടിന്ന പൊകുന്നു, അച്ഛനും വരുമായിരിക്കും- നാളെ അസ്തമിച്ചിട്ടെ മടങ്ങിവരികയുള്ളു എന്ന പറയു.

അ—അങ്ങിനെതന്നെ പറയാം- എന്നാൽ പുലച്ചക്ക കാണണമെങ്കിൽ കാണാൻ ശരിയാവും- തിരുവാതിരക്കുളി ഉണ്ടെല്ലൊ- അമ്മ ഏഴെട്ട നാഴിക വെളിച്ചാവാനുള്ളപ്പോൾ ഉണൎന്ന കുളപ്പുരയിൽ കുളിപ്പാൻപൊവാറ പതിവാണ.

മാ—രാത്രി എനിക്ക പെണ്ണുങ്ങളെ വന്ന കാണാൻ പാടില്ലാ- മറ്റന്നാൾ രാവിലെ കാണാമെന്ന പറയു.

അ—(മന്ദഹസിച്ചുംകൊണ്ട) "പറയാം" എന്ന പറഞ്ഞ ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളികയിലെക്ക പൊയി വിവരം പറഞ്ഞു.

ഇന്ദുലെഖ വീണ്ടും ദാസിയെ വെറെ ഒരു വിവരം പറഞ്ഞു മാധവന്റെ അടുക്കലെക്ക അയച്ചു.

അമ്മു രണ്ടാമത ചെല്ലുമ്പൊൾ മാധവൻ മാലയെ കയ്യിൽവെച്ചുനൊക്കിരസിച്ചുംകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അമ്മുവെ രണ്ടാമതും കണ്ടപ്പൊൾ എന്താണ പിന്നെയും വന്നത എന്ന ചൊദിച്ചു.

അമ്മു—അമ്മ വിശെഷമായി ഒരു തൊപ്പി തുന്നുന്നുണ്ടത്രെ- അത നായാട്ടിന പൊവുമ്പൊൾ തലയിൽ ഇട്ടുകൊണ്ട പൊവാം. പുലച്ചക്ക മാളികയിൽ കയറി ചെല്ലാൻ യജമാനന്ന വിരൊധമുണ്ടെങ്കിൽ മിറ്റത്ത കിളിവാതിലിന്ന നെരെ നിന്നാൽ തൊപ്പി എടുത്ത തരാം എന്ന അമ്മ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

മാ—എന്നാൽ ഇപ്പൊൾ ഇങ്ങട്ട കൊടുത്തയക്കരുതെ.

അ—തൊപ്പി മുഴുവനും തീൎന്നിട്ടില്ലായിരിക്കും.

മാ—എന്താണ രാത്രി തുന്നൽപണി ചെയ്യാറുണ്ടൊ.

അ—രാത്രി ഇയ്യിടെ തുന്നലും പുസ്തകം വായനയും മററും തന്നെയാണ- ഉറക്ക വളരെ കുറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

മാ—അതിന എന്താണ സംഗതി.

"സംഗതി എന്തൊ" എന്ന പറഞ്ഞ അമ്മു മന്ദഹസിച്ചും

കൊണ്ട തല താഴ്ത്തി ലജ്ജാ ഭാവത്തൊടെ നിന്നു.

മാ—അങ്ങിനെയാട്ടെ, നീ പൊയ്ക്കൊ- ഞാൻ പുലച്ചെ പൊകു മ്പൊൾ ജാലകം തുറന്നുകണ്ടാൽ വിളിക്കും എന്ന പറയു- ജാലകം തുറന്ന കണ്ടില്ലെങ്കിൽ നെരെ പൊവും.

അമ്മു പൊയ ഉടനെ മാധവന പിന്നെയും വിചാരം തുടങ്ങി- "ഇന്ദുലെഖക്കും ഉറക്കില്ലാ, എന്നൊട ഇന്ദുലെഖക്ക അ "നുരാഗം ഉണ്ടെന്നുള്ളതിന്ന സംശയമില്ലാ-എനിക്ക ലെശം സം "ശയമില്ല- എന്നാൽ പിന്നെ എന്താണ അത ഭാവിക്കാത്തത- "കുട്ടിക്കളികൾ അല്ലാതെ വെറെ ഒന്നും പുറത്ത കാണുന്നില്ലെ "ല്ലൊ- ഇതിന എന്ത സംഗതി" എന്നിങ്ങിനെ ആലൊചിച്ചും കൊണ്ട മാധവൻ കട്ടിലിന്മെൽനിന്ന എണീട്ട, രാവിലെ ശിക്കാറിന്ന പൊവാൻ ഉള്ള വട്ടങ്ങൾ ഒരുക്കി- ഒന്നാന്തരം ഒരു തൊക്ക എടുത്ത തുടച്ചുവെച്ചു- ആവശ്യമുള്ള തിരകൾ എടുത്തവെച്ചു- പുലരാൻ നാല നാഴികക്ക ചായ വെണമെന്ന വാലിയക്കാരനെ വിളിച്ച പറഞ്ഞ കിടന്നു. നാല മണിക്ക എണീട്ട കുപ്പായം, കാലൊറ, ബൂട്സ, ഇതുകൾ ഇട്ട തന്റെ ഒരു വാലിയക്കാരനെയും ഒന്നിച്ചുകൂട്ടി നായാട്ടിന്ന പുറപ്പെട്ടുപൊകുംവഴി ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളികയുടെ ചുവട്ടിൽ എത്തി മെലൊട്ട നൊക്കിയപ്പൊൾ ഒരു ചന്ദ്രൻ ഉദിച്ചുപൊങ്ങി നില്ക്കുന്നതുപൊലെ ഇന്ദുലെഖയുടെ മുഖം ജാലകത്തിൽകൂടെ മുകളിൽ ഇന്ദുലെഖയുടെ സമീപം കത്തുന്ന അതി പ്രകാശമുള്ള വെളിച്ചത്തിൽ കണ്ട മാധവൻ മയങ്ങിപ്പൊയി.

ഇ—എന്താണ ഇത്ര നെരത്തെ പുറപ്പെട്ടത-ജന്തുഹിംസ ചെയ്യെണമെങ്കിൽ ജന്തുക്കളെ കണ്ണുകൊണ്ട കണ്ടിട്ടവെണ്ടെ- ഇരുട്ടിൽ എങ്ങിനെ കാണും.

മാ—കുറെ ദൂരെപൊയിട്ടവെണം നായാട്ട തുടങ്ങുവാൻ.

ഇ—"ഓ ഹൊ" വലിയ വട്ടംകൂട്ടീട്ടുള്ള നായാട്ടിനൊ ഭാവം.

മാ—കുറെ വിസ്തരിച്ചിട്ടതന്നെയാണ ഭാവം. അങ്ങിനെ ആയാ

ൽ മനസ്സിന്ന കുറെ സുഖമുണ്ടാവും എന്ന തൊന്നുന്നു.

ഇ— ശരി- ഇക്കുറി മദിരാശിയിൽനിന്ന വരുമ്പൊാൾ എത്രതൊക്കുകൾ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ട.

മാ—ഒന്നമാത്രം- "ബ്രീച്ചലൊഡർ"

ഇ—അത എനിക്ക ഒന്ന കാണണം- ഇങ്ങട്ട കൊട്ടുത്തയക്കു.

മാധവൻെറവാലിയക്കാരൻ ഉടനെ തൊക്ക മുകളിലെക്ക കൊണ്ടുചെന്നു. ഇന്ദുലെഖ വാങ്ങി അകത്ത വെച്ച വാതിൽ പൂട്ടി അമ്മുവൊട വെളിച്ചം എടുക്കാൻ പറഞ്ഞ കളിപ്പാൻ ചുവട്ടിൽ ഇറങ്ങി മാധവൻെറ അരിയത്ത എത്തിയപ്പൊാൾ.

ഇ—ശരി- "ബ്രീച്ചലൊഡർ" ഇപ്പൊാൾ മാളികമെൽ ഇരിക്കട്ടെ- തൊപ്പിപണി മുഴുവനും തീൎന്നിട്ടില്ലാ, അത തീൎന്നിട്ട നാളെയൊ മററന്നാളൊ നായാട്ടിന പൊവാം- എന്നാൽ മതി- ഇപ്പൊാൾ പൊയി കിടന്ന ഉറങ്ങു.

മാ—ഇത വലിയ സങ്കടം തന്നെ- എനിക്ക നായാട്ടിന്ന കൂടി പൊവാൻ പാടില്ലെന്നൊ.

ഇ—അതെ- ഇന്ന പൊവാൻ പടില്ലെന്ന തന്നെ.

മാ—അതെന്താണ.

ഇ—തൊപ്പിപണി തീൎന്നിട്ടില്ലാ അത തന്നെ.

മാ—ഞാൻ തൊപ്പി വെണമെന്ന പറഞ്ഞുവൊ.

ഇ—തൊപ്പി വെണ്ടാ എന്ന പറഞ്ഞുവൊ- ഇന്നലെ അമ്മു വന്ന ചൊദിച്ചപ്പൊാൾ വെണ്ടാ എന്ന പറയായിരുന്നില്ലെ.

മാ—വെണ്ടാ എന്ന ഞാൻ ഇപ്പൊാൾ പറയുന്നു.

ഇ—അത സാരമില്ല, അത ഞാൻ കെൾക്കയില്ല,ഇന്നലെ വെണ്ടാ എന്ന പറഞ്ഞയച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽ ഞാൻ രാത്രി ഉറക്ക ഒഴിഞ്ഞ പണി ചെയ്യുന്നതല്ലായിരുന്നു- പിന്നെ ഇത ഒക്കെ എന്നെക്കൊണ്ട ബുദ്ധിമുട്ടിച്ച ഇപ്പൊാൾ വെണ്ടാ എന്ന പറഞ്ഞാൽ ആര കെൾക്കും.

മാ—ഒരം കട്ടിക്കളിയിൽ മന്നും എനിക്ക അശെഷം രസം തൊ

നുന്നില്ല- മനുഷ്യരെ വെറുതെ ഉപദ്രവിച്ചിട്ട എന്ത സാദ്ധ്യം.

ഇ—ഞാൻ കുട്ടിയാണ മാധവനും കുട്ടിതന്നെയാണെന്ന ഇപ്പൊഴും എനിക്ക തൊന്നുന്നു. അതകൊണ്ട മുമ്പ നൊം കളിച്ചത പൊലെ ഇപ്പൊഴും കളിക്കാം.

മാ—ഇന്നാൾ അല്ലെ ഇന്ദുലെഖ പറഞ്ഞത കുട്ടിക്കളി എനി പാടില്ലാ എന്നും മററും.

ഇ—അപ്പൊൾ മാധവനെ കുട്ടിയുടെ മാതിരിയിലല്ല കണ്ടത.

എന്ന പറഞ്ഞ ചിറിച്ചുംകൊണ്ട കുളിപ്പാൻ പൊയി.

മാധവൻ വിഷണ്ണനായി തൊട്ടത്തിൽ നടന്നും കൊണ്ടിരുന്നു.

കുളി കഴിഞ്ഞ ഇന്ദുലെഖ വരുമ്പൊഴെക്ക നെരം നല്ല വെളിച്ചമായിരിക്കുന്നു- മാധവനെക്കണ്ട മുകളിലെക്ക ഒന്നിച്ച കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപൊയി ചായകുടിക്കാൻ ക്ഷണിച്ചു- ചായ താൻ കുടിച്ചു വെണ്ടെന്ന പറഞ്ഞു. പിന്നെയും ഇന്ദുലെഖയുടെ നിൎബ്ബന്ധത്താൽ അല്പം കുടിച്ചു- രണ്ടുപെരും ഓരൊ കസാലയിൽ ഇരുന്നു.

ഇ—എനി ഇന്ന നായാട്ടിന പൊവാൻ തരമില്ലെല്ലൊ.

മാ—ഇന്ദുലെഖക്ക കുട്ടിക്കളി മാറീട്ടില്ലെങ്കിൽ കളിപ്പാൻ വെറെ ആളെ അന്വെഷിച്ചൊള്ളൂ- എനിക്ക ഇത സഹിപ്പാൻ പാടില്ലാതെ ആയിരിക്കുന്നു.

ഇ—എന്താണ സഹിപ്പാൻ പാടില്ലാത്തത- നായാട്ടൊ.

മാ—ഞാൻ വെളിവായിട്ട പറയാം.

ഇ—വരട്ടെ- അത്ര വെളിവായിട്ട പറയെണമെന്നില്ലാ- മാധവൻ നല്ല ധീരനാണെന്ന ഞാൻ മുമ്പ വിചാരിച്ചു, മാധവന്റെ ഇപ്പൊഴത്തെ ഗൊഷ്ടികൾ കാണുമ്പൊൾ എന്റെ അഭിപ്രായം തെറ്റാണെന്ന ഞാൻ ഇപ്പൊൾ വിചാരിക്കുന്നു.

മാ—എനിക്ക ഈ കാൎയ്യത്തിൽ ധൈൎയ്യമില്ലാ- ഇന്ദുലെഖ സാധാരണ ഈ ദിക്കിൽ കാണാറുള്ള മാതിരി ഒരു കുട്ടിയാണ ഞാ

ൻ എന്ന ശങ്കിക്കെണ്ടാ- ഞാൻ ഇതുവരെ യാതൊരു ധൎമ്മ ൎയ്യാദയിലും ലെശം പ്രവെശിക്കാത്തവനാണ- എനിക്ക സ്ത്രീ കളിൽ ചാപല്യം ഇന്ദുലെഖയെ കാണുന്നതിന്ന മുമ്പ ഉണ്ടാ യിട്ടെ ഇല്ല- അതുകൊണ്ടായിരിക്കാം ഇപ്പൊൾ ഉണ്ടാകുന്ന ചാപല്യത്തിന്ന ഇത്ര അധികം ശക്തി- എനിയും ഇന്ദുലെ ഖ എന്നെ വലപ്പിക്കാനാണ ഭാവമെങ്കിൽ ഞാൻ ഒരു ദിക്കി ൽ ഇരിപ്പാൻ തന്നെ ഭാവമില്ല.

ഇ—അപ്പൊൾ വെറെ ദിക്കിൽ പൊയാൽ ഒരു വിചാരം ഉണ്ടാ വുകയില്ലാ അല്ലെ- അതിന്റെ താല്പൎയ്യം കാണുമ്പൊഴെ ഈ അനുരാഗവും ഗൊഷ്ഠികളും ഉണ്ടാവുനുള്ളു എന്നാണ.

മാ—അങ്ങിനെയല്ലാ അതിന്റെ താല്പൎയ്യം- ഇന്ദുലെഖയുമായി എനിക്ക ഹിതപ്രകാരം ഇരിക്കാൻ സാധിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ പി ന്നെ എന്റെ രാജ്യവും വീടും എനിക്ക വെണ്ടാ എന്നാകുന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞതിന്റെ അൎത്ഥം.

ഇ—ആട്ടെ ശരി- മാധവന എന്നൊട ഇത്ര അനുരാഗം ഉണ്ടാ യിട്ടും എനിക്ക മാധവനൊട ലെശം അനുരാഗം ഇല്ലെങ്കി ലൊ പിന്നെ മാധവന എന്നൊട പ്രിയം ഉണ്ടാകുമൊ.

മാ—എന്നൊട ഇന്ദുലെഖക്ക അനുരാഗമില്ലെന്ന ഞാൻ ഒരിക്ക ലും വിചാരിക്കയില്ല.

ഇ—പിന്നെ എന്താണ ഒരു തടസ്ഥം.

മാ—തടസ്ഥമൊ.

ഇ—അതെ തടസ്ഥം എന്താണ പറയു.

മാ—പറയാം- ഒരു തടസ്ഥത്തിന്ന കാരണം ഞാൻ വിചാരിക്കു ന്നത ഒന്നാമത ഞാൻ വലിയ ഒരു സ്ഥിതിയിൽ എനിയും ആ യിട്ടില്ലെന്ന ഇന്ദുലെഖ വിചാരിക്കുന്നതകൊണ്ട.

രണ്ടാമത- വെറെ വളരെ യൊഗ്യരായ ധനികന്മാരും പ്ര ഭുക്കളും മഹാരാജാക്കന്മാരും ഇന്ദുലെഖയെ കാംക്ഷിച്ചു ഇരി ക്കുന്നു എന്ന ഇന്ദുലെഖക്ക അറിവുള്ളതുകൊണ്ട.

ഇ—മാധവൻ ഇത്ര ശപ്പനാണെന്ന ഞാൻ ഇതവരെ വിചാരിച്ചില്ലാ- എന്നെ കാംക്ഷിക്കുന്ന യൊഗ്യരിലും മഹാ രാജാക്കന്മാരിലും എനിക്ക ഭ്രമമുണ്ടെങ്കിൽ എനിക്ക അവരിൽ ഒരാളെ ഇതവരെ ഭൎത്താവാക്കിക്കൂടയായിരുന്നുവൊ- ൟ വിധം ഭൊഷത്വം പറഞ്ഞത ആശ്ചൎയ്യം- എനിക്ക ൟ കാൎയ്യത്തിൽ ധനവും പുല്ലും സമമാണ- എന്റെ മനസ്സിന്ന അഭിരുചി തൊന്നുന്നവൻ എന്റെ ഭൎത്താവ എന്ന മാത്രമാണ ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ളത.

മാ—അങ്ങിനെ അഭിരുചി ഇതവരെ ആരിലെങ്കിലും തൊന്നീട്ടുണ്ടൊ.

ഇ—ഉണ്ടെങ്കിൽ അത ശപ്പനായ മാധവനൊട ഞാൻ എനി എന്തിന പറയണം.

മ—എന്തിനാണ എന്നെ ശകാരിക്കുന്നത- ഇതകൂടി വെണമൊ.

ഇ—മതി-മതി- മഹാരസികൻ തന്നെ മാധവൻ. എനിക്ക മാധവനിൽ അനുരാഗമുണ്ടെന്ന മാധവന ബൊദ്ധ്യമാണ- എന്നാലും മഹാ രാജാക്കന്മാരും പ്രഭുക്കളും എന്നെ ആവശ്യപ്പെടുന്നത കൊണ്ട എന്റെ അനുരാഗത്തിന്നും മനസ്സിന്നും വിരൊധമായി അവരിൽ ആരെ എങ്കിലും സ്വീകരിച്ചു കളയും എന്ന വിചാരിക്കുന്നു അല്ലെ- കഷ്ടം! ഇത്ര ബുദ്ധിഹീനനാണ മാധവൻ! കഷ്ടം! ഇത്ര നിസ്സാരയായ ഒരു സ്ത്രീയാണ ഞാൻ എന്ന വിചാരിച്ചു പൊയെല്ലൊ- ഇങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ എന്നിൽ മാധവന എങ്ങിനെ ഇത്ര പ്രിയം ഉണ്ടായത.

ൟ വാക്കുകൾ കെട്ടപ്പൊൾ മാധവന കണ്ണിൽ ജലം നിറഞ്ഞു- സന്തൊഷം കൊണ്ടൊ ബഹുമാനം കൊണ്ടൊ വ്യസനം കൊണ്ടൊ ൟ അശ്രുക്കൾ ഉണ്ടായത എന്ന എന്റെ വായനക്കാര ആലൊചിച്ച നിശ്ചയിക്കെണ്ടതാണ.

ഇ—എന്താണ ഉത്തരം മുട്ടിയാൽ കരയുന്നത.

മാ—ഉത്തരം ഇല്ലാതായിട്ടല്ലാ- എനിക്ക എല്ലാപ്പൊഴും ഓരൊ

ന്ന പറഞ്ഞ തൎക്കിച്ചും കൊണ്ടിരിപ്പാൻ സുഖമില്ലാ- ഇന്ദുലെ ഖ ബുദ്ധിമുട്ടിച്ചിട്ടാണ ഞാൻ ഇവിടെ ഇരുന്നത- ഇരുന്നതി ന്റെ ശെഷം ഒരു വാക്കെങ്കിലും മധുരമായി എന്നൊട പറ ഞ്ഞിട്ടില്ലാ- എല്ലാം വക്രൊക്തികാംതന്നെ- മലയാളത്തിൽ പെണ്ണുങ്ങാംക്ക പുരുഷന്മാരെ ഇട്ട വലപ്പിക്കുന്നതിൽ വളരെ സ്വാതന്ത്ര്യതയും എടയും ഉള്ളതുകൊണ്ട പുരുഷന്മാര സങ്കടം അനുഭവിക്കുക എന്നെ വരു.

ഇ—എന്തുകൊണ്ടാണ ഞാൻ എന്റെ വാക്കുകളെ മധുരമാക്കെ ണ്ടത- കുറെ തെൻ കുടിച്ചിട്ട വാക്ക പറയട്ടെ- അല്ലെങ്കിൽ ഞാൻ വാക്ക പറയുമ്പൊാം മാധവൻ കുറെ തെൻ കുടിച്ചു കൊണ്ട ഇരിക്കു- എന്നാൽ മധുരം തൊന്നും- വല്ല ശപ്പത്ത രവും പറഞ്ഞ അതിന നല്ല ഉത്തരം കിട്ടുമ്പൊാം ഉത്തരം പറയുന്ന ആളുടെ വാക്കിന മധുരമില്ലാ- പുളിക്കുന്നു- എന്നും മററും പറഞ്ഞാൽ ആര സമ്മതിക്കും- എന്താണ മലയാളസ്ത്രീ കാംക്ക ദൊഷം പറഞ്ഞത- പുരുഷന്മാരെ ഉപദ്രവിക്കാൻ വളരെ കഴിയുന്നവരാണെന്നൊ.

മാ—അതുമാത്രമല്ലാ, മലയാളത്തിലെ സ്ത്രീകാം അന്യരാജ്യങ്ങ ളിലെ സ്ത്രീകളെപ്പൊലെ പാതിവ്രത്യധൎമ്മം ആചരിക്കുന്നി ല്ലാ- ഭൎത്താക്കന്മാരെ യഥെഷ്ടം എടുക്കയും ഉപെക്ഷിക്കയും ചെയ്യുന്നു- പിന്നെയും പലെ സ്വാതന്ത്ര്യതകാം ഉണ്ട. അത കൊണ്ട മലയാള സ്ത്രീകാംക്ക ഗൎവ്വ വളരെ അധികം ഉണ്ട- എന്നാണ ഞാൻ പറഞ്ഞത.

ഇ—ശിക്ഷ- അതി മനൊഹരമായ വാക്ക തന്നെ- മാധവന ഇ ത്ര ഒക്കെ പഠിപ്പും അറിവും ഉണ്ടായിട്ട ഇങ്ങിനെയാണ മല യാളസ്ത്രീകളെ കുറിച്ച അഭിപ്രായമായത- ഇത ആശ്ചൎയ്യം ത ന്നെ.

ഈ സംഗതിയിൽ ബുദ്ധിയുള്ള ഒരു മലയാള സ്ത്രീ മാധവ നൊട താഴെ പറയും പ്രകാരം ഉത്തരം പറയും.

"എന്താണ പറഞ്ഞത-മലയാളസ്ത്രീകാം പാതിവ്രത്യധൎമ്മം "ആചരിക്കുന്നില്ലെന്നൊ? കഷ്ടം! ഇതരരാജ്യങ്ങളിൽ ഉള്ള സ്ത്രീ "കളെപ്പൊലെ മലയാളസ്ത്രീകളും ധാരാളമായി പതിവ്രതാധൎമ്മം "ആചരിക്കുന്നുണ്ട- അസംഖ്യം സ്ത്രീകാം ആചരിക്കുന്നുണ്ട- ഒരു "സ്ത്രീ പതിവ്രതാധൎമ്മം ആചരിക്കുന്നില്ലെന്ന പറഞ്ഞാൽ അവ "ാം വ്യഭിചാരിയാണെന്നാകുന്നു അൎത്ഥം- കെരളത്തിലെ സ്ത്രീ "കാം എല്ലാം അല്ലെങ്കിൽ അധികപക്ഷവും വ്യഭിചാരികളാ "ണെന്ന മാധവൻ പറയുന്നുവൊ- അങ്ങിനെ പറയുന്നുവെങ്കി "ൽ അത ഞാൻ വിശ്വസിക്കയില്ല നിശ്ചയം- വ്യഭിചാരം എ "ങ്ങും എത ജാതിയിലും ഉണ്ടാവാം- എന്നാൽ ഞങ്ങാം നായ "ന്മാരുടെ സ്ത്രീകാം അന്തൎജ്ജനങ്ങളെപൊലെ അന്യ ജനങ്ങ "ളൊട സംസാരിക്കാതെയും വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്യാതെയും ശു "ദ്ധ മൃഗപ്രായമായി നടക്കുന്നില്ലാത്തതകൊണ്ട വ്യഭിചാരികളാ "ണെന്നൊ പതിവ്രതാധൎമ്മം ഇല്ലെന്നൊ മാധവൻ വിചാരി "ക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ ഇത്ര അബദ്ധമായ വിചാരം വെറെ യാതൊ "ന്നും ഇല്ലാ. യൂറൊപ്പ അമെരിക്ക മുതലായ രാജ്യങ്ങളിലെ സ്ത്രീ "കളുടെ സ്ഥിതി ആലൊചിച്ച നൊക്കൂ- ൟ രാജ്യങ്ങളിൽ പുരു "ഷന്മാൎക്കും സ്ത്രീകാംക്കും പഠിപ്പ, അറിവ, സ്വാതന്ത്ര്യത ഇതെല്ലാം "ഒരുപൊലെയല്ലെ- ൟ സ്ത്രീകാം എല്ലാം വ്യഭിചാരികളൊ? "ൟ ദിക്കിൽ ഒരു സൌന്ദൎയ്യമുള്ള സ്ത്രീക്ക വല്ല വിദ്യാഭ്യാസവും "ഉണ്ടായാൽ അവളുമായി സംസാരിച്ച വിനൊദിപ്പാൻ പൊവു "ന്ന എല്ലാ പുരുഷന്മാരും അവളുടെ രഹസ്യക്കാരാണെന്ന "ക്ഷണെന ഊഹിച്ച കളയുന്നു. ഇതിൽ എത്രണ്ട സത്യമുണ്ട? "സംഗീതവിദ്യ പരിചയിച്ച ഒരു സ്ത്രീ പാടുന്നത കൊംപ്പാൻ ഒ "രു പത്ത പുരുഷന്മാര ഒന്നായിചെന്ന ഇരുന്ന കെട്ട പൊന്നാ "ൽ ആ പത്ത പുരുഷന്മാരും അവളുടെ ജാരന്മാരായി എന്ന "പറയും വിഡ്ഢികളായ നിങ്ങാം- പുരുഷന്മാര അങ്ങിനെതന്നെ "എന്ന നടിക്കുകയും ചെയ്യും. ഇങ്ങിനെ നിങ്ങാംതന്നെ ചെയ്യു

"ന്നതിന്ന ഞങ്ങൾ വിചാരിച്ചാൽ എന്ത നിവൃത്തിയാണുള്ളത.
"നിങ്ങൾ പുരുഷന്മാര തന്റേടമുള്ളവരാണെങ്കിൽ സ്വജാതി
"സ്ത്രീകൾക്ക ഈ വിധം അവമാനം ഉണ്ടാക്കുവാൻ എട വരു
"ത്തുമൊ? ഒരു സ്ത്രീക്ക പതിവ്രതാധൎമ്മത്തെ അശെഷം കളയാ
"തെ അന്യ പുരുഷന്മാരുമായി പലെ വിധത്തിലും വിനൊദി
"പ്പാനും രസിപ്പാനും സംഗതികളും സ്വാതന്ത്ര്യതകളും ഉണ്ടാവാം-
"അങ്ങിനെ വിനൊദിക്കുന്നതും രസിക്കുന്നതും എല്ലാം വ്യഭിചാ
"രത്തിനുള്ള ഏക വിചാരത്തിന്മെലാണെന്ന ദുൎബ്ബുദ്ധികൾ ധ
"രിച്ച വെറുതെ കെരളീയ സുന്ദരിമാരെ അവമാനിക്കുന്നതിൽ
"മാധവൻകൂടി ചെൎന്നത എനിക്ക അത്യത്ഭുതമായിരിക്കുന്നു. എ
"ന്റെ വിചാരത്തിൽ സ്ത്രീകൾക്ക സ്വാതന്ത്ര്യം കൊടുക്കാതെ മൃ
"ഗങ്ങളെപ്പൊലെ വളൎത്തികൊണ്ടു വരുന്നതാണ വ്യഭിചാര
"ത്തിന്ന അധികവും ഹെതു എന്നാകുന്നു. ഒരു പശുവിനൊ ശ്വാ
"വിനൊ വ്യഭിചാരത്തിൽ ലജ്ജയുണ്ടൊ- എന്നാൽ പഠിപ്പും അ
"റിവും ഉള്ളവൎക്ക ഒരു കാലവും വ്യഭിചാരത്തിൽ സക്തിവരാ
"ൻ പാടില്ലെന്നല്ല ഞാൻ പറയുന്നത, ദുൎബ്ബുദ്ധിയും ദുൎവ്യാപാര
"വും എത്ര പഠിപ്പുള്ളവൎക്കും ചിലപ്പൊൾ ഉണ്ടാവാം: അത ഉ
"ണ്ടാവുന്നത പഠിപ്പുകൊണ്ടും അറിവുകൊണ്ടും ആണെന്ന ചി
"ല ഭൊഷന്മാര പറയുന്നത കെൾക്കുമ്പൊൾ എനിക്ക ആശ്ച
"ൎയ്യം തൊന്നുന്നു- പഠിപ്പും അറിവും ഈ വക ദുൎബ്ബുദ്ധിയെ ന
"ശിപ്പിക്കാനുള്ള മുഖ്യ കാരണങ്ങളാണ. ഭൎത്താവിനെ ഇഷ്ടം
"പൊലെ എടുക്കുകയും ഉപെക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നവരാണ ഞ
"ങ്ങൾ എന്ന മാധവൻ ഒരു ദൊഷം പറയുന്നുണ്ടു- മൎയ്യാദ ഇ
"ല്ലാത്ത ചില സ്ത്രീകൾ ഇങ്ങിനെ ചെയ്യുന്നുണ്ടായിരിക്കാം. എ
"ന്നാൽ ഇങ്ങിനെ ചെയ്വാനുള്ള ഒരു സ്വാതന്ത്ര്യത ഞങ്ങൾക്കുള്ളത
"എത്രയൊ ശ്ലാഘനീയമായ ഒരു അവസ്ഥയാണ. യൂറൊപ്പിൽ
"കൂടി ഈ സ്വാതന്ത്ര്യത ഇല്ല- യൂറൊപ്പിൽ ഉള്ള ബുദ്ധിശാലികളായ
"ചില ആളുകളും അമെരിക്ക രാജ്യത്തിൽ ഉള്ള വളരെ മഹാന്മാ

“ശം ഈ സ്വാതന്ത്ര്യത എല്ലായ്പ്പോഴും ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാണെ
“ന്നു അഭിപ്രായപ്പെട്ടതായി ഞാൻ വായിച്ചിട്ടുണ്ട. ഈ സ്വാതന്ത്ര്യ
“ത ഇല്ലായ്കയാൽ എത്ര ഭാൎയ്യാഭൎത്താക്കന്മാര ദിവസംപ്രതി യൂ
“റോപ്പിലും ഇൻഡ്യയിലും സങ്കടം അനുഭവിക്കുന്നു. ഈ സ്വാത
“ന്ത്ര്യതയെ ദുൎവൃത്തിക്കായി ഉപയോഗിക്കാതെ ശരിയായി ആ
“വശ്യമുള്ള ദിക്കിൽമാത്രം ഉപയോഗിച്ചു വന്നാൽ അതു സ്ത്രീ പുരു
“ഷന്മാൎക്കു വളരെ ഉപകാരമായി വരുന്നതാണ-ഈ സ്വാതന്ത്ര്യത
“ഉണ്ടെന്നുവെച്ചു മലയാളത്തിൽ എത്ര സ്ത്രീകൾ ഭൎത്താക്കന്മാരെ
“ഉപേക്ഷിക്കുന്നുണ്ട? എത്ര ഭൎത്താക്കന്മാര ഭാൎയ്യമാരെ ഉപേക്ഷി
“ക്കുന്നുണ്ട? ഈ മാതിരി എത്ര കാൎയ്യങ്ങൾ കഴിഞ്ഞ പത്തു കൊ
“ല്ലങ്ങളിൽ ഈ മലയാളത്തിലെ ഭാൎയ്യാഭൎത്താക്കന്മാരുടെ ഇടയി
“ൽ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്നു മാധവൻ കൃത്യമായ ഒരു കണക്ക എടു
“പ്പാൻ കഴിയുമെങ്കിൽ അപ്പോൾ തോന്നും, ആയിരത്തിൽ ഒന്നു
“കൂടി ഉണ്ടായി എന്നുപറവാൻ സംശയിക്കേണ്ടതാണെന്നു. ചി
“ലപ്പോൾ ചില ദിക്കിൽ ഉണ്ടാവും അതിന്നു കാരണങ്ങളും ഉ
“ണ്ടായിരിക്കും- അകാരണമായും ഭാൎയ്യാഭൎത്താക്കന്മാരിൽ ഒരാളു
“ടെ ദുൎബ്ബുദ്ധിയാലും ദുൎല്ലഭം ഉണ്ടായി എന്നു വന്നേക്കാം. എ
“ന്നാൽ അതു കേരളീയ സ്ത്രീകൾക്കു സൎവ്വസാധാരണയാണെ
“ന്നു പറഞ്ഞു ഞങ്ങളെ മാത്രം അവമാനിക്കുന്നതു കഷ്ടമാണ-ഈ
“സ്വാതന്ത്ര്യത ഉണ്ടാവുന്നതു നല്ലതാണ. എന്നാൽ അതു വേണ്ടു
“ദിക്കിലെ ഉപയോഗിക്കാവു- ചിലപ്പോൾ ചിലര വേണ്ടാത്ത
“ദിക്കിലും ഉപയോഗിക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കാം- അതുകൊണ്ടു അവ
“മാനവും സിദ്ധിക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കാം- എന്നാൽ അതു ആ സ്വാത
“ന്ത്ര്യതയുടെ ദോഷമല്ലാ, അതിനെ തെറ്റായി ഉപയോഗിക്കു
“ന്നതിനാലുള്ള ദോഷമാണ. അതുകൊണ്ടു മാധവന്ന എന്നോ
“ട ദേഷ്യമുണ്ടെങ്കിൽ എന്റെ മുഴുവൻ വൎഗ്ഗക്കാരിൽ ഈ ദൂഷ്യാ
“രോപണം ചെയ്യാൻ ഞാൻ സമ്മതിക്കുകയില്ലാ നിശ്ചയം ത
“ന്നെ”.

മാ—ഭാൎയ്യാഭൎത്താക്കന്മാൎക്ക വെണ്ടപ്പൊൾ എല്ലാം യഥെഷ്ടം അന്യൊന്യമുള്ള സംബന്ധം വിടുത്താൻ അവരിരുവരിലാക്കെങ്കിലും അധികാരമുണ്ടായി വരുന്നത നല്ല സ്വാതന്ത്ര്യതയാണെന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല- ഒരം നിലയായാൽ ഭാൎയ്യാഭൎത്താക്കന്മാർ തമ്മിലുള്ള സംബന്ധം ഒരു കരാറിനാൽ ഉണ്ടാവുന്ന സംബന്ധംപൊലെ ആയി- അതിൽ ഒരു രുചിയുംശ്ലാഘ്യതയും എനിക്ക തൊന്നുന്നില്ലാ.

ഇ—(ചിറിച്ചുംകൊണ്ടു) എന്നാൽ മലയാള മാതിരിയുള്ള സംബന്ധത്തിൽ മാധവന രുചിയില്ലായിരിക്കും- അല്ലെ.

മാ—ഇല്ലാ.

ഇ—അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ മുമ്പ പറഞ്ഞില്ലെ അന്യരാജ്യത്തെ ഞാനും പൊയ്ക്കുളയാമെന്ന- അങ്ങിനെ ചെയ്യൊളൂ. അതാണ നല്ലത.

മാ—അതിന്ന തന്നെയാണ ഭാവം- ഇന്ദുലെഖക്ക അത സമ്മതം തന്നെയൊ.

ഇ—എന്റെ സമ്മതം എന്തിനാണ.

മാ—ഇന്ദുലെഖ എന്റെ ഭാൎയ്യയായിരിക്കുമെങ്കിൽ എനിക്ക മലയാളം തന്നെയാണ സ്വൎഗ്ഗം.

ഇ—അപ്പൊൾ മലയാള മാതിരിസംബന്ധം സാരമില്ലാത്ത മാതിരിയാണെന്നല്ലെ പറഞ്ഞത- പിന്നെ അതിൽ എന്തിന കാംക്ഷിക്കുന്നു.

മാ—അത ഇന്ദുലെഖക്കും എനിക്കും സംബന്ധിക്കുകയില്ല.

ഇ—ശരി- നല്ല വാക്ക.

ഇങ്ങിനെ സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പൊൾ ഇന്ദുലെഖയുടെ അമ്മ മുകളിലെക്ക വന്ന രണ്ടാളെയും പരിഹാസം തുടങ്ങി- അപ്പൊഴത്തെ സ്വകാൎയ്യ സല്ലാപവും അന്നത്തെ നായാട്ടും മാധവന മുടങ്ങുകയും ചെയ്തു.

എനി ഒരം പൂൎവ്വകഥ ചുരുക്കി പറയുന്നു.

മാധവന്ന ക്രമെണ വ്യസനം സഹിപ്പാൻ പാടില്ലാതെ ആയിത്തുടങ്ങി. ഭക്ഷണം, നിദ്ര, ഈ വകയിൽ അശെഷം ശ്രദ്ധയില്ലാതെ ആയി എന്ന തന്നെ പറയാം. ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളികയിൽ അത്ര അധികം പൊയി ഇരിക്കാറും ഇല്ലാതായി. ഒരു ദിവസം ഇന്ദുലെഖയുമായി മാധവന്റെ അമ്മ (പാൎവ്വതി അമ്മ) സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പൊൾ സംഗതിവശാൽ മാധവന്റെ പ്രസ്താവം വന്നതിൽ "മാധവന്ന എന്തൊ അകാരണമായി ഒരു ക്ഷീണിതം കാണുന്നു" എന്ന പാൎവ്വതി അമ്മ പറഞ്ഞു.

ഇ—അകാരണമായിരിക്കില്ലാ.

പാൎവ്വതിഅമ്മ—ഞാൻ ഒരു കാരണവും കാണുന്നില്ലാ- ചൊറ അവൻ ഉണ്ണുന്നില്ല, രണ്ടനെരവും കൂടി കഷ്ടിച്ച ഉരി അരി ചെല്ലുന്നില്ലാ- പാലൊ ചായയൊ ഒന്നും തന്നെ കഴിക്കുന്നില്ലാ- രാത്രി അവന്ന ഉറക്കവും ഇല്ലെന്ന കൂടയുള്ളവർ പറയുന്നു- എന്തൊ വല്ല ദിനവും ഉടനെ വന്ന പിടിക്കുമൊ എന്നറിഞ്ഞില്ലാ-

ഇ—എന്നാൽ ഞാൻ ഒന്ന ചൊദിക്കാം- ഇങ്ങട്ട വരാൻ പറയു.

പാൎവ്വതിഅമ്മ പൊയി മാധവനൊട പറഞ്ഞു- മാധവൻ ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളികയിന്മെൽ ചെന്നു.

ഇ—എന്താ ഇയ്യെടെ ഇങ്ങട്ട വരവ ഒന്ന ചുരുങ്ങിയിരിക്കുന്നത.

മാ—വരാൻ എനിക്ക മനസ്സിന്ന അശെഷം സുഖമില്ല.

ഇ—ഇവിടെ വരുമ്പൊഴാണ സുഖക്കെട.

മാ—അതെ- സുഖക്കെട അധികമാവുന്നത ഇവിടെ വരുമ്പൊഴാണ- സുഖക്കെട സാധാരണ എല്ലായ്പൊഴും ഉണ്ട.

ഇ—ഞാൻ മെൽകഴുകാൻ പൊകുന്നു- ആ കൊച്ചിന്മെൽ ന്യൂസ്പെപ്പർ വായിച്ച കിടക്കു- ഞാൻ ക്ഷണം വരാം- എന്നിട്ട വിവരങ്ങൾ പറയാം.

മാധവൻ കൊച്ചിന്മെൽ കിടന്നു- ന്യൂസ്പെപ്പർ തൊട്ടില്ല. ഇന്ദുലെഖാ "ന്യൂസ്പെപ്പർ എന്ത പിഴച്ചു" എന്ന ചൊദിച്ച

ചിറിച്ചുംകൊണ്ട മെൽകഴകാൻ താഴത്തിറങ്ങുമ്പൊറം മുകളി ലെക്കു ഒരു വാലിയക്കാരൻ മാധവന്ന ഒരു കമ്പിവൎത്തമാന ല ക്കൊട്ടും കൊണ്ട കയറുന്നത കണ്ടു- എന്തൊ പരിക്ഷയുടെ സം ഗതിയായിരിക്കുമെന്ന വിചാരിച്ച ലക്കൊട്ട ഇന്ദുലെഖ സംശ യംകൂടാതെ വാങ്ങി പൊളിച്ചു വായിച്ചപ്പൊറം ബഹുസന്തൊഷ മായി- ഉടനെ ഓടിക്കൊണ്ട മുകളിൽ ചെന്ന "ബീ- എൽ- ജ യിച്ചു" എന്ന പറഞ്ഞ മാധവന്റെ അടുക്കെ കമ്പിവൎത്തമാന കടലാസ്സും കൊണ്ടുപൊയി നിന്നു.

മാ—"ശരി-നന്നായി"—എന്ന മാത്രം പറഞ്ഞു-കടലാസ്സ വാങ്ങി യതെ ഇല്ല. പിന്നെ ഒരക്ഷരവും ഉരിയാട്ടില്ല. കിടന്നെടത്ത നിന്ന ഇളകിയതെ ഇല്ല. ഇന്ദുലെഖയുടെ ചന്ദ്രബിംബ സമ മായ മുഖത്ത ഒരു സങ്കടത്തൊടുകൂടെ എന്നപൊലെ നൊക്കി ക്കൊണ്ട കിടന്നതെ ഉള്ളു. ഇത കണ്ടപ്പൊറം ഇന്ദുലെഖക്കു അതി കഠിനമായ ഒരു വ്യഥ ഉണ്ടായി എങ്കിലും അതിനെ ധൈൎയ്യത്തൊടെ അടക്കി.

ഇ—ഇത എന്ത കഥയാണ-ഒരു വ്യസനഭാവം കാണുന്നത. ബീ- എൽ ഒന്നാംക്ലാസ്സിൽ ഒന്നാമനായി ജയിച്ചു എന്ന അറിയി ച്ചാൽ ഇത്ര വ്യസനമൊ- ഇങ്ങിനെ അനാസ്ഥയായി കിടക്കു ന്നത ആശ്ചൎയ്യം! ആശ്ചൎയ്യം!

മാ—എനിക്കു ഇതിൽ ഒരാസ്ഥയും ഇല്ല. ബീ-എൽ പാസ്സായാ ലും ഇല്ലെങ്കിലും എല്ലാം എനിക്കു ഒരുപൊലെ.

ഇ—ജയിച്ച വിവരം ഞാൻ പൊയി വലിയച്ഛനൊടും നമ്മറം രണ്ടാളുടെ അമ്മമാരൊടും പറയട്ടെ-ഞാൻ തന്നെ ഓടിപ്പൊ യി പറയും അവൎക്കെങ്കിലും സന്തൊഷമുണ്ടാകും.

മാ—എന്തിന ഇന്ദുലെഖ ഇത്ര ബുദ്ധിമുട്ടുന്നു- അവരൊടൊക്കെ ഞാൻ തന്നെ പൊയി സാവധാനത്തിൽ പറയാമെല്ലൊ- എ ന്താണ ബദ്ധപ്പാട.

ഇ—ഞാൻ തന്നെ ഒരു ക്ഷണം പൊയി പറയും. ടെലിഗ്രാം വാ

യിക്കണ്ടെ- ഇതാ നൊക്കു.

മാ—എനിക്ക വായിക്കൊണമെന്നില്ല. എനിക്ക ഒരം ബി-എൽ പാസ്സായതിൽ ഒരു സന്തൊഷവും ഇല്ല.

ഇ—അതെന്തകൊണ്ട.

മാ—എന്റെ മനസ്സിന്റെ വ്യസനം കൊണ്ട.

ഇ—ബി-എൽ പാസ്സായാൽ വ്യസനമാണൊ.

മാ—ഇന്ദുലെഖക്ക ഇത്ര കഠിനമായ കല്ലുപൊലത്തെ ഹൃദയമായത ഞാൻ മുമ്പ അറിഞ്ഞിരുന്നുവെങ്കിൽ:—എന്ന പറഞ്ഞ നിൎത്തി.

ഇ—"അറിഞ്ഞിരുന്നുവെങ്കിൽ" എന്താണ മുഴുവൻ പറയരുതെ.

മാ—അറിഞ്ഞിരുന്നുവെങ്കിൽ.

ഇ—അറിഞ്ഞിരുന്നുവെങ്കിൽ എന്താണ.

ഇന്ദുലെഖ ഒരം വാക്ക പറഞ്ഞുംകൊണ്ട മാധവന്റെ സമീപത്തിൽ കുറെക്കൂടെ അടുത്തനിന്നു.

മാ—അറിഞ്ഞിരുന്നുവെങ്കിൽ എനിക്ക ഒരം സങ്കടവും നാശവും വരികയില്ലയായിരുന്നു.

ഇ—സങ്കടവും നാശവും- അല്ലെ.

മാ—മനസ്സ ഇത്ര നിൎദ്ദയമായിപ്പൊയെല്ലൊ.

ഇ—ആട്ടെ ആ വിവരം ഞാൻ വന്നിട്ട പറയാം- ബി-എൽ ജയിച്ചവിവരം എനിക്ക തന്നെ പൊയി വലിയച്ശനൊടും നമ്മടെ രണ്ടാളുടെയും അമ്മമാരൊടും പറയണം- ഞാൻ ഇതാ പൊവുന്നു- ഓടിപ്പൊയി പറഞ്ഞവരാം- ഇവിടെത്തന്നെ കിടക്കൂ. പരീക്ഷയിൽ ജയിച്ച എന്ന വന്ന പറഞ്ഞാൽ ഇങ്ങിനെ സങ്കടപ്പെടുകയാണ വെണ്ടത.

മാ—ഇന്ദുലെഖ എനിക്കവെണ്ടി ഇത്ര ബുദ്ധിമുട്ടണ്ട. എനിക്ക ഒരം പാസ്സായതിൽ ഒരു സന്തൊഷവും ഇല്ല. എന്റെ ജീവനും ശരീരവും ഉടനെ വെർവിടെണം എന്ന ദൈവത്തൊട ഒരു പ്രാൎത്ഥന മാത്രമെ ഉള്ളു- പ്രാണവെദനയിൽ എനിക്ക എ

ന്ത പരീക്ഷ__എന്ന പറഞ്ഞപ്പൊഴക്ക മാധവന കണ്ണുനീർ ധാര ധാരയായി ഒഴുകി.

മാധവൻെറ ൟ സ്ഥിതി കണ്ടപ്പൊൾ ഇന്ദുലെഖയുടെ ഹൃദയം കഠിനമായി തപിച്ച ദഹിച്ച പൊയി- എന്ന തന്നെ പറയാം. തനിക്ക തൽക്ഷണം ഒരു പ്രകാരത്തിലും അടക്കുവാൻ ശക്തിയില്ലാത്തവിധം അത്യുൽക്കടമായി ഉണ്ടായ വ്യസനാനുരാഗങ്ങളാൽ കെവലം പരവശയായി ഇന്ദുലെഖ കൊച്ചിന്മെലെക്ക അടുത്തു ചെന്ന മാധവൻെറ അതി കൊമളമായ മുഖം തൻെറ ചന്ദ്രവദനത്തിൽ ചെൎത്ത ദീൎഘനിശ്വാസത്തൊടെ അധരങ്ങളിൽ ഒരു ചുംബനം ചെയ്തു.

"എൻെറ ജീവനാഥനായുള്ള ഭൎത്താവെ എന്തിന ഇങ്ങിനെ വ്യസനിക്കുന്നു. ഞാൻ അങ്ങെ രണ്ട കൊല്ലങ്ങൾക്ക മുമ്പ തന്നെ എൻെറ മനസ്സിൽ ഭൎത്താവാക്കി വെച്ചിരിക്കുന്നുവെല്ലൊ-എൻെറ ശരീരവും മനസ്സും മുഴുവനും അങ്ങെ അധീനം-യഥെഷ്ടം സുഖമായി ഇരുന്ന കൊള്ളണം- എൻെറ മനസ്സ ഇതുവരെ മാധവനെ ഒഴികെ ഒരാളെയും കാമിച്ചിട്ടില്ല- എനി ൟ ജന്മം കാമിക്കുന്നതുമല്ലാ"—എന്ന പറഞ്ഞ മാധവൻെറ മാറത്ത തന്നെ ഒരു നിമിഷനെരം കിടന്നു- മാധവൻെറ കണ്ണീർ തൻെറ കൈകൊണ്ട തുടച്ചു- പിന്നെ എണീട്ട നിന്നു.

ഇന്ദുലെഖ ആദ്യം പറഞ്ഞ രണ്ട നാല വാക്കുകൾ മാത്രമെ മാധവൻ നന്നായി കെട്ടിട്ടുള്ളു. ഉടനെ ആനന്ദസമുദ്രത്തിൽ മുങ്ങിപ്പൊയതിനാൽ ഒന്നും കെൾക്കാതെയും കാണാതെയും ആയി- അല്പനെരം കഴിഞ്ഞ സുബൊധം വന്നതപൊലെ എഴുനീറ്റു.

മാ—എനി ഞാൻ ബി-എൽ പാസ്സായി എന്ന എല്ലാവരൊടും പറഞ്ഞൊളു- എനിക്ക ൟ ജന്മം വരുന്ന സകല ശ്രെയസ്സുകളും അഭ്യുദയങ്ങളും ഇന്ദുലെഖ കൂടി എന്നൊട കൂട അനുഭവിക്കുന്നതായാലെ ൟ ഇഹലൊകനിവാസത്തിന്ന ഞാൻ

ഇച്ഛിക്കുന്നുള്ളു- അത എനിക്ക സാദ്ധ്യമായി-ഞാൻ മഹാ ഭാഗ്യവാൻ തന്നെ സംശയമില്ല- എനി ഞാൻ പാസ്സായ വിവരം ഇന്ദുലെഖതന്നെ പൊയി അറിയിക്കുന്നതാണ ഉത്തമം.

ഇങ്ങിനെയാണ ഇവരുടെ അന്തഃകരണ വിവാഹം മുമ്പ തന്നെ കഴിച്ച വെച്ചിരുന്നത.

എന്നാൽ ഇവരതമ്മിൽ ചെച്ചയായിരിക്കുന്നു എന്നും ഒരു സമയം മാധവൻ തന്നെയാണ ഇന്ദുലെഖയുടെ ഭൎത്താവായിരിപ്പാൻ എടയുള്ളത എന്നും പഞ്ചുമെനവൻ അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ട- തനിക്ക അതിൽ വളരെ സുഖം തൊന്നീല്ലെങ്കിലും കെവലം വിരസത അന്ന ഭാവിച്ചിട്ടില്ലായിരുന്നു.

മൂന്നാം അദ്ധ്യായം.

ഒരു കൊപിഷ്ഠന്റെ ശപഥം.

ഒന്നാം അദ്ധ്യായത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ചതും കാരണവര പഞ്ചു
മെനവനും മാധവനും തമ്മിൽ ഉണ്ടായതും ആയ കലഹം പ
ഞ്ചുമെനവനെ കൊപാന്ധനാക്കിത്തീൎത്തു. പഞ്ചു മെനൊൻ
ജാത്യാ പരമ കൊപിയാണ. പഴയ സമ്പ്രദായക്കാരനാണെന്ന
പറയെണ്ടതില്ലെല്ലൊ- ഇദ്ദെഹം ചമ്പാഴിയൊട്ട പൂവള്ളി എന്ന
ധനപുഷ്ടിയുള്ള തറവാട്ടിലെ കാരണവനാകുന്നു. ഇയാളുടെ ത
റവാട്ടിൽ മുമ്പുണ്ടായിരുന്ന രണ്ട കാരണവന്മാര ദിവാൻ ഉദ്യൊ
ഗം ഭരിച്ചവരായിരുന്നു. ചമ്പാഴിയൊട്ട പൂവള്ളി തറവാട അതി
ലും പുരാതനമായിട്ടതന്നെ വളരെ കൊപ്പുള്ള തറവാടായിരുന്നു.
കാലക്രമെണ അതിൽ ഉണ്ടായിവന്ന ഓരൊ മഹാ പുരുഷന്മാരാ
ൽ ധനം വളര വളരെ ശെഖരിക്കപ്പെട്ടിരുന്നതും വളരെ പ്ര
സിദ്ധമായുള്ളതും ആയ ഒരു ഭവനമായിരുന്നു. എന്നാൽ എടയി
ൽ കുറെ നാശങ്ങളും നെരിട്ട സ്വത്തുക്കൾക്ക കുറെ ക്ഷയവും
വന്നുപൊയിട്ടുണ്ട.

ഞാൻ പറയുന്ന ഈ കഥ നടന്ന കാലത്ത കൊല്ലത്തിൽ
ഈ തറവാട്ടിലെക്ക ഇരുപത്തെട്ടായിരം പറ നെല്ല വരുന്ന ജ
ന്മവസ്തുക്കളും പതിനയ്യായിരം ഉറുപ്പികയൊളം കൊല്ലത്തിൽ
പാട്ടം പിരിയുന്ന തൊട്ടങ്ങളും ഉണ്ടായിരുന്നു. അതിൽ ചിലവു
കൾ എല്ലാം കഴിച്ച കൊല്ലം ഒരു അയ്യായിരത്തൊളം ഉറുപ്പിക
കെട്ടിവെക്കാം. ചിലവുകൾ ലുബ്ധിച്ചിട്ടാണെന്ന പറഞ്ഞുകൂടാ-
മുമ്പുള്ള കാരണവന്മാര വലിയ യൊഗ്യരായിരുന്നതിനാൽ അ
വർ വെച്ച ശട്ട പ്രകാരം നല്ല ചിലവുണ്ടായിരുന്നു. നെമം രണ്ടു
നെരവും ഇരിപ്പുകാരടക്കം സുഖമായി സാപ്പാട കൊടുക്കുന്ന ര

ണ്ട ബ്രാഹ്മണസത്രങ്ങാ, പലെ അടിയന്തരങ്ങളും നിയമിച്ചിട്ടുള്ളതായ ഒരു ഭഗവതി ക്ഷെത്രം മുതലായതുകളിലുള്ള ചിലവും, നെമം തറവാട്ടിൽ സാപ്പാടിനും ഉടുപ്പട, തെച്ചുകുളി, ഭൃത്യവൎഗ്ഗങ്ങളുടെ ചിലവ, ഇതുകളും എല്ലാം മുമ്പ നിയമിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത വളരെ ധാരാളമായിട്ടാണ. അതകൊണ്ട ജാത്യാ ലുബ്ധനാണെങ്കിലും പഞ്ചുമെനവന ൟ വക ചിലവുകാ കൂടാതെ കഴിപ്പാൻ നിവൃത്തി ഇല്ലാതെ ഇരുന്നു. ഇതെല്ലാം കഴിച്ച കിട്ടുന്ന നെട്ടമാണ അയ്യായിരം. അതിൽ ഒരു കാശപൊലും ചിലവിടുന്നത പഞ്ചുമെനവന പരമ സങ്കടമാണ. എന്നാൽ തന്റെ മകളായ (ഇന്ദുലെഖയുടെ അമ്മ) ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിഅമ്മക്കും അവളുടെ അമ്മയും തന്റെ ഭാൎയ്യയുമായ കുഞ്ഞിക്കുട്ടി അമ്മക്കുംകൂടി ഒരു മുപ്പത്തയ്യായിരം ഉറുപ്പികയുടെ സ്വത്തുക്കാ ഇയ്യാംതന്നെ കൊടുത്തിട്ടുണ്ട- ഇന്ദുലെഖയും അവളുടെ അമ്മയും തന്റെ ഭാൎയ്യ കുഞ്ഞിക്കുട്ടി അമ്മയും (മദിരാശിയിലല്ലാത്ത കാലത്ത) മകൻ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനൊനും പഞ്ചുമെനവനൊടു കൂടി പൂവരങ്ങ എന്ന പെരുള്ള രണ്ടമൂന്ന വലിയ മാളികകളായ ഭവനത്തിൽ, കുളം- കുളിപ്പുര- ക്ഷെത്രം- സത്രശാല മുതലായതുകളുടെ സമീപം വെറെയാണ താമസം. പൂവള്ളി എന്ന വലിയ തറവാടവീട പൂവരങ്ങിൽനിന്ന ഒരു ഇരുനൂറ മന്നൂറ വാര ദൂരെയാണ- എന്നാൽ ൟ രണ്ടു വീടുകാംക്കും മതിൽ ഒന്നുതന്നെയാണ.

പഞ്ചുമെനവന ൟ കഥ തുടങ്ങുന്ന കാലത്ത എഴുപത വയസ്സ പ്രായമാണ. ഇദ്ദെഹത്തിന്റെ ഒരു അമ്മാമൻ ദിവാൻ പണിയിലിരുന്ന കാലം ഇദ്ദെഹത്തിന്ന ഒരു താസിൽദാരുടെ പണി ഉണ്ടായിരുന്നുപൊൽ. അതെല്ലാം വിട്ടിട്ട ഇപ്പൊഴക്ക മുപ്പത കൊല്ലങ്ങളായി. ആാ നന്ന വെളുത്ത മുണ്ടനായി കുറെ തടിച്ചിട്ടാണ. ഇദ്ദെഹത്തിന്റെ സൌന്ദൎയ്യ വൎണ്ണനക്ക- തലയിൽ കഷണ്ടി, വായിൽ മീതെ വരിയിൽ മൂന്നും ചുവട്ടിലെ വരിയിൽ അഞ്ചും പല്ലുകാ ഇല്ലാ, കണ്ണ ചൊരക്കുട്ടപൊലെ, മണ്ടിന്നമീ

തെ കട്ടിയായ ഒരു പൊന്നിൻ നൂലും കഴുത്തിൽ ഒരു സ്വൎണ്ണംകെട്ടിയ രുദ്രാക്ഷമാലയും തലയിൽ ഒരു ചകലാസ്സ തൊപ്പിയും കയ്യിൽ വെള്ളി കെട്ടിയ വണ്ണമുള്ള ഒരു വടിയും ഉണ്ടായിരിക്കും എന്നു പറഞ്ഞാൽ മതിയാവുന്നതാണു. മുമ്പു ഉദ്യോഗം ചെയ്തിരുന്നുവെങ്കിലും ഇംക്ലീഷപരിജ്ഞാനം ലെശമില്ലാ. ഉള്ളിൽ ശുദ്ധതയും ദയയും ഉണ്ടെങ്കിലും ജനനാൽതന്നെ അതി കൊപിഷ്ഠനാണു. എന്നാൽ ൟ കാലം വയസ്സായതിനാലും രൊഗം നിമിത്തവും എല്ലായ്പ്പൊഴും ക്രൊധരസം തന്നെയാണു സ്ഥായി ആയ രസം- ഇന്ദുലെഖയൊടു മാത്രം താൻ കൊപിക്കാറില്ലാ- ഇതു പക്ഷെ അവളുടെ ഗുണശക്തിയാലൊ തന്റെ മൂത്ത മകൻ മരിച്ചുപൊയ കൊച്ചുകൃഷ്ണമെനവൻ പെഷ്കാരിൽ ഉള്ള അതി വാത്സല്യത്താലൊ ആയിരിക്കാം-താൻ കൊപിഷ്ഠനാണെന്നുള്ള അറിവു തനിക്കുതന്നെ നല്ലവണ്ണം ഉണ്ടാകയാൽ വല്ലപ്പൊഴും കൊപംവന്നു പൊയാലൊ എന്നു ശങ്കിച്ചു ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളികയിലെക്കു താൻ അധികം പൊവാറെ ഇല്ല. എന്നാൽ ഇദ്ദെഹം രണ്ടുമൂന്നു പ്രാവശ്യം ഇന്ദുലെഖയെപ്പററി അന്വെഷിക്കാതെ ഒരു ദിവസവും കഴിയാറില്ല. ഇന്ദുലെഖ ഒഴികെ പൂവരങ്ങിലും പൂവള്ളിയിലും ഉള്ള യാതൊരു മനുഷ്യനും ഇദ്ദെഹത്തിന്റെ ശകാരം കെൾക്കാതെ ഒരുദിവസമെങ്കിലും കഴിച്ചുകൂട്ടീട്ടുണ്ടൊ എന്നു സംശയമാണു. മാധവനുമായി ശണ്ഠ ഉണ്ടായതു തറവാട്ടു വീട്ടിൽ വെച്ചു രാവിലെ ആറു മണിക്കാണു. അതു കഴിഞ്ഞ ഉടനെ അവിടെനിന്നു ഇറങ്ങി വലിയ കൊപത്തൊടെ താൻ പാൎക്കുന്ന പൂവരങ്ങിൽ വന്നു- പൂമുഖത്തു കയറിയപ്പൊൾ മകൾ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മയെയാണു ഒന്നാമതു കണ്ടതു.

പഞ്ചുമെനൊൻ—ആ കുരുത്തംകെട്ട ചണ്ഡാളൻ- ആ മഹാപാപി- എന്നെ അവമാനിച്ചതു നീ അറിഞ്ഞില്ലെ.

ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മ—ആരു.

പ—മാധവൻ.

ല—എന്താണ! മാധവനൊ?

പ—അതെ മാധവൻ തന്നെ.

പിന്നെ മാധവൻ പറഞ്ഞ വാക്കുകളെല്ലാം കുറെ അധികരിപ്പിച്ച ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മയെ പറഞ്ഞ ധരിപ്പിച്ചു-അപ്പൊഴെക്ക കെശവൻ നമ്പൂതിരിയും അകത്തനിന്ന പുറത്തെക്ക വന്ന ഇതെല്ലാം കെട്ടു.

പ—(കെശവൻ നമ്പൂരിയൊട) ഠരം പാപിക്ക ഇന്ദുലെഖയെ ഞാൻ എനി കൊടുക്കുകയില്ല- എന്താണ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി ഒന്നും പറയാത്തത.

ല—ഞാൻ എന്താണ പറയെണ്ടത.

പ—മാധവനൊടുള്ള രസം വിട്ടുന്നില്ലാ അവന്റെ സൌന്ദൎയ്യം കണ്ടിട്ട, അല്ലെ- എന്താണ നീ മിണ്ടാതെ നില്ക്കുന്നത- അസത്തുക്കൾ- അസത്തുക്കൾ- സകലം അസത്തുക്കളാണ- കഴുത്ത വെട്ടണം.

ല—മാധവനൊട എനിക്ക എന്താണ രസം- എനിക്ക ഇതിലൊന്നും പറവാനില്ല.

പ—എന്നാൽ ഞാൻ പറയാം- എന്റെ ശ്രീപൊൎക്കലി ഭഗവതിയാണെ ഞാൻ ഇന്ദുലെഖയെ മാധവന കൊടുക്കുകയില്ലാ.

ഠരം ശപഥം കഴിഞ്ഞ നിമിഷംതന്നെ ഠരം വൃദ്ധന വ്യസനവും തുടങ്ങി- ഇന്ദുലെഖയുടെ ധൈൎയ്യവും മിടുക്കും ഉറപ്പും പഞ്ചുമെനൊന നല്ല നിശ്ചയമുണ്ട. മാധവനും ഇന്ദുലെഖയുമായുള്ള സ്നെഹത്തെകുറിച്ചും ഇയ്യാൾക്ക നല്ല അറിവുണ്ട- "ഇങ്ങിനെ "യിരിക്കുമ്പൊൾ ഠരം ശപഥം എത്രണ്ട സാരമാകും- സാരമായില്ലെങ്കിൽ തനിക്ക എത്ര കുറവാണ" എന്നുംമറ്റും വിചാരിച്ചുംകൊണ്ട പഞ്ചുമെനൊൻ പൂമുഖത്ത പടിയിൽ തന്നെ ഒരു രണ്ട നാഴികനെരം ഇരുന്നുപൊയി. പിന്നെ ഒരു വിദ്യ തൊന്നി- കെശവൻ നമ്പൂതിരിയെ വിളിക്കാൻ പറഞ്ഞു. നമ്പൂരി വന്ന പടിയിൽ ഇരുന്നഉടനെ പഞ്ചുമെനൊൻ നമ്പൂരിക്ക അടുത്തിരുന്ന

സ്വകാൎയ്യമായി പറയുന്നു.

പ—ഇന്നാൾ തിരുമനസ്സിന്ന മൂക്കില്ലാത്ത നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ കഥ പറകയുണ്ടായി- അദ്ദെഹത്തിന്ന ഇന്ദുലെഖയെ കുറിച്ച കെട്ടറിവുണ്ടെന്നും സംബന്ധമായാൽ കൊള്ളാമെന്നുംമററും പറഞ്ഞു എന്ന പറഞ്ഞില്ലെ- അദ്ദെഹം ആൾ കണ്ടാൽ നല്ല സുന്ദരനൊ.

കെശവൻ നമ്പൂതിരി—അതി സുന്ദരനാണ-പത്തര മാററുള്ള തങ്കത്തിന്റെ നിറമാണ-ഇന്ദുലെഖയുടെ നിറത്തെക്കാൾ ഒരു മാററ കൂടും- ഇങ്ങിനെ ഒരു പുരുഷനെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല- പിന്നെ ധനപുഷ്ടിയൊ പറയെണ്ടതില്ലെല്ലൊ.

പ—അദ്ദെഹത്തെ കണ്ട പരിചയമായാൽ ഇന്ദുലെഖക്ക ബൊദ്ധ്യമാവുമൊ.

കെ—(പൂണുൽ കൈകൊണ്ട പിടിച്ചിട്ട)ഞാൻ സത്യം ചെയ്യാം- കാണുന്ന നിമിഷത്തിൽ ബൊദ്ധ്യമാവും- ശിവ! ശിവ! എന്തൊരു കഥയാണ- അദ്ദെഹത്തിനെ കണ്ടാൽ അല്ലെ ആ അവസ്ഥ അറിയാൻ പാടുള്ളു.

പ—അദ്ദെഹത്തിനെ ഒന്ന വരുത്താൻ കഴിയുമൊ.

കെ—വരുത്താം.

പ—അദ്ദെഹം വന്നാൽ ഇന്ദുലെഖക്ക മാധവനിലുള്ള ഭ്രമം വിട്ട പൊകുമൊ.

കെ—(പിന്നെയും പൂണുൽ പിടിച്ചിട്ട) ഠരം ബ്രഹ്മനാണെ വിട്ടു പൊവും- എനിക്ക സംശയം ലെശമില്ല.

പഞ്ചുമെനൊൻ സന്തൊഷിച്ച ചിറിച്ചു.

പ—എന്നാൽ ഒരു എഴുത്തയക്കുക, അദ്ദെഹം വരട്ടെ- വിദ്ധ്വിത്തം ഒന്നും എഴുതരുതെ- ഇന്ദുലെഖയെ നല്ല നിശ്ചയമുണ്ടെല്ലൊ- നമ്മൾ പിന്നെ വഷളാവരുതെ- ഇവിടെ വന്ന രണ്ട നാല ദിവസം താമസിക്കാൻ തക്കവണ്ണം മാത്രം എഴുതിയാൽ മതി.

കെ—ഇത തൊന്നിയത ഭഗവൽകൃപ- ഭഗവൽകൃപ- ഇന്ദുലെഖയുടെ അസാദ്ധ്യഭാഗ്യം- അവളുടെ തറവാട്ടിൻെറ സുകൃതം- ഇവിടുത്തെ ഭാഗ്യം- എൻെറ ഒരു നല്ല കാലം- ഇപ്പൊ ൾതന്നെ എഴുതിക്കളയാം.

പ—എഴുത്തിൽ വാചകം സൂക്ഷിച്ച വെക്കണെ- ഇന്ദുലെഖ ഇങ്കിരിയസ്സും മററും പഠിച്ച അതി ശാഠ്യക്കാരത്തിയാണെ- അവളൊട നൊം ആരും പറഞ്ഞാൽ ഫലിക്കില്ലാ- നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ സൌന്ദൎയ്യംകൊണ്ടും സാമൎത്ഥ്യംകൊണ്ടും പാട്ടിൽ വരുത്തണം- അതാണ വെണ്ടത.

കെ—നമ്പൂരി ഇവിടെ വന്നിട്ട രണ്ട നാഴിക ഇന്ദുലെഖയുമായി സംസാരിച്ചാൽ ഇന്ദുലെഖ നമ്പൂതിരിയുടെ ഭാൎയ്യയായിട്ടില്ലെങ്കിൽ അന്ന സൂൎയ്യോദയം തെക്കുനിന്ന വടക്കൊട്ടാണ.

പ—ഇത്ര ഉറപ്പുണ്ടൊ- ഇത്ര യൊഗ്യനൊ- നമ്പൂതിരിപ്പാട.

കെ—ഛെ- അതൊന്നും എനിക്ക സംശയമില്ലാത്ത കാൎയ്യമാണ- ഞാൻ വെഗം എഴുതിക്കളയാം.

പ—എന്നാൽ അങ്ങിനെ തന്നെ.

നാലാം അദ്ധ്യായം·

ഒരു വിയൊഗം.

മാധവൻ—അമ്മെ- എല്ലാം ശട്ടമാക്കിച്ചൊളണെ- നാളെ പുലച്ചെ എനിക്ക മദിരാശിക്ക പുറപ്പെടണം- അച്ഛൻ അകത്തുണ്ടൊ.

പാൎവ്വതി അമ്മ—ചൊവാൻ ഉറച്ചുവൊ.

മാ—എന്താണ സംശയം- ഞാൻ പൊണു.

പാ—നിന്റെ അച്ഛൻ രാവിലെ പൊകുമ്പൊൾ നിന്നൊട അങ്ങൊട്ട ചെല്ലാൻ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

ഉടനെ മാധവൻ തന്റെ അച്ഛൻ ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കരുടെ ഭവനത്തിലെക്ക പൊയി.

ഠരം ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കര നല്ല ദ്രവ്യസ്ഥനും ബുദ്ധിമാനും മൎയ്യാദക്കാരനും ദയാലുവും ആയ ഒരു മനുഷ്യനാണ- സ്വന്ത കുഡുംബം ഒന്നും ഇല്ലാത്തതിനാൽ ചിലവ ഒന്നുമില്ലാതെ പണം വളരെ കെട്ടിവെച്ചിട്ടുള്ളാളാണ·

ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കര—കുട്ടൻ കുളി കഴിഞ്ഞുവൊ.

മാധവൻ—കഴിഞ്ഞു.

ഗൊ—നാളെത്തന്നെ മദിരാശിക്ക പൊണുവൊ.

മാ—പൊണം എന്ന വിചാരിക്കുന്നു, അച്ഛന സമ്മതമാണെങ്കിൽ.

ഗൊ—പൊണമെന്നുണ്ടെങ്കിൽ പൊയിക്കൊള്ളു- വഴി ചിലവിന്നും മറ്റും പണം കാരണവരൊട ചൊദിക്കെണ്ട- ഞാൻ തരും- നിണക്ക ഞാൻ ഒരു ജൊഡ കടുക്കൻ വരുത്തി വെച്ചിട്ടുണ്ട, ഇതാ നൊക്കു—എന്നപറഞ്ഞ ഏകദെശം അഞ്ഞൂറ ഉറുപ്പിക വിലക്കുള്ള ഒന്നാന്തരം ഒരു ജൊഡ ചുകപ്പ കടുക്കൻ

മാധവൻെറ കയ്യിൽ കൊടുത്തു.

ഗൊ—ബി- എൽ- ജയിച്ചാൽ നിണക്ക ഒരു സമ്മാനം തരെണ മെന്ന ഞാൻ വിചാരിച്ചിരുന്നു- അതാണ ഇത.

മാ—ഇത വളരെ നല്ല കടുക്കൻ- ഞാൻ ഉണ്ണാൻ ഇങ്ങട്ട വരും അച്ഛാ- എനിക്ക മദിരാശിക്ക ഒരു എഴുത്ത എഴുതാൻ ഉണ്ട- തപാൽ പൊവാറായി- ഞാൻ ക്ഷണം വരാം.

എന്ന പറഞ്ഞ മാധവൻ അവിടെനിന്ന വീട്ടിലെക്ക മടങ്ങി.

വീട്ടിൽ എത്താറായപ്പൊൾ വീട്ടിൽനിന്ന ഇന്ദുലെഖയുടെ ദാസി അമ്മു മടങ്ങി മാധവന അഭിമുഖമായി വരുന്നത കണ്ടു.

മാ—എന്താണ- വിശെഷിച്ചൊ.

അ—അമ്മ കുളപ്പുരയിൽ കുളിക്കാൻ വന്നിട്ടുണ്ട-അവസരമുണ്ടെ ങ്കിൽ അത്രത്തൊളം ഒന്ന ചെല്ലാൻ പറഞ്ഞു.

മാ—ഓ-ഹൊ-അങ്ങിനെതന്നെ. കുളപ്പുരയിൽ പിന്നെആരുണ്ട.

അ—ആരും ഇല്ലാ.

മാ—നീ മുമ്പെ നടന്നൊ.

മാധവൻ കുളപ്പുരയിൽ കടന്നപ്പൊൾ ഇന്ദുലെഖ എണ്ണ തെക്കാൻ ഭാവിച്ച തൊടകൾ അഴിക്കുന്നു- മാധവൻ അകത്തു കടന്ന ഉടനെ തൊട കാതിലെക്കതന്നെ ഇട്ട മന്ദഹാസത്തൊ ടുകൂടി മാധവൻെറ മുഖത്തെക്ക നൊക്കിനിന്നു- മാധവൻ സം ശയംകൂടാതെ രണ്ട കൈകളെക്കൊണ്ടും ഇന്ദുലെഖയെ അടക്കി പിടിച്ച മാറിലെക്ക അടുപ്പിച്ച ഒരു ഗാഢാലിംഗനവും അതിനു ത്തരമായി ഇന്ദുലെഖ അതി മധുരമാംവണ്ണം മാധവൻെറ അ ധരങ്ങളിൽ ഒരു ചുംബനവും ചെയ്തു- ചുംബനംചെയ്തു കഴിഞ്ഞ ഉടനെ "വിടു"-"വിടു" എന്ന ഇന്ദുലെഖ പറഞ്ഞുതുടങ്ങി.

മാ—ഞാൻ നാളെ മദിരാശിക്ക പൊകുന്നു.

ഇ—ഞാൻ കെട്ടു- പതിനഞ്ച ദിവസം ഉണ്ടെല്ലൊ എനിയും ഹ യിക്കൊട്ട തുറക്കാൻ- പിന്നെ എന്തിനാണ നാളെ പൊവുന്ന

ത- വലിയച്ഛൻ കൊപിച്ചതകൊണ്ട ബദ്ധപ്പെട്ട മദിരാശിക്ക പൊകുന്നത എന്തിനാണ.

മാ—ഇന്നലെ ഒരു ശപഥം ഉണ്ടായൊ ഇവിടെ വെച്ച?

ഇ—ഉണ്ടായി- പക്ഷെ എന്നൊട വിവരങ്ങളെകുറിച്ച ചൊദിക്കാതെ ചെയ്യതാണെ.

മാ—മാധവിയൊട എന്തിനാണ ചൊദിക്കുന്നത-വലിയച്ഛന്റെ ഇഷ്ടപ്രകാരം മാധവി നടക്കണ്ടെ.

ഇ—ഇഷ്ടപ്രകാരം ഞാൻ നടക്കെണ്ടതാണ- നടക്കുകയും ചെയ്യും. എന്നാൽ ചില കാൎയ്യങ്ങളിൽ സ്വെച്ഛ പ്രകാരമെ എനിക്ക നടക്കാൻ നിവൃത്തിയുള്ളു- നിൎഭാഗ്യവശാൽ അതിലൊന്നാണ ഈ ശപഥകാൎയ്യം.

മാ—ഓമനെ- വലിയച്ഛൻ പുറത്താട്ടിക്കളയും ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞാൽ.

ഇ—ഇന്നലെ എന്റെ ഭൎത്താവിനെ ആട്ടിക്കളഞ്ഞില്ലെ- നാളെ എന്നെയും ആട്ടിക്കളയട്ടെ.

മാ—ഭൎത്താവിന മാധവിയെ സ്വയമായി സംരക്ഷിക്കാൻ ശക്തിയില്ലാതിരിക്കുമ്പൊഠം:

ഇ—വീട്ടിൽനിന്ന ആട്ടിക്കളഞ്ഞവൎക്ക സാധാരണ ലൊകത്തിൽ ദൈവീകമായി ഉണ്ടാവുന്ന സംരക്ഷണ എനിക്കും മതിയാവുന്നതാണ. നൊം എനി എന്തിന താമസിക്കുന്നു- മൎയ്യാദയായി എല്ലാവരെയും അറിയിച്ച നമുക്ക ഈ കാൎയ്യം നടക്കുന്നതല്ലെ എനി ഉത്തമം.

മാ—നൊം നമ്മുടെ മനസ്സുകൊണ്ട അത കഴിച്ച വെച്ചിട്ടുണ്ടല്ലൊ- അമ്മാമനും അങ്ങിനെ തന്നെ ആയിരുന്നുവെല്ലൊ പക്ഷം- ഇതിനിടയിൽ ഈ കലശൽ ഉണ്ടാവുന്നത ആര ഓൎത്തു- ഇപ്പൊഴല്ലെ കുറെ വിഷമമായത.

ഇ—എന്തു വിഷമമാണ- യാതൊന്നുമില്ല- എനി ഇതിൽ ഒരു വിഷമവും ഉണ്ടാവാൻ പാടില്ല. എന്നെ നാളെ മദിരാശി

ക്ക ഒന്നിച്ച കൊണ്ടു പൊവാൻ ഒരുക്കമാണെങ്കിൽ വരാൻ ഞാൻ തെയ്യാറാണ.

മാ—അതൊക്ക അബദ്ധമായി വരും- മാധവിയെ പിരിഞ്ഞ കാൽക്ഷണം ഇരിക്കുന്നതിൽ എനിക്കുള്ള മനൊവെദന ദൈവം മാത്രം അറിയും- എന്നാലും എന്റെ ഓമനയെപ്പററി ജനങ്ങൾക്ക ചീത്ത അഭിപ്രായം ഉണ്ടാവുന്നത എനിക്ക അതിലും വെദനയാണ- അതകൊണ്ട കുറെ ക്ഷമിക്കു എനിക്ക അഞ്ചു ആറ ദിവസം മുമ്പ ഗിൽഹാം സായ്പിന്റെ ഒരു കത്ത ഉണ്ടായിരുന്നു- അതിൽ സക്രിടെട്ടിൽ ഒരു അസിഷ്ടാണ്ട പണി ഒഴിവാകുമെന്നും അതിന മനസ്സുണ്ടൊ എന്നും ചൊദിച്ചിരുന്നു- ഉണ്ടെന്ന മറുവടി പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട- എത്ര താമസംവെണ്ടിവരുമെന്ന അറിയുന്നില്ല- അത കിട്ടിയാൽ തൽക്ഷണം ഞാൻ ഇവിടെ എത്തും- പിന്നെ മാധവി എന്റെ കൂടെ മദിരാശിയിൽ- നൊം രണ്ടു പെരും പണക്കാരാണെങ്കിലും എന്റെ അച്ഛൻ എനിക്ക വെണ്ട പണം എല്ലാം തരുമെങ്കിലും സ്വായമായി ഒരു ഉദ്യൊഗമില്ലാതെ എന്റെ ഓമനയെ മദിരാശിക്ക കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പൊവുന്നത നമ്മൾ രണ്ടുപെൎക്കും പൊരാത്തതാണ.

ഇ—എന്താണ കയ്യിൽ ഒരു കടലാസ്സു ചുരുൾ.

മാ—അത അച്ഛൻ എനിക്ക ഇപ്പൊൾ തന്ന ഒരു സമ്മാനമാണ- നല്ല ചുകപ്പു കടുക്കൻ- ഇതാ നൊക്കു.

ഇന്ദുലെഖ വാങ്ങി നൊക്കി.

ഇ—ഒന്നാന്തരം, അവിടെ ഇരിക്കു- ഇത ഞാൻ തന്നെ മാധവന്റെ കാതിൽ ഇടട്ടെ.

മാധവൻ ഇരുന്നു- ഇന്ദുലെഖ മാധവന്റെ കാതിൽ കടുക്കൻ ഇട്ടു- മാധവൻ എഴുനീല്ക്കാൻ ഭാവിച്ചപ്പൊൾ:

ഇ—ഇരിക്കു- എനി ഞാൻതന്നെ ഒരം കുടുമകൂടി ഒന്ന കെട്ടട്ടെ- അത കെട്ടി ഒരു ഭാഗത്ത വെച്ചാലെ ആ കടുക്കനും മുഖവും

തമ്മിലുള്ള യൊജ്യത അറിവാൻ പാടുള്ളു.

കുടമ കെട്ടി ഇന്ദുലെഖ മാധവന്റെ മുഖത്തെക്ക നൊക്കി വിശെഷമായ ചെച്ച് കടക്കനും മുഖവുമായുണ്ടെന്ന മാധവന്റെ കപൊലങ്ങളിൽ ഇന്ദുലെഖ ഒരു നിമിഷനെരം ഇടയിടെ ദീൎഘനിശ്വാസത്തൊടു കൂടെ തെരുതരെ ചെയ്യു ചുംബനങ്ങളാൽ മാധവന പൂൎണ്ണ ബൊദ്ധ്യമായി.

ഇവര രണ്ടുപെരും ഇങ്ങിനെ സംസാരിച്ച രസിച്ചുംകൊണ്ടിരിക്കുമ്പൊൾ ലക്ഷ്മികുട്ടി അമ്മ കുളപ്പുരയുടെ വാതുക്കൽ വന്ന "ആരാണ അവിടെ സംസാരിക്കുന്നത" എന്ന ചൊദിച്ചും കൊണ്ട അകത്തെക്ക കടന്നു.

ല—നിങ്ങൾക്ക ലജ്ജ കെവലം വിട്ടുതുടങ്ങി- ഭ്രാന്തുള്ളതുപൊലെ തൊന്നുന്നു- കുട്ടനെ അന്വെഷിച്ച ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കര ആളെ അയച്ചിരിക്കുന്നു- ഉണ്ണാൻ അവിടെ ചെല്ലാമെന്ന പറഞ്ഞിരുന്നുവൊ- പിന്നെ കുളപ്പുരയിൽ വന്ന കളിച്ചിരുന്നാലൊ. ഇന്ദുലെഖക്ക ഇന്ന വിശപ്പ ഇല്ലെ- ഭ്രാന്തപിടിച്ച കുട്ടികൾ- കുട്ടൻ നാളെ പൊണു എന്ന പറഞ്ഞു കെട്ടു.

മാ—നെരം എത്രയായി.

ല—പത്തരമണി.

മാ—ശിവ-ശിവ- എനിക്ക ഒരു എഴുത്തയപ്പാൻ ഉണ്ടായിരുന്നു അത ഇന്ന മുടങ്ങി- അച്ഛൻ ദെഷ്യപ്പെടും- ഞാൻ നിങ്ങളെ കണ്ടിട്ടെ പുറപ്പെടുകയുള്ളു—എന്ന ലക്ഷ്മികുട്ടിഅമ്മയൊട പറഞ്ഞു നെരെ അച്ഛന്റെ വീട്ടിലെക്ക ചെന്നു.

അവിടെ എത്തിയപ്പൊൾ അച്ഛൻ ഉണ്ണാൻ എലവെച്ച ഇരിക്കുന്നു- മാധവനും എല വെച്ചിരിക്കുന്നു.

ഗൊ—കുട്ടൻ എവിടെയായിരുന്നു ഇത്രനെരം.

മാ—ഞാൻ ഒരാളുമായി സംസാരിച്ചുനിന്ന കുറെ വൈകിപ്പൊയി- അച്ഛന ഉണ്ണാമായിരുന്നുവെല്ലൊ- കഷ്ടം! നെരത്തെ ഉണ്ണാറുള്ളത ഇന്ന ഞാൻ നിമിത്തം മുടങ്ങി എന്ന തൊന്നുന്നു.

ഗൊ—നിയ്യും ഇന്ദുലെഖയും നിമിത്തം മുടങ്ങി എന്ന പറയ്യ- നിന്നെമാത്രം ഞാൻ കുററക്കാരനാക്കി ശിക്ഷിക്കയില്ല. അല്ല- കട്ടക്കൻ ഇട്ടു കഴിഞ്ഞുവൊ! ഇതും ഇന്ദുലെഖയുടെ ജാഗ്രതതന്നെ അല്ലെ.

മാധവൻ മുഖം ലജ്ജയൊടെ താഴ്ത്തിക്കൊണ്ട ഊണ് തുടങ്ങി. ഊണ കഴിഞ്ഞ ഉടനെ ഗൊവിന്ദപണിക്കര മകനെ അകത്ത വിളിച്ച തന്റെ മടിയിൽ ഇരുത്തി മൂൎദ്ധാവിൽ ചുംബിച്ച പറയുന്നു.

ഗൊ—ഇന്ദുലെഖയെ വിചാരിച്ച വ്യസനമുണ്ടൊ- ഉണ്ടെങ്കിൽ അത അനാവശ്യമാണ- ആ പെണ്ണിനെ ഞാൻ നല്ലവണ്ണം അറിയും- അവളെപൊലെ ബുദ്ധിശക്തിയുള്ള ഒരു കുട്ടിയെ ഞാൻ ഇതവരെ കണ്ടിട്ടില്ല- അവളുടെ സൌന്ദൎയ്യം കൊണ്ട ഞാൻ അത്ഭുതപ്പെടുന്നതിനെക്കാൾ ബുദ്ധി വൈദഗ്ദ്ധ്യത്തെയും സ്ഥൈൎയ്യത്തെയും കണ്ട ഞാൻ അത്ഭുതപ്പെടുന്നു- നിന്നെ വിട്ട ഒരു ജന്മം അവൾ ആരെയും സ്വീകരിക്കുമെന്നുള്ള ഒരു ശങ്ക നിണക്ക വെണ്ട- പഞ്ചുമെനവനല്ലാ ബ്രഹ്മദെവൻ തന്നെ വെറെ പ്രകാരത്തിൽ ഉത്സാഹിപ്പിച്ചാലും ഇനി അതിന ഒരിളക്കവും ഉണ്ടാകുന്നതല്ല.

മാധവൻ ഒന്നും മിണ്ടാതെ അച്ഛന്റെ കയ്യും തലൊടിക്കൊണ്ട മടിയിൽ ഇരുന്നു.

ഗൊ—ശിന്നനെ നീ ഇപ്പൊൾ കൂട്ടിക്കൊണ്ട പൊകുന്നുവൊ.

മാ—കൂട്ടിക്കൊണ്ട പൊവെണമെന്നാണ എന്റെ ആഗ്രഹം. എന്നാൽ അച്ഛന്റെ ഇഷ്ടം അറിഞ്ഞ ചെയ്യാമെന്ന വിചാരിക്കുന്നു.

ഗൊ—നിന്റെ ഇഷ്ടംപൊലെ ചെയ്യാം- കൊണ്ടു പൊകുന്നു എങ്കിൽ അവനവെണ്ട സകല ചിലവുകളും ഞാൻ തരാം.

മാ—എന്തിന അച്ഛൻ തരുന്നു- അമ്മാമൻ നിശ്ചയമായും തരെണ്ടതല്ലെ.

ഗൊ__തന്നില്ലെങ്കിലൊ- തരികയില്ലെന്നു തന്നെ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

മാ__തന്നില്ലെങ്കിൽ.__

ഗൊ—ശണ്ഠവെണ്ട- പഞ്ചുമെനവൻ പ്രകൃത്യാ കൊപിയും ബുദ്ധി കുറയുന്ന ഒരു മനുഷ്യനും ആകുന്നു- ശണ്ഠയായാൽ ജനങ്ങാം അതിൻെറ കാരണം നൊക്കീട്ടല്ല ശണ്ഠക്കാരെ പരിഹസിക്കുന്നത- ശണ്ഠ ഉണ്ടെന്ന വന്നാൽ ഇരുഭാഗക്കാരെയും ഒരുപൊലെ പരിഹസിക്കും- ലൊകാപവാദത്തെ ഭയപ്പെടെണം.

മാ—അച്ഛന അനാവശ്യമായി എനിക്കവെണ്ടി ഒരം ചിലവു കൂടിവരുത്തുന്നതിൽ ഞാൻ വ്യസനിക്കുന്നു.

ഗൊ__എനിക്ക ഇത എന്ത ചിലവാണ കുട്ടാ- നിൻെറ തറവാട്ടിലെ പൊലെ എനിക്ക മുതൽ ഇല്ലെങ്കിലും ചിലവും അത്ര ഇല്ലാത്തതിനാൽ മിച്ചം എനിക്കും അത്ര തന്നെ ഉണ്ടാവും- അതെല്ലാം ഞാൻ നിൻെറാ ഒരു ദെഹത്തിൻെറ ഗുണത്തിലെക്കും ഇഷ്ട സിദ്ധിയിലെക്കും ചിലവിടാൻ ഒരുക്കമാണ- ശിന്നനെ കൂട്ടിക്കൊണ്ട പൊയ്ക്കൊ- എന്നാൽ കാരണവരൊട മുമ്പ ചൊദിക്കണം. ഇത ചൊദിപ്പാൻ നീ പൊവണ്ട ആ കുട്ടിയുടെ അച്ഛൻ ശീനുപട്ടരെ അയച്ച ചൊദിപ്പിച്ചൊ- യാത്ര നിശ്ചയം പറയണം- ശണ്ഠകൂട്ടിയാൽ മിണ്ടാതെ പൊരെ.

മാ__അങ്ങിനെതന്നെ അച്ഛാ, ഞാൻ വൈകുന്നെരവും ഉണ്ണാൻ ഇങ്ങട്ട വരും. അച്ഛൻെറ സമയ പ്രകാരം ഊണ കഴിക്കണെ- എനിക്കവെണ്ടി താമസിക്കരുത.

ഇങ്ങിനെ ഇവര സംസാരിച്ചുംകൊണ്ടിരിക്കുമ്പൊാം ശീനുപട്ടര ഗൊവിന്ദപണിക്കരെ കാണ്മാൻവെണ്ടി അവിടെ ചെന്ന പുറത്തളത്തിൽ നിന്ന ഒന്ന ചുമച്ചു.

ഗൊ__ആരാണ പുറത്ത.

ശീ—ഞാൻതന്നെ- ശീനുപട്ടര.

ഗൊ—അകത്ത വരാം- ഇയാളൊട ഞാൻ തന്നെ വിവരം പറ ഞ്ഞുകളയാം മാധവാ.

ശീനുപട്ടര അകത്ത കടന്ന ഉടനെ.

ഗൊ—ഇരിക്കിൻ സ്വാമി.

ശീനുപട്ടര—ആരാണത- മാധവനൊ, എന്തൊക്കെയാണ ഘൊഷം കെട്ടത- കാരണവര കൊപിച്ചിരിക്കുന്നു- എന്നൊടും കൊപമുണ്ടൊ എന്ന സംശയം- കുറെ മുമ്പ ഞാൻ അമ്പലത്തിൽനിന്ന വരുമ്പൊൾ അദ്ദെഹത്തെ വഴിയിൽ കണ്ടു-എന്നൊട ഒന്നും മിണ്ടാതെ തല താഴ്ത്തിയിട്ട കടന്നു പൊയി-ഇങ്ങിനെ അധികം കണ്ടിട്ടില്ലാ- ഒന്ന രണ്ട പ്രാവശ്യം മുമ്പ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട- അതിന നല്ല കാരണങ്ങളും ഉണ്ടായിരുന്നു- ഇതിന കാരണം ഞാൻ ഒന്നും ഓൎത്തിട്ട കാണുന്നില്ല.

മാ—നിങ്ങൾ ശിന്നൻെറ അച്ഛനല്ലെ- അത ഒരു നല്ല കാരണമല്ലെ.

ഗൊവിന്ദ പണിക്കരും ശീനുപട്ടരും ചിറിച്ചു.

ഗൊ—സ്വാമി- നിങ്ങൾ ഇപ്പൊൾ തന്നെ പഞ്ചുമെനൊൻെറ അടുക്കെ പൊണം. പൊയിട്ട, ശിന്നനെ കുട്ടൻ മദിരാശിക്ക കൊണ്ടുപൊകുന്നു എന്നും അതിന അദ്ദെഹത്തിൻെറ അനുവാദംമാത്രം വെണമെന്നും പറയണം-കുട്ടിയുടെ പഠിപ്പിൻെറ ചിലവ ഞാൻ കൊടുപ്പാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു- അത നിങ്ങൾ അദ്ദെഹത്തൊട പറയണ്ട.

ശീനുപട്ടര—ഓ-ഹൊ- ഇപ്പൊൾതന്നെ പൊയി പറയാം- ശിന്നൻെറ ചിലവ ഞാൻ കൊടുക്കാൻ പൊവുന്നു എന്ന പറഞ്ഞുകളയാം- എനിക്കും ഒരു മാനമിരിക്കട്ടെ, എൻെറനെരെ ചാടുമായിരിക്കും- ചീത്തപറഞ്ഞാൽ ഞാനും പറയും.

ഗൊ—കലശൽ കൂട്ടരുതെ-ചിലവിൻെറ കാൎയ്യംകൊണ്ട അങ്ങെക്ക ഇഷ്ടപ്രകാരം പറഞ്ഞൊളു- പക്ഷെ കളവ പറവാൻ ഞാൻ ഉപദെശിക്കുകയില്ല.

ശീ—ഒരു കളവുമല്ല അത- ഞാൻ അങ്ങിനെതന്നെ പറയും.

മാധവൻ അച്ഛന്റെ മുഖത്തനൊക്കി ചിറിച്ചു. അച്ഛനും-കൂടെ ശീനുപട്ടരും "അങ്ങിനെതന്നെ ഞാൻ പറയും" എന്ന പറഞ്ഞ തല കുലുക്കിക്കൊണ്ടു ചിറിച്ചു.

ശീനുപട്ടര ഉടനെ അവിടെനിന്ന പുറപ്പെട്ട പൂവരങ്ങിൽ ചെന്നു പഞ്ചുമെനവൻ ഇരിക്കുന്ന മാളികയിലെക്ക കയറി പുറത്തളത്തിൽനിന്നു.

പഞ്ചുമെനൊൻ—ആരാണ അവിടെ.

ശീനുപട്ടര—ഞാൻതന്നെ- ശീനു.

പ—നിങ്ങൾ എന്താണ ഇപ്പൊൾ വന്നത.

ശീ—ഒന്ന പറയാനുണ്ടായിരുന്നു.

പ—എന്താണ- പറയു.

ശീ—എന്റെ മകൻ ശിന്നനെ ഞാൻ ഇങ്കിരീസ്സ പഠിപ്പിക്കാൻ പൊകുന്നു.

പ—നിങ്ങൾക്ക ഇങ്കിരിസ്സ അറിയാമൊ.

ശീ—ഞാൻ ചിലവിട്ട പഠിപ്പിക്കും.

പ—പഠിപ്പിച്ചൊളു.

ശീ—മദിരാശിക്ക അയക്കാനാണ പൊവുന്നത.

പ—ഏത രാശിക്ക എങ്കിലും അയച്ചൊളു-ഏത കഴുവിന്മെലെങ്കിലും കൊണ്ടുപൊയി കയററിക്കൊളു.

ശീ—കഴുവിന്മെൽ കയററീട്ടല്ല ഇങ്കിരീസ്സ പഠിപ്പിക്കാറ.

പ—എന്താണ കൊമട്ടിപ്പട്ടരെ അധികപ്രസംഗി പറഞ്ഞത- ആ കുരുത്തംകെട്ട മാധവൻ പറഞ്ഞിട്ട ഇവിടെ എന്നെ അവമാനിക്കാൻ വന്നതൊ- എറങ്ങു താഴത്ത- എറങ്ങു, ആരെടൊ അവിടെ- ഇയ്യാളെ പിടിച്ച പുറത്ത തള്ളട്ടെ.

ശീ—"കൊമട്ടിയാണെങ്കിൽ പെങ്ങൾക്ക എന്നെ സംബന്ധത്തിന്ന ആക്കുമൊ" എന്ന കുറെ പതുക്കെ പറഞ്ഞും കൊണ്ടു പട്ടര ഓടി താഴത്ത എറങ്ങി കടന്നു പൊയി.

പിറെറ ദിവസം രാവിലെ നിശ്ചയിച്ച പ്രകാരം മാധവൻ ശിന്നനെയും കൂട്ടി മലിരാശിക്ക പുറപ്പെട്ട പൊവുകയും ചെയ്തു- പഞ്ചുമെനവന കൊപം ക്രമെണ അധികരിച്ച വരുന്നു എന്നറിഞ്ഞതിനാൽ മാധവൻ യാത്ര പറയാൻ അദ്ദെഹത്തിന്റെ അടുക്കെ പൊയതെ ഇല്ലാ.

അഞ്ചാം അദ്ധ്യായം.

പഞ്ചുമെനവന്റെ ക്രൊധം.

തന്റെ സമ്മതം കൂടാതെ ശിന്നനെ മദിരാശിക്ക കൊണ്ടു പൊയതു കൊണ്ടും, ശിനുപട്ടരുടെ അധികപ്രസംഗമായ വാക്കുകളെക്കൊണ്ടും പഞ്ചുമെനവന്ന ക്രൊധം സഹിച്ചു കൂടാതെ ആയി. താൻ നെരിട്ട കാണുന്ന സൎവ്വ ജനങ്ങളെയും ഒരുപൊലെ ശകാരവും, പാടുള്ളെടത്ത പ്രഹരവും തുടങ്ങി. ഒന്നാമത-ചാത്തരമെനവനെ വിളിക്കാൻ പറഞ്ഞു. വളരെ സാധുവും ക്ഷമാഗുണമുള്ളവനും ആയ ചാത്തരമെനവൻ പഞ്ചുമെനവന്റെ മുമ്പിൽ വന്ന പഞ്ചപുച്ഛ മടക്കി ഭയപ്പെട്ടുംകൊണ്ട നിന്നു.

പഞ്ചുമെനവൻ—എടാ- കുരുത്തം കെട്ട കഴുവെറി, തെമ്മാടി, ശിന്നനെ മദിരാശിക്ക അയച്ചുവൊ- എടാ.

ചാത്തരമെനവൻ—ശിന്നനെ മദിരാശിക്ക മാധവൻ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പൊയി.

പ—നിന്റെ സമ്മതം കൂടാതെയൊ.

ചാ—എന്നൊട പ്രത്യെകം സമ്മതം ഒന്നും ചൊദിച്ചിട്ടില്ലാ.

പ—നിന്റെ സമ്മതം കൂടാതെയൊ കൂടീട്ടൊ കൊണ്ടുപൊയത- അത പറ, തെമ്മാടീ- അത പറ.

ചാ—ഞാൻ വിരൊധിച്ചിട്ടില്ലാ.

പ—എന്തുകൊണ്ട നി വിരൊധിച്ചിട്ടില്ലാ- എനിക്ക ഒരു കാൎയ്യം സമ്മതമല്ലെന്ന നീ അറിയില്ലെ- പിന്നെ എന്തുകൊണ്ട വിരൊധിച്ചിട്ടില്ലാ.

ചാ—വലിയമ്മാമനൊട അച്ഛൻ ചൊദിച്ച സമ്മതം വാങ്ങി എന്ന പറഞ്ഞു.

പ—ഏത അച്ഛൻ, കൊമട്ടിയൊ- ആ കുരുത്തംകെട്ട കൊമട്ടി

യെ തറവാട്ടിൽ കയററിയ മുതൽ ഇവിടെ കുരുത്തക്കെടെ ഉ ണ്ടായിട്ടുള്ളു- ആ കൊമട്ടി നിന്നൊട എന്താണ പറഞ്ഞത.

ചാ—അച്ഛൻ ചൊദിച്ച സമ്മതം വാങ്ങി എന്ന എന്നൊട ഗൊ പാലനാണ പറഞ്ഞത.

പ—ഗൊപാലനെ വിളിക്ക.

ഠരം ഗൊപാലൻ കുറെ ധൃതഗതിക്കാരനും അവിവെകിയും ആയ ഒരു ചെറുപ്പക്കാരനാണ. കല്പനപ്രകാരം ഗൊപാലൻ കാ രണവരുടെ മുമ്പിൽവന്നുനിന്നു.

പഞ്ചുമെനൊൻ—നിന്നൊട നിന്റെ അച്ഛൻ കൊമട്ടി എന്താ ണെടാ പറഞ്ഞത- ശിന്നനെ അയക്കാൻ ഞാൻ സമ്മതിച്ചു എന്ന പറഞ്ഞുവൊ.

ഗൊപാലൻ—എന്റെ അച്ഛൻ കൊമട്ടിയല്ലാ- പട്ടരാണ.

പ—എന്ത പറഞ്ഞു നീ- കുരുത്തംകെട്ട ചെക്കാ- എന്ന പറ ഞ്ഞ പഞ്ചുമെനൊൻ എഴുനീററ ഗൊപാലനെ രണ്ടുമൂന്ന പ്ര ഹരിച്ചു.

ഗൊ—എന്നെ വെറുതെ തല്ലെണ്ട.

പ—തല്ലിയാൽ എന്താണെടാ- ഇപ്പൊഠരം തല്ലിയില്ലെ- എന്നിട്ട എന്താണ നീ കൊണ്ടില്ലെ.

അപ്പൊഴക്ക ശങ്കരമെനൊൻ ഓടിയെത്തി- അമ്മാമന്റെ മുമ്പിൽ പൊയി നിന്ന ഗൊപാലനെ പിടിച്ച അകററി പിന്നി ൽ നിൎത്തി.

പ—ശങ്കരാ ഇവിടെ കാൎയ്യമെല്ലാം തെററി കാണുന്നു- കലിയുഗ ത്തിന്റെ വിശെഷം- ആ കുരുത്തംകെട്ട മാധവൻ എന്നെ അവമാനിച്ചത എല്ലാം നീ കെട്ടില്ലെ- അവനെ എന്റെ ക ഷ്ടകാലത്തിന്ന ഞാൻ ഇങ്കിരീസ്സ പഠിപ്പിച്ചതിനാൽ എനി ക്ക വന്ന ദൊഷമാണ ഇത- അത ഇരിക്കട്ടെ ഇപ്പൊഠരം ഠരം തെക്കും വടക്കും തിരിയാത്ത ഠരം ചെക്കൻ ഗൊപാലൻകൂടി എന്നൊട ഉത്തരം പറയുന്നു-ഇവന്റെ പല്ല തല്ലികളയണ്ടെ.

ശങ്കരമെനവൻ—ഒരം കാലത്ത കുട്ടികളൊട അധികം സംസാരിക്കാൻ പൊകാതെ ഇരിക്കുന്നതാണ നല്ലത_ ഗുരുത്വം ലെശം ഇല്ലാത്ത കാലമാണ- ഞാൻ ഇവററകളൊട ഒന്നും പറയാറില്ല.

പ—നിയ്യാണ ഇവരെയെല്ലാം ഇങ്ങിനെ തുമ്പില്ലാതെ ആക്കുന്നത. ആട്ടെ- ചാത്തര ഇനി മെലിൽ ചെറുതുരുത്തിക്കുളത്തിലെ കാൎയ്യം ഒന്നും നൊക്കെണ്ടാ- കാൎയ്യം ഇപ്പൊഠം വെക്കെണം. പിരിഞ്ഞ പണത്തിന്റെ കണക്കും കാണിക്കെണം- ഒരം നിമിഷം വെണം.

ചാ—വലിയമ്മാമന്റെ കല്പനപൊലെ നടക്കാം.

പ—കഴുവെറി- നിണക്ക വലിയമ്മാമന്റെ കല്പനയൊ. കൊമട്ടിയുടെ മകൻ അല്ലെ എടാ നീ- അതുകൊണ്ടാണ നീ ഇങ്ങിനെ കുരുത്തംകെട്ട പൊയത- നിണക്ക വല്ലതും വെണമെങ്കിൽ എന്റെ ഇഷ്ടം കൂടാതെ ഉണ്ടാകയില്ല- മാധവന അവന്റെ അച്ഛൻ അധികപ്രസംഗി ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കര കൊടുക്കും- ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കൎക്ക കുഡുംബവും ഇല്ലാ- ആ ധൎമ്മ മ്മതിയാണ മാധവന. നിന്റെ അച്ഛൻ കൊമട്ടിക്ക എന്ത തരുവാൻ കഴിയും. സദ്യയിൽ എച്ചിലിൽനിന്ന വാരുന്ന പപ്പടവും പഴവും- അല്ലെ. മറെറന്തുണ്ട ആ കൊമട്ടിക്ക- നീ എന്തിന പിന്നെ ഇത്ര കുറുമ്പ കാണിക്കുന്നു-കുരുത്തംകെട്ട ചെക്കാ- നീ എന്താണ മിണ്ടാത്തത.

ചാ—എനിക്ക എല്ലാററിന്നും വലിയമ്മാമൻതന്നെ ഗതിയുള്ളു.

പ—പിന്നെ നീ എന്തിന മാധവനെപ്പൊലെ കുറുമ്പ കാണിക്കുന്നു- ആരാടാ ശിന്നന ചിലവിന്ന പണം കൊടുത്തത.

ചാ—അച്ഛനാണെന്ന പറഞ്ഞു ഗൊപാലൻ.

പ—(ഗൊപാലനൊട) അങ്ങിനെ തന്നെയൊ.

ഗൊ—അച്ഛനാണ കൊടുത്തത.

പ—അച്ഛൻ- നിന്റെ അച്ഛൻ പാലക്കാട്ട കൊമട്ടി കടക്കൊ

ള്ളി ഉന്തിക്കഴിഞ്ഞ എറപ്പാളി- അവന എവിടുന്നായിരുന്നു പണം.

ഗൊ—എന്റെ അച്ഛൻ കൊമട്ടിയല്ലാ.

ശ—അധികപ്രസംഗം പറയണ്ടാ.

പഞ്ചുമെനവൻ എണീട്ട തല്ലാൻ ഓടി എത്തി- ശങ്കരമെനവൻ മദ്ധ്യത്തിൽ ചാടി അമ്മാവന്റെ കൊപം ശമിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിച്ചതിൽ രണ്ട മൂന്ന പ്രഹരം അയാൾക്കും കിട്ടി.

പ—ശങ്കരാ- ഗൊപാലനെ ഏല്പിച്ച പറമ്പുകൾ എല്ലാം ഇപ്പൊൾ തിരിയെ വാങ്ങണം- ഒരം അസത്തിന്ന എനി ഒരു കാശു പൊലും ഞാൻ കൊടുക്കയില്ല.

ഗൊ—പറമ്പുകൾ എല്ലാം ഞാൻ ഒരു കൊല്ലത്തെക്ക കുടിയാന്മാരെ പാട്ടത്തിന്ന ഏല്പിച്ച പൊയിരിക്കുന്നു. കൊല്ലം കഴിഞ്ഞെ കുടിയാന്മാര ഒഴികയുള്ളു.

പ—നീ ഒഴിയില്ലെ.

ഗൊ—കുടിയാന്മാരാണ ഒഴിയെണ്ടത.

പ—നീ ഒഴിയില്ലെ- നിണക്ക കാണെണൊ ഒഴിയുന്നത- ഒഴിയുന്നത നിണക്ക കാണെണൊ.

ഗൊ—ഒഴിയുന്നത ഞാൻ കണ്ടൊളാം.

പ—നീ ഒഴിയുമൊ ഇല്ലയൊ.

ഗൊ—എന്റെ കൈവശം പറമ്പുകൾ ഇല്ല.

പ—എന്താണ- എടാ കള്ളാ- കളവു പറയുന്നുവൊ-നിന്നെ ഞാൻ പറമ്പുകൾ ഏല്പിച്ചിട്ടില്ലെന്ന പറയുന്നുവൊ.

ഗൊ—ഏല്പിച്ചിട്ടില്ലെന്ന ഞാൻ പറഞ്ഞില്ലാ- ഞാൻ ഒരു കൊല്ലത്തെക്ക വെറെ ആളെ ഏല്പിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നാണ പറഞ്ഞത.

പ—നീ ഓരൊ ദുസ്തക്കങ്ങൾ പറയുന്നുവൊ—എന്ന പറഞ്ഞ പഞ്ചുമെനവൻ എണീട്ട പിന്നെയും തല്ലാൻ ഓടി എത്തി- ഗൊപാലൻ ഓടിക്കളഞ്ഞു- പിന്നാലെ തന്നെ വൃദ്ധനും മ

മ്പിൽ ഗൊപാലനും ഓടി അകത്തനിന്ന പുറത്ത ചാടി- മിററത്ത ആസകലം ഓടി- ഒടുവിൽ കിടങ്ങിന്റെ വാതിൽ ഓടിക്കടക്കുമ്പൊഠ പഞ്ചുമെനവൻ വീണ കാലിന്റെ മട്ടുകഠ പൊട്ടി-അപ്പൊഴക്ക ശങ്കരമെനവൻ ചെന്ന പിടിച്ച എടുത്തു. പഞ്ചുമെനവൻ വലിയ ദെഷ്യത്തൊടുകൂടി പിന്നെയും ഓടാൻ ഭാവിച്ചു. ശങ്കരമെനവൻ പിടിച്ച നിൎത്തി സാന്ത്വന വാക്കുകഠ പറഞ്ഞു.

പ—നാരായണ- കാലവൈഭവം നൊക്കു- കലിയുഗത്തിന്റെ ഒരു വിശെഷം- ഈ കുരുത്തംകെട്ട ചെക്കന്റെ വഴിയെ ഓടി വീണ ഇതാ എന്റെ കാലുകഠ പൊട്ടി. ഞാൻ ഇതെല്ലാം അനുഭവിക്കാറായെല്ലൊ. കുമ്മിണിക്കും ൦രം കുരുത്തംകെട്ട കുട്ടികഠക്കും എനി അര പയിസ്സ പൊലും അനുഭവമുള്ള യാതൊരു വസ്തുവും കൊടുക്കരുത- സകലവും ഇന്ന എറവാങ്ങണം ശങ്കരാ- വാലിയക്കാരും ദാസിമാരും ചൊറു തിന്നുന്നത പൊലെ ചൊറു മാത്രം തിന്നൊട്ടെ.

എന്നും പറഞ്ഞ പഞ്ചുമെനൊൻ അതി ദെഷ്യത്തൊടെ മാധവന്റെ അച്ഛൻ ഗൊവിന്ദ പണിക്കരെ ഒന്ന ശകാരിക്കണം എന്ന നിശ്ചയിച്ച അദ്ദെഹത്തിന്റെ ഭവനത്തിലെക്ക പുറപ്പെട്ടു, വഴിയിൽ വെച്ച ശീനു പട്ടരെ കണ്ടു.

പ—എന്താണ താൻ മിനിയാന്ന മാളികയിന്മെൽ നിന്ന പറഞ്ഞത.

ശീ—എന്തൊ എനിക്ക ഓൎമ്മയില്ല.

പ—കൊമട്ടി- ഓൎമ്മയില്ലെ.

ശീ—എന്തിന ബ്രാഹ്മണരെ വെറുതെ അവമാനമായ വാക്ക പറയുന്നു.

പ—ബ്രാഹ്മണൻ! താൻ ബ്രാഹ്മണനല്ല. താൻ എന്താണ പറഞ്ഞത.

(ശീനുപട്ടൎക്കും കുറെ ദെഷ്യം വന്നു.)

ശീ—നിങ്ങാം കുട്ടിയെ കഴുവിന്മെൽ കയററാൻ പറഞ്ഞപ്പൊാം അങ്ങിനെ അല്ല ഇങ്കിരിയസ്സ പഠിപ്പിക്കാറ എന്ന ഞാൻ പറഞ്ഞു.

പ—താൻ എനിമെലിൽ എന്റെ വീട്ടിൽ കടക്കരുത.

ശീ—ഓ, ഹൊ, എനിക്ക പൂൎണ്ണ സമ്മതം- കടക്കുന്നില്ല.

പ—ഇവിടെ ഊട്ടു പുരയിലും അമ്പലത്തിലും കാണരുത.

ശീ—അത നിങ്ങളെ കല്പനയല്ലാ- എല്ലാ ഊട്ടുപുരയിലും അമ്പലത്തിലും ബ്രാഹ്മണന പൊവാം.

പ—എന്റെ ഊട്ടിലും അമ്പലത്തിലും എന്റെ സമ്മതം കൂടാതെ താൻ കടക്കുമൊ? കാണട്ടെ എന്നാൽ.

ശീ—എന്താണ കാണാൻ- ശരിയായിട്ട കടക്കും, വിരൊധിച്ചാൽ ഞാൻ നിങ്ങളെ മെൽ അന്ന്യായം കൊടുക്കും.

പ—"എന്ത പറഞ്ഞു കൊമട്ടി" എന്ന പറഞ്ഞു പട്ടരെ നെരെ അടുത്തു. ൟ ഒച്ചയും കൂട്ടവും എല്ലാം കെട്ട ശങ്കരമെനവൻ ഓടി എത്തി- പട്ടരൊട ഓടിക്കൊളുവാൻ ഭാവംകൊണ്ട അറിയിച്ച താൻ അമ്മാമന്റെ അടുക്കെ പൊയി നിന്ന സമാധാനം പറഞ്ഞു തുടങ്ങി.

പ—ൟ ശീനു പട്ടരെ ൟ ദിക്കിൽ ഞാൻ എനി കാണരുത- അയാാം എന്റെമെൽ അന്ന്യായം കൊടുക്കുമ്പൊൾ- അസത്ത, ദുഷ്ടൻ, പാപി, ദിവാൻജി അമ്മാമന്റെ കൂട കുട്ടിപ്പട്ടരായി നടന്നവനാണ ൟ കൊമട്ടി- എന്റെ വിഡ്ഢിത്തം കൊണ്ട തറവാട്ടിൽ കയററി- അവന്റെ മാതിരിതന്നെ അസത്തുക്കളായ രണ്ട നാല കുട്ടികളെയും ഉണ്ടാക്കിവെച്ചു. അവര നിമിത്തം ഇപ്പൊാം എന്റെ സ്വന്തം മരുമകൻ, എന്റെ സ്വന്തം കുട്ടി മാധവനുമായിട്ട തന്നെ ഞാൻ ശണ്ഠ ഇടാൻ കാരണമായി.

"സ്വന്തംകുട്ടി മാധവൻ" എന്ന പറഞ്ഞപ്പൊാം ൟ ശുദ്ധാത്മാവിന ഹൃദയത്തുനിന്ന വിറച്ച കണ്ണുനീർ വന്നുപൊയി.

ശങ്കരമെനവൻ—മാധവൻ ഇങ്ങിനെ ഒന്നും ആവുകയില്ല. അവൻ എന്തൊ ഒരു ദെഷ്യത്തിന്ന അവിവെകമായി പറ ഞ്ഞുപൊയി എന്നെ ഉള്ളു.

"അവിവെകമായി പറഞ്ഞുപൊയി" എന്ന പറഞ്ഞ കെ ട്ടപ്പൊൾ മാധവനെ കുറിച്ച പിന്നെയും പഞ്ചുമെനവന്ന കല ശലായി ദെഷ്യം വന്നു.

പ—നീ ഒരു ബുദ്ധിയില്ലാത്ത കഴുതയാണ, ശപ്പനാണ, എരപ്പാ ളിയാണ- അവിവെകമായി പറഞ്ഞുപൊയൊ- മാധവനൊ- ആട്ടെ- അവൻ കണ്ടൊട്ടെ- അവനെ ഞാൻ എന്നൊട പ റഞ്ഞതിന നല്ലവണ്ണം ദ്രൊഹിക്കും- അവൻ വ്യസനിച്ച എ ന്റെ കാൽക്കവന്ന വീഴും- അവന്റെ അച്ഛന്റെ പണവും പുല്ലും എനിക്ക സമം.

എന്നും പറഞ്ഞ പഞ്ചുമെനവൻ വടിയും കുത്തി ഗൊവിന്ദ പണിക്കരുടെ വീട്ടിലെക്ക പൊയി. ശങ്കരമെനവൻ പിന്നാലെ പൊയില്ലാ- ശങ്കരമെനവൻ കുറെ ബുദ്ധിയുള്ള ഒരു മനുഷ്യനാ യിരുന്നു- പഞ്ചുമെനൊൻ അതി സമൎത്ഥനായ ഗൊവിന്ദപണി ക്കരുമായി കണ്ടാൽ ശണ്ഠ കൂട്ടുവാൻ എട വരികയില്ലെന്ന തനി ക്ക നല്ല നിശ്ചയമുണ്ട. അത കൊണ്ട ശങ്കരമെനവൻ മടങ്ങി. പഞ്ചുമെനവൻ പതുക്കെ ഗൊവിന്ദപണിക്കരുടെ ഭവനത്തി ലെക്ക ചെന്ന കയറി. ഗൊവിന്ദപണിക്കര വളരെ ആദരവൊ ടെ പഞ്ചുമെനവനെ ഒരു കസാലയിന്മെൽ ഇരുത്തി- താനും ഇ രുന്നു.

പ—ഠരം മാധവൻ ഇങ്ങിനെ വന്നു പൊയെല്ലൊ- വിവരങ്ങൾ എല്ലാം പണിക്കര അറിഞ്ഞുവൊ.

ഗൊവിന്ദപണിക്കര—അവന ഇയ്യെടെ കുറെ അഹങ്കാരം വ ൎദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. ഒന്നാമത കുട്ടികൾ ഇംക്ലീഷ പഠിച്ചാൽ ത ന്നെ അഹംഭാവം അധികമായിട്ടുണ്ടാവും- പിന്നെ പരീക്ഷ യും മററും ജയിച്ച കുറെ ദിവസം മദിരാശിയിൽ തന്നെ താമ

സികുന്നതായാലൊ പറയെണ്ടതില്ലാ- ഇവിടുത്തെ മുമ്പാകെ കുറെ ധിക്കാരമായ വാക്കുകൾ പറഞ്ഞു എന്നു ഞാൻ കെട്ടു- എനിക്ക അശെഷം രസിച്ചില്ലാ- ഞാൻ അവനൊട ഒരക്ഷരവും ഇതിനെകുറിച്ച ചൊദിച്ചില്ല- ചൊദിച്ചിട്ട എന്തഫലം.

പ—അങ്ങിനെ ചൊദിക്കാഞ്ഞാൽ കുട്ടികൾ കെവലം കുരുത്തംകെട്ടു പൊവുമെല്ലൊ- കുറെ എല്ലാം ദെഷ്യപ്പെടാഞ്ഞാൽ കുട്ടികൾക്ക മെൽകീഴ് ഇല്ലാതെ തുമ്പില്ലാതെ ആയി വരുമെല്ലൊ.

ഗൊ—ശരിയാണ- ശരിയാണ- ഇവിടുന്ന പറഞ്ഞത വളരെ ശരിയാണ- സംശയമില്ലാ. ഇങ്ങിനെ വിട്ടുകളഞ്ഞാൽ കുട്ടികൾ മെൽകീഴില്ലാതാവും.

പ—എന്റെ പണിക്കരെ ഞാൻ ചെറുപ്പമായിരുന്നപ്പൊൾ (ഈ മാധവന്റെ പ്രായമായിരുന്ന കാലം) എന്റെ വലിയമ്മാമന്റെമുമ്പിൽചെന്നാൽഭയപ്പെട്ടിട്ട ഞാൻകിടുകിടെവിറക്കും- വല്ലതും ചൊദിച്ചാൽ അതിന ഉത്തരം പറവാൻകൂടി ഭയപ്പെട്ടിട്ട വയ്യാതെ ഞാൻ മിഴിക്കും. വലിയമ്മാമനെ കാണുമ്പൊൾ ഒരു സിംഹത്തെയൊ മറ്റൊ കാണുമ്പൊലെ എനിക്ക ഭയമായിരുന്നു. ഇപ്പൊൾ കൂടി വലിയമ്മാമനെ വിചാരിക്കുമ്പൊൾ എനിക്ക ഭയമാവുന്നു. വലിയമ്മാമൻ ഉള്ള കാലത്ത ഒരു ദിവസം ഉണ്ടായ ഒരു കഥ പറയാം- അന്ന എനിക്ക കുറെ ഇഷ്ടനായി ഈ ദിക്കിൽ ഒരു മാപ്പിള ഉണ്ടായിരുന്നു- കുഞ്ഞാലിക്കുട്ടി എന്ന പെരായിട്ട-അവനെ ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കര അറിയില്ലാ- മരിച്ചിട്ട വളരെ കാലമായി- അവനും അന്ന ഏകദെശം എന്റെ പ്രായംതന്നെ ആയിരുന്നു_ അവൻ ഒരു കുറി ഏതൊ ഒരു ദിക്കിൽ അവന്റെ ബാപ്പയുടെകൂടെ കച്ചവടത്തിന്നൊമറ്റൊ പൊയെടത്തനിന്ന മടങ്ങിവന്നപ്പൊൾ ഒരു ജൊഡ ചെരിപ്പ എനിക്ക സമ്മാനമായി കൊണ്ടുവന്നതന്നു- ഞാൻ അത എത്രയൊ ഗൊപ്യമായി സൂക്ഷിച്ചുവെച്ചു-

വൈകുന്നെരം ഞാൻ പുറത്തെങ്ങാനും പൊവുമ്പൊൾ ചെരിപ്പ ഒരു മുണ്ടിലൊമറെറാ പൊതിഞ്ഞ പൂവള്ളിനിന്ന എറങ്ങി പൊവും. അവിടെനിന്ന വളരെ ദൂരത്ത എത്തിയാൽമാത്രം കാൽക്കിട്ട നടക്കും-പിന്നെയും മടങ്ങിവരുമ്പൊൾ അങ്ങിനെ തന്നെ ദൂരത്തനിന്ന ചെരിപ്പഴിച്ച ആരും കാണാതെ പൊതിഞ്ഞ കൊണ്ടുവരും· ഇങ്ങിനെ ആയിരുന്നു പതിവ. അങ്ങിനെ ഇരിക്കുമ്പൊൾ ഒരു ദിവസം വൈകുന്നെരം ഞാൻ പതിവപ്രകാരം ചെരിപ്പ മുണ്ടിൽ പൊതിഞ്ഞുംകൊണ്ട മടങ്ങി വരുമ്പൊൾ വലിയമ്മാമൻ പൂമുഖത്ത നില്ക്കുന്നത കണ്ടു. ഒടുവിൽ മരിച്ച ദിവാൻജി അമ്മാമൻെറയും അമ്മാമനായിരുന്നു ഇദ്ദെഹം- അതി ശൂരനായിരുന്നു. എന്നെ കണ്ടപ്പൊൾ എന്താണെടാ കയ്യിൽ പൊതിഞ്ഞ എടുത്തിരിക്കുന്നത എന്ന ചൊദിച്ചു. ഞാൻ ഭയപ്പെട്ടിട്ട ഒന്നും മിണ്ടാതെ നിന്നു. അമ്മാമൻ മിററത്ത എറങ്ങിവന്നു എൻെറ കയ്യ് കടന്ന പിടിച്ചു- മുണ്ടുപൊതി അഴിക്കാൻ പറഞ്ഞു- അഴിച്ച നൊക്കിയപ്പൊൾ ചെരിപ്പുകളെ കണ്ടു- "നീ ചെരിപ്പിട്ട നടക്കാറായൊ- തെമ്മാടി" എന്നും പറഞ്ഞ എൻെറ കുടുമ അമ്മാമൻ കൈകൊണ്ട ചുററിപ്പിടിച്ച വലിച്ച പൂമുഖത്ത കൊണ്ടുപൊയി തല്ലാൻ തുടങ്ങി- നാരായണ! ശിവ ശിവാ! പിന്നെ ഞാൻ കൊണ്ട തല്ലിന്ന അവസാനമില്ല- കൈകൊണ്ട ആദ്യം വളരെ തല്ലി- ദെഷ്യം പിന്നെയും സഹിക്കാതെ അകത്ത കടന്നുപൊയി ഒരു ചൂരൽ എടുത്തകൊണ്ടുവന്ന തല്ലു തുടങ്ങി. ഇതാ നൊക്കു എൻെറ ൦രം തുടയിൽ കാണുന്ന ൦രം വലിയ കല അന്നെത്തെ തല്ലിൽ കിട്ടിയ മുറിയുടെ കലയാണ- ഞാൻ ഉറക്കെ നിലവിളിച്ചു- അന്ന ദിവാൻജി അമ്മാമൻ വീട്ടിൽ ഉള്ള കാലമായിരുന്നു- നിലവിളി പൂവരങ്ങിൽ കെട്ടിട്ട അദ്ദെഹം ഓടിവന്നു വലിയമ്മാമനെ പിടിച്ച നീക്കി എന്നെ എടുപ്പിച്ച പൂവരങ്ങിലെക്ക കൊണ്ടുപൊയി എണ്ണയുംമററും ഇട്ട ശരീരം ഉ

ഴിയിച്ചു- ഞാൻ പതിനഞ്ചു ഇരുപത ദിവസത്തെക്ക എണീക്കാൻ പാടില്ലാതെ കിടപ്പിലായിപ്പോയി- എന്റെ ചെരിപ്പ ചുട്ട കരിച്ചുകളവാൻ അമ്മാമൻ കല്പിച്ചപ്രകാരം അത വെണ്ണീറാക്കി കളഞ്ഞു. അതമുതൽ ഇതവരെ ഞാൻ ചെരിപ്പ ഇട്ടിട്ടില്ലാ- ചെരിപ്പ എങ്ങാനും കാണുമ്പൊ൦ എനിക്ക ഇപ്പൊഴും ഭയമാണ- ഇപ്പൊഴത്തെ കുട്ടികളുടെ കഥ വിചാരിച്ചുനൊക്കു- മാധവൻ പാപ്പാസ്സ ഇട്ടിട്ടെ നടക്കാറുള്ളു. ദിവാൻജി വലിയമ്മാമൻകൂടി അകത്ത പാപ്പാസ്സിട്ട നടക്കാറില്ല- ഇവൻ ചിലപ്പൊ൦ അകത്തകൂടി പാപ്പാസ്സിട്ട നടക്കുന്നത ഞാൻതന്നെ കണ്ടിട്ടുണ്ട- കുട്ടികൾ ഇങ്ങിനെ കുരുത്തംകെട്ട പൊയാൽ എന്ത ചെയ്യും- കുട്ടികളെ ഇങ്കിരിയസ്സ പഠിപ്പിക്കുന്നെടത്തൊളം വിഡ്ഢിത്തം വെറെ ഒന്നുമില്ലാ- ഇന്ദുലെഖാ൦രം ഇങ്കിരിയസ്സ പഠിച്ചിരുന്നില്ലെങ്കിൽ ഇതിൽ എത്ര അധികം നല്ല ഒരു കുട്ടിയായിരിക്കുമായിരുന്നു. എന്ത ചെയ്യാം ഓരൊ ഗ്രഹപ്പിഴക്ക ഓരൊ അപകടങ്ങൾ വന്ന ചെരുന്നു-൦രം ഇങ്കിരിയസ്സ പഠിച്ചവരുടെ മാതിരി കണ്ടിട്ട അത പഠിക്കാത്തവരും ആ മാതിരി ആയി തുടങ്ങി-ആ കള്ളച്ചെക്കൻ ഗൊപാലൻ ആ കൊമട്ടി ശീനുവിന്റെ മകൻ എന്നൊട എത്ര ധിക്കാരമായ വാക്കാണ ഇപ്പൊ൦ പൂവരങ്ങിൽ വെച്ചു പറഞ്ഞത- എനിക്ക വല്ലാതെ ദെഷ്യം വന്നു- നല്ലവണ്ണം പ്രഹരിക്കെണമെന്ന വിചാരിച്ചു ഞാൻ അവന്റെ പിന്നാലെ ഓടി- വഴിയിൽ വെച്ചു ഞാൻ വീണു. ഇതാ എന്റെ കാലിന്റെ മുട്ട പൊട്ടിയിരിക്കുന്നു-നൊക്കു-കലിയുഗ വൈഭവം നൊക്കു.

ഗൊ—കലിയുഗ വൈഭവം തന്നെ സംശയമില്ലാ, ഒന്നാന്തരം കലിയുഗ വൈഭവം- അല്ലാതെ ൦രംവിധം ഒന്നും വീഴാനും പൊട്ടാനും എട വരുന്നതല്ലാ-സംശയമില്ലാ.

പ—ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കർക്ക ഇപ്പൊ൦ ഓർമ്മയുണ്ടൊ എന്നറിഞ്ഞില്ലാ, നിങ്ങളുടെ കാരണവര ഒരു ദിവസം നിങ്ങളെ കഠിനമാ

യി തല്ലിയത. ഞാനാണ ഓടിവന്ന സമാധാനമാക്കിയത-നിങ്ങളെ അമ്മാമൻ നാരായണപണിക്കര അതി ശൂരനായിരുന്നു. നിങ്ങൾ ഒരു ദിവസം ഓണക്കാലത്ത വെറെ ചില കുട്ടികളൊടു കൂടി ഈ അമ്പല വളപ്പിൽ നിന്ന ആട്ടക്കളം പിടിച്ചു കളിക്കുന്നത അദ്ദെഹം കണ്ടിട്ട അമ്പല വളപ്പിൽ നിന്ന നിങ്ങളെ തല്ല തുടങ്ങി ഇവിടെ എത്തുന്നവരെ തല്ലി- പിന്നെ ഇവിടെ വന്നിട്ടും തല്ലി- വല്ലാതെ തല്ലിക്കളഞ്ഞു. നിലവിളി കെട്ട ഞാൻ ഓടിവന്ന സമാധാനമാക്കി- പിന്നെ അക്കുറി ഓണത്തിന്ന നിങ്ങൾ പുറത്ത എറങ്ങി നടന്നിട്ടെ ഇല്ലാ- ഇത ഓൎമ്മയുണ്ടൊ.

ഗൊ—എനിക്ക ഒരു സ്വപ്നം കണ്ടതപൊലെ ഓൎമ്മ തൊന്നുന്നുണ്ട നല്ല ഓൎമ്മയില്ലാ.

പ—നിങ്ങൾക്ക അന്ന കഷ്ടിച്ച പതിനാലവയസ്സെ ആയിട്ടുള്ളു- അക്കാലത്ത നമ്മൾക്ക എല്ലാം നമ്മളെ അമ്മാമന്മാരെ ഉണ്ടായിരുന്ന ഒരു ഭയം എനി ഈ ഭൂമിയുള്ളകാലം കാണുകയില്ലാ- ഇപ്പൊഴത്തെ കുട്ടികൾക്ക കുറെ ഇങ്കിരീസ്സ പഠിക്കുമ്പൊഴെക്ക എന്തൊ ഒരു അഹമ്മതി താനെ വന്നുകൂടുന്നു- നമ്മൾക്ക ഒന്നും ഒരറിവും ഇല്ലാ, നമ്മൾ ശുദ്ധ വിഡ്ഢികളാണെന്ന അവൎക്ക തൊന്നിപ്പൊവുന്നു- ഇത കലിയുഗധൎമ്മം എന്നെ പറവാനുള്ളു. ഇന്നാൾ ഒരു ദിവസം ഇന്ദുലെഖ ഒരു പുസ്തകം വായിച്ചുംകൊണ്ടിരിക്കുന്നത ഞാൻ കണ്ടു- എന്താ പെണ്ണെ ആ പുസ്തകത്തിലെ കഥാ എന്നു ഞാൻ ചൊദിച്ചു- അവൾ മലയാളത്തിൽ ആ കഥയുടെ സാരം പറഞ്ഞു- ഞാൻ അത കെട്ടിട്ട നിൎജ്ജീവനായിപ്പൊയി.

ഗൊ—എന്തായിരുന്നു കഥ എന്നറിഞ്ഞില്ലാ.

പ—അതൊ-പറയാം-അത കള്ളക്കഥയാണെന്ന അവൾതന്നെ പറഞ്ഞു- എന്നാലും അത വായിച്ചാൽ കുട്ടികളുടെ മനസ്സ എത്ര ചീത്തയായി പൊവുമെന്ന നിങ്ങൾതന്നെ ഓൎത്ത പറയി

ൻ- കഥ ഞാൻ പറയാം- മുഴുവൻ എനിക്ക നല്ലവണ്ണം ഓൎമ്മയില്ല. ഒരു സായ്പിന (എന്തൊ ഒരു പെര പറഞ്ഞു- ഇപ്പൊൾ എനിക്ക ഓൎമ്മയില്ല) ഒരു മകൾ ഉണ്ടായിരുന്നു പൊൽ- അവൾ ആ സായ്പിന്റെ മരുമകനെ കല്യാണം കഴിക്കണം എന്ന നിശ്ചയിച്ചു- മരുമകനും പെണ്ണിന്റെ അച്ഛനും തമ്മിൽ രസക്കെടായിരുന്നു. അത നിമിത്തം അച്ഛൻ സമ്മതിച്ചില്ലാ- എന്നല്ല എന്തൊ ഒരു വിദ്യ എടുത്ത ഈ മരുമകന വെറെ ഒരു സ്ത്രീയെ കല്യാണം കഴിപ്പിച്ചു കൊടുത്തുവത്രെ- ഇങ്ങിനെ ചെയ്തതിന്റെ ശെഷം മകളെ കല്യാണം ചെയ്വാൻ യൊഗ്യതയുള്ള പലെ ആളുകളെയും ഈ സായ്പ വരുത്തി- അതൊന്നും മകൾ സമ്മതിക്കാതെ താൻ ഒരാളെയും കല്യാണം ചെയ്കയില്ലെന്ന തീൎച്ചയായി ശാഠ്യം പിടിച്ച ഒടുവിൽ മനൊവ്യസനം കൊണ്ട ദിനം പിടിച്ച ആ പെണ്ണ ചത്തുപൊയിപൊൽ- ഈ മകൾ മരിച്ച വ്യസനംകൊണ്ട അച്ഛനും ഉടനെ ചത്തുപൊയി- ഇതാണ കഥയുടെ സാരം. നൊക്കു- ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കരെ ഈ മാതിരി കഥ ഈ പെങ്കിടാങ്ങൾ വായിച്ചാലൊ.

ഗൊ—വായിച്ചാൽ മഹാ കഷ്ടം- മഹാ കഷ്ടം- എനി എന്ത നിവൃത്തിയാണ- ഇംക്ലീഷ ഇവര പഠിച്ചുപൊയി എനി ആ പഠിപ്പ ഇല്ലാതാക്കാൻ നൊം വിചാരിച്ചാൽ നിവൃത്തി ഇല്ലെല്ലൊ. ഈ കഥ പറഞ്ഞത എന്നാണെന്നറിഞ്ഞില്ല.

പ—കുറെ ദിവസമായി.

ഗൊ—ശരി- ഇതൊക്കെ വായിച്ചിട്ട എന്തൊരാവശ്യമാണ- വല്ല രാമായണമൊ ഭാരതമൊ മറ്റൊ വായിക്കരുതെ.

പ—അതാണ ഞാൻ പറയുന്നത- എന്തെല്ലാം ഗ്രന്ഥങ്ങൾ നമ്മളുടെ ശാസ്ത്രത്തിൽ ഉള്ളത പൂവള്ളിയുണ്ട- അതൊന്നും കൈകൊണ്ട ഒരാളും തൊടാറെ ഇല്ലാ- ഗ്രന്ഥങ്ങൾ അലെഖയിലുള്ളത ഒക്കെയും ദ്രവിച്ച നാനാവിധമായിപ്പൊയി- മാധവനൊട പണ്ടൊരു ദിവസം ഈ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ തുടച്ച നന്നാക്കി

വെക്കാൻ പറഞ്ഞു- അവൻ ചെയ്തിട്ടില്ല.

ഗൊ—എന്നാൽ ഇന്ദുലെഖക്ക ഇതുകളെല്ലാം നന്നാക്കി വെക്കരുതെ.

പ—അലെഖഗ്രന്ഥങ്ങളെ അവൾക്കും പുച്ഛമാണ- കടലാസ്സബുക്കുകളെ അല്ലാതെ ഇവരാരും കൈകൊണ്ട തൊടുമൊ- കലിയുഗത്തിന്റെ മൂൎദ്ധന്യം മറെറന്ത പറയട്ടെ.

ഗൊ—കലിയുഗത്തിന്റെ മൂൎദ്ധന്യം തന്നെ- മറെറാന്നും ഞാൻ ഇതിന പറവാൻ കാണുന്നില്ല.

പ—ഇങ്കിരിയസ്സ പഠിച്ച പഠിച്ച എനി ആ വെദത്തിൽ ഒരുംകൂട്ടികൾ ചെരുമൊ എന്നാണ എനിക്ക ഭയം.

ഗൊ—അതിനെ കുറിച്ച എനിക്കും നല്ല ഭയമുണ്ട- ദുൎബ്ബുദ്ധികൾ ചെന്ന ചെററ കളഞ്ഞാൽ എന്ത ചെയ്യും- രാജാവ ഇംക്ലീഷരാജാവല്ലെ. നമ്മളുടെ സങ്കടം ആര കെൾക്കും.

പ—ശരി- ശരി_ ഗൊവിന്ദപണിക്കര പറഞ്ഞത നല്ല കാൎയ്യമാണ- എന്നാലും നമ്മൾ ചെയ്യെണ്ടത എല്ലാം ചെയ്യണം. പിന്നെ വരുമ്പൊലെ വരട്ടെ- നിങ്ങൾ മാധവനൊട ഇന്നാളത്തെ ശണ്ഠയെപ്പററി നല്ലവണ്ണം ഒന്ന ചൊദിക്കണം.

ഗൊ—ചൊദിക്കെണമെന്ന നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ട. അവൻ മദിരാശിയിൽ നിന്ന മടങ്ങി വരട്ടെ.

പ—മദിരാശിയിൽ നിന്ന മടങ്ങി വന്നാൽ നല്ലവണ്ണം ഒന്ന ചൊദിക്കണം. പണിക്കര തന്നെ ചൊദിക്കണം.

ഗൊ—ഞാൻ തന്നെ ചൊദിക്കും- യാതൊരു സംശയവുമില്ല.

പ—ഞാനും നിങ്ങളും ഒരുപൊലെ ദെഷ്യപ്പെട്ടാൽ മാധവൻ അടങ്ങിപ്പൊവും. ഇപ്പൊൾ ഒരും ധിക്കാരം എന്നൊട കാണിക്കുന്നത- നിങ്ങളുടെ സഹായമുണ്ടെന്ന വെച്ചിട്ടാണ- അത ഉണ്ടാകയില്ലെന്നറിഞ്ഞാൽ മാധവൻ വളരെ ഒതുങ്ങിപ്പൊവും.

ഗൊ—ഒതുങ്ങിപ്പൊവും സംശയമില്ല.

പ—പിന്നെ അത കൂടാതെ ഞാൻ ഒരു വിദ്യകൂടി എടുത്തവെച്ചി

ട്ടുണ്ട-അതും പണിക്കരൊട പറയാം- പണിക്കര ബുദ്ധിയുള്ള ആളാണെന്ന എനിക്ക നല്ല നിശ്ചയമുണ്ട-അതുകൊണ്ട പറയാം- മാധവന ഇന്ദുലെഖയെ ഭാൎയ്യയാക്കി കിട്ടെണമെന്ന ഒരാഗ്രഹം ഉണ്ട. ഇന്ദുലെഖക്കും അങ്ങിനെ ആയാൽ കൊള്ളാമെന്ന വിചാരമുണ്ടെന്ന തൊന്നുന്നു. ഇത ഞാൻ തകരാറാക്കാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു. ഒന്നാമത മാധവനും ഇന്ദുലെഖയും വയസ്സകൊണ്ട തന്നെ നന്ന ചെരുകയില്ല- പിന്നെ മാധവന ഇത്ര കാലത്തെ സംബന്ധം തുടങ്ങുന്നതും വെടിപ്പില്ലാ- ഇന്ദുലെഖക്ക വലിയ ധനവാന്മാരായ പ്രഭുക്കൾ ആരെങ്കിലും സംബന്ധം തുടങ്ങുന്നതാണ അവൾക്കും ശ്രെയസ്സ- അതുകൊണ്ട ഞാൻ അവളെ ഒരു വലിയ പ്രഭുവിന കൊടുപ്പാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു- ആ പ്രഭു ഉടനെ ഇവിടെ വരും. പക്ഷെ ആ പെണ്ണിനെ പറഞ്ഞ സമ്മതിപ്പിക്കാനാണ പണി- അവൾ ഒരു മഹാ ശാഠ്യക്കാരത്തിയാണ- അതിന പണിക്കര കൂട ഒന്ന ഉത്സാഹിക്കണം- എങ്ങിനെ?

ഗൊ—ഓ- ഹൊ- അങ്ങിനെ തന്നെ- വരാൻ പൊവുന്ന പ്രഭു ആരാണെന്ന അറിഞ്ഞില്ല.

പ—മൂക്കില്ലാത്ത മനക്കൽ നമ്പൂതിരിപ്പാടാണ. വലിയ ധനവാൻ- അതിമാനുഷനാണത്രെ.

ഗൊ—ശരി- അദ്ദെഹം വരട്ടെ.

പ—ശിന്നന ചിലവിന ശിനു പട്ടര കൊടുപ്പാനാണത്രെ ഭാവം- അയാളുടെ കയ്യിൽ പണം എവിടെയാണ ഉള്ളത- ഞാൻ ഒരു കാശു പൊലും കൊടുക്കയില്ല- കുമ്മിണിയുടെ മക്കളുടെ കയ്യിലുള്ള വസ്തുക്കൾ ഒക്കെ ഒഴിപ്പിക്കാനാണ ഭാവം- ൟ അസത്തുക്കൾ എന്തകൊണ്ട പഠിപ്പിക്കും കാണട്ടെ.

ഗൊ—അതെ- അതൊന്ന കാണട്ടെ.

പ—നിങ്ങൾ പണം ഒന്നും സഹായിക്കരുത.

ഗൊ—പണം കൊടുത്തിട്ട എനിക്ക എന്താവശ്യം.

പ—അതാണ ഞാൻ പറയുന്നത.

എന്നും പറഞ്ഞ പഞ്ചുമെനവൻ അവിടെ നിന്ന കലഹവും ചീത്ത പറയലും കൂടാതെയും തന്റെ ഗൊപ്യമായ ആലൊചന ഗൊവിന്ദ പണിക്കരൊട വെളിവായി അറിയിച്ചതിന്റെ ശെഷവും വീട്ടിലെക്ക മടങ്ങി പൊരികയും ചെയ്തു.

രണ്ട ദിവസംകൊണ്ട പഞ്ചുമെനവന ക്രൊധം കുറെ ഒന്ന ശമിച്ചു എങ്കിലും നമ്പൂതിരിപ്പാട്ടിലെക്കൊണ്ട സംബന്ധം ഉടനെ നടത്തിക്കളഞ്ഞാൽ നന്നായിരുന്നു എന്നുള്ള ആഗ്രഹം വൎദ്ധിച്ചുകൊണ്ടു തന്നെ വന്നു.

ആറാം അദ്ധ്യായം.

പഞ്ചുമെനവന്റെ കണ്ടിതം.

മാധവൻ മദിരാശിക്കപൊയി ആറെഴ ദിവസം കഴിഞ്ഞതിന്റെ ശെഷം ഒരു ദിവസം രാത്രി പഞ്ചുമെനവൻ തെക്കിനിയിൽ അത്താഴം ഉണ്മാൻ ഇരിക്കുമ്പൊൾ കെശവൻ നമ്പൂതിരി ഊണകഴിഞ്ഞവന്ന അകത്തെക്ക പതിവപൊലെ പൊവാൻഭാവിക്കുന്നത കണ്ടു- തന്റെ സമീപം ഇരിക്കാൻ പഞ്ചുമെനവൻ ആവശ്യപ്പെട്ട ഒരു പലകമെൽ അദ്ദെഹം സമീപത്തിൽ ഇരുന്നു.

പഞ്ചുമെനവൻ—ആളെ എനിയും അയച്ചില്ലെ-എന്താണ മറുവടി ഒന്നും എനിയും എത്തീല്ല.

കെശവൻ നമ്പൂതിരി—അന്നതന്നെ ആളെ അയച്ചു. നമ്പൂതിരി അവിടെ ഇല്ലെന്നും നാലഞ്ച ദിവസം കഴിഞ്ഞിട്ടെ മനക്കൽ എത്തുകയുള്ളു എന്നും ആണ അയച്ച ആൾ മടങ്ങി വന്ന പറഞ്ഞത. ഇന്ന പുലച്ചെ ഞാൻ രണ്ടാമതും എഴുതീട്ടുണ്ട. മനക്കൽ എത്തീട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അദ്ദെഹം നാളെത്തന്നെ ഇവിടെ എത്തുമെന്ന തൊന്നുന്നു.

ഉടനെ പഞ്ചുമെനൊൻ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മയെ വിളിക്കാൻ പറഞ്ഞു. ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മ അച്ഛന്റെ സമീപത്ത വന്നനിന്നു.

പ—ലക്ഷ്മിക്കുട്ടീ നീ ഇന്ദുലെഖയൊട ഒരു വിവരം പറഞ്ഞുവൊ.

ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയമ്മ—എന്ത വിവരം.

പ—നൊക്കു പെണ്ണിന്റെ കുറുമ്പ- നൊക്കു- നീ ഒരു വിവരം ഒന്നും അറിയില്ലെ- അസത്തെ കളവ പറയുന്നുവൊ- കഴുത്ത വെട്ടണം- ഒരു മഹാ പാപികളെ എല്ലാം ചവിട്ടിപുറത്താക്കണം.

ല__ഇതെന്ത കഥയാണ അച്ഛാ- എന്നൊട ആരും ഒരു വിവരവും പറഞ്ഞില്ലെല്ലൊ- അച്ഛൻ എന്തിന വെറുതെ എന്നെ ദെഷ്യപ്പെടുന്നു.

കെ__ലക്ഷ്മികുട്ടി വിവരം ഒന്നും അറിയില്ല- ഞാൻ ഒന്നും പറഞ്ഞിട്ടില്ലാ- കാൎയ്യം സ്വകാൎയ്യമായിരിക്കട്ടെ എന്നല്ലെ അന്ന എന്നൊട പറഞ്ഞത- അതകൊണ്ട ഞാൻ ആരൊടും പറഞ്ഞിട്ടില്ല.

പ__എന്നാൽ ശരിതന്നെ- തിരുമനസ്സിന്ന ലക്ഷ്മികുട്ടിയൊട പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരിക്കും എന്ന ഞാൻ വിചാരിച്ചുപൊയി. (ലക്ഷ്മികുട്ടിഅമ്മയെ നൊക്കീട്ട) അതകൊണ്ടാണ എഡീ നിന്നെ ദെഷ്യപ്പെട്ടത- ആട്ടെ നിന്റെ മനസ്സ എങ്ങിനെയാണ അറിയട്ടെ- മൂക്കില്ലാത്ത നമ്പൂതിരിപ്പാട്ടിലെക്കൊണ്ട ഞാൻ ഇന്ദുലെഖക്ക സംബന്ധം തുടങ്ങിപ്പാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു- ഇന്ദുലെഖക്ക അത ബൊദ്ധ്യമാവുമൊ.

ല__ഞാൻ എങ്ങിനെയാണ ഇന്ദുലെഖക്ക ബൊദ്ധ്യമാവുമൊ ഇല്ലയൊ എന്ന ഇപ്പൊൾ പറയെണ്ടത.

പ__ഇതല്ലെ കുറുമ്പ- തിരുമനസ്സിന്ന പെണ്ണിന്റെ ധിക്കാരം കാണുന്നില്ലെ.

കെ__ഇന്ദുലെഖയൊടുതന്നെ ചൊദിക്കതതെ അതല്ലെ നല്ലത.

പ—തിരുമനസ്സിന്ന മഹാ വിഡ്ഢിയാണ- ഇന്ദുലെഖയൊട ആര ചൊദിക്കുന്നു. പക്ഷെ ലക്ഷ്മികുട്ടി ചൊദിച്ചാൽ അവൾ തീൎച്ചയായി മറുവടി പറയുമായിരിക്കും. ലക്ഷ്മികുട്ടീ- നീ ഒരം മൂക്കില്ലാത്ത നമ്പൂതിരിപ്പാട്ടിലെ വൎത്തമാനം കെട്ടിട്ടുണ്ടൊ.

ല__ഇല്ലാ.

പ__തിരുമനസ്സിന്ന പറഞ്ഞ ലക്ഷ്മികുട്ടിയെ മനസ്സിലാക്കണം.

കെ—അങ്ങിനെതന്നെ.

പഞ്ചുമെനവൻ ഊണ കഴിഞ്ഞ എണീട്ട കൈ കഴുകുന്നു. അപ്പൊൾ ഒരു വാലിയക്കാരൻ തെക്കിനിയുടെ വാതുക്കൽ വ

നു- കെശവൻ നമ്പൂതിരിക്ക ഒരു എഴുത്ത കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ട ന്ന പറഞ്ഞു- കെശവൻ നമ്പൂതിരി വെഗം എഴുനിററ എഴുത്ത വാങ്ങി വെളക്കത്ത വന്ന വായിച്ച മനസ്സിലാക്കുന്ന മദ്ധ്യെ—

പ—ഇത ആ മറുവടി തന്നെയൊ.

കെ—ഓ_ ഹൊ_ അതെ.

പ—എഴുത്ത ഒന്ന വായിച്ച കെൾക്കട്ടെ- പതുക്കെ വായിച്ചാൽ മതി.

കെശവൻ നമ്പൂതിരി എഴുത്ത വായിക്കുന്നു.

"എഴുത്തകിട്ടി സന്തൊഷമായി- ഞാൻ നാളെ കുളിപ്പാ "ൻ തക്ക വണ്ണം അവിടെ എത്തും- ചെറുശ്ശെരിയും കൂട "ഉണ്ടാവും- നമ്പൂതിരി പറഞ്ഞതിനെക്കാൾ അധികമാ "യി പൊതായ്യം പറഞ്ഞിട്ടും മററും ഞാൻ കെട്ടറിഞ്ഞു- "എനിക്ക കാണാൻ വളരെ ബദ്ധപ്പാടായിരിക്കുന്നു. ശെ "ഷം മുഖതാവിൽ."

പ—നന്നായി ഇന്ദുലെഖ ഉറങ്ങാറായിട്ടില്ലാ- തിരുമനസ്സുന്നും കൂ ട എഴുന്നെള്ളണം- നമ്മൾക്ക അവളുടെ അറയിലെക്ക പൊ വുക- ഇതിനെപററി അല്പം അവളൊടതന്നെ ഒന്ന പറഞ്ഞ നൊക്കണം- എന്നാൽ അവളുടെ മനസ്സറിയാമെല്ലൊ.

പഞ്ചുമെനവനും നമ്പൂതിരിയും കൂടി ഇന്ദുലെഖയുടെ അ കത്ത കടന്നപ്പൊൾ ഇന്ദുലെഖ ഒരു കൊച്ചിന്മെൽ കിടന്ന ശാ കുന്തളനാടകം നൊക്കുകയായിരുന്നു. ഉടനെ എഴുനിററുനിന്നു- കെശവൻനമ്പൂതിരി ഒരു കസാലമെലും പഞ്ചുമെനൊൻ കൊ ച്ചിന്മെലും ഇരുന്നു. ഇന്ദുലെഖയെ പഞ്ചുമെനൊൻ തന്റെ അട ക്കെ കൊച്ചിന്മെൽ ഇരുത്തി കൈ കൊണ്ട പുറത്ത തലൊടി ക്കൊണ്ട പറയുന്നു.

പെണ്ണെ നീ എന്താണ വായിക്കുന്നത- ഇന്നാൾ പറഞ്ഞ മാതിരിയിലുള്ള കള്ളക്കഥയൊ.

ഇന്ദുലെഖാ—അല്ല ശാകുന്തളമാണ വലിയച്ഛാ- ഒരു പുസ്തക

ത്തിലെ അച്ച് വളരെ ചീത്തയാണ വായിപ്പാൻ ബഹു പ്രയാസം.

പ—നല്ല ഒരു ബുക്ക വാങ്ങിക്കൊള്ളരുതെ- എവിടെ കിട്ടും ബുക്ക ഞാൻ പണം ഇപ്പൊഠം തരാമെല്ലൊ.

ഇ—ഇതിൽ നല്ല അച്ചിൽ അടിച്ചിട്ടുള്ള ബുക്ക ഉണ്ടൊ എന്നറിഞ്ഞില്ല-ഉണ്ടൊ എന്ന അന്വെഷിച്ച വലിയച്ഛനെ അറിയിക്കാം.

പ—വലിയ അച്ചായിട്ട എന്റെ മകഠം ഒന്ന അച്ചടിപ്പിച്ചൊളു.

ഇ—(ചിറിച്ചുംകൊണ്ട) അത പ്രയാസമല്ലെ വലിയച്ഛാ-വളരെ ചിലവുണ്ടാവും- പിന്നെ ഇതിൽ വലിയ ടൈപ്പ തന്നെ ഉണ്ടൊ എന്ന അറിഞ്ഞില്ലാ.

പ—എന്തന്ന ഉണ്ടൊ എന്നറിഞ്ഞില്ലാ.

ഇ—വലിയ അക്ഷരക്കരുക്കഠം.

പ—എനിക്ക ഇതൊന്നും അറിഞ്ഞുകൂടെ കുട്ടീ- കരുക്കഠം ഇല്ലെങ്കിൽ അതും വാങ്ങിക്കൊ.

ഇന്ദുലെഖാ ചിറിച്ചു.

പ—ഞങ്ങഠ രണ്ടാളുംകൂടി നിന്നൊട ഒരു കാൎയ്യം പറവാനാണ മകളെ വന്നത. എന്നാൽ പണ്ടുപണ്ടെയുള്ള നടപ്പപ്രകാരമാണെങ്കിൽ ഇത നീ ഇപ്പൊഠം അറിയെണ്ട ഒരു കാൎയ്യമല്ലാ- കാൎയ്യം നടക്കുമ്പൊഴെ അറിയാവു. ഇപ്പൊഠം കലികാലം അല്ലെ- അതുകൊണ്ട ഞങ്ങഠക്ക ഭയം- അതാണ പറവാൻ വന്നത. (നമ്പൂതിരിയൊട) തിരുമനസ്സന്നെ പറയൂ.

ഇ—പണ്ടുപണ്ടെയുള്ള നടപ്പപ്രകാരം തന്നെ വലിയച്ഛൻ ചെയ്യാൽ മതി- എനിക്ക കലി ഒട്ടും ബാധിച്ചിട്ടില്ലാ- കാൎയ്യം നടക്കുമ്പൊഠ മാത്രം എനിക്ക അറിഞ്ഞാൽ മതി.

കെ—(പഞ്ചുമെനൊനൊട) ശരി- ശരി- ശരി- നല്ല ഉത്തരം മതി മതി- എനി നൊക്ക കിടക്കാൻ പൊവുക.

പ—കാൎയ്യം നടക്കുന്ന സമയം വല്ല വിഷമം വന്നാലൊ- അത

തീൎത്ത വെക്കണ്ടെ.

ഇ—നടക്കുന്ന സമയം വരാൻ പൊവുന്ന വിഷമം ഇപ്പൊൾ എങ്ങിനെ അറിയാൻ കഴിയും- എങ്ങിനെ തീക്കും.

പ—അതാ- കണ്ടുവൊ ഇങ്കിരിസ്സ പുറപ്പെടുന്നു!

ഇ—എവിടെയാണ ഇങ്കിരിസ്സ പുറപ്പെടുന്നത- ഞാൻ മലയാളത്തിലല്ലെ പറഞ്ഞത വലിയച്ഛാ.

പ—അതെ മകളെ- നിൻെറ സാമൎത്ഥ്യം ഞാൻ അറിയില്ലെ.

ഇ—ഇതിൽ എന്ത സാമൎത്ഥ്യമാണ ൦ര൦ശ൦രാ- വലിയച്ഛൻ പറഞ്ഞത എനിക്ക മനസ്സിലാവുന്നില്ല.

പ—(നമ്പൂരിയൊട) ഇവളൊട തക്കിച്ചാൽ നമ്മൾക്ക ഇന്ന ഒറങ്ങാൻ കഴികയില്ലാ- തിരുമനസ്സകൊണ്ട നൊം വന്ന കാൎയ്യം പറയൂ- വെളിവായിപ്പറയൂ.

കെ—ഇന്ദുലെഖക്ക ഒക്ക മനസ്സിലായിട്ടുണ്ട.

പ—അത ശരിയായിരിക്കാം- എന്നാൽ ഇന്ദുലെഖയുടെ മനസ്സ നമ്മൾക്ക അറിയണ്ടെ.

കെ—അത കാൎയ്യം നടക്കുമ്പൊൾ അറിഞ്ഞാൽ മതി എന്നല്ലെ ഇന്ദുലെഖതന്നെ പറഞ്ഞത.

പ—തിരുമനസ്സിന്ന എന്താണ വിസ്ഥിതം പറയുന്നത- ചൊദിക്കൂ- ചൊദിക്കൂ.

കെ—ഇന്ദുലെഖക്ക ഒരു സംബന്ധം നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഇ—ആര നിശ്ചയിച്ചു.

കെ—ഇന്ദുലെഖയുടെ വലിയച്ഛൻ തന്നെയാണ നിശ്ചയിച്ചത.

ഇ—ശരി- നിശ്ചയിച്ചൊട്ടെ.

കെ—അത ഇന്ദുലെഖക്ക സമ്മതമല്ലെ.

ഇ—നിശ്ചയിച്ച കാൎയ്യത്തിന്ന സമ്മതം വെണമൊ.

കെ—ഇന്ദുലെഖക്ക സമ്മതമുണ്ടൊ എന്ന ഞങ്ങൾക്കറിയണം.

ഇ—എന്നാൽ അത അറിഞ്ഞിട്ടല്ലെ നിശ്ചയിക്കെണ്ടത.

കെ—ഇന്ദുലെഖയെ അറിയിച്ചിട്ട നിശ്ചയിക്കെണ്ടകാൎയ്യമല്ല ഇത.

ഇ—ഇത മഹാ വിഷമം തന്നെ- പിന്നെ എന്തിനാണ എന്നൊ ട ഇപ്പൊൾ ചൊദിക്കുന്നത- അറിഞ്ഞിട്ട നിശ്ചയിക്കെണ്ട കാൎയ്യമല്ലാ- നടക്കുമ്പൊൾ മാത്രം അറിയെണ്ടകാൎയ്യമാണ- നിശ്ചയം കഴിഞ്ഞു- പിന്നെ എന്ത സമ്മതം ചൊദിക്കലാണ.

ഠരം വാക്ക കെട്ടപ്പൊൾ പഞ്ചുമെനൊന കുറെ ദെഷ്യം വ ന്നു എങ്കിലും ഇന്ദുലെഖയുടെ വിളങ്ങുന്ന ചന്ദ്രബിംബംപൊലെ യുള്ള മുഖത്ത നിന്ന പ്രത്യക്ഷമായി കാണപ്പെട്ട ധൈൎയ്യം കണ്ട പ്പൊൾ ശാന്തത വന്നു- കുറെ നെരം മിണ്ടാതിരുന്നു- പിന്നെ പ റയുന്നു.

പ—സകലം വിഷമം തന്നെ- നാളെ ഇവളൊട ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി ചൊദിക്കട്ടെ- നമുക്ക കിടക്കാൻ പൊവുക—എന്ന പറഞ്ഞു നമ്പൂരിയും പഞ്ചുമെനവനും താഴത്തെക്ക തന്നെ ഇറങ്ങി പൊന്നു- പഞ്ചുമെനൊന്റെ മുറിയിൽ പൊയി അദ്ദെഹം തന്റെ ഭാൎയ്യയൊട ഇന്ദുലെഖയുടെ ശാഠ്യത്തെ കുറിച്ച വള രെ കുണ്ഠിതത്തൊടെ പറഞ്ഞു.

കുഞ്ഞിക്കുട്ടിഅമ്മ—നല്ല തല്ല രണ്ട കൊട്ടത്താൽ ഠരം വക അ ധികപ്രസംഗം ഉണ്ടാവുന്നതല്ല- ഓമന വാക്ക പറഞ്ഞിട്ടാണ ഠരം ധിക്കാരം എല്ലാം കാണിക്കുന്നത. കുട്ടികളെ അധികം ലാളിക്കരുത.

പ—എനിക്ക ഠരം ലൊകത്തിൽ ഒരാളെയും പെടിയില്ല- എ ന്നൊ ഇന്ദുലെഖയെ ബഹു ഭയം- അവൾക്ക ദെഷ്യം വന്നാ ൽ എനിക്ക കണ്ട നില്പാൻ നിവൃത്തിയില്ല- ഞാൻ എന്ത ചെ യ്യട്ടെ—ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞും താൻ കൊപത്തിൽ ചെയ്തുപൊ യ ശപഥത്തെ ശപിച്ചും വ്യസനിച്ചും കൊണ്ട ഠരം വൃദ്ധൻ ഉ റങ്ങി.

കെശവൻ നമ്പൂരിയും തന്റെ ഭാൎയ്യയും തമ്മിൽ ഠരം സ മയത്ത തന്നെ അവരുടെ അകത്ത വെച്ച ഉണ്ടായ ഒരു സംഭാ ഷണത്തെ കുറിച്ചും ഇവിടെ അല്പം പ്രസംഗിച്ചിട്ടെ ഠരം അദ്ധ്യാ

യം അവസാനിപ്പിക്കുന്നുള്ളു.

കെശവൻ നമ്പൂരി തന്റെ അകത്ത കടന്നപ്പൊൾ ഭാൎയ്യ കട്ടിലിന്മെൽ കിടന്നുറങ്ങുന്നത കണ്ടു- താനും കട്ടിലിന്മെൽ ഇരുന്ന കൈകൊണ്ട പതുക്കെ ഭാൎയ്യയുടെ ദെഹം തലൊടിക്കൊണ്ടു വിളിച്ചു.

ൟ കെശവൻ നമ്പൂതിരിയുടെ അവസ്ഥയെ കുറിച്ച ഇതവരെ ൟ പുസ്തകത്തിൽ എങ്ങും പറഞ്ഞിട്ടില്ല. ഇയ്യാൾ വളരെ ദ്രവ്യസ്ഥൻ എന്ന പറഞ്ഞുകൂടാ- എന്നാൽ സാമാന്യം ഒരു ധനികനാണ- കയ്യിൽ സ്വാന്തമായി അസാരം പണം ഉണ്ടായിരുന്നത ഒരു ഗൃഹസ്ഥന്റെ(?) ഓഹരിയിൽ ഇട്ടിരിക്കുന്നു- ആൾ കാഴ്ച്ചയിൽ സുന്ദരൻ അല്ലെങ്കിലും ഒട്ടും വിരൂപിയല്ലാ-ഇയ്യാൾ ഇന്ദുലെഖക്ക സംബന്ധം തുടങ്ങിപ്പിക്കാൻ ആലൊചിച്ച വെച്ച നമ്പൂതിരിപ്പാട്ടിന്റെ വലിയ ഒരു ഇഷ്ടനും ആശ്രിതനുമാണ- വെളി കഴിച്ചിട്ടില്ലാ- ഇല്ലത്തപൊയി താമസിക്കുന്നത വളരെ ചുരുക്കം- പൂവള്ളി സത്രശാലക്ക സമീപം ഒരു മഠത്തിലാണ ഭക്ഷണം- തനിക്ക സ്വാന്തമായി ഒരു കുട്ടിപ്പട്ടരും രണ്ട ഭൃത്യന്മാരും ഉണ്ട- ആൾ പരമശുദ്ധനാണ- "മഹാനുഭാവൊ വിദ്ധ്വിദ്ഗ്ദ്ധൽ(?) ശുദ്ധ ഇത്യഭിധീയതെ" എന്ന പ്രമാണം വെടിപ്പായി ചെരുന്ന വിധമുള്ള ശുദ്ധനാണ- എന്നാൽ വളരെ മയ്യാദക്കാരനും സുശീലനും കൂടി ആയിരുന്നു- തന്റെ ഭാൎയ്യയിൽ അതി പ്രെമമാണ- തനിക്ക ഭാഗ്യവശാൽ കിട്ടിയ ഭാൎയ്യയാണെന്ന എല്ലായ്പൊഴും ഓൎമ്മയുണ്ടായിരുന്നു- കണ്ണെഴിമൂക്കില്ലാത്ത മനക്കൽ നമ്പൂതിരിപ്പാട്ടിലെ കൊണ്ട ഇന്ദുലെഖക്ക ആലൊചിച്ച സംബന്ധത്തെപ്പററി ഒന്ന സംസാരിക്കെണമെന്ന വെച്ചാണ രാത്രി ഉറങ്ങിയിരുന്ന ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മയെ ഇയാൾ വിളിച്ചത.

കെ—ലക്ഷ്മി- ലക്ഷ്മി- എന്താണ ഉറങ്ങിയൊ- നെരം ഒൻപത അടിച്ചില്ലാ എനിയും.

ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മ കണ്ണുകൾ തുറന്ന എഴുനീററിരുന്നു.

കെ—എന്താണ ഇന്ന ഇത്ര അധികം ഉറക്കം.

ല—മുറുക്കിയൊ- അതാ ആ മെശയിലെ വെള്ളിത്തട്ടിൽ ഞാൻ മുറുക്കാൻ ഉണ്ടാക്കിവെച്ചിരിക്കുന്നു.

കെ—ഓ- ഹൊ- മുറുക്കിക്കളയാം- എന്ന പറഞ്ഞ വെററില മുറുക്കിക്കൊണ്ട പിന്നെയും കട്ടിലിന്മെൽ തന്നെ ഇരുന്നു.

കെ—ഞങ്ങ്ൾ ഇന്ദുലെഖയെ കാണാൻ പൊയിരുന്ന വൎത്തമാനം ഒന്നും കെൾക്കണ്ടെ.

ല—ഇന്ദുലെഖ എനിയും ഉറങ്ങീട്ടില്ലെ-ആ പെണ്ണ ഇയ്യിടെ രാത്രി അധികനെരം വായിക്കുന്നു- ഉറക്കൊഴിയുന്നത കൊണ്ട ശരീരത്തിന്ന വല്ല സുഖക്കെടും വരുമൊ എന്നറിഞ്ഞില്ലാ- മണ്ണെണ്ണവെളിച്ചം തന്നെ കണ്ണിന്ന നല്ലതല്ലപൊൽ.

കെ—ആരാണ ഇൗ വിഡ്ഢിത്വം പറഞ്ഞത- കെസ്രാത്ത എണ്ണയെകുറിച്ചല്ലെ പറഞ്ഞത- അത അസ്സൽ എണ്ണയാണ- നൂൽക്കമ്പിനിശാലകളിൽ എല്ലാടവും ഇൗ കെസ്രാത്ത എണ്ണവിളക്ക ഒരു ദിവസം വെച്ചത ഞാൻ കണ്ടു- അവിടെ എത്ര ആളുകളും തിരക്കുമാണെന്ന പറയാൻ പാടില്ല- എനിക്ക ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയെ അവിടെ ഒന്ന കൊണ്ടുപൊയി ആ വിശെഷങ്ങളെല്ലാം കാണിക്കെണമെന്ന വളരെ താല്പൎയ്യമുണ്ടായിരുന്നു.

ല—എന്തെല്ലാമാണ വിശെഷങ്ങൾ.

കെ—ശിവ-ശിവ- നാരായണ നാരായണ- ഞാൻ എന്താണ പറയെണ്ടത-ഇൗ വെള്ളക്കാരുടെകൌശലം അത്യത്ഭുതംതന്നെ- ലക്ഷ്മി നീ അത കണ്ടാൽ വിസ്മയപ്പെട്ട പൊവും- എന്തൊരത്ഭുതം! ഇൗ നൂൽക്കമ്പിനി എന്ന ഇത്ര ഘൊഷമായി കെൾക്കുന്നത എല്ലാം ഒരു ഇരിമ്പ ചക്രമാണ. ആ ചക്രം ഇൗ നൂൽ ഒക്കയും ഉണ്ടാക്കുന്നു. ആ ചക്രത്തെ തിരിക്കുന്നത പൊകയാണ. പൊക-പൊക- ശുദ്ധ പൊക- എന്നാലൊ പുക നമ്മുടെ അടുക്കളയിൽ നിന്നുണ്ടാവുന്നതപൊലെ കണ്ണിലും മററും ലെശം ഉപദ്രവിക്കയില്ലാ- ആ കമ്പിനിക്ക ഒരു വലിയ വാ

ല മെലൊട്ട വെച്ചിരിക്കുന്നു. ഒരു കൊടിമരംപൊലെ വലിയ ഒരു വാല-അത പുക പൊവാനാണെന്നാണ പറയുന്നത- എന്നാൽ എനിക്ക സംശയമുണ്ട- അതിൻെറ ഉള്ളിൽ എന്തൊ ചില വിദ്യകൾ ഉണ്ട- അത മിടുക്കന്മാരായ ഈ വെള്ളക്കാര പുറത്ത പറകയില്ലാ- അങ്ങിനെ വല്ലതും ഇല്ലാതെ ഒരം ഇരിമ്പുകൊണ്ടുള്ള കമ്പിനിയും ഗുശികളും പറഞ്ഞപൊലെ കെൾക്കുമൊ- എന്തൊ ഒരു വിദ്യ ഉണ്ട.

ല—എന്താണ ആ വിദ്യ നിങ്ങളായും മനസ്സിലാക്കാത്തത.

കെ—അതിനെകുറിച്ച ചൊദിച്ചാൽ ആ ഇഞ്ചിനിയെർ സായ്പ വെടിവെക്കും. ഓ-ഫൊ- അതൊന്നും ചൊദിച്ചുക്രൂടാ- എന്നാൽ അയാൾ ഞങ്ങളൊക്ക ചെന്നാൽ ഒരം യന്ത്രത്തിൻെറ അട്ടക്കെ കൊണ്ടുപൊയി ഓരൊരൊ കളവുകൾ എല്ലാം പറഞ്ഞതരും- അയാൾ പറയുന്നത കുട്ടികൾക്കുക്രൂടി ബൊദ്ധ്യം വരികയില്ലാ. എന്നാൽ ഞങ്ങൾ അത ഭാവിക്കാറില്ല- എല്ലാം മനസ്സിലായി എന്ന നടിക്കും.

ല—പുകയാണ യന്ത്രം തിരിക്കുന്നത എന്ന തിരുമനസ്സ പറഞ്ഞത കുറെ വിഡ്ഢിതമാണെന്ന തൊന്നുന്നു. ഇന്ദുലെഖ അഞ്ചാറു ദിവസം മുമ്പെ എന്നൊട തീവണ്ടിയെകുറിച്ച ഓരൊന്ന പറഞ്ഞിരുന്നു. അവൾപറഞ്ഞത ഈ വക യന്ത്രങ്ങളെല്ലാം ആവിയുടെ ശക്തികൊണ്ട തിരിയുന്നതാണെന്നും പുകക്ക സ്വതെശക്തി ഒന്നും ഇല്ലെന്നും അത അഗ്നിയിൽ സഹജമായിരിക്കുന്നതിനാൽ അഗ്നിയുള്ള ദിക്കിൽ നമ്മൾ കാണുന്നത മാത്രമല്ലാതെ അതിനെക്കൊണ്ട യാതൊരു പ്രയൊജനവും ഇല്ലെന്നും മററുമാണ.

കെ—തീവണ്ടിക്ക അങ്ങിനെ ആയിരിക്കും- നൂൽക്കമ്പിനി തിരിയുന്നത പൊകകൊണ്ടാണ. വെറെ ആ കൊടിമരത്തിൻെറ ഉള്ളിൽ എന്തൊ ഒരു വിദ്യയുംക്രൂടി ഉണ്ടായിരിക്കണം- എനിക്ക ഒരു സംശയവുമില്ല- ഇന്ദുലെഖയൊട മാധവനൊ നമ്മ

ടെ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിയൊ പറഞ്ഞുകൊടുത്തതായിരിക്കണം- ഈ സാധുക്കുട്ടികളൊട വെള്ളക്കാര സൂക്ഷ്മം ഒരിക്കലും പറഞ്ഞുകൊടുക്കയില്ല. വല്ല ഭൊഷ്കുകളും പറഞ്ഞ ധരിപ്പിക്കും. അത സത്യമാണെന്ന ഈ വിഡ്ഢികൾ ഉറപ്പിച്ച പെണ്ണുങ്ങളൊടുംമററും പറയും -സൂക്ഷ്മം അവര ഒരിക്കലും പറഞ്ഞുകൊടുക്കുകയില്ല- അഥവാ സൂക്ഷ്മം അറിയണമെങ്കിൽ അവരുടെ വെദത്തിൽ ചെന്ന തൊപ്പി ഇടണം എന്നാൽ പറയും.

ല__അത എന്തൊ-പൊകക്ക ഒരു ശക്തിയും ഇല്ലാ.

കെ__അങ്ങിനെ പറയണ്ട- ധൂമം ശക്തിയുള്ളതാണ- ഹൊമ ധൂമത്തിന്ന ശക്തിയില്ലെ- എനിക്ക ഒന്നുകൂടി സംശയമുണ്ട- ഇത വല്ല മൂൎത്തികളുടെയും പ്രസാദത്തിന്ന വെണ്ടിയുള്ള ഒരു ഹൊമമൊ എന്നുകൂടി സംശയമുണ്ട- വല്ല വിഗ്രഹങ്ങളൊ ചക്രങ്ങളൊ ആ കൊടിമരത്തിന്റെ ഉള്ളിൽ വെച്ചിട്ടുണ്ടായിരിക്കാം- ആൎക്കറിയാം- അതിന ഈ ഹൊമം വളരെ പ്രിയമായിരിക്കാം- അതിന്റെ പ്രസാദത്തിനാൽ ആയിരിക്കാം ഈ കമ്പിനി തിരിയുന്നത- ആൎക്കറിയാം- നാരായണമൂൎത്തിക്കമാത്രം അറിയാം.

ല—എന്നാൽ അത നൊക്കി അറിയരുതെ.

കെ__ എന്ത കഥയാണ ലക്ഷ്മി പറയുന്നത. ഈ വെള്ളക്കാര അതിന ഈ ജന്മം സമ്മതിക്കുമൊ- എന്നാൽ അവരുടെ വലിപ്പം പൊയില്ലെ- ഈ തീവണ്ടി, കമ്പിത്തപ്പാൽ മുതലായ അനെകം വിദ്യകൾ അവര ഈ ദിക്കിൽ കൊണ്ടുവന്ന കാണിക്കുന്നതിന്റെ സൂക്ഷ്മം ഒന്നും അവര ഈ ജന്മം നമ്മളെ അറിയിച്ച തരുമൊ-ഒരിക്കലും ചെയ്കയില്ല. ഇപ്പൊൾ ഈ നൂല്കമ്പിനി ഉണ്ടാക്കാൻ വെള്ളക്കാര ഒരു പയിസ്സപൊലും ചിലവിട്ടിട്ടുണ്ടൊ ഇല്ലാ- സകലം നാട്ടുകാരുടെ പണം- എന്നിട്ട എന്താണ ഫലം. ഒരു നാട്ടുകാരന എങ്കിലും ഈ വിദ്യ പറഞ്ഞുകൊടുത്തുവൊ- അനവധി പണം വാങ്ങി നൂൽകമ്പി

നി പണി ബിലാത്തിയിൽനിന്നതന്നെ ചെയ്തു എന്നിട്ട ഇവിടെ കൊണ്ടുവന്ന കമ്പിനികുട്ടി. കമ്പിനി കണ്ടാൽ ബഹു വലുപ്പമായി ഭംഗിയായിരിക്കും. ഇപ്പൊൾ ഒരു വെള്ളക്കാരൻ തന്നെ ധൂമംകൊണ്ട കമ്പിനി തിരിപ്പിച്ച നൂലുണ്ടാക്കുന്നു- കമ്പിനി തിരിയുന്ന തിരിച്ചൽ കണ്ടാൽ നൊം അത്ഭുതപ്പെട്ടും- നാട്ടുകാര നമ്മൾ മഹാ വിഡ്ഢികളല്ലെ- അല്ലെങ്കിൽ നൂൽക്കമ്പിനി ഇവിടെ കൊഴിക്കൊട്ട വെച്ച പണി എടുപ്പിക്കരുതായിരുന്നുവൊ- അതിന എന്ത വിരൊധമായിരുന്നു- നമ്മളുടെ പണമല്ലെ നമ്മൾ പറഞ്ഞപൊലെ ചെയ്യണ്ടെ-പക്ഷെ ഇതൊന്നും പറഞ്ഞാൽ വെള്ളക്കാരൊട പറവുകയില്ല- അവര ഒന്നര ലക്ഷം ഉറുപ്പികയൊ മറ്റൊ വാങ്ങി നൂൽക്കമ്പിനിസകലവും അവരുടെ രാജ്യത്ത വെച്ചതന്നെ പണിയിച്ച ഇവിടെ കപ്പലിൽ കൊണ്ടുവന്ന എറക്കി- അവര എത്ര സമത്ഥന്മാർ നമ്മൾ എത്ര വിഡ്ഢികൾ.

ല__ആട്ടെ ഇതിൽ ലാഭമുണ്ടാവുമൊ.

കെ__നിശ്ചയമായിട്ട ഉണ്ടാവും എന്നാണ എല്ലാവരും പറയുന്നത- വളരെ ആളുകൾ ഉറുപ്പിക കൊടുത്തിട്ടുണ്ട- രണ്ടനാല കൊല്ലങ്ങൾകൊണ്ടറിയാം- ഒരം ഇങ്കിരിയസ്സുകാരുടെ വിദ്യകൾ എല്ലാം നമ്മൾക്ക മനസ്സിലാക്കി തന്നിരുന്നുവെങ്കിൽ നന്നായിരുന്നു.

ല__ഇങ്കിരിസ്സുകാർ നാട്ടുകാരെ പഠിപ്പിക്കുന്നത കാണുന്നില്ലെ- അവര എനി എന്ത ചെയ്യണം- നമ്മൾക്ക പഠിക്കാൻ ബുദ്ധിയില്ലയായിരിക്കും.

കെ__അയ്യൊ എന്റെ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി ഇങ്ങിനെയാണ ധരിച്ചത- ഇവര ഇസ്കൊളിൽ പഠിപ്പിക്കുന്നത ഒരം വക വിദ്യകൾ ഒന്നുമല്ല- എന്നാൽ നന്നായിരുന്നുവെല്ലൊ. ഇസ്കൊളിൽ പഠിപ്പിക്കുന്നത എല്ലാം നമ്മളുടെ കുട്ടികളെ വഷളാക്കി തീർക്കാനാണ- യാതൊരു സംശയവുമില്ല- ഒന്നാമത ക്ഷെത്രത്തിൽ

പൊവുന്നതും ശ്രദ്ധം മാറിയാൽ കുളിക്കുന്നതും ഭസ്മം ചന്ദനം തൊടുന്നതും ഗുരുകാരണവന്മാരെ ഉള്ള ഭയവും ബ്രാഹ്മണഭക്തിയും ഇല്ലാതെ ആക്കും-പിന്നെ വെണ്ടാത്ത തൊന്ന്യാസമായ കഥകളും മററും പഠിപ്പിക്കും- എന്നിട്ട ചില പരീക്ഷകൾ അവരെ കൊണ്ടു കൊടുപ്പിച്ച ചില അക്ഷരങ്ങൾ അവരുടെ പെരുകളൊട ചെൎത്ത പറയുന്ന ഒരു ബഹുമാനം കൊടുക്കും- ഇതുകൊണ്ട എന്താണ ഫലം-മിന്നത്തപ്പാൽ എങ്ങിനെയാണ ഉണ്ടാക്കിയത, തീവണ്ടി എങ്ങിനെ ഓടുന്നു,എന്ന ഇങ്കിരിയസ്സ പഠിച്ച ഒരു കുട്ടിയൊട ചൊദിച്ചാൽ എന്നെപ്പൊലെയും ലക്ഷ്മിയെപൊലെയുംതന്നെ ഒരുവസ്തു ശരിയായി പറവാൻ അവന്ന അറിഞ്ഞുകൂടാ-ഒരു കുട്ടി ഇങ്കിരിയസ്സ പഠിക്കുമ്പൊഴക്ക അവന്റെ വീട്ടിൽ ഉള്ളവരെയെല്ലാം പുഛമായി. ഇതിനമാത്രം കൊള്ളാം ഇങ്കിരിയസ്സ പഠിപ്പ.

ല—അങ്ങിനെ ഒന്നുമല്ലാ-ഇന്നാൾ ഇന്ദുലെഖ തീവണ്ടി ഓടിക്കുന്നതിന്റെ ക്രമത്തെകുറിച്ച എത്ര വെടിപ്പായിപറഞ്ഞു-എനിക്ക നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലായി-ഠരം കുട്ടികൾക്ക ഒക്കെ നൊമ്മെക്കാൾ വളരെ അധികം അറിവുണ്ട എന്ന എനിക്ക തൊന്നുന്നു-അങ്ങിനെ അറിവുള്ളതകൊണ്ടാണ പക്ഷെ നൊമ്മെ അവൎക്ക പുഛം തൊന്നുന്നത. ഠരംയ്യിടെ ഒരു ദിവസം മാധവൻ കമ്പിത്തപ്പാലിനെ പററി പറഞ്ഞു എനിക്ക ബഹു രസം തൊന്നി.

കെ—ആട്ടെ എന്നാൽ ഇന്ദുലെഖ ഒരു തീവണ്ടി ഓടിക്കട്ടെ- എന്നാൽ ഞാൻ സമ്മതിക്കാം.

ല—അതെങ്ങിനെയാണ- ഒന്നാമത തീവണ്ടി വെണ്ടെ- പിന്നെ അത ഓടിക്കുന്ന മാതിരി പഠിക്കണ്ടെ- തീവണ്ടി ദിവസം പ്രതി ഓടിക്കുന്നവര വെറും കൂലിക്കാരെപ്പൊലെ പ്രവൃത്തി എടുക്കുന്നവര മാത്രമാണ- അവർ ഇതിന്റെ തത്വം നമ്മളുടെ ഇംക്ലീഷ പഠിച്ച കുട്ടികൾ അറിയുമ്പൊലെ കൂടി അറിയില്ലാ.

കെ__അയ്യൊ കഷ്ടം- ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി മഹാ സാധുവാണ. ഒരം വെള്ളക്കാരെ ഒരിക്കലും വിശ്വസിക്കരുതെ- ഇവക്ക മന്ത്രങ്ങളും തന്ത്രങ്ങളും ഇല്ലെന്ന ഇവർ പുറത്തെക്ക പറയുന്നു. ഇന്നാൾ ഞാൻ കൊഴിക്കൊട്ട പൊയപ്പൊൾ ഒരു രാജാവിന്റെകൂടെ വണ്ടിയിൽ കടപ്പുറത്ത സഞ്ചാരിക്ക പൊയി- കടപ്പുറത്ത സമീപം ഒരു ചെറിയ ബങ്കളാവ കണ്ടു. അത എന്താണെന്ന ചൊദിച്ചപ്പൊൾ സായ്പിന്മാര ശാക്തെയം കഴിക്കുന്ന സ്ഥലമാണെന്ന രാജാവ പറഞ്ഞു. തലവെട്ടി പള്ളിയെന്നാണത്രെ അതിന്റെ പെര- ആ പള്ളിയിൽ ചെയ്യുന്ന ശാക്തെയത്തിന്റെ വിവരം ആരെങ്കിലും പുറത്ത പറഞ്ഞാൽ അവരെ തല വെട്ടിക്കളവാനാണത്രെ വെള്ളക്കാരന്റെ കല്പന. ഒരം ശാക്തെയം അവര ചെയ്തു ദെവിപ്രസാദം വരുത്തി ഒരം രാജ്യം മുഴുവൻ ജയിച്ചു. നമ്മളുടെ രാജാക്കന്മാരെ വെറും ജീവശ്ശവങ്ങളാക്കി ഇട്ടു. എന്നിട്ടും നമ്മളൊട ഒക്കെ യാതൊരു മന്ത്രവും തന്ത്രവും ഇല്ലെന്ന വെറുതെ പറയുന്നു. ഇത നല്ല മാതിരി അല്ലെ.

ല__ഒരം തലവെട്ടി പള്ളിയിൽ നാട്ടുകാരെ ചെക്കാമൊ.

കെ—അത ഞാൻ അറിയില്ലാ- ചെക്കാൻ സംഗതിയില്ലാ.

ല__എനിക്ക ഉറക്ക വരുന്നു.

കെ—എനിക്കും ഉറക്ക വരുന്നു.

ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മ ഉറങ്ങാൻ കിടന്നു- നമ്പൂരിയും ഉറങ്ങുവാൻഭാവിച്ച കിടന്നു-അപ്പൊൾമാത്രമാണ ഇന്ദുലെഖയുമായി ഉണ്ടായ സംസാരത്തെ കുറിച്ചും നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ കുറിച്ചും ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മയുമായി സംസാരിപ്പാൻ വെണ്ടി വിളിച്ച ഉണർത്തിട്ട ഗുല്മമ്പനിയുടെയും മററും വർത്തമാനം കൊണ്ട സമയംപൊയെല്ലൊ-ഇത കുറെ വിഡ്ഢിത്തമായിപ്പൊയി എന്ന ഒരം പരമശുദ്ധാത്മാവായ കെശവൻ നമ്പൂരിക്ക തൊന്നിയത.

ഏഴാം അദ്ധ്യായം.

കണ്ണഴിമൂക്കില്ലാത്ത മനക്കൽ സൂരിനമ്പൂരിപ്പാട.

ഒരു കഥയെ കുറിച്ച ശരിയായും സത്യമായും ഒരു പുസ്തകം ഉണ്ടാക്കുവാൻ ഉറച്ച ആരംഭിച്ചാൽ പിന്നെ ആ പുസ്തകത്തിൽ കാണിപ്പാൻ പൊവുന്ന വല്ല സംഗതികളാലും വല്ലവൎക്കും വല്ല സുഖക്കെടൊ പരിഭവമൊ ഉണ്ടാവാൻ എടയുണ്ടൊ എന്ന ആ ഗ്രന്ഥകൎത്താവ ആലൊചിപ്പാൻ സാധാരണ ആവശ്യമില്ലാത്തതാകുന്നു. എന്നാൽ മലയാളത്തിൽ ഇത ഒരു പുതുമാതിരി കഥ ആകയാൽ എന്റെ വായനക്കാരിൽ ചിലര ഈ പുസ്തകത്തിൽ കാണുന്ന വല്ല സംഗതികളിലും ഒരു സമയം അബദ്ധമായി എന്റെ വിചാരവും ഉദ്ദെശവും ധരിച്ചു പൊവാൻ എടയുണ്ടാവുമൊ എന്ന ഞാൻ ശങ്കിക്കുന്നതിനാൽ അതിനെപ്പറ്റി ഇവിടെ അല്പം ഒന്ന പ്രസംഗിക്കെണ്ടത ആവശ്യമാണെന്ന വിചാരിക്കുന്നു.

ഈ അദ്ധ്യായത്തിലും എനി വരുന്ന ചില അദ്ധ്യായങ്ങളിലും കുറെ അവ്യവസ്ഥിതമനസ്സുകാരനും സ്ത്രീലൊലനും ആയ ഒരു നമ്പൂതിരിപ്പാടിന്റെ കഥയെ കുറിച്ച പറയെണ്ടി വരുന്നു. എനിക്ക മലയാളത്തിൽ നമ്പൂരിമാരെക്കാൾ അധികം ബഹുമാനം ഉള്ളവര ആരും ഇല്ല- അവരിൽ അതി ബുദ്ധിശാലികളും സമൎത്ഥന്മാരും ആയ പലരെയും ഞാൻ അറിയും. അതിൽ ചിലര എന്റെ വലിയ സ്നെഹിതന്മാരായിട്ടും ഉണ്ട. ഏത ജാതിയിലും മനുഷ്യർ സമൎത്ഥന്മാരായും വിഡ്ഢികളായും ബുദ്ധിമാന്മാരായും ബുദ്ധിശൂന്യന്മാരായും സത്തുക്കളായും അസത്തുക്കളായും കാണപ്പെടുന്നുണ്ട- അത പ്രകാരംതന്നെയാണ നമ്പൂരിമാ

രിലും ഉള്ളത- ൟ കഥയിൽ കാണുന്ന നമ്പൂരിപ്പാട കുറെ അ മാന്തക്കാരനാണെങ്കിലും അദ്ദെഹത്തൊട കൂടി തന്നെ എന്റെ വായനക്കാൎക്ക പരിചയമാവാൻ പൊവുന്ന ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരിയുടെ സാമൎത്ഥ്യവും രസികത്വവും ഓൎത്താൽ സാധാരണ ശ്ലാഘനീയന്മാരായും മലയാളത്തിൽ അത്യുൽകൃഷ്ട സ്ഥിതിയിൽ വെക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളവരുമായ നമ്പൂരിപ്പാടന്മാരെയും നമ്പൂരിമാരെയും പരിഹസിക്കെണമെന്നുള്ള ഒരു ദുഷ്ടവിചാരം എനിക്ക ഒരിക്കലും ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്ന എന്റെ ബുദ്ധിമാന്മാരും നിഷ്പക്ഷവാദികളും ആയ വായനക്കാൎക്ക ധാരാളമായി മനസ്സിലാവുമെന്ന ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു.

ഇംക്ലീഷിൽ ൟ മാതിരി കഥകളിൽ പറയപ്പെടുന്നവർ എല്ലാം പല സ്ഥിതിയിലും ഇരിക്കുന്ന യൂറൊപ്യർ സ്ത്രീ പുരുഷന്മാരാണ. ചില പുസ്തകങ്ങളിൽ ൟ കാലം ജീവനൊടുകൂടി ഇരിക്കുന്ന മഹാന്മാരായ ചില സായ്വന്മാരെകൊണ്ട കൂടി ദുഷ്യമായൊ പരിഹാസമായൊ ശ്ലാഘിച്ചിട്ടൊ ചിലപ്പൊഠ പറയപ്പെട്ട കാണുന്നുണ്ട- എന്നാൽ ഒരു കഥയിൽ ദുഷ്ടവിചാരം കൂടാതെ ൟ വക പ്രസംഗങ്ങഠ ചെയ്യുന്നതിന്മെൽ യൂറൊപ്പിൽ ആൎക്കും പരിഭവമൊ ശണ്ഠയൊ ഉണ്ടായി വന്നിട്ടില്ലാ- അതുകൊണ്ട ൟ പുസ്തകത്തിൽ പറയപ്പെടുന്ന സംഗതികഠ നിമിത്തം ആൎക്കും പരിഭവമുണ്ടാവുകയില്ലെന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

കെശവൻ നമ്പൂതിരി പഞ്ചുമെനവന വായിച്ച കെഠപ്പിച്ച എഴുത്ത മെൽപറഞ്ഞ സൂരിനമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ എഴുത്തായിരുന്നു.

"കേണ്ണുഴി മൂക്കില്ലാത്ത മന" മലയാളത്തിലെങ്ങും പ്രസിദ്ധപ്പെട്ട ഒരു മനയും സമ്പത്തിലും ഉൽകൃഷ്ടതയിലും നിസ്തുല്യമെന്ന പറയപ്പെട്ട വന്നതും ആകുന്നു- ൟ മനയിലെ കുബെരന്മാരായ നമ്പൂതിരിപ്പാടന്മാരിൽ രണ്ടാമത്തെ ആളാണ സൂരിനമ്പൂതിരിപ്പാട-എങ്കിലും അഫൻ നമ്പൂതിരിപ്പാട വയൊധികനും

രൊഗിയും ആയിരുന്നതിനാൽ മനവക സകലകാൎയ്യങ്ങളും നൊക്കി വരാൻ നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ട ആാം സൂരിനമ്പൂതിരിപ്പാടായിരുന്നു. ഇദ്ദെഹത്തിന്ന ഒരം കഥ നടന്ന കാലത്ത നാല്പത്തഞ്ചെ വയസ്സ പ്രായമാണ- ചെറുപ്പം മുതൽക്കെ മനവക കാൎയ്യങ്ങാം നൊക്കെണ്ടതിനാക്കിയതിനാൽ വിദ്യാഭ്യാസം ഉണ്ടായില്ലാ- ഇദ്ദെഹം ജാത്യാ വളരെ സ്ത്രീലൊലനായിരുന്നു- വെളി കഴിച്ചിട്ടില്ല-അഫൻ നമ്പൂതിരിപ്പാട എത്ര തിരക്കീട്ടും വെളി കഴിക്കാതെ തന്നെ ഇതുവരെ ഇദ്ദെഹം കഴിച്ചു. അനുജന്മാര രണ്ടാാം വെളി കഴിച്ചിട്ടുണ്ട-അത സംഗതിയാക്കി പറഞ്ഞ താൻ യഥെഷ്ടം ശൂദ്രസ്ത്രീകളുടെ ഭൎത്താവായിട്ടതന്നെ കാലം കഴിക്കുകയാണ ചെയ്യുന്നത. ഇദ്ദെഹത്തിൻെറ ദെഹത്തെ കുറിച്ച ആപാദചൂഡം വൎണ്ണിക്കുവാൻ ഞാൻ ഭാവിക്കുന്നില്ല. ആാം നല്ല വെളുത്ത നിറത്തിലാണെങ്കിലും സൌന്ദൎയ്യമാവട്ടെ ശ്രീയാവട്ടെ ഇദ്ദെഹത്തിൻെറ ദെഹത്തിന്ന ലെശംപൊലും ഇല്ലെന്നതന്നെ പറയാം- എന്നാൽ കെവലം വിരൂപനാണെന്ന പറവാൻ പാടില്ല-ഇദ്ദെഹത്തെ പൊലെയുള്ള ദെഹസ്വഭാവം പക്ഷെ ഒരു ലക്ഷം പെൎക്ക മലയാളത്തിൽ കാണാം-അവയവങ്ങളിൽ യാതൊന്നിന്നും വിശെഷവിധിയായി ഒന്നും ഇല്ലാ- സൌന്ദൎയ്യവും കലശലായ വൈരൂപ്യവും ഒരവയവത്തിന്നും ഉണ്ടെന്ന പറവാൻ പാടില്ലാ- എന്നാൽ ഇദ്ദെഹത്തിൻെറ ദെഹസ്വഭാവത്തിലും പ്രകൃതങ്ങളിലും രണ്ടുമൂന്ന സംഗതികാം മാത്രം വിശെഷവിധിയായി പറയെണ്ടതുണ്ട. ഇദ്ദെഹം ചിറിക്കുമ്പൊാം വായ രണ്ട കവിാംത്തടങ്ങളിൽ എത്തി അവിടുന്നും കവിഞ്ഞ നീണ്ട നില്ക്കുന്നുണ്ടൊ എന്ന കാണുന്നവൎക്ക തൊന്നും- നാസിക ശരിയായിട്ടതന്നെ സൃഷ്ടിച്ചിരിക്കുന്നുവെങ്കിലും ആ മുഖത്തിന്ന മതിയായില്ല എന്ന തൊന്നാം- നടക്കുന്നത ചാടിച്ചാടിക്കൊണ്ട കാക്കകളെപ്പൊലെയൊ എന്നും തൊന്നും. ഇദ്ദെഹം സ്ത്രീ ഭ്രാന്തനാണെന്ന ആദ്യത്തിൽ പറഞ്ഞുപൊയതുകൊണ്ട എനി ഇദ്ദെഹത്തിൻെറ സ്വഭാവത്തെക്കുറിച്ച

അത്ര അധികം പറയെണ്ടതില്ല. ധനവാന്മാരായ പുരുഷന്മാൎക്ക സ്ത്രീകളിൽ അതിയായ ചാപല്യം ഉണ്ടായാൽ പിന്നെ അവരുടെ വെറെയുള്ള സ്വഭാവത്തെപ്പററി അധികം പറവാൻ ഉണ്ടാവുന്ന തല്ലാ- അവരുടെ എല്ലായ്പ്പൊഴും ഉള്ള വിചാരവും പ്രവൃത്തികളും ൟ ഒരു വിഷയത്തെ സംബന്ധിച്ചല്ലാതെ ഒരിക്കലും ഉണ്ടാവാൻ പാടില്ലാ. ഇദ്ദെഹത്തിന്ന മനവക കാൎയ്യങ്ങാം അന്വെഷിക്കുന്നാറം എന്ന പെര മാത്രമെ ഉള്ളു- യഥാൎത്ഥത്തിൽ കാൎയ്യങ്ങറം അന്വെഷിച്ചിരുന്നത മാസ്സപ്പടിക്കാരായ കാൎയ്യസ്ഥന്മാരായിരുന്നു- അവരിൽ ചിലരുടെ സാമൎത്ഥ്യംകൊണ്ട കാൎയ്യങ്ങറം ഒരുവിധം ശരിയായിതന്നെ നടന്നുവരുന്നു എന്ന പറയാം- ഇദ്ദെഹം സൂക്ഷ്മത്തിൽ ശുദ്ധ മനസ്സാണ നിഷ്കാമഷനാണ എങ്കിലും ശീലത്തിൻെറ ദുൎഗ്ഗുണംകൊണ്ട ശുദ്ധനാണെന്ന അധികം ആളുകറക്ക സാധാരണയായി അഭിപ്രായമുണ്ടായിരുന്നില്ലാ- സാധാരണ അറിവും പഠിപ്പും ഇല്ലാത്ത ധനവാന്മാൎക്കുണ്ടാവുന്നപൊലെ, തന്നെപ്പററി ഇദ്ദെഹത്തിന്ന വലിയ അഭിപ്രായംതന്നെയാണ ഉണ്ടായിരുന്നത-താൻ കാൎയ്യത്തിന്ന അതി നിപുണനാണെന്ന തൻെറ സെവകന്മാരായ കാൎയ്യസ്ഥന്മാരും, കണ്ടാൽ മന്മഥനെ പൊലെ സുന്ദരനാണെന്ന താൻ സഹവാസം ചെയ്യിട്ടുള്ള കുലടമാരും ൟ ഭൊഷച്ചാരെ നല്ലവണ്ണം പറഞ്ഞ വിശ്വസിപ്പിച്ചിരുന്നു. മുഖസ്തുതി കെട്ടുകെട്ട താൻഒരു മഹാപുരുഷനാണെന്ന ഇദ്ദെഹം മനസ്സിൽ തീൎച്ചയാക്കിവെച്ചിരുന്നു-പണംപിടുങ്ങുവാൻ സാമൎത്ഥ്യവുംധൈൎയ്യവുംഉള്ള വ്യഭിചാരികളായസ്ത്രീകറം തൻെറ ദെഹകാന്തിയെപ്പററി തന്നൊട പറഞ്ഞുവരുന്ന ഭൊഷ്കുകറം എല്ലാംഈ സാധു വാസ്തവത്തിൽ തനിക്കുള്ള ഗുണങ്ങളാണെന്ന കരുതി നന്നെ ഞെളിഞ്ഞിരുന്നു. വയസ്സ നാല്പത്തഞ്ചായിട്ടും ൟ ധാഷ്ട്യത്തിന്ന ലെശം കുറവില്ലായിരുന്നു- "തമ്പുരാൻെറ തിരുമെനി കാണാതെ ഒരു കാണിനെരം അടിയൻ ഇരിക്കയില്ല" എന്ന ഒരുത്തി എപ്പൊഴൊ ഒരിക്കൽ പറഞ്ഞത ഇദ്ദെഹത്തിൻെറ മന

സ്സിൽ ശിലാരെഖപൊലെ കിടക്കുന്നു- "തമ്പുരാന്റെ തിരുമെ "നിയിൽ അടിയന്റെ ശരീരം ചെൎപ്പാൻ ഉണ്ടായ ഭാഗ്യംതന്നെ "അടിയന്ന വലിയത- പണം കാശിൽ ആൎക്ക ആഗ്രഹം- അതാ "ൎക്കില്ലാത്തു- ഠരം തിരുമെനി വെറെ ഒരാൾക്ക കാണുമൊ"- എന്ന മറെറാരുത്തി പറഞ്ഞത വെദവാക്യമായി ഇദ്ദെഹം മനസ്സിൽ വെച്ചിരിക്കുന്നു. പിന്നെ തന്റെ ചങ്ങാതിയാക്കി താൻ അടുക്കെ വെച്ചിട്ടുള്ളത ചെറുശ്ശെരി ഇല്ലത്ത ഗൊവിന്ദൻ നമ്പൂരിയെയാണ-ഇദ്ദെഹത്തെപ്പൊലെ ഇത്ര സരസതയും സാമൎത്ഥ്യവും ഉണ്ടായിട്ട മറെറാരാളെ പറവാൻ എന്നാൽ സാദ്ധ്യമല്ല- വില്ലത്തി കടുകട്ടി- വ്യാകരണശാസ്ത്രം വെടിപ്പായി പഠിച്ചിരിക്കുന്നു. സംഗീതത്തിൽ അതി പരിജ്ഞൻ- കാഴ്ചയിൽ നല്ല ശ്രീയുള്ള മുഖവും ദെഹവും- സംഭാഷണത്തിൽ ഇത്ര സരസത മററാൎക്കും ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല- ഠരം കഥയിലുള്ള മററാൎക്കും ഇത്ര ഇല്ലെന്ന തീൎച്ചയായി ഞാൻ പറയുന്നു. ഇദ്ദെഹം അശെഷം ദുൎബ്ബുദ്ധിയല്ല- എന്നാൽ പരിഹാസയൊഗ്യന്മാരായ മനുഷ്യരെപ്പററി ഇദ്ദെഹത്തിന്ന അശെഷം ദയയില്ലെന്നതന്നെ പറയാം-ഇദ്ദെഹത്തിന്റെ പരിഹാസത്തിനെപ്പററി ഭയമില്ലാത്തവർ കെവലം ബുദ്ധി ഇല്ലാത്തവര മാത്രമെ ഉള്ളു-പരിഹസിച്ചാൽ ഒരു തരിമ്പും അറിയാത്തവന്നമാത്രം ഇദ്ദെഹത്തിനെ ഭയമില്ല-നമ്മുടെ സൂരി നമ്പൂതിരിപ്പാട്ടിലെക്ക ഇദ്ദെഹത്തിനെ ഭയമില്ല-ഇദ്ദെഹം സൂരിനമ്പൂതിരിപ്പാട്ടിലെ ഒരു സ്നെഹിതൻ ഒരിക്കലും ആയിരുന്നില്ല-സൂരിനമ്പൂതിരിപ്പാട്ടിലെക്കുറിച്ച ഇദ്ദെഹത്തിന്ന വലിയപുച്ഛമാണ ഉണ്ടായിരുന്നത- എന്നാൽ അത അത്ര പുറത്ത കാണിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലെല്ലൊ- സൂരി നമ്പൂതിരിപ്പാട ധനംകൊണ്ടും ഉൽകൃഷ്ടതകൊണ്ടും നമ്പൂരിമാരിൽ മുഖ്യനാണ. അദ്ദെഹത്തെ പുറത്തെക്ക എങ്കിലും എങ്ങിനെ ബഹുമാനിക്കാതെ കഴിയും. സൂരിനമ്പൂതിരിപ്പാട്ടിലെക്ക തന്നെ സ്തുതിക്കുന്നവരെ ഒക്കെയും ബഹു പ്രിയമാണ-അത നിന്ദാസ്തുതിയായാലും വാസ്തവമായാലും അങ്ങറിവാ

നും പ്രയാസം. ഗൊവിന്ദൻ നമ്പൂരി സൂരിനമ്പൂരിയുടെ അന്തജ്ജനം അതിയൊഗ്യനമായ നാരായണൻ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ പരമ സ്നെഹിതനാകുന്നു. എന്നാൽ മൂക്കില്ലാത്ത മനക്കൽ ഇദ്ദെഹം ചെന്നാൽ ഇദ്ദെഹത്തിന തന്റെ സ്നെഹിതനുമായി സംസാരിപ്പാൻ സാധിക്കുന്നത വളരെ പ്രയാസമായിരുന്നു- മനക്കൽചെന്നാൽ സൂരി നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ പത്തായപ്പുര മാളികയിലെക്ക ഉടനെ വിളിക്കും- പിന്നെ വിടുന്ന കാൎയ്യം ബഹു പ്രയാസം- ഇങ്ങിനെയാണ സൂരി നമ്പൂരിപ്പാടും ഗൊവിന്ദൻ നമ്പൂരിയുമായിട്ടുള്ള ഇരിപ്പ- നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ ഇഷ്ടംപൊലെ പറയാഞ്ഞാൽ മുഷിയും മുഷിഞ്ഞാൽ ഉപദ്രവങ്ങൾ ഉണ്ടായി വന്നെക്കാം എന്നുള്ള ഭയത്താൽ ഗൊവിന്ദൻനമ്പൂരി നമ്പൂതിരിപ്പാട്ടിനെ നിന്ദാസ്തുതി ധാരാളമായി ചെയ്യാറുണ്ട- താൻ അതി സുന്ദരനാണെന്നും നല്ല കാൎയ്യസ്ഥനാണെന്നും തന്നൊട ആര പറയുന്നില്ലയൊ അവരൊടൊക്കെ നമ്പൂതിരിപ്പാട്ടിലെക്ക ബഹു രസക്ഷയവും വിരൊധവും തൊന്നുമാറാണ. അതുകൊണ്ട ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂതിരിക്ക ഇദ്ദെഹത്തെ സ്തുതിക്കാതിരിപ്പാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെ വന്നുപൊയി.

പിന്നെ നമ്പൂതിരിപ്പാട്ടിലെക്കൊണ്ട പറവാനുള്ളത ഇദ്ദെഹം കുറെ കളിഭ്രാന്തനാണെന്ന കൂടിയാണ- കഥകളി വലിയ ഇഷ്ടമാണ- അതിന്റെ ഗുണദൊഷ പരിജ്ഞാനം ഒരു മാതിരിയിൽ നല്ലവണ്ണം ഉണ്ട. സംവത്സരത്തിൽ മുന്നൂററുപത്തഞ്ചു ദിവസവും പിന്നെ ദിവസം ഉണ്ടെങ്കിൽ അന്നും കഥകളി കണ്ടാലും തൃപ്തിയില്ലാ- ഇദ്ദെഹത്തിന്റെ അനുജന്മാര സമൎത്ഥന്മാരാണ-എന്നാൽ ഇദ്ദെഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായം അവരൊക്കെ വിഡ്ഢികളാണെന്നായിരുന്നു.

നമ്പൂരിപ്പാട കുളപ്പുരയിൽ എണ്ണ തെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പൊഴാണ കെശവൻ നമ്പൂതിരിയുടെ എഴുത്ത കൊണ്ടുവന്നത- അത വായിച്ചു ഉടനെ ആ നിമിഷത്തിൽ തന്നെ ചെറുശ്ശെരി ന

നമ്പൂരിയെ വിളിക്കാൻ കല്പനയായി- വെററില പ്പെട്ടിക്കാരൻ ഗൊവിന്ദൻ ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരിയെ വിളിക്കാൻ പൊയി- ഇ വൻ നല്ല സാമൎത്ഥ്യമുള്ള ഒരു വികൃതി കുട്ടിയാകുന്നു- തന്റെ യ ജമാനന്റെ സ്വഭാവം മുഴുവനും അറിഞ്ഞ ഗുണദൊഷങ്ങളെ ഗുണിച്ച വെച്ച കള്ളനാണ- എങ്കിലും നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ മെൽ ഇ വന്ന നല്ല ഭക്തിയും സ്നെഹവും ഉണ്ടായിരുന്നു- ഗൊവിന്ദൻ ചെറുശ്ശെരിയില്ലത്ത ചെല്ലുമ്പൊൾ ഗൊവിന്ദൻ നമ്പൂതിരി ഭ ക്ഷണം കഴിഞ്ഞ പുറത്ത പൂമുഖത്ത വന്ന ചതുരംഗത്തിന്ന ഭാ വിച്ച കരുക്കൾ മുറിക്കുകയായിരുന്നു.

ചെറുശ്ശെരിനമ്പൂരി—എന്താ ഗൊവിന്ദാ ബദ്ധപ്പെട്ട വന്നത.

ഗൊവിന്ദൻ—അങ്ങട്ട ഒന്ന എഴുനെള്ളാൻ കല്പനയായിരിക്കുന്നു.

ചെ—നമ്പൂരി ഉൗൺ കഴിഞ്ഞുവൊ.

ഗൊ—ഇല്ല- കുളപ്പുരയിൽ ഉലപ്പെണ്ണ ചാൎത്തുന്നു.

ചെ—എന്താ ഇത്ര അടിയന്തരം, വിശെഷവിധി വല്ലതും ഉണ്ടൊ

ഗൊ—ചെമ്പാഴിയൊട്ട നിന്ന കരുത്തെടത്ത കെശവൻ നമ്പൂ തിരിയുടെ ഒരു എഴുത്ത വന്നിരുന്നു- അത വായിച്ച ഉടനെ യാണ തിരുമനസ്സിലെ വിളിപ്പാൻ കല്പനയായത.

ചെ—ശരി- മനസ്സിലായി- ഞാൻ വരാം- മുണ്ട ഒന്ന മാറി എ ടുക്കട്ടെ- എന്ന പറഞ്ഞ അകായിലെക്ക പൊയി.

ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരി ആ ദിവസത്തിന്ന ഒരു ഇരുപത ദി വസങ്ങൾ മുമ്പ കെശവൻ നമ്പൂരിയുടെ കൂടെ ചെമ്പാഴിയൊ ട്ട പൊയിട്ടുണ്ടായിരുന്നു- ഇന്ദുലെഖയും മാധവനുമായി ചെറു ശ്ശെരി നമ്പൂരി അന്ന വളരെ പരിചയവും ഇഷ്ടവുമായി തീൎന്നു- ഉടനെ വരാമെന്ന പറഞ്ഞാണ മടങ്ങി പൊന്നത- ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരി മടങ്ങിപൊരാൻ യാത്രപറഞ്ഞപ്പൊൾ കെശവൻ നമ്പൂ രി മൂക്കില്ലാത്ത സൂരിനമ്പൂതിരിപ്പാട്ടിലെക്കൊണ്ട ഇന്ദുലെഖക്ക സംബന്ധം തുടങ്ങിച്ചാൽ ബഹുയൊജ്യതയായിരിക്കുമെന്നും അ തിന ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരി ശ്രമിക്കെണമെന്നും ചെറുശ്ശെരി ന

നമ്പൂരിയോട പറകയ്യും തന്നാൽ അത സാധിക്കയില്ലെന്ന അദ്ദെഹം മറുവടി പറകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നു.

ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരി ചെമ്പാഴിയൊട്ട നിന്ന മടങ്ങി ഇല്ലത്ത വന്നതിൻെറ ശെഷം ഇന്ദുലെഖയെ കുറിച്ച സൂരിനമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ അന്തജനും അതി ബുദ്ധിമാനുമായ നാരായണൻ നമ്പൂരിപ്പാടൊട മാത്രം അല്പം പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട- സൂരിനമ്പൂരിപ്പാടൊട ഇന്ദുലെഖയെ കുറിച്ച ചെറുശ്ശെരി ഒരക്ഷരവും ശബ്ദിച്ചിട്ടില്ലാ- ഇങ്ങിനെ ഇന്ദുലെഖയുമായി നമ്മടെ ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരി മുമ്പുതന്നെ പരിചയമായിരുന്നു.

ഗൊവിന്ദൻ വന്ന വിളിച്ചതിനാൽ ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരി പുറപ്പെടാൻ നിശ്ചയിച്ച അകായിൽ പൊയി ഒരു അലക്കിയ മുണ്ടെടുത്ത പുറത്തെക്ക വന്നു- "ഗൊവിന്ദാ എനി പൊവുക"എന്ന പറഞ്ഞ പുറപ്പെട്ടു.

വഴിയിൽ വെച്ച ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരിയൊട.

ഗൊ—വിളിപ്പാൻ കല്പിച്ച കാൎയ്യം തിരുമനസ്സിലെക്ക മനസ്സിലായിട്ടുള്ളതപൊലെ അടിയൻ വിചാരിക്കുന്നു-മനസ്സിലായിട്ടില്ലെങ്കിൽ അടിയൻ ഉണൎത്തിക്കാം.

ചെ—പറയു.

ഗൊ—ചെമ്പാഴിയൊട്ട അതി സുന്ദരിയായി ഒരു സ്ത്രീ ഉണ്ടു പൊൽ, കെശവൻ നമ്പൂരിക്ക സംബന്ധമുള്ള പൂവള്ളിവീട്ടിൽ- അവിടെ തമ്പുരാൻ സംബന്ധം ചെയ്യാൻ നിശ്ചയിച്ചിട്ടാണ എഴുത്ത വന്നിരിക്കുന്നത- കൂടെ എഴുനെള്ളെണ്ടി വരുമെന്ന തൊന്നുന്നു.

ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരി ചിറിച്ചുംകൊണ്ട ഗൊവിന്ദൻ പറഞ്ഞതെല്ലാം കെട്ടു. ഒടുവിൽ—

ചെ—ഗൊവിന്ദാ നിയ്യും കൂടെ വരുന്നില്ലെ, ഞങ്ങാം പൊവുന്നതാണെങ്കിൽ.

ഗൊ—അടിയൻ നിശ്ചയമായി വരും- തിരുമനസ്സുകൊണ്ട അ

കുട്ടിയെ കണ്ടിട്ടുണ്ടെന്ന ഇപ്പൊാൾ എന്നൊട ആ എഴുത്ത കൊണ്ടു വന്നവൻ പറഞ്ഞു- കണ്ടിട്ടുണ്ടൊ എന്നറിഞ്ഞില്ല.

ചെ—ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ട- എഴുത്ത കൊണ്ടുവന്നവനാണൊ നിന്നൊട ൟ സംബന്ധത്തിന്റെ വിവരങ്ങളെല്ലാം പറഞ്ഞത.

ഗൊ—അല്ലാ- അത തമ്പുരാൻ തന്നെ അരുളി ചെയ്തു- എഴുത്ത അടിയൻ വായിച്ചിട്ടില്ല- തമ്പുരാൻ ഒന്നുകൂടി അരുളി ചെയ്തു- ഇത എല്ലാ സംബന്ധംപൊലെ അല്ലാ- കുട്ടിയെ (എന്തൊ ഒരു പെര അരുളിച്ചെയ്തു- ചന്ദ്രഭാനു എന്നൊ ചിത്രലെഖ എന്നൊ മറെറാ ഒരു പെര അരുളിച്ചെയ്തു) സംബന്ധം കഴിച്ച പിറെറ ദിവസം കൂടത്തന്നെ മനക്കലെക്ക കൊണ്ടുവരുന്നുവത്രെ- അതിന ഇന്നതന്നെ വലിയ തമ്പുരാനെ ഉണൎത്തിച്ച സമ്മതം വാങ്ങെണമെന്നാണ അരുളിച്ചെയ്തത.

ഇത കെട്ടപ്പൊാൾ ഗൊവിന്ദൻ നമ്പൂതിരിക്ക ചിറിക്കാതിരിപ്പാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെ ആയി പൊട്ടിച്ചിറിച്ചു പൊയി. ചിറിയുടെ കാരണം വ്യക്തമായി തനിക്ക മനസ്സിലായില്ലെങ്കിലും ഗൊവിന്ദനും കൂട ചിറിച്ചു, രണ്ടാളും വെഗം മനക്കലെക്ക നടന്നു.

ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂതിരിയെ വിളിക്കാൻ ഗൊവിന്ദനെ അയച്ച ഉടനെ നമ്പൂതിരിപ്പാട കുളിയും ഊണും കഴിഞ്ഞ ഇന്ദുലെഖയെതന്നെ ഉറപ്പായി മനസ്സിൽ ധ്യാനിച്ചും രസിച്ചുംകൊണ്ട പുറത്ത പൂമുഖത്ത വന്നുനിന്നു- അപ്പൊാൾ മനവക വ്യവഹാര കാൎയ്യസ്ഥൻ താൎശ്ശുമ്മെനൊൻ ഒരു കടലാസ്സുകെട്ടുംകൊണ്ട നമ്പൂതിരിപ്പാട്ടിലെ അടുക്കെ എത്തി വശായി.

നമ്പൂതിരിപ്പാട—എനിക്ക ഇന്ന കാൎയ്യം നൊക്കാൻ ഒന്നും എടയില്ല- താച്ചു നീ പൊയ്ക്കൊ.

താൎശ്ശുമ്മെനവൻ—ഇത അസാരം ഒന്ന നൊക്കാതെ കഴിയില്ലാ.

ന—ഇന്ന നീ എന്ത പറഞ്ഞാലും എനിക്ക എടയില്ല.

താ—മററന്നാൾ നമ്പ്ര വിചാരണയാണ- അടിയന ഒരു വിവരം ഉണൎത്തിക്കാനുണ്ടായിരുന്നു- അത ഇപ്പൊൾ ഉണൎത്തിക്കാതെ കഴിയില്ല.

ന—എന്ത വിചാരണയായാലും വെണ്ടതില്ലാ- ഇന്ന എനിക്ക ഒരു കാൎയ്യവും കെൾക്കാൻ എടയില്ലാ.

താ—ഒരാധാരം ഫയലാക്കെണ്ടതുണ്ട- അതിന ഒരു ഹരജികൊടുക്കണം- ഹാൎജി എഴുതിക്കൊണ്ട വന്നിട്ടുണ്ട അതിൽ ഒന്ന തൃക്കൈ വിളയാടിത്തന്നാൽ മതി.

ന—ഇന്ന ശനിയാഴ്ച്ചയാണ- ശനിയാഴ്ച്ച ഞാൻ ഒരു കടലാസ്സിലും ഒപ്പിടാറില്ലെന്ന താച്ചുവിന നിശ്ചയമില്ലെ- പിന്നെ എന്തിന എന്നെ വന്ന ഉപദ്രവിക്കുന്നു.

താ—ആധാരം ഫയലാക്കാൻ തിങ്കളാഴ്ച്ച ഹാജരാക്കീട്ടില്ലെങ്കിൽ നമ്പ്ര ദൊഷമായി തീരും.

ന—എങ്ങിനെ എങ്കിലും തീരട്ടെ- അപ്പീൽ കൊടതി ഇല്ലെ.

താ—ആധാരം ഫയലാക്കാഞ്ഞാൽ അപ്പീൽ കൊടതിയിലും തൊല്ക്കും.

ന—ഇത വലിയ അനൎത്ഥം തന്നെ- താച്ചുവിനെ ഒരു കാൎയ്യം എല്പിച്ചാൽ പിന്നെ എന്നെ വന്ന ഇങ്ങിനെ ബുദ്ധിമുട്ടിക്കുന്നത എന്തിനാണ.

താ—ഹരജിയിൽ അടിയന ഒപ്പിട്ട കൊടുക്കാൻ പാടുണ്ടൊ?

ന—ഇന്ന ശനിയാഴ്ച്ച ഞാൻ ഒരു ഹരജിയിലും ഒപ്പിടുകയില്ല. പണ്ട ഒരന്ന്യായത്തിൽ ശനിയാഴ്ച്ച ഒപ്പിട്ടിട്ട ആ നമ്പ്ര തൊററുപൊയത താച്ചുവിന ഓൎമ്മയില്ലെ.

താ—ഇത അന്ന്യായമല്ല ഹരജിയല്ലെ.

ന—എന്തായാലും ഞാൻ ഇന്ന ഒപ്പിടുകയില്ല നിശ്ചയം- താച്ചു പൊയി കുളിക്കു.

താ—ഠരം നമ്പ്രിൽ സാക്ഷിക്ക എഴുന്നെള്ളെണ്ടി വരും എന്ന തൊന്നുന്നു.

ന—ഞാനൊ.

താ—റാൻ.

ന—ശിക്ഷ- ശിക്ഷ- ഞാൻ ഒരിക്കലും പൊവുകയില്ല- പക്ഷെ നമ്പ്ര തൊററാലും വെണ്ടതില്ലാ- കല്പന വന്നിരുന്നുവൊ.

താ—കല്പന വന്നിരുന്നു- ഇവിടെ ഇല്ലാത്ത പ്രകാരം മറുവടി എഴുതിപ്പിച്ചയച്ചു.

ന—എന്നെ സാക്ഷികൊടുത്ത ഠരം അധികപ്രസംഗി ആരാണ.

താ—ഉള്ളാട്ടിൽ പഞ്ചുമെനവൻെറ മെലുള്ള അന്ന്യായത്തിലാണ ഇത.

ന—ഉള്ളാട്ടിൽ പഞ്ചുവൊ- ശിക്ഷ- എന്താണ അവൻെറ മെൽ നമ്പ്ര കൊടുത്തിട്ടുണ്ടൊ.

താ—ഇല്ലെ- ചെപ്പ്റെറ കളം ഒഴിപ്പിപ്പാൻ.

ന—ശരി-ശരി- ഞാൻ അന്ധാളിച്ചു- ആ നമ്പ്ര വിധിച്ചു എന്നല്ലെ താച്ചു ഇന്നാ൦ എന്നൊട പറഞ്ഞത.

താ—അടിയൻ അങ്ങിനെ ഉണൎത്തിച്ചിട്ടില്ല- പഞ്ചുമെനവൻ ജന്മവാദം പുറപ്പെടിയിച്ചിരിക്കുന്നു- മനവക നാലഞ്ച ഭൂമികൾ പഞ്ചുമെനവൻെറതാണെന്ന തൎക്കിക്കുന്നു.

ന—പഞ്ചുവൊ- ഇത്ര വഷളനാണ ഇവൻ- ഇത ഞാൻ അറിഞ്ഞതെ ഇല്ലാ- ഒരാളെ അയച്ച പഞ്ചുവൊട ഇങ്ങട്ട വരാൻ പറയു- ആ വഷളനൊട ഞാൻതന്നെ ഒന്ന ചൊദിക്കട്ടെ- ഇത്ര കുറുമ്പ കാണിച്ചാൽ കൊളം, കിണറ, ക്ഷെത്രം, മാററ ഇതെല്ലാം ഉടനെ വിരൊധിക്കണം- എന്നാൽ പട്ടിപൊലെ പഞ്ചു ഓടിവരും- താച്ചുവിന ഠരം വിവരം മുമ്പെ എന്നൊട പറയായിരുന്നില്ലെ.

താ—ഇതകൊണ്ട ഒന്നും ഫലമുണ്ടാവുകയില്ലെന്ന തൊന്നുന്നു-പഞ്ചുമെനവൻ ഒരു ബാരിഷ്ടര സായ്പിനെ വരുത്തിയിരിക്കുന്നു.

ന—സായ്പ വന്നാൽ എന്താണ.

താ—അയാ൦ വലിയ കെമനാണ.

ന—നമുക്കും ഒരു സായ്പിനെ ഏല്പിക്കണം- ഏലമലക്കാരൻ മക്ഷാമൻ ആയാൽ മതി- അയാളും ഞാനും തമ്മിൽ വളരെ സ്നേഹമാണ- അയാളുടെ അടുക്കെ താച്ചപൊയി വിവരം പറയൂ.

താ—മലവാർക്കാര സായ്പന്മാര ഠരം വക കാൎയ്യങ്ങൾ ഏല്ക്കുകയില്ലാ.

ന—അധികപ്രസംഗം പറയണ്ട- ആ കരാറകാരൻസായ്പ എനിക്കവെണ്ടി എന്തും ചെയ്യും.

താ—റാൻ- എന്നാൽ അത അടിയൻ അങ്ങിനെതന്നെ ശട്ടമാക്കാം- ഠരം ഫരജിയിൽ ഇപ്പൊൾതന്നെ ഒന്ന തുക്കെ വിളയാടിക്കിട്ടാഞ്ഞാൽ തിങ്കളാഴ്ച നമ്പ്ര്യ ദൊഷമായിത്ത്രീരും.

ഇങ്ങിനെ താൎയ്യമ്മെനൊനും നമ്പൂരിപ്പാട്ടുംകൂടി ഒപ്പിടണമെന്നും ഒപ്പിടുകയില്ലെന്നും തൎക്കവും ശാഠ്യവും കലശലായപ്പൊൾ നാരായണൻ നമ്പൂരിപ്പാട അകത്തനിന്ന വന്ന വളരെയെല്ലാം പറഞ്ഞു നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്കൊണ്ട ഫരജിയിൽ ഒരുവിധത്തിൽ ഒപ്പിടിയിച്ചു- ഒപ്പിട്ട ഉടനെ "എന്താണ ചെറുശ്ശെരി വരാത്തത" എന്നും പറഞ്ഞ നമ്പൂരിപ്പാട പടിപ്പുരയിലെക്ക പൊയി വരവ നൊക്കിക്കൊണ്ടും ഇന്ദുലെഖയുടെ സൌന്ദൎയ്യത്തെ ദൃഢമായി മനസ്സിൽ ധ്യാനിച്ചും രസിച്ചുംകൊണ്ടും നിന്നു. അങ്ങിനെ ഇരിക്കുമ്പൊൾ ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരിയും ഗൊവിന്ദനും വരുന്നത കണ്ടു. പടി കയറുന്നതിന്ന മുമ്പ തന്നെ നമ്പൂരിപ്പാട ഉറക്കെ വിളിച്ച പറഞ്ഞു തുടങ്ങി.

ന—(ഉറക്കെ വിളിച്ച പറയുന്നു) ചെറുശ്ശെരി വെഗം വരു-വെഗം വരു- എന്തൊരു സാവധാനമാണ നടത്തം- വെഗം നടക്കരുതെ- വൎത്തമാനങ്ങൾ കെൾക്കണ്ടെ- ചെമ്പാഴിയൊട്ടനിന്ന കറുത്തെടത്തിന്റെ എഴുത്ത വന്നിരിക്കുന്നു- ഇന്ദുലെഖ എന്ന ഒരു പെണ്ണിനെ കെട്ടിട്ടുണ്ടൊ-ഇന്നാൾ പൊതായ്പ്പം എന്നൊട പറയുമ്പൊൾ കൂട ഉണ്ടൊ- ഇല്ലാ- അതി സുന്ദരി

യാണത്രെ- ദമയന്തിതന്നെ- ആ പെണ്ണിന ഞാൻ സംബന്ധം തുടങ്ങാൻപൊണു- മുമ്പുള്ള സംബന്ധങ്ങൾ പൊലെയല്ലാ- ഇങ്ങട്ട കൂട്ടിക്കൊണ്ട വരുന്നു- ഇങ്കിരിയസ്സുംമററും അറിയാമത്രെ- ഇങ്കിരിയസ്സ അറിയുന്ന സ്ത്രീകളെ ഞാൻ ഇതുവരെ കണ്ടിട്ടില്ല- അതി സുന്ദരിയാണത്രെ- ദമയന്തിതന്നെ എന്ന പറഞ്ഞുകെട്ട.

ഇത പറഞ്ഞ കഴിയുമ്പൊഴെക്ക ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരി അടുത്തെത്തി.

ചെ—എന്നാൽ പിന്നെ നളൻതന്നെയാണെല്ലൊ വെണ്ടത- നളൻ ഇവിടുന്ന നമ്പൂരി തന്നെ.

ന—ചെറുശ്ശെരീ- നെരംപൊക്കെല്ലാം മതി- ഞാൻ വയസ്സനായിത്തുടങ്ങി. ആ പെണ്ണിന്നൊ പതിനഞ്ച വയസ്സാണത്രെ- എനിക്ക എന്ത സൌന്ദൎയ്യമാണുള്ളത- ആ ഭാഗം പൊട്ടെ- നമ്മൾക്ക പുറപ്പെടണ്ടെ.

ചെ—എന്തിന ആ ഭാഗം പൊകുന്നു ആ ഭാഗം തന്നെ പറയണം- നാല്പത്തഞ്ച വയസ്സ ഒരു വയസ്സൊ- ഇരിപത വയസ്സിൽ സൌന്ദൎയ്യമുണ്ടായാൽ അത നാല്പത്തഞ്ച വയസ്സിൽ എവിടെ പൊവും- ഒരം വക ഒന്നും പറയെണ്ടാ- ഇവിടെക്ക ഒരു എമ്പത വയസ്സാവുന്നത വരെ ഒരം നാട്ടിലെ സ്ത്രീകൾക്ക ഇവിടുന്ന നിമിത്തം ഉള്ള പരിഭ്രമം തീരുന്നതല്ലെന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. പിന്നെ എന്തിന ഇതെല്ലാം പറയുന്നു.

ന—ഇന്ദുലെഖയെ കണ്ടിട്ടുണ്ടൊ- ചെറുശ്ശെരി ഇന്നാൾ കറുത്തെടത്തിന്റെ കൂടെ പൊയിരുന്നത അവിടെക്കല്ലെ.

ചെ—ഇന്ദുലെഖയെ കണ്ടിട്ടുണ്ട.

ന—സുന്ദരി തന്നെയൊ.

ചെ—സുന്ദരിയായിട്ടുള്ള പെങ്കിടാവാണ.

ന—എന്താണ ഇങ്കിരിയസ്സ അറിയാമെന്ന ചിലർ പറയുന്നു- അറിയാമൊ.

ചെ—അറിയാമെന്ന പറഞ്ഞു കെട്ടു.

ന—സ്ത്രീകാം ഇങ്കിരിയസ്സ പഠിച്ചാൽ വൃത്തിയില്ലാതിരിക്കം അ താണ ഒരു ദൊഷം.

ചെ—ഇങ്കിരിയസ്സ പഠിച്ചാൽ വൃത്തി ഗുണം കൂടും എന്ന എനിക്ക തൊന്നുന്നു- ഇന്ദുലെഖയെ കണ്ടതിൽ എനിക്ക അങ്ങിനെ തൊന്നി.

ന—എന്താണ- ഇന്ദുലെഖയുമായി സെവ ഉണ്ടൊ- ഉണ്ടെങ്കിൽ പറയാം, ഞാൻ ബാന്ധവം ആവുന്നതിന്ന മുമ്പ ഉള്ളതല്ലെ- പറയുന്നതിന്ന വിരൊധമില്ലാ- എന്താണ- ചെറുശ്ശെരിയുടെ വാക്ക കെൾക്കുമ്പൊൾ സെവ ഉള്ളതപൊലെ തൊന്നുന്നു- ഉണ്ടൊ.

ചെ—എന്ത സെവാ.

ന—ഇന്ദുലെഖയുമായുള്ള സെവ തന്നെ.

ചെ—ഇങ്ങിനെയെല്ലാം പറയുന്നത മഹാ കഷ്ടമാണ- ഞാൻ ഒരിക്കലും ആ വക പ്രവൃത്തി ചെയ്യുവാൻ മനസ്സ ഉള്ളവനല്ലാ- പിന്നെ ഇന്ദുലെഖാ അതി ബുദ്ധിയുള്ള ഒരു കുട്ടിയാണ- ഠരം സാധാരണ നായന്മാരുടെ സ്ത്രീകളെപ്പൊലെ അല്ലാ-അത അവിടെ ചെന്ന കണ്ടാൽ അറിയാം- പക്ഷെ നമ്പൂരിയുടെ ദെഹവും പ്രകൃതവും കാണുമ്പൊൾ ആ കുട്ടി ഭ്രമിക്കുമായിരിക്കും- വെറെ ഒരു മനുഷ്യനെയും കണ്ടാൽ അങ്ങിനെ ഭ്രമിക്കാൻ സംഗതി വരികയില്ല.

ന—ചെറുശ്ശെരി വെറുതെ മുഖസ്തുതി ചെയ്യെണ്ട- എനിക്ക എന്താണ അത്ര സൌന്ദൎയ്യമുണ്ടൊ-എനിക്ക അത്ര ഇല്ലെന്നാണ തൊന്നുന്നത.

ചെ—അങ്ങിനെയാണ ഇവിടെക്ക തൊന്നെണ്ടത- പക്ഷെ ഞാൻ അത സമ്മതിക്കില്ലാ.

ന—ചെറുശ്ശെരി നീലാട്ട ലക്ഷ്മിയെ കണ്ടിട്ടുണ്ടൊ.

ചെ—കണ്ടിട്ടില്ലാ.

ന—പുഴയാട്ട പാറവെ കണ്ടിട്ടുണ്ടൊ.

ചെ—ഇല്ലാ.

ന—എന്നാൽ കൊപ്പാട്ട കമ്മിണിയെ കണ്ടിട്ടുണ്ടെല്ലൊ- ഇന്നാ ൾ ഇവിടെ വന്ന പാട്ടുണ്ടായന്ന ചെറുശ്ശെരി ഇവിടെ ഉണ്ടാ യിരുന്നുവെല്ലൊ- കൊപ്പാട്ട കമ്മിണിയും ഇന്ദുലെഖയും ആ യാലൊ.

ചെ—ഞാൻ അന്ന പാടിയ പെണ്ണിന്റെ മുഖം നല്ലവണ്ണം ക ണ്ടില്ലാ.

ന—ആട്ടെ- ചെറുശ്ശെരി ഇതവരെ കണ്ട സ്ത്രീകളിൽ എല്ലാം അ തി സുന്ദരിയായ സ്ത്രീ ഏതാണ.

ചെ—ഇന്ദുലെഖാ.

ന—സംശയം ഇല്ലെല്ലൊ.

ചെ—സംശയം ഇല്ലാ.

ന—എന്നാൽ ഇത എന്റെ ഭാഗ്യം തന്നെ.

ചെ—ഭാഗ്യംതന്നെ.

ന—പുരുഷന സ്ത്രീസുഖത്തിൽ മീതെ ഒരു സുഖം എന്താണുള്ളത.

ചെ—സ്ത്രീസുഖമാണ വലിയത എന്ന നിശ്ചയിച്ചാൽ അതിൽ മീ തെ ഒന്നുമില്ല.

ന—ചെറുശ്ശെരി എങ്ങിനെയാണ വെച്ചിരിക്കുന്നാത.

ചെ—ഞാൻ അങ്ങിനെ നിശ്ചയിച്ചിട്ടില്ലാ-

ന—സ്ത്രീസുഖം സാരമില്ലെന്നാണ ചെറുശ്ശെരിയുടെ അഭിപ്രായം.

ചെ—സാരമില്ലെന്നല്ല- സ്ത്രീസുഖത്തിൽമീതെ ഒരു സുഖവും ഇ ല്ലെന്ന ഞാൻ പറയുകയില്ല- എന്നമാത്രം.

ന—എന്നാൽ എന്തിനാണ ഠരം ജനങ്ങൾ എല്ലാം ഠരം സ്ത്രീസുഖ ത്തിൽ ഇത്ര ഭ്രമിച്ച വലയുന്നത.

ചെ—ഭ്രമിച്ചവലയുന്നത ദൊഷതാംതന്നെ എന്നെ പറയാനുള്ളു.

ന—ചെറുശ്ശെരി ഇയ്യെടെ കുറെ അദ്വൈതിയായിരിക്കുന്നു എ ന്ന തൊന്നുന്നു- എനിക്ക സ്ത്രീകളെ വളരെ ഭ്രമമാണ.

ചെ—സ്ത്രീകൾക്ക ഇവിടുത്തെ മെലും അങ്ങിനെതന്നെ.

ന—എന്നാൽ അതുകൊണ്ടായിരിക്കുമൊ എനിക്ക ഇത്ര ഭ്രമം.

ചെ—അതുകൊണ്ട തന്നെ- അതിന എന്താണ വാദം- അത കൊണ്ട തന്നെ.

ന—ഇയ്യെടെ ഒരു നെരമ്പൊക്ക ഉണ്ടായി, ചെറുശ്ശെരിക്ക കെൾക്കണൊ പറയാം- ഞാൻ ഇന്നാൾ മലവാരത്തിൻെറ കാൎയ്യത്തെ കുറിച്ച സംസാരിപ്പാൻ ഒരു ദിവസം മക്ഷാമൻ സായ്വിനെ കാണ്മാൻ പൊയിരുന്നു- അദ്ദെഹത്തിൻെറ ഭാൎയ്യ (മെതമ്മ സായ്വ എന്നാണ പെര എന്ന ഗൊവിന്ദൻ പറഞ്ഞു) ഞാൻ ചെല്ലുമ്പൊൾ സായ്വ ഇരിക്കുന്നതിൻെറ കുറെ ദൂരെ ഒരു കസാലമെൽ ഒരു കടലാസ്സുംവായിച്ചുംകൊണ്ട ഇരുന്നിരുന്നു. ഞാൻ അവിടെ ചെന്ന സായ്വിൻെറ അടുക്കെ ഇരുന്ന മുതൽ എണീട്ട പൊരാറാവുന്നതവരെ എന്നെ ആ സ്ത്രീ കൂടക്കൂടെ കടാക്ഷിച്ചുംകൊണ്ടിരുന്നു.

ചെ—ഭ്രമിച്ചപൊയി, എനിക്ക സംശയമില്ല- നല്ല ഭ്രമം കടന്നിട്ടതന്നെ കടാക്ഷിച്ചതെല്ലാം-കടാക്ഷിക്കാതെ നിവൃത്തിഎന്ത.

ന—കെൾക്കൂ- ഒടുവിൽ ഒരു മെതമ്മസായ്വിൻെറ കടാക്ഷവും മററും കണ്ടിട്ടൊ എന്നറിഞ്ഞില്ലാ, മക്ഷാമൻ എന്തൊ ഇങ്കിരിയസ്സിൽ മെതമ്മ സായ്വൊട ചിറിച്ചും കൊണ്ട പറഞ്ഞു. മെതമ്മ സായ്വ ചിറിച്ചും കൊണ്ട മക്ഷാമനൊടും എന്തൊ മറുവടിപറഞ്ഞു- ഉടനെ വിഡ്ഢി മക്ഷാമൻ കാൎയ്യം ഒന്നും മനസ്സിലാവാതെ എന്നൊട ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു. "എൻെറ ഭാൎയ്യ "യെ താങ്കളുമായി പരിചയമാക്കാൻ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു- "താങ്കൾക്ക സന്തൊഷമുണ്ടാവുമെന്ന ഞാൻ വിശ്വസിക്കു "ന്നു." എനിക്ക വല്ലാതെ ചിറിവന്നു- എങ്കിലും ചിറിച്ചില്ലാ- മനസ്സിൽ അടക്കി. "ഓ- ഹൊ- എനിക്ക ബഹു സന്തൊഷം തന്നെ" എന്ന ഞാൻ പറഞ്ഞു- വെഗം മക്ഷാമൻ എണീട്ട പൊയി അവളെ കൂട്ടിക്കൊണ്ട വന്ന എൻെറ അടുക്കെ

നിൎത്തി- ഞാൻ എണിട്ടില്ലാ, പിന്നെ അവാം എന്റെ അട്ക്കെ ഇരുന്നു- സായ്പു നീട്ടം പൊലെ കൈ എന്റെ സമീപത്തെക്ക നീട്ടി- ഞാനും കൈനീട്ടി- മെതമ്മസായ്പു എന്റെ കൈ പിടിച്ചു-എനിക്ക ശരീരം ആ സകലം ഒരു രൊമാഞ്ചം ഉണ്ടായി.

ചെ—അവാംക്കം അതിലധികം ഉണ്ടായിരിക്കണം.

ന—കൊംക്ക- എന്നിട്ട ഞാൻ കയ്യ കുറെനെരം പിടിച്ചുകൊണ്ട തന്നെ നിന്നു- എനിക്ക അവളുടെ സ്വരൂപം ബഹു കൌതുകമായി തൊന്നി- വിഡ്ഢിമക്ഷൊമൻ ഇതെല്ലാം കണ്ടും കൊണ്ട മന്ദഹാസത്തൊട്ടകൂടി അടുക്കെ തന്നെ നിന്നു- ഉടനെ എന്റെ ചെറുവിരലിൽ ഇട്ടിരുന്ന ഒരു വൈരമൊതിരം ഞാൻ ഊരി കയ്യിൽപിടിച്ചു- മക്ഷൊമന രസിക്കുമൊ എന്നറിഞ്ഞില്ലാ എന്ന എനിക്ക ഒരു ശങ്ക-മക്ഷൊമന്റെ മുഖത്തെക്ക ഞാൻ ഒന്ന നൊക്കി- ഉടനെ വിഡ്ഢിമക്ഷൊമൻ "ഓ- നമ്മു "ടെ ഭാൎയ്യക്ക താങ്കാം ഒരു സമ്മാനം കൊടുക്കാൻ പൊകുന്നു "വൊ- ഒരു വിരൊധവും ഇല്ലാ- കൊടുക്കാം" എന്ന പറഞ്ഞു അപ്പൊാം എനിക്ക മനസ്സിന വളരെ ധൈൎയ്യമായി- മെതമ്മസായ്പിന്റെ കയ്യിൽ മൊതിരം ഇട്ടുകൊടുത്തു- മെതമ്മസായ്പു അത വാങ്ങി എന്റെ മുഖത്തനൊക്കി ഒന്ന ചിറിച്ചു, വളരെ നല്ല മൊതിരം എന്ന ഇങ്കിരിയസ്സിൽ പറഞ്ഞു- മക്ഷൊമൻ തൎജ്ജമ പറഞ്ഞു- അപ്പൊഴക്ക ചെറുശ്ശെരി എനിക്ക ഉണ്ടായ ഒരു ഭ്രമം പറയാൻ പാടില്ലാ.

ചെ—അവാംക്ക അതിലധികം-എനിക്ക സംശയമില്ല.

ന—കൊാംക്ക- എന്നിട്ട മെതമ്മസായ്പു അവിടുന്ന എണിട്ട പിന്നെയും കൈ നീട്ടി.

ചെ—അത ഭ്രമത്തിന്റെ മുഖ്യ അടയാളമാണ- കണ്ടും കൊണ്ട ഇരിക്കാൻ പാടില്ലാതെ ആയിരിക്കും. ഉടനെ അവിടെ നിന്ന എണീട്ട പൊയിരിക്കണം അല്ലെ.

ന—അതെ- കയ്യ പിന്നെയും പിടിച്ചതിൻെറ ശെഷം പൊയി.

ചെ—പിന്നെ കണ്ടതെ ഇല്ല- അല്ലെ.

ന—പിന്നെ കണ്ടിട്ടെ ഇല്ല.

ചെ—അതി കലശലായി ഭ്രമിച്ചിരിക്കണം. സാഷ്ട കൂടത്തന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നുവെല്ലൊ- അതാണ അത്ര പരിഭ്രമം ഉണ്ടായി വെഗം പൊയിക്കളഞ്ഞത എന്ന തൊന്നുന്നു- അല്ലെങ്കിൽ കുറെക്കൂടി സല്ലാപങ്ങൾ ഉണ്ടാവുമായിരുന്നു.

ന—ചെറുശ്ശെരി ആൾ ബുദ്ധിമാൻതന്നെ. ഇതാണ ചെറുശ്ശെരിയെ എനിക്ക ഇത്ര സ്നെഹം- ശരിയാണ ചെറുശ്ശെരി പറഞ്ഞത. ആ സ്ത്രീ എന്നിലും ഞാൻ അവളിലും വളരെ ഭ്രമിച്ചു പൊയി-എന്നാൽ പിന്നെ അതിനെ കുറിച്ച ശ്രമിക്കാഞ്ഞത ആ വക സ്ത്രീകളുമായി നൊക്ക ചെച്ച ശാസ്ത്ര വിരൊധമല്ലെ എന്ന വെച്ചിട്ടാണ. മററ യാതൊരു പ്രയാസവുമില്ലാ.

ചെ—ശാസ്ത്ര വിരൊധമായത ഒന്നും ചെയ്യരുത. ഇവിടത്തെ ബുദ്ധിയുടെ മാതിരി ഓൎത്ത ഞാൻ അത്ഭുതപ്പെടുന്നു- ഇത്ര എല്ലാം ആഗ്രഹം അവളിൽ തൊന്നീട്ടും ആ ആഗ്രഹം ശാസ്ത്രവിരുദ്ധമെന്ന ഓൎത്ത ഇല്ലാതാക്കിയത ഇവിടത്തെ ഒരു ധൈൎയ്യംതന്നെ.

ന—ചിലപ്പൊൾ ഇനിക്ക ഇതിലെല്ലാം വലിയ ധൈൎയ്യമാണ- കൊപ്പാട്ട കമ്മിണിയെ ഞാൻ വളരെ കുഴക്കി- ആ കഥ കെൾക്കണൊ.

ചെ—അത ഇവിടുന്ന ഇന്നാൾ ഒരു ദിവസം പ്രസ്താവിച്ചു കെട്ടു- എനിക്ക ഇപ്പൊഴും നല്ല ഓൎമ്മയുണ്ട. അന്ന മുതൽക്കാണ ഇവിടുന്ന അതി ധൈൎയ്യവാൻ എന്ന എനിക്ക വിശ്വാസം വന്നത.

ന—എന്നാൽ ഠരം വെള്ളക്കാരുടെ സ്ത്രീകളുടെ നിറം ബഹു വിശെഷം തന്നെ- ഇന്ദുലെഖയുടെ നിറം എന്താണ.

ചെ—നല്ല സ്വൎണ്ണവൎണ്ണം.

ന—എന്റെ നിറത്തെക്കാൾ അധികമൊ.

ചെ—ആ കഥ എന്തിന ചൊദിക്കുന്നു- നമ്പൂരിയുടെ നിറം ഒന്ന വെറെ തന്നെയാണ.

ന—ചെറുശ്ശെരി ഇപ്പൊൾ പരിഹസിക്കുകയാണ ചെയ്യുന്നത. എന്റെ നിറം ഇന്ദുലെഖയുടെ നിറത്തെക്കാൾ അധികം നന്നൊ.

ചെ—ഇങ്ങിനെ ചൊദിക്കുന്നതാണ എനിക്ക ആശ്ചൎയ്യം-സംശയമില്ലാത്ത കാൎയ്യത്തിൽ പിന്നെയും ചൊദിച്ചാലൊ.

ന—ആട്ടെ- ചെറുശ്ശെരി എന്നെയും കണ്ടിട്ടുണ്ട ഇന്ദുലെഖയെയും കണ്ടിട്ടുണ്ട- ഞങ്ങൾ രണ്ടാളുടെയും ശൃംഗാരാദി രസങ്ങളെയും സാമൎത്ഥ്യത്തെയും ചെറുശ്ശെരി വെണ്ടുംവണ്ണം അറിയും. എല്ലാംകൊണ്ടും നൊക്കിയാൽ ആ കുട്ടിക്ക എന്നെ ബൊധിക്കുമെന്ന ചെറുശ്ശെരിക്ക ബൊദ്ധ്യമുണ്ടൊ- ചെറുശ്ശെരിയുടെ ബൊധ്യമാണ എനിക്കും ബൊദ്ധ്യം.

ചെ—എന്താണ ഇങ്ങിനെ ചൊദിക്കുന്നത- കഷ്ടം! അത ഞാൻ മുമ്പെ തന്നെ തീൎച്ചയാക്കിയ കാൎയ്യമാണെല്ലൊ- ആ കുട്ടി നമ്പൂരിയെ കണ്ടാൽ ഒരു നിമിഷം സഹിക്കുമെന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ലാ- അവൾ അതി സരസയാകയാൽ നമ്പൂരിയെ കാണുന്ന ക്ഷണം നമ്പൂരിയുടെഗുണം അവൾ മനസ്സിലാക്കും എന്നുള്ളതിന എനിക്ക സംശയമില്ല- മനസ്സിലാക്കിയാൽ പിന്നെ ഉണ്ടാവുന്നത എന്ത എന്ന ഞാൻ പറയണൊ- കുട്ടിക്ക നമ്പൂരിയെ ബൊധിക്കുമൊഎന്ന ചൊദിക്കുകയൊ? നല്ല ചൊദ്യം! എപ്പഴാണ പുറപ്പെടാൻ വിചാരിക്കുന്നത.

ന—നാളെ രാവിലെ- ചെറുശ്ശെരി കൂടത്തന്നെ എന്നാലെ എനിക്ക രസമുള്ളു- പിന്നെ രണ്ട കുട്ടിപ്പട്ടന്മാര, കാൎയ്യസ്ഥൻ നാരായണൻ, ഒരു ആറ വാലിയക്കാരും ഗൊവിന്ദനും മാത്രം മതി- ചെറുശ്ശെരി മഞ്ചലിൽ എന്റെ പല്ലക്കിന്റെ കൂടത്തന്നെ- ഇന്ദുലെഖയെ ഇങ്ങട്ട കൊണ്ടുവരുവാൻ നല്ല ഒരു പ

ല്ലക്കും ഏട്ടാളെയും കൂടത്തന്നെ കൊണ്ടുപൊണം.

ചെ—അത പിന്നെ കൊണ്ടുപൊയാൽ മതി. കൊണ്ടുപൊയിട്ടത ന്നെ ആവശ്യം ഇല്ലാ- പല്ലക്ക ഇന്ദുലെഖയുടെ ഭവനത്തിൽ തന്നെ അഞ്ചൊ ആറൊ ഉണ്ട.

ന—ശരി- എന്നാൽ കൊണ്ടുപൊണ്ട. ചെറുശ്ശെരി അഛനെ പൊയി ഒന്ന അറിയിക്കു.

ചെ—അപ്പൊൾ നാളെ എങ്ങിനെ പൊവുന്നു- നാളെ ഇവിടെ രാമപ്പണിക്കരുടെ കഥകളി നിശ്ചയിച്ചിട്ടില്ലെ.

ന—നാളെക്കാണൊ. ശരി- വെണ്ടതില്ലാ കളിച്ചൊട്ടെ-നൊക്ക പൊവുകാ. ഉണ്ണികൾ കാണട്ടെ. മടങ്ങി വന്നിട്ട രണ്ടുമൂന്നര ങ്ങ കളിപ്പിക്കാം ഇന്ദുലെഖക്കും കാണാമെല്ലൊ.

ചെ—രാമപ്പണിക്കർ മററന്നാൾ നിശ്ചയമായി പൊണം എ ന്നാണ പറഞ്ഞത.

ന—എന്നാൽ യാത്ര മററന്നാളാക്കിയാലൊ.

ചെ—അതാണ നല്ലത എന്ന തൊന്നുന്നു.

ന—വെണ്ട- കളിക്കാര എനിയത്തെ കൊല്ലം വരുമെല്ലൊ.

ചെ—ഇഷ്ടം പൊലെ- ഞാൻ വിവരം കളിക്കാരൊട പറയാം.

സൂരിനമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക കളിയിലും ഇന്ദുലെഖയിലും ഉ ള്ള രണ്ട വിധമായ ആസക്തികൾ അന്യൊന്യം പിണങ്ങി അ ദ്ദെഹത്തെ കുറെനെരം വളരെ വ്യസനിപ്പിക്കുകയും ഉപദ്രവിക്കു കയും ചെയ്തു- കുറെ വിചാരിച്ച ഒടുവിൽ.

ന—ഞാൻ നാളെ അവിടെ എത്തുമെന്ന എഴുത്ത അയച്ച പൊയി.

ചെ—എപ്പൊൾ അയച്ചു.

ന—കുളപ്പുരയിൽവെച്ച ചെറുശ്ശെരിയെ വിളിക്കാൻ ആളെ അ യച്ച ഉടനെ കുറുത്തെടത്തിന്ന മറുവടി അയച്ചുപൊയി.

ചെ—അതകൊണ്ടഎന്താണവിഷമം-ഇപ്പൊൾതന്നെരണ്ടാമത ഒരു എഴുത്ത അയക്കണം മററന്നാൾ ആണ വരുന്നത എന്ന.

ന—ഇന്ദുലെഖക്ക ആദ്യം തന്നെ പുത്തരിയിൽ കല്ല കടിച്ച മാതിരി ഒരു മനൊവ്യസനമൊ കുണ്ഠിതമൊ ഉണ്ടാകുന്നത ശരിയൊ- അവാം നാളെ ഞാൻ എഴുതുമെന്ന കരുതിയിരിക്കാം.

ചെ—ഒരിക്കലും ഇന്ദുലെഖക്ക ഒരു മനൊവ്യസനവും കുണ്ഠിതവും ഇത കൊണ്ട ഉണ്ടാവുകയില്ല, അതിന്ന ഞാൻ ഉത്തരവാദി- നാളത്തെ യാത്ര മററന്നാളാക്കിയാൽ എന്ത ഒരു വൈഷമ്യമാണ- പിന്നെ നമ്പൂരി വളരെ കാൎയ്യങ്ങൾ ഉള്ള ആളല്ലെ- നിശ്ചയിച്ച ദിവസങ്ങളിൽ തന്നെ എല്ലാ കാൎയ്യങ്ങളും ശരിയായി നടന്നു എന്ന വരുമൊ.

ന—ശരിതന്നെ- എന്നാൽ രാമന്റെ വെഷം കണ്ടിട്ട പൊവാം അങ്ങിനെ ഉറച്ചു- എന്നാൽ അഛനൊട ഇപ്പൊൾ തന്നെ അറിയിച്ച മറുവടിവന്ന പറയു.

ചെ—അത ചെയ്യാം.

എന്ന പറഞ്ഞ ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരി അകത്തെക്ക കടന്നു തെക്കിനിയിൽ തന്റെ സ്നെഹിതൻ നാരായണൻ നമ്പൂരിപ്പാട നില്ക്കുന്നത കണ്ടു അന്യൊന്യം നൊക്കി രണ്ടുപെരും ചിറിച്ചു- നാരായണൻ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക എല്ലാം മനസ്സിലായിരിക്കുന്നു. ഇന്ദുലെഖയുടെ സൌന്ദൎയ്യത്തെ കുറിച്ചും അവളുടെ ശീലഗുണം, തന്റെടം, പഠിപ്പ, ഇതുകളെ കുറിച്ചും അവൾക്ക അനുരൂപനായ മാധവന്റെ അവസ്ഥയെ കുറിച്ചും ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരി നാരായണൻ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലൊട വെടിപ്പായി പറഞ്ഞു ധരിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട. അത കൊണ്ട അദ്ദെഹത്തിന്ന ജെഷ്ഠന്റെ ഠരം തിരക്കുകൾ എല്ലാം കണ്ടിട്ട കുറെ ഒരു ഭ്രമം തൊന്നി.

നാ—എന്താണ നാളെ തന്നെയൊ യാത്രാ.

ചെ—നാളെ കഥകളി- മററന്നാൾ ഇന്ദുലെഖാ പരിണയം.

നാരായണൻ നമ്പൂരിപ്പാട—ചെറുശ്ശെരി പറഞ്ഞതിൽ എനിക്ക കുറെ സംശയം തൊന്നുന്നുണ്ടെ- ഇദ്ദെഹത്തിന്റെ ഹൊ

ഷം കൂട്ടൽ കാണുമ്പോൾ കറുത്തേടത്തിന്റെ നിഷ്കൎഷയാൽ ഇന്ദുലേഖയെ ഒരു സമയം ഒന്നിച്ച കൊണ്ടു വരുമെന്നാണ എനിക്ക തോന്നുന്നത.

ചെ—അത ആ പെണ്ണിനെയും മാധവനെയും നമ്പൂരി കാണാത്തതിനാൽ തോന്നുന്നതാണ. സാധാരണ ഇങ്ങിനെ തോന്നാം- ഇന്ദുലേഖയെപ്പോലെ ൟ മലയാളത്തിൽ ഞാൻ ഒരു പെൺകുട്ടിയെയും കണ്ടിട്ടില്ലാ- എനിക്ക ൟ കാൎയ്യത്തിൽ ലേശം ഭ്രമമില്ലാ- നമ്പൂരിയെ എത്രണ്ട വഷളാക്കി വിടുമൊ എന്നെ സംശയമുള്ളൂ.

നാ—എന്താണ പറയുന്നത- കറുത്തേടം തീൎച്ചയായി എഴുതിയിരിക്കുന്നു-ഒന്നും ആലോചിക്കാതെ അങ്ങിനെ എഴുതുമൊ.

ചെ—ആട്ടെ രണ്ടുമൂന്ന ദിവസത്തിലകത്ത തീൎച്ചയാവുന്ന കാൎയ്യത്തെക്കുറിച്ച നൊം എന്തിന ഇത്ര തൎക്കിക്കുന്നു- എനിക്ക അഫൻ നമ്പൂരിയെ കാണണം എവിടെയാണ.

നാ—മുകളിൽ കിടക്കുന്നു- എന്തിനാണ ൟ വിവരം അറിയിക്കാനൊ.

ചെ—അതെ- എന്ന പറഞ്ഞ മുകളിലെക്ക പൊയി- അഫൻ നമ്പൂരിയെ അറിയിച്ച മടങ്ങി സൂരിനമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ പത്തായപ്പുര മാളികയിലെക്ക ചെന്നു.

ന—ചെറുശ്ശേരിയാണ ൟ വികടങ്ങൾ എല്ലാം ഉണ്ടാക്കുന്നത- കഥകളി എന്താണ സാരം- നാളത്തന്നെ പൊയാൽ എന്താണ.

ചെ—ഇപ്പോൾ തന്നെ മററന്നാളാണ പുറപ്പെടുന്നത എന്ന ഞാൻ അഫൻ നമ്പൂരിയൊട പറഞ്ഞ അനുമതി വാങ്ങിയല്ലൊ- എനി നാളെ പുറപ്പെടുന്നത ശരിയൊ.

ന—എനിക്ക ഇന്ദുലേഖയെ കാണാൻ വഴുകുന്നു- എന്താണ പറഞ്ഞിട്ട ഫലം മററന്നാൾ വൈകുന്നെരം വരെ ക്ഷമിക്കുകയെ നിവൃത്തിയുള്ളൂ.

ചെ—തല്ക്കാലത്തെ ൟ വ്യസന ശാന്തിക്ക ൟ സമയം മുതൽ നാളെ കളി തുടങ്ങുന്നതവരെ കളിയുടെ രസം ഓൎത്താൽ ഇന്ദുലെഖയുടെ വിചാരം അതവരെ ഉണ്ടാകയില്ല-പിന്നെ കളി കഴിഞ്ഞാൽ ഉടനെ പുറപ്പാടുമായി- പിന്നെ ഇന്ദുലെഖയെതന്നെ വിചാരിക്കാം- വിചാരിച്ച വിചാരിച്ച ഇരിക്കുമ്പൊൾ കാണുകയും ചെയ്യാമെല്ലൊ- അല്ലാതെ ഒരു കാൎയ്യം നിശ്ചയിച്ചിട്ട അതിനെപ്പറ്റി വ്യസനിക്കരുത.

ന—ചെറുശ്ശെരിക്ക അത്താഴം ഇവിടെ- ഞാൻ ഇത്തിരി കിടക്കട്ടെ- എന്ന പറഞ്ഞ നമ്പൂരിപ്പാട ഉറങ്ങാൻ അറയിലെക്കും ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരി നാരായണൻ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ പത്തായപ്പുര മാളികയിലെക്കും പൊയി.

എട്ടാം അദ്ധ്യായം.

മദിരാശിയിൽനിന്ന ഒരു ആഗമനം.

ആറാം അദ്ധ്യായത്തിൽ പറഞ്ഞ കഥ നടന്നതിന്റെ പിറെറ ദിവസം രാവിലെ മൂക്കില്ലാത്ത മനക്കൽ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ എഴുന്നെള്ളത്തും കാത്തുകൊണ്ട പഞ്ചുമെനൊൻ, കെശവൻ നമ്പൂരി, വീട്ടിലുള്ള കാൎയ്യസ്ഥന്മാര, ഇവര എല്ലാം പൂമുഖത്ത തന്നെ നിന്നിരുന്നു. മഠത്തിൽ പാലട പ്രഥമൻ, വലിയ പപ്പടം, പഞ്ചസാര വട്ടമായി സദ്യക്ക ഒരുക്കിയിരുന്നു. ഒരു കാൎയ്യവശാൽ പിറെറ ദിവസം പുറപ്പെടാൻ തരമാകയില്ലെന്നും അതകൊണ്ട അതിന്റെ പിറെറ ദിവസം ഭക്ഷണത്തിന്ന തക്കവണ്ണം എത്തുമെന്നും അറിയിപ്പാൻ അന്നുതന്നെ രണ്ടാമത അയച്ച എഴുത്തുംകൊണ്ട മനക്കൽനിന്ന പൊന്ന ആളുകൾ രാത്രിയായതിനാൽ വഴിയിൽ താമസിച്ച രാവിലെ മെൽപറഞ്ഞ പ്രകാരം പഞ്ചുമെനവൻ മുതലായവര നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ എഴുന്നെള്ളത്തും കാത്തിരിക്കുമ്പൊഴാണ എത്തിയത. എഴുത്ത വായിച്ച ഉടനെ കാരണവര തറവാട്ട ഭവനത്തിലെക്കും നമ്പൂരി കുളിപ്പാനും ശെഷം കൂടിയിരുന്നവർ അവരവരുടെ പ്രവൃത്തിക്കും പൊയി. കുറെ കഴിഞ്ഞപ്പൊൾ ഇന്ദുലെഖ കുളിപ്പാൻ പുറപ്പെട്ട പൂമുഖത്തവന്നു- ഇന്ദുലെഖയുടെ അമ്മയും പൂമുഖത്തെക്ക വന്നു.

ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിഅമ്മ—അല്ല കുട്ടി- നീ എന്തിനാണ മണ്ണെണ്ണ വിളക്ക കത്തിച്ച രാത്രി ഉറക്ക ഒഴിയുന്നത- ഇന്നലെ എത്രനെരം വായിച്ച അച്ഛൻ പൊന്നശെഷം.

ഇന്ദുലെഖാ—ഇല്ലാ ഞാൻ വെഗം കിടന്ന ഉറങ്ങിയിരിക്കുന്നു-അമ്മെ കൊച്ചമ്മാമൻ എനിയും വന്നില്ലല്ലൊ- ഇന്നലെ വരുമെന്നല്ലെ എഴുതിയത.

ല—ശരിതന്നെ- ഇന്ന വരുമായിരിക്കും. അതൊ- എനി മാധവ ൻ അവിടെ പിടിച്ച നിൎത്തിയിരിക്കുമൊ എന്നും അറിഞ്ഞില്ലാ.

ഇങ്ങിനെ ഇവർ പറഞ്ഞുംകൊണ്ടിരിക്കുമ്പൊൾ ഗൊവിന്ദ ൻകുട്ടിമെനവനും ഭൃത്യന്മാരും കെട്ടും പെട്ടിയുമായി കയറി വരു ന്നത ഇവർ കണ്ടു. ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവൻ തലെ ദിവസ ത്തെ വണ്ടി എറങ്ങി വഴിയിൽ പൂവള്ളിവക സത്രത്തിൽ താമ സിച്ച അന്ന രാവിലെ സത്രത്തിൽനിന്ന പുറപ്പെട്ട വീട്ടിൽ എ ത്തിയതാണ.

ഇ—അതാ കൊച്ചമ്മാമൻ വരുന്നു എന്ന പറഞ്ഞ മന്ദഹാസ ത്തൊടെ അമ്മാമനെ അഭിമുഖമായി മിററത്തെക്ക എറങ്ങി- ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിഅമ്മയും കൂടെയിറങ്ങി.

ഗൊ—ഇന്ദുലെഖക്ക സുഖക്കെട ഒന്നുമില്ലെല്ലൊ.

ഇ—ഒന്നും ഇല്ലാ- ഇപ്പൊൾ എനിക്ക സകല സുഖവും ആയി- കൊച്ചമ്മാമൻ ഇന്നലെ വരുമെന്നല്ലെ എഴുതിയത- ഞങ്ങ ൾ കുറെ വിഷാദിച്ചു.

ഉടനെ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മയും ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവനും ഇന്ദുലെഖയുംകൂടി അകത്തെക്ക പൊയി. ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെന വൻ കുളി ഭക്ഷണം മുതലായത കഴിഞ്ഞ അച്ഛനെ കാണ്മാൻ അദ്ദെഹത്തിന്റെ വീട്ടിലെക്ക പൊയി കണ്ട മടങ്ങി അമ്മയുടെ അറയിൽപൊയി അമ്മയെയും കണ്ട ജെഷ്ഠത്തിയെയും കണ്ടു ഇ ന്ദുലെഖയുടെ മാളികമുകളിലെക്ക കയറിച്ചെന്നു.

ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവനെകുറിച്ച അല്പം എന്റെ വായ നക്കാരൊട പറയണ്ടെ- അല്പമെ പറയെണ്ടതുള്ളു- ഇയാളുടെ ബുദ്ധി അതി ക്രൂമതയുള്ളതായിരുന്നു- എന്നാൽ സ്വഭാവത്തിന്ന അല്പം ഒരു വിനയംപൊരായ്ക ഉണ്ടൊ എന്ന സംശയം. സ്വഭാവ ത്തിന്ന ഒരു പ്രകാരത്തിലും ഒരു ചാപല്യം ഉണ്ടെന്നല്ല ഇതി ന്റെ അൎത്ഥം- ഇദ്ദെഹത്തെ അറിയുന്ന എല്ലാവൎക്കും ഇദ്ദെഹ ത്തെകുറിച്ച നല്ല ബഹുമാനം ഉണ്ടായിരുന്നു- ശരീരാകൃതി കൊ

ളളമായിരുന്നു- തന്റെ മരിച്ചുപൊയ മഹാനായ ജെഷ്ഠനെ പൊലെ ഭൂമിയിൽ ഉള്ള സകല ജീവികളിലുംവെച്ച ഇദ്ദെഹത്തിന്ന അതി വാത്സല്യം ഉണ്ടായിരുന്നത ഇന്ദുലെഖയിൽ ആയിരുന്നു.

അമ്മാമൻ വരുന്നത കണ്ട ഉടനെ ഇന്ദുലെഖ എഴുനീററ കൊച്ചിമെലെ കെടക്ക തട്ടി നന്നാക്കി അവിടെ ഇരിക്കെണമെന്നുള്ള ഭാവത്തൊടെ നിന്നു- ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവൻ ഉടനെ ഇരുന്നു- ഉടനെ ഒരു വെള്ളിപ്പാത്രത്തിൽ തന്റെ കൈകൊണ്ടതന്നെ പ്രെമത്തൊടെ ഉണ്ടാക്കിയ ചായയും ഒരു വെള്ളിത്താമ്പാളത്തിൽ കുറെ പലഹാരങ്ങളും ഒരു ചെറിയ മെശമെൽവെച്ച അമ്മാമന്റെ അടുക്കെ കൊണ്ടപൊയി വെച്ചു- പിന്നെ അമ്മാമന്റെ കല്പനപ്രകാരം അടുക്കെ ഒരു കസാലയിൽ ഇരുന്നു.

ഗൊ—മാധവൻ സുഖക്കെടക്രുടാതെ അവിടെ എത്തി- ഉടനെ സിക്രിട്ടെറിയട്ടിൽ നൂററമ്പത ഉറുപ്പിക ശമ്പളമാവുമെന്ന തൊന്നുന്നു. ഇന്ദുലെഖക്ക ഞാൻ പൊവുമ്പൊൾ തന്ന നൊവൽ വായിച്ച തീൎന്നുവൊ- നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലാവുന്നുണ്ടൊ.

മാധവൻ എന്ന ശബ്ദം തന്റെ മുഖത്തിൽനിന്ന പുറപ്പെട്ട ഉടനെയും പിന്നെ അദ്ദെഹത്തിന്ന ഉദ്യൊഗമാവാൻ പൊവുന്നു എന്ന പറഞ്ഞപ്പൊഴും ഇന്ദുലെഖയുടെ ചെന്താമരപ്പൂപ്പൊലെയുള്ള മുഖത്തിൽനിന്ന ലജ്ജഹെതുവായി പ്രത്യക്ഷമായ വളരെ സ്സൊഭങ്ങൾ ഉണ്ടായി- ബുദ്ധിമാനായ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവൻ ഇങ്ങിനെ ഉണ്ടാവുമെന്ന മുമ്പതന്നെ കരുതിയിരുന്നു- എന്നാൽ ഇന്ദുലെഖക്ക കെൾപ്പാൻ ഇത്ര ഇഷ്ടമുള്ള വാക്കുകൾ വെറെ ഒന്നും ഇല്ലെങ്കിലും താനുമായി മാധവനെകുറിച്ച സംസാരിപ്പാൻ ലജ്ജയുണ്ടാവുമെന്ന അറിഞ്ഞ ആവശ്യമുള്ള വിവരം ക്ഷണത്തിൽ അറിയിച്ച തുടൎച്ചയായി തന്നെ ക്ഷണെന വെറെ സംഭാഷണം തുടങ്ങി ഇന്ദുലെഖയുടെ മനസ്സ സമാധാനമാക്കി.

ഇ—ആ നൊവൽ ബഹു വിശെഷംതന്നെ- അത ഞാൻ മുഴുവ
നം വായിച്ചു.

ഗൊ—നീ രാത്രി കുറെ അധികം വായിക്കുന്നു എന്ന നിന്റെ അ
മ്മ പറഞ്ഞു- അധികം മുഷിഞ്ഞ വായിക്കരുത.

ഇ—ഞാൻ അധികം മുഷിയാറില്ലാ- രാത്രി ഞാൻ നെമം വായി
ക്കാറെ ഇല്ലാ- ഇന്നാൾ ഒരു രാത്രി യദൃച്ശയായി ഞാൻ ശാകു
ന്തളം വായിച്ചിരുന്നു- അന്ന ഒരു സംഗതിവശാൽ വലിയച്ഛ
നം കെശവൻ നമ്പൂരിയുംകൂടി ഇതിന്റെ മുകളിൽ വന്നു-
അവര പറഞ്ഞിട്ടാണ്ണ അമ്മ പറയുന്നത- ഞാൻ രാത്രി നെ
മം വായിക്കാറെ ഇല്ലാ.

പഞ്ചുമെനവന്റെ ശപഥത്തെ കുറിച്ച മാധവൻ മുഖെന ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവൻ അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നു എന്ന പറയെണ്ടതില്ലെല്ലോ- പിന്നെ പഞ്ചുമെനവൻ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്കൊണ്ട സംബന്ധം നടത്താൻ ശ്രമം കലശലായി ചെയ്യുന്നുണ്ടെന്ന പഞ്ചുമെനവനും ഗൊവിന്ദ പണിക്കരുമായി സംഭാഷണം കഴിഞ്ഞതിന്റെ മൂന്നാം ദിവസം ഗൊവിന്ദപണിക്കര മാധവന മദിരാശിക്ക എഴുതിയ എഴുത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചതും ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനൊൻ കണ്ടിട്ടുണ്ട- എന്നാൽ ഇന്ദുലെഖ മെൽ കാണിച്ച പ്രകാരം പറഞ്ഞപ്പൊൾ ഒരു ഹാസ്യരസ സൂചകമായ മന്ദഹാസത്തൊടെ "എന്തിനാണ അവര അന്ന നിന്റെ മുറിയിൽ വന്നിരുന്നത" എന്ന ചൊദിച്ചു- ഇത ചൊദിച്ച ക്ഷണത്തിൽ ഇന്ദുലെഖയുടെ കുവലയങ്ങൾ പൊലെയുള്ള നീണ്ട കണ്ണുകളിൽ വെള്ളം നിറഞ്ഞു പൊയി.

ഗൊ—എന്താണ ഇത്ര ബുദ്ധിയില്ലെ നിണക്ക- ഗൊഷ്ഠി കാണി
ക്കുന്നത കണ്ടാൽ ചിറിക്കുകയല്ലെ വെണ്ടത- നീ എന്ത ഗൊ
ഷ്ഠിയാണ കാണിക്കുന്നത- എനിയും കരയുവാൻ ഭാവമാണെ
ങ്കിൽ ഞാൻ ഇതിനെപ്പററി ഒന്നും ചൊദിക്കുന്നില്ല.

ഇ—ഇല്ലാ എനി ഞാൻ കരയുന്നില്ലാ.

ഉടനെ അന്ന രാത്രി ഉണ്ടായ സംഭാഷണത്തെ കുറിച്ച മുഴു വൻ പറഞ്ഞു. ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവൻ വളരെ ചിറിച്ചു- മന സ്സകൊണ്ട തന്റെ മരുമകളുടെ ബുദ്ധി ശക്തിയെ ഓൎത്ത വള രെ ബഹുമാനിച്ചു.

ഇ—നാളെ ൟ നമ്പൂരിപ്പാട വരുന്നുണ്ടത്രെ.

ഗൊ—(ഒന്ന ഉറക്കെച്ചിറിച്ചു) നാളെ വരട്ടെ- അച്ഛൻ എന്നൊ ട ൟ വിവരത്തെക്കുറിച്ച പറഞ്ഞു.

ഇ—കൊച്ചമ്മാമൻ എന്ത പറഞ്ഞു മറുവടിയായി.

ഗൊ—ഞാൻ ഒന്നും പറഞ്ഞില്ലാ- എനിക്ക ൟ കാൎയ്യത്തിൽ യാ തൊരു ശ്രദ്ധയും ഇല്ലാത്തപൊലെ കെട്ടുനിന്നു. ഞാൻ മാധ വന്റെ അച്ഛനെ കണ്ടിട്ടില്ലാ- അവിടെ ഒന്ന പൊണം- എ ന്ന പറഞ്ഞ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവൻ എണീട്ടു.

ഇ—എനി നാളത്തെ ഘൊഷം എന്തെല്ലാമൊ അറിഞ്ഞില്ലാ.

ഒന്നും വരാനില്ലാ- എന്ന പറഞ്ഞ ചിറിച്ചുംകൊണ്ട ഗൊ വിന്ദൻകുട്ടിമെനൊൻ ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കരുടെ വീട്ടിലെക്കായി പുറപ്പെട്ടുപൊയി.

ഒമ്പതാം അദ്ധ്യായം

നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ ആഗമനവും മററും.

കഥകളി പകുതി കഴിഞ്ഞ ഉടനെ സൂരിനമ്പൂരിപ്പാട കൊച്ചിന്മെൽ നിന്ന എണീട്ട ഗൊവിന്ദനെ വിളിച്ചു.

ന—ഗൊവിന്ദാ- ഞാൻ ഇപ്പൊൾതന്നെ പുറപ്പെടുന്നു- അമാലന്മാര ഇവിടത്തന്നെ കിടക്കുന്നില്ലെ- എല്ലാവരെയും വിളിക്ക- വെഗം-വെഗം- ചെറുശ്ശെരി എവിടെയുണ്ട- ഇത്തിരി മുമ്പ അരങ്ങത്ത ഒരു കസാലയിന്മെൽ ഇരിക്കുന്നത കണ്ടിരുന്നു- പൊയി നൊക്കു- വെഗം വിളിച്ച കൊണ്ടുവരു.

ഗൊവിന്ദൻ ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരിയെ തിരഞ്ഞപൊയി പടിമാളികയിൽ ഉറങ്ങാൻ പൊയിട്ടുണ്ടെന്ന കെട്ടു- അവിടെ ചെന്നപ്പൊൾ നമ്പൂരി കിടന്നിരിക്കുന്നു ഉറങ്ങീട്ടില്ല.

ഗൊ—അങ്ങട്ട എഴുന്നെള്ളാൻ കല്പന ആയിരിക്കുന്നു-ചെമ്പാഴിയൊട്ടെക്ക എഴുന്നെള്ളത്ത ഇപ്പൊൾതന്നെ ഉണ്ടത്രെ- അമാലന്മാരെയുംമററും വിളിക്കുന്ന തിരക്കായിരിക്കുന്നു വെഗം എഴുന്നെള്ളണം.

ചെ—ശിക്ഷ- ഠരം അദ്ധരാത്രിക്ക അതി ദുൎഘടമായ വഴിയിൽക്കൂടി എങ്ങിനെ പൊവും- ഇപ്പൊൾ പുറപ്പെടാൻ പാടില്ലാ നിശ്ചയം തന്നെ.

ഗൊ—അത ഇവിടുന്ന തന്നെ അരുളിച്ചെയ്തു ശരിയാക്കണം.

ചെറുശ്ശെരിനമ്പൂരി ഉടനെ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ മാളികയിലെക്ക ചെന്നു-നമ്പൂരിപ്പാട്ടുന്ന വളരെ ഉത്സാഹിച്ച നില്ക്കുന്നത കണ്ടു. ഉയൎന്നതരം കസവു തുപ്പട്ടാവുകളിൽ ഒരു പതിനഞ്ച വിധം, ചുട്ടുക്കര കൊട്ടാരൻ പലെ മാതിരിയിൽ ഉള്ള മുണ്ടുകളിൽ പത്തിരുപത, പലെ മാതിരി മൊതിരങ്ങൾ അനവധി, ശുദ്ധ ക

ട്ടിവെള്ളികൊണ്ടുണ്ടാക്കി സ്വൎണ്ണക്കമിഴ അടിച്ച വിശേഷമായ ഒരു ചെല്ലം, സ്വൎണ്ണംകൊണ്ടുള്ള ചെറിയ വെററില ചുരുളുകൾ, വെള്ളിപ്പിടിമൊന്ത, വെള്ളിച്ചങ്ങലവട്ട, വെള്ളിഅടപ്പൻ, മാലയായി കഴുത്തിൽകൂടി ഇടുന്ന സ്വൎണ്ണ ചങ്ങലയൊടുകൂടിയുള്ള സ്വൎണ്ണഗഡിയാൾ, നീരാളക്കുപ്പായങ്ങൾ, തൊപ്പികൾ, സ്വൎണ്ണംകൊണ്ടുള്ള കുറിപ്പാത്രം, സ്വൎണ്ണക്കൂടുള്ള കണ്ണാടി, സ്വൎണ്ണംകൊണ്ടുള്ള പനിനീർ വീശി, അത്തർ കുപ്പികൾ മുതലായുള്ള പലെവിധ സാമാനങ്ങൾ ഒരു മെശമെൽ നിരത്തിവെച്ചിരിക്കുന്നു. നമ്പൂരിപ്പാട അങ്ങൊട്ടും ഇങ്ങൊട്ടും നടന്ന "രാഘവാ, ശങ്കരാ, കൊമാ, രാമാ, കെശവന്മാരെ ഉറക്കാണ-കള്ളന്മാര ഒരു മനുഷ്യരെങ്കിലും കളിക്കുംകൂടി വന്നിട്ടില്ലാ" എന്നുംമററും വിളിച്ചും പറഞ്ഞുംകൊണ്ട കൂട്ടിലിട്ട മെരുപൊലെ പത്തായപ്പുര മാളികയിൽ അങ്ങൊട്ടും ഇങ്ങൊട്ടും ചാടി കലശൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പൊഴാണ ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരി ചെന്നത.

ന—നല്ല ശിക്ഷ- ചെറുശ്ശെരിയെ തന്നെയാണ കാൎയ്യസ്ഥനാക്കെണ്ടത- നൊക്ക പുറപ്പെടണ്ടെ- എനി അവിടെ എത്തിയാൽ ഉറങ്ങാൻ ചെറുശ്ശെരിക്ക ധാരാളം എടയുണ്ടല്ലൊ.

ചെ—ഇത എന്തൊരു കഥയാണ- ഒരം അൎദ്ധരാത്രിക്ക ഒരം ചീത്തവഴിയിൽ കൂടി മൂന്നരക്കാതം വഴി പൊവുന്നത മഹാ പ്രയാസമല്ലെ- വെളിച്ചായിട്ട പുറപ്പെടാം എന്നല്ലെ നിശ്ചയിച്ചിരുന്നത.

ന—ചെറുശ്ശെരിയൊട ഒരു ശുഭകാൎയ്യത്തെകുറിച്ച എത്ര ഉത്സാഹിച്ച പറഞ്ഞാലും അത അശുഭമാക്കി തീൎക്കും- ഇപ്പൊൾ പുറപ്പെടണം- ഒരം നിമിഷം പുറപ്പെടണം. ചെറുശ്ശെരിക്ക മഞ്ചലിൽ കിടന്ന ഉറങ്ങാമെല്ലൊ- വഴിയിൻെറ ദുൎഘടം ശ്രമാലന്മാൎക്കല്ലെ- നല്ല ദിപട്ടി ഒരു നാലാൾ പിടിക്കട്ടെ- ഇപ്പൊൾ പുറപ്പെടണം സംശയമില്ലാ.

ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരിക്ക അപ്പൊൾ പുറപ്പെടാൻ നന്ന മ

ടിയുണ്ട. വളരെ കുന്നുകളും രണ്ടു കടവുകളും കടക്കാനുണ്ട- എന്നി അതൊന്നും ൟ കമ്പക്കാരനോട പറഞ്ഞിട്ട ഫലമില്ലാ-എന്ന ചെറുശ്ശേരി നമ്പൂരിക്ക തോന്നി- എന്താണ ൟ രാത്രിയത്തെ യാത്ര മുടക്കാൻ തക്കതായ ഒരു വിദ്യയെടുക്കുന്നത എന്ന കുറെ ആലൊചിച്ചപ്പൊൾ സമൎത്ഥനായ നമ്പൂരിക്ക ഒരു സംഗതി കണ്ടുകിട്ടി "ഇരിക്കട്ടെ ൟ കമ്പത്തിന ഇന്ന രാത്രി പുറപ്പെടാൻ സമ്മതിക്കുകയില്ലാ" എന്ന ഉറച്ചു വെഗം നമ്പൂരിപ്പാടൊട മറുവടി പറഞ്ഞു.

ചെ—ശരി അങ്ങിനെ തന്നെ- ഇപ്പൊൾ തന്നെ പുറപ്പെടുക അത്രെ വെണ്ടു- ഞാൻ തെയ്യാറ.

നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക സന്തൊഷമായി- കൂക്കിവിളിയും കലശൽ കൂട്ടലും ഒന്ന മുറുകി- ചെണ്ടയും മദ്ദളവും മിററത്ത വെച്ച അടിച്ച പൊളിക്കുന്നതിന്റെ എടയിൽ അന്യൊന്യം വിളിച്ചാലും പറഞ്ഞാലും കെൾക്കാൻ ബഹു പ്രയാസം എങ്കിലും ആ സമയം പത്തായപ്പുര മാളികയിൽ നിന്ന ഇങ്ങൊട്ടും മാളികയിലെക്ക അങ്ങൊട്ടും വാലിയക്കാരും കാൎയ്യസ്ഥന്മാരും യാത്രക്ക ഒരുക്കാൻ ഓടുന്നതും ചാടുന്നതും കണ്ടാൽ മനക്ക എങ്ങാണ്ട തീപ്പിടിച്ചിട്ടൊ എന്ന കാണുന്നവര ശങ്കിക്കും- അങ്ങിനെ ഇരിക്കുമ്പൊൾ ചെറുശ്ശേരി നമ്പൂരി ൟ വിശെഷ സാമാനങ്ങൾ മെശമെൽ വെച്ചത നൊക്കാൻ അടുത്ത ചെന്നു_ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക ഇത ബഹു സന്തൊഷമായി- തന്റെ ഉടുപ്പുകളെയും ആഭരണങ്ങളെയും ചെല്ലപ്പെട്ടികളെയും മററും കുറിച്ച ആരെങ്കിലും കണ്ട ആശ്ചൎയ്യപ്പെടുന്നതും സ്തുതിക്കുന്നതും എല്ലായ്പൊഴും ഇദ്ദെഹത്തിന്ന ബഹു സന്തൊഷവും തൃപ്തിയുമായിരുന്നു.

ന—ചെറുശ്ശെരീ അത നൊക്കു ആ വെള്ളിച്ചെല്ലം- ഇത മുമ്പ ചെറുശ്ശേരി കണ്ടിട്ടില്ലെന്ന തൊന്നുന്നു.

ആയിരം പ്രാവശ്യം ചെറുശ്ശേരി ൟ ചെല്ലം കണ്ടിട്ടുണ്ട എങ്കിലും,

ചെ—എനിക്ക കണ്ടതായി നല്ല ഓൎമ്മ തൊന്നുന്നില്ലാ- പണി വിശെഷം തന്നെ- ൟ ദിക്കിൽ പണി എടുത്തതൊ.

ചെല്ലം യഥാൎത്ഥത്തിൽ അവിടെ സമീപം ഒരു തട്ടാൻ പണി എടുത്തതാണ- അത ചെറുശ്ശെരി അറിയും- എങ്കിലും താൻ ചെയ്യു ചൊദ്യം നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക ബഹു സന്തൊഷകരമായിരിക്കുമെന്ന വിചാരിച്ച ചൊദിച്ചതായിരുന്നു.

ന—അല്ലാ- ഇവിടെ പണി എടുത്തതല്ലാ- ൟ ദിക്കിൽ ഇങ്ങിനെ ആര പണി എടുക്കും- മൈസൂക്കാരൻ ഒരു മൊതല എനിക്ക സമ്മാനമായി തന്നതാണ- മലവാരം പാട്ടത്തിന്ന കൊടുത്തപ്പൊൾ.

ചെ—മൈസൂക്കാരൻ ഒരു മൊതലയൊ.

ന—അതെ- ഒരു മൊതല- മൊതലയെന്നാണ അവനെ പറയാറ.

ചെ—മുതലിയാര ആയിരിക്കും.

ന—മുസലിയാര എന്നും പറയും. ആ മീതെ വെച്ച ഉൾപ്പട്ട ഒന്ന നൊക്കു- ബഹു വിശെഷമാണ- ബംക്രാസ്സ എന്ന പറയുന്ന ദിക്കിൽ ഉണ്ടാക്കുന്നതാണ- ബഹു വില പിടിച്ചതാണ- എനിക്ക അത മെഘദത്തൻ എന്ന പെരായി ഏല മല പാട്ടത്തിന്ന വാങ്ങിയ ഒരു സായിപ്പ നെയ്യിച്ച വരുത്തി തന്നതാണ.

ചെറുശ്ശെരി ഉൾപ്പട്ട എടുത്ത നൊക്കി അത്യാശ്ചൎയ്യഭാവത്തൊടെ—

ചെ—ഇത എവിടെ നെയ്യുതാണെന്നാണ പറഞ്ഞത.

ന—ബംക്രാസ്സ എന്ന പറയുന്ന രാജ്യത്ത.

ചെ—ആ രാജ്യം എവിടെയൊ!

ന—അത വിലാത്തിയിൽ നിന്ന പിന്നെയും ഒരു പതിനായിരം നാഴിക തെക്ക പടിഞ്ഞാറാണത്രെ. ആ ദിക്കിൽ ആറമാസം പകലും ആറമാസം രാത്രിയുമാണെന്ന മെഘദത്തൻ എന്നൊട പറഞ്ഞു.

തുപ്പട്ട നൊക്കിവെച്ച ശെഷം ചെറുശ്ശേരി പതുക്കെ സ്വ ൎണ്ണക്കണ്ണാടി എടുത്ത അത്യാശ്ചൎയ്യ ഭാവത്തൊടെ നൊക്കി വി ശെഷമായ കണ്ണാടി എന്ന പറഞ്ഞു.

ന—അത കൊച്ചി എളയ രാജാവ തൃശ്ശൂരിൽ വെച്ച കഴിഞ്ഞ കൊല്ലം പൂരത്തുന്നാൾ എനിക്ക സമ്മാനമായി തന്നതാണ.

കഴിഞ്ഞ കൊല്ലം പൂരത്തിന്ന നമ്പൂരിപ്പാട പൊയിട്ടില്ലെ ന്ന ചെറുശ്ശേരിക്ക നല്ല ഓൎമ്മയുണ്ട.

ചെ—വിശെഷമായ കണ്ണാടി തന്നെ- എന്ന പറഞ്ഞു കണ്ണാടി അവിടെ വെച്ചു- കൈകൊണ്ട തന്റെ താടി ഒന്ന തടവി ഒ രു മന്ദഹാസം ചെയ്തു.

ന—എന്താണ ചെറുശ്ശേരി ഒന്ന ചിറിച്ചത.

ചെ—വിശെഷിച്ച ഒന്നുമല്ല.

ന—ഹെ- പറയു- എന്താണ ചിറിച്ചത- പറയു- പറയു.

ചെ—സാരമില്ല- പറയാൻമാത്രം ഒന്നുമില്ല- ക്ഷൌരം ഇന്നലെ കഴിച്ചകളയാമായിരുന്നു അത കഴിഞ്ഞില്ല- എന്നാൽ എ ന്റെ ഠരം യാത്രയിൽ അതിനെ കുറിച്ച അത്ര ആലൊചിപ്പാ നില്ലെല്ലൊ- ക്ഷൌരവും മററും ചെയ്തു സുന്ദരനായി പുറപ്പെ ടെണ്ടത ഇന്ദുലെഖയുടെ ഭൎത്താവല്ലെ- കൂടയുള്ളവർ എങ്ങി നെ പുറപ്പെട്ടാലും വിരൊധമില്ലല്ലൊ- എന്നൊൎത്തു ചിറിച്ചു അത്രെ ഉള്ളു.

ചെറുശ്ശേരി നമ്പൂരിയെക്കാൾ അധികം ദിവസമായിരി ക്കുന്നു നമ്പൂരിപ്പാട ക്ഷൌരം ചെയ്യിച്ചിട്ട- കുറെശ്ശ നരച്ച രൊ മങ്ങളും ഉണ്ട. ഇത കണ്ടിട്ടാണ ചെറുശ്ശേരി ഠരം പ്രസ്താവം ഉ ണ്ടാക്കിയത-നമ്പൂരിപ്പാട ഉടനെ കണ്ണാടി എടുത്തനൊക്കി.

ന—അല്ലാ- ശിക്ഷ- കാൎയ്യം ശുദ്ധ കമ്പംതന്നെ- ചെറുശ്ശേരിഓ ൎമ്മയാക്കിയത നന്നായി- അബദ്ധം പററുമായിരുന്നു- ശിവ- ശിവ- നരകൂടി ഉണ്ട- ഞാൻ വയസ്സനായി ചെറുശ്ശേരി.

ചെ—അതമാത്രം ഞാൻ സമ്മതിക്കില്ലാ.

ന—എന്നാൽ ക്ഷൌരം വെണ്ട.

ചെ—അത മനസ്സപൊലെ.

ന—വെളക്കത്തവെച്ച ഇപ്പൊഠതന്നെ ചെയ്യിച്ചാലൊ.

ചെ—രാത്രി ക്ഷൌരം വിധിച്ചിട്ടില്ല- വിശെഷിച്ചും നൊം ഒരു ശുഭകാൎയ്യത്തിന്ന പൊവുന്നതല്ലെ- അത വയ്യാ എന്ന എനിക്ക തൊന്നുന്നു- പക്ഷെ ക്ഷൌരം വെണ്ടന്ന വെച്ചാലും കൊള്ളാം.

ന—അത പാടില്ലാ- എന്നാൽ വെളിച്ചായി ക്ഷൌരം കഴിഞ്ഞിട്ട പുറപ്പെടാനെ പാടുള്ളു. ക്ഷൌരം കഴിഞ്ഞാൽ കുളിക്കാതെ പുറപ്പെടാൻ പാടുണ്ടൊ.

ചെ—കുളിക്കാതെ പുറപ്പെടരുത.

ന—കുളിച്ച പുറപ്പെടാം.

ചെ—എന്നാൽ പ്രാതൽകൂടി കഴിഞ്ഞിട്ടല്ലെ നല്ലത.

ന—അങ്ങിനെ തന്നെ.

ചെ—എന്നാൽ ഞാൻ അതിനെല്ലാം ശട്ടം ചെയ്യട്ടെ.

എന്ന പറഞ്ഞ ചെറുശ്ശെരി സന്തൊഷത്തൊടുകൂടി താഴത്തെക്ക പൊന്നു. നമ്പൂരിപ്പാട കുറെ മൌഢ്യത്തൊടെ ഉറങ്ങാൻ അറയിലെക്കും പൊയി.

പിറെറ ദിവസം രാവിലെ നിശ്ചയിച്ച പ്രകാരം പ്രാതലും കഴിഞ്ഞ ഏകദെശം എട്ടര മണി സമയം നമ്പൂരിപ്പാട്ടും ചെറുശ്ശെരിയും പരിവാരങ്ങളുംകൂടി പുറപ്പെട്ടു.

രാവിലെ കുളിക്കാൻ എത്തുമെന്ന അറിയിച്ച പ്രകാരം രണ്ടാമതും അതിഘൊഷമായി സദ്യക്ക വട്ടംകൂട്ടി പഞ്ചുമെനൊനും കെശവൻ നമ്പൂരിയുംകൂടി ഏകദെശം പന്ത്രണ്ട മണിവരെ കുളിക്കാതെ കാത്തനിന്നു. ഒടുക്കം പഞ്ചുമെനവന്ന കുറെശ്ശ ദെഷ്യം വന്നു തുടങ്ങി.

പ—എന്താ തിരുമനസ്സന്നെ ഇത കഥാ- ഞാൻ കുളിപ്പാൻ പൊകുന്നു-ഠരം നമ്പൂതിരിപ്പാട്ടന്ന ഒരു സ്ഥിരത ഇല്ലാത്താളാണെ

ന്ന തൊന്നുന്നു.

കെ—ഛീ- കഷ്ടം! ഇത്ര സ്ഥിരത ഉണ്ടായിട്ട ഞാൻ ഒരു മനുഷ്യനെയും കണ്ടിട്ടില്ല-അവിടുത്തെ കാൎയ്യങ്ങളുടെ അവസ്ഥ ഒന്ന അറിഞ്ഞാൽ ഇങ്ങിനെ പറവാൻ സംഗതി ഇല്ലാ. ശിവ- ശിവ- അവിടെ എന്ത തിരക്കാണ- മനക്കൽ പൊയി നൊക്കിയാലെ അറിയാൻ പാടുള്ളു. മലവാരം വിചാരിപ്പ, ആനവിചാരിപ്പ, വാരം പാട്ടം വിചാരിപ്പ, പൊളിച്ചെഴുത്ത വിചാരിപ്പ, ഇങ്ങിനെ പലെ വകയായും ഉള്ള കാൎയ്യങ്ങാം എന്തൊക്കയുണ്ട. പരമെശ്വരാ അദ്ദെഹം ഒരുത്തനല്ലാതെ ഇതാര നിവൃത്തിക്കും- ഇയ്യിടെ സ്വൎണ്ണംകൊണ്ട ഒരു ആനച്ചങ്ങല പണിയിച്ചിരിക്കുന്നു- ബഹുവിശെഷം കണ്ടാൽ.

പ—സ്വൎണ്ണംകൊണ്ട കട്ടിയായിട്ടൊ.

കെ—സ്വൎണ്ണംകൊണ്ട കട്ടിയായിട്ട.

പ—ദ്രവ്യശക്തിതന്നെ.

കെ—ദ്രവ്യശക്തിതന്നെ.

പ—ഠരം പെണ്ണു എന്തൊക്കെയാണ നമ്മളെ വഷളാക്കുവാൻ പൊവുന്നത എന്നറിഞ്ഞില്ല.

കെ—ആ ഭ്രമം വെണ്ടാ-നമ്പൂരിയുമായി അര നാഴികനെരം സംസാരിക്കട്ടെ എന്നാൽ ഇന്ദുലെഖതന്നെ നമ്മളൊട ഠരം കാൎയ്യം നടത്തെണമെന്ന പറയും.

പ—ശരി-ശരി- എന്നാൽ ഒരു ദുഃഖവുമില്ല- ശരി- തിരുമനസ്സിലെ ഠരം വാക്കു കൊംക്കുമ്പൊാം മാത്രമാണ എനിക്ക പിന്നെയും സന്തൊഷമാവുന്നത- ശരി-ഞാൻ എനി കുളിക്കട്ടെ- തിരുമനസ്സു കുറെക്കൂടി താമസിക്കുന്നതാണ നല്ലത.

കെ—അങ്ങിനെതന്നെ.

കെശവൻ നമ്പൂരിയുടെ വാക്ക പഞ്ചുമെനവന വളരെ സുഖത്തെ കൊടുത്തു. "നമ്പൂരിപ്പാടുമായി അരനാഴിക ഇന്ദുലെ "ഖ സംസാരിച്ചാൽ നമ്പൂരിപ്പാടിനെ ഭൎത്താവാക്കും. ശരി- ഇ

“തതന്നെ നല്ലവിദ്യ, തനിക്ക ഒരു ഭാരവും ഇല്ല- തനിക്കും കെ “ശവൻ നമ്പൂരിക്കും ഠരം കാൎയ്യം നടത്തെണമെന്ന താല്പൎയ്യം- “പെണ്ണിന അല്പം ശാഠ്യം- അത നമ്പൂരിപ്പാടുമായി കണ്ടാൽ “തീരും എന്ന തീൎച്ചയായി കെശവൻ നമ്പൂരി പറഞ്ഞു- അത “കൊണ്ട എഴുത്തയച്ചു. ശാഠ്യം കളഞ്ഞ ഭാൎയ്യയാക്കി എടുത്തൊ “ട്ടെ- ശാഠ്യം തീൎന്നില്ലെങ്കിൽ തനിക്ക ഉത്തരവാദിത്വം ഒന്നും ഇ “ല്ലാ- നമ്പൂരിപ്പാട കൊള്ളരുതാഞ്ഞിട്ട ശാഠ്യം തീൎന്നില്ലെന്ന താ “ൻ പറയും- അല്ലാതെ എന്ത- മാധവന ഠരം പെണ്ണിനെ കൊടു “ക്കയില്ലെന്നാണ താൻ സത്യം ചെയ്തത- നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക “കൊടുക്കുംഎന്ന സത്യം ചെയ്തിട്ടില്ല- നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക സാ “ധിക്കുമെങ്കിൽ അയാൾ ഭാൎയ്യയാക്കിക്കൊട്ടെ- ഇല്ലെങ്കിൽ വെ “റെ ആളെ അന്വെഷിക്കണം- അല്ലാതെ എന്താണ” ഇങ്ങി നെ ആയിരുന്നു പഞ്ചുമെനൊൻ കുളിപ്പാൻ പൊവുമ്പൊൾ മ നസ്സുകൊണ്ട വിചാരിച്ചതും സന്തൊഷത്തൊടുകൂടി ഉറച്ചതും. എന്നാൽ കെശവൻ നമ്പൂരിയൊട ഒന്നുകൂടി ഇതിനെകുറിച്ച പ റഞ്ഞ വെളിവായി ധരിപ്പിക്കണം- എന്നാലെ തീൎച്ചയാവുള്ളു എ ന്ന വിചാരിച്ച പല്ലുതെപ്പ കഴിഞ്ഞ ഉടനെ മടങ്ങി പൂമുഖത്തെ ക്കതന്നെ വന്നു-കെശവൻനമ്പൂരി പട്ടിണി കിടന്ന പല്ലിളിഞ്ഞ ഇരിക്കുന്നാത കണ്ടു.

കെ__എന്താണ കുളിക്കാതെ മടങ്ങിയത.

പ—ഒന്നുമില്ലാ നെത്തെ പറഞ്ഞ കാൎയ്യത്തിൽ എനിക്ക ഒന്നുകൂ ടി പറവാനുണ്ട- അടിയന്തരമായി ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിയൊട ഒ ന്ന പറവാനുണ്ട.

ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനൊനെ വിളിച്ച അടുക്കെ നിൎത്തി.

പ—കുട്ടനൊട ഞാൻ ഇന്നലെ ഇന്ദുലെഖയുടെ ഒരു സംബന്ധ ത്തെക്കുറിച്ച പറഞ്ഞില്ലെ- അതിന്റെ കാൎയ്യം കൊണ്ട കെശ വൻ നമ്പൂരിയൊട നിന്റെ മുമ്പാകെ എനിക്ക ഒന്നും കൂടി പറവാനുണ്ട- ഇന്ദുലെഖയെ ഞാൻ മാധവന കൊടുക്കുകയി

ല്ലെന്ന മാത്രമെ സത്യം ചെയ്തിട്ടുള്ളു- നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക കൊടുക്കുമെന്ന ഞാൻ പറഞ്ഞിട്ടില്ല- നമ്പൂരിപ്പാട്ടിന്ന വന്നു കണ്ട അവാംക്ക ബൊദ്ധ്യപ്പെട്ടാൽ മാത്രം ഒരം സംബന്ധം നടത്തുന്നതല്ലാതെ ഇന്ദുലെഖയുടെ മനസ്സിന്ന വിരൊധമായി നമ്പൂരിപ്പാടെക്കൊണ്ടതന്നെ സംബന്ധം നടത്താൻ ഞാൻ ആളല്ലെന്ന മുമ്പെ തന്നെ ഞാൻ കെശവൻ നമ്പൂരിയെ അറിയിച്ചിട്ടുള്ളതാണ. അതകൊണ്ട കാൎയ്യം നടന്നില്ലെങ്കിൽ ഞാൻ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക ഉത്തരവാദിയല്ലെ- ഇത ഞാൻ ഇപ്പൊാം തന്നെ പറയുന്നു- കുട്ടന്റെ മുമ്പാകെ പറയുന്നു.

കെ—സകലത്തിന്നും ഞാൻ ഉത്തരവാദി- നമ്പൂരിപ്പാട ഇവിടെ എത്തെണ്ട താമസം അത്രെ എനിക്ക തൊന്നീട്ടുള്ളു.

ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞതകെട്ട സന്തൊഷത്തൊടു കൂടി വൃദ്ധൻ പിന്നെയും കുളിപ്പാൻ പൊയി.

ഗൊ—(കെശവൻനമ്പൂരിയൊട)നെരം ഒന്നരമണിയായെല്ലൊ. എന്തിനാണ തിരുമനസ്സിന്ന ഇങ്ങിനെ പട്ടിണി കിടക്കുന്നത.

കെ—ഇല്ലാ ഇപ്പൊഴെത്തും- അതാ കൊംക്കുന്നു ഒരു മൂളക്കം- ഇല്ലെ.

ഗൊ—ഉണ്ട.

എന്ന പറഞ്ഞ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനൊൻ അകത്തെക്ക പൊയി.

അപ്പൊാം അവിടെ ഉണ്ടായ ഒരു ഘൊഷത്തെ കുറിച്ച പറയുവാൻ പ്രയാസം- പല്ലക്കിന എട്ടാം മഞ്ചലിന ആറാം എടുത്ത വരുന്നവരും മാററിക്കൊടുപ്പാൻ ഒന്നിച്ച നടക്കുന്നവരും ഒന്നായിട്ട മൂളണം എന്നാണ കല്പന. പതിന്നാൽപെര കൂടി ഒരെ ശബ്ദത്തിൽ മൂളാൻ- രണ്ടുനാലാം മുമ്പിൽ നിന്ന ഫെ- ഫ്രു- ഫൊ- ഫൊ- ഫ്രു- ഫ്രു- എന്ന ചില ശബ്ദങ്ങാം. ഒരം നിലവിളി നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്കുള്ള രാജ ചിഹ്നമാണത്രെ. ഇങ്ങിനെ ഘൊഷത്തൊടു കൂടിയാണ പല്ലക്ക മിററത്ത എത്തിയത. ചെ

റുശ്ശേരി നമ്പൂരി പടിക്കൽനിന്ന തന്നെ മഞ്ചലിൽനിന്ന എറങ്ങി എങ്കിലും ആ മഞ്ചൽക്കാരും മിററത്തൊളം മൂളിക്കൊണ്ടുതന്നെ വന്നു. പഞ്ചുമെനൊൻെറ തറവാട്ടുവീട്ടിലും സ്വാത മാളികയിലും താമസിക്കുന്ന ആബാലവൃദ്ധം (ഇന്ദുലെഖയും ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവനും ഒഴികെ) ഒരു പടയൊ മറെറാ വരുമ്പൊഠം ഉള്ള തിരക്കുപൊലെ തിരക്കി, ഓരൊ ദിക്കിൽ ഓരൊരുത്തക്ക കഴിയുമ്പൊലെയും കിട്ടുമ്പൊലെയും ഉള്ള സ്ഥലത്ത നിന്ന കണ്ണു പറിക്കാതെ ഠരം വരവ നൊക്കിത്തന്നെ നിന്നുപൊയി. വീട്ടിലുള്ള സ്ത്രീകഠം മാളികകളുടെ മുകളിലുള്ള ജാലകങ്ങളിൽ കൂടി തിക്കിത്തിരക്കീട്ടു അങ്ങിനെ- പുരുഷന്മാര എജമാനന്മാര സകലവും ബദ്ധപ്പെട്ടു ഉണ്ണാതെ എതിരെല്ക്കാൻ വന്ന പഞ്ചുമെനവനെ മൻനിൎത്തി പൂമുഖത്ത ഒരു തിരക്ക- കെശവൻ നമ്പൂരി എതിരെററ പല്ലക്കിൽ നിന്ന എറക്കുവാൻ മിററത്ത എറങ്ങി നിന്നുംകൊണ്ടു- കാൎയ്യസ്ഥന്മാര ഭൃത്യവൎഗ്ഗങ്ങഠം മിററത്ത തിക്കിയും തിരക്കിയും- അടുക്കളപ്പണിക്കാര അടുക്കളയിലെ ജാലകങ്ങളിൽ കൂടിയും ചുമരിൽ ഉള്ള ചില ദ്വാരങ്ങളിൽ കൂടിയും കണ്ണു മാത്രം പുറത്താക്കീട്ടു അങ്ങിനെ- വൃഷളിവൎഗ്ഗം ചില വാഴകഠം മറഞ്ഞിട്ടും വെലി മറഞ്ഞിട്ടും എത്തിനൊക്കിക്കൊണ്ടും അങ്ങിനെ- ഠരം ആഘൊഷശബ്ദവും ആട്ടും വിളിയും കെട്ടു ഊട്ടുപുരയിൽ ഊണു കഴിച്ചു വെയിൽ താണിട്ടു പുറപ്പെടാൻ നിശ്ചയിച്ചു കിടന്നുറങ്ങുന്ന വഴിയാത്രക്കാര ബ്രാഹ്മണര ആസകലവും ഞെട്ടി ഉണൎന്ന ഓടി കൊളത്ത വക്കത്തും പടിയിലും കയറി ഇരിക്കാൻ പാടുള്ള സകല സ്ഥലങ്ങളിലും വഴിക്കൂട്ടമയും കെട്ടിക്കൊണ്ടു "എന്നഡാ ഇത- ആരഡാ ഇത- ഭൂകമ്പമായിരിക്കെ" ഇങ്ങിനെ ചൊദിച്ചുംകൊണ്ടു ഒരു തെരക്ക അങ്ങിനെ- എന്നവെണ്ടു ചെമ്പാഴിയൊട്ട പൂവള്ളിവീട്ടിന സമീപവാസികളായ എല്ലാവരും ഒരു ഭൂകമ്പം ഉണ്ടായാൽ എങ്ങിനെയൊ അതപൊലെ ഒന്ന ഭ്രമിച്ചു പൊയി- പല്ലക്ക മിററത്ത എ

ത്തിയ ഉടനെ കെശവൻനമ്പൂരി അതിൻെറ വാതിൽ തുറന്നു- അപ്പൊൾ അതിൽനിന്ന ഒരു സ്വൎണ്ണ വിഗ്രഹം പുറത്തെക്ക ചാടി- അതെ- സ്വൎണ്ണ വിഗ്രഹം- സ്വൎണ്ണ വിഗ്രഹം തന്നെ- തല മുഴുവൻ സ്വൎണ്ണവൎണ്ണത്തൊപ്പി- ശരീരം മുഴുവൻ സ്വൎണ്ണവൎണ്ണക്കുപ്പായം- ഉടുത്ത പട്ടക്കര മുഴുവൻ സ്വൎണ്ണം- കാലിൽ സ്വൎണ്ണക്കുമിഴുള്ള മെതിയടി- കൈവിരൽ പത്തിലും സ്വൎണ്ണമൊതിരങ്ങൾ- പൊരാത്തതിന്ന സൎവം സ്വൎണ്ണവൎണ്ണമായ ഒരു തുപ്പട്ട കുപ്പായത്തിൻെറ മീതെ പൊതച്ചിട്ട- കയ്യിൽ കൂടക്കൂട നൊക്കാൻ ചെറിയ ഒരു സ്വൎണ്ണക്കൂട കണ്ണാടി- സ്വൎണ്ണം- സ്വൎണ്ണം- സൎവ്വം സ്വൎണ്ണം- ഒന്നര മണി വെയിലിൽ നമ്പൂരിപ്പാട പല്ലക്കിൽ നിന്ന എറങ്ങിനിന്നപ്പൊൾ ഉണ്ടായ ഒരു പ്രഭയെകുറിച്ച എന്താണ പറയെണ്ടത. ഇദ്ദെഹം നിന്നതിൻെറ സമീപം ഒരു കൊൽ വൃത്തത്തിൽ വെയിൽ സ്വൎണ്ണപ്രഭയായി മഞ്ഞളിച്ച തൊന്നി- ഇതെല്ലാം കണ്ട ക്ഷണത്തിൽ പഞ്ചുമെനവൻെറ മനസ്സിൽ തൊന്നിയത- "ഓ- ഹൊ- കെശവൻ നമ്പൂരി പറഞ്ഞത സൂക്ഷ്മംതന്നെ- ഇന്ദുലെഖ ൟ നമ്പൂരിയുടെ പിന്നാലെ ഓടും ഓടും- സംശയമില്ല- സംശയമില്ല" എന്നായിരുന്നു. പല്ലക്കിൽനിന്ന എറങ്ങിയ ഉടനെ അര നിമിഷനെരം ൟ സ്വൎണ്ണ പകിട്ടിൽ മനുഷ്യരുടെ കണ്ണു ഒന്ന മഞ്ഞളിച്ച ആരും ഒന്നും പറയാതെ നിന്നു പൊയി. തൻെറ വെഷം കണ്ട എല്ലാവരും ഭ്രമിച്ചുപൊയി എന്ന നിശ്ചയിച്ച നമ്പൂതിരിപ്പാടും വെറുതെ ആ വെയിലത്തതന്നെ അര നിമിഷം നിന്നു- വെറുതെ നിന്നു എന്ന പറവാൻ പാടില്ല- പൂമുഖത്തെ വാതിലിൽകൂടി ഇന്ദുലെഖ അവിടെ എങ്ങാനും വന്നു നില്ക്കുന്നുണ്ടൊ എന്നറിവാൻ രണ്ടുമൂന്ന പ്രാവശ്യം എത്തിനൊക്കുന്ന സമ്പ്രദായത്തിൽ താണു നൊക്കി- ഉടനെ പഞ്ചുമെനവനും കെശവൻ നമ്പൂരിയുംകൂടി കൈ താഴ്ത്തി വഴി കാണിച്ചുംകൊണ്ട ൟ സ്വൎണ്ണവിഗ്രഹത്തെ പൂമുഖത്തിലെക്ക കൊണ്ടുപൊയി- അവിടെ തെയ്യാറാക്കിവെച്ചിരുന്ന വലിയ ഒരു കസാ

ലയിന്മെൽ ഇരുത്തി.

ന—പഞ്ചുവെ ഞാൻ കെട്ടറിയും.

പ—ഇവിടെ എഴുന്നെള്ളിയത അടിയന്റെ ഭാഗ്യം.

ന—കറുത്തെടം ഇരിക്കു- ചെറുശ്ശെരി എവിടെ.

ചെ—ഞാൻ ഇവിടെ ഉണ്ട.

ന—ഇരിക്കു ഇരിക്കു- വിരൊധമില്ലാ- ഇരിക്കു- ഇരിന്നൊളു.

ചെ—ഇരിക്കാം.

ന—എന്താണ കറുത്തെടം ഇരിക്കാത്തത ഇരിക്കു.

പ—എഴുന്നെള്ളത്ത കുറെ വഴുകിയതിന എന്തൊ കാരണം എന്നറിഞ്ഞില്ലാ- അമറെത്ത കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലായിരിക്കാം.

ന—കഴിഞ്ഞു- രാവിലെ കഴിഞ്ഞു- ഒരു മലവാര കാൎയ്യസംഗതിയാൽ വിചാരിച്ചപൊലെ പുറപ്പെടാൻ സാധിച്ചില്ലാ- അസാരം വഴുകി പ്രാതൽ കഴിഞ്ഞ പുറപ്പെട്ടു.

എന്താണ താടികളയിച്ച മലവാര സംഗതിയൊ എന്ന ചെറുശ്ശെരി വിചാരിച്ച ഉള്ളിൽ ചിറിച്ചു.

പ—കാൎയ്യങ്ങളുടെ തിരക്കായിരിക്കും എന്ന അപ്പൊൾതന്നെ ഇവിടെ അടിയൻ ഓൎത്തിരിക്കുന്നു.

കെ—ഞാൻ പറഞ്ഞില്ലെ.

പ—എനി നീരാട്ടുകുളിക്ക താമസിക്കെണ്ടാ എന്ന തൊന്നുന്നു- പ്രാതലമറെത്ത വളരെ നെരത്തെ കഴിഞ്ഞതല്ലെ.

കെ—കുളിക്കാൻ താമസമില്ലായിരിക്കും.

ന—ഓ ഹൊ- കറുത്തെടം കുളികഴിഞ്ഞില്ലെന്ന തൊന്നുന്നു.

കെ—ഇല്ല.

ന—എന്നാൽ എനി നൊക്ക കുളിക്കാൻ പൊവുക—എന്ന പറഞ്ഞ എല്ലാവരും കൂടി പുറപ്പെട്ടു.

നമ്പൂരിപ്പാട പൂമുഖത്ത ഇരിക്കുന്നമദ്ധ്യെ ഒരു എഴെട്ട പ്രാവശ്യം അകത്തെക്ക എത്തിനൊക്കിയിരിക്കുന്നു. അപ്പൊൾ കണ്ടതിൽ ഒന്നൊ രണ്ടൊ ആളെ ഇന്ദുലെഖയാണൊ എന്ന ശ

ങ്കിച്ചിട്ടും ഉണ്ട- എല്ലാവരും കുളിപ്പാൻ പൊയശെഷം പഞ്ചുമെനൊൻ അകത്തുവന്ന ഉണ്ണ്വാനിരുന്നു.

പ—(ഭാൎയ്യയൊട) നമ്പൂരിപ്പാട വലിയകെമൻ തന്നെ.

കുഞ്ഞിക്കുട്ടിയമ്മ—ഞാൻ ഇങ്ങിനെ ഒരാളെ ഇതവരെ കണ്ടിട്ടില്ലാ- ഇന്ദുലെഖയുടെ ജാതകം ഒത്ത ജാതകമാണ- ഇന്നാൾ ആ പണിക്കര നൊക്കി പറഞ്ഞത ഒത്തു. ഉടനെ അതികെമനായി ഒരു ഭൎത്താവ ഉണ്ടാകും എന്ന പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

പ—ഇന്ദുലെഖ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ കണ്ടുവൊ- താഴത്തുണ്ടായിരുന്നുവൊ.

കു—താഴത്ത വന്നിട്ടില്ലാ- മുകളിൽ നിന്ന നൊക്കീട്ടുണ്ടായിരിക്കണം.

പ—നീ അന്വെഷിക്കണം- ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി കണ്ടുവൊ.

കു—കണ്ടു- അവൾ എന്റെ കൂടെ കുറെനെരം അകത്ത നിന്ന നൊക്കിയിരുന്നു- പിന്നെ അവളുടെ അറയിലെക്ക പൊയി.

പ—ഒരം സംബന്ധം നടക്കും നിശ്ചയം തന്നെ.

കു—ഈ സംബന്ധംനടന്നിട്ടില്ലെങ്കിൽ ഞങ്ങളുടെപുണ്യക്ഷയം.

പ—നടക്കും എന്ന തന്നെ എനിക്ക തൊന്നുന്നു.

കു—നടക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ ഇതിൽപരം ഒരു കഷ്ടം എനി ഞങ്ങൾക്ക വരെണ്ടതില്ലാ.

പ—എനിക്ക ഒരു സംശയമില്ലാ- നടക്കും.

കു—എനിക്കും അശെഷം സംശയമില്ലാ- അത്ര ബുദ്ധിയില്ലാത്ത പെണ്ണല്ല ഇന്ദുലെഖാ.

പ—ആട്ടെ- ഉടനെ അറിയാം- ഇന്ദുലെഖാ നിശ്ചയമായി സമ്മതിക്കും- എന്ന തന്നെ എനിക്ക ഉറപ്പായി തൊന്നുന്നു- നീ വെഗം പൊയി ഇന്ദുലെഖയുമായി ഒന്ന സംസാരിച്ച നൊക്ക- എന്നാൽ ഏതാണ്ട അറിയാം.

കു—ഞാൻ ഇതാ പൊണു.

പത്താം അദ്ധ്യായം.

മദിരാശിയിൽനിന്ന ഒരു കത്ത.

പഞ്ചുമെനൊൻ ഊണ കഴിഞ്ഞ ഉടനെ ഇന്ദുലെഖ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ കണ്ടുവൊ എന്നറിവാൻ കുഞ്ഞിക്കുട്ടി അമ്മ ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളികമെൽ പൊയി- ചെല്ലുമ്പൊൾ ഇന്ദുലെഖാ ഒരു തൊപ്പി തുന്നിക്കൊണ്ട ചാരുപടിയിൽ ഇരിക്കുന്നു- മുത്തശ്ശിയെ കണ്ട ഉടനെ എഴുനീററ അടുക്കെ ചെന്നു- മുത്തശ്ശി ഇന്ദുലെഖയെ പിടിച്ച മാറൊട ചെൎത്ത മൂൎദ്ധാവിൽ ചുംബിച്ചുംകൊണ്ട പറയുന്നു.

കുഞ്ഞിക്കുട്ടി അമ്മ—മകളെ നിണക്ക എല്ലാ ഭാഗ്യവും തികഞ്ഞു വന്നു- എഴുന്നെള്ളത്ത കണ്ടില്ലെ.

ഇന്ദുലെഖാ—എന്താണ- ഇന്ന അമ്പലത്തിൽ ഉത്സവമുണ്ടായിരുന്നുവൊ- എന്നാൽ എന്തെ മുത്തശ്ശി എന്നെ വിളിക്കാഞ്ഞത- ആന എത്ര ഉണ്ടായിരുന്നു- വാദ്യം ഒന്നും കെട്ടില്ലെല്ലൊ.

കു—അമ്പലത്തിലെ എഴുന്നെള്ളത്തല്ലാ, നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ എഴുന്നെള്ളത്ത.

ഇ—(മുഖപ്രസാദം കെവലം വിട്ട വലിയമ്മയുടെ ആലിംഗനത്തിൽനിന്ന വെറായി നിന്നിട്ട) ഞാൻ കണ്ടില്ലാ.

കു—ഒരം ഘൊഷം ഒക്ക കഴിഞ്ഞിട്ട നീ അറിഞ്ഞില്ലെ.

ഇ—എന്ത ഘൊഷം- ഞാൻ ഒന്നും കണ്ടില്ലല്ലൊ.

കു—നീ മുകളിൽ വാതിൽ അടച്ച തുന്നക്കാരുടെ പണിയും എടുത്ത കുത്തിരുന്നാൽ കാണുമൊ- നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ കാണെണ്ടതാണ- മഹാ സുന്ദരൻതന്നെ. ഉടുപ്പും കുപ്പായവും എല്ലാം

പൊന്നുകൊണ്ടു കട്ടിയായിട്ടാണ. എനിക്ക അറുപത വയസ്സായി മകളെ ഞാൻ ഇതവരെ ഇങ്ങിനെ ഒരാളെയും കണ്ടിട്ടില്ലാ. അമറെത്തിന്ന പൊയിരിക്കുന്നു-കഴിഞ്ഞ ഉടനെ വരും. നിന്നെക്കാണാൻ മുകളിൽ വരുമെന്ന തൊന്നുന്നു. ഇന്നാൾ ഇവിടെ വന്ന ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരിയുംകൂടെ വന്നിട്ടുണ്ടു- അദ്ദെഹം നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ മുമ്പിൽ ഇരിക്കാൻകൂടി മടിക്കുന്നു. നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ അവസ്ഥ പറഞ്ഞുകൂടാ- മനക്കൽ ആനച്ചങ്ങലകൂടി പൊന്നുകൊണ്ടാണത്രെ. ഇതിൻെറ മുകളിൽ ഒക്കാ വെടിപ്പുണ്ടായിരിക്കണെ അദ്ദെഹം വരുമ്പൊൾ.

ഇ—ഇതിൻെറ മുകളിൽ വെടിപ്പകെട ഒരിക്കലും ഉണ്ടാവാറില്ല- എന്തിനാണ അദ്ദെഹം ഇതിൻെറ മുകളിൽ വരുന്നത- എന്നെക്കാണെണ്ടു ആവശ്യം എന്താണ അദ്ദെഹത്തിന്ന.

കു—അദ്ദെഹം മററെന്താവശ്യത്തിന്ന നമ്മളുടെ വീട്ടിൽ എഴുന്നെള്ളുന്നു- എൻെറ മകളുടെ വൎത്തമാനം കെട്ടിട്ട വന്നതാണ- മകളെ വളരെ നന്നായിട്ടെല്ലാം സംസാരിക്കണെ- എൻെറ മകൾക്ക വലിയ ഭൎത്താവ വന്ന കാണണമെന്ന ഞാൻ എത്രകാലമായി കൊതിച്ചിരിക്കുന്നു- ഇപ്പൊഴ എനിക്ക അത സംഗതി വന്നു- ഇതപൊലെ എനി എൻെറ കുട്ടിക്ക ഒരു ഭാഗ്യം വരാനില്ലാ- പെണ്ണുങ്ങൾ നന്നായി തീൎന്നാൽ അവരുടെ തറവാട നന്നാക്കണം- നല്ല ഭൎത്താവിനെ എടുക്കണം- പണംതന്നെയാണ മകളെ കാൎയ്യം-പണത്തിന്നു മീതെ ഒന്നുമില്ലാ- ഞാൻ കുട്ടിയിൽ കണ്ടാൽ നന്നായിരുന്നു- എത്രയൊ സുന്ദരന്മാരായ ആണുങ്ങൾ എനിക്ക സംബന്ധം തുടങ്ങാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടു- എൻെറ അച്ഛനും അമ്മയും അതൊന്നും സമ്മതിച്ചില്ലാ- ഒടുവിൽ നിൻെറ വലിയച്ഛന എന്നെ കൊടുത്തു- ഞാനായിട്ട നമ്മളെ വീട്ടിൽ നാല കാശ സമ്പാദിച്ചു. നമ്മൾക്ക സുഖമായി കഴിവാൻമാത്രം സമ്പാദിച്ചു മകളെ- ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിക്ക ഭാഗ്യമില്ലാതെ പൊയി- നിൻെറ അച്ഛൻ കു

റെക്കാലം കൂടി ഇരുന്നിരുന്നുവെങ്കിൽ നമ്മൾ ഇന്ന വലിയ പണക്കാരായി പൊയിരുന്നു- എന്തചെയ്യും അതിനൊന്നും ഭാഗ്യമില്ലാ- നമ്മളെ തറവാട്ടിൽ പെങ്കുട്ടികൾ എല്ലായ്പ്പൊഴും നന്നായിട്ടെ തീരാറുള്ളു-എന്റെ മകളെപ്പൊലെ ഇത്ര നന്നായിട്ട ഇതവരെ ആരും തീൎന്നിട്ടില്ലാ- നിണക്ക ഇപ്പൊൾ വന്ന ഭൎത്താവിനെപ്പൊലെ നന്നായിട്ട ഒരു സംബന്ധവും ഇതവരെ നമ്മളെ തറവാട്ടിൽ ഉണ്ടായിട്ടില്ലാ-അതകൊണ്ടാണ ഭാഗ്യം എന്ന പറഞ്ഞത.

ഇ—അല്ല-നമ്പൂരിപ്പാട എനിക്കസംബന്ധം തുടങ്ങി കഴിഞ്ഞുവൊ-ഞാൻ ഇത അറിഞ്ഞില്ലല്ലൊ.

കു—എനി സംബന്ധം കഴിഞ്ഞപൊലെ തന്നെ- ഇത്ര വലിയാൾ ഇവിടെ ഇതിനായിട്ട വന്നിട്ട എനി സംബന്ധം കഴിയാതെ പൊവുമൊ- എന്താ എന്റെ മകൾക്ക ഭ്രാന്തുണ്ടൊ- ഒരം നമ്പൂരിപ്പാട സംബന്ധം തുടങ്ങിട്ടില്ലെങ്കിൽ പിന്നെ ആര തുടങ്ങും.

ഇ—ശരി- മുത്തശ്ശി പറഞ്ഞത എല്ലാം ശരി- ഞാൻ കുറെ കിടന്നുറങ്ങട്ടെ.

കു—പകൽ ഒറങ്ങരുത മകളെ- ഞാൻ ആ പച്ചക്കല്ല താലികൂട്ടവും കല്ലുവെച്ച തൊടകളും എടുത്ത കൊണ്ടവരട്ടെ- നമ്പൂരിപ്പാട ഇതിന്റെ മുകളിൽ എഴുന്നെള്ളുമ്പൊൾ എന്റെ മകൾ അതെല്ലാം അണിഞ്ഞിട്ട വെണം അദ്ദെഹത്തെ കാണാൻ- ഞാൻ വെഗം എടുത്തകൊണ്ട വരാം.

ഇ—വെണ്ടാ ഞാൻ യാതൊരു സാധനവും കെട്ടുകയില്ലാ- നിശ്ചയം തന്നെ- എനിക്ക അസാരം ഉറങ്ങിയെ കഴിയുള്ളു.

കു—എന്റെ മകൾ കെട്ടിയാലും കെട്ടിയില്ലെങ്കിലും ശരി- എന്റെ മകൾക്ക ആഭരണം ഒന്നും വെണ്ടാ- നമ്പൂരിപ്പാട വരുമ്പൊൾ നല്ല സന്തൊഷമായിട്ടെല്ലാം പറഞ്ഞ അദ്ദെഹത്തിന നല്ല സ്നെഹം തൊന്നിക്കണെ.

എന്നും പറഞ്ഞ കുഞ്ഞിക്കുട്ടിഅമ്മ താഴത്തെക്ക എറങ്ങി പ്പൊയ ഉടനെ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിഅമ്മ മുകളിലെക്ക കയറിവന്നു. ഇ ന്ദുലെഖയും ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മയും അന്യൊന്യം മുഖത്തനൊക്കി ഒന്ന ചിറിച്ചു.

ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിഅമ്മ—നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ വരവ ബഹു ഘൊഷമാ യി- ആാൾ മഹാ വിഡ്ഢിയാണെന്ന തൊന്നുന്നു. ഇതിൻെറ മു കളിലെക്ക വരവുണ്ടാവും.

ഇ—വരട്ടെ.

ല—ബാന്ധവിക്കണം എന്ന പറയും.

ഇ—ആരെ.

ല—നിന്നെ.

ഇ—വന്ന കയറിയ ഉടനെയൊ.

ല—(ചിറിച്ചുംകൊണ്ട) ഒരു സമയം ഉടനെ തന്നെ പറയും എ ന്ന തൊന്നുന്നു.

ഇ—അങ്ങിനെ പറഞ്ഞാൽ അതിന ഉത്തരം എൻെറ ദാസി അമ്മു പറഞ്ഞൊളും.

ല—മാധവൻ കൂടി ഇപ്പൊൾ ഇവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നാൽ നല്ല നെരംപൊക്കായിരുന്നു.

മാധവൻ എന്ന ശബ്ദമാത്ര ശ്രവണത്തിൽ ഇന്ദുലെഖയു ടെ മുഖത്ത പ്രത്യക്ഷമായുണ്ടായ വികാരഭെദങ്ങളെ കണ്ടിട്ട.

ല—ഓ- ഹൊ- എൻെറ കുട്ടീ നിൻെറ പ്രാണൻ ഇപ്പൊൾ മദി രാശിയിൽതന്നെയാണ സംശയമില്ലാ- നിണക്കു ഇങ്ങിനെ ഇ രിക്കുന്നതിൽ മനസ്സിന്ന വളരെ സുഖക്കെടുണ്ടെന്ന തൊന്നു ന്നു- ആട്ടെ ദൈവം ഉടനെ എല്ലാം ഗുണമായി വരുത്തും.

ഇ—മനസ്സിന്ന സുഖക്കെട അധികമായിട്ടൊന്നുമില്ല- മദിരാശി വൎത്തമാനം ഒന്നും ഇല്ലെല്ലൊ.

ല—ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി വിശെഷിച്ച ഒന്നും പറഞ്ഞില്ലാ.

ഇ—ചെറുശ്ശെരിനമ്പൂരി വന്നിട്ടുണ്ടൊ.

ല—ഉണ്ട- അദ്ദെഹവും ഉണ്ണാൻ പൊയിരിക്കുന്നു- ഞാൻ പൊണു- നമ്പൂരിപ്പാട്ടമായി യുദ്ധത്തിന്ന ഒരുങ്ങിക്കൊള്ളൂ—എന്ന പറഞ്ഞ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിഅമ്മ താഴത്തെക്ക പൊയി.

ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരി വന്നിട്ടുണ്ടെന്ന കെട്ടത ഇന്ദുലെഖക്ക വളരെ സന്തൊഷമായി-തമ്മിൽ അഞ്ചാറ ദിവസത്തെ പരിചയമെ ഉണ്ടായിട്ടുള്ളൂ എങ്കിലും ഇന്ദുലെഖക്കും മാധവനും ഒരം നമ്പൂരി അതി സമൎത്ഥനും രസികനും ആണെന്ന ബൊധിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു- എന്നാൽ ഇപ്പൊഠം ഇന്ദുലെഖക്ക അല്പം ഒരു സുഖക്കെടും തൊന്നി. അന്ന ചെറുശ്ശെരിനമ്പൂരിയെ കണ്ടപ്പൊഠം മാധവൻ തന്റെ കൂട ഉണ്ടായിരുന്നു- താനും മാധവനും തമ്മിൽ ഉണ്ടായിവരാൻ പൊവുന്ന സ്ഥിതിയെ ഇദ്ദെഹം നല്ല വണ്ണം അറിഞ്ഞിട്ടും അതിൽ ഇദ്ദെഹം സന്തൊഷിച്ചിട്ടും ഉണ്ടെന്ന ഇന്ദുലെഖക്കറിവുണ്ട- ഒരം നമ്പൂരിപ്പാട ഇപ്പൊഠം ഉദ്ദെശിച്ച വന്ന കാൎയ്യവും ഇയ്യാഠംക്ക മനസ്സിലാവാതിരിക്കാൻ പാടില്ലാ. ഇതിൽ നമ്പൂരിക്ക തന്റെ മെൽ ഒരു പുച്ഛം തൊന്നുമെല്ലൊ- എന്ന വിചാരിച്ചിട്ടാണ സുഖക്കെടുണ്ടായത. നമ്പൂരിപ്പാട ഉദ്ദെശിച്ചവന്ന കാൎയ്യത്തിന്റെ തീൎച്ചയിൽ ഒരം പുച്ഛം തീരുമെന്ന താൻ തന്നെ സമാധാനിച്ച അകായിൽ പൊയി ഉറങ്ങാൻ ഭാവിച്ച കിടന്നു.

ഒരു നാലെട്ട നിമിഷം കഴിഞ്ഞപ്പൊഠം തന്റെ ദാസി അമ്മു ഒരു കടലാസ്സും കയ്യിൽ പിടിച്ച കയറിവരുന്നത കണ്ടു.

ഇ—എന്താ അമ്മു അത.

അമ്മു—ഇത എഴുത്താണ- മദിരാശിയിൽ നിന്ന വന്നതാണ- കുട്ടൻമെനവൻ യജമാനൻ ഇവിടെ കൊണ്ടവന്ന തരാൻ പറഞ്ഞു—എന്ന പറഞ്ഞ എഴുത്ത ഇന്ദുലെഖയുടെ വശം കൊടുത്തു.

ഇന്ദുലെഖ കുറെ ഭ്രമത്തൊടെ എഴുത്ത വാങ്ങി എഴുനീറ്റ വായിച്ചു- രണ്ടെഴുത്തുകഠം ഉണ്ടായിരുന്നു- ഒന്ന തുറന്നിരിക്കുന്നു-

അതിൻെറ തൎജ്ജമ താഴെ എഴുതുന്നു.

"കുട്ടൻ ഇവിടെനിന്ന പൊയ ദിവസം രാത്രി എട്ട മണിക്ക എന്നെ സിക്രട്ടെട്ടിൽ നിശ്ചയിച്ചതായി ഗിൽഹാം സാഹ്വിൻെറ ഒരു കത്ത കിട്ടി- ഞാൻ ഇന്ന ഉദ്യൊഗത്തിൽ പ്രവെശിച്ചു- കുട്ടനും മററും സുഖക്കെട ഒന്നുമില്ലായിരിക്കും- ഞാൻ മററന്നാളത്തെയൊ നാലാന്നാളത്തെയൊ വണ്ടിക്ക ഒരാഴ്ച കല്പന എടുത്ത അങ്ങൊട്ട വരും. ഇതിൽ അടക്കംചെയ്ത എഴുത്തുകൾ അച്ഛനും മാധവിക്കും കൊടുപ്പാനപെക്ഷ".

ഇത വായിച്ച ഉടനെ ഇന്ദുലെഖക്കുണ്ടായ ഒരു സന്തൊഷം ഞാൻ എങ്ങിനെ എഴുതി അറിയിക്കുന്നു- പ്രയാസം. സന്തൊഷാശ്രു താനെ കണ്ണിൽ നിറഞ്ഞു. പിന്നെ തനിക്കുള്ള എഴുത്ത പൊളിച്ചു വായിച്ചു- ആ എഴുത്ത ഞാൻ പരസ്യമാക്കാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ലാ-ഇന്ദുലെഖ ആ എഴുത്തിനെവായിച്ചശെഷം ചില ഗൊഷ്ഠി കാണിച്ചതും എഴുതണ്ടാ എന്നാണ ഞാൻ ആദ്യം വിചാരിച്ചത- പിന്നെ ആലൊചിച്ചതിൽ ഇന്ദുലെഖയൊടുള്ള ഇഷ്ടം നിമിത്തം കഥ ശരിയായി പറയാതിരിക്കുന്നത വിഹിതമല്ലെന്ന അഭിപ്രായപ്പെടുന്നതിനാൽ എഴുതാൻ തന്നെ നിശ്ചയിക്കുന്നു- മാധവൻെറ എഴുത്ത വായിച്ച ശെഷം ആ എഴുത്തിനെ രണ്ടനാല പ്രാവശ്യം ഇന്ദുലെഖ ചുംബിച്ചു- താക്കൊൽ എടുത്ത എഴുത്തുപെട്ടി തുറന്ന രണ്ട കത്തുകളും അതിൽവെച്ച പൂട്ടി പുറത്തെക്ക വന്നു, ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവൻ ചായ കുടിച്ചുവൊ എന്നറിഞ്ഞ വരുവാൻ അമ്മുവെ പറഞ്ഞയച്ചു- അമ്മു ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവൻെറ അറയിൽപൊയി അന്വെഷിച്ചു- ചായ കുടിച്ചു എന്ന ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവൻ മറുവടി പറഞ്ഞു "ഞാൻ അങ്ങട്ട വരുന്നു എന്ന ഇന്ദുലെഖയൊട പറ" എന്നും പറഞ്ഞയച്ചു.

ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിഅമ്മ മാധവന ഉദ്യൊഗമായ വിവരം ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവൻ പറഞ്ഞ കെട്ട സന്തൊഷത്തൊടുകൂടി മുക

ളിലെക്ക കയറിവന്ന ഇന്ദുലെഖയെ കണ്ടു- മകളുടെ അപ്പൊഴ ത്തെ ഒരു സന്തൊഷം കണ്ടതിൽ തനിക്കും വളരെ സന്തൊഷ മായി.

ല—ജയിച്ചു- ഇല്ലെ.

ഇ—ൟശ്വരാധീനം- ഇത്രവെഗം ഉദ്യൊഗമായത.

ല—അപ്പൊൾ ശപഥമൊ.

ഇ—അത ഇരിക്കട്ടെ ഞാൻ ഇനി ഉടനെ മദിരാശിക്ക പൊ വും അമ്മെ- അമ്മക്ക വിരൊധമില്ലല്ലൊ.

ല—എന്റെ മകൾ മാധവനൊടുകൂടെ ഏത ദിക്കിൽ പൊയാ ലും എനിക്ക വിരൊധമില്ല. സാധുക്കളെ നിങ്ങൾ രണ്ടുപെ രും എത്ര ദിവസമായി കുഴങ്ങുന്നു- എങ്കിലും അച്ഛന ഒരു മു ഷിച്ചലിന്ന എടയാവുമെല്ലൊ എന്ന ഒരു ഭയം.

ഇ—അതിൽ അമ്മക്ക വിഷാദം വെണ്ടാ- വലിയച്ഛൻ മഹാ ശുദ്ധനാണ- എന്നെ ബഹു വാത്സല്യമാണ- ഞാൻ കാല്ക്കവീ ണ കരഞ്ഞാൽ എനിക്കവെണ്ടി അദ്ദെഹം ഞാൻ ചെയ്യുന്ന ന്യായമായ അപെക്ഷയെ സ്വീകരിക്കാതെ ഇരിക്കുകയില്ല- എനിക്ക അത നല്ല ഉറപ്പുണ്ട.

ഇങ്ങിനെ ഇവര സംസാരിച്ചുംകൊണ്ടിരിക്കുമ്പൊൾ മാധ വന്റെ അമ്മ (പാൎവ്വതി അമ്മ) മുകളിലെക്ക കയറിവന്നു.

പാ—എന്താ മകളെ മാധവന ഉദ്യൊഗമായൊ.

ഇ—ആയി എന്ന എഴുത്ത വന്നിരിക്കുന്നു- നിങ്ങളുടെ ഭാഗ്യം- ഇത്രവെഗം ഇത്ര നല്ലൊരുദ്യൊഗമായെല്ലൊ.

പാ—മാധവൻ ഇനിയും മദിരാശിയിൽ തന്നെ പാൎക്കണ്ടെ അ തമാത്രം എനിക്ക സങ്കടം.

ഇ—അധികം പാൎക്കെണ്ടിവരികയില്ല- ഉടനെ അദ്ദെഹത്തി ന വലിയ ഉദ്യൊഗമായി ൟ നാട്ടിലെങ്ങാനും വരാൻ എട യുണ്ട.

പാ—എന്നാൽ മതിയായിരുന്നു- ൟശ്വരാ എത്ര കാലമായി

ഞാൻ എന്റെ കുട്ടിയെ പിരിഞ്ഞു പാൎക്കുന്നു.
ഇ__നിങ്ങൾക്ക എനി മദിരാശി പൊയി താമസിക്കാമെല്ലൊ.
പാ__ഞാൻ തന്നെയൊ.
ഇ__ഞാനും വരാം.
പാ__ഠരംശ്വരാ- അങ്ങിനെ ആയാൽ നന്നായിരുന്നു- അപ്പൊഴക്ക മാധവൻ വെറുതെ വലിയമ്മാമനുമായി ഒരു ശണ്ഠ ഉണ്ടാക്കി വെച്ചുവെല്ലൊ.
ഇ—ആട്ടെ നിങ്ങൾ എന്റെ കൂടെ വരുന്നുണ്ടൊ.
പാ—ഠരംശ്വരാ- അങ്ങിനെ ദൈവം സംഗതി വരുത്തട്ടെ- എന്നാൽ എന്റെ മകന പിന്നെ ഒരു ഭാഗ്യവും വെണ്ട- അതിന പ്പൊൾ ഈ വിഷമമുണ്ടെല്ലൊ.

ഇങ്ങിനെ ഇവർ സംസാരിച്ചിരിക്കുമ്പൊൾ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവൻ കയറി വരുന്നത കണ്ടു- ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മയും പാൎവ്വതി അമ്മയും താഴത്തിറങ്ങിപ്പൊയി. ഇന്ദുലെഖയുടെ മുഖത്ത പ്രത്യക്ഷമായി കണ്ട സന്തൊഷത്തിൽ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവനും വളരെ സന്തൊഷം ഉണ്ടായി- അന്യൊന്യം കുറെ നെരം ഒന്നും മിണ്ടാതെ നിന്നു- പിന്നെ.

ഗൊ—ഇന്ദുലെഖ മദിരാശിയിലെക്ക പൊവാൻ എല്ലാം ഒരുങ്ങിക്കൊള്ളു- മാധവൻ നാളെയൊ മററന്നാളൊ പുറപ്പെടും എന്ന എഴുതിക്കണ്ടില്ലെ.

ഇന്ദുലെഖ ഒന്നും മറുവടി പറയാതെ മുഖം താഴ്ത്തിക്കൊണ്ടും മുഖത്ത എടക്കിടെ ചുവപ്പും വെളുപ്പുമായി വൎണ്ണം മാറിക്കൊണ്ടും സന്തൊഷത്തിൽ മുങ്ങിയും പൊങ്ങിയും നിന്നു-എന്നാൽ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവനും വളരെ സന്തൊഷം ഉണ്ടായി എങ്കിലും അച്ഛന്റെ ശപഥത്തെ ഓൎത്ത അല്പം ഒരു കുണ്ഠിതവും ഉണ്ടായിരുന്നു- മാധവൻ പെണ്ണിനെയും കൊണ്ടുപൊവുമെന്നുള്ളതിന ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവന ലെശംപൊലും സംശയമില്ലാ-അതകൊണ്ട ഇന്ദുലെഖയെ സംബന്ധിച്ചെടത്തൊളം ഗൊ

വിന്ദൻകുട്ടിമെനവന ഒരു വ്യസനവുമുണ്ടായില്ലാ- എന്നാൽ വൃദ്ധനായ തന്റെ അച്ഛനെ സമാധാനിപ്പിച്ച സമ്മതിപ്പിച്ചിട്ട കാൎയ്യം നടത്താഞ്ഞാൽ എന്തൊക്ക വൈഷമ്യങ്ങൾ വരാം-എന്ന ആലൊചിച്ചിട്ടാണ അല്പം കുണ്ഠിതം ഉണ്ടായത- എന്നാൽ ൟ വക വ്യസനഭാവം അശെഷമെങ്കിലും ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവന്റെ മുഖത്തൊ വാക്കിലൊ പുറപ്പെട്ടിട്ടില്ലാ.

ഗൊ—നമ്പൂരിപ്പാട വന്നിട്ടുണ്ടല്ലൊ- കെട്ടില്ലെ.

ഇ—കെട്ടു.

ഗൊ—അച്ഛൻ ൟ കാൎയ്യത്തെപ്പറ്റി വളരെ ഉചിതമായിട്ട ഇന്ന ഒരുവാക്കപറഞ്ഞു-എനിക്ക അതവളരെ സന്തൊഷമായി.

ഇ—എന്താണ പറഞ്ഞത.

ഗൊ—ൟ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ സംബന്ധം ഇന്ദുലെഖക്ക മനസ്സുണ്ടെങ്കിൽ അല്ലാതെ നടത്തിപ്പാൻ താൻ ശ്രമിക്കയില്ലെന്നാണ- അത തീൎച്ചയായി എന്നൊടും കെശവൻ നമ്പൂരിയൊടും പറഞ്ഞു-അതകൊണ്ട ഇന്ദുലെഖ എനിക്കൊട്ടും വിഷാദിക്കെണ്ട.

ഇ—അങ്ങിനെയാണ വലിയച്ഛന്റെ മനസ്സ എങ്കിൽ ഇദ്ദെഹത്തിനെ കെട്ടിവലിപ്പിച്ചത എന്തിന.

ഗൊ—അത ഇന്ദുലെഖക്ക അദ്ദെഹത്തിനെ കണ്ട ശെഷം മനസ്സുണ്ടാവുമൊ എന്ന പരീക്ഷിപ്പാനാണത്രെ.

എന്നും പറഞ്ഞ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവൻ തന്റെ മുറിയിലെക്ക പൊയി- കൊണി എറങ്ങുമ്പൊൾ "മദിരാശിക്ക എഴുത്തുണ്ടെങ്കിൽ പൂട്ടി താഴത്തെക്കയക്കൂ-എന്റെ എഴുത്തിൽ വെച്ചയക്കാം" എന്നും പറഞ്ഞു.

എനിക്ക ഇന്ദുലെഖയെ പരിഹസിക്കുന്നത പ്രാണവെദനയാണ. എന്നാലും കഥ ഞാൻ ഒട്ടും മറച്ചുവെക്കയില്ല- ഇത്ര ബുദ്ധിയുള്ള ഇന്ദുലെഖ എന്തിന വിഡ്ഢിത്തം കാണിച്ചു- ഞാൻ പറയാതിരിക്കയില്ലാ. ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവൻ താഴത്ത ഇറങ്ങിയ ഉടനെ ഇന്ദുലെഖ എഴുത്തുപെട്ടി തുറന്ന കത്ത എടുത്ത വാ

യിച്ച ക്രമപ്രകാരം ഉള്ള ഗൊഷ്ഠികാണിച്ച കത്ത പെട്ടിയിൽവെച്ച പൂട്ടി അതി സന്തൊഷത്തൊടുകൂടി കിടക്കാനും ഇരിക്കാനും നിൽക്കാനും ശക്തിയില്ലാതെ പ്രമൊദസരിത്തിൽകൂടി ഒഴുകി കൊണ്ട വശായി.

ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവൻ മദിരാശിക്ക എഴുത്തതെയ്യാറാക്കി മെശമെൽ തന്നെ വെച്ച മാധവന്റെ അച്ഛനെ കാണ്മാനായി അദ്ദെഹത്തിന്റെ ഭവനത്തിലെക്ക ചെന്നു- ചെല്ലുമ്പൊൾ അദ്ദെഹം പൂമുഖത്ത ഇരിക്കുന്നു- ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവനെ കണ്ടപ്പൊൾ ഒന്ന ചിറിച്ചു.

ഗൊ—ജെഷ്ഠൻ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ വരവ കണ്ടില്ലെ.

ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവൻ സാധാരണയായി ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കരെ ജെഷ്ഠൻ എന്നാണ വിളിച്ച വരുമാറ.

ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കര—ഞാൻ കണ്ടില്ല, ഘമാലന്മാരുടെ മൃളലിന്റെ ഘൊഷം കെട്ടു. ഞാൻ പൊല്ലായി കളത്തിലെക്ക പുറപ്പെട്ടിരിക്കയാണ- തല്ക്കാലം ഇവിടെ നിന്നാൽ തരക്കെടുണ്ട- നിന്റെ അച്ഛൻ ഒരു സമയം എനിക്ക ആളെ അയക്കും- പിന്നെ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ സംബന്ധകാൎയ്യംകൊണ്ട ആലൊചിപ്പാനും മററും പറയും. എനിക്ക ൟ ആവലാതികൾ ഒന്നും കഴിയില്ല- ഞാൻ ഇന്നും നാളെയും കളത്തിൽ താമസിച്ച മററന്നാളെ മടങ്ങി വരികയുള്ളു.

ഗൊ—ഞാനും വരാം- എനിക്കും ൟ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ പ്രാകൃതങ്ങൾ കാണാൻ വയ്യാ- ഞാനും വരാം.

ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കര—പൊന്നൊളു- വിവരം അച്ഛനെ അറിയിക്കണെ. അല്ലെങ്കിൽ പിന്നെ അതിന എന്റെ നെരെ കൊപിക്കും.

ഉടനെ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവൻ വീട്ടിലെക്ക ആളെ അയച്ച തന്റെ ഉടുപ്പുകളും മററും വരുത്തി ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കരൊടു കൂടി പൊല്ലായി കളത്തിലെക്ക പുറപ്പെട്ടു- തന്നെക്കുറി

ച്ചു ചൊദിച്ചാൽ വിവരം അച്ഛനെ അറിയിപ്പാൻ ആളെ പറഞ്ഞെല്പിച്ചു. ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കരും ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവനും പൊല്പായി കളത്തിലെക്കു പൊകയും ചെയ്തു.

പതിനൊന്നാം അദ്ധ്യായം.

നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെപ്പററി ജനങ്ങാം സംസാരിച്ചത.

മുത്തു—(ഉമ്മറപ്പുരയിൽ വെച്ച) ഇത എന്ത ഘോഷമാണ- ഹെ ഞാൻ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ വെഷം പൊലെ ഒരു വെഷം കണ്ടിട്ടില്ലാ- എന്ത കുപ്പായമാണ- എന്ത തൊപ്പി- കുപ്പായത്തിന്നമീതെ ഇട്ടിട്ടുള്ള ആ തുപ്പട്ട ഒരു ആയിരം ഉറുപ്പിക വില പിടിക്കുമെന്ന തൊന്നുന്നു- ലക്ഷപ്രഭു- മഹാ സുന്ദരൻ.

ശങ്കരശാസ്ത്രി—എവിടെയാണ താൻ സൌന്ദൎയ്യം കണ്ടത- തുപ്പട്ടയിലൊ- കുപ്പായത്തിലൊ- അയാളുടെ മുഖം ഒരു കുതിരയുടെ മുഖംപൊലെയാണ എനിക്ക തൊന്നിയത.

മാനു—നിങ്ങാംക്ക അസൂയ പറയുന്നതല്ലെ സ്വഭാവം- നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ മുഖം കുതിരയുടെ മുഖം പൊലെയൊ- കഷ്ടം! നിങ്ങാം എവിടെ നിന്നിട്ടാണ നൊക്കിയത- ഞാൻ അടുക്കെ ഉണ്ടായിരുന്നു- പല്ലക്ക തൊട്ട നിന്നിരുന്നു- തങ്കത്തിൻെറ നിറമാണ നമ്പൂരിപ്പാട- മഹാ സുന്ദരൻ- കഴുത്തിൽ ഒരു പൊന്മാലയിട്ടിട്ടുണ്ട- അതപൊലെ ഞാൻ ഒരു മാല കണ്ടിട്ടില്ല.

സുബ്ബുക്കുട്ടി—ഹെ അത മാലയല്ലാ- നാഴികമണിയുടെ ചങ്ങലയാണ- നാഴികമണി അരയിലെങ്ങാനും താത്തിട്ടുണ്ട.

ശങ്കരശാസ്ത്രി—എന്ത നിറമായാലും എത്ര മാലയിട്ടാലും അയാളുടെ മുഖം കുതിരമുഖമാണ.

മാനു—ശാസ്ത്രികാംക്ക ഭ്രാന്ത പിടിച്ചു എന്ന തൊന്നുന്നു- ഇത്ര സുന്ദരനായിട്ട ഒരാളില്ലെന്നാണ ഞങ്ങാംക്കൊക്ക തൊന്നിയത- അല്ലെ ശീനു- സുബ്ബുക്കുട്ടി- എന്താ പറയൂ- നിങ്ങാംക്കൊക്ക എന്താണ തൊന്നിയത.

സുബ്ബുകുട്ടി—ഞങ്ങൾക്കൊക്കെ തോന്നിയത നല്ല സുന്ദരൻ എന്ന തന്നെ.

ശങ്കരശാസ്ത്രി—നിങ്ങൾക്കൊക്കെ എന്ത തോന്നിയാലും വേണ്ടതില്ലാ. അയാളുടെ മുഖം കുതിരമുഖമാണ സംശയമില്ലാ.

അപ്പോൾ ഒരു വഴിയാത്രക്കാരൻ പട്ടര—അടിയന്തരം എന്നൊ അറിഞ്ഞില്ലാ.

സുബ്ബുകുട്ടി—നാളെയാണെന്ന കെട്ടു.

ശങ്കരശാസ്ത്രി—ആര പറഞ്ഞു.

സുബ്ബുകുട്ടി—ആരൊ പറഞ്ഞു.

ശങ്കരശാസ്ത്രി—ആ വഴിയാത്രക്കാരന്റെ യാത്ര മുടക്കണ്ട. (വഴിയാത്രക്കാരനൊട) ഹെ താൻ മഠത്തിൽ പൊയി അന്വെഷിച്ചറിഞ്ഞൊളു. ഇയ്യാൾ പറയുന്നത ഒന്നും വിശ്വസിക്കെണ്ടാ.

അപ്പൊൾ ഉമ്മട്ടിൽ കടന്നുവന്ന ഒരു പട്ടര—അടിയന്തരം ഇന്ന തന്നെ. കാക്കാൽ ഉറപ്പിക ബ്രാഹ്മണൎക്കും അരൈശ്ശ ഉറപ്പിക നമ്പൂരിമാൎക്കും ഉണ്ടത്രെ.

ശങ്കരശാസ്ത്രി—തന്നൊട ആര പറഞ്ഞു.

വന്ന പട്ടര—ആരൊ കുളക്കടവിൽ പറഞ്ഞു.

ശങ്കരശാസ്ത്രി—(വഴിയാത്രക്കാരനൊട) നിങ്ങൾപൊയി അന്വെഷിക്കിൻ.

വഴിയാത്രക്കാരൻ—ഇന്നാണെങ്കിൽ സദ്യക്ക ഇപ്പൊൾതന്നെ വട്ടം കൂട്ടണ്ടെ. ഒന്നും കാണുന്നില്ലെല്ലൊ.

ശങ്കരശാസ്ത്രി—ഇന്നായിരിക്കില്ല.

കൃഷ്ണജ്യൊത്സ്യര—ജാതകവുംമററും നൊക്കണ്ടെ.

സുബ്ബുകുട്ടി—പണത്തിന്നുമീതെ എന്ത ജാതകം. എല്ലാം പണം-പണംതന്നെ ജാതകം. ഒക്കാതെ വരുമൊ.

കൃഷ്ണജ്യൊത്സ്യര—നമുക്ക നാലകാശ കിട്ടുമായിരുന്നു. സകലംശരിയാണെന്നും വിശെഷയൊഗമാണെന്നും ഞാൻ പറഞ്ഞെക്കാമായിരുന്നു. നായന്മാൎക്ക എന്ത ജാതകം നൊക്കലാണ-ന

നൃരിപ്പാട്ടന്ന രഹസ്യംപൊവാൻ വന്നതപൊലെ വന്നതാണ- ഇദ്ദെഹത്തിന്ന ഒരു ന്യാറ ദിക്കിൽ സംബന്ധം ഉണ്ട.

ശങ്കരശാസ്ത്രി—രഹസ്യത്തിന്ന വന്നതാണെങ്കിൽ ആളെ മാറി നൊക്കെണ്ടിവരും.

സുബ്ബൃകുട്ടി—ശരി- ശരി- ശാസ്ത്രികൾ ഇന്നാൾ ഒരു ദിവസം പൂവരഞ്ഞിൽ മാളികയിൽ പൊയി ശാകുന്തളം മുതലയാത വായിച്ചു എന്ന കെട്ടിരിക്കുന്നു. ആ സമയം ആ കുട്ടിയുടെ ധൈര്യ്യം അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരിക്കാം- ശാസ്ത്രം പഠിച്ചാല ഒക്കെ ഒരു പൊലത്തെ വിഡ്ഢികളാണ.

മുത്തു—നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ ഒരു മൊതിരം കൊടുത്താൽ ന്യാറ ഇന്ദുലെഖകാൾ സമ്മതിക്കും.

ശങ്കരശാസ്ത്രികൾ ഇതിന ഒന്നും ഉത്തരം പറയാതെ എഴനീററ അമ്പലത്തിലെക്ക പൊയി. ഠരം ശാസ്ത്രികൾ മാധവന്റെ വലിയ ഒരു സ്നെഹിതനും നല്ല വിദ്വാനും ആയിരുന്നു. ഇന്ദുലെഖയെ നല്ല പരിചയമുള്ള ആളും ആയിരുന്നു. അവളുടെ ബുദ്ധി അതി വിശെഷ ബുദ്ധിയാണെന്ന അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ട. അതകൊണ്ട ഇതെല്ലാം കെട്ടപ്പൊൾ ഇയ്യാൾക്ക മനസ്സിന്ന അശെഷം സുഖം തൊന്നിയില്ല- പിന്നെ ശാസ്ത്രികളുടെ അഭിപ്രായത്തിലും ഇന്ദുലെഖക്ക മാധവനാണ അനുരൂപനായ പുരുഷൻ എന്നായിരുന്നു. "ഇങ്ങിനെ വരുന്നതായാൽ അത കഷ്ടം. ദ്രവ്യ "ത്തിന്റെ വലിപ്പം കൊണ്ട ഒരു സമയം ഇങ്ങിനെ വരാം- എ "ന്ത ചെയ്യാം. ഠരം പ്രപഞ്ചത്തിൽ ദ്രവ്യത്തെ ജയിക്കാൻ ഒ "ന്നിനും ശക്തിയില്ലല്ലൊ-" ഇങ്ങിനെയെല്ലാം വിചാരിച്ചും വ്യസനിച്ചും ശാസ്ത്രികൾ അമ്പലത്തിൽ ചെന്ന വാതിൽമാടത്തിൽ അങ്കവസ്ത്രവും വിരിച്ച ഉറങ്ങാൻ ഭാവിച്ചുംകൊണ്ട കിടന്നു. ശങ്കര ശാസ്ത്രികൾക്ക അവിടെയും ഗ്രഹപ്പിഴ തന്നെ- താൻ കിടന്ന രണ്ട മൂന്ന നിമിഷം കഴിയുമ്പൊഴക്ക വാതിൽ മാടത്തിൽ ആൾക്കൂട്ടമായി- കഴകക്കാരൻ വാര്യരും മാരാനുമാണ ആദ്യം

അകായിൽ നിന്ന വന്നാത.

വായ്യര—(ശാസ്ത്രികളൊട)എന്താണ ശാസ്ത്രികഠം സ്വാമി ഇന്ന പൂവരങ്ങിൽ നാടകം വായനയും മററും ഇല്ലെന്ന തൊന്നുന്നു- തിരക്കതന്നെ- കൊളവക്കിൽ ജനക്കൂട്ടം-നമ്പൂരിപ്പാട അമ റെത്ത കഴിക്കുന്നു- സംബന്ധം ഇന്നതന്നെ ഉണ്ടാവുമൊ എ ന്ന ശാസ്ത്രികഠം വല്ലതും അറിഞ്ഞുവൊ.

ശാസ്ത്രികഠ—ഞാൻ ഒന്നും അറിഞ്ഞില്ലപ്പാ- ഞാൻ കുറെ ഉറ ങ്ങട്ടെ.

അപ്പൊഴക്ക ശാന്തിക്കാരൻ എമ്പ്രാന്തിരിയും ഒരു രണ്ട മൂ ന്ന നമ്പൂരിമാരും ഒന്ന രണ്ട പട്ടന്മാരും കൂടി ഒരു കൂട്ടായ്മക്കവച്ച ക്കാര കടക്കമ്പൊലെ വടക്കെ വാതിൽ മാടത്തിൻെറ വടക്കെ വാതിലിൽ കൂടി നിലവിളിയും കൂക്കിയും ആയി കടന്ന വരുന്ന ത കണ്ടു- സംസാരം എല്ലാം നമ്പൂരിപ്പാട്ടിനെപ്പററിത്തന്നെ.

എമ്പ്രാൻ—നമ്പൂരിപ്പാട ബഹു സുന്ദരൻ- ഞാൻ കണ്ടു എത്ര വ യസ്സായൊ.

ഒരു നമ്പൂരി—വയസ്സ അമ്പതായി കാണണം.

മറെറാരു നമ്പൂരി—ഛീ! അത്രയൊന്നുമില്ലാ- നാല്പത നാല്പത്ത ഞ്ചായി കാണണം.

ഒരുപട്ടര—എത്ര വയസ്സായാലും ഇന്ദുലെഖക്ക ബൊധിക്കും- എ ന്ത കുപ്പായങ്ങഠ- എന്ത ഡീക്ക- വിചാരിച്ച കൂടാ- ഞാൻ അനന്തശയനത്ത രാജാവിന കൂടി ഠരം മാതിരി കുപ്പായം ക ണ്ടില്ലാ.

മറെറാരു നമ്പൂരി—ആ കുപ്പായവും പുറപ്പാടും തന്നെ ഉള്ളു- ഇ ല്ലത്ത ദ്രവ്യവും അനവധി ഉണ്ടു- നമ്പൂരി ആഠ കമ്പക്കാര നാണ- ഒരു സ്ഥിരതയും തൻെറടവുമില്ലാ- ആ ഇന്ദുലെഖ യെ ഠരം കമ്പക്കാരന കൊണ്ടു കൊടുക്കുന്നുവെല്ലൊ- സം ബന്ധം ഇന്ന തന്നെയൊ.

എമ്പ്രാൻ—അത ശാസ്ത്രികളൊട ചൊദിച്ചാലറിയാം- ശാസ്ത്രിക

ാം ഇന്ദുലെഖയുടെ ഇഷ്ടനാണ. എ- ശാസ്ത്രികളെ പകൽ ഒ
റങ്ങുകയാണ- ഒറങ്ങരുത എണിക്കു.

ശാസ്ത്രികാം കണ്ണടച്ച ഉറക്കം പൊലെ കിടന്നിരുന്നു- എ
മ്പ്രാന്തിരിയുടെ വിളികൊണ്ട നിവൃത്തി ഇല്ലാതെ ആയപ്പൊാം
എണീട്ട കുത്തിരുന്നു.

എമ്പ്രാൻ—ഇന്ദുലെഖക്ക സംബന്ധം ഇന്നു തന്നെയൊ.

ശങ്കരശാസ്ത്രികാം—ഞാൻ ഒരു സംബന്ധവും അറിയില്ലാ—എ
ന്നപറഞ്ഞ ശാസ്ത്രികാം അമ്പലത്തിൽനിന്നഎറങ്ങിപ്പൊയി.

നമ്പൂരിപ്പാടിന്റെ വരവ കഴിഞ്ഞ ഉടനെ പൂവള്ളി വീട്ടി
ൽ വെച്ച അവിടെ ഉള്ളവർ തമ്മിൽ തന്നെ അന്യൊന്യം വള
രെ പ്രസ്താവങ്ങാം ഉണ്ടായി.

കുമ്മിണിഅമ്മ—ചാത്തരെ ഇങ്ങിനെ കെമനായിട്ട ഒരാളെ ഞാ
ൻ കണ്ടിട്ടില്ലാ- അദ്ദെഹത്തിനെ കണ്ടിട്ട എന്റെ കണ്ണ മ
ഞ്ഞളിച്ചു പൊയി.

ചാത്തരമെനവൻ—അദ്ദെഹത്തിന്റെ കുപ്പായം കണ്ടിട്ട എ
ന്ന പറയിൻ.

കുമ്മിണിഅമ്മ—അതെന്തൊ എന്റെ വയസ്സിൻ കീഴിൽ ഒരം
മാതിരി പുറപ്പാട കണ്ടിട്ടില്ലാ- ദിവാൻജി വലിയമ്മാമനെ
കണ്ട ഓൎമ്മകൂടി ഉണ്ട എനിക്ക- അദ്ദെഹത്തിനും കൂടി ഈ
മാതിരി പുറപ്പാട ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല- ഇന്ദുലെഖയുടെ ഭാഗ്യം
നൊക്ക- അവാം അതിനമാത്രം കെമിതന്നെ- എന്നാലും മാ
ധവനെ വിചാരിക്കുമ്പൊാം എനിക്ക വ്യസനം.

ചാത്തരമെനവൻ—എന്താണ വ്യസനം.

കുമ്മിണിഅമ്മ—വ്യസനിക്കാനൊന്നുമില്ല- ഇത്ര വലിയ ആാം
വന്നാൽ മാധവന ഒന്നും പറയാൻ പാടില്ലാ ശരിതന്നെ-എ
ന്നാലും എനിക്ക അവനെ വിചാരിച്ച ഒരു വ്യസനം.

ചാത്തരമെനവൻ—അമ്മക്ക പ്രാന്താണ- ഒരം നമ്പൂരിപ്പാട്ടി
ലെക്ക ഈ ജന്മം ഇന്ദുലെഖയെ കിട്ടുകയില്ലാ- ഇന്ദുലെഖ മാ

ധവനതന്നെ- ഇതൊക്ക വലിയമ്മാമന്റെ ഒരു കമ്പക്കളി.

കുമ്മിണിഅമ്മ—നിണക്കാണ ഭ്രാന്ത.

അടുക്കളയിലും കുളപ്പുരയിലും കുള വക്കിലും ഉള്ള പ്രസ്താവങ്ങ‌ൾ പലെ വിധംതന്നെ.

കുളവക്കിൽനിന്ന സമീപവാസിയായ ഒരു ചെറുപ്പക്കാരനൊട മറ്റൊരു ചെറുപ്പക്കാരൻ—ഹെ- എന്താണെടൊ ഒരം നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ പെര.

മറ്റെവൻ—കണ്ണിൽ മൂക്കില്ലാത്ത വസൂരിനമ്പൂരിപ്പാട എന്നാണത്രെ.

പെര നന്നായില്ലാ നിശ്ചയം.

പെരല്ലാ കാൎയ്യം പണമല്ലെ- മനക്കൽ ആനച്ചങ്ങല പൊന്നുകൊണ്ടാണത്രെ. പിന്നെ മൂക്കില്ലാഞ്ഞാലെന്താണ- വസൂരിയായാലെന്താണ.

എന്ത പണമുണ്ടായാലും ഇന്ദുലെഖ മാധവനെ തള്ളിക്കളഞ്ഞതകൊണ്ട ഞാൻ എനി അവളെ ബഹുമാനിക്കയില്ലാ. മാധവൻ മാത്രമാണ അവ‌ൾക്ക ശരിയായ ഭൎത്താവ.

മാധവന പൊന്നുകൊണ്ട ആനച്ചങ്ങലയുണ്ടൊ- താനെന്ത ഭൊഷത്വം പറയുന്നുവെടൊ- പെണ്ണുങ്ങ‌ൾക്ക പണത്തിന്മീതെ ഒന്നുമില്ലാ.

ഇവളെ കൊച്ചകൃഷ്ണമെനവൻ കൊണ്ടുപൊയി ഇംക്ലീഷ പഠിപ്പിച്ചതുംമററും വെറുതെ- ഇംക്ലീഷ പഠിച്ചതകൊണ്ട ഇപ്പൊ‌ൾ എന്താ വിശെഷം കണ്ടത. ഇംക്ലീഷ പഠിക്കുന്നതും പണത്തിന്നതന്നെ.

മാധവൻ ഒരം വൎത്തമാനം കെ‌ൾക്കുമ്പൊ‌ൾ എന്ത പറയുമൊ.

മാധവൻ ശിശുപാലന്റെ മാതിരി ക്രൊധിക്കും- എന്നിട്ട എന്ത ഫലം-ഇന്ദുലെഖ മൂക്കില്ലാത്ത വസൂരി നമ്പൂരിപ്പാട്ടൊടുകൂടി സുഖമായിരിക്കും.

ഈ നമ്പൂരിപ്പാടിന്റെ ഇല്ലപ്പേരൊട്ടു പഠിറി- കുറെ മുമ്പ കുളിച്ചുപൊവുമ്പൊറം ഞാൻ അടുത്ത കണ്ടു- മുഷ്കാ കാണാനെ ഇല്ല- മുഖം ഒരു കലം കമിഴ്ത്തിയ മാതിരി- ഛീ! ഇന്ദുലെഖക്ക ഇങ്ങിനെ യൊഗം വന്നുവെല്ലൊ- ഇയാളുടെ പണവും പുല്ലും എനിക്ക സമമാണ. ആ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവനെ പൊലെ ഞാൻ ഇന്ദുലെഖയുടെ അമ്മാമൻ ആയിരുന്നുവെങ്കിൽ ഞാൻ അവളെ ഒരിക്കലും ഠരം വസൂരിക്ക കൊടുക്കുകയില്ല.

ഇന്ദുലെഖക്ക മനസ്സാണെങ്കിലൊ.

എന്നാൽ നിവൃത്തിയില്ല-ഇന്ദുലെഖക്ക മനസ്സുണ്ടാവുമൊ. പഞ്ചുമെനവന്റെ നിർബ്ബന്ധത്തിന്മെലാണ ഇത നടക്കുന്നത എന്നും കെട്ടു.

ആ പഞ്ചുമെനവന എനിയും ചാവരുതെ- എന്തിന ആ പൂവള്ളിവീട്ടിൽ ഉള്ള സകല മനുഷ്യരെയും ചീത്ത പറഞ്ഞ ഉപദ്രവിച്ചുംകൊണ്ട കിടക്കുന്നു- കഷ്ടം! ഇന്ദുലെഖക്ക ഇങ്ങിനെ ഒരു വിരൂപൻ വന്നു ചെർന്നുവല്ലൊ.

നിശ്ചയിക്കാറായില്ലെടൊ- ഇന്ദുലെഖ സമ്മതിക്കുമൊ- എന്താണ നിശ്ചയം- ഒരു സമയം സമ്മതിച്ചില്ലെങ്കിലൊ.

പഞ്ചുമെനവൻ തല്ലി പുറത്താക്കും- മാധവൻകൂടി ഇവിടെ ഇല്ലാ- പിന്നെ ഇന്ദുലെഖക്ക ഠരം ജന്മം നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ സമ്മതമല്ലാതെ വരികയില്ലാ- ഇത്ര ദ്രവ്യസ്ഥനായിട്ട ഠരം രാജ്യത്ത ആരുമില്ലത്രെ. വലിയ ആഢ്യനുമാണ- പിന്നെ എന്ത വെണം. മാധവൻ ഇപ്പൊഴും ഇസ്കൂളിൽ പഠിക്കുന്ന കുട്ടിയല്ലെ.

മാധവനും ഇന്ദുലെഖയുമായി വളരെ സെവയായിട്ടാണെന്ന ഞാൻ കെട്ടിട്ടുണ്ട.

അതൊന്നും എനി കാണുകയില്ലാ- മാധവന ശൃംഗാരദശ ഉണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ അത കഴിഞ്ഞു-നിശ്ചയം-സംശയമില്ല.

എന്ത കഴുവെങ്കിലും ആവട്ടെ—എന്ന പറഞ്ഞാഠരം സംസാ

രിച്ചതിൽ ഒരാൾ കുളിപ്പാനും മറെറവൻ അവന്റെ വീട്ടിലെ ക്കും പൊയി.

പൂവരങ്ങിൽവെച്ചതന്നെ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെകുറിച്ച പലരും പല വിധവും സംസാരിച്ചു- മദിരാശിയിൽനിന്ന കത്ത കിട്ടിയ ശെഷം ഇന്ദുലെഖക്ക വളരെ സന്തൊഷവും ഉത്സാഹവും ഉണ്ടായി എന്ന മുമ്പ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടെല്ലൊ- ഒരം സന്തൊഷത്തിന്റെയും ഉത്സാഹത്തിന്റെയും കാരണം അറിയാത്ത ചില ഭൃത്യന്മാരും ദാസികളും മററും ഇന്ദുലെഖയുടെ ഉത്സാഹവും സന്തൊഷവും നമ്പൂരിപ്പാട വന്നതിനാലുണ്ടായതാണെന്ന നിശ്ചയിച്ചു- കുഞ്ഞിക്കുട്ടിഅമ്മയുടെ ദാസി പാറു മുകളിൽ എന്തൊ ആവശ്യത്തിന്ന പൊയിരുന്നു- അപ്പൊൾ ഇന്ദുലെഖയെക്കണ്ടു- ഇന്ദുലെഖ ചിറിച്ചുംകൊണ്ട—

എന്താ പാറു- നിന്റെ സംബന്ധക്കാരൻ വരാറില്ലെ ഇയ്യിടെ.

പാറു—അയാള ആറെഴ മാസമായി കളത്തിൽതന്നെയാണ താമസം- അവിടെ വെറെയൊരു സംബന്ധം വെച്ചിട്ടുണ്ടൊൽ- കണ്ടര നായര പറഞ്ഞു.

ഇന്ദുലെഖാ—ആട്ടെ നിണക്ക വെറെ ഒരാളെ സംബന്ധം ആക്കട്ടെ.

പാറു—എനിക്ക ആരും വെണ്ടാ- എന്റെ കഴുത്തിലത്തെ താലി മുറിഞ്ഞ കിടക്കുന്നു അമ്മെ- നാല മാസമായിട്ട ഞാൻ കഴുത്തിൽ ഒന്നും കെട്ടാറില്ലാ- വലിയമ്മയൊട ഞാൻ വളരെ പറഞ്ഞു- എന്ത ചെയ്തിട്ടും നന്നാക്കിച്ച തരുന്നില്ലാ- ഞാൻ എന്ത ചെയ്യും.

ദാസിയുടെ ഒരം സങ്കടം കെട്ടപ്പൊൾ ഇന്ദുലെഖ തന്റെ ഒരു പെട്ടി തുറന്ന അതിൽനിന്ന ഒരു എട്ട പത്ത ഉറുപ്പിക വിലക്ക പൊരുന്ന ഒരു താലി എടുത്ത ഒരു ചരടിന്മെൽ കൊൎത്ത പാറുവിന്റെ വക്കൽ കൊടുത്തു.

ഇന്ദുലെഖാ—ഇതാ ഈ താലി കെട്ടിക്കൊള്ളു- താലി ഇല്ലാഞ്ഞിട്ട സങ്കടപ്പെടെണ്ടാ.

പാറു സന്തൊഷംകൊണ്ട കരഞ്ഞു പൊയി- താലിയും വാങ്ങി ഉടനെ താഴത്തിറങ്ങി വന്ന ശെഷം എല്ലാവരൊടും തനിക്ക കിട്ടിയ സമ്മാനത്തിന്റെ വൎത്തമാനം അതി ഘൊഷമായി പറഞ്ഞു തുടങ്ങി. കുഞ്ഞിക്കുട്ടി അമ്മ പാറുവെ വിളിച്ചപ്പൊൾ പാറു പുതിയ ഒരു താലി കെട്ടിയത കണ്ടു.

കുഞ്ഞിക്കുട്ടി അമ്മ—നിണക്ക ഒരം താലി എവിടുന്ന കിട്ടി.

പാറു—ഞാൻ മുകളിൽ പൊയപ്പൊൾ ചെറിയമ്മ തന്നതാണ.

കുഞ്ഞിക്കുട്ടി അമ്മ—ഇന്ദുലെഖയൊ.

പാറു—അതെ.

കുഞ്ഞിക്കുട്ടിഅമ്മ—എന്താ ഇന്ദുലെഖക്ക വളരെ സന്തൊഷമുണ്ടൊ ഇന്ന- എങ്ങിനെ ഇരിക്കുന്നു ഭാവം.

പാറു—ബഹു സന്തൊഷം-സന്തൊഷമില്ലാതെയിരിക്കുമൊ വലിയമ്മെ-ഇങ്ങനത്തെതമ്പുരാൻസംബന്ധത്തിന്നവരുമ്പൊൾ.

ഇങ്ങിനെ ഇവർ സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പൊൾ ഇന്ദുലെഖയെ ഒന്ന കണ്ടുകളയാം എന്ന നിശ്ചയിച്ച ശങ്കരശാസ്ത്രികൾ ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളികയിന്മെൽ പൊവാൻ ഭാവിച്ചു പൂവരങ്ങിൽ നാലകെട്ടിൽ കയറി വരുന്നത കുഞ്ഞിക്കുട്ടി അമ്മ കണ്ടു- ശാസ്ത്രികളെ വിളിച്ചു.

കുഞ്ഞിക്കുട്ടിഅമ്മ—ശാസ്ത്രികൾ എന്താണ ഇപ്പൊൾ വന്നത.

ശാസ്ത്രികൾ—വിശെഷിച്ച ഒന്നുമില്ലാ- ഇന്ദുലെഖയെ ഒന്ന കാണണമെന്ന വെച്ച വന്നതാണ.

ഒരം ശാസ്ത്രികൾ മാധവന്റെ വലിയ ഇഷ്ടനാണെന്ന കുഞ്ഞിക്കുട്ടി അമ്മ അറിയും.

കുഞ്ഞിക്കുട്ടിഅമ്മ—ഇപ്പൊൾ അങ്ങട്ട പൊണ്ടാ- നമ്പൂരിപ്പാടും മററും അമറെത്ത കഴിഞ്ഞ എഴുന്നെള്ളാറായി- അമ്പലത്തിലെക്കതന്നെ പൊവുന്നതാണ നല്ലത.

ശാസ്ത്രികാ—അങ്ങിനെയാട്ടെ- നമ്പൂരിപ്പാട സംബന്ധം നി ശ്ചയിച്ചു ആയിരിക്കും.

കുഞ്ഞിക്കുട്ടിഅമ്മ—അതിനെന്ത സംശയം- എന്താ ശാസ്ത്രികാ ക്ക രസമായില്ലെ- ഇതിൽപരം കെമനായിട്ട ഇന്ദുലെഖക്ക എനി ആരാണ ഒരു ഭൎത്താവ വരാനുള്ളത.

ശാസ്ത്രികാ—ശരിതന്നെ- ശരിതന്നെ.

കുഞ്ഞിക്കുട്ടിഅമ്മ—ഇന്ദുലെഖക്കും വളരെ സന്തൊഷമായിരി ക്കുന്നു- നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ കാണാൻ വഴകി നില്ക്കുന്നു- പെണ്ണി ന എന്തൊ ബഹു ഉത്സാഹം- ഠാം പാറു താലികെട്ടാതെ ഇ ന്ന മുകളിൽ കയറി ചെന്നിട്ട ഇതാ ഒരു ഒന്നാന്തരം താലി പാറുവിന ഇപ്പൊാ കൊടുത്തുവത്രെ- ബഹു ഉത്സാഹം- ഞാ ൻ ആദ്യം എന്തൊ കുറെ പെടിച്ചു- ഠംശ്വരാധീനംകൊണ്ട എല്ലാം ശരിയായി വന്നു- കാരണവന്മാരുടെ അനുഗ്രഹം കൊണ്ട എല്ലാം ശരിയായി വന്നു.

ശാസ്ത്രികാ—എന്തിനാണ ആദ്യം പെടിച്ചത- പെടിക്കാൻ കാര ണമെന്ത.

കുഞ്ഞിക്കുട്ടിഅമ്മ—അതൊ- നിങ്ങാ അറിയില്ലെ, മാധവനും ഇന്ദുലെഖയുമായി വലിയ സ്നെഹമല്ലെ- അത വിട്ട കിട്ടുവാ ൻ പ്രയാസമായാലൊ എന്ന ഞാൻ പെടിച്ചു- ഗൊവിന്ദൻകു ട്ടിയുടെ അച്ഛനും പെടിച്ചിരുന്നു- എനി ആ പെടി ഒന്നും ഞ ങ്ങാക്കില്ലാ- മാധവനും നമ്പൂരിപ്പാട്ടുമായാലത്തെ ഭെദം എ ത്ര ഉണ്ട- ശാസ്ത്രികളെ നിങ്ങാതന്നെ പറയിൻ.

ശാസ്ത്രികാ—വളരെ ഭെദം ഉണ്ട- വളരെ ഭെദമുണ്ട- സംശയ മില്ലാ- ഞാൻ പൊണു.

എന്നും പറഞ്ഞ ശാസ്ത്രികാ വളരെ സുഖക്കെടൊട്ട കൂടി അവിടെനിന്നഎറങ്ങി-വഴിയിൽവെച്ചപൂവരങ്ങിലെക്കുള്ള നമ്പൂ രിപ്പാട്ടിലെ ഘൊഷയാത്ര കണ്ടു. സ്വൎണ്ണപ്പകിട്ട എളവെയിലിൽ കണ്ട ശാസ്ത്രികളുടെ കണ്ണു ഒന്ന മഞ്ഞളിച്ചുപൊയി. ശാസ്ത്രികാ

അരയാൽ തറമെൽ കയറി ഇരുന്ന വിചാരം തുടങ്ങി.

"കഷ്ടം! എനി ഒരം കാൎയ്യത്തിൽ അധികം സംശയമില്ലാ "ത്തത പൊലെ തന്നെ തൊന്നുന്നു- മാധവൻ എത്ര വ്യസന "പ്പെട്ടും- ഒരം മഹാപാപി ഇന്ദുലെഖ ഇത്ര കഠിനയായി പൊ "യെല്ലൊ! എന്ത കഠിനം- പണം ആക്കധികം അവര ഭൎത്താ "വ എന്ന വെക്കുന്ന ഒരം ചണ്ടിനായന്മാരുടെ പെണ്ണുങ്ങൾക്ക "എന്താണ ചെയ്യക്കൂടാത്തത- ആ മാധവന്റെ ബുദ്ധിക്ക സദൃ "ശമാണ ഒരം അസത്തിന്റെ ബുദ്ധിയെന്ന ഞാൻ വിചാരിച്ച "പൊയല്ലൊ-കഷ്ടം! എന്ത ചെയ്യാം-ആ കുട്ടിയുടെ പ്രാരബ്ധം"

ഇങ്ങിനെ ഓരൊന്ന വിചാരിച്ചുംകൊണ്ടിരിക്കുമ്പൊൾ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ പൂവരങ്ങിൽ കൊണ്ടാക്കി വെററിലപ്പെട്ടിക്കാരൻ ഗൊവിന്ദനും നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ ഒരു കുട്ടിപ്പട്ടരുംകൂടി അരയാൽ തറക്കൽ വന്ന നിന്നു.

ശാസ്ത്രികൾ—നിങ്ങൾ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ കൂട വന്നവരൊ.

ഗൊവിന്ദൻ—അതെ.

ശാസ്ത്രികൾ—നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക ഇവിടെ എത്ര ദിവസം താമസം ഉണ്ട.

ഗൊവിന്ദൻ—ഇന്നും നാളെയും നിശ്ചയമായും ഉണ്ടാവും- മററനാൾ എഴുന്നെള്ളുമെന്ന തൊന്നുന്നു- കൂടത്തന്നെ കൊണ്ടു പൊവുന്നു.

ശാസ്ത്രികൾ—എന്തൊന്ന കൊണ്ടുപൊവുന്നു.

ഗൊവിന്ദൻ—ഭാൎയ്യയെ.

ശാസ്ത്രികൾ—സംബന്ധം ഇന്നതന്നെയൊ.

ഗൊവിന്ദൻ—ഒരു സമയം ഇന്നതന്നെ- അല്ലെങ്കിൽ നാളെ ആവാനും മതി.

ശാസ്ത്രികൾ—നമ്പൂരിപ്പാട്ടന്ന വെളി കഴിച്ചിട്ടില്ലാ- അല്ലെ.

ഗൊവിന്ദൻ—അനുജന്മാര രണ്ടു തമ്പുരാക്കന്മാര വെളി കഴിച്ചിട്ടുണ്ട.

ശാസ്ത്രികാ—നമ്പൂരിപ്പാട ആാ നല്ല കാൎയ്യസ്ഥനൊ.

ഗൊവിന്ദൻ—ഒന്നാന്തരം കാൎയ്യസ്ഥനാണ- ഇതുപൊലെ ആ മനക്കൽ ഇതവരെ ആരും ഉണ്ടായിട്ടില്ല- അതി കെമനാണ- തമ്പുരാൻ ഇവിടെ എഴുന്നെള്ളി ൪രം സംബന്ധം കഴിക്കുന്നത ൪രം തറവാട്ടിന്റെയും പഞ്ചുമെനവന്റെയും മഹാ ഭാഗ്യം- ഇങ്ങിനെ നായന്മാരുടെ വീടുകളിൽ ഒന്നും തമ്പുരാൻ എഴുന്നെള്ളാറെ ഇല്ല.

എന്ന പറഞ്ഞ ഗൊവിന്ദൻ അവിടെ നിന്ന അമ്പലത്തിലെക്കൊമറെറാ പൊയി-കുട്ടിപ്പട്ടര പിന്നെയും അവിടെ ഇരുന്നു.

ശാസ്ത്രികാ—(കുട്ടിപ്പട്ടരൊട) തന്റെ ഗ്രാമം ഏതാണ.

കുട്ടിപ്പട്ടര—ഗൊവിന്ദരാജപുരം.

ശാസ്ത്രികാ—എത്ര കാലമായി നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ കൂടെ.

കുട്ടിപ്പട്ടര—ആറ സംവത്സരമായി- ഇതവരെ ഒരു കാശ മാസ്സപ്പടി തന്നിട്ടില്ല-ഒരു പ്രാവശ്യം ബുദ്ധി മുട്ടിച്ചിട്ട അമ്പത ഉറുപ്പിക തന്നു-അത രണ്ട ദിവസം കഴിഞ്ഞപ്പൊാ അങ്ങട്ടതന്നെ വാങ്ങി. പിന്നെ ഇതവരെ ഒന്നും തന്നിട്ടില്ല- വല്ലതും കിട്ടിയാൽ കടന്ന പൊയ്ക്കൂളയാമായിരുന്നു- പണത്തിന്ന ചൊദിച്ചാൽ പലിശ കൂട്ടി തരാമെന്ന പറയും. ഇയാാ മഹാ കമ്പക്കാരനാണ- ഒരു ഇരിപത സംബന്ധത്തൊളം ഇപ്പൊാ ഉണ്ട. ഈ രണ്ട മാസത്തെക്ക ഓരൊ സ്ത്രീ- മനവക ഒരു കാൎയ്യവും ഇയാാ നൊക്കാറില്ല- ആ ചെക്കൻ ഗൊവിന്ദൻ ഇപ്പൊാ പറഞ്ഞു ഇയ്യാാ നായന്മാരുടെ വീട്ടിൽ പൊവ്വാറെ ഇല്ലെന്ന- എന്ത കളവാണ- പെണ്ണുള്ള സകല വീടുകളിലും കടന്ന പൊവും- കയ്യിൽ ഒരു സമയവും ഒരു കാശപൊലും ഉണ്ടാവുകയില്ല- രണ്ടമൂന്ന മാപ്പിളമാര കടം കൊടുക്കാൻ തെയ്യാറായിട്ടുണ്ട- നൂററിനഞ്ച പലിശവെക്കും- ൪രം വിഡ്ഢ്യാൻ പണം കിട്ടെണ്ടുന്ന ബദ്ധപ്പാട്ടിൽ എന്തെങ്കിലും എഴുതി കൊടുക്കും- ഒടുവിൽ വസ്തു ചാൎത്തിതണ്ടി വരും- ഇങ്ങിനെ ഇയാാ ദ്രവ്യം

മുടിക്കുന്നത അസാരമൊ- ഇപ്പൊൾ വരുമ്പൊൾ മന്ത്രവാ
ഷ്പിക ന്യൂററിനഞ്ച പലിശക്ക കടം വാങ്ങീട്ടാണ പൊന്നത-മ
ഹാ വല്ലാത്ത കമ്പമാണ.

ശാസ്ത്രികൾ—ആട്ടെ- സ്വാമിദ്രൊഹമായി പറയെണ്ടാ- ആൾ
അദ്ദെഹം ഏത മാതിരിയെങ്കിലും ആവട്ടെ- ഞാൻ ഇതൊ
ന്നും തന്നൊട ചൊദിച്ചില്ലെല്ലൊ- ഞാൻ കുളിപ്പാൻ പൊ
ണു—എന്ന പറഞ്ഞ ശാസ്ത്രികൾ കുളത്തിലെക്കും കുട്ടിപ്പട്ടര
മഠത്തിലെക്കും പൊയി.

പന്ത്രണ്ടാം അദ്ധ്യായം.

നമ്പൂരിപ്പാട്ടും ഇന്ദുലെഖയുമായി ഒന്നാമത ഉണ്ടായ സംഭാഷണം.

നമ്പൂരിപ്പാട കുളിയും ഊണും കഴിഞ്ഞ ഉടനെ കെശവൻനമ്പൂരി പഞ്ചുമെനവൻ തന്നൊട അറിയിപ്പാൻ പറഞ്ഞ വിവരം അറിയിച്ചു- പറയുമ്പൊൾ ചെറുശ്ശെരിനമ്പൂരിയും കൂട ഉണ്ടായിരുന്നു- തനിക്ക വന്ന ചിറി അടക്കിക്കൊണ്ട കെശവൻനമ്പൂരിയുടെ വാക്ക അവസാനിച്ച ഉടനെ പറയുന്നു.

ചെറുശ്ശെരിനമ്പൂരി__അങ്ങിനെതന്നെയാണ വെണ്ടത- "കവിതാ വനിതാ ചൈവ സ്വയമെവാഗതാ വരാ" എന്നാണ പ്രമാണം- പിന്നെ ഇന്ദുലെഖ വരുമൊ എന്നുള്ളതിന്ന എനിക്ക അണുമാത്രവും സംശയമില്ലാ.

കെശവൻനമ്പൂരി__അതിൽ രണ്ട പക്ഷമില്ലാ- എനി അങ്ങൊട്ട ഒന്ന എറങ്ങുന്നതാണ നല്ലത എന്ന തൊന്നുന്നു- നെരം നാലമണിയായിട്ടെ ഉള്ളു.

നമ്പൂരിപ്പാട__ഓ- പൊവുക- ചെറുശ്ശെരി ഞാൻ കുപ്പായം ഇട്ടുകളയാം- നെരത്തെത്തെ കുപ്പായം എനിക്ക വളരെ ചെച്ച് തൊന്നി- വെയിലത്ത പല്ലക്കിൽനിന്ന ഇറങ്ങിയപ്പൊൾ ബഹു പ്രഭ എനിക്കതന്നെ തൊന്നി.

ചെ__അതിന്ന എന്താസംശയം-വാരക്ക തൊണ്ണൂററുറപ്പിക വിലയുള്ള പൊൻനീരാളമല്ലെ- ആ കുപ്പായംതന്നെ ഇടണം.

കുപ്പായവും തൊപ്പിയും ഉപ്പട്ടയും മൊതിരങ്ങളും സ്വർണ്ണക്കമിഴമെതിയടിയും മററും ഇട്ടുംകൊണ്ട നമ്പൂരിപ്പാട ചെറുശ്ശെരിയൊട്ടും കെശവൻനമ്പൂരിയൊട്ടും ഭൃത്യവർഗ്ഗങ്ങളൊട്ടും വഴിയിൽ അവിടവിടെനിന്നചെൎന്ന ആളുകളൊട്ടും കൂടി പൂവരങ്ങത്ത

പൂമുഖത്തിൻെറ മുമ്പിലായി. ഉടനെ പഞ്ചുമെനൊൻ എറങ്ങി വന്ന നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ കൂട്ടിക്കൊണ്ട നാലകത്തെക്ക പൊയി ഒ രു വലിയ കസാലമെൽ ഇരുത്തി പഞ്ചപുച്ഛമടക്കി നിന്നു.

നമ്പൂരിപ്പാട—ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളിക ഇതൊട തൊട്ടിട്ടതന്നെ യൊ.

പഞ്ചുമെനവൻ—റാൻ- അതെ, ൟ തെക്കെ അകത്തെ പടി ഞ്ഞാറെ വാതിലിൽകൂടി എറങ്ങിയാൽ ആ മാളികയാണ.

എന്നാൽ ആ മാളികയിലെക്ക എഴുന്നെള്ളാം എന്നും കെ ശവൻനമ്പൂരി എവിടെ എന്നും പഞ്ചുമെനൊൻ പറയുമ്പൊഴ ക്ക കെശവൻനമ്പൂരി പുറത്തനിന്ന ഓടി വന്നു, ഞാൻഇന്ദുലെ ഖയെ ഒന്ന അറിയിച്ച വന്നകളയാമെന്ന പറഞ്ഞ ഓടി മാളിക യിലെക്ക ചെന്നു. അപ്പൊഠ ഇന്ദുലെഖ ഒരു എഴുത്ത എഴുതി ക്കൊണ്ടിരുന്നു- നമ്പൂരിയെ കണ്ടപ്പൊഠ കലശലായ ഉപദ്രവ ഭാവത്തൊടെ എഴുത്ത അവിടെ നിൎത്തി എഴനീററനിന്നു "എ ന്താണ എഴുന്നെള്ളിയത" എന്ന ചൊദിച്ചു.

കെ—ഊണ കഴിഞ്ഞ വന്നു- ഇന്ദുലെഖയെ കാണെണമെന്ന ആവശ്യപ്പെട്ട, വലിയച്ഛനും അദ്ദെഹവും ചുവട്ടിൽ ഉണ്ട- വരാൻ പറയട്ടെ.

ഇന്ദുലെഖ—വന്നൊട്ടെ.

കെ—അദ്ദെഹം വലിയ നമ്പൂരിപ്പാടാണ- ഇന്ദുലെഖക്ക സം സാരിക്കെണ്ട മാതിരിയൊക്ക അറിയാമല്ലൊ.

ഇ—എനിക്ക സംസാരിക്കെണ്ട മാതിരി അശെഷവും അറിഞ്ഞു കൂടാ. ഒരക്ഷരവും അറിഞ്ഞുകൂടാ- പക്ഷെ വരണ്ട അതാണ നല്ലത.

കെ—ഛീ! വരണ്ടെ-ഇന്ദുലെഖക്ക മനസ്സപൊലെ പറഞ്ഞൊള്ളൂ.

ഇ—അത തന്നെയാണ ഭാവിച്ചിരിക്കുന്നത.

കെശവൻനമ്പൂരി നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ വിളിക്കാൻ താഴത്തി റങ്ങി.

നമ്പൂരിപ്പാടെ കണ്ട സംസാരിച്ച ആ വിവരത്തെക്കുറിച്ച കൂടി നെരമ്പൊക്കായി പലതും മാധവന എഴുതാമെന്ന ഇന്ദുലെഖ നിശ്ചയിച്ച പകുതി എഴുതിയ കത്തും മററും എഴുത്തപെട്ടിയിൽ ഇട്ട പൂട്ടി- പൂട്ടിയ ഉടനെ പുറത്തളത്തിൽവന്ന ഒരു പരീക്ഷക്ക ഒരു ക്ലാസ്സിലെ കുട്ടി എഴുനീററ നില്ക്കുമ്പൊലെ പുറത്തളത്തിലെ ഒരു ചാരുപടിയും പിടിച്ച അവിടെ നിന്നു. കെശവൻനമ്പൂരി ഉടനെ താഴത്ത വന്ന "മുകളിലെക്ക പൊവാം" എന്ന പറഞ്ഞു- നമ്പൂരിപ്പാട എഴുനീററ നടന്നു. തെക്കെ അകായിലൊളം പഞ്ചുമെനൊനും പൊയി- പിന്നെ അയാൾ മടങ്ങി- അപ്പൊൾ:

കെ—ഇന്ദുലെഖക്ക ആചാരം പറവാനുംമററും അറിഞ്ഞുകൂടാ എന്ന പറഞ്ഞു.

ന—ഇതു ഒക്ക ഇങ്കിരിയസ്സുംമററുംപഠിച്ചിട്ട ഇത പഠിച്ചില്ലെ-എന്നൊട മെഘദന്തൻസായ്പകൂടി ആചാരം പറയും- ഇരിക്കട്ടെ എന്റെ ഭാൎയ്യയായാൽ ഞാൻ അതൊക്കെ പഠിപ്പിക്കും- ഇപ്പൊൾ എങ്ങിനെയെങ്കിലും പറയട്ടെ.

കെ—ശരി- അതതന്നെ വെണ്ടത- ഇവിടുത്തെ ബുദ്ധിവലിപ്പം വളരെ തന്നെ.

ന—എന്റെ ഭാൎയ്യയായ നിമിഷം ഞാൻ മാതിരി സകലവും മാററും.

ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു കൊണ്ട പൊൻകുമിഴമെതിയടിയും ഇട്ട കൊണിയിന്മെൽ കടാ- പടാ- എന്ന ശബ്ദിപ്പിച്ചും കൊണ്ട കൊണി കയറി പുറത്തളത്തിലെക്ക കടന്നപ്പൊൾ ചാരുപടിയും പിടിച്ച നില്ക്കുന്ന തരുണീരത്നമായ ഇന്ദുലെഖയെക്കണ്ടു- ആദ്യം ഒരു മിന്നൽപിണർ കണ്ണിലടിച്ചപൊലെ തൊന്നി- കണ്ണു മിഴിച്ച പിന്നെയും നൊക്കി- അതി സുന്ദരിയായ ഇന്ദുലെഖയുടെ ആപാദചൂഡം നിൎവ്വികാരനായി ഒന്ന നൊക്കി- നമ്പൂരിപ്പാട ഭ്രമിച്ച വലഞ്ഞു കഴഞ്ഞു പൊയി- ഒന്ന രണ്ട നിമിഷ നെരം

നിശ്ചഞ്ചലനായി നിന്നു "ഇങ്ങിനെ സൌന്ദൎയ്യംഇതവരെ ക "ണ്ടിട്ടില്ല- എന്റെ മഹാ ഭാഗ്യംതന്നെ- എന്നെ ഇവൾ കാമി "ക്കാതിരിക്കില്ലാ-എനിക്ക അന്യ സ്ത്രീ ഗമനം എനി ഇല്ലാ- ഇ "ന്ദുലെഖയെ ഒഴിച്ച ഞാൻ ഒരു സ്ത്രീയെയും സ്മരിക്കുക കൂടി ഇ "ല്ലാ- അതിന രണ്ട പക്ഷമില്ലാ" ഇങ്ങിനെയാണ ഇന്ദുലെഖ യുടെ സ്വരൂപം കണ്ട സുബൊധം വന്ന പിന്നെ സംഭാഷണം തുടങ്ങുന്നതിന മുമ്പിൽ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ മനസ്സിൽ വിചാരി ച്ചതും നിശ്ചയിച്ച ഉറച്ചതും.

ഇന്ദുലെഖ യാതൊരു ഭാവഭെദവും കൂടാതെ നമ്പൂരിപ്പാ ട്ടിലെ മുഖത്ത നൊക്കിക്കൊണ്ട നിന്നു- തുറിച്ച നൊക്കിക്കൊ ണ്ട നിന്നു എന്ന പറയാൻ പാടില്ലാ- തുറിച്ച നൊക്കാൻ ഇന്ദു ലെഖക്ക അറിഞ്ഞുകൂടാ. കെശവൻനമ്പൂരി ഉടനെ ഒരു കസാ ല നീക്കിവെച്ച അതിന്മെൽ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ ഇരുത്തി താഴ ത്തിറങ്ങി. നമ്പൂരിപ്പാട കസാലമെൽ ഇരുന്ന പിന്നെയും ഇന്ദു ലെഖയുടെ മുഖത്തതന്നെ കണ്ണു പറിക്കാതെ നൊക്കി- ഇന്ദുലെ ഖയും നൊക്കിക്കൊണ്ട തന്നെ നിന്നു- ഒടുവിൽ.

ന—ഞാൻ വന്നപ്പൊൾ താഴെ ഉണ്ടായിരുന്നു- ഇല്ലെ, കണ്ടത പൊലെ തൊന്നി—എന്ന പറഞ്ഞ കവിൾത്തടം കവിഞ്ഞ നീണ്ടിട്ട ഒരു മന്ദഹാസം ചെയ്തു.

ഇ—ഞാൻ അപ്പൊൾ താഴത്തില്ല.

"ഞാൻ" എന്ന പറഞ്ഞപ്പൊൾ നമ്പൂരിപ്പാട ഒന്ന ഞെ ട്ടി ഒരു നായരസ്ത്രീ തന്നൊട അങ്ങിനെ ഇതവരെ പറഞ്ഞിട്ടി ല്ലാ. പക്ഷെ ഠരം ന്യൂനഭങ്ങളൊന്നും ക്ഷണികനെരവും നിന്നി ല്ലാ- ഇന്ദുലെഖയുടെ സൌന്ദൎയ്യം കണ്ട നമ്പൂരി വലഞ്ഞ മററു ള്ള സകല അഭിമാനവും മറന്നുപൊയിരിക്കുന്നു.

ന—താഴത്ത വന്നതെ ഇല്ലെ.

ഇ—വന്നതെ ഇല്ലാ.

ന—അതെന്തെ.

ഇ—ഒന്നും ഉണ്ടായിട്ടില്ലാ.

ന—ആദ്യം വരാൻ നിശ്ചയിച്ച ദിവസം സംഗതിവശാൽ പുറപ്പെടാൻ തരമായില്ലാ- ആ വിവരത്തിന്ന എഴുത്തയച്ചു- എഴുത്ത കണ്ടില്ലെ.

ഇ—ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ലാ.

ന—കറുത്തെടം കാണിച്ചില്ലെ.

ഇ—നമ്പൂരി എന്നെ കാണിച്ചിട്ടില്ലാ.

ന—കറുത്തെടം മഹാ വിഡ്ഢിതന്നെ- അന്ന ഞാൻ പുറപ്പെട്ടദിവസം ഒരു ഏലമല കരാറകാരൻ മക്ഷൊമൻസായ്പ വന്നിരുന്നു- എമ്പതിനായിരം ഉറുപ്പികക്ക മല കരാർ കൊടുത്തു- ആ തിരക്കിനാലാണ അന്ന വരാഞ്ഞത- ഇന്ദുലെഖയെ കാണാൻ വഴകിക്കൊണ്ടിരുന്നു- പലരും പറഞ്ഞ കെട്ടിട്ടുണ്ട-കെട്ട നല്ല പരിചയം ഉണ്ട- ഇന്ദുലെഖ കറുത്തെടത്തിന്ന അമ്മക്ക ബാന്ധവം ആയതിന മുമ്പുണ്ടായ മകളായിരിക്കും.

ഇ—ആരുടെ മകൾ കറുത്തെടത്ത നമ്പൂരിയുടെയൊ- അല്ലാ- ഞാൻ നമ്പൂരിയുടെ മകളല്ലാ രാമവർമ്മരാജാവിന്റെ മകളാണ.

ന—അതെ അതെ- അതാണ ഞാൻ പറഞ്ഞത.

ഇ—എന്നാൽ ശരി.

നമ്പൂരിപ്പാട എനി താൻ എന്താണ പറയെണ്ടത- തനിക്ക പറയെണ്ട സംഗതി ഒന്നുണ്ടായിരുന്നു- അത എങ്ങിനെയാണ പറയെണ്ടത എന്ന കുറെ നിരൂപിച്ചിട്ട.

ന—ഇന്ദുലെഖയുടെ സൌന്ദൎയ്യത്തെക്കുറിച്ച കെട്ട കെട്ട എനിക്ക നിവൃത്തിയില്ലാതെയായി.

ഇ—എന്റെ സൌന്ദൎയ്യംകൊണ്ട ഇവിടെക്ക എന്താണ നിവൃത്തിയില്ലാതെ ആയത എന്ന എനിക്ക മനസ്സിലായില്ലാ.

ന—ഇന്ദുലെഖയുടെ വൎത്തമാനം കെട്ട കെട്ട മനവക കാൎയ്യങ്ങൾ യാതൊന്നും ഞാൻ നൊക്കാതെയായി.

ഇ—ഇത മഹാ കഷ്ടം! ഞാൻ മനവക കാൎയ്യങ്ങൾ ഇത്ര വിരൊധിയൊ- ഇതിന എന്താണ സംഗതി.

ന—ഇന്നലെ ചെറുശ്ശെരി ഒരു ശ്ലൊകം ചൊല്ലി- അത ഇന്ദുലെഖയൊട ചൊല്ലണം എന്ന എനിക്കൊരാഗ്രഹം- ഇന്ദുലെഖക്ക സംസ്കൃതത്തിൽ വില്പത്തി അല്ല ഇങ്കിരിയസ്സ പഠിപ്പാണ ഉള്ളത എന്ന കെട്ടു- സംസ്കൃതശ്ലൊകം ചൊല്ലിയാൽ അൎത്ഥം മനസ്സിലാവുമൊ.

ഇ—നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലാവാൻ പ്രയാസം.

ന—കുറെ വായിച്ച വില്പത്തിയായിരുന്നു വെണ്ടത.

ഇ—ശരി.

ന—ഞാൻ ഒരു ശ്ലൊകം ചൊല്ലാം- അൎത്ഥം മനസ്സിലാവുമൊ എന്ന നൊക്കു- മനസ്സിലായില്ലെങ്കിൽ ഞാൻ പറഞ്ഞുതരാം.

ഇ—അൎത്ഥം മനസ്സിലാവുന്ന കാൎയ്യം സംശയം.

ന—എന്നാൽ ഞാൻ പറഞ്ഞുതരാം.

ഇ—അങ്ങിനെയാവട്ടെ.

നമ്പൂരിപ്പാട ഒരു ശ്ലൊകം ചൊല്ലാൻ വിചാരിച്ചു-ശ്ലൊകം ഒന്ന രണ്ടെ തൊന്നുകയുള്ളു. വില്പത്തി ലെശമില്ലാത്തതിനാൽ മഹാ അബദ്ധമായിട്ടാണ തൊന്നുന്നത തന്നെ ചൊല്ലുമാറ-തൊന്നുന്നതിൽതന്നെ ചില പദങ്ങളും പാദങ്ങളും എടക്കിടെ മറന്നുപൊവും- പിന്നെയും തൊന്നും- ഇങ്ങിനെയാണ സ്ഥിതി. ശ്ലൊകം ചൊല്ലുവാൻ നിശ്ചയിച്ച നമ്പൂരിപ്പാട കുറെ വിചാരിച്ചു. ഒരു ശ്ലൊകം പകുതി തൊന്നി- അത ചൊല്ലുന്നു.

"ആസ്ഥാംപിയൂഷഭാവഃ സുമതിഗരജരള ഹാരീ പ്രസിദ്ധഃ"

പിന്നെ എന്താണ- തൊന്നുന്നില്ല. ചെറുശ്ശെരിയെ അറിയുമൊ? അറിയും എന്ന അയാൾ പറഞ്ഞു- അയാൾ എന്റെ കൂടത്തന്നെയാണ- എനിക്ക വെണ്ടപ്പൊൾ ഒക്കെ അയാളാണ ശ്ലൊകം ചൊല്ലാറ-എനിക്ക ഇത ഓൎമ്മവെക്കാനും മറവും മഹാ അസിദ്ധ്യം- പിന്നെ കാൎയ്യങ്ങളുടെ തിരക്കിൽ എന്ത ശ്ലൊകം-

എന്നാലും ഞാൻ ചൊല്ലിയ ശ്ലോകം ബഹു വിശെഷമായിരു ന്നു. എന്തൊ അനുസന്ധാനിച്ചു- നൊക്കട്ടെ.

"ആസ്താംപിയൂഷഭാവഃ സുമതിഗരജരളാ ഇതിപ്രസിദ്ധഃ"

ഇ—(ചിറിച്ചുംകൊണ്ടു) ബുദ്ധിമുട്ടണ്ടാ-ശ്ലോകം പിന്നെ ഓൎമ്മയാ ക്കീട്ടു ചൊല്ലാമെല്ലൊ.

ന—ഛീ! അതു പൊര- ഞാൻ ഒന്നാമതു ഇന്ദുലെഖയൊടു ചൊ ല്ലിയ ശ്ലോകം മുഴുവനാക്കാഞ്ഞാൽ പൊരാ- നൊക്കട്ടെ.

"ആസ്താം പിയൂഷഭാവഃ സുമതി ഗരജരളാ ഇതി പ്രസിദ്ധഃ"

ഓ- ഹൊ- തൊന്നി തൊന്നി—

"തല്ലാഭൊ പായഖിന്നാ പിചഗരളഹരൊ ഹെതുരുല്ലാസ ഭാവഃ"

എനിയത്തെ രണ്ടു പാദം അശെഷം തൊന്നുന്നില്ലാ- മുമ്പ തന്നെ തൊന്നുന്നില്ലാ- വിചാരിച്ചിട്ടു ഫലമില്ലാ.

"ആസ്താം പിയൂഷ ഭാവഃ"

ഓ- പിന്നെയും മറന്നുവൊ-ഇതു വലിയ വിഷമം. ഓ-ഹൊ- ഇല്ല, തൊന്നി.

"ആസ്താം പിയൂഷഭാവഃ സുമതി ഗരജരളാ ഇതി പ്രസി
"ദ്ധഃ തല്ലാഭൊ പായഖിന്നാ പിചഗരളഹരൊ ഹെതുരു
"ല്ലാസഭാവഃ"

ഇത്രത്തൊളം ചൊല്ലി പിന്നെ അശെഷം തൊന്നുന്നില്ലെ ന്നു പറഞ്ഞുംകൊണ്ടു നമ്പൂരിപ്പാടു എഴുനീററു കറുത്തെടത്തിനെ വിളിക്കാൻ കൊണിവാതുക്കൽ പൊയി "കറുത്തെടം കറുത്തെ ടം"എന്നു ഉറക്കെ വിളിച്ചു. കെശവൻനമ്പൂരി ഹാജരായി കൊ ണിച്ചുവട്ടിൽ സമീപം നില്ക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു- ഓടി എത്തി.

ന—കറുത്തെടം ചെറുശ്ശെരിയുടെ അടുക്കെ പൊയി "ആ സ്താം" എന്ന ശ്ലോകം മുഴുവനും ഒരു ഓലയിൽ എഴുതിച്ചു ഇ ങ്ങട്ടു കൊണ്ടുവരു- വെഗം വെണം.

കെശവൻ നമ്പൂരി ഓടിപ്പൊയി- ചെറുശ്ശെരി നാലുകെട്ടി

ൽ ഒരു കസാലമെൽ ഇരിക്കുന്നത കണ്ടു- അപ്പൊഴെക്ക കെശവൻ നമ്പൂതിരി "ആസ്സാം" എന്ന പദം മറന്നിരിക്കുന്നു.

കെ—ചെറുശ്ശെരി ഒരുശ്ലൊകം എഴുതിത്തരാൻപറഞ്ഞു നമ്പൂരി. അത വെഗം എഴുതിത്തരു- ഓലയും എഴുത്താണിയും ഇതാ- എന്താണ ശ്ലൊകം? എന്തൊ- ഓ- അസ്ധാളിച്ചു- വരട്ടെ, ശരി- ശരി- ഓൎമ്മയായി- ശ്ലൊകത്തിന്റെ ആദ്യം ആസിൽ എന്നാണ- വെഗം എഴുതിത്തരു.

ചെറുശ്ശെരി വെഗം ഓലവാങ്ങി—

"ആസീദ്ദശരഥൊനാമ സൂൎയ്യവംശെ പാൎത്ഥിവഃ ഭാൎയ്യാസ്തിസ്രൊപി ലബ്ധ്വാസൌ താസുലെഭെ ന സന്തതിം"

എന്ന ശ്ലൊകം എഴുതി കൊടുത്തു.

കെശവൻനമ്പൂരി ഓലയുംകൊണ്ട മുകളിലെക്ക ഓടിച്ചെന്നു. നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക കണ്ണുട വെക്കാതെ ഒരക്ഷരം വായിച്ചുകൂടാ. എന്നാൽ ഇന്ദുലെഖയുടെ മുമ്പാകെ കണ്ണുടവെക്കുന്നത തന്റെ യൌവനത്തെക്കുറിച്ചു ഇന്ദുലെഖയുടെ അഭിപ്രായത്തിന്ന ഹാനിയായി വന്നാലൊ എന്ന വിചാരിച്ച താൻ ഓല വാങ്ങാതെ കെശവൻ നമ്പൂരിയൊടു തന്നെ വായിക്കാൻ പറഞ്ഞു- കെശവൻ നമ്പൂരിക്കും കണ്ണുടു കൂടാതെ നല്ലവണ്ണം വായിച്ചുകൂടഎങ്കിലും കല്പനപ്രകാരം തപ്പിത്തപ്പി വായിച്ചു തുടങ്ങി.

കെ—ആസീ-ദ്ദശ-രഥൊ-നാമസൂ- ൎയ്യവംശെ-ഥപാൎത്ഥിവഃ-

ഇത്രത്തൊളം വായിക്കുമ്പൊഴക്ക ഇന്ദുലെഖ വല്ലാതെ ചിറിച്ചു തുടങ്ങി.

ന—ഛീ! അബദ്ധം- കുറത്തൊടത്തിന്ന വില്ലത്തി ലെശം ഇല്ലെന്ന തൊന്നുന്നു- ഇതല്ല ശ്ലോകം- ആദ്യത്തെ പാദം എനിക്കറിയാം- എഴുതിക്കൊള്ളു- എന്ന പറഞ്ഞ കെശവൻ നമ്പൂരിയെക്കൊണ്ട താൻ മുമ്പ ചൊല്ലിയ പ്രകാരം എഴുതിച്ചു- ഓലയുംകൊണ്ട കെശവൻനമ്പൂരി ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരിയുടെ അടുക്കെ രണ്ടാമതും ചെന്നു.

കെ—ചെറുശ്ശേരിക്ക എല്ലായ്പ്പൊഴും പരിഹാസമാണ- നമ്പൂരി വിചാരിച്ച ശ്ലൊകമല്ല എഴുതിത്തന്നത- ഇതാ ഞാൻ ഓലയിൽ എഴുതിക്കൊണ്ട വന്നിരിക്കുന്നു- ഇത മുഴുവൻ എഴുതിത്തരു.

ചെറുശ്ശേരിനമ്പൂരി ഓലവാങ്ങി നൊക്കി, ഓ- ഹൊ- ഠം ശ്ലൊകമൊ എന്നാൽ അങ്ങിനെ പറയണ്ടെ "ആസീൽ" എന്നാണ ആദ്യം എന്നല്ലെ കറുത്തെടം പറഞ്ഞത എന്നും പറഞ്ഞ പൂർവാർദ്ധത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന പിഴകളെ തീർത്ത ഉത്തരാർദ്ധം എഴുതി കൊടുത്തു-അതുംകൊണ്ട പിന്നെയും കെശവൻ നമ്പൂരി മുകളിലെക്ക ചെന്നു- ശ്ലൊകം വായിക്കാൻ നമ്പൂരിപ്പാട കെശവൻനമ്പൂരിയൊട പറഞ്ഞു.

കെ—ഇത ഒരു വലിയ ശ്ലൊകമാണ ഞാൻ വായിച്ചാൽ ശരിയാവുകയില്ല- ഇന്ദുലെഖ ഇവിടെ നില്ക്കുന്നുണ്ടല്ലൊ- നല്ല വില്പത്തിയാണ- ഇന്ദുലെഖെ ഇതൊന്നു വായിക്കു.

ഇ—എനിക്ക നല്ല വില്പത്തി ഇല്ലാ- വല്ലതും പറയണ്ടാ- എന്നാൽ ഠം ശ്ലൊകം എനിക്ക തൊന്നും- ബുദ്ധിമുട്ടണ്ട ഞാൻ ചൊല്ലിക്കളയാം—എന്ന പറഞ്ഞ ഉപദ്രവം തീരാൻ വെണ്ടി ചൊല്ലുന്നു.

"ആസ്സാംപിയൂഷലാഭ സ്സമഖിഗരജരാ മൃത്യുഹാരീപ്രസിദ്ധ സ്തല്ലാഭൊപായചിന്താ പിചഗരളജുഷൊ ഹെതുരല്ലാഫലതായാഃ നൊചെദാലൊലദൃഷ്ടിപ്രതിഭയഭുജഗീദഷ്ടമമ്മാമുഹുസ്തെ യാമെവാലംബ്യജീവെ കഥമധരസുധാ മാധുരീമപ്യജാനൻ".

ന—അതി വിശെഷമായ ശ്ലൊകം അല്ലെ.

ഇ—അതെ.

ന—കറുത്തെടം പൊയി താഴത്ത ഇരിക്കു.

കെ—ഞാൻ പൊയി മുറുക്കാൻ കൊണ്ടുവരാം—എന്ന പറഞ്ഞ താഴത്തെക്ക പൊയി.

ന—ഇന്ദുലെഖക്ക കളിഭ്രാന്തുണ്ടൊ.

ഇ—എന്ത ഭ്രാന്ത?

ന—കളി ഭ്രാന്ത- കഥകളി ഭ്രാന്ത.

ഇ—എനിക്ക ഒരു വകയായും ഭ്രാന്ത ഇതുവരെ ഒന്നും ഉണ്ടായിട്ടില്ല.

ന—എനിക്ക നല്ല ഭ്രാന്താണ- കലശലാണ ഭ്രാന്ത.

ഇ—(ചിറിച്ചുംകൊണ്ട) ശരിതന്നെ സംശയമില്ല.

ന—എന്താ ഇന്ദുലെഖ ൟ വിവരം മുമ്പ കെട്ടിട്ടുണ്ടൊ.

ഇ—ഇല്ല- ഇപ്പൊളറിഞ്ഞു.

ന—ഞാൻ പറഞ്ഞറിഞ്ഞു- അല്ലെ.

ഇ—അതെ- ഇവിടുത്തെ വാക്കുകളെക്കൊണ്ട നിശ്ചയിച്ചു.

ന—ഇന്നലെ മനക്കൽ കളി ഉണ്ടായിരുന്നു- രാമന്റെ ദശാസ്യൻ ബഹു വിശെഷം തന്നെ- ഇന്ദുലെഖ രാമനെ കെട്ടിട്ടുണ്ടൊ രാമൻ, രാമൻ; ശ്രുദ്ധര രാമപ്പണിക്കര എന്ന പറയും- വലിയ ഉറുക്കാരനാണ. രംഗശ്രീ കലശല- മെയ്യും അങ്ങിനെ തന്നെ-ഇന്ദുലെഖക്കഎനി ദിവസംപ്രതി കളികാണാം- എനിക്ക നല്ല ഭ്രാന്താണ. ഇശ്ശി മിക്കവാറും ദിവസം കളി ഉണ്ടാവാറുണ്ട- ഇന്നലെ ഒരു സ്ത്രീ വെഷവും കണ്ടു- ഇയ്യടെ ഒന്നും ഇങ്ങിനെ കണ്ടിട്ടില്ല- രാഘവൻ,രാഘവൻ എന്ന ഒരു ചെക്കൻ- രാഘവനെ ഇന്ദുലെഖ അറിയുമൊ- അവൻ മുഖം മിനുക്കിയാൽ ഇന്ദുലെഖയുടെ മുഖംപൊലെ തന്നെ- അങ്ങിനെ തന്നെ. ഒരു ഭെദവുമില്ല- ഇവിടെ കളി കൂടക്കൂട ഉണ്ടാവാറുണ്ടൊ.

ഇ—ഇല്ലാ.

ന—എത്ര കൊല്ലമായി ഇന്ദുലെഖ കഥകളി കണ്ടിട്ട.

ഇ—നാലഞ്ചു കൊല്ലമായി എന്ന തൊന്നുന്നു.

ന—ശിവ- ശിവ- നാലഞ്ചു കൊല്ലമൊ- ഇത്ര സമ്പത്തുള്ള ൟ വീട്ടിൽ കഥകളി കഴിഞ്ഞിട്ട നാലഞ്ചു കൊല്ലമൊ? ആശ്ച

ൎയ്യം. അതിന്റെ പരിജ്ഞാനമില്ലാഞ്ഞാൽ അത്രെ ഉള്ളു- പ ഞ്ചുവിന പരിജ്ഞാനം ഒട്ടും ഇല്ലയായിരിക്കും- പിന്നെ ഇന്ദു ലെഖ എന്ത ചെയ്യും.

ഇ—അതെ- ശരി തന്നെ.

ന—ഇന്ദുലെഖക്ക ഇങ്കിരിയസ്സ നല്ലവണ്ണം അറിയാമൊ.

ഇ—കുറെ പഠിച്ചു.

ന—സായ്വൻമാരൊട സംസാരിക്കാമൊ.

ഇ—പഠിച്ചതിന്റെ അവസ്ഥാനുസാരം ആരൊടും സംസാരി ക്കാം.

ന—ഇന്ദുലെഖയെ പണ്ട ഞാൻ ഇശ്ശി കെട്ടിട്ടുണ്ട- കണ്ടപ്പൊ ൾ അതിലൊക്ക വിശെഷം- എന്റെ ഭാഗ്യംതന്നെ.

ഇ—എന്താണ ഭാഗ്യം- അറിഞ്ഞില്ലാ.

ന—ഇന്ദുലെഖയെ കണ്ടത തന്നെ ഭാഗ്യം.

ഇ—എന്താണ എന്നെ കാണുന്നതുകൊണ്ട ഒരു ഭാഗ്യം എന്ന ഞാ നറിയുന്നില്ലാ.

ന—ഇത്ര പറഞ്ഞാൽ മനസ്സിലാവില്ലെ.

ഇ—പറഞ്ഞെടത്തൊളം മനസ്സിലായി-പറയാത്തത എങ്ങിനെ മനസ്സിലാവും. ഇവിടുത്തെ ഭാഗ്യമെന്ന പറഞ്ഞത മനസ്സി ലായി. എന്ത ഭാഗ്യമാണ ഇവിടെക്ക വന്നത എന്താണ ഞാൻ ചൊദിച്ചത- അതിന ഉത്തരം പറഞ്ഞില്ലാ- പറയാ ത്തതകൊണ്ട ആ സംഗതി മനസ്സിലായതും ഇല്ലാ.

ന—അതൊക്ക എന്റെ ഭാഗ്യം തന്നെ-എന്റെ ഭാഗ്യം തന്നെ- ഇന്ദുലെഖയുടെ വാക്ക സാമൎത്ഥ്യം കെമം തന്നെ- എന്നെ ഒ ന്ന ചെണ്ട കൊട്ടിക്കെണമെന്നാണ ഭാവമെന്ന തൊന്നുന്നു.

ഇ—ഇവിടെ ചെണ്ടയില്ലാ-ഇവിടുന്ന ചെണ്ടകൊട്ടി കെൾക്കെ ണമെന്ന എനിക്ക താല്പൎയ്യവുമില്ലാ.

ന—ഇന്ദുലെഖ ബഹു രസികത്തിയാണ- ഇങ്ങിനെയിരിക്കണ്ടെ വാക്കസാമൎത്ഥ്യം-എന്നെ മുമ്പ കെട്ട പരിചയമുണ്ടായിരിക്കും.

ഇ—ഇല്ലാ.
ന—കെട്ടിട്ടെ ഇല്ലെ.
ഇ—ഇല്ലാ.
ന—എന്റെ ഒരു വൎത്തമാനവും അറിയില്ലെ.
ഇ—ഇല്ലാ.
ന—അപ്പോൾ ഞാൻ വരുന്ന വൎത്തമാനവും അറിഞ്ഞിട്ടില്ലെ.
ഇ—വരുന്നുണ്ടെന്ന ഇവിടെ ആരൊ ഇന്നലെയൊ മറെറാ പറഞ്ഞ കെട്ടു.
ന—ശരപ്പൊഠം എന്റെ വൎത്തമാനം ഇന്ദുലെഖ ആരൊടും അന്വെഷിച്ചില്ലെ.
ഇ—ഇല്ലാ.
ന—അതെന്തെ.
ഇ—ഒന്നും ഉണ്ടായിട്ടല്ല- അന്വെഷിച്ചില്ലാ- അത്രെയുള്ളൂ.
ന—ഞാൻ വന്ന കാൎയ്യം എന്താണെന്ന മനസ്സിലായിരിക്കുമെല്ലൊ.
ഇ—ഇല്ലാ- മനസ്സിലായിട്ടില്ല.
ന—എന്ത- അതും മനസ്സിലായിട്ടില്ലെ.
ഇ—ഇല്ല.
ന—ഞാൻ ഇന്ദുലെഖയെ കാണാനായിട്ടതന്നെയാണ വന്നത.
ഇ—ശരി- അങ്ങിനെയായിരിക്കും.
ന—മനവക സകലകാൎയ്യവിചാരവും ഞാൻതന്നെയാണ.

എന്ന പറഞ്ഞ നെരം നൊക്കാൻ എന്ന ഭാവിച്ച പൊൻഗഡിയാൾ മടിയിൽനിന്ന എടുത്ത തുറന്ന നൊക്കി- അഞ്ചു മണിയായി എന്ന പറഞ്ഞു.

ഇ—ഓ- എന്നാൽ സന്ധ്യാവന്ദനത്തിന സമയമായിരിക്കും.
ന—ഛെ- അതിനൊന്നും സമയമായിട്ടില്ലാ- ഒരം ഗഡിയാൾ ഒന്ന നൊക്കെണമൊ.

എന്ന പറഞ്ഞ ഗഡിയാളും മാല ചങ്ങലയും കഴുത്തിലി

ട്ടെടത്തുന്ന എടുത്തു കൊടുപ്പാൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ ഇന്ദുലെഖ വാങ്ങി- ഇത നല്ല ഗഡിയാൾ എന്ന പറഞ്ഞു.

ന—ഇത എനിക്ക മെഘലമന്തൻ സായ്പ സമ്മാനമായി കഴിഞ്ഞ കൊല്ലം ഏലമലവാരം എഴുപത്തയ്യായിരം ഉറുപ്പികക്ക കൊടുത്തപ്പൊൾ തന്നതാണ.

മെഘലമന്തൻസായ്പ എന്ന പറഞ്ഞപ്പൊൾ ഇന്ദുലെഖ ഉറക്കെ ഒന്ന പൊട്ടിച്ചിരിച്ചുപൊയി- അതിന്നശെഷം ഗഡിയാൾ തിരിയെക്കൊടുത്തു- ഇന്ദുലെഖയുടെ ഒരം ചിറിയും ഭാവവും കണ്ടപ്പൊൾ ഇന്ദുലെഖക്ക തന്നിൽ അനുരാഗം തുടങ്ങീ എന്ന നമ്പൂരിപ്പാടും, ഒരം മെഘലമന്തൻ സായ്പിനെകുറിച്ച മാധവനെഴുതുന്ന കത്തിലെഴുതെണമെന്ന ഇന്ദുലെഖയും ഏക കാലത്തിൽ തന്നെ നിശ്ചയിച്ചു.

നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക മൊഹം അതിയായി വൎദ്ധിച്ചു- എന്നിട്ട ഒരം ക്ഷമയില്ലാത്ത വിഡ്ഢി പറയുന്നു.

ന—ഇന്ദുലെഖയൊടുകൂടി തന്നെ എല്ലായ്പ്പൊഴും ഇരിക്കാനാണ എനിക്ക മൊഹം.

ഇ—അത സാധിക്കാത്ത മൊഹമാണെന്ന എനിക്ക തൊന്നുന്നു.

ഇത്രത്തൊളം ഇവര പറയുമ്പൊഴക്ക കെശവൻ നമ്പൂരി വെള്ളിത്തട്ടിൽ മുറുക്കാനുംമററും എടുത്ത മുകളിലെക്ക കയറി വന്നു.

ഇ—എനിക്കിനി മെൽകഴുകി അമ്പലത്തിൽപൊവണം കെശവൻനമ്പൂരി ഇവിടെ ഇരിക്കൂ—എന്നും പറഞ്ഞ വെഗം താഴത്തെക്ക ഇറങ്ങിപ്പൊയി.

പൊവുമ്പൊൾ ഇന്ദുലെഖാ കെശവൻനമ്പൂരിയുടെ മുഖത്തെക്ക ഒന്ന നൊക്കി- ആ നൊക്ക കെശവൻ നമ്പൂരിക്ക തന്റെ ശരീരത്തിന്മെൽ ഒരു ഇരിമ്പുകൊൽ പഴുപ്പിച്ച ചൂടവെച്ചതുപൊലെ കൊണ്ടു- കെശവൻ നമ്പൂരി വെററിലത്തട്ടുംകൊണ്ട അവിടെ ഇളിഭ്യനായി വശായി- നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക ആകപ്പാ

ടെ നല്ല സുഖമായില്ല. എങ്കിലും അവിടെത്തന്നെ ഇരുന്ന മുറുക്കി കുറെനെരം ഇന്ദുലെഖയുടെ മുറിയിലുള്ള സാമാനങ്ങളും മറ്റും നടന്ന നൊക്കി- ബുക്കുകൾ വളരെ കണ്ടു- പെണ്ണുങ്ങളെ ഇംക്ലീഷ പഠിപ്പിച്ചാൽ വളരെ ദൊഷമാണെന്ന തീൎച്ചയാക്കി.

കെ__(നമ്പൂരിപ്പാടൊട) ഇന്ദുലെഖക്ക വൈകുന്നെരം അമ്പലത്തിൽ പൊവൽ മുടങ്ങാതെ ഉണ്ട- അതിന്നുള്ള സമയവും മറ്റും അതി കൃത്യമാണ- അതാണ ഇപ്പൊൾ പൊയ്ക്കളഞ്ഞത.

ന—ഇന്ദുലെഖ വെഗം ഇങ്ങട്ട വരുമെല്ലൊ- വരുന്നവരെ നമ്മൾ ഇവിടെത്തന്നെ ഇരിക്കുക- അല്ലെ.

കെ—അത വെണ്ടെന്ന തൊന്നുന്നു-അത്താഴം കഴിഞ്ഞ ഒൻപത മണിക്ക ഇവിടെ വന്ന ഇന്ദുലെഖയുടെ പാട്ടും മറ്റും കെൾക്കാം- അതല്ലെ നല്ലത.

ന—അങ്ങിനെ തന്നെ- അതാണ നല്ലത—എന്ന പറഞ്ഞ രണ്ടാളും കൂടി ചൊട്ടിലെക്ക പൊന്നു.

നമ്പൂരിപ്പാട മുകളിൽ കെശവൻ നമ്പൂരിയൊട കൂടി ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളികയിന്മെലെ സാമാനങ്ങൾ നൊക്കുമ്പൊൾ ചുവട്ടിൽ ഇന്ദുലെഖയും ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരിയുമായി ഒരു സംഭാഷണം ഉണ്ടായി. ഇന്ദുലെഖ മെൽകഴകാൻ എന്ന പറഞ്ഞ മാളികമുകളിൽ നിന്ന ഇറങ്ങി തെക്കെ അറയിൽ കൂടി നാലകെട്ടിൽ കടന്നപ്പൊൾ ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരി തെക്കിനിയിൽ ഒരു കസാലമെൽ താനെ ഇരിക്കുന്നത കണ്ടു. ഇന്ദുലെഖയെ കണ്ട ഉടനെ നമ്പൂരി കസാലമെൽ നിന്ന എഴുനീറ്റ ഇന്ദുലെഖയുടെ സമീപത്തിലെക്ക ചെന്ന മന്ദഹാസത്തൊട കൂടി നിന്നു. ഇന്ദുലെഖക്ക നമ്പൂരിയെ കണ്ടപ്പൊൾ വളരെ സന്തൊഷമായി എങ്കിലും എന്താണ ആദ്യം പറയെണ്ടത എന്ന ഒന്നും തൊന്നീല. അപ്പൊഴത്തെ സ്ഥിതി അങ്ങിനെയാണെല്ലൊ. എന്നാൽ അതി സമൎത്ഥനായ ചെറുശ്ശെരിനമ്പൂരി ഇന്ദുലെഖയുടെ ൟ വൈഷമ്യക്കെട ക്ഷണെന തീൎത്തു.

ചെറുശ്ശേരി—ഇന്ന കാണാനിടവരുമെന്ന ഞാൻ ഓൎത്തിരുന്നില്ലാ- ഞാൻ ൟ ഗൊഷ്ഠിയിൽ ഒന്നുമില്ലാ- നിർദ്ദോഷിയാണെ എന്നെ ശങ്കിക്കരുതെ.

ൟ വാക്കുകൾ കെട്ടപ്പൊൾ ഇന്ദുലെഖക്ക മനസ്സമാധാനം വന്ന വാക്കുകൾ ധാരാളമായി പറയാറായി.

ഇ—എന്താണ മുകളിൽ എഴുന്നെള്ളാഞ്ഞുത- മുമ്പ പരിചയവും സ്നെഹവും ഉണ്ടായത കൊണ്ടായിരിക്കാം. എഴുന്നെള്ളീട്ടുണ്ടെന്ന കെട്ട ഞാൻ വളരെ സന്തൊഷിച്ചു.

ചെ—നമ്പൂരി മുകളിലെക്ക വരുമ്പൊൾ എന്നെ വിളിച്ചില്ലാ- ഞാൻ ഇപ്പൊൾ അദ്ദെഹത്തിന്റെ കൂട വന്നവരിൽ ഒരുവന്റെ സ്ഥിതിയിലാണെല്ലൊ- അതകൊണ്ട വിളിക്കാതെ ഒന്നിച്ചു വരണ്ട എന്ന വെച്ചതാണ. നാളെ രാവിലെ എന്തായാലും വരാമെന്ന ഉറച്ചിരുന്നു- ഇപ്പൊൾ തന്നെ കണ്ടത എന്റെ ഭാഗ്യം- മാധവന നൂററമ്പത ഉറപ്പിക ശമ്പളമായി എന്ന കെട്ടു- വളരെ സന്തൊഷമായി.

മുകളിൽ നിന്ന ഇറങ്ങുമ്പൊൾ ഇന്ദുലെഖക്കുണ്ടായിരുന്ന മൌഢ്യം സകലം തീൎന്നു-മാധവന്റെപെര ചെവിയിൽപെട്ട ഉടനെ ഒരു രൊമാഞ്ചവും അല്പം ലജ്ജയും ഉണ്ടായി- മുഖം അല്പം ഒന്നു താഴ്ത്തി മന്ദഹാസം ചെയ്യുന്നത ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരി കണ്ട വളരെ സന്തൊഷിക്കുകയും ഇന്ദുലെഖയുടെ അവസ്ഥയെപ്പററി ബഹുമാനിക്കുകയും ചെയ്തു. ഉടനെ—

ഇ—രണ്ട ദിവസത്തിലകത്ത മദിരാശിയിൽ നിന്ന വരുമെന്ന എഴുത്ത വന്നിട്ടുണ്ട- ഒരു സമയം ൟ പ്രാവശ്യം മടങ്ങിപ്പൊവുമ്പൊൾ————പിന്നെ ഒന്നും പറയാതെ കുറെ ലജ്ജിച്ചു കൊണ്ട നിന്നു.

ചെ—മടങ്ങി പൊവുമ്പൊൾ ഇന്ദുലെഖയും കൂടെ- അല്ലെ.

ഇ—(മന്ദഹസിച്ചുംകൊണ്ട) അതെ- തിരുമനസ്സുന്നുമായിട്ട സംസാരിപ്പാൻ മനസ്സുള്ള ആൾക്ക സംസാരിപ്പാനുള്ള വാക്കു

ളും സംഗതികളും തിരുമനസ്സുന്ന തന്നെ വെണ്ടവിധം അറിയിപ്പിച്ചും പറഞ്ഞും കൊടുക്കുന്നത ചിലപ്പൊഠ വലിയ ഉപകാരമായി വരുന്നു.

ചെ—നിങ്ങഠ രണ്ടാളുടെയും കൂട ഞാനും മദിരാശിയൊളം വരാം- ഇന്ദുലെഖയും മാധവനും ഭാൎയ്യാഭൎത്താക്കന്മാരായി അധികകാലം അതിഭാഗ്യത്തൊടുകൂടി ഇരിക്കണം എന്നാണ എന്റെ ആഗ്രഹവും അനുഗ്രഹവും.

ഈ വാക്കുകഠ പറയുമ്പൊഠ നമ്പൂരിയുടെ കണ്ണിൽ അശ്രുക്കഠ നിറഞ്ഞ വശായി- അതി മനൊഹരിയായ ഇന്ദുലെഖക്ക ഈ അതി സുന്ദരനായ മാധവൻ തന്നെ ഭൎത്താവായി കാണണമെന്നാണ ഇവരെ രണ്ടു പെരെയും കാണുകമാത്രം ഉണ്ടായിട്ടുള്ള സാമാന്യബുദ്ധികളായ എല്ലാ മനുഷ്യരുടെയും ആഗ്രഹവും അഭിപ്രായവും. എന്നാൽ ഇവര രണ്ടുപെരുടെയും രൂപസൌന്ദൎയ്യത്തിന്ന പുറമെ ഇവരുടെ പഠിപ്പ, ബുദ്ധിസാമൎത്ഥ്യം, ശീലഗുണം, അന്യൊന്യം ഉള്ള അനുരാഗം ഇതുകളെ വെടിപ്പായി മനസ്സിലാക്കീട്ടുള്ള അതിബുദ്ധിമാനും വിദ്വാനും ആയ ചെറുശ്ശെരിനമ്പൂരിക്ക ഇവരുടെ ചെൎച്ചയിലും അനുഭവത്തിലും അതിസന്തൊഷവും അത നിമിത്തം സന്തൊഷാശ്രുക്കളും ഉണ്ടായത ആശ്ചൎയ്യമല്ലെല്ലൊ.

നമ്പൂരി മെൽകാണിച്ച പ്രകാരം പറഞ്ഞപ്പൊഠ ഇന്ദുലെഖക്കും കണ്ണീർ താനെ പുറപ്പെട്ടു ഗൽഗദാക്ഷരമായി—

ഇ—ഇവിടുത്തെ അനുഗ്രഹം ഞങ്ങഠ വളരെ ഭക്തിപൂൎവ്വം എല്ലായ്പൊഴും കാംക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതാണ.

ചെ—മദിരാശിയിൽനിന്ന എത തിയ്യതിക്ക എത്തും എന്ന തിൎച്ചയായി എഴുതീട്ടുണ്ടൊ.

ഇ—എനിയത്തെ ആഴ്ചയിൽ എന്നാണ എഴുതീട്ടുള്ളത- എഴുതീട്ട ഇന്നെക്ക രണ്ടൊ മൂന്നൊ ദിവസമായി- മറന്നാളൊ നാലാന്നാളൊ വരുമായിരിക്കാം.

ചെ—എന്റെ ഇവിടെനിന്നുള്ള യാത്ര എന്നൊ- പുറപ്പാടിന്റെ കാൎയ്യംകൊണ്ട നമ്പൂരി ഒന്നും മുകളിൽനിന്ന പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കില്ലാ- താമസിപ്പാൻ വന്നതല്ലെ—എന്ന പറഞ്ഞ ഒന്ന ചിറിച്ചു. ഇന്ദുലെഖയും ചിറിച്ചു.

ഇ—എന്താണ ഒരു ശ്രീരാമൊദന്ത ശ്ലൊകം എഴുതി അയച്ചതനെത്തെ.

ചെറുശ്ശെരിനമ്പൂരിയും ഇന്ദുലെഖയും വളരെ ചിറിച്ചു.

ഇ—ഇവിടുന്ന കൂടെ എഴുനെള്ളിയത എന്റെ ഭാഗ്യംതന്നെ-ഞാൻ അമ്പലത്തിൽ പൊയി വരാം- രാവിലെ യാത്രയില്ലെങ്കിൽ നിശ്ചയമായി അമറെത്ത കഴിഞ്ഞ മുകളിലെക്ക എഴുന്നെള്ളണം.

ചെ—രാവിലെ യാത്ര ഉണ്ടാവുമെന്ന തൊന്നില.

ഇന്ദുലെഖ ചിറിച്ചുംകൊണ്ട കുളിമുറിയിലെക്ക പൊയി.

ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരി യഥാപൂൎവ്വം കസാലമെൽ തന്നെ പൊയി ഇരുന്നു. അപ്പൊഴക്ക മെരിയടിയുടെ ശബ്ദം കെട്ടു തുടങ്ങി. ഇന്ദുലെഖ പറഞ്ഞ വാക്കുകളും ബദ്ധപ്പെട്ട പൊന്നതും നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക അപ്പൊൾ ഒട്ടുംതന്നെ സുഖമായില്ലെങ്കിലും രാത്രി ഒൻപത മണിക്ക രണ്ടാമത പാട്ടു കെൾക്കാനുംമററും മുകളിലെക്ക പൊവാൻ നിശ്ചയിച്ച സന്തൊഷമാണ ഇപ്പൊൾ ഉണ്ടായിരുന്നത. ഉടനെ ചിറിച്ചുംകൊണ്ട നാലുകെട്ടിലെക്ക വന്ന ചെറുശ്ശെരിയെ കണ്ടു.

നമ്പൂരിപ്പാട—എന്താണ ചെറുശ്ശെരിതന്നെ ഇരുന്ന മുഷിഞ്ഞുവൊ- മുകളിലെക്ക വരാമായിരുന്നില്ലെ- ഇന്ദുലെഖ അതിസുന്ദരി- അതി സുന്ദരി- അതി സുന്ദരിതന്നെ- ഇങ്ങിനെ ഒരു സ്ത്രീയെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല- ശിവ-ശിവ- സൌന്ദൎയ്യത്തിന്റെ ഒരു വിശെഷം ഇശ്ശി ഇണ്ടെടൊ- അതിശം തന്നെ.

ചെ—ഇവിടുത്തെപ്പൊലെ ഒരു പുരുഷനെ ഇന്ദുലെഖയും കണ്ടിട്ടുണ്ടായിരിക്കില്ല. ഇന്ദുലെഖയും ഭ്രമിച്ചിരിക്കണം. അത

ഞാൻ മുമ്പതന്നെ നിശ്ചയിച്ച കാൎയ്യമാണ.

ന—എന്താ ചെറുശ്ശേരി ഇന്നാൾ ഒരു ശ്ലോകം ചൊല്ലിയില്ലേ-രംഭയെ കണ്ടിട്ട രാവണൻ ഭ്രമിച്ചമാതിരി- ആ ശ്ലോകം ഒന്ന ചൊല്ലൂ.

ചെറുശ്ശേരി ശ്ലോകം ചൊല്ലുന്നു.

"ഇയം ബാലാ ലീലാദരഗമന ലൊലാളകഭരാ ചല ച്ചേലാചൊളാ പിശിതകുചശൈലാ വിധുമഖി- ലസൽ ഫാലാ മാലാനിപതദളിജാലാ വിഷമിതസ്മരജ്വാലാശ്രീ ളാമപഹരതി നീലാബ്ജനയനാ"

ന—ആ ശ്ലോകം ഒരു ഓലയിൽ എഴുതി എന്റെ വശം തരു.

കെശവൻ നമ്പൂരി ഉടനെ ഓലയും എഴുത്താണിയുംകൊണ്ടുവന്നു- ചെറുശ്ശേരി ശ്ലോകം എഴുതി നമ്പൂരിപ്പാട വശം കൊടുത്തു. ആ ഓലയും കയ്യിൽ പിടിച്ച അദ്ദെഹം കുറെ നെരം നാലുകെട്ടിൽ കസാലമെൽ ഇരുന്നു. അപ്പൊൾ എന്തൊ കാൎയ്യവശാൽ ഇന്ദുലെഖയുടെ അമ്മ (ലക്ഷ്മികുട്ടി അമ്മ) നാലുകെട്ടിന്റെ വടക്കെ അറയിൽനിന്ന പുറത്തെക്ക പൊവുന്നത നമ്പൂരിപ്പാട കണ്ടു. ഇന്ദുലെഖയുടെ അമ്മയായ ലക്ഷ്മികുട്ടി അമ്മ നല്ല സൌന്ദൎയ്യമുള്ള സ്ത്രീയാണെന്ന ഞാൻ പറയെണ്ടതില്ലെല്ലൊ. വയസ്സും മുപ്പതത്രെ ആയിട്ടുള്ളു- നമ്പൂരിപ്പാട ൟ സ്ത്രീയെ കണ്ട ഉടനെ കെശവൻനമ്പൂരിയൊട—

ൟ കടന്നുപൊയ സ്ത്രീ ഏതാണ കുറത്തെടം.

കെശവൻനമ്പൂരിക്ക ഉള്ളിൽ വല്ലാതെ ഒരു ഭയം തൊന്നി. ലക്ഷ്മികുട്ടി അമ്മ തനിക്ക വളരെ പ്രതിപത്തിയുള്ള ഭാൎയ്യയാണ- ൟ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിന്റെ സ്വഭാവം തനിക്ക നല്ല നിശ്ചയം ഉണ്ടതാനും. കെശവൻനമ്പൂരി ആകപ്പാടെ ഒന്ന ഭ്രമിച്ചു.

കെ—ഇന്ദുലെഖയുടെ അമ്മയാണ.

ന—ഓ- ഹൊ- കുറത്തെടത്തിന്റെ പരിഗ്രഹം അല്ലെ.

കെ—അതെ.

ന—എനിക്ക കണ്ടു സംസാരിക്കണം ഇങ്ങട്ട വിളിക്കു.

കെ—ഒരു വിരോധമില്ല. പാട്ടു കെൾപ്പാൻ വരുമ്പോൾ ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളികമുകളിൽനിന്ന കണ്ടു സംസാരിക്കാം- അതല്ലെ നല്ലത.

ചെറുശ്ശെരി—അല്ലാ- ഇപ്പൊൾതന്നെയാണ നല്ലത- രാത്രി പാട്ടിൻെറ എടയിൽ എന്ത സംസാരിക്കാൻ കഴിയും.

ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരി നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ ചൊദ്യവും കെശവൻനമ്പൂരിയുടെ പരിഭ്രമവും കണ്ട ആകപ്പാടെ വളരെ രസിച്ച "ഇങ്ങിനെതന്നെ വരണം- ഇളിഭ്യൻ കെശവൻ നമ്പൂരി കുന്ന ബുദ്ധിമുട്ടട്ടെ" എന്ന ചെറുശ്ശെരിനമ്പൂരി ഇച്ഛിച്ചുംകൊണ്ടാണ മെൽകാണിച്ച പ്രകാരം പറഞ്ഞത. ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞത ധൃതഗതിക്കാരൻ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക വളരെ രസമായി.

ന—ചെറുശ്ശെരി പറഞ്ഞത ശരി- എനിക്ക ഇപ്പൊൾതന്നെ കണ്ട സംസാരിക്കണം- നമുക്ക എല്ലാം കറുത്തെടത്തിൻെറ അറയിൽ പൊയി ഇരിക്കാമെല്ലൊ- കറുത്തെടം ആകപ്പാടെ അശെഷം ഒരു ലൌകികമില്ലാത്താളാണ- ഇതിന മുമ്പെ നമ്മളെ അറയിലെക്ക ക്ഷണിച്ചുകൊണ്ടു പൊവെണ്ടതല്ലെ ചെറുശ്ശെരി.

ചെ—സംശയമെന്താണ അങ്ങിനെയല്ലെ വെണ്ടത- നൊക്ക ഇപ്പൊൾതന്നെ പൊവാമെല്ലൊ- അല്ലെ കറുത്തെടം.

കെ—അതെ- പൊവാം പൊവാം അതിനെന്ത സംശയം.

എന്ന പറഞ്ഞ കെശവൻനമ്പൂരി വളരെ വിഷാദത്തൊടുകൂടി എഴുനീറു- കൂടത്തന്നെ നമ്പൂരിപ്പാടും.

ന—എന്താ ചെറുശ്ശെരി വരുന്നില്ലെ.

ചെ—ഞാൻ ഇവിടെ ഇരിക്കാം- അല്ല, വെണമെങ്കിൽ വരുന്നതിന്നും വിരൊധമില്ല.

ന—എന്നാൽ ചെറുശ്ശെരി ഇവിടെത്തന്നെ ഇരിക്കു- ഞാനും കറുത്തെടവും കൂടി പൊയി വരാം.

ചെ—അങ്ങിനെ തന്നെ.

നമ്പൂരിപ്പാടും കെശവൻനമ്പൂരിയുംകൂടി കെശവൻനമ്പൂരിയുടെഅറയിൽകടന്നുചെന്നു-ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിഅമ്മയെ അറയിൽ കണ്ടില്ല- ഇന്ദുലെഖയുടെ ദാസി അമ്മു അറയിൽനിന്ന അടക്ക കഷണിച്ചുംകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഒരം അമ്മു എന്ന സ്ത്രീയും കണ്ടാൽ നല്ല ശ്രീയുള്ള ഒരു സ്ത്രീയാണ- എകദെശം ഇരിപത്തഞ്ചെ വയസ്സ പ്രായമുണ്ട- കെവലം വീട്ടുപണി എടുക്കുന്ന ദാസികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ അല്ല-ഇന്ദുലെഖക്ക വളരെ താല്പൎയ്യമായിട്ടാണ- കാതിൽ ഒഴുക്കൻ മാതിരി തൊടകളും, കഴുത്തിൽ വെളുത്ത നൂലിന്മെൽ ചുവന്ന കല്ലുവെച്ച ഒരു പൂത്താലിയും, എല്ലായ്പ്പൊഴും വെളുത്ത വസ്ത്രവും ധരിച്ച നടക്കാനാണ ഇന്ദുലെഖയുടെ കല്പന. ഇന്ദുലെഖയുമായുള്ള സഹവാസത്താൽ ഇവൾക്ക വൃത്തിഗുണം വിശെഷവിധിയായി ഉണ്ടെന്ന ഞാൻ പറയെണ്ടതില്ലല്ലൊ. നമ്പൂരിപ്പാട അകത്ത കടന്ന ഉടനെ അമ്മുവെയാണ കണ്ടത- ഇന്ദുലെഖയുടെ അമ്മയാണെന്ന കണ്ടപ്പൊൾ നിശ്ചയിച്ചു.

ന—ഇത്ര ചെറുപ്പമാണ കറുത്തെടത്തിന്റെ പരിഗ്രഹം- കറുത്തെടം മഹാ ഭാഗ്യവാൻ തന്നെ- ഇന്ദുലെഖയുടെ അമ്മയാണഇത- ഇന്ദുലെഖയൊളംതന്നെ ചെറുപ്പമായി തൊന്നുന്നു. ആശ്ചൎയ്യം! ഒരു പെങ്കിടാവാണെന്ന തൊന്നുന്നു- അത്ഭുതം! എത്ര വയസ്സായി- ഇങ്ങട്ട തിരിഞ്ഞ നില്ക്കാം എന്തിനാണ ഒളിച്ച നില്ക്കുന്നത- ലക്ഷ്മി- ഇങ്ങട്ട അടുത്ത വരൂ- മകൾക്ക ഇത്ര ലജ്ജ കണ്ടില്ലല്ലൊ-കറുത്തെടത്തിനെ കണ്ടിട്ടായിരിക്കാം ഇത്ര ലജ്ജാ- ഇങ്ങട്ട വരു.

കെ—ഇന്ദുലെഖയുടെ അമ്മയല്ലാ ഇവൾ- ഇന്ദുലെഖയുടെ ദാസിയാണ- ഇന്ദുലെഖയുടെ അമ്മ പുറത്തെങ്ങാൻ പൊയിരിക്കുന്നു.

ന—ഞാൻ അന്ധാളിച്ചു- എന്നാൽ കറുത്തെടം പൊയി വിളിച്ച കൊണ്ടുവരു.

കെ—ഞാൻ പൊയിട്ട വിളിച്ചുകൊണ്ടുവരാം.

എന്നപറഞ്ഞ കെശവൻനമ്പൂരി പുറത്തെക്ക പൊയി-പി ന്നാലെ ദാസി അമ്മുവും പുറത്തെക്കകടക്കാൻ പൊവുമ്പൊൾ—

ന—അവിടെ നിക്കൂ- അവിടെ നിക്കൂ. ഒരു വിവരം ചൊദിക്ക ട്ടെ- ഇന്ദുലെഖയുടെ വിഷളിയാണ അല്ലെ- രസികത്തിയാ ണ നീ- നീ വിഷളിയായിരിക്കെണ്ടവളല്ലാ- നീ മഹാ സുന്ദരി യാണ- പൊവാൻ വരട്ടെ- നിക്കൂ- നിക്കൂ.

അമ്മു—അടിയന മുകളിൽ പൊവാൻ വഴകി.

ന—നിണക്ക സംബന്ധം ആരെങ്കിലും ഉണ്ടൊ.

അ—ഇല്ലാ.

ന—കഷ്ടം- ഒരം വീട്ടിലുള്ള പ്രവൃത്തികളെല്ലാം എടുത്ത ഒരം ഓ മനയായ ദെഹത്തെ ദുഃഖിപ്പിച്ച കാലം കഴിക്കുന്നു ഇല്ലെ- ഇങ്ങട്ട വരൂ- എന്താണ കയ്യിൽ മറക്കാനൊ.

അ—മറക്കാനല്ല- അടക്ക കഷണിച്ചതാണ.

ന—ഇന്ദുലെഖക്ക മറുക്കുണ്ടൊ.

അ—ചിലപ്പൊൾ മറുക്കാറുണ്ട.

ന—ഇന്ദുലെഖക്ക ആരെങ്കിലും ചുററം ഉണ്ടൊ- സ്വകാൎയ്യമായി ട്ട നീ എന്നൊട പറ.

അ—ചുററമൊ.

ന—ഒളിസെവ- ഒളിസെവ.

അ—ഒളിസെവയൊ.

ന—രഹസ്യം- രഹസ്യം.

അ—അടിയൻ ഒന്നും അറിയില്ലാ.

ന—ഇന്ദുലെഖയെ ഞാൻ കൂട്ടിക്കൊണ്ട പൊവുമ്പൊൾ നീ കൂ ടത്തന്നെ വരണം.

അ—വരാം.

എന്നും പറഞ്ഞ ചിറിച്ചുംകൊണ്ട അമ്മു അകത്തനിന്ന ക ടന്നുപൊയി.

കെശവൻനമ്പൂരി വളരെ പരിഭ്രമത്തൊടുക്കൂടി ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിഅമ്മയെ അന്വെഷിച്ച പൊയി- അമ്പലത്തിൽ തൊഴുത മടങ്ങി വരുന്നതുകണ്ടു- ഒരു പച്ചചിറിയൊടുക്കൂടി അടുക്കെച്ചെന്നു.

കെ__കാണണം എന്ന പറഞ്ഞ അറയിൽ ഇരിക്കുന്നു- വെഗം ഒന്ന അങ്ങട്ട ചെന്നാൽ വെണ്ടതില്ല.

ല__ശിക്ഷ- ഇപ്പൊൾ എന്റെ നെരെ തിരിഞ്ഞിരിക്കുന്നുവൊ.

കെ—അതൊന്നുമല്ല- ഇന്ദുലെഖയുടെ അമ്മയല്ലെ ഒന്ന കാണണം എന്ന ഒരു താല്പൎയ്യം- അതുണ്ടാവുന്നതല്ലെ. നമ്പൂരി കാണണം എന്ന ആവശ്യപ്പെട്ടതിൽ എന്താണ തെററ.

ല__ഒന്നുമില്ല- അങ്ങിനെയാവട്ടെ മുമ്പിൽ എഴുന്നെള്ളാം-ഞാൻ വരാം.

എന്നും പറഞ്ഞ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിഅമ്മ കെശവൻനമ്പൂരിയുടെ പിന്നാലെ നടന്നു. അറയിൽ എത്താറായപ്പൊൾ അമ്മു ചിറിച്ചുംകൊണ്ട പൊവുന്നതും കണ്ടു- അറയുമ്മറത്ത ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിഅമ്മ നിന്നു- കെശവൻനമ്പൂരി അകത്ത കടന്നു.

ന__എന്താണ വന്നില്ലെ.

കെ—വന്നു ഇവിടെ നിൽക്കുന്നുണ്ട.

ന—ഇങ്ങട്ട കടക്കാം- ധാരാളമായിട്ട ഇങ്ങട്ട കടക്കാമെല്ലൊ- ഇന്ദുലെഖയെ ഞാൻ കണ്ടു ഇന്ദുലെഖയുടെ അമ്മയെയും കാണണമെന്ന ആഗ്രഹം- ഇങ്ങട്ട കടക്കാം ഇങ്ങട്ട കടക്കാം.

ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മ അകത്ത കടന്ന വാതിലിന്റെ പിൻഭാഗത്ത ശരീരം അല്പം മറച്ചുനിന്നു.

ന__എന്താ കുറുത്തെടം വിളക്ക വെക്കാത്തത വിളക്കകൊണ്ടു വരാൻ പറയൂ.

വിളക്കകൊണ്ടുവന്നു വാതിലിന്റെ സമീപമായി വെക്കാൻ പറഞ്ഞു- വെച്ചു. നമ്പൂരിപ്പാട നെരെയും തിരിഞ്ഞും ചാഞ്ഞും നൊക്കി ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിഅമ്മയുടെ സ്വരൂപം സാമാന്യം കണ്ടു. ഭ്രമിച്ചു- കലശലായി ഭ്രമിച്ചു. കെശവൻനമ്പൂരിയുടെ പരി

ഭ്രമവും വിഷാദവും വളരെ വൎദ്ധിച്ചു.

ന—കരുത്തെടത്തിൻെറ ഭാഗ്യം- മഹാ ഭാഗ്യം- ഇന്ദുലെഖയെക്കാൾ സുന്ദരി എന്ന പറയാൻ പാടില്ലെല്ലൊ- ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി എന്നാണ പെര- അല്ലെ.

ല—അതെ.

ന—ലക്ഷ്മീദെവിതന്നെ- ലക്ഷ്മീദെവി എന്നാണ എനി ഞാൻ വിളിക്കാൻ ഭാവം-എന്താണ കരുത്തെടം ഒന്നും പറയാത്തത.

കെശവൻനമ്പൂരി എന്ത പറയാനാണ- കെശവൻനമ്പൂരിയുടെ കാൎയ്യം വളരെ പരിങ്ങലായി എന്നെ പറവാനുള്ളു. ശനി തൻെറ കാൎയ്യം പൊക്കമാക്കുമൊ എന്നൊരു വിഷാദം ശുദ്ധാത്മാവായ ഈ കെശവൻനമ്പൂരിക്ക ഉണ്ടായി. ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മയുടെ തൻെറടവും മിടുക്കും കെശവൻ നമ്പൂരി അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ ഈ വിഷാദം അദ്ദെഹത്തിന്ന ഒരിക്കലും ഉണ്ടാവുന്നതല്ലായിരുന്നു- ഈ ശുദ്ധാത്മാവിന്ന അതൊന്നും മനസ്സിലായിട്ടില്ലാ- എന്തചെയ്യും- വെറുതെ വിഷാദിച്ചു തുടങ്ങി.

ന—സാക്ഷാൽ ലക്ഷ്മിദെവിതന്നെയാണ- എന്താ കരുത്തെടം- കരുത്തെടം മഹാ ഭാഗ്യവാനാണ- ഇതു ഒക്ക ദ്രവ്യസ്ഥനും ശക്തനുംആയ എനിക്ക ഇത ഇതുവരെ സാധിച്ചില്ലെല്ലൊ- കരുത്തെടം മഹാ ഭാഗ്യവാൻ തന്നെ.

കെ—ഉൗക്ക കഴിക്കാൻ പൊവാറായി എന്ന തൊന്നുന്നു.

ന—ആയിട്ടില്ലാ- ലക്ഷ്മിക്കുട്ടീ ആ വിളക്ക അസാരം ഇങ്ങട്ട ഒന്ന കാണിക്കൂ- ഞാൻ ഗഡിയാൾ ഒന്ന നൊക്കട്ടെ.

കെശവൻനമ്പൂരി വിളക്ക എടുത്ത കാണിച്ചു- നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക ഇത അശെഷം രസിച്ചില്ലാ- ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിഅമ്മ വിളക്ക എടുത്ത കാണിക്കണം എന്നായിരുന്നു ആഗ്രഹം- എങ്കിലും ഒന്നും പറഞ്ഞില്ല. ഗഡിയാൾ നൊക്കി ആറര മണിയായിട്ടെ ഉള്ളു എന്ന പറഞ്ഞ നമ്പൂരിപ്പാട പിന്നെയും സംസാരിക്കാൻ തുടങ്ങി.

ന—ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിക്ക വയസ്സ എത്രയായി.

ല—മുപ്പത്തഞ്ചാമത്തെ വയസ്സാണ ഇത.

ന—ചെറുപ്പംതന്നെ കറുത്തെടത്തിന്റെറ ഭാഗ്യം- കറുത്തെടം എങ്ങിനെ കടന്നുകൂടി ഇവിടെ.

കെശവൻ നമ്പൂരിക്ക നെഞ്ഞിടിപ്പ തുടങ്ങീ "ഛശ്ശാ "എന്റെറ ഭാൎയ്യയെ ൟ അസത്ത തട്ടിപ്പറിക്കുമൊ- ആവലാതി "ഞാൻ തന്നെ ഉണ്ടാക്കിത്തീൎത്തുവെല്ലൊ- ഇന്ദുലെഖയെ ഇ "ദ്ദെഹത്തിന്ന കിട്ടിയില്ലെങ്കിൽ എന്റെറ ഭാൎയ്യയെ കൊണ്ട "പൊയ്ക്കൂളയുമൊ- ഒരു സമയം പററും എന്നതന്നെ തൊന്നുന്നു" എന്നും മററും ഉള്ള വിചാരം കെശവൻ നമ്പൂരിക്ക കലശലായി തുടങ്ങി.

ന—ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിക്ക മുമ്പെ സംബന്ധം കിളിമാനൂർ ഒരു രാജാവായിരുന്നു അല്ലെ.

ല—അതെ.

ന—പിന്നെയാണ കറുത്തെടത്തിന്ന ശുക്രദശ വന്നത അല്ലെ- എന്താണ കറുത്തെടം ഒന്നും പറയാത്തത.

കെ—ഉൗക്ക കഴിക്കാൻ വൈകുന്നുവെല്ലൊ.

ന—വഴുകീട്ടില്ലാ- എഴ മണിക്ക കഴിച്ചാൽ മതി- എന്റെറ വെള്ളിച്ചെല്ലം ഇങ്ങട്ട കൊണ്ടുവരാൻ പറയൂ ഗൊവിന്ദനൊട.

ഗൊവിന്ദൻ വെള്ളിച്ചെല്ലം കൊണ്ടുവന്ന നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ മുമ്പിൽ വെച്ചു.

ന—ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിക്ക ൟ വെള്ളിച്ചെല്ലം ഒന്ന എടുത്ത നൊക്കാം.

ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിഅമ്മ വെള്ളിച്ചെല്ലം എടുപ്പാൻ വന്നപ്പൊൾ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മയുടെ സ്വരൂപം വെളിച്ചത്ത നല്ലവണ്ണം നമ്പൂരിപ്പാട കണ്ടു.

ന—അത്ഭുതം- അത്ഭുതം- അതിശം- അതിശം തന്നെ! ആശ്ചൎയ്യംതന്നെ! കറുത്തെടത്തിന്റെറ ഭാഗ്യവിശെഷംതന്നെ- അതി സുന്ദരീ! എന്താ കറുത്തെടം നന്ന ഭ്രമിച്ചിട്ടാണ അ

ല്ലെ! അതിന സംശയമുണ്ടൊ- ആര ഭ്രമിക്കാതിരിക്കും സാ ക്ഷാൽ ലക്ഷ്മീദെവി തന്നെ. ആ ചെല്ലപ്പെട്ടി നല്ല മാതിരി യൊ.

ല__ഒന്നാന്തരം തന്നെ.

ന__വെണമെങ്കിൽ എടുക്കാം.

ല—അതിന അസ്വാധീനം ഉണ്ടാവുമെന്ന വിചാരിച്ചിട്ടില്ല.

ന__ശരി-ശരി- വാക്കസാമൎത്ഥ്യം അതിശം-അതിശായി പറഞ്ഞ വാക്ക- ഇങ്ങിനെ ഇരിക്കണം വാക്കസാമൎത്ഥ്യം. കറുത്തെട ത്തിന്റെ ഭാഗ്യം- ഇന്ദുലെഖക്ക സൌന്ദൎയ്യം ഉണ്ടായത ആ ശ്ചൎയ്യമല്ലാ- പക്ഷെ വാക്കസാമൎത്ഥ്യം ഇത്ര ഇല്ലാ- അത നി ശ്ചയം. ഇന്ദുലെഖക്ക വയസ്സ എത്രയായി.

ല—പതിനെട്ടാമത്തെ വയസ്സാണ ഇത.

ന—എന്നാൽ പതിനെഴ വയസ്സിൽ പ്രസവിച്ചു അല്ലെ.

ല__അതെ.

ന__പിന്നെ കിടാങ്ങൾ ഒന്നും ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്ന തൊന്നുന്നു.

ല__ഇല്ലാ.

ന—മുമ്പെത്തെപ്പൊലെ മനസ്സിന്ന സുഖമുണ്ടായിരിക്കയില്ലാ.

ല—മനസ്സിന്ന സുഖക്കെട ഒന്നുമില്ല.

ന—രാജാവ നല്ല യൊഗ്യനായിരുന്നു അല്ലെ.

ല—നല്ല യൊഗ്യനായിരുന്നു.

ന—എന്താണ- കഷ്ടം! ഓരൊ സ്ത്രീകളുടെ യൊഗ്യതപൊലെ ഭ ൎത്താവിനെയും പുരുഷന്റെ യൊഗ്യതപൊലെ ഭാൎയ്യയെയും കിട്ടിക്കൊളാൻ പ്രയാസം- അന്യൊന്യം യൊഗ്യതയായി വര ണം- അതാണ വിശെഷം- അങ്ങിനെയല്ലാതെ വന്നാൽ അ ത മഹാ സങ്കടമാണ. എന്താ കറുത്തെടം ഒന്നും പറയാത്തത.

കെ—എഴ മണിയായി എന്ന തൊന്നുന്നു.

ന—ആയിട്ടില്ലാ- എത്ര കൊല്ലമായി കറുത്തെടം സംബന്ധമാ യിട്ട.

കെ—ആറ സംവത്സരമായി.

ന—എന്നിട്ടും കിടാങ്ങൾ ഉണ്ടായിട്ടില്ലാ അല്ലെ.

കെ—അതെ.

ന—കറുത്തെടത്തിന്റെ ഭാഗ്യം ഓൎത്തിട്ട എനിക്ക ബഹു അത്ഭുതം തൊന്നുന്നു- ഇന്നാൾ ചെറുശ്ശെരി ഒരു ശ്ലോകം ചൊല്ലി- അതിൽ ഒരാൾ മറെറാരാളുടെ ഭാൎയ്യയെക്കണ്ട അസൂയപ്പെട്ട മാതിരി പറയുന്നുണ്ട- ശ്ലോകം എനിക്ക തൊന്നുന്നില്ലാ- ചെറുശ്ശെരിയെ ഇങ്ങട്ട വിളിക്കു.

കെശവൻ നമ്പൂരി ചെറുശ്ശെരിയെ വിളിക്കാൻ പൊയി- ചെറുശ്ശെരി ഊണ കഴിക്കാൻ പുറപ്പെട്ട നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെയും കാത്തനില്ക്കുന്നു. കെശവൻനമ്പൂരി ചെറുശ്ശെരിയെ വിളിച്ചു.

ചെ—എന്താണിത കഥ- നെരം ഏഴ മണിയായെല്ലൊ.

കെ—എന്തൊ ചെറുശ്ശെരി എന്റെ വിഡ്ഢിത്തം എന്തിന പറയുന്നു- അതിന്റെ അകത്തനിന്ന നമ്പൂരി ജന്മകാലം പുറത്ത വരില്ലെന്ന തൊന്നുന്നു- ഞാൻ എന്ത ചെയ്യട്ടെ- എന്റെ ഒരു ഗ്രഹപ്പിഴ എന്നെ പറവാനുള്ളു.

ചെ—ഇപ്പൊൾ എന്നെ എന്തിനാണ വിളിക്കുന്നത.

കെ—എന്തൊ ഒരു ശ്ലോകം ചൊല്ലുവാനാണത്രെ- ബുദ്ധിമുട്ട തന്നെ.

ചെ—ശിക്ഷ- ഇപ്പൊഴ എന്ത ശ്ലോകമാണ ചൊല്ലുവാൻ ഉള്ളത- ആട്ടെ ഞാൻ വരാം.

എന്നും പറഞ്ഞ ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരി കെശവൻ നമ്പൂരിയൊടുകൂടി അകത്ത കടന്നു.

ന—ഇന്നാൾ ഒരു ദിവസം ചെറുശ്ശെരി ഒരു ശ്ലോകം ചൊല്ലിയില്ലെ, ഒരു പുരുഷൻ മറെറാരു പുരുഷന്റെ ഭാൎയ്യയെക്കണ്ട വ്യസനിച്ച പ്രകാരം- അതൊന്നു ചൊല്ലു.

ചെ—ഒരു പുരുഷൻ മറെറാരു പുരുഷന്റെ ഭാൎയ്യയെക്കണ്ട വ്യസനിച്ചതൊ- ഏത ശ്ലോകമാണ എനിക്ക ഓൎമ്മയില്ല.

ന—ഛീ! അസ്സാളിക്കെണ്ടാ ഞാൻ പറയാം- ഒരു സ്ത്രീയുടെ മുഖം നൊക്കീട്ട ചന്ദ്രൻ ഉലിച്ചവന്നപ്പൊൾ ചന്ദ്രന ലജ്ജയില്ലെന്നും പിന്നെ ആ സ്ത്രീയുടെ ഭൎത്താവിൻെറ മുമ്പാകെ നില്ക്കുന്ന ഒരു അന്യപുരുഷനും ലജ്ജയില്ലെന്നും മററും- അത ചൊല്ലൂ.

ചെ—ചിറിച്ചുംകൊണ്ട ശ്ലോകം ചെല്ലുന്നു.

കിംബ്രൂമസ്തവ പൂൎണ്ണചന്ദ്രമഹതീം നിൎല്ലജ്ജതാമീദൃശീം യത്ത്വാസ്യാമുഖമണ്ഡലെ സതിഭവാ നപ്യുജ്ജിഹീതെ പുരഃ ആവിസ്തൃത്യകിമെത ദുക്തമധുനാ യത്താദൃശീം സുന്ദരീം ഭുഞ്ജാനസ്യപുരൊ വയഞ്ചപുരുഷാ ഇത്യാസ്മഹെ നിസ്ത്രപാഃ.

ന—ശരി-ഠരം ശ്ലോകംതന്നെ-ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിക്ക വില്പത്തി ഉണ്ടൊ.

ല—രണ്ടമൂന്ന കാവ്യങ്ങൾ ചെറുപ്പത്തിൽ വായിച്ചിട്ടുണ്ട.

ന—ചെറുശ്ശെരി നല്ല വിദ്വാനാണ- ബഹു രസികനാണ- കരുത്തെടത്തിന വില്പത്തി ഗന്ധംകൂടി ഇല്ലാ- അത നെൎത്ത മനസ്സിലായി-ഒരു ശ്ലോകം ചൊല്ലാൻ വയ്യ എങ്കിലും മഹാഭാഗ്യവാൻ.

കെ—എനിക്ക വില്പത്തി ഇല്ല-ഉൗക്ക കഴിക്കാൻ വഴകി വളരെ വഴകി.

ന—എന്നാൽ എനി പുറപ്പെടാം-ഒൻപത മണിക്ക മകളുടെ പാട്ട കെൾക്കാൻ ഇങ്ങട്ട വരും- അപ്പൊൾ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയെയും കാണാമെല്ലൊ.

എന്ന പറഞ്ഞ പിന്നെയും ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മയുടെ മുഖത്തെക്ക ആൎത്തിയൊടെ ഒന്ന നൊക്കി നമ്പൂരിപ്പാട പുറത്തെക്ക കടന്നു- വഴിയെതന്നെ നമ്പൂരിമാരും കടന്നു. കുളത്തിലെക്കായി പുറപ്പെട്ടു, നാലകെട്ടിൽനിന്ന പൂമുഖത്തെക്ക കടന്നപ്പൊൾ പഞ്ചുമെനവനെ കണ്ട.

ന—പഞ്ചു അതി ഭാഗ്യവാൻതന്നെ- ഇന്ദുലെഖയെയും പഞ്ചു

വിൻെറ മകൾ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയെയും കണ്ടു- തമ്മിൽ ഞാനൊ ന്നിയ്യൊ സുന്ദരീ എന്ന തിരക്കുള്ളതപൊലെ തൊന്നും അവരു ടെ സൌന്ദൎയ്യം കണ്ടാൽ. കറുത്തെടത്തിൻെറ ഭാഗ്യം- രണ്ടാ ളും അതി സുന്ദരികൾ തന്നെ.

പഞ്ചുമെനവന്ന ൟ വാക്കുകൾ അശെഷം രസിച്ചില്ലാ- കുറച്ചു ക്രൊധവും ഉണ്ടായില്ലെന്നില്ലാ, എങ്കിലും അതെല്ലാം മ നസ്സിൽ അടക്കി.

പഞ്ചുമെനവൻ—എനി ഊക്ക കഴിപ്പാൻ എഴുന്നെള്ളാറായി എന്നു തൊന്നുന്നു.

ന—അതെ ഊക്കെഴിച്ചു ഊൺകഴിഞ്ഞ വെഗം വനാകളയാം.

നമ്പൂരിപ്പാട്ടും നമ്പൂരിമാരുംകൂടി മിററത്ത എറങ്ങിയപ്പൊ ൾ പഞ്ചുമെനവൻ കെശവൻ നമ്പൂരിയെ കൈകൊണ്ടു മാടി വിളിച്ചു- കെശവൻനമ്പൂരി മടങ്ങിച്ചെന്നു. പഞ്ചുമെനവനും ന മ്പൂരിയും കൂടി നാലകെട്ടിൽ കടന്നു.

പ—എന്താണ ഇന്ദുലെഖക്ക ബൊദ്ധ്യമായൊ.

കെ—ബൊദ്ധ്യമാവും ബൊദ്ധ്യമാവാതെ ഇരിക്കയില്ല.

പ—ആവുന്നത പിന്നെ പറയാം- ആയൊ.

കെ—അത ഇപ്പൊൾ ഒന്നും നിശ്ചയിക്കാറായില്ല- ബൊദ്ധ്യമാ വും അതിന സംശയമില്ല.

പ—തിരുമനസ്സിലെ വാക്ക എനിക്ക അശെഷം വിശ്വാസമാ വുന്നില്ലാ- നെത്തെത്തെ വരവ കണ്ടപ്പൊൾ ഞാൻ എന്തൊ വല്ലാതെ ഭ്രമിച്ചു- നമ്പൂരിപ്പാട ആകപ്പാടെ ഒരു വിഡ്ഢിയാ ണെന്ന തൊന്നുന്നു എനിക്ക.

കെ—മഹാ ധനവാനല്ലെ- അത നൊക്കണ്ടെ.

പ—ഇന്ദുലെഖ അതൊന്നും നൊക്കുന്ന കുട്ടിയല്ലാ- നമ്മളുടെ ൟ മൊഹം വെറുതെ എന്ന തൊന്നുന്നു-നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക വിശെഷം പറവാൻ തന്നെ വശമില്ലാ- ഇന്ദുലെഖയുടെയും ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയുടെയും സൌന്ദൎയ്യം എന്നൊട എന്തിനാണ ഇ

ങ്ങിനെവല്ലതും വിക്കുന്നത-ഉമ്പില്ലാതെവാക്കപറയുന്ന ഇദ്ദെഹം.

കെ—വലിയാളുകളല്ലെ- അവക്ക എന്തും പറയാമെല്ലൊ.

പ—എന്തും പറഞ്ഞാൽ ചിലപ്പൊൾ എന്തും കെൾക്കെണ്ടിയും വരും- എനിക്ക ഇതൊന്നും രസമായില്ല- ഇന്ദുലെഖ എന്ത പറഞ്ഞു.

കെ—വിശെഷിച്ച ഒന്നും പറഞ്ഞില്ലാ.

പ—പിന്നെ മാളികയിൽ പൊയിട്ട നമ്പൂരിപ്പാട എന്തചെയ്തു.

കെ—വിശെഷിച്ചഒന്നുംചെയ്തിട്ടില്ലാ-എനിക്ക ഊണ കഴിക്കാൻ വൈകുന്നു- ഞാൻ ഊണ കഴിച്ച വന്നിട്ട എല്ലാം പറയാം-

പ—ഒന്നും പറയാനില്ല- ഒരു കാൎയ്യം ഒരു ജന്മം നടക്കുകയില്ലാ- പിന്നെ എന്തിനാണ ഈ ഗൊഷ്ഠികൾ കാണിക്കുന്നത—എന്ന പറഞ്ഞ പഞ്ചുമെനവൻ അകത്തെക്കും കെശവൻനമ്പൂരി കുളപ്പുരയിലെക്കും പൊയി.

പഞ്ചുമെനവനും കെശവൻനമ്പൂരിയും തമ്മിൽ മെൽകാണിച്ച പ്രകാരം സംസാരിച്ചിരുന്നപ്പൊൾ നമ്പൂരിപ്പാടും ചെറുശ്ശെരിയും കൂടി കുളപ്പുരയിലെക്ക പൊകുംവഴി ചെറുതായി ഒരു സംഭാഷണം ഉണ്ടായി.

ന—ചെറുശ്ശെരി- എനിക്ക ഇന്ദുലെഖയെക്കാൾ ബൊധിച്ചത അവളുടെ അമ്മയെയാണ- വാക്സാമൎത്ഥ്യം കടുകട്ടി- കണ്ടാലൊ- ചെറുശ്ശെരി കണ്ടില്ലെ.

ചെ—ഞാൻ കണ്ടു- നല്ല സൌന്ദൎയ്യമുണ്ടു. പ്രായംകൊണ്ടും ബഹു യൊഗ്യത.

ന—ഇന്ദുലെഖക്ക ഞാൻ യൊഗ്യത ഇല്ലെന്നൊ?

ചെ—ഛെ! അത ഞാൻ പറയില്ലാ- ആ ഭാഗം ഇരിക്കട്ടെ- അത സ്വാധീനമായതല്ലെ കരസ്ഥമായെല്ലൊ- പിന്നെ ഇന്ദുലെഖ യൊഗ്യത ഉണ്ടൊ ഇല്ലയൊ എന്ന നിശ്ചയിച്ചിട്ട എനി ആവശ്യമില്ലെല്ലൊ.

ന—ഇന്ദുലെഖയുടെ കാൎയ്യം തീൎച്ചയായൊ പഞ്ചു വല്ലതും ചെ

വുശ്ശേരിയൊട പറഞ്ഞുവൊ.

ചെ—പഞ്ചു എന്തിന പറയുന്നു- അത ഉറച്ച കാൎയ്യമല്ലെ- അങ്ങിനെയല്ലെ വരാൻ പാടുള്ളു.

ന—അങ്ങിനെ വരാൻ പാടുള്ളു- എങ്കിലും ഒരു ശങ്ക- ശങ്ക ഇല്ലെന്നതന്നെ പറയാം.

ചെ—ശങ്കക്ക എന്ത കാരണം.

ന—എന്റെ ഒരു ഭ്രമം അത്രെ ഉള്ളു- ശങ്ക ഒന്നുംതന്നെ ഇല്ല.

ചെ—അത ശരി- ഇവിടുത്തെ ഭ്രമം- ശങ്കയില്ലാത്ത കാൎയ്യത്തിൽ ഒരു ഭ്രമം അത്രെ പറവാനുള്ളു.

ന—ഇന്ദുലെഖയുടെ കാൎയ്യം അങ്ങിനെ ഇരിക്കട്ടെ- ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയുടെ അവസ്ഥ വിചാരിക്കു- കറുത്തെടത്തിന്റെ ഭാഗ്യം നൊക്കു.

ചെ—അതാണ ഞാനും പറയാൻ വിചാരിക്കുന്നത- കറുത്തെടത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗ്യവിശെഷം വളരെത്തന്നെ.

ന—കറുത്തെടം വെളി കഴിച്ചിട്ടുണ്ടൊ.

ചെ—ഇല്ല.

ന—ഠരം അസത്തിന്ന വെളി കഴിക്കരുതെ.

ചെ—ആ അസത്ത വെളി കഴിക്കില്ലെന്ന തൊന്നുന്നു.

ന—ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയുടെ അടുക്കെ പാട്ട കിടക്കുകയെ ഉള്ളു.

ചെ—അത്രെ ഉള്ളു.

ന—എന്നാൽ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിക്ക ഇയാളെ ലെശം ഭ്രമമില്ല- അത ഞാൻ ക്ഷണെന നിശ്ചയിച്ചു.

ചെ—ഇവിടുത്തെ ബുദ്ധിവലിപ്പം അറിവുള്ള എന്നൊട ഇത പറയണൊ- ഞാൻ അത അപ്പൊഠംതന്നെ മനസ്സിലാക്കിയിരിക്കുന്നു- ഇവിടുത്തെ സ്വരൂപം കണ്ണിൻമുമ്പിൽവെച്ചുംകൊണ്ട ഒരു സ്ത്രീക്ക തനിക്ക എത്ര ആസക്തിയുള്ള പുരുഷനായാലും അവനെക്കണ്ടിട്ട ലെശംപൊലും അനുരാഗചെഷ്ടകഠ ഉണ്ടാകയില്ലെന്ന എനിക്ക പൂൎണ്ണ ബൊദ്ധ്യമാണ.

ന—ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി എന്നെക്കണ്ടിട്ട കുറച്ച ഭ്രമിച്ചിട്ടുണ്ട.
ചെ—അതിന എനിക്ക സംശയമില്ല.
ന—എന്നാൽ അതിനെന്ത വിദ്യ.
ചെ—എതിന.
ന—ആ ഭ്രമം നിവൃത്തിക്കാൻ.
ചെ—അതിന പലെ വിദ്യകളും ഇല്ലെ- എനി ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയെ കാണെണ്ടന്ന വെച്ചെക്കണം.
ന—എന്ത കഥയാണ ചെറുശ്ശെരി പറയുന്നത- അങ്ങിനെ ഭ്രമം മാററുന്നതായാൽ ഇവിടെ നൊം ഇപ്പൊൾ വരണൊ.
ചെ—ഇവിടെ വന്നത ഇന്ദുലെഖയെ ഭ്രമിച്ചിട്ടല്ലെ.
ന—അതെ- വന്നതിന്റെ ശെഷം ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയിലും ഭ്രമം.
ചെ—എന്നാൽ അമ്മയെയും മകളെയും ഒന്നായി ബാന്ധവിക്കാമെന്നൊ- അത വെടിപ്പുണ്ടൊ.
ന—ബാന്ധവം ഇന്ദുലെഖയെത്തന്നെ- എന്നാൽ—

ഇത്രത്തൊളം പറയുമ്പൊഴെക്ക കെശവൻ നമ്പൂരി കുളപ്പുരയിൽ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ സമീപം എത്തി. പിന്നെ ഇതിനെക്കുറിച്ച നമ്പൂരിപ്പാട ഒന്നും സംസാരിച്ചില്ലാ- ഊക്ക കഴിഞ്ഞ അമ്പലത്തിൻ തിരു മിററത്ത ചന്ദ്രികയിൽ നിന്ന- നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിഅമ്മയുടെ ഓൎമ്മ വിട്ടു, മനസ്സിൽ കഠിനമായി തറച്ചു പൊയിട്ടുള്ള വിചാരം തന്നെ സ്വഭാവെന വന്നു. ഇന്ദുലെഖയെപ്പൊലെ ഒരു സ്ത്രീയെ നമ്പൂരിപ്പാട കണ്ടിട്ടില്ലാ- തൽകാലം വെറെ ഓരൊ സ്ത്രീകളെ കാണുമ്പൊൾ ശ്രദ്ധ വിടനായ ഇദ്ദെഹത്തിന്ന അതിലെല്ലാം ഭ്രമം ഉണ്ടായി എങ്കിലും സ്വസ്ഥമായി ചന്ദ്രികയിൽ നില്ക്കുമ്പൊൾ തരുണീ മണിയായ ഇന്ദുലെഖയുടെ വിചാരം തന്നെയാണ ഉണ്ടായത. ഇന്ദുലെഖയെ വിചാരിച്ച വിചാരിച്ച ഗൊവിന്ദനെ വിളിച്ചു, രംഭയെ കണ്ടു ഭ്രമിച്ച സംഗതിയെപ്പററി ശ്ലൊകം എഴുതിയ ഓല ഗൊവിന്ദൻ വക്കൽ കൊടുത്തിട്ടു—

ന—ംരം ഓല ഞാൻ തന്നതാണെന്ന പറഞ്ഞ ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളികയിൽ പൊയി ഇന്ദുലെഖയുടെ കയ്യിൽ കൊടുക്കു.

ഗൊവിന്ദൻ ഉടനെ എഴുത്തും കൊണ്ട ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളികയിന്മെൽ ചെന്നു- അപ്പൊഠ ഇന്ദുലെഖ ഉൗണ കഴിഞ്ഞ മാളികയിലെക്ക കയറി വരുന്നു.

ഗൊവിന്ദൻ—ഒരു തിരുവെഴുത്ത തന്നയച്ചിട്ടുണ്ട തമ്പുരാൻ. ഇവിടെ തരുവാൻ കല്പനയായിരിക്കുന്നു.

ഇന്ദുലെഖ—(കാൎയ്യം മനസ്സിലായെങ്കിലും കഠിന ദെഷ്യത്തൊടെ) എത്ര തമ്പുരാൻ- എന്തെഴുത്ത.

ഇന്ദുലെഖയുടെ മുഖത്ത അപ്പൊഠ ഉണ്ടായിരുന്ന കൊപരസം കണ്ടിരുന്നാൽ ആ രസത്തിലും ആ മുഖം അതി കാന്തം തന്നെ എന്ന എല്ലാവരും പറയും.

ഗൊ—മൂക്കില്ലാത്ത മനക്കൽ തമ്പുരാൻെറ തിരുവെഴുത്താണ.

ഇ—എനിക്ക എഴുതുവാൻ അദ്ദെഹത്തിന്ന അവകാശമില്ലാ- ഞാൻ വാങ്ങുകയില്ല. എന്ന പറഞ്ഞെക്കു—എന്നും പറഞ്ഞ ക്ഷണെന തൻെറ അറയിലെക്ക കടന്ന പൊയി.

ഗൊവിന്ദൻ ഇളിഭ്യനായിക്കൊണ്ട എഴുത്ത മടിയിൽ മൂടിവെച്ച നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ അടുക്കെ വന്നു- അപ്പൊഠ നമ്പൂരിപ്പാട പലെ ആളുകളൊട്ടും കൂടി അമ്പലത്തിൻെറ തിരുമുററത്തതന്നെ നിന്നിരുന്നു- ഗൊവിന്ദനെ കണ്ടപ്പൊഠ ആ നിന്നെടത്ത നിന്ന തന്നെ ഗൊവിന്ദനൊട ഉറക്കെ വിളിച്ച ചൊദിക്കുന്നു.

"ഗൊവിന്ദാ ആ എഴുത്ത ഇന്ദുലെഖക്ക കൊടുത്തുവൊ."

ഗൊവിന്ദൻ വളരെ വിഷണ്ഡനായി എന്താണ മറുവടി പറയെണ്ടത എന്ന അല്പം ശങ്കിച്ച- ഒടുവിൽ ഗൊവിന്ദൻ "കൊടുത്തു" എന്നും പറഞ്ഞ ഉടനെ അവിടെ നിന്ന പൊയി. പിന്നെയും അവിടെ നിന്നാൽ വെറെയും ചൊദ്യങ്ങഠ ഉണ്ടാവുമെന്ന ഓൎത്ത ഗൊവിന്ദൻ ഓടിക്കളഞ്ഞതാണ. നമ്പൂരിപ്പാട ഒ

ൻപത മണി ആയില്ലല്ലൊ എന്ന വിചാരിച്ചുംകൊണ്ട കുളപ്പുരയിൽ എണ്ണ തെപ്പാൻ പൊയപ്പൊൾ ഗൊവിന്ദനും കൂടപ്പൊയി എഴുത്ത മടിയിൽ നിന്ന എടുത്തിട്ട സ്വകാൎയ്യമായി പറയുന്നു.

ഗൊ—നെരത്തെ അടിയൻ തിരുവെഴുത്ത കൊടുത്തു എന്ന ഉണൎത്തിച്ചത കളവാണ- എഴുത്ത ഇതാ- കുന്ദലെഖാ എഴുത്ത വാങ്ങില- തമ്പുരാന കുന്ദലെഖക്ക എഴുതാൻ ആവശ്യമില്ലെന്നും തിരുവെഴുത്ത വാങ്ങില്ലെന്നുമാണ പറഞ്ഞത. നെരത്തെ അരുളിച്ചെയ്യുമ്പൊൾ വെറെ ആളുകൾ ഉണ്ടായിരുന്നതിനാൽ അടിയൻ കൊടുത്തു എന്ന കളവായി ഉണൎത്തിച്ചതാണ.

ന—മഹാവിഡ്ഢി- കുന്ദലെഖയല്ലാ-ഇന്ദുലെഖ എന്നാണ പെര- നെരത്തെ നീ ഓല കൊടുത്തു എന്ന കളവ പറഞ്ഞത നന്നായി- അങ്ങിനെ സദൃശമായി പറയണം- ഇതാണ ഗൊവിന്ദനൊട എനിക്കുള്ള ഇഷ്ടം.

ഗൊ—ആ കുന്ദലെഖാ————

ന—വിഡ്ഢി- പിന്നെയും കുന്ദലെഖ എന്ന പറയല്ല- "ഇന്ദുലെഖാ. "ഇ"ന്ദുലെഖാ" എന്ന പറയൂ.

ഗൊ—റാൻ- അടിയന തെറ്റിപ്പൊയി- ആ ഇന്ദ്രലെഖാ.

ന—പടുവങ്കാ- ഇളിഭ്യരാശി- ഇന്ദ്രലെഖയല്ലാ ഇന്ദുലെഖ എന്ന പറയൂ.

ഗൊ—റാൻ- ആ ഇന്ദുലെഖാ വളരെ കുറുമ്പുകാരിയാണെന്ന അടിയന തൊന്നി.

ന—ആവട്ടെ നീ ഇന്ദുലെഖയുടെ അമ്മയെ കണ്ടുവൊ- അതിശാണ മുഖം- ബഹു സുന്ദരി- അവൾക്ക എന്നെ ബഹു ഭ്രമമായിരിക്കുന്നു- കറുത്തെടത്തിന്റെ ഭാൎയ്യയാണ.

ഗൊ—അപ്പൊൾ ഇന്ദുലെഖക്ക തിരുമനസ്സിലെ ഭ്രമമില്ലെ.

ന—ഇന്ദുലെഖ ഇങ്കിരിയസ്സും മററും പഠിച്ച വല്ലാത്ത ഒരു മാതി

രിയായി കാണുന്നു- ഇന്ദുലെഖയുടെ അമ്മ അങ്ങിനെയൊ ന്നുമല്ലാ- ബഹു വാക്ക സാമൎത്ഥ്യം. നീ ആ വെള്ളിച്ചെല്ലം ഇ ങ്ങട്ട എടുത്ത കൊണ്ടു വന്നില്ലെ.

ഗൊ—അടിയൻ അപ്പൊൾതന്നെ ഇങ്ങട്ട എടുത്തകൊണ്ടുവന്ന മഠത്തിൽവെച്ചു.

ന—മിടുക്കാ- രസികാ- ഇതാണ എനിക്ക ഗൊവിന്ദനെ ഇത്ര താല്പൎയ്യം. ഞാൻ വെള്ളിച്ചെല്ലം ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയൊട എടുത്തൊ ളാൻ പറഞ്ഞു- അതിന അസ്വാധീനമില്ലെന്ന ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി യും പറഞ്ഞു- ഒരു സമയം നീ അത അവിടെ ഇട്ട പൊന്നിട്ട ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി തന്റെതാക്കി എടുത്തവെക്കുമൊ എന്ന ഞാൻ വിഷാദിച്ചു.

ഗൊ—അടിയൻ കുറെകാലമായില്ലെ ഇവിടുത്തെ കല്പരിതിന്നു ന്നു- ഇതൊക്ക അടിയന നല്ലനിശ്ചയമില്ലെ.

ഇങ്ങിനെ ഗൊവിന്ദനുമായി സല്ലാപിച്ചുകൊണ്ട നമ്പൂരി പ്പാട തെച്ചുകുളിക്ക ആരംഭിച്ചു.

നമ്പൂരിപ്പാട കുളപ്പുരയിൽ എണ്ണതെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പൊ ൾ കെശവൻ നമ്പൂരിയും ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരിയുംകൂടി മഠത്തി ന്റെ കൊലാഴ്മൽ ഇരുന്ന ഒരു സംഭാഷണം ഉണ്ടായി- കെശ വൻ നമ്പൂരിക്ക പല പ്രകാരെണയും മനസ്സിൽ വിഷാദം ഉ ണ്ടായിരുന്നു- അസംഗതിയായി തന്റെ ഭാൎയ്യയെ നമ്പൂരിപ്പാട കണ്ടെത്തി- സുന്ദരിയാണ തന്റെ ഭാൎയ്യ എന്നുള്ളതിലെക്ക സം ശയമില്ല- തന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ നമ്പൂരിപ്പാടും അതി സുന്ദ രൻ എന്ന തന്നെയാണ- പിന്നെ നമ്പൂരിപ്പാട അതി ധനവാ ൻ- കുബെരൻ- ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിക്ക ഇദ്ദെഹത്തിൽ ഭ്രമം ഉണ്ടായാ ലൊ- പഞ്ചുമെനവൻ സമ്മതിക്കുമൊ എന്നുള്ളതിന വാദമില്ലാ. "നമ്പൂരിപ്പാട സംബന്ധം ആവണം എന്ന പറയുന്നു- അദ്ദെ "ഹം വലുതായ ഒരാളല്ലെ- അതിന ഇവിടുന്ന വിരൊധം പറയ "രുതെന്ന പഞ്ചുമെനവൻ എന്നെ വിളിച്ച പറഞ്ഞാൽ ഞാൻ

"എന്തുചെയ്യും. ശംശാരാ- ഞാൻ സമ്മതിച്ചാൽ എന്ത- സമ്മതി "ച്ചില്ലെങ്കിൽ എന്ത- കാൎയ്യം നടക്കും- നമുക്ക ഇല്ലത്തെക്കും "പൊവാം- ശൂദ്രസ്ത്രീകളെ ഭാൎയ്യയാക്കിയാൽ ഇങ്ങിനെ ഓരൊ "ആപത്തുകാം വന്നെക്കാം". ഇങ്ങിനെ എല്ലാം കുറെ നെരം ഠരം സാധു കെശവൻനമ്പൂരി വിചാരിക്കും- പിന്നെ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി യുടെ മുഖവും ശരീരവും എല്ലാംകൂടി ഒന്ന വിചാരിക്കും- "കഷ്ട "മെ വല്ല ആപത്തും നമുക്ക വന്ന നെരിട്ടമൊ- ഇല്ലാ- അതുണ്ടാ "വുന്നതല്ലാ. ഇന്ദുലെഖക്ക സംബന്ധത്തിന്ന വന്നിട്ട ഇന്ദുലെ "ഖയുടെ അമ്മയെ ബാന്ധവിച്ച കൊണ്ടുപൊയി എന്ന വരു "മൊ- അങ്ങിനെ വരാൻ പാടില്ലാ" എന്ന വിചാരിച്ച ധൈ ൎയ്യപ്പെടും- ഇങ്ങിനെ തിരിച്ചും മറിച്ചും വിചാരിക്കും- വിചാരിച്ച വിചാരിച്ച ഠരം ശുദ്ധാത്മാവിന്ന ഠരം വിചാരം പൊയി മററൊ രു വിചാരം തുടങ്ങി. "ഒൻപത മണിക്ക പാട്ട ഉണ്ടാവുമെന്ന ഠരം "നമ്പൂരിപ്പാടൊട പറഞ്ഞു പൊയെല്ലൊ- എനി ഇന്ദുലെഖ പാ "ടിയില്ലെങ്കിലൊ - വീണപ്പെട്ടി വായിച്ചില്ലെങ്കിലൊ - അതിദു "ഷ്ടമായി തീരുമെല്ലൊ- ഇങ്ങിനെ വന്നാൽ എന്ത നിവൃത്തി" എന്ന ഒരാലൊചനയാണ പിന്നെ ഉണ്ടായത-ആലൊചിച്ച ആ ലൊചിച്ച ഒരു വഴിയും കാണാതെ മെല്ലട്ട നൊക്കിക്കൊണ്ടിരി ക്കുമ്പൊഠം ചെറുശ്ശെരിനമ്പൂരി അടുക്കെവന്ന ഇരുന്നു.

ചെ—എന്താണ കറുത്തെടത്തിന്ന ഒരു കുണ്ഠിതം ഉള്ളതപൊ ലെ കാണുന്നു.

കെ—(ഒരു പച്ചച്ചിറിയൊടുകൂടി) കുണ്ഠിതം ഒന്നുമില്ലാ- എന്ത കു ണ്ഠിതം- കുണ്ഠിതത്തിന്ന ഒരു കാരണവുമില്ലാ.

ചെ—പിന്നെ എന്താണ ഒരു ദീൎഘാലൊചന.

കെ—ഒന്നുമില്ലാ- ഇന്നത്തെ പാട്ടിന്റെ കാൎയ്യം ആലൊചിച്ച- നെരം എട്ടര മണി കഴിഞ്ഞു.

ചെ—എന്താണ പാട്ടിന്ന തടസ്ഥം ഒന്നും ഉണ്ടാകയില്ലെല്ലൊ?

കെ—എന്താണ തടസ്ഥം- ഒന്നും ഇല്ലാ- ഒരു തടസ്ഥവും ഇല്ലാ-

ഇന്ന രാത്രി ഒൻപത മണിക്ക പാട്ടുണ്ട- ചെറുശ്ശെരിക്കും മുകളിൽ വരാം- ഇന്ദുലെഖ സാധാരണയായി രാത്രികളിലൊക്കെ പാടാറുണ്ട- ചിലപ്പൊൾ വീണപ്പെട്ടിയും വായിക്കും- വളരെ ദുല്ലഭം ദിവസമെ പാട്ട ഇല്ലാതെ ഉള്ളു- ഇന്ന പാട്ടുണ്ടാവാതിരിക്കയില്ലാ- എല്ലാവക്കും പൊയി കെൾക്കാം-അതിന ഇന്ദുലെഖക്ക വിരൊധം ഒന്നും ഇല്ലാ- ഇന്ന പാട്ടുണ്ടാവാതിരിക്കയില്ലാ- നമ്പൂരിയും മററും ഉള്ളതല്ലെ.

ചെ—പാട്ടുണ്ടായെങ്കിൽ ഞാനും വരാം കെൾക്കാൻ.

കെ—പാട്ടുണ്ടാവും സംശയമില്ലാ.

കെശവൻ നമ്പൂരിക്ക നല്ല ഒന്നാന്തരം സംശയം ഉണ്ട- എന്നാലും നെമത്തെ പതിവ ഇല്ലാതിരിക്കില്ലാ എന്ന ഒരു ശുദ്ധാത്മാവിന പിന്നെയും ഒരു വിശ്വാസം- ഇന്ദുലെഖയൊട ചൊദിപ്പാനൊ ഇന്ദുലെഖയുടെ മുഖത്ത നെരെ നൊക്കാനൊ ഇയാൾക്ക ധൈൎയ്യവും ഇല്ലാ- കെശവൻ നമ്പൂരി വലിയ കുഴക്കിലായി- അങ്ങിനെ ഓരൊന്ന വിചാരിച്ച ഒടുവിൽ:

കെ—ഇന്ന പാട്ട ഉണ്ടാവും ഉണ്ടാവാതിരിക്കില്ലാ- നമ്പൂരിയും മററും ഉള്ളതല്ലെ.

ചെ—എന്താണിത്ര ഒരു പരിഭ്രമം കരുത്തൊടത്തിന്ന- പാട്ടുണ്ടാവും- അത നമുക്ക കെൾക്കുകയും ചെയ്യാം- എന്നല്ലെ തീൎച്ച.

കെ—ചെറുശ്ശെരിക്ക വല്ല ശങ്കയും തൊന്നുന്നുണ്ടൊ.

ചെ—ശിക്ഷ- എനിക്ക എന്ത ശങ്കയാണ തൊന്നുവാൻ- കരുത്തൊടമല്ലെ ഒക്ക ശട്ടം ചെയ്യുത.

കെ—ഛീ! ഛീ! ഞാൻ ഒന്നും ശട്ടം ചെയ്തിട്ടില്ല- ഞാൻ എന്ത ശട്ടം ചെയ്യാനാണ- ഇന്ദുലെഖ രാത്രി വീണപ്പെട്ടി പതിവായി വായിക്കാറുള്ളതുപൊലെ ഇന്നും വായിക്കും- അപ്പൊൾ കെൾക്കാമെന്ന മാത്രമെ ഞാൻ നമ്പൂരിയൊട പറഞ്ഞിട്ടുള്ളു.

ചെ—എങ്ങിനെ എങ്കിലും ആവട്ടെ- ഇപ്പൊൾ കരുത്തൊടത്തിന്ന അതിനെ കുറിച്ച എന്താണ ഒരു പരിഭ്രമം.

കെ—പരിഭ്രമം ഒന്നുമില്ലാ- യാതൊന്നുമില്ലാ- എന്നാൽ ഞാൻ പറഞ്ഞെത നമ്പൂരി തെററായി ധരിക്കുമൊ? എന്ന ഒരു ശങ്ക. ഇന്ന പാട്ടുണ്ടാവാതെ ഇരിക്കയില്ല- പിന്നെ എന്തിനാണ ശങ്കിക്കുന്നത- ശങ്കിക്കാൻ എടയില്ലെന്ന എനിക്കതന്നെ തൊന്നുന്നു.

ചെ—ആട്ടെ- നമ്പൂരിയെ കണ്ടിട്ട ഇന്ദുലെഖക്ക അനുരാഗം ഉണ്ടായൊ- ആ കഥ കെൾക്കട്ടെ.

കെ—ഇന്ദുലെഖക്കൊ:

ചെ—അതെ- ഇന്ദുലെഖക്ക.

അപ്പൊൾ കെശവൻ നമ്പൂരിയുടെ മുഖം കാണണ്ടതായിരുന്നു- മുഖത്ത ഒരു കട്ടാരംകൊണ്ട കുത്തിയാൽ ഒരു തുള്ളി ചൊര കാണുകയില്ലാ- കുറെ നെരം ഒന്നുംമിണ്ടാതെ നിന്നു-ഒടുവിൽ:

കെ—ഇന്ദുലെഖക്ക അനുരാഗം- അനുരാഗം- എന്തൊ എനിക്ക ഒന്നും മനസ്സിലാവുന്നില്ലാ- ഇങ്കിരിയസ്സ പഠിച്ച സ്ത്രീകളുടെ സ്വഭാവം നൊക്കൊന്നും മനസ്സിലാവില്ല എന്ന എനിക്ക ഇപ്പൊൾ ബൊദ്ധ്യമായി- പഞ്ചുമെനവൻ ഇത്രിഭുവനത്തിൽ ഒരാളെ പെടിയില്ലാത്താളാണ-അയാൾ തന്റെ പൌത്രിയായ ഒരു ചെറു പെങ്കിടാവിനെ പെടിച്ചകിട്ട കിട വിറക്കുന്നു- നമ്പൂരി മഹാ കെമനായിട്ടുള്ളാളല്ലെ അദ്ദെഹത്തെ കണ്ടാലെങ്കിലും ഒന്ന ഒതുങ്ങുമെന്ന ഞാൻ വിചാരിച്ചുപൊയി- ഇത തെററായ ധാരണയാണെന്ന എനിക്ക ഇപ്പൊൾ കുറെശ്ശ തൊന്നി തുടങ്ങി- എന്തൊ നിശ്ചയിക്കാറായിട്ടില്ലാ- എനിക്ക ഇങ്കിരിയസ്സ മാതിരി ഒന്നും നിശ്ചയമില്ല ചെറുശ്ശെരീ- സക്കാരാളുകളിൽ ന്യൽക്കമ്പിനി തിരിക്കുന്ന ഒരു സായ്പിനെ മാത്രമെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടുള്ളു.

ചെറുശ്ശെരി ഇത കെട്ട വല്ലാതെ ഉറക്കെച്ചിറിച്ചുപൊയി- ഒരുനിമിഷം ഒന്നായിച്ചിറിച്ചശെഷം.

ചെ—നമ്പൂരിക്ക ഇന്ദുലെഖയെകിട്ടുമൊ ഇല്ലയൊ-അതപറയു.

കെ—അത പറയാറായില്ല- ഇന്നത്തെ രാത്രി കഴിഞ്ഞാൽ ഞാ ൻപറയാം. ഞാൻ ഒരം കുട്ടിയുടെ വിഷമതകാ ഒന്നും അറി ഞ്ഞില്ല ചെറുശ്ശെരീ.

ചെ—കുട്ടിക്ക വിഷമതയൊ- വിഷമത ഒന്നും ഇല്ലാ.

ഇവര ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞുംകൊണ്ടിരിക്കുമ്പൊാ നമ്പൂരി പ്പാട കളികഴിഞ്ഞ എത്തി- ശ്ലൊകം മടക്കിയത വിചാരിച്ചിട്ട നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്കും മനസ്സിന നല്ല ഉത്സാഹം ഉണ്ടായിരുന്നി ല്ല- എങ്കിലും ഇന്ദുലെഖയുടെ രൂപം ധ്യാനിക്കുകതന്നെയായിരു ന്നു മനസ്സകൊണ്ട ചെയ്തിരുന്നത- മുഷിഞ്ഞാൽ മുഷിഞ്ഞൊട്ടെ- ഒൻപത മണിക്ക കാണാമെല്ലൊ- കണ്ടുകൊണ്ടിരുന്നാൽ മതി- സംസാരിച്ചില്ലെങ്കിലും വെണ്ടതില്ലാ- എന്നുള്ള ദിക്കായിരിക്കു ന്നു നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക. ഊൺ കഴിഞ്ഞ ശെഷം നമ്പൂരിപ്പാ ട്ടും മററും പൂവരങ്ങിലെക്ക പുറപ്പെട്ടു.

ന—ചെറുശ്ശെരീ ഇപ്പൊാ കുപ്പായം വെണ്ട ധുപ്പട്ടി മതി- അ ല്ലെ.

ചെ—അതെ.

ന—ഗൊവിന്ദാ ആ പൊൻ കുമിഴടിച്ച വെള്ളിച്ചെല്ലം സ്വൎണ്ണ പ്പനീർവ്വീശി- ഇതകാ എടുക്കണം. സഭിരിൽ മുമ്പിൽ അത X വെക്കണം.

കെ—പാട്ട വീണപ്പെട്ടിയിന്മെൽ വെച്ചാണ- ഒരു കസാലയി ന്മെൽ ഇരുന്നിട്ടാണ- കൈകൊണ്ടാണ പാട്ട- സാധാരണ പായ വിരിച്ചിട്ടല്ല ഇവിടെ കണ്ടിട്ടുള്ളത.

ന—പെണ്ണുങ്ങളെ ഇങ്കിരിയസ്സ പഠിപ്പിച്ചാലത്തെ ദുഷ്ഫലമാണ ഇ തെല്ലാം- കസാലയിന്മെൽ ഇരുന്നിട്ട പാടാറുണ്ടൊ- എന്ത ക ഥയാണ ഇത- പഞ്ചുവൊട പറയൂ- താഴത്ത പുല്പായയിൽ ഇരുന്നിട്ടാണ ഇന്ന ഇന്ദുലെഖ പാടെണ്ടത എന്ന കറുത്തെ ടം പറയൂ.

കെ—പറയാം.

ഠരം സംഭാഷണം കഴിഞ്ഞ ഉടനെ നമ്പൂരിപ്പാടും പരിവാരങ്ങളും പൂവരങ്ങിലെക്ക പുറപ്പെട്ടു നാലകെട്ടിൽ വന്ന നമ്പൂരിപ്പാട ഒരു കസാലമെൽ ഇരുന്നു- കെശവൻ നമ്പൂരി പതുക്കെ ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളികയിന്മെൽ കയറിച്ചെന്നപ്പൊൾ പുറത്തളത്തിൻെറ വാതിൽ തട്ടി അടച്ചിരിക്കുന്നത കണ്ടു- കെശവൻ നമ്പൂരിക്ക അപ്പൊൾ ഉണ്ടായ ഒരു വ്യസനവും പരിഭ്രമവും ഇന്ന പ്രകാരമെന്ന പറവാൻ പാടില്ല- ഒന്ന വിളിച്ചാലൊ എന്ന ആദ്യം വിചാരിച്ചു- സാധുബ്രാഹ്മണനന്ന ധൈൎയ്യം വന്നില്ലാ- ഉടനെ അകായിൽക്കൂടി തൻെറ ഭാൎയ്യയുടെ അറയിൽവന്നു- ഭാൎയ്യ ഉറങ്ങാൻ ഭാവിച്ചു കിടക്കുന്നു.

കെ—ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി- ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി- ഞാൻ വലിയ അവമാനത്തിലായെല്ലൊ.

ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മ എഴുനീററു നിന്നു.

ല—എന്താണ അവമാനമായത.

കെ—ഇന്ന നെമത്തെപ്പോലെ പാട്ടുണ്ടാവുമെന്ന വിചാരിച്ചു ഞാൻ നമ്പൂരിയെ ക്ഷണിച്ചു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവന്നു- ഇന്ദുലെഖ തളത്തിൻെറ വാതിൽ തഴുതിട്ടു ഉറങ്ങിയിരിക്കുന്നു- ഞാൻ എനി നമ്പൂരിയൊട എന്ത പറയും.

ല—ഉള്ള വിവരം പറയണം- അല്ലാതെ എന്താണ- പാട്ടു നെമത്തെപ്പൊലെ ഉണ്ടാവും എന്ന വിചാരിച്ചു പറഞ്ഞതാണ- ഇന്ന പാട്ടില്ലെന്ന തൊന്നുന്നു- ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളികവാതിൽ അടച്ചു അവൾ ഉറക്കായിരിക്കുന്നു- അതുകൊണ്ടു പാട്ടു നാളെയാക്കാമെന്ന പറയണം- ഇതിൽ എന്താണ അവമാനം.

കെ—അല്പം ദുൎഘടം ഉണ്ടു- ഞാൻ നമ്പൂരിയൊട നെരത്തെ പറഞ്ഞതിൽ അല്പം ദുൎഘടം ഉണ്ടു. അതാണ ഇപ്പൊൾ വിഷമം.

ല—എന്താണ പറഞ്ഞത.

കെ—അല്പം ദുശ്ശഠമായിട്ട പറഞ്ഞു പൊയി- ഇന്ദുലെഖ നെ ത്തെ മാളികയിൽ നിന്ന ദെഷ്യഭാവത്തൊടെ എറങ്ങിപ്പൊ രുമ്പൊൾ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക സുഖക്കെടുണ്ടാവാതിരിപ്പാൻ അല്പം ദുശ്ശഠമായി പറഞ്ഞു പൊയി- പാട്ട ഉണ്ടാവും- ഒൻപ ത മണിക്ക പാട്ട ഉണ്ടാവും എന്ന പറഞ്ഞു പൊയി- അത സ ഫലമാക്കിത്തരണം-ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി ഒന്ന മുകളിൽ വന്ന ഇന്ദുലെ ഖയെ വിളിക്കണം.

ല—നല്ല ശിക്ഷ- ഞാൻ ഒരിക്കലും വിളിക്കയില്ല- എന്താണ അ വളുടെ സ്വഭാവം നല്ല നിശ്ചയമില്ലെ- നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക പടിപ്പുര മാളികയിൽ എല്ലാം വിരിപ്പിച്ച വെഗം ഇങ്ങട്ട വ ന്ന ഉറങ്ങിക്കൊൾകെ വെണ്ടു- എന്തിനാണ ഇത്രയെല്ലാം ബു ദ്ധിമുട്ടുന്നത.

കെ—ഛെ! അങ്ങിനെ പാടില്ലാ- എന്നാൽ ഞാൻ പഞ്ചുമെന വനൊട പറഞ്ഞ നൊക്കട്ടെ.

ല—അങ്ങിനെ തന്നെ.

കെശവൻ നമ്പൂരി പഞ്ചുമെനവനെ അന്വെഷിച്ചപ്പൊ ൾ അയാൾ നാലകെട്ടിൽ നമ്പൂരിപ്പാടുമായി സംസാരിച്ച കൊ ണ്ട നില്ക്കുകയായിരുന്നു- കെശവൻ നമ്പൂരി തെക്കെ അറയിൽ നമ്പൂരിപ്പാട കാണാതെ നിന്ന പഞ്ചുമെനവനെ കൈകൊണ്ട മാടിവിളിച്ചു- പഞ്ചുമെനവൻ അകത്തെക്ക ചെന്നു- വിവര ങ്ങൾ പറഞ്ഞപ്പൊൾ താൻ യാതൊന്നും പ്രവൃത്തിക്കയില്ലെന്ന കൊപത്തൊട കൂടി പറഞ്ഞ പഞ്ചുമെനൊൻ പിന്നെയും നാല കെട്ടിലെക്ക തന്നെ പൊയി നമ്പൂരിപ്പാടൊട സംസാരിച്ചും കൊണ്ട നിന്നു-കെശവൻ നമ്പൂരി തെക്കെ അകത്തും വശായി- പിന്നെയും കുറെനെരം കഴിഞ്ഞപ്പൊൾ.

ന—കരുണ്ടൊടം എങ്ങട്ട പൊയി കാണാനില്ലല്ലൊ- നെരം പ ത്തമണി കഴിഞ്ഞുവെല്ലൊ- സദിര ഒൻപത മണിക്ക എന്നാ ല്ലെ ആദ്യം വെച്ചിരുന്നത.

ഈ വാക്ക കെട്ടപ്പൊറം കെശവൻ നമ്പൂരി "ഞാൻ ഇവിടെ ഉണ്ട" എന്ന പറഞ്ഞുംകൊണ്ട ഒരു പിശാചിനെപ്പൊലെ പുറത്തെക്ക ചാടി.

പഞ്ചുമെനൊൻ—പള്ളിക്കുറുപ്പിനെല്ലാം പടിമാളികയിന്മെൽ ശട്ടം ചെയ്യിട്ടുണ്ട-അടിയന വയസ്സാണ നില്പാൻ പ്രയാസം-രാവിലെ തിരുമുമ്പാകെ വിടകൊള്ളാം—എന്ന പറഞ്ഞ അകത്തെക്ക പൊയി.

പടിമാളികയിലാണൊ എനിക്ക ഉറക്ക എന്നൊൎത്ത നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക അല്പം ധൈൎയ്യം തൊന്നി- ആട്ടെ പാട്ടും മററും കഴിഞ്ഞിട്ടല്ലെ ഉറങ്ങെണ്ടു- അപ്പൊഴക്ക രണ്ടുമൂന്ന മണിയാവും അത്രനെരം ഇന്ദുലെഖയുമായി ഒരുമിച്ചിരിക്കാമെല്ലൊ- എന്ന ഓൎത്ത സന്തൊഷിച്ചു.

ന—എന്താണ കറുത്തെടം എനി താമസം.

കെ—താമസം ഒന്നുമില്ലാ.

ന—എന്നാൽ മാളികയിന്മെലെക്ക പൊവുക- ചെറുശ്ശെരിവരു- ചെറുശ്ശെരി കുറെ പാട്ട കെട്ടിട്ട മടങ്ങിവന്ന ഉറങ്ങിക്കൊള്ളു.

കെശവൻനമ്പൂരി കുറെ നെരം ഒന്നും സംസാരിപ്പാൻ വയ്യാതെ നിന്നു- ഒടുവിൽ.

കെ—ഇന്ദുലെഖക്ക ശരീരത്തിന്ന കുറെ സുഖക്കെടാണെന്ന തൊന്നുന്നു- ഉറങ്ങിയിരിക്കുന്നു- മാളികയുടെ വാതിൽ അടച്ചിരിക്കുന്നു.

ന—കറുത്തെടത്തിന്ന വിളിക്കരുതെ- പൊയി വിളിക്കൂ.

കെ—വിളിച്ചു.

ന—ഉറക്കെ വിളിച്ചുനൊക്കൂ.

കെ—ഉറക്കെ വിളിച്ചു.

ന—എന്നിട്ടൊ.

കെ—വാതിൽ തുറന്നില്ല.

ന—ശരീരത്തിന്ന സുഖക്കെടാണെന്ന പറഞ്ഞുവൊ.

കെ—പറഞ്ഞു.

ന—പാട്ടകവച്ച എന്ന പറഞ്ഞുവൊ.

കെ—പറഞ്ഞു.

ന—എന്നാൽ മുകളിൽ വെടി പറയാമായിരുന്നുവെല്ലൊ- വാതിൽ തുറക്കില്ലെ.

കെ—തുറക്കില്ലെന്നതന്നെയാണ പറഞ്ഞത.

ന—ഒന്നുകൂടി പൊയി നൊക്കു.

ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരി—അത വെടിപ്പില്ല- ദീനം നാളെക്ക സുഖമാവുമെല്ലൊ- വല്ല തലവെദനയൊമറ്റൊ ആയിരിക്കും-നാളെ ഭക്ഷണം കഴിഞ്ഞ സദിരാവാം അതാണ നല്ലത.

കെ—അതാണ നല്ലത സംശയമില്ല.

ന—കുറത്തെടത്തിന്റെ പരിഗ്രഹത്തിന്ന പാട്ടില്ലെ.

കെ—ഇല്ലാ അവളും ഉറക്കായിരിക്കുന്നു.

നമ്പൂരിപ്പാടും ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരിയും പടിമാളികയുടെ മുകളിൽ പൊയി- നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക ലെശം ഉറക്ക വന്നില്ലാ- ഇന്ദുലെഖയെതന്നെ വിചാരിച്ച ഒരു ഭ്രാന്തനെ പൊലെ നടന്നുംകൊണ്ടിരുന്നു- ഒടുവിൽ ഗൊവിന്ദനെ വിളിച്ച മുറുക്കാൻ ഉണ്ടാക്കാൻ പറഞ്ഞു.

ഗൊവിന്ദൻ മുറുക്കാൻ എടുത്തുംകൊണ്ട നമ്പൂരിപ്പാടൊട പറയുന്നു.

പള്ളിക്കുറുപ്പ ഇന്നലെയും ഉണ്ടായിട്ടില്ലാ- കുറെ മുമ്പ പന്ത്രണ്ട അടിക്കുന്നതു കെട്ടു- വല്ല ചൊവ്വല്ലായും ഉണ്ടായാലൊ എന്ന അടിയന്റ വിചാരം.

ന—വിഡ്ഢി- ആ ഇന്ദുലെഖ ആ മാളിക മുകളിൽ കിടക്കുമ്പൊം ഇത സമീപത്തിൽ ഇരുന്നുംകൊണ്ട എനിക്ക എങ്ങിനെ ഉറക്ക വരും.

ഗൊ—എന്നാൽ പള്ളിക്കുറുപ്പ ആ മാളികയിന്മെൽ തന്നെ വെണമെന്ന അരുളിച്ചെയ്യായിരുന്നില്ലെ.

ന—അത പറഞ്ഞിട്ട ഫലമില്ലാ- ഇന്ദുലെഖ ഇങ്കിരിയസ്സ മാതിരിക്കാരിയാണപൊൽ- സമയം നൊക്കീട്ടെ ചെല്ലാൻ പാടുള്ളു. ഗൊഷ്ഠമയം! ആ പെണ്ണിന ഇത്ര സൌന്ദൎയ്യം ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെങ്കിൽ ഞാൻ നെരെത്തെ മുഖത്ത ആട്ടിപ്പൊരുമായിരുന്നു- എന്തൊരു കുറുമ്പാണ- ആചാരം ഒന്നും പറയുന്നില്ല- സമന്മാരൊട പറയുംപൊലെ എന്നൊട സംസാരിച്ചു- എന്റെ മുമ്പിൽ ഇരിക്കണമെന്നകൂടി താല്പൎയ്യമുണ്ടായിരുന്നു എന്ന തൊന്നുന്നു- പക്ഷെ അതിന ഞാൻ സമ്മതിച്ചില്ലാ- എന്നാൽ ഒരു വിഡ്ഢിത്വം എനിക്കും വന്നിട്ടുണ്ട- നെരെത്തെ അവളെ കണ്ട ഉടനെ ഞാൻ വളരെ ഭ്രമിച്ച എന്റെ സ്ഥിതി ഒന്നും ഓൎക്കാതെ കുറച്ച ഘനം വിട്ട ചില ചാപല്യങ്ങൾ പറഞ്ഞുപൊയിട്ടുണ്ട- അതകൊണ്ട എന്നെ കുറെക്കൂടെബുദ്ധിമുട്ടിച്ച പണം കുറെ പറിക്കണമെന്ന വിചാരമുണ്ടൊ എന്നറിഞ്ഞില്ല- ഞാൻ പൊൻ ഗഡിയാൾ കൊടുത്തപ്പൊൾ അതിന്മെൽ ബഹു ദുരാശകണ്ടു- വെഗം ഞാൻ ഇങ്ങട്ടതന്നെ വാങ്ങി- അത്രവെഗം ഇതൊന്നും എന്നൊട പറവുകയില്ലാ. പൊൻ ഗഡിയാൾ മടക്കി വാങ്ങിയതകൊണ്ടൊ നീ നെരെത്തെ ശ്ലൊകം കൊണ്ടചെന്നപ്പൊൾ വാങ്ങാഞ്ഞത എന്ന എനിക്ക ഒരു ശങ്ക- പക്ഷെ ആ ഗഡിയാൾ കൊടുത്തുകളയാം- എനിക്ക ബഹു മൊഹം ഗൊവിന്ദാ- ഇങ്ങിനെ ഒരു മൊഹം ഇതവരെ ഉണ്ടായിട്ടില്ലാ- എന്നാലും നാളെ ഞാൻ കാണുമ്പൊൾ നല്ല ഘനം നടിക്കാനാണ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നത- ഒരു സുഖമില്ല- മനസ്സിന്ന ലെശം സുഖമില്ല- വരെണ്ടിയിരുന്നില്ല എന്ന തൊന്നുന്നു- അങ്ങട്ട ഇന്ദുലെഖയെ കൂടാതെ പൊവുന്നതും ബഹു അവമാനം. മഹാവിഡ്ഢി കറുത്തെടത്തിന്റെ എഴുത്തപ്രകാരം വന്ന ഇപ്പൊൾ ചെണ്ടകൊട്ടാറായി എന്ന തൊന്നുന്നു- മൊശം മൊശം- മഹാ മൊശം.

ഇതെല്ലാം പറയുന്നത ഗൊവിന്ദൻ സ്വസ്ഥമായി കെട്ട, വെററില മുറുക്കാൻ ഉണ്ടാക്കി കൊടുത്ത കഴിഞ്ഞശെഷം സാധാരണ സമ്പ്രദായപ്രകാരം നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ അടുക്കെനിന്ന പറയുന്നു.

ഗൊ—അടിയന ഒന്ന ഉണൎത്തിക്കാനുണ്ട സമ്മതമുണ്ടെങ്കിൽ ഉണൎത്തിക്കാം.

ന—പറയു- പറയു- ഉറക്കം എനിക്ക ലെശംവരുന്നില്ല- പറയു.

ഗൊ—ഇന്ദുലെഖക്ക രഹസ്യമായിട്ട വെറെ ഒരു വിദ്വാനുണ്ടത്രെ- അവനുമായിട്ട വലിയ ഇഷ്ടമാണത്രെ- ദുൎന്നടപ്പുകാരിയാണ ഇവൾ എന്നാണ അടിയന തൊന്നിയത- പിന്നെ കുറുമ്പും കലശൽ തന്നെ- ഇങ്കിരീസ്സും മററും വളരെ പഠിച്ചിരിക്കുന്നത കൊണ്ട ആ സമ്പ്രദായവും കൊണ്ട മനക്കലെക്ക ചെന്നാൽ അവിടെ പിടിക്കാൻ പ്രയാസം- സമ്പ്രദായം എനി മാററാനും പ്രയാസം- ഇവിടെ പൂവള്ളി വീട്ടിൽ പഞ്ചുമെനവന്റെ മരുമകളായിട്ട ഒന്നാന്തരം ഒരു കുട്ടിയുണ്ട- അടിയൻ വൈകുന്നെരം അമ്പലത്തിൽ വന്ന പൊവുന്നത കണ്ടു- അതിന ഇങ്കിരിയസ്സും മററും ഇല്ല- നല്ല പ്രകൃതമാണെന്ന എല്ലാവരും പറയുന്നു- ആ പെണ്ണിന്ന തിരുമനസ്സിലെ കണ്ടാൽ ബൊധിക്കും- സാധിക്കാനും പ്രയാസമില്ല- അതകൊണ്ട അതിന ഉത്സാഹിക്കുന്നതാണ നല്ലത എന്ന അടിയന തൊന്നുന്നു- എനി തമ്പുരാന്റെ തിരുമനസ്സുപൊലെ.

ന—ഹാ- രസികാ- ഗൊവിന്ദാ- മിടുക്കനാണ നീ- മിടുമിടുക്കാ- കെമാ- ഇപ്പൊൾ എനിക്ക സുഖക്കെട വളരെ തീൎന്നു- ഒരു കുട്ടിക്ക ഇങ്കരീസ്സ ഇല്ല- നിശ്ചയം തന്നെ അല്ലെ.

ഗൊ—അശെഷമില്ല- പാവമാണ- നല്ല സ്വഭാവം. ഇന്ന അമറെത്ത കഴിക്കുമ്പൊൾ രണ്ടുനെരവും ഉത്സാഹിച്ച കൊണ്ടിരുന്ന ശീനുപട്ടരുടെ മകളാണത്രെ.

ന—ആട്ടെ- കണ്ടാൽ അതി സുന്ദരിയൊ.

ഗൊ—അതി സുന്ദരിയാണ.

ന—എന്നാൽ എനിക്ക അത സമ്മതം- ഒരം അധികപ്രസംഗി ഇന്ദുലെഖയെ കെട്ടിവലിച്ച കൊണ്ടുപൊയാൽതന്നെ രണ്ട ദിവസം ശരിയായിട്ടിരിക്കില്ല.

ഗൊ—അരുളിച്ചെയ്യുതു ശരിയാണ.

ന—എന്നാൽ ശീനപട്ടരെ ഇപ്പൊാം തന്നെ വിളിക്കു.

ഗൊ—വരട്ടെ- ബദ്ധപ്പെടെണ്ട വെളിച്ചാവട്ടെ.

ന—എന്നാൽ കുട്ടിയെ ഒന്ന എനിക്ക കാണാമൊ രാവിലെ.

ഗൊ—ധാരാളമായിട്ട കാണാം.

ഗൊവിന്ദനുമായിട്ടുള്ള ഒരം സംവാദം കഴിയുമ്പൊഴക്ക പ്രഭാതമായി എങ്കിലും നമ്പൂരിപ്പാട ക്ഷീണംകൊണ്ട കുറെ ഉറങ്ങിപ്പൊായി.

പതിമൂന്നാം അദ്ധ്യായം.

നമ്പൂരിപ്പാട്ടും ഇന്ദുലെഖയുമായുണ്ടായ രണ്ടാമത്തെ സംഭാഷണം.

ഒരു അര മണിക്കൂറ നെരമെ നമ്പൂരിപ്പാട ഉറങ്ങിയുള്ളു- അപ്പൊൾ ഉണ്ടായ ഉറക്കിന്ന ഉറക്കം എന്നല്ലാ പറയെണ്ടത- ഒരു മയക്കം എന്നാണ- ആ മയക്കം കഴിഞ്ഞ ഉടനെ എണിറ്റിരുന്ന ഗൊവിന്ദനെ വിളിച്ച രാത്രി പറഞ്ഞതെല്ലാം രണ്ടാമതും പറയിച്ചു- മനസ്സിന്ന കുറെ സുഖം തൊന്നി.

നമ്പൂരിപ്പാട—ചെറുശ്ശെരി എവിടെയാണ കിടക്കുന്നത- ഉണ്ന്നുവൊ.

ഗൊ—കുളിപ്പാൻ പൊയി- ഇതിന്റെ തെക്കെ അറയിലാണ ഉറങ്ങിയത- ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരിയൊട അടിയൻ ഉണ്ത്തിച്ചതൊന്നും ഇപ്പൊൾ അരുളിച്ചെയ്യരുതെ.

ന—എന്താ വിരൊധം.

ഗൊ—സ്ഥിതി ഒന്ന അറിഞ്ഞിട്ട മതി എന്നടിയന തൊന്നുന്നു.

ന—മിടുക്കാ- നീ മഹാ മിടുക്കൻ തന്നെ- എന്നാൽ ഒരു കാൎയ്യം സ്വകാൎയ്യമായിരിക്കട്ടെ- ഞാൻ ഇന്ദുലെഖയെ ഇന്നുകൂടി ഒന്ന കാണാം- എന്നിട്ടും അവൾ വശത്തായില്ലെങ്കിൽ ക്ഷണെന മറെറ കാൎയ്യം നടന്ന പുലർകാലെ അവളെയും കൊണ്ട പൊയ്ക്കളയാം- ഇന്ദുലെഖയെ തന്നെയാണ കൊണ്ടുപൊയത എന്നെ ഇവിടെ പുറത്തുള്ളാളുകൾ വിചാരിക്കയുള്ളു- നൊം പൊയ്ക്കഴിഞ്ഞിട്ട പിന്നെ അറിഞ്ഞൊട്ടെ- പിന്നെ അറിയുന്നതകൊണ്ട ഒരു കുറവും നൊക്ക ഇല്ലെല്ലൊ- അതുകൊണ്ട ഒരു കാൎയ്യം ഗൊപ്യമായി തന്നെ വെച്ചൊ- ഇന്ദുലെഖയെ തന്നെയാണ സംബന്ധം കഴിച്ചുകൊണ്ട പൊവുന്നത

എന്ന നീ എല്ലാവരൊടും ഭൊഷ്ക്ക പറഞ്ഞൊ- അഥവാ ഇന്ന ഞാൻ കാണിപ്പാൻ ഭാവിച്ചിരിക്കുന്ന രസികത്വം കൊണ്ട ഇന്ദുലെഖ തന്നെ വശത്തായാൽ പിന്നെ അവളെ തന്നെ കൊണ്ടുപൊകയും ചെയ്യാം- അല്ലെ.

ഗൊ—ഇപ്പൊൾ അരുളിച്ചെയ്യത ശരി- അങ്ങിനെ തന്നെയാണ വെണ്ടത.

ന—എന്നാൽ ആ പെണ്ണിനെ ഒന്ന എനിക്ക കാണെണമെല്ലൊ- അതിനെന്താണ വിദ്യ.

ഗൊ—അടിയൻ പൊയി അന്വെഷിച്ച വരാം- അമ്പലത്തിൽ തൊഴാൻവരും- അപ്പൊൾ കാണാം.

ന—രസികക്കുട്ടി- സമത്ഥാ-അതതന്നെ നല്ല സമയം- നീ പൊയി അന്വെഷിച്ച വാ.

ഗൊവിന്ദൻ ഉടനെ പൊയി അന്വെഷിച്ചപ്പൊൾ കല്യാണിക്കുട്ടി സ്ത്രീകളുടെ കുളപ്പുരയിൽ കുളിക്കുന്നത കണ്ടു- ഉടനെ ഓടിവന്ന നമ്പൂരിപ്പാടെ അറിയിച്ചു- നമ്പൂരിപ്പാട പെടഞ്ഞ എണിട്ട കുളത്തിലെക്ക പുറപ്പെട്ടു - നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ അപ്പൊഴത്തെ വെഷം ബഹു ലഘുവാണ- ഒരു പട്ടക്കര മുണ്ട മുലക്കമെൽ ചുററി ഉടുത്തതും മെതിയടിയും മാത്രമെ ഉള്ളു.

എന്റെ വായനക്കാൎക്ക കല്യാണിക്കുട്ടിയെ കുറിച്ച അവളുടെ പെർ പീഠികയിൽ വായിച്ച അറിവ മാത്രമെ ഉള്ളു- ഒരം കുട്ടി ശിവപട്ടരുടെ മകളാണെന്നും പതിമ്മൂന്ന വയസ്സ പ്രായമാണെന്നും കൂടി അറിഞ്ഞിരിക്കാം- ഇവൾ നല്ല സുമുഖിയായ ഒരു പെങ്കിടാവ തന്നെ ആണെങ്കിലും ഇന്ദുലെഖയൊടും മററും സാമ്യമാണെന്നൊ അതിൽ ഒരു ശതാംശം സൌന്ദൎയ്യമുണ്ടെന്നൊ ശങ്കിച്ചപൊവരുതെ- അത കഥ വെറെ- ഇത വെറെ- കല്യാണിക്കുട്ടി ശുദ്ധ മലയാള സമ്പ്രദായ പ്രകാരം വളൎത്തിയ ഒരു പെണ്ണായിരുന്നു- എഴുതാനും വായിപ്പാനും അറിയാം- കുറെശ്ശ പാടാം- ഇത്ര മാത്രമെ വിദ്യാപരിചയമുള്ളു- കണ്ടാൽ സുമ

ഖിയാണ- പതിമ്മൂന്നു വയസ്സിൽ മലയാളത്തിൽ ചില സ്ത്രീകൾക്ക പ്രസവം കൂടി കഴിയുന്നുണ്ടെങ്കിലും കല്യാണിക്കുട്ടിക്ക ശരീരപ്രകൃതികൊണ്ട യൌവനം ഉദിച്ചു എന്നെ പറഞ്ഞുകൂടു- ആകപ്പാടെ ലജ്ജാരസം ആധിക്യമായി കാണപ്പെടുന്ന ഒരു സാധുകുട്ടിയാണെന്ന മാത്രമെ എനിക്ക പറവാനുള്ളു. ഇവൾ കുളിച്ചതൊർത്തി തലമുടി വെർപെടുത്തുംകൊണ്ട കുളപ്പുരയിൽ നിന്നപുറത്തെക്ക വരുമ്പൊഴാണ നമ്പൂരിപ്പാടിന്റെ അഭിമുഖമായ എഴുന്നെള്ളത്ത - കണ്ട ഉടനെ ഇവൾ കുളപ്പുരയിലെക്ക തന്നെ മാറി നിന്നു- നമ്പൂരിപ്പാടാണെന്ന ശങ്കിച്ചിട്ടെ ഇല്ലാ- അത സ്വപ്ന വിഗ്രഹമായിട്ടല്ലെ തലെ ദിവസം കണ്ടത- എന്നാൽ ഏതൊ ഒരു പരിചയമില്ലാത്താളാണെന്ന വിചാരിച്ചു കല്യാണിക്കുട്ടി അകത്തെക്ക തന്നെ മാറി നിന്നതാണ- നമ്പൂരിപ്പാട അങ്ങിനെ വിടുന്നാളൊ- ഒരിക്കലും അല്ല. നെരെ ചെന്നു കുളപ്പുരയിൽ കടന്നു നൊക്കി നൊക്കി കണ്ടു- തിരിഞ്ഞു ഗൊവിന്ദനെ നൊക്കി- അസ്സൽകുട്ടി എന്ന പറഞ്ഞു- അപ്പൊഴക്ക ഗൊവിന്ദൻ ചെറുശ്ശെരി കുളിച്ചു വരുന്നത കണ്ട വെഗം എഴുന്നെള്ളണം എന്ന പറഞ്ഞു- നമ്പൂരിപ്പാട കുളപ്പുരയിൽ നിന്ന പുറത്തെക്ക ചാടിയത ചെറുശ്ശെരിയുടെ മുമ്പിൽ നെരെ കുറിക്ക വെടി വെച്ചതുപൊലെ.

ചെ—ഇതെന്തകഥാ കുളിക്കാറായൊ.

ന—ആയി.

ചെ—ഇത്ര നെരത്തെയൊ.

ന—അതെ.

ചെ—എന്നാൽ എന്താണ കുളപ്പുരയിൽ നിന്ന പുറത്തെക്ക വന്നത.

ന—മൂത്രശങ്കക്ക.

ഗൊ—നിരാട്ടുകുളി മററെ കുളപ്പുരയിലാണ നല്ലത.

ന—എന്നാൽ അങ്ങട്ടതന്നെ പൊവാം- ചെറുശ്ശെരി അമ്പല

ത്തിൽ പൊയി ജപിച്ചൊളു.

എന്ന പറഞ്ഞ വലിയ കുളപ്പുരയിലെക്ക നമ്പൂരിപ്പാട വളരെ ഒരു ഘനനടാവം നടിച്ചുംകൊണ്ട ഗൊവിന്ദനൊട കൂടെ പൊയി.

ചെറുശ്ശെരിക്ക ആകപ്പാടെ നമ്പൂരിപ്പാട പറഞ്ഞത ബൊധിച്ചില്ലാ. നമ്പൂരിപ്പാട സാധാരണ എട്ടമണിക്കെ എണീക്കാറുള്ളൂ- കുളി സാധാരണ പത്തമണി കഴിഞ്ഞിട്ടെ ഉള്ളൂ- കുളിപ്പാൻ വരുന്നതിന്ന മുമ്പ പല്ലതെപ്പും മററും കഴിയും- ഇന്ന ആ വിധമൊന്നുമല്ലാ കണ്ടത- കിടന്ന ഉറങ്ങിയ ദിക്കിൽ നിന്ന ബദ്ധപ്പെട്ട എണീട്ട മണ്ടിവന്നത പൊലെയാണ കണ്ടത- പിന്നെ സ്ത്രീകൾ കുളിക്കുന്ന കുളപ്പുരയിൽ നിന്നാണ പുറത്തെക്ക ചാടി വന്നത- തലെദിവസം കുളിച്ച കുളപ്പുര കടന്ന പൊരണം ഠരം കുളപ്പുരക്ക വരുവാൻ- പിന്നെ മൂത്രശങ്കക്ക പുറത്ത വന്നപ്പൊൾ ഗൊവിന്ദൻ മററെ കുളപ്പുരക്ക തന്നെ പൊവാമെന്ന പറഞ്ഞു. ഇതൊക്കെ ആലൊചിച്ച ഇതിലെന്തൊ ഒരു വിദ്യയുണ്ട എന്താണെന്ന അറിഞ്ഞില്ലെല്ലൊ എന്ന വിചാരിച്ച ചെറുശ്ശെരിനമ്പൂരി കുറെ ദൂരം നടന്ന തിരിഞ്ഞ നൊക്കിയപ്പൊൾ ഒരു പെങ്കിടാവ ആ കുളപ്പുരയിൽ നിന്ന എറങ്ങി പുറത്തവന്ന അമ്പലത്തിലെക്ക വരുന്നത കണ്ടു. ശരി- ചെറുശ്ശെരിക്ക മനസ്സിലായി- ഉടനെ അടുക്കെ കണ്ട ഒരാളൊട ചൊദിച്ചപ്പൊൾ ആ കുട്ടി പഞ്ചുമെനവന്റെ മരുമകളാണെന്നും അറിഞ്ഞു- അതി ബുദ്ധിമാനായ ചെറുശ്ശെരി ക്ഷണെന വളരെ എല്ലാം മനസ്സ കൊണ്ട ഗണിച്ചു- "ഇതിൽ എന്തൊ ഒരു വിശെഷവിധിയുണ്ട. ഇന്ദുലെഖയുടെ പാപമൊചനമായി എന്ന തൊന്നുന്നു" എന്ന വിചാരിച്ച മനസ്സകൊണ്ട ഒന്ന ചിറിച്ച മണ്ഡപത്തിൽ ജപിക്കാൻ പൊയി ഇരുന്നു.

നമ്പൂരിപ്പാട—(ഗൊവിന്ദനൊട) എനിക്ക പൂൎണ്ണസമ്മതം- ബഹു സന്തൊഷം- ഇന്ദുലെഖ എനിക്ക വെണ്ടാ- ഗൊമാംസം

തിന്നുന്നവരുടെ ഭാഷ പഠിച്ച ആ അധികപ്രസംഗിയെ എനിക്ക വെണ്ടാ- ഇവാം നല്ല കുട്ടി- പ്രായം ബഹു വിശെഷം- എനിക്ക ഃരം പ്രായത്തിലുള്ള സ്ത്രീകളെയാണ ഃരംയ്യെടെ ആഗ്രഹം ഗൊവിന്ദാ- ക്ഷണം പൊയി ഉത്സാഹിച്ചൊ- ഇന്ദുലെഖയെ കാണണ്ടാ എന്ന വെച്ചാലെന്താ.

ഗൊ—എന്താണ ഇങ്ങിനെ അരുളിച്ചെയ്യുന്നത- നെരെത്തെ അരുളിച്ചെയ്യത മറന്നുവൊ- ഇന്ദുലെഖയെ തന്നെയാണ സംബന്ധം കഴിച്ച കൊണ്ടുപൊവുന്നത എന്ന എല്ലാവക്കും എഴുന്നെള്ളുന്നതവരെ എങ്കിലും തൊന്നണം എന്നല്ലെ അരുളിച്ചെയ്യത. പിന്നെ ഇപ്പൊാം ഇങ്ങിനെ അരുളിച്ചെയ്യാലൊ- ഇത മഹാ ഗൊപ്യമായിരിക്കണം എന്നല്ലെ അരുളിച്ചെയ്യത.

ന—ഹാ- സമത്ഥാ- സമത്ഥാ- രസികാ- നിയ്യാണ സമത്ഥൻ- ഞാൻ അല്പം അന്ധാളിച്ചു- ഒരക്ഷരം ഞാൻ എനി പറയുകയില്ലാ- എല്ലാം നി പറയുന്നതു പൊലെ- പൊയ്ക്കൊ- പൊയി എല്ലാം ശട്ടം ചെയ്യൊ- ഇന്ദുലെഖയെ കണ്ടുകളയാം- പക്ഷെ ഒരു ദൊഷമാണുള്ളത. അവളെ കാണുമ്പൊാം എനിക്ക വെറെ ഒരു സ്ത്രീയും വെണ്ടെന്ന തൊന്നി ഭ്രാന്ത പിടിക്കുന്നു- എന്തചെയ്യട്ടെ. പൊവുന്നതവരെ എനി കാണാതെ കഴിച്ചാൽ മനസ്സിന്ന ബഹു സുഖം ഉണ്ടാവും. അതാണ ഞാൻ പറഞ്ഞത.

ഗൊ—തിരുമനസ്സകൊണ്ട നല്ല ധൈയ്യമായി ഉറപ്പിക്കണം- എത്രപെണ്ണുങ്ങാം ഉണ്ട ലൊകത്തിൽ ഇവിടുത്തെ തിരുമെനി ഒന്ന കണ്ടാൽ മതി എന്ന വിചാരിച്ചിരിക്കുന്നു.

ന—ഹാ- സമത്ഥാ- ഞാൻ ധൈയ്യമായിരിക്കും- ഇന്ദുലെഖയും ഒരു പുല്ലും എനിക്ക സമം- നി പൊയി ശ്രമിച്ചൊ- വളരെ ഗൊപ്യമായിരിക്കട്ടെ.

ഗൊവിന്ദൻ അവിടെനിന്ന പൊയി- ഃരം കായ്യത്തിലെക്ക ശ്രമിക്കാനായിട്ട ആരൊടാണ പറയണ്ടത- എന്താണ പാ

യണ്ടത- എന്ന ആലൊചിച്ച അങ്ങട്ടും ഇങ്ങട്ടും നടന്നു വലഞ്ഞു. ആരൊടും പറയാൻ ധൈൎയ്യമായില്ലാ. ഗൊവിന്ദന്ന വഷളത്വമുണ്ടെങ്കിലും നല്ല സാമൎത്ഥ്യവും ഉണ്ട. ൟ കാൎയ്യം നമ്പൂരിപ്പാട പൊയ്ക്കഴിഞ്ഞശെഷമെ പൊതുവിൽ അറിയാവൂ എന്നാണ അവന്റെ ആഗ്രഹം. അതുകൊണ്ട കെശവൻ നമ്പൂരിയൊടുകൂടി പറവാൻ ധൈൎയ്യമുണ്ടായില്ലാ- നമ്പൂരിപ്പാട നെരത്തെ ഭക്ഷണവും മററും കഴിഞ്ഞ ഇന്ദുലെഖയെ കാണാൻ പൂവരങ്ങിൽ എത്തി. ഇവിടെ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിനെ കുറിച്ച ഒരു വാക്ക നന്നായിട്ട എനിക്ക പറവാനുണ്ട. ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരി എത്ര വിദ്യനൊക്കീട്ടും ഗൊവിന്ദന്റെ ഉപദെശം മുറുക്കെ പിടിച്ച ൟ കല്യാണിക്കുട്ടിയുടെ സംബന്ധ ആലൊചനയെ പററി ഇതുവരെ ലെശംപെലും ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരിയെ അറിയിച്ചിട്ടില്ലാ- പിന്നെ ഒരു കാൎയ്യംകൂടി ഉപദെശപ്രകാരം നടന്നിട്ടുണ്ട. ഊണകഴിഞ്ഞ മഠത്തിന്റെ കൊലാമ്മൽ ഉലാത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പൊൾ സെവകന്റെ ഭാവത്തിൽ നടന്നിരുന്ന ശീനുപട്ടരുമായി നമ്പൂരിപ്പാട താഴെ കാണിക്കുന്ന ഒരു സംഭാഷണം ഉണ്ടായി.

ന—എന്താണ ശീനു- കാൎയ്യം എല്ലാം ഇന്നതന്നെ ശട്ടമായാൽ നാളെ രാവിലെ പുറപ്പെടാമായിരുന്നു.

ശീനു— അതിനെന്താണ വിഘ്നം- ഒക്കെ ശട്ടമല്ലെ.

ശീനുപട്ടര പൂവരങ്ങിൽ അകത്തുള്ള വൎത്തമാനം ഒന്നും അറിഞ്ഞിട്ടില്ലാ - പിന്നെ അന്നെത്തെ ശണ്ഠകഴിഞ്ഞശെഷം പട്ടരെ പൂവരങ്ങിലൊ പൂവള്ളിവീട്ടിലൊ എങ്ങും കണ്ടപൊവരുത "കണ്ടാൽ ആ കൊമട്ടിയെ തല്ലണം" എന്ന പഞ്ചുമെനവൻ പറഞ്ഞതിനാൽ കുറെ ദിവസമായി പൂവള്ളിവീട്ടിൽ കടക്കാറെ ഇല്ലാ- അതകൊണ്ട ഇയാൾ അവിടെ നടന്ന യാതൊരു വിവരങ്ങളും ശരിയായി അറിഞ്ഞിട്ടില്ലായിരുന്നു.

ന—എല്ലാംശട്ടമായി എന്നതന്നെപറയാം. ദിവസം ഇന്നതന്നെയൊ എന്നമാത്രം അന്വെഷിക്കണം- ഇന്നതന്നെയാക്കണം.

ശീ__അതാണ നല്ലത. ശുഭസ്യ ശീഘ്രം.

ന—ഇന്ദുലെഖക്ക കയറാൻ പല്ലക്ക ഇവിടെ ഉണ്ടല്ലൊ.

ശീ__നാലഞ്ച പല്ലക്ക ഹാജരുണ്ട.

ശീനുപട്ടരുമായി ഇത്രത്തോളം സംസാരം കഴിഞ്ഞിട്ടാണ നമ്പൂരിപ്പാട പൂവരങ്ങിലെക്ക പുറപ്പെട്ടത. കാക്കയുടെ കഴുത്തിലെ മണിപൊലെ നമ്പൂരിപ്പാട പറഞ്ഞവാക്ക അമ്പലത്തിലും കൊളവക്കിലും മഠത്തിലും വഴിയിലും ശീനുപട്ടര പത്തിന പതിനാറാക്കി പറഞ്ഞുകൊണ്ട നടന്നു. അന്ന ക്ഷെത്രത്തിൽ ചുരുങ്ങീട്ട ഒരു അടിയന്തരം ഉണ്ടായിരുന്നു. അതിന കുറെ നമ്പൂരിമാരും പട്ടന്മാരും കൂടീട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അവിടെവെച്ചും ശീനുപട്ടര ഇന്ദുലെഖയുടെ പാണിഗ്രഹണം അന്നുരാത്രി ഉണ്ടാവുമെന്ന ഘൊഷിച്ചു. ആ കൂട്ടത്തിൽ അപ്പൊൾ ഉണ്ടായിരുന്നതിൽ ശങ്കര ശാസ്ത്രികൾക്ക മാത്രമാണ ഇതകെട്ടപ്പൊൾ അധികവും വ്യസനമായത. ഇന്ദുലെഖക്ക എഴുത്ത കൊടുത്തു എന്ന തലെദിവസം വൈകുന്നെരം നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ ചൊദ്യത്തിന്ന സമാധാനമായി അമ്പലത്തിൽവെച്ച ഗൊവിന്ദൻ ഉറക്കെ വിളിച്ച പറഞ്ഞത കെട്ടപ്പൊൾതന്നെ കുഞ്ഞിക്കുട്ടിഅമ്മ തന്നൊട തലെദിവസം പറഞ്ഞപ്രകാരം കാൎയ്യം നിശ്ചയിച്ചപൊയി എന്ന ശാസ്ത്രികൾ ഉറച്ചിരുന്നു. ഇപ്പൊൾ ശീനുപ്പട്ടര കൂടി അന്നുരാത്രി അടിയന്തരമാണെന്ന തീൎച്ച പറഞ്ഞപ്പൊൾ ശാസ്ത്രികൾക്ക സംശയമെല്ലാം വിട്ട ഒരു ദീൎഘനിശ്വാസം ചെയ്തു - "കഷ്ടം! ഇത്ര
"അന്തസ്സാരവിഹീനയായ ഒരു സ്ത്രീയെ ഞാൻ ഇത്ര ബുദ്ധിശാലി
"നീ എന്ന ഇത്രനാളും വിചാരിച്ചുവെല്ലൊ. അഞ്ചനിമിഷം സം
"സാരിച്ചാൽ ൟ നമ്പൂരിപ്പാട പടുവങ്കനും കെവലം സ്ത്രീജിത
"നായ ഒരു അമൎയ്യാദക്കാരനും ആണെന്ന എത്ര താണതരം ബു
"ദ്ധിയുള്ളവൎക്കും കൂടി അറിവാൻ കഴിയുമെല്ലൊ. ഇന്ദുലെഖക്ക
"കഴിയുമൊ എന്നുള്ളതിന സംശയമുണ്ടൊ. എന്നിട്ട ഇന്ദുലെഖ
"മന്മഥ സദൃശനായി അതി ബുദ്ധിമാനായി തന്നിൽ അത്യാ

"രാഗത്തൊടു കൂടിയിരിക്കുന്ന മാധവനെ വിട്ടു ൟ പടുവങ്കനാ "യ അശാമുഖൻ നമ്പൂരിയുടെ ഭാൎയ്യയായി ഇരിക്കാമെന്ന നി "ശ്ചയിച്ചുവെല്ലൊ- കഷ്ടം! ഇതിന ദ്രവ്യത്തിന്മെൽ ഉള്ള മൊഹ "മെന്നല്ലാതെ വെറെ ഒന്നും പറവാൻ കണ്ടില്ലാ" എന്നും മറ്റും ശങ്കരശാസ്ത്രി വിചാരിച്ചുംകൊണ്ടു ഭക്ഷണം കഴിച്ചു മാധവന്റെ അച്ഛനുമായി ഒന്ന കാണെണമെന്ന നിശ്ചയിച്ചു ഗൊവിന്ദപ്പ ണിക്കരുടെ വീട്ടിലെക്ക ചെന്നു. അവിടെ ചെന്നപ്പൊൾ അ ദ്ദെഹം തലെദിവസം വൈകുന്നെരം പൊല്ലായി കളത്തിലെ ക്ക പൊയിരിക്കുന്നു എന്നും പിറെറ ദിവസം രാവിലെക്കെ എത്തു കയുള്ളൂ എന്നും കെട്ടു-അതും ഒരു കണ്ണിതമായി ശാസ്ത്രികൾ ആ വീട്ടിൽ കൊലാമ്മൽ പടിയിൽ കിടന്നുറങ്ങി.

നമ്പൂരിപ്പാട ഭക്ഷണം കഴിഞ്ഞു പൂവരങ്ങിൽ എത്തി എ ന്ന പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലൊ- ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരിയും കെശവൻ ന മ്പൂരിയും കൂടെതന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നു- നാലകെട്ടിൽ എത്തിയ ഉ ടനെ നമ്പൂരിപ്പാട ഒരു കസാലയിന്മെൽ അവിടെ ഇരിക്കുകയും കെശവൻ നമ്പൂരി നമ്പൂരിപ്പാട വന്ന വിവരം അറിയിപ്പാൻ ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളികയിന്മെലെക്ക പൊകയും ചെയ്തു.

കെശവൻ നമ്പൂരിക്ക ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളികയിലെക്ക ക യറുവാൻ ധൈൎയ്യം വന്നില്ലാ- കൊണി പകുതിയൊളം കയറും പിന്നെ ഇങ്ങട്ടുതന്നെ ഇറങ്ങും-പിന്നെയും കയറും പിന്നെയും ഇ റങ്ങും. തന്റെ അറയിലെ ജാലകത്തിൽ കൂടെ ഇദ്ദെഹത്തി ന്റെ ൟ പ്രാകൃതം കണ്ടിട്ടു ഇദ്ദെഹത്തിന്റെ ഭാൎയ്യ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മക്ക സങ്കടംതൊന്നി ഉടനെ കൊണിച്ചുവട്ടിലെക്ക ചെന്നു നമ്പൂരിയെ വിളിച്ചു.

ല—എന്താണ ഇങ്ങിനെ കളിക്കുന്നത ഇന്ദുലെഖയെ പെടിച്ചി ട്ടായിരിക്കും അല്ലെ- ഞാൻ ചെന്നുപറയാം. ഇന്ദുലെഖയെ പകൽ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക കാണുന്നതിന്ന അവൾക്ക അത്ര വിരൊധമുണ്ടാകയില്ലെന്ന തൊന്നുന്നു- ഞാൻ ഒന്ന പൊയി

പറഞ്ഞു നൊക്കട്ടെ.

എന്നു ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിഅമ്മ പറഞ്ഞപ്പൊൾ കെശവൻ നമ്പൂരിക്കു വലിയ ഒരു സുഖംതൊന്നി- ഭാൎയ്യയെ അനുഗ്രഹിച്ചു കൊണ്ടിച്ചൊട്ടിൽ നിന്നു.

ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിഅമ്മ മുകളിൽ ചെന്നപ്പൊൾ ഇന്ദുലെഖ മാധവന്റെ എഴുത്തും വായിച്ചു സുഖിച്ചുകൊണ്ടു നില്ക്കുകയായിരുന്നു. അമ്മ വരുന്നതു കണ്ടപ്പൊൾ.

ഇ—എന്താണ അമ്മെ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ വരവുണ്ടായിരിക്കും അതു പറവാനായിരിക്കും വന്നത- അല്ലെ.

ല—അതെ മകളെ- ആ പടുവങ്കൻ നമ്പൂരിപ്പാടെ നീ എനി ഒട്ടും ഭയപ്പെടെണ്ടാ- ഇന്നലെ എന്റെ അകത്തുവന്നു എന്തൊക്ക ഗൊഷ്ഠിയാണു കാണിച്ചത- അച്ഛനതന്നെ അദ്ദെഹത്തെ കുറിച്ചു നല്ല ബഹുമാനമില്ലാതായിരിക്കുന്നു- എന്നാലും നമുക്ക ലൌകികം വെണ്ടെ- അദ്ദെഹം ഇന്നൊ നാളയൊ പൊവും- ഇപ്പൊൾ വന്നാൽ നല്ലവാക്ക സംസാരിച്ചെക്കണം- കുറച്ചു പിയാനൊ വായിച്ചെക്കണം- അദ്ദെഹം ബ്രാഹ്മണനല്ലെ- കെവലം അവമാനിച്ചു എന്നു എന്തിനു വരുത്തണം- അദ്ദെഹം വരട്ടെയൊ.

ഇ—എനിക്ക അദ്ദെഹത്തിനെയാവട്ടെ ഈ ഭൂമണ്ഡലത്തിൽ വെറെ ഒരാളെയുമാവട്ടെ ഒരു വിധത്തിലും അവമാനിക്കെണമെന്നുള്ള ആഗ്രഹമില്ലാ- എന്നാൽ എന്നെ ഒരാൾ അവമാനിക്കാൻ ഭാവിക്കുമ്പൊൾ ഞാൻ അതിനെ തടുക്കാതെ നില്ക്കയില്ലാ- ആ നമ്പൂരിപ്പാട ഇന്നലെ എന്നൊട മൎയ്യാദയായി സംസാരിച്ചിരുന്നാൽ ഞാൻ ഇന്നലെയും അദ്ദെഹത്തിന്നു ആവശ്യമുള്ള എല്ലാസമയവും പാടാനൊ വീണവായിപ്പാനൊ ഒരുക്കമായിരുന്നുവെല്ലൊ- അമ്മെ എനിക്ക അശെഷം ദുൎവ്വാശ്ശി ഉണ്ടെന്നു വിചാരിക്കരുതെ- എന്നെ നിവൃത്തി ഇല്ലാത്ത വിധത്തിൽ ദ്രൊഹിച്ചു- ഞാൻ മനുഷ്യനല്ലെ-

കാമക്രോധലോഭാദികൾ ഇല്ലാത്ത ഒരു സാധനമല്ലെല്ലൊ- ഇന്ന നമ്പൂരിപ്പാട നല്ല മൎയ്യാദയായി സംസാരിക്കുമെങ്കിൽ അദ്ദെഹം വരട്ടെ- പാട്ടൊ വീണവായനയൊ ഞാൻ കെൾപ്പിച്ചു കൊടുക്കാമെല്ലൊ- അത കൂടാതെ എന്നെ ഭാൎയ്യയാക്കണം എന്നുള്ള വിചാരത്തൊടു കൂടി ഇതിന്റെ മുകളിൽ നിന്ന വല്ല അസംബന്ധവും പറഞ്ഞാൽ ഇന്നലത്തെതിലധികം വഷളായി പൊവെണ്ടിവരും.

ല—നമ്പൂരിമാരുടെ സ്വഭാവത്തിലെ കുറെ അപകടം ഉണ്ട. വിശെഷിച്ച ഠരം നമ്പൂരിപ്പാട ഒരു പടുവിഡ്ഢിയാണെന്ന സൎവ്വജനസമ്മതമാണ- ഭ്രാന്തന്മാരൊട കൊപിക്കാറുണ്ടൊ മകളെ.

ഇ—നമ്പൂരിമാരിൽ എല്ലാ ജാതികളിലുമുള്ളതുപൊലെ അതിസമൎത്ഥന്മാരും ഉണ്ട- അമ്മ ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരിയുമായി അരനാഴിക വിശെഷം പറഞ്ഞു നൊക്കൂ- അപ്പൊൾ പറയും അതി സമൎത്ഥന്മാരാണ നമ്പൂരിമാര എന്ന- പിന്നെ എനിക്ക ഭ്രാന്തന്മാരുമായി വിനൊദിച്ചിരിപ്പാൻ അത്ര രസവും ഇല്ല- ഭ്രാന്തന്മാര തുമ്പില്ലാതെ പറഞ്ഞാൽ ഞാൻ അത കെൾക്കാൻ നിൽക്കുകയുമില്ലാ- നിശ്ചയം തന്നെ.

ല—ആവട്ടെ- ഞാൻ അദ്ദെഹത്തൊട വരാം എന്ന അറിയിക്കട്ടെ.

ഇ—ആവലാതി തന്നെ- വന്നൊട്ടെ. എന്നൊട ഇന്നലെത്തെ മാതിരി സംസാരം തുടങ്ങിയാൽ ഞാൻ ഇന്നലത്തെ മാതിരി തന്നെ കാണിക്കും.

ല—ആവട്ടെ അദ്ദെഹം ഒന്ന വന്നപൊവട്ടെ- അല്ലെ.

ഇ—ഓ- ഹൊ.

ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിഅമ്മ ചിറിച്ചുംകൊണ്ട താഴത്തിറങ്ങുമ്പൊൾ സാധു കെശവൻനമ്പൂരി മുമ്പ നിന്നിരുന്ന സ്ഥലത്തതന്നെ മുഖം മെലൊട്ടപൊന്തിച്ച ദൃഷ്ടികൾ മെല്പൊട്ടാക്കി, വരുന്നതുംനൊക്കികൊണ്ട ഒരു വിഗ്രഹം കൊത്തിവെച്ചത പൊലെ നില്ക്കുന്നു.

കെശവൻ നമ്പൂരി__സമയമായൊ- വരാൻ അറിയിക്കട്ടെ.

ല__ഓ- ഹൊ- വന്നൊട്ടെ- പിന്നെ ഇന്നലത്തെ മാതിരി ഇന്ദുലെഖയൊട ഗൊഷ്ഠിഒന്നും പറയരുതെന്ന നമ്പൂരിപ്പാടൊട പറയണം-അല്ലെങ്കിൽ ഇന്നലത്തെ പൊലെ തന്നെ എല്ലാം.

കെ—ആട്ടെ- ഇപ്പൊൾ വരാൻ പറയാമൊ.

ല—പറയാം.

കെശവൻ നമ്പൂരി ഇന്ദുലെഖയെ വിവരം അറിയിപ്പാൻ പൊയശെഷം നമ്പൂരിപ്പാട ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരിയൊട തന്റെ സമീപം ഇരിക്കാൻ പറകയും അദ്ദെഹം ഇരിക്കുകയും ചെയ്തു-അതിന്റെ ശെഷം താഴെ പറയുന്ന ഒരു ചുരുങ്ങിയ സംഭാഷണം ഇവർ തമ്മിൽ ഉണ്ടായി.

ൟ പ്രാവശ്യം ഇന്നലത്തെ പൊലെ കെശവൻ നമ്പൂരി മുകളിൽപൊയി വരാത്തതിനാൽ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക അശെഷം ബദ്ധപ്പാടുണ്ടായിരുന്നില്ല- താൻ ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളികമുകളിൽ പൊയാൽ എന്തൊക്കെയാണ ഘനം നടിക്കെണ്ടത എന്ന വിചാരിച്ചുറക്കാൻ തുടങ്ങി- നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ വിചാരം "ഞാൻ ഇന്നലെ കണ്ടപ്പൊഴക്ക ഭ്രമിച്ചു പരവശനായി എന്ന "ഇന്ദുലെഖക്ക തൊന്നിപ്പൊയി- ഇന്ന നെരെ മറിച്ചു തൊന്നി "ക്കണം- അശെഷം ഭ്രമമില്ലെന്ന തൊന്നിക്കണം. എന്നാൽ "അറിയാം സൂക്ഷ്മം. എന്താണ ഇവളെ അത്ര ഭ്രമിക്കാൻ. ഗൊ "മാംസ ഭക്ഷകളുടെ ഭാഷപഠിച്ചു തണ്ടുതപ്പി പെണ്ണിനെ മഹാകു "ബെരനായ ഞാൻ എന്താണ ഭ്രമിക്കാൻ- പണം കൊടുത്താ "ൽ ഏതപെണ്ണിനെ കിട്ടാത്തു- എത്ര സ്ത്രീകളെ ഞാൻ ഭാൎയ്യയാ "ക്കിവെച്ചു- എത്ര ഉപെക്ഷിച്ചു- എനി എത്ര വെപ്പാൻ പൊവു "ന്നു- ൟ ഒരു പെണ്കിടാവിനെ ഭ്രമിച്ചിട്ട വിഡ്ഢിത്വം കാണിക്കു "ന്നത മഹാ കുറവതന്നെ. ഇന്ന കണ്ടൊട്ടെ- അനങ്ങുകയില്ല- "ബഹുഘനം- ഘനം- സകലതും ഘനമായിട്ടതന്നെ. നിൽക്കു "മ്പൊഴും ഇരിക്കുമ്പൊഴും സംസാരിക്കുമ്പൊഴും സംസാരിക്കാ

"തിരിക്കുമ്പൊഴും നൊക്കുമ്പൊഴും നൊക്കാതിരിക്കുമ്പൊഴും എ "പ്പൊഴും ഘനം- ഇന്ദുലെഖ ഭയപ്പെട്ടുപൊണം- കണ്ടുകൊള്ളട്ടെ. "ഇത്ര കുറുമ്പ ഇന്ദുലെഖക്കുണ്ടെങ്കിൽ അശെഷം ഞാനും കുറയു "കയില്ല- ആരാണ തൊല്ക്കുത കാണാമെല്ലൊ- പെണ്ണു പെടിച്ച "വിറച്ച കാൽക്കൽ വന്ന വീഴും സംശയമൊ" എന്നിങ്ങിനെ വിചാരിച്ച ജയിച്ചു എന്നുറച്ചു നമ്പൂരിപ്പാട ഒന്ന ചിറിച്ചു.

ചെറുശ്ശെരിനമ്പൂരിക്ക ഠരം നമ്പൂരിപ്പാടിന്റെ പലെ വിധമായ ഗൊഷ്ഠികൾ ആകപ്പാടെ കണ്ടിട്ടും ഇന്ദുലെഖയുടെ മനസ്സിനുണ്ടായ കുണ്ഠിതത്തെ ഓൎത്തും തന്റെ സ്വജാതിയിൽ ശ്ലാഘ്യനും അതിദ്രവ്യസ്ഥനും ആയ ഒരു ദെഹം ഠരം വിധം പരമ വിഡനും വിഡ്ഢിയും ആയി തീൎന്നുവല്ലൊ എന്ന വിചാരിച്ചും ആ സമയം നമ്പൂരിപ്പാട്ടിനെ പറ്റി കെവലം ഒരു പരിഹാസ രസമല്ല ഉണ്ടായത- ക്രൊധസമ്മിശ്രമായ ഒരു ദുഃഖരസമാണ ഉണ്ടായത. "ഹാ കഷ്ടം! ഇത്ര സമ്പത്തൊടും കുലശ്ലാഘ്യതയൊടും ഇരിക്കുന്ന ഇദ്ദെഹത്തിന്ന പൂൎണ്ണ യൌവനം കഴിയുന്നതവരെ യൊഗ്യതയുള്ള ഒരു സ്ത്രീയെ ഭാൎയ്യയാക്കി വെക്കാൻ കഴിയാതെ ശുദ്ധ വ്യഭിചാരികളായ സ്ത്രീകളിൽ പ്രവെശിച്ച ബുദ്ധിക്ക ഇത്ര ചാപല്യം വരുത്തി, ഏത സുഖത്തിന്ന ഇദ്ദെഹം ഇത്രയെല്ലാം ആഗ്രഹിക്കുന്നുവൊ ആ സുഖം വഴിപൊലെ അനുഭവിക്കാനുള്ള ശക്തിയും ശുദ്ധമായ രുചിയും ദുഷ്പ്രവൃത്തികൾ നിമിത്തം കെവലം നശിപ്പിച്ചു, ഠരം സ്ഥിതിയിൽ ഇദ്ദെഹത്തിനെ കാണാറായെല്ലൊ" എന്നിങ്ങിനെ വിചാരിച്ച ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരി വളരെ വ്യസനിച്ചു. ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരി ഇങ്ങിനെ വിചാരിച്ച സമയം തന്നെയാണ നമ്പൂരിപ്പാട മെല്പറഞ്ഞ പ്രകാരം ഘനംനടിച്ചിരുന്നതും. ഘനം നടിച്ച അവസാനിച്ചശെഷം ഉടനെ തന്റെ ഠരം ഘനത്തെ പറ്റി ചെറുശ്ശെരിയെ ഒന്ന അറിയിക്കെണമെന്ന നിശ്ചയിച്ച നമ്പൂരിപ്പാട താഴെ പറയുംപ്രകാരം പറഞ്ഞു.

ന—എനിക്ക സ്ത്രീകളെ വളരെ ഭ്രമമാണെന്ന ചെറുശ്ശെരിക്ക

തൊന്നുന്നുണ്ടായിരിക്കാം.

ഠരം ചൊദ്യം കെട്ടപ്പൊഠ ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരിക്ക അല്പം ക്രൊധമാണ ഉണ്ടായത- എങ്കിലും ബുദ്ധിമാനായ അദ്ദെഹം അത മനസ്സിലടക്കി താഴെ പറയുന്ന പ്രകാരം കുറെ ഗൌരവത്തൊടെ മറുവടി പറഞ്ഞു.

ചെ—സ്ത്രീകളെ പുരുഷന്മാൎക്ക ഭ്രമമുണ്ടാവുമെന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു- എന്നാൽ ആ ഭ്രമം ഏറയും കുറയുമായി ചിലപ്പൊഠ അബദ്ധമായും വന്നെക്കാമെന്നും എനിക്ക തൊന്നുന്നു.

ന—ഭ്രമിക്കുന്നതിലെന്താണ അബദ്ധവും സുബദ്ധവും.

ചെ—വളരെ ഉണ്ട. സ്ത്രീ പുരുഷന്മാൎക്ക അന്യൊന്യം അനുരാഗം സമമായി ഉണ്ടായിട്ട അന്യൊന്യം ഭ്രമിച്ചാൽ അത സുബദ്ധമായ ഭ്രമം എന്ന ഞാൻ പറയും. സ്ത്രീ പുരുഷന്മാൎക്ക അന്യൊന്യം അനുരാഗം ഇല്ലാതെ ഒരാഠ മാത്രം മറ്റെ ആളെ ഭ്രമിച്ച കാംക്ഷിക്കുകയും മറ്റെ ആഠക്ക അശെഷം അനുരാഗം ഇല്ലാതിരിക്കുകയും ചെയ്താൽ ആ ഭ്രമത്തിന്ന അബദ്ധ ഭ്രമമെന്നാണ ഞാൻ പെരിടുന്നത.

ന—രാവണന്ന രംഭയിൽ ഉണ്ടായ ഭ്രമം അബദ്ധമാണൊ.

ചെ—രംഭയൊട അന്വെഷിക്കണം- രംഭ രാവണന്റെ ഭ്രമത്തെ അനുകരിച്ച അങ്ങട്ടും ഭ്രമിച്ചുവൊ എന്ന ഞാൻ അറിഞ്ഞിട്ടില്ലാ.

ന—ഓ- രാവണന്ന രംഭയെ സാധിച്ചിരിക്കുന്നു.

ചെ—സാധിച്ചിരിക്കാം.

ന—അപ്പൊഠ അത എങ്ങിനെ സാധിച്ചു.

ചെ—അബദ്ധമായ അനുരാഗം ഒരിക്കലും സഫലമാവുകയില്ലെന്ന ഞാൻ പറയുന്നില്ല- ഒരു സ്ത്രീയുമായി സഹവാസത്തിന്ന സാധിക്കുന്നത സ്ത്രീക്ക അനുരാഗം ഉണ്ടായിരുന്നാൽമാത്രമെ പാടുള്ളു എന്നില്ലല്ലൊ.

ന—അങ്ങിനെ ഇല്ലെ.

ചെ__ഇല്ല.

ന—എന്നാൽ ചെറുശ്ശേരി പറഞ്ഞത എനിക്ക ഒന്നും മനസ്സി ലായില്ല- അബദ്ധമായ ഭ്രമം സാധിക്കില്ല എന്നല്ലെ പറഞ്ഞ ത ഇപ്പോൾ.

ചെ—അങ്ങിനെ ഞാൻ പറഞ്ഞിട്ടില്ല- കള്ളന്മാൎക്കും കവൎച്ചക്കാ ൎക്കും ചിലപ്പോൾ വിചാരിച്ച പൊലെ മുതൽ കവൎന്ന കൊ ണ്ടു പൊവാൻ സാധിക്കുന്നില്ലെ- അത പ്രകാരം അനുരാഗ മില്ലാത്ത സ്ത്രീയെയൊ പുരുഷനെയൊ സാധിച്ചു എന്ന വ രാം- എന്നാൽ ഒരു ഭാഗം അനുരാഗമില്ലാതിരിക്കുമ്പൊൾ അങ്ങിനെ സാധിപ്പാൻ ശ്രമം ചെയ്തു സാധിക്കുന്നത നിസ്സാ രമായ പ്രവൃത്തിയാണ.

ന—എന്താണ നിസ്സാരം.

ചെ—സാരമില്ലാത്തത തന്നെ- അങ്ങിനെ സാധിക്കുന്നതിൽ ഒരു സാരവുമില്ല- അങ്ങിനെ പ്രവൃത്തിക്കുന്ന പുരുഷനൊ സ്ത്രീ യൊ മൃഗപ്രായം- പശുക്കൾ, ശ്വാക്കൾ, ഇവകളെ പൊലെ.

ന—എന്നാൽ രാവണൻ എന്തിന സീതയെ ഭ്രമിച്ചു- സീതക്ക രാവണനിൽ ഭ്രമം ഇല്ലെന്നല്ലെ രാമായണത്തിൽ പറഞ്ഞി ട്ടുള്ളത.

ചെ—അതെ- അങ്ങിനെ തന്നെ- രാവണന സീതയിൽ കാം ക്ഷ ഉണ്ടായി- സീതക്ക രാവണനിൽ അനുരാഗം അശെഷം ഇല്ലെന്ന രാവണൻ അറിഞ്ഞതിനാൽ അനുരാഗം ഉണ്ടാക്കി തീൎക്കാൻ വളരെ എല്ലാം രാവണൻ ശ്രമിച്ചു- ഫലിച്ചില്ല. പിന്നെ സീതയിൽ വിരൊധമായി രാവണൻ ഇത നിമിത്തം നശിച്ചു- എങ്കിലും അനുരാഗം സീതക്ക തന്നിൽ ഉണ്ടാവു ന്നതിന്ന മുമ്പ സീതയുമായി രമിപ്പാൻ രാവണന മനസ്സുണ്ടാ യില്ല- രാവണൻ പലെ ദൊഷങ്ങളുള്ളവനാണെങ്കിലും ബു ദ്ധിക്ക കെവലം രസികത്വമില്ലാത്തവനാണെന്ന സീതയുമായി ഉണ്ടായതായി രാമായണത്തിൽ കാണിച്ചിട്ടുള്ള സംവാദങ്ങളി

ൽ നിന്ന എനിക്ക തൊന്നുന്നില്ല.

ന—എന്നാൽ ഒരു സ്ത്രീയെ കണ്ട ഭ്രമിച്ചാൽ രാവണൻ ചെയ്യെടത്തൊളം എല്ലാം ചെയ്യാമെല്ലൊ.

ചെ—രാവണൻ അനുഭവിച്ചതപൊലെ ഉള്ള കഷ്ടങ്ങാം അനുഭവിപ്പാൻ ഉറച്ചാലും രാവണനെ പൊലെ ശക്തി ഉണ്ടായാലും അങ്ങിനെ ചെയ്യാം.

ന—ശരി- സമ്മതിച്ചു. എന്നാൽ ഒരു പുരുഷന ഒരു സ്ത്രീയെ കണ്ട കലശലായ ഭ്രമം ഉണ്ടായി- ആ സ്ത്രീക്ക ആ പുരുഷനിൽ അശെഷം ഭ്രമം ഉണ്ടായതുമില്ല- ഇങ്ങിനെ വന്നാൽ ആ പുരുഷൻെറ ഭ്രമനിവൃത്തിക്ക എന്ത മാൎഗ്ഗമാണ ഉള്ളത.

ചെ—"ഭ്രമം" "ഭ്രമം" എന്ന ഇവിടുന്ന പറയുന്നതിൻെറ താല്പൎയ്യം എനിക്ക നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലായില്ലാ- "ആഗ്രഹം" എന്നാണ ൟ വാക്കിന അൎത്ഥം ഉദ്ദെശിച്ചത എന്ന വരികിൽ, സ്ത്രീക്ക ഇങ്ങട്ട ആഗ്രഹമില്ലെന്നറിഞ്ഞാൽ പുരുഷൻ ധൈൎയ്യത്താൽ തനിക്ക അങ്ങട്ടുള്ള ആഗ്രഹത്തെജയിച്ച, ആ സ്ത്രീയുമായുള്ള സുഖാനുഭവത്തിൽ ഉണ്ടാവുന്ന കാംക്ഷയെ ത്യജിക്കണം.

ന—എന്തിന കാംക്ഷ വിടുന്നു- കിട്ടുമൊ എന്ന പരീക്ഷിക്കണ്ടെ.

ചെ—കിട്ടുമൊ എന്നല്ല പരീക്ഷിക്കെണ്ടത - അനുരാഗമുണ്ടാവുമൊ എന്നാണ പരീക്ഷിക്കെണ്ടത- ഉണ്ടാവുന്നില്ലെങ്കിൽ ഉപെക്ഷിച്ചാൽ മതി.

ന—ഇങ്ങട്ട ഭ്രമമില്ലെങ്കിലും സാദ്ധ്യമായാലൊ?

ചെ—അങ്ങിനെ സാധിപ്പാൻ ഇച്ഛിക്കുന്നവർ മൃഗപ്രായം എന്ന ഞാൻ പറഞ്ഞില്ലെ.

ന—ഇത ചെറുശ്ശെരി പറയുന്നത കുറെ വിഡ്ഢിത്വമാണെന്ന എനിക്ക തൊന്നുന്നു- പുരുഷന ഇഷ്ടപ്രകാരം ഒരു സ്ത്രീയെ സാധിക്കുന്നുവെങ്കിൽ പിന്നെ ആ സ്ത്രീക്ക ആ പുരുഷനൊട ഇങ്ങട്ട ഭ്രമം ഉണ്ടായിരുന്നുവൊ ഇല്ലയൊ എന്ന എന്തിന ചിന്തിക്കണം.

ചെ—ഞാൻ പറഞ്ഞ മനസ്സിലാക്കാം- ഒരു സ്ത്രീസുഖം പുരുഷന സാധിച്ചു എന്ന പറയെണമെങ്കിൽ ആ സ്ത്രീയെ പുരുഷൻ രമിപ്പിച്ച സുഖിപ്പിച്ചിട്ടവെണം- ഒരു സ്ത്രീയെ താൻ രമിപ്പിക്കുന്നതിൽ നിന്നും തന്നാൽ അവാം രമിച്ച സുഖിക്കുന്നു എന്ന അറിയുന്നതിൽനിന്നുമാണ പുരുഷന സുഖാനുഭവം ഉണ്ടാവെണ്ടത- അപ്രകാരം തന്നെ ഒരു പുരുഷനുമായി സുഖിച്ചു എന്ന ഒരു സ്ത്രീപറയെണ്ടത ആ പുരുഷനെ സ്ത്രീ രമിപ്പിച്ച സുഖിപ്പിച്ചാൽ മാത്രമാണ- ഠരം സുഖാനുഭവം അന്യോന്യം സംമ്പൂൎത്തിയായി ഉണ്ടാവെണമെങ്കിൽ അന്യോന്യം കലശലായ അനുരാഗം ഉണ്ടായിരിക്കെണം- അങ്ങിനെയല്ലാതെ സ്ത്രീസുഖം സാധിക്കുവാൻ ഇച്ഛിക്കുന്നവൻ മൃഗപ്രായം. സാധിച്ചാൽ എന്തൊ അന്യോന്യം ചില ഗൊഷ്ഠികാം കാണിച്ചു എന്ന മാത്രമെ പറഞ്ഞുകൂട.

ന—ശിക്ഷ- ഇത മഹാ ദുഘടം തന്നെ- ഇങ്ങിനെ ആയാൽ വളരെ സ്ത്രീകളുമായി സുഖിപ്പാൻ ഒരു പുരുഷനു സാധിക്കുകയില്ല നിശ്ചയം.

ചെ—ശരി- സൂക്ഷ്മത്തിൽ ഒരു പുരുഷന ഒരുസ്ത്രീ- ഒരു സ്ത്രീക്ക ഒരു പുരുഷൻ- അങ്ങിനെയാണ സൃഷ്ടിസ്വഭാവെന വെച്ചിട്ടുള്ളത.

ന—ശ്രീകൃഷ്ണന എത്ര ഭാൎയ്യമാരുണ്ടായിരുന്നു.

ചെ—ഞാൻ അറിയില്ല.

ന—പതിനാറായിരത്തെട്ട ഭാൎയ്യമാരുണ്ടായിരുന്നു- ശ്രീകൃഷ്ണൻെറ ബുദ്ധിക്ക രസികത്വമുണ്ടെന്നൊ ഇല്ലെന്നൊ ചെറുശ്ശേരി വിചാരിക്കുന്നത.

ചെ—പതിനാറായിരത്തെട്ട ഭാൎയ്യമാരുണ്ടായിരുന്നത ശരിയാണെങ്കിലും ശ്രീകൃഷ്ണൻ നമ്മളെ പൊലെ ഒരു മനുഷ്യനായിരുന്നുവെങ്കിലും അദ്ദെഹത്തിൻെറ ബുദ്ധിക്ക അശെഷം രസികത്വമില്ലെന്നും അദ്ദെഹം വളരെ ഒരു വിടനായിരുന്നുവെന്നും

ഞാൻ പറയും- എന്നാൽ ഏത ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ നിന്ന നൊം ഇദ്ദെഹത്തിന്ന ഇത്ര അധികം ഭാൎയ്യമാര ഉണ്ടായിരുന്നു എന്ന അറിയുന്നുവൊ അതുകളിൽനിന്നതന്നെ അദ്ദെഹം മനുഷ്യനായിരുന്നില്ലെന്നും അറിയുന്നുണ്ട-ശ്രീകൃഷ്ണൻ ഗൊവൎദ്ധന പൎവ്വതം എടുത്തെ കൈകൊണ്ട എടുത്ത പൊന്തിച്ച എഴ ദിവസം കൊടപൊലെ പിടിച്ച ഗൊക്കളെയും ഗൊപന്മാരെയും രക്ഷിച്ചതായും, ക്ഷ്വെളപാനം കൊണ്ട മരിച്ചുപൊയ പലെ ജീവികളെയും തന്റെ ഒരു കടാക്ഷത്താൽ ജീവിപ്പിച്ചതായും, മററ മനുഷ്യശക്തിക്ക അസാദ്ധ്യമായ അനെകം പ്രവൃത്തികൾ ചെയ്തതായും ൟ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ നിന്ന കാണുന്നുണ്ട- ൟ വക എല്ലാം ചെയ്വാൻ ശക്തിയുള്ള ഒരു ദെഹത്തിന്ന ഞാൻ ഇപ്പൊൾ പറഞ്ഞ പ്രകാരം സാധാരണ മനുഷ്യൎക്കുള്ള പ്രമാണങ്ങളും നിശ്ചയങ്ങളും സംബന്ധിക്കുമൊ എന്ന ഞാൻ സംശയിക്കുന്നു.

ന—പുരുഷന അങ്ങട്ട സ്നെഹമുണ്ടായാൽ സ്ത്രീക്ക ഇങ്ങട്ടും ഉണ്ടാവാതെ ഇരിക്കയില്ല- ഞാൻ പലെ സ്ത്രീകളുമായി സുഖാനുഭവം ചെയ്തിട്ടുണ്ട- എല്ലാ സ്ത്രീകൾക്കും എന്നെ ബഹു ഭ്രമമായിരുന്നു- അല്ല ചെറുശ്ശെരിക്ക ഇതൊന്നും നിശ്ചയമില്ലെ- എന്താണ ഇന്ന ഒരു പുതിയമാതിരിയായി സംസാരിക്കുന്നത- സകല സ്ത്രീകൾക്കും എന്നെ ഭ്രമമാണ.

നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ വാക്ക കെട്ട ചെറുശ്ശെരി ചിറിച്ചുപൊയി. നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ പററി സ്ഥായിയായി ഉണ്ടായിരുന്ന പരിഹാസരസം തന്നെ വീണ്ടും തൊന്നി കഷ്ടമെന്നൊൎത്തു.

ന—എന്താണ ചെറുശ്ശെരി ഒന്നും മിണ്ടാത്തത- സകലസ്ത്രീകൾക്കും എന്നെ ഭ്രമമല്ലെന്നാണൊ വിചാരം.

ചെ—ഇവിടുത്തെ കുറിച്ച ഞാൻ ഒന്നും വിചാരിച്ചിട്ടില്ല- ഞാൻ സാധാരണ മനുഷ്യരുടെ കാൎയ്യമാണ പറഞ്ഞത.

ഇവര ഇത്രത്തൊളം സംസാരിക്കുമ്പൊഴക്ക കെശവൻ

നമ്പൂരി ഓടി എത്തി- "എനി മുകളിലെക്ക പൊവാം" എന്ന പറഞ്ഞത കെട്ടപ്പോൾ.

ന—വരട്ടെ- നില്ക്കു- എന്താണ ഇത്ര ബദ്ധപ്പാട- എൻെറ സമയം കൂടി നൊക്കണ്ടെ.

കെ—സമയമായിട്ട മതി.

കെശവൻനമ്പൂരി ഒന്നത്ഭുതപ്പെട്ടു- ഇതെന്തകഥാ- ഇദ്ദെഹം ഒരു കമ്പക്കാരൻ തന്നെയാണ-ഇത്രയും വിചാരിപ്പാനെ എടയായുള്ളു അപ്പൊഴക്ക.

ന—എന്നാൽ എനി പൊവുക-കുറഞ്ഞെടം വരണ്ട ഞാൻ മാത്രം പൊവാം- ചെറുശ്ശെരി ഇവിടെ കിടന്ന ഉറങ്ങിക്കൊള്ളു- എന്നും പറഞ്ഞ നമ്പൂരിപ്പാട അതി ഘനഭാവത്തൊടു കൂടി ഉപ്പുട്ട മുതലായത പുതച്ച ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളികമുകളിൽ കയറി. ഇന്ദുലെഖ തലെ ദിവസത്തെപ്പൊലെ വിസ്താരത്തിന്ന കട്ടിൽ നിൎത്തിയ തടവകാരൻെറ ഭാവത്തൊടെ ചാരുപടിയും പിടിച്ച നില്ക്കുന്നു-നമ്പൂരിപ്പാട പുറത്തളത്തിൽ കടന്ന ഇന്ദുലെഖയെ കണ്ടു- കണ്ട ക്ഷണത്തിൽ ഒരം ഇളിഭ്യൻെറ ധൈൎയ്യവും ഘനവും ആസകലം ഓടി ഒളിച്ചു-പല്ലിളിച്ചു"ശിവ-ശിവ-സുന്ദരിയായ നിൻെറ കൂടെ ഇരിക്കാതെ എനിക്ക ഒരംജന്മം സാധിക്കയില്ലാ- എന്ത മുഖം! എന്ത നിറം! എന്ത തലമുടി! എന്ത കണ്ണു! ശിവ-ശിവ-നാരായണ വലഞ്ഞു-വലഞ്ഞു! ഘനവും ഇല്ല എനിക്ക ധൈൎയ്യവും ഇല്ലാ- ദെവെന്ദ്രന മഹൎഷിയുടെ ഭാൎയ്യയെ കണ്ടപ്പൊൾ ഘനം എവിടെപ്പൊയി- രാവണന രംഭയെ കണ്ടപ്പൊഴൊ" ഇങ്ങിനെ എല്ലാം ഇന്ദുലെഖയെ കണ്ട ക്ഷണത്തിൽ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക തൊന്നി എങ്കിലും രണ്ട മൂന്ന നിമിഷം കസാലമെൽ ഇരുന്ന ശെഷം ഒരു വിധമെല്ലാം ധൈൎയ്യം ഉറപ്പിച്ച പറയുന്നു.

ന—"ധീരക്ക പുല്ലും തരുണിമാരും സമം" എന്നുള്ള പ്രമാണം ഇന്ദുലെഖ വായിച്ചിട്ടുണ്ടോ.

ഇന്ദുലെഖ—(വല്ലാതെ പൊട്ടിച്ചിറിച്ചുകൊണ്ട) ഞാൻ പ്രമാണം വായിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും ഇപ്പൊറം കെട്ടുവല്ലൊ- ഒന്നാന്തരം പ്രമാണമാണ.

ഇന്ദുലെഖ ഉള്ളിൽ അടക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്തവിധം മനൊഹരമായ ശബ്ദത്തിൽ കുലുകുലുങ്ങനെ പൊട്ടിച്ചിറിച്ച ഭാവ വികാരം കണ്ട ക്ഷണത്തിൽ നമ്പൂരിപ്പാട വളരെ പ്രയത്നപ്പെട്ട ഉറപ്പിച്ച ഘനം എവിടെയൊ പൊയി- മുമ്പ ഗൊവിന്ദനമായി ഉണ്ടായ ആലൊചനകളും നിശ്ചയങ്ങളും എല്ലാം കെവലം മറന്ന മനസ്സ ഇന്ദുലെഖയിൽ വീണ ലയിച്ചു, എന്നിട്ട ഇങ്ങിനെ പറയുന്നു.

ന—ഇന്ദുലെഖ ഒന്നുകൂടി ഉറക്കെ ചിറിച്ചാട്ടെ- ഇങ്കിരീസ്സിൽ ചിറിക്കാനും പഠിപ്പിക്കുമൊ-ബഹു ഭംഗി അങ്ങിനെ ചിറിക്കുന്നത- ഒന്നുകൂടി ചിറിച്ചാട്ടെ.

ഇന്ദുലെഖ ചിറിച്ചു പരവശയായി അകത്തെക്ക മുഖം തുടക്കാൻ പൊയി.

ന—അല്ലാ- മൊശം-അകത്തെക്ക പൊയികഴിഞ്ഞുവൊ- ഇന്നലത്തെപൊലെകൂടി സംസാരിപ്പാൻ ഇന്ന എടയില്ലെന്ന തൊന്നുന്നു- പിന്നെ എന്തിനാണ എന്നൊട വരാൻ പറഞ്ഞത.

ഇ—അല്ല- ഞാൻ വരുന്നു—എന്ന പറഞ്ഞ മുഖം കഴുകി രണ്ടാമതും പുറത്ത വന്നു.

ന—ഇന്ദുലെഖക്ക എത്ര വയസ്സായി.

ഇ—പതിനെട്ട.

ന—എനിക്ക എത്ര വയസ്സായി എന്ന ഇന്ദുലെഖക്ക തൊന്നുന്നു.

ഇ—എനിക്ക വയസ്സ കാഴ്ചയിൽ ഗണിക്കാനുള്ള സാമൎത്ഥ്യം ഉണ്ടെന്ന തൊന്നുന്നില്ല- അതകൊണ്ട എനിക്ക പറവാൻ സാധിക്കയില്ല.

ന—എങ്കിലും എകദെശം മതിപ്പായി പറഞ്ഞുകൂടെ.

ഇ—മതിപ്പായി പറഞ്ഞാൽ ശരിയാകയില്ല.

ന—എങ്കിലും ഏകദേശം പറയൂ.

ഇ—എന്തെങ്കിലും പറഞ്ഞാൽ മതിയെങ്കിൽ പറയാം. ഇവിടെക്ക ഒര അൻപത വയസ്സുകഴിഞ്ഞുഎന്ന എനിക്ക തൊന്നുന്നു.

ന—ഛരി! അബദ്ധം. എനിക്ക പൂൎണ്ണ യൌവനം കഴിഞ്ഞു എന്നാണ തൊന്നുന്നത- കഷ്ടം! ഇതെന്തൊരു കഥയാണ- അമ്പത വയസ്സായൊ- പൂൎണ്ണ യൌവനം കണ്ടാൽ നിശ്ചയിച്ചക്രുടെ.

ഇ—ഞാൻ മുമ്പതന്നെ പറഞ്ഞില്ലെ എനിക്ക വയസ്സ ഗണിക്കാൻ അറിഞ്ഞുകൂടെന്ന.

ന—പൂൎണ്ണ യൌവനമുള്ള ഒരു പുരുഷനെ കണ്ടാൽ എനിയും അറിഞ്ഞെക്രുടെ- പതിനെട്ട വയസ്സായാലും അറിഞ്ഞുക്രുടെ.

ഇ—എനിക്ക അറിഞ്ഞുക്രുടാ- പൂൎണ്ണയൌവനം എന്നവെച്ചാൽ തന്നെ എന്താണെന്ന എനിക്ക മനസ്സിലായിട്ടില്ല.

ന—ഇങ്കിരീസ്സ പഠിച്ചിട്ടാണ ഠരംവക ഒന്നും ഇന്ദുലെഖക്ക മനസ്സിലാവാത്തത- സംശയമില്ല.

ഇ—അതകൊണ്ട തന്നെയായിരിക്കാം.

ന—ഞാൻ വെളികഴിച്ചിട്ടില്ല.

ഇ—ശരി നല്ല കാൎയ്യം.

ന—ഇല്ലത്ത സന്തതിക്ക അനുജന്മാര വെളികഴിച്ചിട്ടുണ്ട- ഞാൻ എല്ലാമ്പ്ലൊഴും വളരെ സുഖിച്ച കാലം കഴിക്കുന്നു- സ്വജാതിയിൽ ക്രമപ്രകാരം വെളികഴിച്ചാൽ നമ്പൂരിമാൎക്ക സുഖം പൊയി. ഞാൻ സ്ഥിരമായി ഇതവരെ യാതൊരു ഭാൎയ്യയെയും വെച്ചിട്ടില്ല- എന്താണ ഇന്ദുലെഖ ഒന്നും പറയാത്തത.

ഇ—ഇവിടുന്ന ഇവിടുത്തെ വൎത്തമാനങ്ങളെ കുറിച്ച പറയുമ്പൊഠം ഞാനെന്താണ എടയിൽ പറയെണ്ടത.

ന—ഞാൻ ഇന്നലെ അയച്ച ശ്ലൊകം കെഠംക്കണൊ- ഞാൻ ചൊല്ലാം.

ഇ—വെണ്ട. ബുദ്ധിമുട്ടണ്ട.

ന__എന്ത ബുദ്ധിമുട്ടാണ-ശ്ലോകം ചൊല്ലുന്നത ഒരു രസികതാ മല്ലെ.

ഇ__അതെന്തൊ.

ന__അങ്ങിനെ തൊന്നുന്നത ഇങ്കിരീസ്സ പഠിച്ചിട്ടാണ.

ഇ—ആയിരിക്കാം.

ന—ഇങ്കിരിയസ്സ പഠിച്ചാൽ ശൃംഗാരം ഉണ്ടാവില്ല നിശ്ചയം.

ഇ—അതെ ഉണ്ടാകയില്ല.

ന—ഇന്ദുലെഖക്ക നല്ല ശൃംഗാരം ഉണ്ട.

ഇ—ഇല്ലെന്നാണ എനിക്ക തൊന്നുന്നത.

ന__നൈഷധം പഠിച്ചിട്ടുണ്ടൊ.

ഇ—ഇല്ല.

ന__നൈഷധമല്ലെ പെണ്ണുങ്ങാം പഠിക്കെണ്ടത- നൈഷധ ത്തിൽ ഒരു ശ്ലോകം ചൊല്ലട്ടെ.

ഇ—വെണ്ട- വെറുതെ ബുദ്ധിമുട്ടണ്ട.

ന—ഇതെന്തൊരു കഥയാണ- ശ്ലോകം ചൊല്ലാൻ ഭാവിക്കു മ്പൊഠം എല്ലാം എന്താണ ബുദ്ധിമുട്ടണ്ട എന്ന പറയുന്നത.

ഇ—ബുദ്ധിമുട്ട ഉണ്ടാകകൊണ്ടതന്നെ.

ന—ഇന്ദുലെഖക്ക കല്ലപതിച്ച തൊടയാണ നല്ല ചെച്ച.

ഇ—ശരി.

ന—ഇന്ദുലെഖക്ക കല്ലപതിച്ച തൊട ഉണ്ടൊ.

ഇ—എന്റെ കയ്യശം ഇല്ല.

ന__ഞാൻ ഒരു ജൊഡ പണിയിക്കാം-വിശെഷമായ കല്ലുകഠം എന്റെവക്കലുണ്ട.

ഇ—എനിക്കവെണ്ടി പണിയിക്കാൻ ആവശ്യവും സംഗതിയും ഇല്ല.

ന—ഞാൻ ഇവിടെ വന്നത എനിക്ക എഴുത്തയച്ചിട്ടാണ.

ഇ—ശരി.

ന—പഞ്ചു പറഞ്ഞിട്ട കരുത്തെടം എഴുതി അയച്ച- എന്നിട്ടാ

ണ വന്നത.

ഇ—ശരി.

ന—ബാന്ധവത്തിന്ന വരാനാണ എഴുതിയിരുന്നത.

ഇ—ആരെ- കെശവൻ നമ്പൂരിയെ ബാന്ധവിക്കാനൊ.

ന—നെരമ്പൊക്ക പൊട്ടെ- എനിക്ക വല്ലരെ വ്യസനം ഉണ്ട.

ഇ—ശരി.

ന—എന്താണ- വ്യസനമുള്ളത ശരിയെന്നൊ.

ഇ—അങ്ങിനെ അല്ലെ പറഞ്ഞത.

ന—ഠരം വെച്ചിരിക്കുന്ന വലിയ പെട്ടി എന്താണ- സംഗീതപ്പെട്ടിയൊ.

ഇ—അതെ.

ന—ഇതിൻെറ വിദ്യ ഒന്ന കെൾപ്പിച്ച തരാമൊ.

ഇ—"അങ്ങിനെതന്നെ" എന്ന പറഞ്ഞ പിയാനൊ വായിപ്പാൻ ആരംഭിച്ചു.

ഇന്നലെത്തെയും ഇന്നെത്തെയും സംഭാഷണത്തിൽ ഇന്ദുലെഖയുടെ ഭാവം കെവലം രണ്ടവിധമായിട്ടാണെന്ന എൻെറ വായനക്കാൎക്ക തൊന്നാം- ഇന്നലെ ഇന്ദുലെഖക്ക ഇദ്ദെഹത്തിൻെറ സ്വഭാവവും അവസ്ഥയും ഇന്നത്തെപൊലെ മനസ്സിലായിരുന്നില്ല. തന്നെ തട്ടിപ്പറിച്ച കൊണ്ടുപൊവാൻ അതികുബെരനായ ഒരു മനുഷ്യൻ വന്ന പരീക്ഷിക്കാൻ പൊവുന്നതിന്മെൽ ഉള്ള പുച്ഛവും ക്രൊധവും ഇന്നലെ കലശലായിരുന്നു-ഇന്നൊക്ക ആ സ്ഥിതി മാറിപ്പൊയി- തൻെറ വലിയച്ഛൻ തന്നെ ഇദ്ദെഹത്തിൻെറമെൽ നല്ല അഭിപ്രായമില്ലെന്നും എനി ഇദ്ദെഹത്തെ തൻെറനെരെ കൊണ്ടുവന്ന പരീക്ഷിക്കയില്ലെന്നും ഇന്ദുലെഖ അറിഞ്ഞു- പിന്നെ ഇദ്ദെഹത്തിന്നുതന്നെ ഇന്ദുലെഖയെ കിട്ടുകയില്ലെന്നുള്ള ഒരു വിശ്വാസം വന്നുതുടങ്ങി എന്ന ഇദ്ദെഹത്തിൻെറ വാക്കിൽനിന്ന തന്നെ അറിയാറായി. അതകൊണ്ട ഇന്നെക്ക ആ കപ്പാടെ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ കഥ ഒരു പരിഹാസയൊ

ഗ്ര്യമായി തീൎന്നു- എന്നല്ല, ഇന്ദുലെഖക്ക ഇദ്ദെഹത്തിന്റെ ബുദ്ധിയുടെ ഒരു ശക്തിയില്ലായ്മയും ചാപല്യവും കണ്ടിട്ട കുറെ ഒരു പരിതാപവും ഉണ്ടായില്ലെന്നില്ല. ഏതവിധവും ഇന്ദുലെഖക്ക നമ്പൂരിപ്പാട്ടിന്റെ ബുദ്ധിയുടെ സ്വഭാവം കണ്ടിട്ട ഒരു ഭയയാണ ഇന്നെത്തെ സംസാരം കഴിഞ്ഞശെഷം ഉണ്ടായത. "കഷ്ടം! ഇദ്ദെഹം ഇങ്ങിനെ അറിവില്ലാത്തവനായപ്പൊയല്ലൊ" എന്നു തൊന്നി.

പിയാനൊ വായന തുടങ്ങിയപ്പൊഴക്ക മാളികയുടെ ചുവട്ടിൽ മിറ്റത്തും മതിലിന്മെലും കുളവക്കിലും മനുഷ്യര കൂടിത്തുടങ്ങി- മുമ്പെത്തെപ്പൊലെ ചില പട്ടന്മാരും മറ്റും മുകളിലെക്ക വായനകെൾക്കാൻ കയറുവാൻ ചെന്നപ്പൊൾ കെശവൻ നമ്പൂരി കൊണിക്കൽ ഒരു പാറാവുകാരന്റെ നിലയിൽ നിന്ന "ആരും കയറണ്ട കയറണ്ട" എന്ന പറഞ്ഞ ആട്ടിപ്പായിച്ചു- ആട്ടുകൊണ്ട കൂട്ടര കുളക്കടവിൽ വന്ന കെശവൻ നമ്പൂരിയെയും മറ്റും ശകാരം തുടങ്ങി.

ഒരു പട്ടര—പകൽ സമയം ഭാൎയ്യയും ഭൎത്താവും കൂടി ഇരിക്കുന്ന അകത്ത പാട്ടകെൾക്കാൻ പൊയാൽ എന്തൊരു വിരൊധമാണെടൊ.

ഒരു നായര—നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക വെറെ ആൾ കടന്ന ചെല്ലുന്നത ഇഷ്ടമായിരിക്കില്ലാ- പിന്നെ എന്തിന നൊം അദ്ദെഹത്തിനെ മുഷിപ്പിക്കുന്നു-

ഒരു പട്ടര—എന്താണ മറ്റൊരാൾ ഇന്ദുലെഖയുടെ പാട്ട കെട്ടു പൊയാൽ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക ഇത്ര ചെതം.

ഒരു നമ്പൂരി—പുതിയ ഭാൎയ്യയല്ലെ- അങ്ങിനെയിരിക്കും.

ഇങ്ങിനെ ആളുകൾ ഘൊഷംകൂട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പൊൾ ശങ്കരശാസ്ത്രികൾ ഉണൎന്ന ഗൊവിന്ദപണിക്കരുടെ വീട്ടിൽനിന്ന എറങ്ങി പതുക്കെ അമ്പലത്തിലെക്ക പുറപ്പെട്ടു. ആളുകൾ വഴിയിൽവെച്ച മെൽകാണിച്ചപ്രകാരം പറയുന്നതും ഘൊഷം

ക്കുട്ടുന്നതും കെട്ടു- ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളികമുകളിൽ നിന്ന പിയാനൊ വായിക്കുന്നതും കെട്ടു- ഒന്നും മിണ്ടാതെ നെരെ അമ്പലത്തിലെക്ക നടന്നു. പൊംവഴി ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവനെ അന്വെഷിച്ചു. ഗൊവിന്ദപണിക്കരൊടുകൂടി പൊല്പായി കളത്തിലെക്ക പൊയിരിക്കുന്നു എന്നകെട്ടു ശാസ്ത്രികൾ ബഹു വ്യസനത്താൽ പരവശനായി അമ്പലത്തിൽ പൊയി കിടന്നു- നാട്ടിലെക്ക അന്നുതന്നെ പൊണമെന്നും ഉറച്ചു.

ഒരു പത്തുനിമിഷം പിയാനൊ വായന കഴിഞ്ഞശെഷം.

ന—എനി മതിയാക്കാം- ക്ഷീണം ഉണ്ടാവും- ഓമനയായ കൈ കൊണ്ടു എത്രനെരം അദ്ധ്വാനിക്കാം.

ഇന്ദുലെഖാ പുച്ഛിച്ചു ഒന്ന നൊക്കി.

നമ്പൂരിപ്പാട തന്റെ വെള്ളിച്ചെല്ലവുംസ്വൎണ്ണപ്പനീർവീശിക്കുപ്പിയും കൊണ്ടുവരാൻ പറഞ്ഞു. കൊണ്ടുവന്നശെഷം ഇന്ദുലെഖയൊട.

ന—ഒരം പെട്ടി നൊക്കൂ- നല്ല മാതിരിയൊ.

ഇന്ദുലെഖ പെട്ടി വാങ്ങി നൊക്കി. പനീർവ്വീശിയും വാങ്ങി നൊക്കി- "വളരെ ഭംഗിയുണ്ട" എന്ന പറഞ്ഞു താഴത്തവെച്ചു.

ന—ഇത ആവശ്യമുണ്ടെങ്കിൽ എടുക്കാം.

ഇ—എനിക്ക ആവശ്യമില്ലാ.

ന—എടുക്കാം- വിരൊധമില്ലാ.

ഇ—എനിക്കാവശ്യമില്ലാ.

ന—ഞാൻ ഇന്ദുലെഖയെ അല്ലാതെ വെറെ ഒരു സ്ത്രീയെയും കാമിക്കയില്ലാ.

ഇ—അങ്ങിനെ തന്നെ.

ന—ഓ- അത സമ്മതിച്ചുവൊ.

ഇ—സമ്മതം.

നമ്പൂരിപ്പാട ചിറിച്ചു എണീട്ടു നിന്ന മെല്ലട്ടെക്ക ഒന്ന ചാടി.

ഇ—ഇത എന്ത ഗൊഷ്ഠിയാണ.

ന—ഗൊഷ്ഠിയൊ- മഹാഭാഗ്യം ആയിരിക്കുന്നു എനിക്ക- ഞാൻ നൃത്തം ചെയ്യുണ്ടെ- എനിക്ക ഇന്ദുലെഖയെ കിട്ടിയില്ലെ- എന്റെ കാൎയ്യം സാധിച്ചില്ലെ.

ഇ—ഒരു വക ഗൊഷ്ഠികൾ പറയരുത- ഞാൻ ഒരു ജന്മം അങ്ങെ ഭാൎയ്യയായി ഇരിക്കയില്ല. എന്നെ അങ്ങുന്ന ആഗ്രഹിക്കുന്നു ണ്ടെങ്കിൽ അതിന ഞാൻ വിചാരിച്ചാൽ നിവൃത്തിയില്ലാ-അങ്ങുന്ന എനിമെലിൽ എന്നൊട ഈ വക ഒരു വാക്കപറഞ്ഞാൽ ഞാൻ അങ്ങെ ഒരിക്കലും കാണുകയും ഇല്ല- എനിക്ക പ്രവൃത്തികൾ ഉണ്ട—എന്നും പറഞ്ഞ ഇന്ദുലെഖ അകത്തെക്ക പൊയി- നമ്പൂരിപ്പാട ക്ഷണത്തിൽ ചുവട്ടിലെക്ക ഇറങ്ങിപ്പൊരുകയും ചെയ്തു.

കൊണി എറങ്ങി കഴിയുന്നത വരെ കഷ്ടിച്ച സങ്കടമുണ്ടായിരുന്നുവൊ സംശയം- അപ്പൊഴക്ക മനസ്സിൽ ഒന്നാമത ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മയെയും ഉടനെ രണ്ടാമത രാവിലെ കണ്ട പെണ്ണിനെയും ഓൎമ്മവന്നു- ചുവട്ടിൽ വന്ന ഉടനെ ഗൊവിന്ദനെ അന്വെഷിച്ചു- ഗൊവിന്ദൻ വന്ന കുറെ സ്വകാൎയ്യസംസാരം ഉണ്ടായി- അതിന്റെ വിവരം.

ന—എന്താണ ഗൊവിന്ദാ എല്ലാം ശട്ടമായൊ.

ഗൊ—അടിയൻ ഇതവരെ ആരൊടും പറഞ്ഞിട്ടില്ലാ- അങ്ങിനെ പറയാൻ പാടില്ലാ- അടിയൻ വിചാരിക്കുന്നത തിരുമനസ്സ തന്നെ പഞ്ചുമെനവനെ വിളിച്ച ഇതിനെപ്പറ്റി സ്വകാൎയ്യമായി ഒന്ന അരുളിച്ചെയ്താൽ ഒരു വിഷമവും ഉണ്ടാവുകയില്ലെന്നാണ.

ന—എന്നാൽ പഞ്ചുവെ വിളിക്കു- പറഞ്ഞുകളയാം. ഇന്ദുലെഖയുടെ കാൎയ്യം തീൎച്ചയായി- ഒരു ജന്മം അവൾ എന്റെ ഭാൎയ്യയായി ഇരിക്കില്ലപൊൽ.

ഗൊ—ശിവ-ശിവ- എന്ത ധിക്കാരമാണ ഇത- ഇങ്ങിനെ കുറ

മ്പ പെണ്ണുങ്ങാംക്ക ഞാൻ കെട്ടിട്ടില്ല. അവളുടെ മുമ്പാകെ കല്യാണിയെയും കൊണ്ടു രാവിലെ എഴുന്നെള്ളാൻ ദൈവം സംഗതി വരുത്തണം എന്നാണ അടിയന്റെ പ്രാൎത്ഥന.

ന—ശരി. സമൎത്ഥാ. ശരി. പഞ്ചുവെ വിളിക്ക.

ഗൊ—പടിമാളികമെൽ എഴുന്നെള്ളി ഇരിക്കുന്നതാണ നല്ലത. പഞ്ചുമെനവനെ അടിയൻ അവിടെ വിളിച്ചു കൊണ്ടു വരാം. പഞ്ചുമെനവൻ വരുമ്പൊാം ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരിയും കെശവൻ നമ്പൂരിയും ഒന്നിച്ചരുതെ. ഗൊപ്യമായിരിക്കണം.

എന്നും പറഞ്ഞു ഗൊവിന്ദൻ പഞ്ചുമെനവനെ തിരയാൻ പൊയി.

നമ്പൂരിപ്പാട കെശവൻ നമ്പൂരിയെ വിളിച്ചു താൻ ഇരിക്കുന്ന അറയുടെ തെക്കെ അറയിൽ തന്നെ ഇരിക്കണം ചില കാൎയ്യങ്ങളെ കുറിച്ചു സംസാരിക്കാനുണ്ട. താൻ വിളിക്കുന്നത വരെ എങ്ങും പൊവരുതെന്നു പറഞ്ഞു അവിടെ ഇരുത്തി ഇതും ഗൊവിന്ദന്റെ ഒരു വിദ്യതന്നെ ആയിരുന്നു. കെശവൻ നമ്പൂരി വളരെ വിഷാദത്തൊടു കൂടി ശംഭുസ്മരണയും ചെയ്തു കൊണ്ടു തെക്കെ അറയിൽ ഇരുന്നു. കുറെ കഴിഞ്ഞപ്പൊാം ഉറങ്ങുകയും ചെയ്തു.

ഗൊവിന്ദൻ പഞ്ചുമെനവനെ തിരഞ്ഞു പൊവുമ്പൊാം സമയം മൂന്നു മണിയായിരിക്കുന്നു. പഞ്ചുമെനവൻ ഊണകഴിഞ്ഞു ഉറങ്ങുന്നു. ഗൊവിന്ദൻ പഞ്ചുമെനവൻ കിടക്കുന്ന അകത്തിന്റെ വാതുക്കൽ പൊയി നിന്നു കുഞ്ഞിക്കുട്ടി അമ്മയെ കണ്ടു. പഞ്ചുമെനവനെ നമ്പൂരിപ്പാട വിളിക്കുന്നു എന്നുപറഞ്ഞു. കുഞ്ഞിക്കുട്ടി അമ്മ അകത്തുപൊയി ഭൎത്താവിനെ വിളിച്ചുണൎത്തി. ഉണൎത്തിയ ദെഷ്യത്തൊടെ—

പഞ്ചുമെനവൻ—അസത്തെ എന്തിന എന്നെ ഉപദ്രവിക്കുന്നു.

കുഞ്ഞിക്കുട്ടിഅമ്മ—നമ്പൂരിപ്പാട വിളിക്കുന്നുണ്ടുപൊൽ.

പ—നമ്പൂരിപ്പാട! വിഡ്ഢി നമ്പൂരിപ്പാട! വെറുതെ മനുഷ്യരെ

ബുദ്ധിമുട്ടിക്കുന്നു_ ൦രം അസത്തിന്ന കടന്നപൊവരുതെ_ ഒന്നിനും കൊള്ളാത്ത മനുഷ്യൻ. ആ കെശവൻ നമ്പൂരിയെ പൊലെ ഒരു കഴുതയെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല.

കു—അങ്ങിനെ ഒന്നുമല്ല- ഇന്ദുലെഖയും നമ്പൂരിപ്പാട്ടും തമ്മിൽ ഇന്ന വളരെ എണങ്ങിയിരിക്കുന്നു- ഇന്ന ഇത്രനെരം മാളികയിൽ വെച്ച പാട്ടും ചിറിയും തകൃതിയായിരുന്നു- ബഹു ഉത്സാഹം_ ഇന്ദുലെഖക്ക വളരെ സന്തൊഷമായിരിക്കുന്നുപൊൽ.

പഞ്ചുമെനവൻ— (പരുക്കെ എണീട്ടിരുന്നിട്ട) പാട്ടുണ്ടായൊ- എപ്പഴ.

കു—ഇവിടുന്ന കിഴക്കെ പറമ്പിൽ പൊയ സമയം.

പ—അതൊന്നും ഞാൻ കെട്ടില്ല- ഞാൻ പൊയി അന്വെഷിക്കട്ടെ.

എന്ന പറഞ്ഞ വൃദ്ധൻ കുറെ സന്തൊഷത്തൊടെ എണീട്ട പുറപ്പെട്ട ഗൊവിന്ദനൊടുകൂടി പടിമാളികയിൽ ചെന്ന കയറി.

പതിനാലാം അദ്ധ്യായം.

നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ പരിണയം.

നമ്പൂരിപ്പാട—പഞ്ചുവൊട എനിക്ക സ്വകാൎയ്യമായി ഒരു കാൎയ്യം പറവാനുണ്ട.

പഞ്ചുമെനവൻ—എന്താണെന്നറിഞ്ഞില്ല- അരുളിച്ചെയ്യാമെല്ലൊ.

ന—പഞ്ചു അത എനിക്ക സാധിപ്പിച്ചു തരണം.

പ—പാടുള്ളതാണെങ്കിൽ സാധിപ്പിക്കുന്നതിന്ന അടിയന എന്താണ വിരൊധം.

ന—പാടുള്ളത തന്നെ.

പ—അരുളിച്ചെയ്തു കെട്ടാൽ നിശ്ചയിക്കാം.

ന—പഞ്ചുവിന്റെ മരുമകൾ കല്യാണിയൊടു കൂടി എനിക്ക ഇന്ന രാത്രി സംബന്ധം തുടങ്ങി നാളെ പുലരാൻ നാലഞ്ചുള്ളപ്പൊൾ അവളെയുംകൊണ്ട ഇല്ലത്തെക്ക പൊണം. ഇന്ദുലെഖക്ക എന്നൊട ലെശം ഭ്രമമില്ലാ- ഇന്ദുലെഖ എന്റെ ഭാൎയ്യയായി ഇരിക്കില്ലെന്ന ഇന്ന തീൎച്ചയായി പറഞ്ഞു. കല്യാണിക്കുട്ടിയെ ഞാൻ ഇന്ന രാവിലെ കണ്ടു. എനിക്ക ബൊദ്ധ്യമായി- പഞ്ചു ഇതിന സമ്മതിക്കണം- അല്ലെങ്കിൽ ഞാൻ വലിയ വ്യസനത്തിലും അവമാനത്തിലും ആവും. സംബന്ധം ഇന്ന രാത്രി തന്നെ വെണം- അതിന സംശയമില്ലാ.

പഞ്ചുമെനൊൻ ഇത കെട്ടപ്പൊൾ വല്ലാതെ ആശ്ചൎയ്യപ്പെട്ടു കുറെ നെരം ഒന്നും മിണ്ടാതെ നിന്നു- പിന്നെ ഒന്ന ചിറിച്ചു എന്നിട്ട ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു.

പ—ഇത ഇത്ര ബദ്ധപ്പെട്ടു നിശ്ചയിപ്പാൻ പ്രയാസമല്ലെ- അടിയൻ ആലൊചിച്ചു പറയാം.

ന—വയ്യാ- അതൊന്നും വയ്യാ- പഞ്ചു എന്നെ അവമാനിക്കരുത- പഞ്ചു എന്നെ മാനമാക്കി അയക്കണം- എന്നി ഒട്ടും താമസിക്കരുത- ഞാൻ വളരെ അവമാനത്തിലായിരിക്കുന്നു- പഞ്ചു നിവൃത്തിച്ചു തരണം.

പ—അടിയൻ അന്വെഷിച്ചു ആലൊചിച്ചു പറയാം.

ന—അന്വെഷിക്കാൻ ഒന്നുമില്ല- പഞ്ചു സമ്മതിച്ചാൽ സകലം നടക്കും.

പ—അടിയൻ വെഗം ഇങ്ങട്ട തന്നെ വിടകൊള്ളാം.

ന—എന്നാൽ ഇത സ്വകാര്യമായിരിക്കട്ടെ- ഞാൻ പൊയതിന്റെ ശെഷമെ ആളുകൾ ഇതിനെ കുറിച്ചു പുറത്ത അറിയാവു.

പ—സ്വകാര്യമായിട്ട തന്നെ അടിയൻ വെച്ചിട്ടുള്ളു.

പഞ്ചുമെനവൻ മാളികയിൽ നിന്ന പതുക്കെ താഴത്തിറങ്ങി. ഇതെന്തൊരു കഥാ- എന്താണ ഇവിടെ ചെയ്യെണ്ടത- എന്ന വിചാരിച്ചുംകൊണ്ട തന്റെ അറയിൽ പൊയി ഇരുന്ന വിചാരിച്ചത താഴെ കാണിക്കുന്നു.

"ഇന്ദുലെഖക്ക സംബന്ധം തുടങ്ങാൻ വരുത്തീട്ട കല്യാ "ണിക്കുട്ടിയെ സംബന്ധംകഴിച്ചു കൊണ്ടുപൊയി. ഇത ഒരു പരി "ഹാസമായിതീരുമൊ- എന്താണ പരിഹാസമായി തീരാൻ- പരി "ഹാസം ഉണ്ടെങ്കിൽ അത നമ്പൂരിപ്പാട്ടിന്നെപ്പററിയെ ഉണ്ടാക "യുള്ളു- ഇന്ദുലെഖക്ക ൟ വങ്കൻ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിനെ വെണ്ട എ "ന്ന പറഞ്ഞു- പിന്നെ നമ്പൂരിപ്പാട കല്യാണിക്കുട്ടിയെ സംബ "ന്ധം ചെയ്തു കൊണ്ടുപൊയി- ഇതിൽ ഇന്ദുലെഖക്ക ഒരവമാ "നവും ഇല്ല- കല്യാണിക്കും ഒരു അവമാനമില്ല- വിഡ്ഢിയാണെ "ങ്കിലും അദ്ദെഹം വലിയ ഒരാളല്ലെ- മഹാ ധനികൻ- ഇന്ദു "ലെഖ ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെങ്കിൽ ൟ ജന്മം കല്യാണിക്ക ൟ സം "ബന്ധം ഉണ്ടാകയില്ലാ- പിന്നെ ൟ തറവാട്ടിലെക്ക തന്നെ "നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ സംബന്ധം മാനമായിട്ടുള്ളതല്ലെ. അതുകൊ

"ണ്ട ഇത സമ്മതിക്കുന്നതാണ നല്ലത എന്ന തൊന്നുന്നു. എതാ
"യാലും അനുജൻ ശങ്കരനൊട ഒന്ന അന്വെഷിക്കണം" എ
ന്നിങ്ങിനെ വിചാരിച്ച ഉറച്ച ഭാൎയ്യയെ വിളിച്ചു.
കു—എന്താണ ഞാൻ പറഞ്ഞത ശരിയല്ലെ.
പ—(ചിറിച്ചുംകൊണ്ട) ശരിതന്നെ- ശങ്കരനൊട ഒന്നിത്രത്തൊളം വരാൻ ഒരാളെ അയക്ക.
കു—അയക്കാം- സംബന്ധം ഇന്ന നടക്കുമൊ.
പ—(ചിറിച്ചുംകൊണ്ട) ഇന്ന തന്നെ- അതിന എന്ത സംശയം.

വെഗം കുഞ്ഞിക്കുട്ടി അമ്മ ശങ്കരമെനവനെ വിളിക്കാൻ ആളെ അയച്ചു. കുഞ്ഞിക്കുട്ടി അമ്മ പഞ്ചുമെനവൻ ഉപായാൎത്ഥമായി പറഞ്ഞ വാക്ക ഇന്ദുലെഖയെ സംബന്ധിച്ചാണെന്ന നെരെ ധരിച്ച ഇന്ദുലെഖക്ക അന്ന രാത്രിയാണ സംബന്ധം എന്ന അവിടെയുള്ള എല്ലാ വാലിയക്കാരൊടും ദാസികളൊടും പിന്നെ കണ്ടവരെല്ലാരൊടും പറഞ്ഞു, വൎത്തമാനം ക്ഷണെന എങ്ങും പ്രചുരമായി. ശങ്കരമെനവനെ അന്വെഷിച്ച കാണായ്കകൊണ്ട പഞ്ചുമെനവൻ തന്നെ അയാളെ അന്വെഷിപ്പാൻ പൂവള്ളി വീട്ടിൽ പൊയി- ആ സമയം ശങ്കരശാസ്ത്രി പഞ്ചുമെനവനെ കാണാൻ വെണ്ടി പൂവരങ്ങിലെക്ക ചെന്നു. നാട്ടിൽ പൊവാൻ യാത്ര ചൊദിപ്പാനാണ ചെന്നത. ശങ്കരശാസ്ത്രി നിത്യം രാമായണ പാരായണത്തിന്ന പഞ്ചുമെനവനാൽ നിയമിക്കപ്പെട്ട ശാസ്ത്രികളാകുന്നു. ശങ്കരശാസ്ത്രി ഇന്ദുലെഖയുടെ സംബന്ധവൎത്തമാനം കെട്ടതിനാൽ ഉണ്ടായ കഠിന വിഷാദം കൊണ്ടൊ- അതല്ല, വല്ല കാൎയ്യം ഉണ്ടായിട്ടൊ എന്നറിഞ്ഞില്ല, അന്ന തന്നെ നാട്ടിലെക്ക ഒന്ന പൊവെണമെന്ന ഉറച്ച, യാത്ര ചൊദിക്കാനാണ പൂവരങ്ങിൽ ചെന്നത. ചെന്നപ്പൊൾ പുറത്ത കണ്ടത കുഞ്ഞിക്കുട്ടി അമ്മയെയാണ.
ശാസ്ത്രികൾ—മൂപ്പര എവിടെ.
കുഞ്ഞിക്കുട്ടിഅമ്മ—മൂപ്പര പൂവള്ളിയിലെക്ക എറങ്ങി-ഇന്ദുലെഖ

യുടെ സംബന്ധം ഇന്ന രാത്രിക്ക നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു- ശാസ്ത്രികൾ എന്താണ ഒന്നും ഉത്സാഹിക്കാത്തത- ഇങ്ങട്ട ഇന്ന കണ്ടതെ ഇല്ലാ.

ശാ—എനിക്ക ശരീരത്തിന്ന നല്ല സുഖമില്ലാ- ഞാൻ ഇപ്പൊൾ തന്നെ നാട്ടിലെക്ക പൊവുന്നു- നിലാവസ്തമിക്കുമ്പൊഴക്ക അമ്മളുടെ ഊട്ടുപുരയിൽ എത്തി കിടക്കാമെന്ന വിചാരിക്കുന്നു.

കു—ഇന്ന ഇന്ദുലെഖയുടെ സംബന്ധദിവസം പൊവരുത.

ശാ—അത പറഞ്ഞാൽ നിവൃത്തി ഇല്ലാ- എനിക്ക ഇപ്പൊൾ തന്നെ പൊവണം- മൂപ്പരൊട നിങ്ങൾ പറഞ്ഞാൽ മതി- ഞാൻ ഏഴെട്ട ദിവസത്തിലകം മടങ്ങി വരും- ഇവിടെ ഞാൻ വരുന്നതവരെ പാരായണത്തിന്നും മററും അണ്ണാത്തര വാദ്ധ്യാരെ ശട്ടം ചെയ്യിട്ടുണ്ട- ഞാൻ പൊവുന്നു.

കു—എന്നാൽ അങ്ങിനെയാവട്ടെ ഞാൻ പറഞ്ഞെക്കാം.

ശാസ്ത്രികൾ പൂവരങ്ങിൽനിന്ന മടങ്ങി അമ്പലത്തിൽ വന്നു പിറെറ ദിവസത്തെ വണ്ടി കയറാൻ ഒരു വ്യവഹാര കാൎയ്യമായി അടിയന്തരമായി പൊവുന്ന രണ്ട നമ്പൂതിരിമാരൊടുകൂടി രാത്രി ഏഴമണി സമയം പുറപ്പെടുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു. ചെമ്പാഴിയൊട്ടനിന്ന തീവണ്ടി സ്റ്റെഷനിലെക്ക നല്ലവണ്ണം നാലര ക്കാതം വഴിയുണ്ട. നല്ല ചന്ദ്രിക ഉണ്ടായിരുന്നതിനാൽ പകുതി വഴി രാത്രി തന്നെ നടക്കാമെന്നുറച്ചു.

പഞ്ചുമെനവൻ ശങ്കരമെനവനെ അന്വെഷിച്ചു കണ്ടുകിട്ടുമ്പൊഴക്ക നെരം ഏകദെശം ആറമണി സമയമായിരിക്കുന്നു.

പ—നീ എവിടെയായിരുന്നു ശങ്കരാ.

ശ—ഞാൻ പുതുതായി തൈവെക്കുന്ന പറമ്പിൽ പൊയിരുന്നു- ആ ഉണ്ണിക്കിട്ടയെ പറമ്പ ഏല്പിച്ചത നന്നായില്ല-കിള മഹാ അമാന്തം- തയ്യുകൾ ഒക്കെ വളരെ അടുത്തുവെച്ചിരിക്കുന്നു.

പ—അതെല്ലാം പിന്നെ പറയാം-നിണക്ക ഒരു വൎത്തമാനം കെൾക്കണൊ.

ശ—എന്താണെന്നറിഞ്ഞില്ലാ.

പ—ആ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക നമ്മടെ കല്യാണിക്കുട്ടിയെ സംബന്ധം ചെയ്യ കൊണ്ടുപൊവണം പൊൽ.

ശ—ഇതെന്തകഥാ.

പ—എന്നെ ഇപ്പൊാം വിളിച്ച പറഞ്ഞു.

ശ—അമ്മാമൻ എന്ത മറുവടി പറഞ്ഞുവൊ.

പ—ഞാൻ ഒന്നും തീച്ചപറഞ്ഞില്ലാ- നിന്നൊാട അന്വെഷിച്ചിട്ട ആവാം എന്ന നിശ്ചയിച്ചു- ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കരെ ഒന്ന വരുത്തണ്ടെ- ആളെ അയക്ക.

ശ—ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കര ഇന്നലെ പൊല്ലായി കളത്തിലെക്ക പൊയിരിക്കുന്നു-ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിയും കൂടപൊയിരിക്കുന്നു- അവിടെ സമീപം നായാട്ട നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ടത്രെ-നാളെക്കെ അവര മടങ്ങി എത്തുകയുള്ളൂ.

പ—ഇയാളുടെ നായാട്ട ഭ്രാന്ത കുറെ അധികം തന്നെ. ആ കുട്ടിയെ എന്തിന വലിച്ചുകൊണ്ടുപൊയി- ഗൊവിന്ദൻ കുട്ടിയും മാധവന്റെ മാതിരിതന്നെ ആയി എന്ന തൊന്നുന്നു- അസത്ത കുട്ടികളെ ഇങ്കിരിയസ്സ പഠിപ്പിച്ചതിന്റെ ഫലം- ആട്ടെ, ഈ സംബന്ധത്തെകുറിച്ച നീ എന്ത വിചാരിക്കുന്നു.

ശ—അമ്മാമന എങ്ങിനെ ഇഷ്ടമൊ അതുപൊലെ.

പ—നമ്പൂരിപ്പാട വിഡ്ഢിയാണെങ്കിലും വലിയ ഒരാളല്ലെ- അദ്ദെഹത്തിന്റെ സംബന്ധം നമ്മളുടെ തറവാട്ടിലെക്ക വളരെ ഭൂഷണമായിരിക്കും- അതിന സംശയമില്ലാ- പിന്നെ ഈ കുമ്മിണിയുടെ വൎഗ്ഗത്തിൽ ഈ സംബന്ധമാവുന്നതിൽ മാത്രമെ എനിക്ക കുറെ സുഖക്കെടുള്ളൂ.

ശ—അത വിചാരിക്കാനില്ല- ആ പെണ്ണ സാധുവാണ.

പ—ആൺകുട്ടികളാണ വികൃതികൾ. ആട്ടെ- എന്നാൽ ശങ്കരന സമ്മതമായൊ.

ശ—അമ്മാമൻ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നതുപൊലെ ചെയ്യുന്നത എനിക്ക

സമ്മതമാണ.

പ—എന്നാൽ നീ ഒന്ന നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ അടക്കെപ്പൊയി വിവരം അറിയിക്കണം.

ശ—ഇന്നതന്നെ നടക്കണം എന്നാണൊ നിശ്ചയിച്ചത.

പ—(ചിറിച്ചുംകൊണ്ട) അങ്ങിനെയാണ നമ്പൂരിപ്പാട പറഞ്ഞത. അങ്ങിനെ ആയ്ക്കോട്ടെ- ഭാരം തീരട്ടെ- ഇന്ന നടന്നാൽ നാളെ രാവിലെ ഇവിടന്ന പൊവുമെല്ലൊ- ഇന്നതന്നെ ആയ്ക്കോട്ടെ- അല്ലെ.

ശ—അങ്ങിനെതന്നെ- ഞാൻ കെശവൻ നമ്പൂരിയൊട പറഞ്ഞയക്കാം- അതല്ലെ നല്ലത.

പ—വളരെ സ്വകാൎയ്യമായിട്ടാണ എന്നൊട നമ്പൂരിപ്പാട ൟ കാൎയ്യം പറഞ്ഞത- കെശവൻ നമ്പൂരിയൊട ഇപ്പൊൾ പറയെണ്ട- പക്ഷെ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ കൂടയുള്ള ഗൊവിന്ദൻ എന്നവനെ വിളിച്ച പറഞ്ഞയച്ചൊ.

പഞ്ചുമെനവന്റെ കല്പനപ്രകാരം ശങ്കരമെനവൻ പടിമാളികയുടെ ചുവട്ടിൽ പൊയി ഗൊവിന്ദനെ വിളിച്ച വിവരം പറഞ്ഞു. ഗൊവിന്ദൻ ഉടനെ നമ്പൂരിപ്പാടിരിക്കുന്ന അകത്ത ചെന്നു. നെരം രാത്രി ഏഴമണിയായിരിക്കുന്നു- നമ്പൂരിപ്പാട നരി എരകാത്ത കിടക്കുമ്പൊലെ പടിമാളിക മുറിയിൽ തന്നെ ഇരിക്കുന്നു.

ന—എന്താണ ഗൊവിന്ദാ- എല്ലാം ശട്ടമായൊ.

ഗൊ—റാൻ- സകലം ശട്ടമായി- എനി നീരാട്ടുകുളിക്ക എഴുന്നെള്ളാൻ താമസിക്കെണ്ടാ- ൟ കാൎയ്യം എല്ലാവൎക്കും സമ്മതമായിരിക്കുന്നു- എന്നാലും ആരൊടും ഇവിടന്ന അരുളിച്ചെയ്യു പൊവരുത- ഇന്ദുലെഖക്കാണ സംബന്ധം ഇന്നരാത്രി എന്ന എല്ലാവരൊടും അടിയൻ പ്രസിദ്ധമാക്കിയിരിക്കുന്നു.

ന—എനി അത പറഞ്ഞാൽ വിശ്വസിക്കുമൊ.

ഗൊ—നീരാട്ടുകുളി കഴിഞ്ഞ ഉടനെ മഠത്തിൽവെച്ച ബ്രാഹ്മ

ണക്ക ദക്ഷിണ കൊടുത്ത കളഞ്ഞാൽ മതി- ദക്ഷിണ കഴിഞ്ഞാൽ ആളുകാം പിരിയും- പുറത്തെക്ക എല്ലാം ഇവ്വുലെഖക്കാണ സംബന്ധം നടന്നത എന്ന അവർ ശ്രുതിപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യും.

ന—മിടുക്കൻതന്നെ നീ- മിടുമിടുക്കൻ- അപ്പൊാം കറുത്തെടവും ചെറുശ്ശെരിയും ഒരം വിവരം അറിയില്ലെ.

ഗൊ—ഇതവരെ അറിഞ്ഞിട്ടില്ല- എന്തൊ ചില സംശയങ്ങാം ഉണ്ടെന്ന തൊന്നുന്നു- സൂക്ഷ്മം ഒന്നും അറിയില്ലാ- വെഗം നീരാട്ടുകുളി കഴിഞ്ഞ ദക്ഷിണ കഴിയട്ടെ.

ന—ചെറുശ്ശെരി എവിടെയാണ.

ഗൊ—അമ്പലത്തിലെക്കൊ മറ്റൊ പൊയിരിക്കുന്നു- അടിയൻ കണ്ടില്ലാ.

ന—കറുത്തെടമൊ? കറുത്തെടത്തൊട ഞാൻ ഇവിടെതന്നെ ഇരിക്കെണമെന്ന പറഞ്ഞിരുന്നു.

ഗൊ—ഇപ്പൊാം ഉറങ്ങി എണീട്ട തെക്കെ അറയിൽ ഇരുന്ന മുറുക്കുന്നു.

ന—എന്നാൽ നൊക്ക കുളിക്കാൻ പൊവുക.

എന്നും പറഞ്ഞ ഗൊവിന്ദനെക്കൊണ്ട ചങ്ങലവട്ടയും പിടിപ്പിച്ച നമ്പൂരിപ്പാട താഴത്തിറങ്ങി- കൂടെ കെശവൻനമ്പൂരിയും പുറപ്പെട്ടു- അമ്പലത്തിന്റെ ഉമ്മറത്തായപ്പൊാം ശങ്കരശാസ്ത്രികളും രണ്ട നമ്പൂരിമാരും കൂടി എഴമണിക്ക അത്താഴവും കഴിച്ച തീവണ്ടി സ്റ്റെഷനിലെക്ക പുറപ്പെട്ട മിററത്ത നില്ക്കുന്നത കണ്ടു- അതിൽ ഒരു നമ്പൂരിയെ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക പരിചയമുണ്ടായിരുന്നു- അദ്ദെഹവും ശാസ്ത്രികളും മറെറാ നമ്പൂരിയും നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ കണ്ടപ്പൊാം വഴിതെററി അല്പം ഓച്ഛാനിച്ച നിന്നു.

ന—ഓ- ഹൊ- കിളിമങ്ങലം എപ്പഴെത്തി- എങ്ങട്ടാണ ഇപ്പൊാം ഒരം അസമയത്ത യാത്ര.

കിളിമങ്ങലം—ഞാൻ അടിയന്തരമായി കൊട്ടതിയിൽ ഒരു കാ

ൎയ്യമായി പൊവുകയാണ- വഴിട്ട ഇവിടെ എത്തി- നാളെ ത്തെ വണ്ടിക്ക പൊയി കൊടതിയിൽ ഹാജരാവെണ്ട കാൎയ്യ മാണ- അല്ലെങ്കിൽ ഇവിടുത്തെ കാണാതെ പുറപ്പെടുകയി ല്ലായിരുന്നു- വന്ന വിവരവും മററും ഞാൻ അറിഞ്ഞിരിക്കു ന്നു- സന്തൊഷമായി. ഞാൻ ഉടനെ അങ്ങട്ട വന്ന കണ്ട കൊള്ളാം.

ന—കിളിമങ്ങലം ഇന്ദുലെഖയെ കണ്ടിട്ടുണ്ടൊ.

കി—ഇല്ലാ.

ന—എന്നാൽ എനി മനക്കൽ വന്നാൽ കാണാം. ഞാൻ പുല ൎച്ചക്ക പുറപ്പെടും.

കി—കൂടത്തന്നെ കൊണ്ടുപൊവുന്നുണ്ടായിരിക്കും.

ന—ഇന്ദുലെഖ കൂടത്തന്നെ- എനി അതിന്ന സംശയമുണ്ടൊ.

കി—അങ്ങിനെ തന്നെയാണ വെണ്ടത- ഇവിടുത്തെ ഭാഗ്യം വെ റെ ആൎക്കും സിദ്ധിച്ചിട്ടില്ലാ- ഞാൻ ഉടനെ മനക്കൽ വന്ന കണ്ടുകൊള്ളാം.

ഈ സംഭാഷണം കഴിഞ്ഞ ഉടനെ ശാസ്ത്രികളും നമ്പൂരി മാരും കൂടി സത്രത്തിലെക്ക പുറപ്പെട്ട തീവണ്ടിസ്റ്റെഷനിലെക്കു ള്ള പകുതി വഴി അൎദ്ധരാത്രി സമയമാവുമ്പൊഴെക്ക നടന്നു പൂവ ള്ളി വക സത്രത്തിൽ കയറി കിടന്ന ഉറങ്ങുകയും ചെയ്തു.

നമ്പൂരിപ്പാട ക്ഷണത്തിൽ കുളികഴിച്ച ബ്രാഹ്മണരെ മഠ ത്തിൽ വിളിച്ച ദക്ഷിണ തുടങ്ങി- ഇരുന്നൂറപെൎക്ക ദക്ഷിണ ക ഴിച്ചു. കഴിഞ്ഞ ഉടനെ ആളുകൾ എല്ലാം പിരിഞ്ഞു.

ചെറുശ്ശെരി അപ്പൊഴക്ക എത്തി- അദ്ദെഹം അതവരെ പൂവരങ്ങിൽ ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളിക മുകളിൽ സംസാരിച്ചുകൊ ണ്ട ഇരുന്നിരുന്നു. ശങ്കരമെനവൻ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിനെ വിവരം അറിയിക്കാൻ ഗൊവിന്ദനൊട പറഞ്ഞ ഉടനെ പൂവള്ളിവീട്ടി ൽ വന്ന കല്യാണിക്കുട്ടിയുടെ അമ്മ കുമ്മിണിഅമ്മയൊട വിവ രം അറിയിച്ചു, എല്ലാം ശട്ടം ചെയ്യൊളാൻ പറഞ്ഞു. ഈ വിവ

രം കെട്ടപ്പോൾ കുമ്മിണി അമ്മക്ക ബഹു സന്തോഷമായി. ഉടനെ പാൎവ്വതി അമ്മയെ അറിയിച്ചു. പാൎവ്വതിഅമ്മക്ക ഇതകെട്ടപ്പോൾ രണ്ട പ്രകാരത്തിൽ സന്തൊഷമുണ്ടായി- വിവരം ഇന്ദുലെഖയെ ഉടനെ അറിയിക്കെണമെന്ന നിശ്ചയിച്ചു- ക്ഷണത്തിൽ പാൎവ്വതിഅമ്മ ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളികയിൽ കയറിച്ചെന്നു. ചെല്ലുമ്പൊൾ ഇന്ദുലെഖ ചെറുശ്ശേരി നമ്പൂരിയുമായി സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. പാൎവ്വതിഅമ്മ കടന്നുവരുന്നത കണ്ട ഉടനെ ഇന്ദുലെഖ എഴുനീറ്റ അടുത്തു ചെന്നു. സ്വകാൎയ്യം ഒന്നു പറവാനുണ്ട എന്ന പാൎവ്വതിഅമ്മ പറഞ്ഞു. രണ്ടാളുംകൂടി അറയിലെക്ക പൊയി.

പാൎവ്വതിഅമ്മ—ഇന്ദുലെഖ ഒരു വിശെഷം കെട്ടുവൊ.

ഇന്ദുലെഖ—ഇല്ലാ- എന്താണ.

പാ—നമ്പൂരിപ്പാട നമ്മടെ കല്യാണിക്കുട്ടിക്ക ഇന്നരാത്രി സംബന്ധം തുടങ്ങാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നുവത്രെ.

ഇന്ദുലെഖ വല്ലാതെ ചിറിച്ചുപൊയി- കുറെനെരം ചിറിച്ച ശ്വാസം നെരെ വന്നതിൽ പിന്നെ.

ഇ—നിങ്ങളൊട ആര പറഞ്ഞു.

പാ—എന്ത- ശങ്കരജെഷ്ഠൻ പൂവള്ളി വന്ന പറഞ്ഞു. അവിടെ കട്ടിലും കിടക്കയും പടിഞ്ഞാറെകത്തകൊണ്ടുപൊയി ഇട്ട അറ വിതാനിക്കുന്ന തിരക്കായിരിക്കുന്നു. അമ്മാമൻ പുറത്തതന്നെ ഇരിക്കുന്നുണ്ട- വിളക്കുകളും മററും അറയിൽനിന്ന എടുക്കാൻ പറഞ്ഞു.

ഇ—കല്യാണിക്കുട്ടിയെ ഒരം വിവരം അറിയിച്ചുവൊ.

പാ—പറഞ്ഞിട്ടില്ലാ- അവളെ ഞാൻ കണ്ടില്ലാ- ജെഷ്ഠത്തി പറഞ്ഞിരിക്കുമൊ എന്നറിഞ്ഞില്ലാ- ജെഷ്ഠത്തിക്ക വളരെ സന്തൊഷമുള്ളതുപൊലെ തൊന്നി.

ഇ—കഷ്ടം! ആ പെണ്ണിന്ന സംബന്ധം തുടങ്ങുന്ന വിവരം അവളെ അറിയിച്ചിട്ട വെണ്ടെ? ആട്ടെ- നിങ്ങൾ പൊയ്ക്കൊ

ളിൻ- ഞാൻ പുറത്തിരിക്കുന്ന ആ നമ്പൂരിയെ പറഞ്ഞയ ച്ചിട്ട ഉടനെ പൂവള്ളി വരാം.

പാൎവ്വതിഅമ്മ പൊയ ഉടനെ ഇന്ദുലെഖ പുറത്തളത്തിൽ വന്ന ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരിയുടെ മുഖത്ത നൊക്കി ഒന്ന ചിറിച്ചു.

ഇ—തിരുമനസ്സിന്ന ഒരു വൎത്തമാനം കെട്ടുവൊ- നമ്പൂരിപ്പാട വലിയച്ഛൻെറ മരുമകൾ കല്യാണിക്കുട്ടിക്ക ഇന്ന രാത്രി സംബന്ധം തുടങ്ങുന്നുവത്രെ.

ചെറുശ്ശെരി—(ചിറിച്ചുംകൊണ്ട) ദൈവാധീനം- കല്യാണിക്കുട്ടിയെയും കിട്ടില്ലെങ്കിൽ വൃഷളി അമ്മുവെ എങ്കിലും നിശ്ചയമായി സംബന്ധം ഉണ്ടാവും- കഷ്ടം! ബുദ്ധിക്ക വ്യവസ്ഥയും തൻെറടവും ഇല്ലാഞ്ഞാൽ ഒരു മനുഷ്യനെ എന്തിനകൊള്ളാം- ഒരം കെട്ട വൎത്തമാനം ശരിയാണെങ്കിൽ യാത്ര പുലൎച്ചെ ഉണ്ടാവും എന്ന തൊന്നുന്നു_ മാധവൻ എത്തുമ്പൊഴെക്ക ഞാൻ ഇവിടെ വരാം- മദിരാശിക്ക വന്ന പിറെറ ദിവസംതന്നെ യാത്രയാണെങ്കിൽ വിവരത്തിന്ന എനിക്ക എഴുത്തയക്കണം- ഞാൻ മദിരാശിക്ക എത്തിക്കൊള്ളാം. ഇന്ദുലെഖക്കും മാധവനും മെൽക്കുമെൽ ശ്രെയസ്സ ഉണ്ടാവട്ടെ.

എന്നും പറഞ്ഞ ചെറുശ്ശെരി അവിടെനിന്ന എറങ്ങി മഠത്തിൽ എത്തുമ്പൊഴക്ക നമ്പൂരിപ്പാട ദക്ഷിണ കൊടുത്ത കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഊണ കഴിഞ്ഞ നമ്പൂരിപ്പാട മുറക്കാൻ മഠത്തിൻെറ കൊലാമ്മൽ ഇരുന്നു.

കെശവൻനമ്പൂരിക്ക ആകപ്പാടെ വല്ലാതെ ഒരു പരിഭ്രമമായി. ദക്ഷിണയും മററും കൊടുക്കുന്നത കണ്ടതകൊണ്ടും നമ്പൂരിപ്പാട കിളിമങ്ങലത്ത നമ്പൂരിയൊട പറഞ്ഞ വാക്കുകൾ ഓൎത്തും ഉച്ചക്ക പാട്ടും മററും നടന്ന അവസ്ഥ വിചാരിച്ചും ഇന്ദുലെഖയുടെ സംബന്ധം അന്നതന്നെ ഉണ്ടാവും എന്ന വിചാരിച്ചുവെങ്കിലും പിന്നെയും ഒരു പരിഭ്രമം! പരിഭ്രമത്തിന്ന കാരണം

എന്താണെന്ന ഠരം ശുദ്ധാത്മാവിനതന്നെ നിശ്ചയമില്ലാ. നമ്പൂരിപ്പാട ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളികയിൽനിന്ന പകൽ രണ്ട മണിക്ക എറങ്ങിയ മുതൽ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ കല്പനപ്രകാരം പടിമാളികയിൽനിന്ന ഒരു ദിക്കിലും കെശവൻനമ്പൂരി പൊകയൊ യാതൊരു വൎത്തമാനവും അറികയൊ ഉണ്ടായിട്ടില്ലാ. നമ്പൂരിപ്പാട മുറുക്കാൻ കൊലായിന്മെൽ ഇരുന്ന ഉടനെ കെശവൻ നമ്പൂരി ചെറുശ്ശെരിനമ്പൂരിയെ കൈകൊണ്ട മാടി വിളിച്ച അകത്തെക്ക കൊണ്ടുപൊയി.

കെശവൻനമ്പൂരി—എന്താണ ചെറുശ്ശെരി ഇത കഥാ- എനിക്ക ഒന്നും മനസ്സിലായില്ലെല്ലൊ-ചെറുശ്ശെരി ഇത്രനെരം എവിടെയായിരുന്നു.

ചെ—ഞാൻ ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളികമെൽ ഉണ്ടായിരുന്നു.

കെ—എന്താണ- ഇന്ന സംബന്ധം ഉണ്ടെന്ന പറഞ്ഞു ദക്ഷിണയും മററും ഉണ്ടായി- ഇന്ദുലെഖക്ക സമ്മതമായി എന്ന തൊന്നുന്നു.

ചെ—ഇന്ന സംബന്ധം ഉണ്ട- അത നിശ്ചയം. പക്ഷെ ഇന്ദുലെഖക്കല്ലാ.

ഠരം വാക്ക കെട്ടപ്പൊഠം കെശവൻ നമ്പൂരിയുടെ ജീവൻ ഒന്ന ഞെട്ടി ബൊധക്ഷയംപൊലെ തൊന്നി. അവിടെത്തന്നെ കുത്തിരുന്നു- കുടിപ്പാൻ വെള്ളം വെണമെന്ന പറഞ്ഞു- ഒരു കിണ്ടി വെള്ളം കുടിച്ചു. തന്നെ പടിമാളികയിൽതന്നെ ഇരുത്തിയതിൻെറ കാരണവും പഞ്ചുമെനവനും നമ്പൂരിപ്പാട്ടമായി സ്വകാൎയ്യം പറഞ്ഞതിൻെറ സംഗതിയും മനസ്സിലായി- തൻെറ ഭാൎയ്യ ലക്ഷ്മികുട്ടി പൊയി എന്ന നിശ്ചയിച്ചു, പ്രാണവെദന സഹിക്കാൻ പാടില്ലാതെ ചെറുശ്ശെരിയുടെമുഖത്തെക്കുഒന്ന നൊക്കി. കെശവൻനമ്പൂരി കുറെ ഒന്ന പഠിക്കണം എന്ന ചെറുശ്ശെരിക്ക നല്ല താല്പൎയ്യം ഉണ്ടായിരുന്നു.

ചെ—എന്താണ മുഖത്തനൊക്കുന്നത-ഠരം ഏഷാകൃതിയൊക്കെ

കറുത്തെടംതന്നെ ഉണ്ടാക്കിയതല്ലെ.

ഹരം ചൊദ്യംകെട്ടപ്പൊറം കെശവൻനമ്പൂരിക്ക സംശയം എല്ലാം തീൎന്നു.

കെ—ഞാൻ ഇതൊന്നും ഓൎത്തില്ലാ ചെറുശ്ശെരീ- ഞാൻ മഹാ സാധുവാണ-എൻെറ ഗ്രഹപ്പിഴക്ക എനിക്ക ഇതെല്ലാം തൊന്നി- ഞാൻ എനി ഇവിടെ ഒരു നിമിഷം താമസിക്കയില്ലാ- ഇപ്പൊറം ഹരം നിമിഷം ഞാൻ ഇല്ലത്തെക്ക പൊവും- എനി ഹരം ദിക്കിൽ ഹരം ജന്മം ഞാൻ വരികയുമില്ലാ- ഞാൻ പുറപ്പടട്ടെ.

ചെ—നമ്പൂരിയൊടയാത്ര ചൊദിക്കാതെ പൊവാൻ പാടുണ്ടൊ.

കെ—ഹരം ജന്മം ഹരം നമ്പൂരിയൊട ഞാൻ സംസാരിക്കില്ലാ-ഹരം ജന്മം ഞാൻ മൂക്കില്ലാത്ത മനക്കൽ കടക്കുകയും ഇല്ലാ- ഞാൻ ഹരം നമ്പൂരിയുടെ കുടിയാനല്ലാ- ഇയാളുടെ ആശ്രയം വെണ്ടെന്ന വെച്ചാൽ എനിക്ക കഴിയില്ലെന്ന വന്നിട്ടില്ലാ. ഇത്ര വികൃതിയും ദുഷ്ടനും ആണ ഇയ്യാറം എന്ന ഞാൻ മുമ്പ അറിഞ്ഞില്ലാ.

ചെ—ഇന്ദുലെഖയുടെ സംബന്ധകാൎയ്യംകൊണ്ട ഉത്സാഹിക്കണമെന്ന പണ്ട എന്നൊട കറുത്തെടം പറഞ്ഞതും ഞാൻ കഴിയില്ലെന്ന പറഞ്ഞതും ഇപ്പൊറം ഓൎമ്മയുണ്ടൊ.

കെ—ഓൎമ്മയുണ്ട- ചെറുശ്ശെരി ബുദ്ധിമാനല്ലെ- ചെറുശ്ശെരിയുടെ ബുദ്ധിയിൽ നൂറിൽ ഒരംശം ബുദ്ധി എനിക്കുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ ഹരം ആപത്ത ഒന്നും എനിക്ക വരുന്നതല്ലായിരുന്നു.

ചെ—ആട്ടെ- താന്താങ്ങറക്ക ആവശ്യമില്ലാത്ത കാൎയ്യത്തിൽ പ്രവെശിച്ചാൽ ഇങ്ങിനെയെല്ലാം വ്യസനിക്കെണ്ടിവരുമെന്ന ഇപ്പൊറം ബൊദ്ധ്യമായൊ.

കെ—നല്ല ബൊദ്ധ്യമായി- ചെറുശ്ശെരീ ഞാൻ എനി പൊവുന്നു- ഞാൻ ഹരം സംബന്ധവും കണ്ടുംകൊണ്ട ഇവിടെ ഇരിക്കില്ല- ഞാൻ വാലിയക്കാരെ വിളിക്കട്ടെ.

ചെ—എന്താണ ഠരം സംബന്ധം കണ്ടാൽ കറുത്തെടത്തിന്ന വിരൊധം.

കെ—നല്ല ശിക്ഷ- ശിക്ഷ- ശിക്ഷ! ബുദ്ധി തന്നെപ്പൊലെ ഇല്ലെങ്കിലും ഞാൻ അത്ര ശപ്പനാണെന്ന താൻ വിചാരിക്കെണ്ട- ഞാൻ ഠരം സംബന്ധം നടക്കുന്ന ദിവസം ഇവിടെ താമസിക്കുന്നത ബഹു യൊഗ്യത അല്ലെ!

ചെ—ഇത എന്ത കഥയാണ. ഛെ- നമ്പൂരി കല്ല്യാണിക്കുട്ടിക്ക സംബന്ധം തുടങ്ങുന്ന സമയം കറുത്തെടം ഇവിടെ നിന്നാൽ കറുത്തെടം ശപ്പനായി പൊവുമൊ.

കെശവൻനമ്പൂരി വല്ലാതെ ആശ്ചൎയ്യപ്പെട്ട വായ പിളന്നുപൊയി.

കെ—കല്ല്യാണിക്കുട്ടിക്കൊ- കല്ല്യാണിക്കുട്ടിക്കാണ സംബന്ധം.

ചെ—അതെ- കല്ല്യാണിക്കുട്ടിക്കാണ.

കെ—ശിവ- ശിവ! നാരായണ- നാരായണ! ഞാൻ വല്ലാതെ അന്ധാളിച്ചു! ശിവ- ശിവ! ചെറുശ്ശെരി എന്നെ കഠിനമായി വ്യസനിപ്പിച്ചു.

ചെ—ഞാൻ ഒന്നും വ്യസനിപ്പിച്ചില്ലാ- കറുത്തെടം വെറുതെ വ്യസനിച്ചതാണ- അതിന ഞാൻ എന്തചെയ്യട്ടെ-ഇന്ന ആറക്കാണ സംബന്ധം എന്ന ഞാൻ പറഞ്ഞുവൊ- എന്നൊട കറുത്തെടം ചൊദിച്ചുവൊ-ഇല്ലാ. ഇന്ദുലെഖക്ക അല്ല സംബന്ധം എന്നല്ലെ ഞാൻ പറഞ്ഞുള്ളു- വെറുതെ അന്ധാളിച്ച കറുത്തെടത്തിന്റെ ഭാൎയ്യക്കാണെന്ന വിചാരിച്ച വ്യസനിച്ചാൽ ഞാൻ എന്ത ചെയ്യും.

കെശവൻനമ്പൂരിക്ക ജീവൻ നെരെയായി-രണ്ടപെരും കൂടി നമ്പൂരിപ്പാട ഇരിക്കുന്നെടത്തെക്ക ചെന്നു.

ഉടനെ നമ്പൂരിപ്പാട്ടും ചെറുശ്ശെരിനമ്പൂരിയും കെശവൻനമ്പൂരിയും മററും പൂവരങ്ങിലെക്ക വന്നു. കുറെ നെരം പഞ്ചുമെനവനുമായി സംസാരിച്ചശെഷം "എനി അങ്ങട്ട എഴുന്നെ

ള്ളാം" എന്ന പഞ്ചുമെനവൻ പറഞ്ഞപ്രകാരം നമ്പൂരിപ്പാട, ചെറുശ്ശെരിനമ്പൂരി, കെശവൻ നമ്പൂരി, തന്റെ ഭൃത്യവൎഗ്ഗങ്ങൾ, ഇവരെല്ലാവരൊടുംകൂടി പൂവള്ളിവീട്ടിലെക്ക പൊയി- സാധാരണ സമ്പ്രദായപ്രകാരം നമ്പൂരിപ്പാട കാൽ കഴുകി അകത്തെക്ക കടന്ന പടിഞ്ഞാററ അറയിൽ അതി വിശെഷമായി വിരിച്ച പട്ട കിടക്കയിൽ കിടന്നു- ആ അകത്തിന്റെ കിഴക്കെ വാതിലടച്ചു. അപ്പൊൾ ആ വീട്ടിൽ ഉള്ള സ്ത്രീകളെല്ലാംകൂടി തിക്കിത്തിരക്കി പടിഞ്ഞാററയുടെ പടിഞ്ഞാറെവാതിലിൽകൂടി ഒരു ജീവനുള്ള പന്നിയെയൊ മറെറാ പിടിച്ച കൂട്ടിലാക്കുന്നതുപൊലെ സാധു കല്യാണിക്കുട്ടിയെ പിടിച്ച തിരക്കി തള്ളി പടിഞ്ഞാററയിൽ ഇട്ട പടിഞ്ഞാറെ വാതിലും ബന്ധിച്ചു- സംബന്ധവും കഴിഞ്ഞു. ഗൊവിന്ദൻ അതി ജാഗ്രതയൊടെ ഹമാലന്മാരെയും മററും ശട്ടംചെയ്തു പല്ലക്ക, മഞ്ചൽ മുതലായത രാത്രിതന്നെ എടുത്ത പുറത്ത വെപ്പിച്ച ലെശം ഉറങ്ങാതെ നിന്നു. വഴിയിൽവെച്ചൊ മറ്റൊ ആരെങ്കിലും ചൊദിച്ചാൽ ഇന്ദുലെഖയെതന്നെയാണ സംബന്ധംചെയ്തു കൊണ്ടുപൊവുന്നത എന്ന പറയണം എന്ന നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ കൂടെയുള്ള ശെഷം എല്ലാവരൊടും താക്കീത ചെയ്തു ഭദ്രമായി ഉറപ്പിച്ചു. വെളിച്ചാവാൻ ഒരു പത്ത നാഴിക ഉള്ളപ്പൊൾ തന്നെ പടിഞ്ഞാററ അറയിലെ വാതുക്കൽ ചെന്ന നിന്ന ഗൊവിന്ദൻ ചുമച്ചും ഒച്ച ഇട്ടും നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ ഉണൎത്തി- ഉടനെ വീട്ടിൽ എല്ലാവരും ഉണൎന്നു. പൂവരങ്ങിൽ നിന്ന പഞ്ചുമെനവനും കെശവൻ നമ്പൂരിയും വന്നു- പെണ്ണിനെ പിടിച്ച ഒരു പല്ലക്കിൽ ഇട്ട പൂട്ടി. നമ്പൂരിപ്പാട അദ്ദെഹത്തിന്റെ പല്ലക്കിൽ കയറി- കെശവൻ നമ്പൂരി അനുയാത്ര ചെയ്വാൻ നിശ്ചയിച്ച ഒരു മഞ്ചലിലും, ചെറുശ്ശെരി ചിറിച്ചുംകൊണ്ട തന്റെ മഞ്ചലിലും കയറി, ആട്ടും തുപ്പും നിലവിളിയുമായി പുറപ്പെട്ട പൊകയും ചെയ്തു.

പതിനഞ്ചാം അദ്ധ്യായം.

ഒരു ആപത്ത.

നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ ഘോഷയാത്ര വെളിച്ചാവുമ്പോഴക്ക ശാസ്ത്രികളും നമ്പൂരിമാരും കിടന്നുറങ്ങുന്ന ഊട്ടുപുരയുടെ സമീപം എത്തി. ആ ഊട്ടുപുര പഞ്ചുമേനവന്റെ വകയും രണ്ടു വഴികൾ കൂടുന്ന സ്ഥലത്തുണ്ടാക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതുമാണ. അതിൽ ഒരു വഴി നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ പ്രദേശങ്ങളിൽനിന്ന വരുന്ന വഴിയും മറ്റൊന്ന തീവണ്ടിസ്റ്റേഷനിൽനിന്ന വരുന്ന വഴിയും ആണ. ഇവിടെ പൂവള്ളി വീട വകയായ ഒരു സത്രം ഉള്ളതിന പുറമെ ഒരു പത്തായപ്പുര മാളികയും കുളപ്പുര മാളികയും മററും ഉണ്ട. ഇവിടെ കയറി ഭക്ഷണം കഴിച്ച പൊവാമെന്ന പഞ്ചുമേനവനും കേശവൻനമ്പൂരിയുംകൂടിപറഞ്ഞതിനെ നമ്പൂരിപ്പാട ഗോവിന്ദന്റെ ഉപദേശപ്രകാരം അശേഷം കയ്യേറ്റില്ലാ. വഴിയിലെങ്കിലും ഇന്ദുലേഖയെയാണ കൊണ്ടുപൊവുന്നത എന്ന പ്രസിദ്ധമാവട്ടെ എന്ന നമ്പൂരിപ്പാടും ഗോവിന്ദനും ഉറച്ചിരുന്നു. ഘോഷയാത്ര ഊട്ടുപുരയുടെ ഉമ്മത്തെത്താറായമുതൽ ഗോവിന്ദന്റെ ഉത്സാഹത്താൽ പല്ലക്കുകൾ കുറെ അധികം വേഗത്തിൽ നടത്തിച്ചു. ഭൃത്യവർഗ്ഗങ്ങളെയും മററും മുമ്പിൽ ഓടിച്ചു ശബ്ദങ്ങളും കലശലാക്കി- ഗോവിന്ദൻ പിന്നാലെയും ഓടി. ഈ ഘോഷമെല്ലാംകെട്ട ശാസ്ത്രികളും നമ്പൂരിമാരും ഊട്ടുപുരയിൽനിന്ന പുറത്തെക്ക എറങ്ങുമ്പൊഴക്ക പല്ലക്കുകളും മഞ്ചലുകളും കടന്ന പൊയ്ക്കഴിഞ്ഞു. ശാസ്ത്രികൾ ഗോവിന്ദനെ മാത്രം കണ്ടു. ഗോവിന്ദനെ മുമ്പ കണ്ട പരിചയമായിട്ടുണ്ടല്ലൊ. കണ്ട ഉടനെ കൈകൊണ്ട വിളിച്ചു. ഗോവിന്ദൻ ശാസ്ത്രികളുടെ സമീപം ചെന്നു.

ശാസ്ത്രികാ—എന്താണ ഗൊവിന്ദാ- ഇത അവിടുത്തെവക ഊട്ടും മാളികയുമാണെല്ലൊ- ഇവിടെ കയറി ഊണ കഴിഞ്ഞ പൊവുന്നതല്ലായിരുന്നുവൊ നല്ലത.

ഗൊ—അങ്ങിനെയാണ കെശവൻനമ്പൂരിയുംമററും പറഞ്ഞത. തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെക്കും ചെറുശ്ശെരി നമ്പൂരിക്കും അത തന്നെയായിരുന്നു മനസ്സ. അപ്പൊഴക്ക വെറെ ഒരാൾക്ക നെരെ ഉണ്ണാൻ മനക്കൽതന്നെ എത്തണം എന്ന പിടിത്തം. അവിടെ സകലം ചിടിത്തമല്ലെ.

ശാ—ആക്ക- ഇന്ദുലെഖക്കൊ.

ഗൊ—അതെ.

ശാ—ഒരു പിടിത്തവും ഇല്ലാ- ഇത ദുഷ്ടബുദ്ധിയായിട്ട ഒരു സ്ത്രീയെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ലാ.

ഗൊ—മഹാ ദുഷ്ടയാണ- എനിക്ക സംശയമില്ലാ- എന്ത ചെയ്യും. തമ്പുരാന്ന അതി പ്രെമം- അങ്ങിനെതന്നെ ഇന്ദുലെഖക്ക അങ്ങൊട്ടും. പിന്നെ എന്താണ നിവൃത്തി. എനി ഞങ്ങൾ ഇന്ദുലെഖയുടെ ദാസന്മാര തന്നെ- എന്ത ചെയ്യാം.

ശാ—ഇന്ദുലെഖയുടെ പ്രെമം പണം പിടുങ്ങെണമെന്നുള്ള പ്രെമംതന്നെ- മറെറാരു പ്രെമവും അല്ലാ.

ഗൊ—അതെ- അതിനാക്കാണ സംശയം. ഞാൻ പൊവുന്നു- പല്ലക്ക വളരെ ദൂരത്തായി—എന്ന പറഞ്ഞ ഗൊവിന്ദൻ ഓടിപ്പൊയി.

ശാസ്ത്രികളും നമ്പൂരിമാരും തീവണ്ടി സ്റ്റെഷനിലെക്കുള്ള വഴിക്കും പുറപ്പെട്ടു.

മാധവൻ മദിരാശിയിൽനിന്ന അയച്ച കത്ത പ്രകാരം ഠരം സംബന്ധം നടന്നതിൻെറ തലെ ദിവസം വണ്ടിക്ക പുറപ്പെട്ട, നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ ഘൊഷയാത്ര ഉണ്ടായ ദിവസം പതിനൊന്നര മണിക്ക ശാസ്ത്രികളും മററും വണ്ടി കയറാൻ പൊകുന്ന സ്റ്റെഷനിൽ എറങ്ങി. സ്റ്റെഷനസമീപം രണ്ടമൂന്ന ചൊററകച്ചവടം

ചെയ്യുന്ന മഠങ്ങൾ ഉണ്ട. ക്ഷീണം നിമിത്തം അതിൽ ഒരു മഠത്തിൽ കയറി ഊണ കഴിച്ച വൈകുന്നെരത്തെക്ക വഴിയിലുള്ള തന്റെ വക സത്രത്തിൽ താമസിച്ച പിറെറന്ന ഊണിന തക്കവണ്ണം ഭവനത്തിൽ എത്താമെന്ന നിശ്ചയിച്ചു. (തന്റെ കൂടെ ഒരു ഭൃത്യൻ മാത്രം ഉണ്ട. ശിന്നനെയും മറെറാരു ഭൃത്യനെയും മദിരാശിയിൽ തന്നെ നിൎത്തി എട്ട ദിവസത്തെ കല്പന വാങ്ങി പൊന്നതാണ.) ചൊററു കച്ചവടം ചെയ്യുന്ന ഒരു മഠത്തിൽ കയറിച്ചെന്നപ്പൊൾ അവിടെ വഴിയാത്രക്കാര ഒരു രണ്ടു മൂന്ന നമ്പൂതിരിമാരും രണ്ടുനാല പട്ടന്മാരും തമ്മിൽ സംസാരമാണ. ഇവര തലെ ദിവസം പകലത്തെ വാരത്തിൽ ചെമ്പാഴിയൊട്ട ക്ഷെത്രത്തിൽ ഭക്ഷണം കഴിച്ച പൊന്നവരാണ- അന്നത്തെ രാവിലത്തെ വണ്ടി കിട്ടാതെ താമസിക്കുന്നതാണ. എല്ലാവരും ഊണ കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. എന്നിട്ട വെടി പറയുന്നു. മാധവൻ ചെന്ന കയറുമ്പൊൾ:

ഒരു നമ്പൂരി—ഇന്ദുലെഖയുടെ ഭാഗ്യം തന്നെ- എന്ന എനിക്കതൊന്നുന്നു.

മാധവൻ "ഇന്ദുലെഖാ" എന്ന പെര കെട്ടപ്പൊൾ ഒന്നഞെട്ടി ഭ്രമിച്ചു- ഇത എന്ത കഥയാണ എന്ന വിചാരിച്ചു.

മാധവൻ "ഏത ഇന്ദുലെഖാ" എന്ന ആ മിററത്തനിന്നകൊണ്ടതന്നെ ആ വാക്ക പറഞ്ഞ നമ്പൂരിയൊട ചൊദിച്ചു.

നമ്പൂരി—ചെമ്പാഴിയൊട്ട ഇന്ദുലെഖ എന്ന ഒരു പെണ്ണ- എന്താണ അവളെ അറിയുമൊ.

മാ—എന്താണ ഇന്ദുലെഖക്ക ഒരു ഭാഗ്യം വന്നത- കെൾക്കട്ടെ.

നമ്പൂരി—ഇന്ദുലെഖക്ക ഇന്നലെ സംബന്ധമായിരുന്നു.

മാധവൻ ഇടി തട്ടിയ മരം പൊലെ ഒരു ക്ഷണം നിന്നു. പിന്നെ ഒച്ച വലിച്ചിട്ട വരുന്നില്ലാ- എന്ത ചെയ്തിട്ടും വരുന്നില്ലാ- ഒരു മിനിട്ട കഴിഞ്ഞിട്ട,ആര- ആര-എന്ന (ഒരു ശവം സംസാരിക്കാറുണ്ടെങ്കിൽ ആ മാതിരി എന്ന പറയാം.) ചൊദിച്ചു.

മാ—ആര- ആര- ആരാണ സംബന്ധം തുടങ്ങിയത.

മാധവന്റെ ഭാവം കണ്ടിട്ട നമ്പൂരിമാരൊക്കക്കൂടി ഒന്നു ഭ്രമിച്ച വശായി- ആരും ഒന്നും മിണ്ടാതെ അന്ന്യോന്ന്യം മുഖത്തൊട്ടുമുഖം നൊക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു.

മാ—ആര ആര- പറയു- പറയൂ- എന്താണ പറയാൻ മടിക്കുന്നത- പറയൂ- പറയൂ- എന്താണ മടിക്കുന്നത പറയരുതെ- ആരാണ സംബന്ധം തുടങ്ങിയത- കെൾക്കട്ടെ.

ഒരു നമ്പൂരി—എന്താണ ഹെ വല്ലാതെ ഒരു പരിഭ്രമം- എന്താണിത്ര ദെഷ്യം- ഞങ്ങൾ വിവരം ഒന്നും അറിയില്ലാ.

മാ—വിവരം ഒന്നും അറിയാതെ തുമ്പില്ലാതെ വല്ലതും പറഞ്ഞാൽ.

ഒരു പട്ടര—എന്താണ ഭാവം- എന്താണ ഞങ്ങളെ ശിക്ഷിച്ചുകളയുമൊ.

മാ—അത കാണണൊ.—എന്നു ചൊദിച്ചു മാധവൻ നിന്നെടത്തുനിന്നു ഒന്നെളകി.

അപ്പൊൾ മറ്റൊരു നമ്പൂരി എണീട്ട സമാധാനപ്പെടുത്തി- "ഹെ കൊപം അരുത- ഇരിക്കു- വണ്ടി എറങ്ങി വന്നതാ "യിരിക്കും- മലിരാശിയിൽ നിന്നു വരുന്നതായിരിക്കും- ക്ഷീണം "മുഖത്തു നന്നെ കാണാനുണ്ട- ഇരിക്കു എന്നിട്ട വിശെഷം പ "റയാം."

മാ—ആരാണ സംബന്ധം ചെയ്യുത- അത എനിക്ക കെൾക്കണം.

പട്ടര—മൂക്കില്ലാത്ത മനക്കൽ നമ്പൂരിപ്പാടാണ.

മാ—എന്നാണ സംബന്ധം നടന്നത.

പട്ടര—ഇന്നലെയായിരിക്കണം-ഞങ്ങൾ നെരത്തെ പൊന്നിരിക്കുന്നു- ഇന്നലെ രാത്രിക്കാണ സംബന്ധം നിശ്ചയിച്ചിരുന്നത- അത ഞങ്ങൾ അറിയും-അത സൂക്ഷ്മമായി ഞങ്ങൾ അറിയും.

മാ—എങ്ങിനെ സൂക്ഷ്മമായി അറിഞ്ഞു.

പട്ടര — അമ്പലത്തിൽ സകല ആളുകളും പറഞ്ഞു- അവിടത്തെ സംബന്ധക്കാരൻ ശിന്നപട്ടരും പറഞ്ഞു- എന്നോട തന്നെ പറഞ്ഞു.

മാധവൻ നിൎജ്ജീവനായി എറയത്ത ഇരുന്നു.

ആ മഠത്തിലെ ചൊററ കച്ചവടക്കാരി ഒരു കിഴവി ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീ ഈ അതി സുന്ദരനായ കുട്ടിയെ വളരെ പരവശനായി കണ്ടിട്ട വെഗം പുറത്ത വന്ന ഒരു പായ എടുത്ത കൊടുത്തു. ഇതിലിരിക്കാം എന്ന പറഞ്ഞു- കുറെ സംഭാരം കുടിച്ചാൽ ക്ഷീണത്തിന്ന ഭെദം ഉണ്ടാവും കൊണ്ടുവരട്ടെ എന്ന ചൊദിച്ചു. മാധവൻ ഈ വാക്കുകൾ ഒന്നും കെട്ടതെ ഇല്ല. നിലത്തതന്നെ ഇരുന്നു. കുറെ കഴിഞ്ഞപ്പൊൾ ഇന്നാളൊടാണെന്നില്ല- എനിക്ക കുടിപ്പാൻ കുറെ വെള്ളം വെണം എന്ന പറഞ്ഞു. ഒരു നമ്പൂരി വെഗം വെള്ളം എടുത്ത കൊണ്ടുവന്നു- മാധവൻ വെള്ളം കുടിച്ചു പായ നീൎത്തി അതിൽ കിടന്നു. അതി കൊമളനായിരിക്കുന്ന ഈ കുട്ടിയുടെ വ്യസനവും സ്ഥിതിയും കണ്ട ആ മഠത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്നവരെല്ലാം ഒരുപൊലെ വ്യസനിച്ചു. കുറെ കിടന്ന ശെഷം എഴുനീററ തൻെറ എഴുത്തപെട്ടി തുറന്ന തനിക്ക അച്ഛൻ ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കര നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ സംബന്ധത്തെപ്പററി മദിരാശിക്ക എഴുതിയിരുന്ന എഴുത്ത എടുത്ത വായിച്ചു. ആ വായിച്ച ഭാഗം താഴെ ചെൎക്കുന്നു.

"കാരണവരും കെശവൻനമ്പൂരിയും ഇന്ദുലെഖക്ക സൂരി
"പ്ലാത്തമനക്കൽ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്കൊണ്ട സംബന്ധം
"നടത്തിക്കുവാൻ അത്യുത്സാഹം ചെയ്യുവരുന്നു. ഈ നമ്പൂ
"രിപ്പാട വലിയ ഒരു ദ്രവ്യസ്ഥനാണ- എങ്കിലും എനിക്ക
"ഈ കാൎയ്യം നടക്കുമെന്ന തൊന്നുന്നില്ല. കുട്ടന ഇതിൽ
"വിഷാദം ഒട്ടും വെണ്ടാ."

ഇത വായിച്ച എഴുത്തപെട്ടിയിൽതന്നെ വെച്ചു- മാധവൻ പിന്നെയും അവിടെ കിടന്ന വിചാരം തുടങ്ങി.

"ഇങ്ങിനെ വരാമൊ- ഒരിക്കലും വരാൻ സംഗതിയില്ല. "എന്നാൽ ഠരം നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെപ്പററി മാധവി എനിക്കഒരു എ "ഴുത്തയച്ച കണ്ടില്ലെല്ലൊ- മാധവിയുടെ ഒരു എഴുത്തും ഞാൻ "പൊന്നതിൽ പിന്നെ എനിക്ക കിട്ടീട്ടില്ല. ഇങ്ങിനെ എഴുതാ "തിരിക്കാറില്ല മുമ്പ. ഇരിക്കട്ടെ- വെറെ സംഗതിവശാലും അ "ങ്ങിനെവരാം- എന്നാൽ ശീനുപ്പട്ടര വൎത്തമാനങ്ങൾ ഒന്നും "അറിയാതെ ഠരം കാൎയ്യത്തിൽ ദൊഷം പറവാൻ സംഗതി ഇ "ല്ലാ. എന്തൊരു കഥയാണ ഇത- സ്ത്രീകളുടെ മനസ്സ ഇങ്ങിനെ "ആയിരിക്കാം- നമ്പൂരിപ്പാട എന്നെക്കാൾ യൊഗ്യനായിരി "ക്കാം- എന്നെക്കാൾ അധികം സമൎത്ഥനും രസികനും ആയി "രിക്കാം- ഇന്ദുലെഖ ഭ്രമിച്ചിരിക്കാം- അമ്മാമന്റെ നിൎബ്ബന്ധ "വും ഉണ്ടായിരിക്കാം"- എന്നൊക്കെ ഒരിക്കൽ ആലൊചിക്കും- പിന്നെ അതെല്ലാം തെററാണെന്ന വിചാരിക്കും. "എന്റെ മാ "ധവി അന്യ പുരുഷനെ ഒരിക്കലെങ്കിലും കാംക്ഷിക്കുമൊ- ഞാ "ൻ എന്തൊരു ശപ്പനാണ- ഛീ! ആരൊ എന്തൊ ഒരു ദൊഷം "ഉണ്ടാക്കിയത ഇക്കുട്ടര കെട്ട വന്നതാണ" ഇങ്ങിനെ കുറെ ആ "ലൊചിക്കും- "എന്നാൽ ശീനുപ്പട്ടര പറഞ്ഞു എന്ന പറവാൻ "എന്ത സംഗതി- അതിന സംഗതി ഇല്ലെല്ലൊ" എന്ന ഓൎത്ത വ്യസനിക്കും- ഇങ്ങിനെ മനസ്സ അങ്ങൊട്ടും ഇങ്ങൊട്ടും ചലിച്ച കൊണ്ട മാധവൻ കിടക്കുമ്പൊൾ അഞ്ചാറ വഴിപൊക്കര പിന്നെയും എത്തി- അവര നമ്പൂരിപ്പാടിന്റെ സമീപവാസികളാണ- വഴിയിൽവെച്ച നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ ഘൊഷയാത്ര കണ്ടവരാണ- അവര വന്ന എത്തിക്കൂടുമ്പൊൾ അതിൽ ഒരാൾ അവിടെ ഇരിക്കുന്നതിൽ താനുമായി മുമ്പ പരിചയമുള്ള ഒരാളൊട പറയുന്നു.

"ഇന്ന വഴിയിൽ ഞങ്ങൾ ഒരു ഘൊഷയാത്ര കണ്ടു"

ഇത പറയുന്നത കെട്ടപ്പൊൾ തന്നെ മാധവന കാൎയ്യം മനസ്സിലായി. എലക്ട്രിക്ക ബെററി എന്ന വിദ്യുച്ഛക്തി യന്ത്ര

പ്പെട്ടി കൈകൊണ്ട പിടിച്ചവന ആ യന്ത്രം തിരിച്ചാൽ ശരീരത്തിൽ ആകപ്പാടെ എന്തൊരു വ്യാപാരം ഉണ്ടാവുമൊ അത പൊലെ മനസ്സിന്നെന്ന മാത്രമല്ല സൎവ്വാവയവങ്ങാൾക്കം ഒരു തരിപ്പൊ ദുസ്സഹമായ വെദനയൊ തൊന്നി.

ഒരു നമ്പൂരി—എന്താണ ഘൊഷം ആരുടെ യാത്രയാണ.

മാധവനെ മുമ്പ സമാധാനപ്പെടുത്തിയ നമ്പൂരി. — എടൊ ഒന്നും ചൊദിക്കെണ്ടാ- ആ കിടക്കുന്ന വിദ്വാൻ എനിയും ശണ്ഠ കൂട്ടും.

മറ്റൊരു നമ്പൂരി—ഇതെന്തൊരു കഥയാണ-നൊക്ക ഒന്നും സംസാരിച്ചകൂട എന്നൊ- ശണ്ഠ കൂട്ടട്ടെ- എന്താണ ഘൊഷം പറയൂ.

ഒടുവിൽ വന്ന വഴിയാത്രക്കാരിൽ ഒരുവൻ. — മൂക്കില്ലാത്ത നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ ഘൊഷയാത്ര. ചെമ്പാഴിയൊട്ടനിന്ന ഇന്നലെ സംബന്ധംകഴിഞ്ഞ പെണ്ണ ഒരു പല്ലക്കിൽ-അദ്ദെഹം വെറെ ഒരു പല്ലക്കിൽ- ചെറുശ്ശെരി ഗൊവിന്ദൻനമ്പൂരി ഒരു മഞ്ചലിൽ- കറുത്തെടത്ത കെശവൻ നമ്പൂരി ഒരു മഞ്ചലിൽ- വളരെ ഭൃത്യന്മാര- വാളും പലിശയും നിലവിളിയും ആപ്പും ഘൊഷം- മഹാ ഘൊഷം.

മാധവന സംശയം തീൎന്നു എന്നതന്നെ പറയാം- ഇത പറഞ്ഞ കഴിഞ്ഞ ഉടനെ അവിടെനിന്ന എഴുനീറ്റു.

മുമ്പ സമാധാനം പറഞ്ഞ നമ്പൂരി മറ്റൊരു നമ്പൂരിയൊട. — അതാ എണീട്ടു- ഇപ്പൊൾ ശണ്ഠ കൂട്ടും എന്നു തൊന്നുന്നു- അതാ നൊക്കൂ പുറപ്പാട നൊക്കൂ.

മാധവൻ—"ഇല്ല ഹെ- ഞാൻ ഒരു ശണ്ഠയും കൂട്ടുന്നില്ലാ."

എന്ന പറഞ്ഞ മഠത്തിന്റെ മിറ്റത്ത എറങ്ങി അങ്ങൊട്ടും ഇങ്ങൊട്ടും നടന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. അപ്പൊൾ ശങ്കരശാസ്ത്രികളും മറ്റും അതിന്റെ നെരെ തെക്കെ മഠത്തിലെക്ക ചെന്നു കയറുന്നതു കണ്ട "ശങ്കരശാസ്ത്രികളല്ലെ അത" എന്ന മാധവ

ൻ വിളിച്ചു ചൊദിച്ചു. ശാസ്ത്രികാം തിരിഞ്ഞുനൊക്കി വല്ലാതെ ഭ്രമിച്ചു- "മഹാ പാപം- ഇതും ഇതുക്ഷണം എനിക്ക സം "ഗതി വന്നുവൊ- ഒരം കുട്ടിയെ ഞാൻ എങ്ങിനെ കാണും- "എന്തു പ റയും ഞാൻ ഒരു മഹാ പാപിതന്നെ" എന്ന വിചാരിച്ചു.

ശങ്കരശാസ്ത്രികാം—അതെ- ഞാൻ തന്നെ.—എന്ന പറയുമ്പൊഴ ക്ക മാധവൻ എറങ്ങി അദ്ദെഹത്തിൻെറ അടുക്കെ എത്തി യിരിക്കുന്നു.

മാധവൻ—ഞാൻ ഇപ്പൊാം ഇവിടെവെച്ചു മാധവിയെ കുറിച്ചു കെട്ട വൎത്തമാനം ശരിതന്നെയൊ.

ശാ—അതെ.

ആ "അതെ" എന്ന വാക്ക ഇടിത്തീയിന സമം. ഇടി ത്തീതന്നെ. മാധവൻെറ മുഖവും ദെഹവും കരിഞ്ഞ കരുവാളി ച്ചു പൊയി. കാക്കോടകൻ കടിച്ചപ്പൊാം നളന വൈരൂപ്യം വന്നതപൊലെ എന്ന പറയാം. പിന്നെ ശാസ്ത്രികളൊട ഒന്നും ഉരിയാട്ടില്ലാ. നെരെ കിഴക്കൊട്ട നൊക്കിയപ്പൊാം ഒരു വലിയ കുളവും ആൽത്തറയും കണ്ടു. ആ ഭാഗത്തെക്ക നടന്നു. ശാസ്ത്രി കളും പിന്നാലെതന്നെ നടന്നു. അത മാധവൻ അറിഞ്ഞില്ലാ. കുളവക്കിൽ അരയാൽത്തറ ചാരി അസ്ധനായി നിൎവ്വികാരനാ യി ഒരു അര മണിക്കൂറനെരം നിന്നു. അപ്പൊഴക്ക മനസ്സിന്ന അല്പം ശാന്തത വന്നു. തിരിഞ്ഞനൊക്കിയപ്പൊാം ശാസ്ത്രികാം അടുക്കെ നില്ക്കുന്നത കണ്ടു. ശാസ്ത്രികളെ കണ്ടപ്പൊാം സാധു മാധവൻ കരഞ്ഞുപൊയി. കണ്ണിൽ നിന്ന ജലധാര നിന്നില്ലാ. ശാസ്ത്രികളും കരഞ്ഞു. ഇങ്ങിനെ കഴിഞ്ഞു അല്പനെരം. സാധു ശാസ്ത്രികാക്ക മാധവനെക്കാളും വ്യസനം- ഒരു വാക്കപൊലും പറവാൻ സാധിച്ചില്ല. ഒടുവിൽ മാധവനതന്നെ ഇത വലിയ അവമാനമാണെന്ന തൊന്നി- താൻ കണ്ണുനീർ തുടച്ചു ധൈൎയ്യം നടിച്ചു ശാസ്ത്രികളൊട സംസാരിച്ചു.

മാ—ശാസ്ത്രികാം എന്തിന വിഷാദിക്കുന്നു-വിഷാദിക്കരുത-ലൊ

കത്തിൽ ഇതെല്ലാം ഉണ്ടാവുന്ന കാൎയ്യങ്ങളാണെല്ലൊ.

ശാസ്ത്രികൾക്ക പിന്നെയും ഒരക്ഷരം മിണ്ടിക്കൂടാ. ഏട ത്തൊണ്ട വിറച്ചും കണ്ണുനീരൊഴുകിക്കൊണ്ടും ഇരുന്നു. ഇദ്ദെ ഹം നല്ല പഠിപ്പുള്ള രസികനായ ഒരു ബ്രാഹ്മണനാണ. മാധ വനെ കണ്ണിൻമുമ്പിൽ കണ്ടപ്പൊഴാണ ഇദ്ദെഹം ധരിച്ച പ്രകാ രം ഇന്ദുലെഖയുടെ ദുഷ്ടതയായുള്ള പ്രവൃത്തി ഓൎത്ത അധികം സങ്കടപ്പെട്ടത. മാധവന ൟ ശാസ്ത്രികളെ വളരെ താല്പൎയ്യമാ ണ- ഇന്ദുലെഖക്കും അങ്ങിനെതന്നെ ആയിട്ടാണ മാധവൻ ക ണ്ടിട്ടുള്ളത.

മാ—എന്തിന ശാസ്ത്രികൾ വെറുതെ വ്യസനിക്കുന്നു- എനിക്ക അശെഷം വ്യസനമില്ലാ- പിന്നെ മാധവി, അല്ല ഇന്ദുലെ ഖക്കൊ വളരെ സന്തൊഷമായ കാലവുമല്ലെ- നിങ്ങളുടെ സ്നെഹിതന്മാരായ എനിക്കും ഇന്ദുലെഖക്കും വ്യസനമില്ലാ ത്ത കാൎയ്യത്തിൽ എന്നെ കുറിച്ച എന്തിന നിങ്ങൾ വ്യസനി ക്കുന്നു.

ശാ— ഇന്ദുലെഖ എന്റെ സ്നെഹത്തിന്ന എനിമെൽ യൊഗ്യ യല്ലാ- ഞാൻ അവളെ വെറുക്കുന്നു.

ഇത കെട്ടപ്പൊൾ മാധവന രണ്ടാമതും കണ്ണിൽ ജലം നി റഞ്ഞു. കുറെ നെരം ഒന്നും മിണ്ടാതെ നിന്നു. പിന്നെ.

മാ—അവളെ എന്തിന അത്ര കുററം പറയുന്നു. അമ്മാമന്റെ പിടുത്തമായിരിക്കണം.

ശാ—എന്നാൽ വെണ്ടതില്ലെല്ലൊ. ഇന്ദുലെഖയുടെ സ്വന്ത ഇ ഷ്ടപ്രകാരം തന്നെ ഉണ്ടായതാണ ഇത- അവളും നമ്പൂരി പ്പാടുമായി ബഹു ഇഷ്ടമായി മനസ്സ ലയിച്ചപൊലെയാണ എല്ലാം കണ്ടത. എന്നാൽ നമ്പൂരിപ്പാടൊ- പടുവിഡ്ഢി എ ന്ന ലൊകപ്രസിദ്ധൻ- കണ്ടാൽ ഒരു അശ്വമുഖൻ.

മാ—മതി- മതി- എനിക്ക ഇതൊന്നും കെൾക്കണ്ടാ- ഞാൻ ഇ ന്നത്തെ വൈകുന്നെരത്തെ വണ്ടിക്ക തന്നെ മദിരാശിക്ക മ

ടങ്ങിപ്പൊവുന്നു.

ശാ—അതാണ ഇപ്പൊൾ നല്ലത എന്ന എനിക്കും തൊന്നുന്നു. എന്നാൽ വെഗം ഊണ കഴിക്കണ്ടെ.

മാ—ഊണ കഴിക്കണമെന്നില്ല.

ശാ—അങ്ങിനെ പൊരാ- മഠത്തിൽ വന്ന ഇരിപ്പാനും മറ്റും സുഖമില്ലെങ്കിൽ ചൊറ ഞാൻ ഇങ്ങട്ട കൊണ്ടുവരാമെല്ലൊ- ആൽത്തറ വിജനമായിരിക്കുന്നു- നല്ല തണുപ്പും ഉണ്ട.

മാ—എന്നാൽ നിങ്ങൾ ഭക്ഷണം കഴിഞ്ഞിട്ട കുറെ ചൊറ ഇവിടെ കൊണ്ടു വന്ന തന്നെക്കിൻ.

ശാസ്ത്രികൾ ഉണ്ണാൻ പൊയി - മാധവൻ അരയാൽത്തറയിൽ ഇരുന്ന വിചാരവും തുടങ്ങി- അതെല്ലാം ഇവിടെ പറയുന്നത നിഷ്ഫലം. ചിലതെല്ലാം ചെയ്യാൻ നിശ്ചയിച്ചുറച്ചു- അതൊക്കെ കഥയിൽ എനി കാണാമെല്ലൊ.

ഊൺ കഴിഞ്ഞ വണ്ടി കയറി- ശാസ്ത്രികൾ കൂടെ വരാമെന്ന പറഞ്ഞതിനെ സമ്മതിച്ചില്ല.

പിറ്റെ ദിവസം മദിരാശി എത്തിയ ഉടനെ ഗിൽഹാം സായ്വിനെ കാണാൻ പൊയി. അദ്ദെഹം അന്ന കച്ചെരിക്ക പൊയിട്ടില്ല- ആപ്പീസ്സ മുറിയിൽ ഇരിക്കുന്നു. മാധവന്റെ കാർഡ കണ്ടപ്പൊൾ ഒന്നാശ്ചൎയ്യപ്പെട്ടു- എട്ട ദിവസം കല്പനവാങ്ങി തലെ ദിവസത്തിന്ന മുമ്പെത്തെ ദിവസം മലബാറിലെക്ക കല്യാണം കഴിപ്പാനാണെന്ന പറഞ്ഞപൊയ മാധവൻ മടങ്ങി വന്നുവൊ എന്ന ആശ്ചൎയ്യപ്പെട്ട വിളിക്കാൻ പറഞ്ഞു.

മാധവൻ അകത്തെക്ക വന്നു സായ്വ മുഖത്തെക്ക നൊക്കിയപ്പൊൾ വളരെ വ്യസനിച്ചു പൊയി. ഈ ഗിൽഹാം സായ്വ മാധവനിൽ വളരെ പ്രിയമുള്ള ഒരാളായിരുന്നു- മാധവനെ സിവിൽസൎവ്വീസ്സിൽ എടുപ്പാൻ അദ്ദെഹം തീൎച്ചപ്പെടുത്തി വെച്ചിരിക്കുന്നു. വണ്ടിയിൽ രണ്ടുമൂന്ന ദിവസത്തെ വഴിയാത്രയും മനസ്സിന്റെ വ്യസനവും നിമിത്തം മാധവന്റെ മുഖം കഠിനമാ

യി വാടിയിരുന്നു. മുമ്പ കാർഡ അയച്ചിട്ടില്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ സായ്പ മാധവനെ കണ്ടറിവാൻ പക്ഷെ പ്രയാസപ്പെട്ടമായിരുന്നു എന്ന പറയാം. കണ്ട ഉടനെ.

ഗിൽഹാംസായ്പ—"മാധവാ എന്താണ ഇത- കുഡുംബത്തിൽ ആരെങ്കിലും മരിച്ചുവൊ. എന്താണ നീ ബഢപ്പെട്ട മടങ്ങിയത- നിന്റെ മുഖവും ഭാവവും വല്ലാതിരിക്കുന്നു- ഇരിക്കു.

മാ—എന്റെ കുഡുംബത്തിലും സ്നേഹിതന്മാരിലും ആരും മരിച്ചിട്ടില്ലാ- എന്നാൽ എനിക്ക മനസ്സിന്ന വലുതായ ഒരു വ്യസനം വന്നിട്ടുണ്ട- അത എന്റെ മെൽ ഇത്ര വാത്സല്യമുള്ള താങ്കളെ ഗ്രഹിപ്പിക്കാൻ ഞാൻ മടിക്കുന്നില്ലാ.

ഇത കെട്ട ഉടനെ ബുദ്ധിമാനായ സായ്പിന ഏകദെശം കാൎയ്യം മനസ്സിലായി. കല്ല്യാണത്തിന്നാണ മാധവൻ പൊണ എന്ന പറഞ്ഞ കല്പനവാങ്ങിപ്പൊയത എന്ന തനിക്ക ഓൎമ്മ ഉണ്ട- അതിന വല്ല തകരാറും വന്നിരിക്കാം. ആ കാൎയ്യം തന്നൊട പറയുന്നതിന മാധവന മടിയുണ്ടാകയില്ലെങ്കിലും പറയുമ്പൊൾ ഒരു സമയം ലജ്ജ ഉണ്ടാവുമായിരിക്കും_ അതാണ ക്ഷണെന പറയാതെ "പറയാം" എന്നൊരു പീഠിക വെച്ച പറഞ്ഞത എന്ന സായ്പ വിചാരിച്ചു.

ഗിൽഹാം—എനിക്ക കാൎയ്യം ഇപ്പൊൾ അറിയെണമെന്നില്ലാ- പിന്നെ സാവകാശത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ മതി. എന്നാൽ നിണക്ക വല്ലതും വെണ്ടതുണ്ടെങ്കിൽ ചെയ്വാൻ ഞാൻ ഒരുക്കമാണ.

മാ—എനിക്ക ദയവചെയ്തു ഒരു കൊല്ലത്തെ കല്പന തരാൻ ഞാനപെക്ഷിക്കുന്നു- എനിക്ക കുറെ രാജ്യസഞ്ചാരം ചെയ്യെണമെന്ന ആഗ്രഹമുണ്ട.

കുറെ ആലൊചിച്ചിട്ട സായ്പ മറുവടി പറഞ്ഞു.

ഗി—മനസ്സിന്ന വല്ല സുഖക്കെടും ഉണ്ടെങ്കിൽ രാജ്യസഞ്ചാരം ചെയ്യുന്നത പൊലെ അതിന്റെ നിവൃത്തിക്ക വെറെ ഒന്ന

മില്ലാ- നിന്റെ വിചാരം എനിക്ക പൂൎണ്ണ ബൊദ്ധ്യമായിരിക്കുന്നു- വിശെഷിച്ച നീ പഠിപ്പ കഴിഞ്ഞ ശെഷം എങ്ങും സഞ്ചരിച്ചിട്ടില്ലാ- ഞങ്ങൾ ബിലാത്തിയിൽ യൂനിവർസിട്ടി വിട്ടാൽ ഒരു സഞ്ചാരം കഴിച്ചിട്ടെ വല്ല ഉദ്യൊഗത്തിലും പ്രവെശിക്കാറുള്ളു എന്ന നിണക്ക തന്നെ അറിയാമെല്ലൊ. ഏത രാജ്യത്ത സഞ്ചരിപ്പാനാണ വിചാരിക്കുന്നത- കഴിയുമെങ്കിൽ യൂറൊപ്പിലെക്കാണ പൊവെണ്ടത- എന്നാൽ തല്ക്കാലം വരുന്ന മാസം മുതൽ മൂന്നമാസം അവിടെ വളരെ ശീതവും സുഖക്കെട്ടും ഉള്ള കാലം- അത കഴിഞ്ഞാൽ വളരെ സുഖമുള്ള കാലമാണ. ഇപ്പൊ൦ എങ്ങൊട്ട പൊവാനാണ വിചാരിക്കുന്നത.

മാ—ഇപ്പൊ൦ യൂറൊപ്പിൽ സുഖമില്ലെങ്കിൽ വടക്കെഇൻഡ്യയിലും ബൎമ്മയിലും ഒന്ന സഞ്ചരിച്ച ദിക്കുകൾ കാണാമെന്നാണ വിചാരിക്കുന്നത.

ശി—എന്നാൽ നീ ഇപ്പൊ൦ ഒരു നാലമാസത്തെ കല്പന എടുത്താൽ മതി എന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു- പിന്നെ അധികം വെണമെങ്കിൽ എഴുതി അയച്ചാൽ ഞാൻ അനുവദിക്കാം. നിണക്ക ക്ഷീണം വളരെ കാണുന്നു- വെഗം പൊയി ഭക്ഷണം കഴിക്കു.

എന്ന പറഞ്ഞ സായ്വ എഴുനീറ്റു- മാധവനും എഴുനീറ്റ നിന്നു. സായ്വ മാധവന്റെ കയ്യിടിച്ച “നിണക്ക സൎവ്വ ശുഭവും ഉണ്ടാവട്ടെ- നിന്റെ വ്യസനങ്ങൾ എല്ലാം തീൎന്നു ഉടനെ എനിക്ക നിന്നെ കാണാൻ സംഗതി വരട്ടെ”- എന്ന പറഞ്ഞപ്പൊ൦ സായ്വിനും മാധവനും ഒരുപൊലെ കണ്ണിൽ വെള്ളംനിറഞ്ഞു പൊയി.

മാധവൻ ഉടനെ പാൎക്കുന്നെടത്ത വന്ന കുളിച്ച ഭക്ഷണം കഴിച്ച എന്ന പെര വരുത്തി അച്ഛന ഒരു കത്ത എഴുതി ശിന്നനെയും വാലിയക്കാര രണ്ടാളെയും കത്തൊടുകൂടി മലയാ

ളത്തിലെക്ക അയച്ചു - പിറെറ ദിവസം വൈകുന്നെരത്തെ വണ്ടിക്ക ബൊമ്പായിലെക്ക ടിക്കററ വാങ്ങി മദിരാശി വിടുകയും ചെയ്തു.

എനി എനിക്ക പറവാനുള്ള കഥ മഹാ കഷ്ടമായ കഥയാണ- ഇത്രനെരം എഴുതിയതിലും കഷ്ടമാണ- എങ്കിലും പറയാതെ നിവൃത്തിയില്ലെല്ലൊ.

ശിന്നനും രണ്ട വാലിയക്കാരും കൂടി പിറെറ ദിവസം ഉച്ചക്ക വണ്ടി എറങ്ങി പട്ടരുടെ മഠത്തിൽ കയറി ഊണ കഴിച്ചു അവിടെനിന്ന പൊന്ന ചെമ്പാഴിയൊട്ടവക ഊട്ടുപുരയിൽ കയറി അന്ന അവിടെ താമസിച്ചു- പിറെറ ദിവസം രാവിലെ പത്തമണിക്ക ചെമ്പാഴിയൊട്ട എത്തി- ശിന്നനും ഒരു വാലിയക്കാരനും പൂവള്ളി വീട്ടിലെക്കും മറെറവൻ ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കരുടെ വീട്ടിലെക്കും പൊയി. ഇവൻ ചെല്ലുമ്പൊൾ ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കരും ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവനും കൂടി രണ്ട കസാലകളിൽ കൊലാമ്മൽ ഇരുന്ന വെടി പറയുന്നു- വാലിയക്കാരൻ പടി കടന്നത കണ്ട ഉടനെ ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കര എഴുനീററ മാധവൻ എത്തിയൊ എന്ന ചൊദിച്ചുംകൊണ്ട കൊലായിന്റെ വക്കിൽനന്നു- "കുട്ടൻമെനൊൻ എജമാനൻ വന്നിട്ടില്ല ഒരു എഴുത്തുണ്ട" എന്ന പറഞ്ഞു-അപ്പൊൾ തന്നെ ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കക്ക ഒരു സുഖക്കെട തൊന്നി- "ദീനം ഒന്നും ഇല്ലെല്ലൊ" "ഇല്ലാ" എന്ന വാലിയക്കാരൻ പറഞ്ഞശെഷം എഴുത്തു തുറന്ന വായിച്ചു- അദ്ദെഹം വായിച്ച എഴുത്ത താഴെ ചെക്കുന്നു.

"വൎത്തമാനങ്ങൾ എല്ലാം ശങ്കരശാസ്ത്രികളും മററും പറ
"ഞ്ഞറിഞ്ഞു- എന്റെ അഭിപ്രായം പൊലെ തന്നെ അച്ഛനും
"ഇന്ദുലെഖയുടെമെൽ അഭിപ്രായമായിരുന്നു എന്ന ഞാൻ അ
"റിയുന്നതുകൊണ്ട ഞാൻ അങ്ങിനെ അഭിപ്രായപ്പെട്ട പൊയ
"തിൽ എന്നെ വളരെ നിന്ദിക്കുന്നില്ല. മനുഷ്യരുടെ കൌടില്യം
"എത്രയെന്നും ഏത വിധമെന്നും ഒരാൾക്കും ഗണിക്കാൻ കഴി

"കയില്ലെല്ലൊ. എനിക്ക മനസ്സിന്ന അശെഷം സുഖമില്ലാത്ത
"തിനാൽ രാജ്യസഞ്ചാരത്തിന്ന പൊവുന്നു. കുറെനാൾ കഴിഞ്ഞ
"സുഖമായാൽ മടങ്ങിവന്ന അച്ഛനെയും അമ്മയെയും കാണും.
"അച്ഛൻ ഇത നിമിത്തം ഒട്ടും വ്യസനിക്കണ്ട. ഞാൻ ആത്മഹ
"ത്യ മുതലായ ദുഷ്പ്രവൃത്തികൾ ഒന്നും ചെയ്യുകയും എന്ന സം
"ശയിക്കരുത. രാജ്യസഞ്ചാരം കഴിച്ച നിശ്ചയമായി മടങ്ങിവരാ
"നാണ ഞാൻ ഇപ്പൊൾ വിചാരിച്ചിട്ടുള്ളത. എന്നാൽ അത എ
"ത്ര കാലംകൊണ്ടാണെന്ന ഞാൻ ഉറച്ചിട്ടില്ലാ. അച്ഛനും എ
"ന്റെ അമ്മക്കും ഞാൻ എത്രയൊ പ്രിയപ്പെട്ട മകനാണെന്ന
"എനിക്ക നല്ല അറിവുണ്ട. ഞാൻ എന്തതന്നെ എഴുതിയാലും
"അച്ഛൻ വ്യസനിക്കാതെ ഇരിക്കയില്ലാ- എന്നാൽ അമ്മയെ
"വിചാരിച്ച അച്ഛൻ വ്യസനം കഴിയുന്നെടത്തൊളം പുറത്ത
"കാണിക്കരുതെ. അച്ഛൻ അല്പം വ്യസനം കാണിച്ചാൽ അമ്മ
"വളരെ വിഷാദിക്കും. ഞാൻ നാളെ മദിരാശി വിടുന്നു. എന്ന
"എന്റെ അച്ഛനെ ഗ്രഹിപ്പിപ്പാൻ—മാധവൻ."

ഈ എഴുത്ത വായിച്ച ഉടനെ- "അയ്യൊ എന്റെ കുട്ടാ- എന്നെ നീ ആക്കീട്ട ഓടിപ്പൊയി" എന്ന പറഞ്ഞ മാറിൽ അടിച്ച ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കര ബൊധംകെട്ട വീണു.

ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനൊൻ അതൊന്നും നൊക്കാതെ ക്ഷണത്തിൽ എഴുത്തെടുത്ത വായിച്ച മനസ്സിലാക്കി- കുറെ വെള്ളം കൊണ്ടുവന്ന ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കരുടെ മുഖത്ത തളിച്ച അദ്ദെഹത്തിന്ന ബൊധം വന്ന ക്ഷണം വളരെ ദെഷ്യത്തൊടുകൂടി പറയുന്നു.

ഗൊ-കു__ഇതെന്താണ ഈ കാണിച്ചത- കഷ്ടം-കഷ്ടം! ഇത ബുദ്ധി ഉണ്ടായിട്ട ഈവിധം കാണിച്ചുവല്ലൊ_ കഷ്ടം- കഷ്ടം! മഹാ കഷ്ടം! ഈ ഗൊഷ്ഠി കണ്ടപ്പൊൾ മാധവൻ മരിച്ചുപൊയൊ എന്ന ഞാൻ ശങ്കിച്ചുപൊയി. ജെഷ്ഠന ബുദ്ധിയും അറിവും ഇല്ലാഞ്ഞിട്ടല്ലാ_മാധവനൊടുള്ള അതിപ്രെമം കൊണ്ടാ

യിരിക്കും ഇങ്ങിനെ അനാവശ്യമായി വ്യസനിച്ചത. മാധവ ന എന്താണ ഇപ്പൊൾ ഒന്ന വന്നത. മനസ്സിന്ന സുഖമില്ലെന്ന തൊന്നി കുറെ ദിവസം രാജ്യസഞ്ചാരത്തിന്ന നിശ്ചയിച്ച മദിരാശിയിൽനിന്ന പൊയി എന്ന അറിയിച്ചിരിക്കുന്നു. എന്താണ ഇതിൽ ഇത്ര വ്യസനിപ്പാനുള്ളത. ഇൻഡ്യാ രാജ്യം എങ്ങും തീവണ്ടിയുണ്ട. യൂറൊപ്പിലെക്ക പൊവുന്നതായാൽ അതും സുഖമായി എളുപ്പത്തിൽ സാധിക്കും. നമുക്ക അയാളുടെ വൎത്തമാനം പണം ചിലവിട്ടാൽ എങ്ങിനെ എങ്കിലും അറിയാം. പക്ഷെ നമുക്കതന്നെ തിരഞ്ഞ പൊവാം.

ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കര—അതിന എന്താണ സംശയം- ഞാൻ എന്നി ഭക്ഷണം കഴിക്കുന്നത ഒരു മലയാളം വിട്ടിട്ട- അതിന സംശയമില്ല.

ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവൻ—ആവട്ടെ- പൊവുന്നതിന്ന എന്ത വിരൊധം നിശ്ചയമായി ഞാനും വരാം. ഇങ്ങിനെ തുമ്പില്ലാതെ വ്യസനിക്കുന്നത എന്ത കഷ്ടം! ജെഷ്ഠന്റെ ഒരു വ്യസനം കണ്ടാൽ മാധവന്റെ അമ്മ എങ്ങിനെ ജീവിക്കും.

ഇത്രത്തൊളം പറയുമ്പൊഴെക്ക ശുദ്ധ വെയിലിൽ ഇന്ദുലെഖ കയറി വരുന്നതു കണ്ടു. ഉടനെ ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കർ കണ്ണീർ തുടച്ച എണീട്ടുനിന്നു. ഇന്ദുലെഖ വെയിലത്ത നടന്ന വിയൎത്ത മുഖവും മററും രക്തവൎണ്ണമായിരിക്കുന്നു. തലമുടി മുഴുവനും കഴിഞ്ഞ വീണ എഴയുന്നു. "എന്താണ മദിരാശി വൎത്തമാനം" എന്ന ചൊദിക്കുമ്പൊഴെക്ക പിന്നാലെ ഇന്ദുലെഖയുടെ അമ്മ, മുത്തശ്ശി, പാൎവ്വതിയമ്മ, [illegible] ദാസിമാര ഇവരും കയറി വരുന്നത കണ്ടു. എല്ലാംകൂടി അവിടെ ഒരു തിരക്ക എന്നെ പറവാനുള്ളു.

ഇന്ദുലെഖ—എന്താണ മദിരാശി വൎത്തമാനം എന്നൊട പറയരുതെ.

ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവൻ—ഇന്ദുലെഖ അകത്തു പൊവു- ഒന്നും

ഭൂമിക്കെണ്ട- വ്യസനിക്കാൻ ഒന്നുമില്ല.

പാൎവ്വതി അമ്മ—അയ്യൊ എന്റെ കുട്ടി എവിടെക്ക പൊയ്ക്കുള ഞ്ഞു! അയ്യയ്യൊ- ഞാൻ എനി അര നാഴിക ജീവിച്ചിരിക്കയില്ലാ!

ഇന്ദുലെഖ—എഴുത്ത കൊണ്ടുവന്ന എന്ന ശിന്നൻ എന്നൊട പറഞ്ഞുവെല്ലൊ- ആ എഴുത്ത എവിടെ.

ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കര എഴുത്ത ഇന്ദുലെഖയുടെ കയ്യിൽ കൊടുത്തു.

ഇന്ദുലെഖ എഴുത്ത വായിച്ച ഉടനെ അകത്ത ഒരു മുറിയിൽ പൊയി ഒരു കട്ടിലിന്മെൽ വീണ കരഞ്ഞുതുടങ്ങി. പാൎവ്വതിയമ്മയുടെ നിലവിളി സഹിച്ചുകൂടാതായി.

"എന്റെ മകനെ നിന്നെ എനി എന്ന ഞാൻ കാണും-
"എന്റെ മകനെപ്പൊലെ ഒരു കുട്ടിയെ ഈ ഭൂമിയിൽ കാണാ
"നില്ലെല്ലൊ ഈശ്വരാ- ഞാൻ എനി എന്തിന ജീവിച്ചിരിക്കു
"ന്നു ഈശ്വരാ-എന്റെ കുട്ടി നിന്നെ ആര നൊക്കി രക്ഷിക്കും-
"എനിക്ക വെറെ ഒരു മക്കളും ഇല്ലെന്ന നീ അറിഞ്ഞുംകൊണ്ട
"നീ ഇങ്ങിനെ എന്നെ ഇട്ടെച്ച പൊയെല്ലൊ ഉണ്ണീ- ഈശ്വരാ.'

എന്ന പറഞ്ഞ കഠിനമായി മാറത്ത അടിച്ച നിലവിളിക്കുന്നത കെട്ടുംകൊണ്ട നില്ക്കുന്ന ഒരാൾക്കെങ്കിലും ഒരക്ഷരവും ഈ അമ്മയൊട പറവാൻ ധൈൎയ്യം വന്നില്ല.

അപ്പൊഴക്ക പൂവള്ളിയിൽനിന്ന ശങ്കരമെനവൻ, ചാത്തരമെനവൻ മുതലായവര എല്ലാവരും എത്തി.

ശങ്കരമെനവൻ—(പാൎവ്വതി അമ്മയൊട)എന്തിനാണ നീ ഇങ്ങിനെ കരയുന്നത- മാധവന ഒന്നും വന്നിട്ടില്ല.

ഇത്രത്തൊളം പറയുമ്പൊഴക്ക ശങ്കരമെനവനും കരഞ്ഞുപൊയി. ഇദ്ദെഹത്തിന്ന മാധവന്റെ മെൽ അതി വാത്സല്യമായിരുന്നു.

ശ—(കണ്ണീർ തുടച്ചുംകൊണ്ട) പത്ത ദിവസത്തിലകത്ത മാധ

വൻ ഇവിടെ എത്തും- അവൻ ഏത ദിക്കിൽ ഉണ്ടെങ്കിലും ഞങ്ങൾ പൊയി കൊണ്ടു വരും- പിന്നെ നീ എന്തിന വിഷാദിക്കുന്നു.

പാ—ജെഷ്ടൻ പൊവുന്നുണ്ടെങ്കിൽ ഞാനും കൂടെ വരാം- എനിക്ക എന്റെ കുട്ടിയെ കാണാതെ ഇവിടെ ഇരിപ്പാൻ കഴിയില്ലാ നിശ്ചയം.

ശ—ആട്ടെ പാൎവ്വതിക്കും വരാം- പൂവള്ളീപൊയി സ്വസ്ഥമായിരിക്കു- എണീക്കു- കാൎയ്യം ഒക്കെ ശരിയായിവരും- മാധവന ഒരു ദൊഷവും വരികയില്ല.

ഗൊ—പാൎവ്വതി പൊയ്ക്കൊള്ളു- ഞാനും ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിയും ഒരു നിമിഷം മാധവനെ തിരയാൻ പൊവുന്നു- പത്തു ദിവസത്തിലകത്ത മാധവനൊടുകൂടി ഞങ്ങൾ ഇവിടെ എത്തും ഒട്ടും വിഷാദിക്കണ്ട.

എന്നും മററും പറഞ്ഞ പാൎവ്വതി അമ്മയെ കുറെ സമാശ്വസിപ്പിച്ച പൂവള്ളി വീട്ടിലെക്ക അയച്ചു.

ഇന്ദുലെഖയൊട ആൎക്കും ഒന്നും പറവാൻ ധൈൎയ്യം വന്നില്ലാ- ഒടുക്കം ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവനും ശങ്കരമെനവനും നിൎബ്ബന്ധിച്ചതിനാൽ ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കര ഇന്ദുലെഖ കിടക്കുന്ന അകത്ത കടന്ന ചെന്നു.

ഗൊ—(ഇന്ദുലെഖയൊട) എന്താണ ഇങ്ങിനെ വ്യസനിക്കുന്നത- ഇങ്ങിനെ വ്യസനിപ്പാൻ ഒരു സംഗതിയും നമ്മൾക്ക ഇപ്പൊൾ വന്നിട്ടില്ലാ. ഇന്ദുലെഖ ഇങ്ങിനെ വ്യസനിച്ച കിടക്കുകയാണെങ്കിൽ ഞാനും ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിയും മാധവനെ തിരഞ്ഞ പൊവാൻ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ളത മുടങ്ങും.

ഇത കെട്ടപ്പൊൾ ഇന്ദുലെഖ എണീട്ടിരുന്നു.

ഇ—തിരഞ്ഞുപൊവാൻ ഉറച്ചുവൊ.

ഗൊ—എന്ത സംശയമാണ- ഞാൻ പൊവുന്നു.

ഇ—ഇന്നലെയൊ ഇന്നൊ ബൊമ്പായിൽനിന്ന കപ്പൽ കയറി

ഇരിക്കും- എന്നാലൊ.

അപ്പൊഴക്ക ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവൻ അകത്തെക്ക കടന്ന വന്നു.

ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവൻ—ഞങ്ങൾക്ക എന്താണ ബിലാത്തിക്ക പൊവാൻ കപ്പൽ കിട്ടുകയില്ലെ- നീ ഒന്നുകൊണ്ടും വ്യസനിപ്പാനില്ലാ- ഞങ്ങാം ജീവനൊടുകൂടി ഇരുന്നുവെങ്കിൽ മാധവനെ ഞങ്ങാം ഒന്നിച്ച കൊണ്ടുവരും.

എന്നും പറഞ്ഞ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവൻ അമ്മയെ വിളിച്ച തനിക്ക പുറപ്പെടാൻ വെണ്ടുന്നതെല്ലാം ഒരുക്കാൻ പുവരങ്ങിലെക്ക പൊയി.

ഇ—(ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കരൊട) ഇങ്ങിനെ ഒരു ചതി ചെയ്യുത ആര- അദ്ദെഹത്തിന്നും എനിക്കും ഒരു വിരൊധികളും ഉള്ളതായി ഞാൻ അറിയുന്നില്ലാ.

ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കര—ഇതിൽ എന്തൊ ഒരുഅബദ്ധമായ ധാരണ ജനങ്ങാംക്ക വന്നു പൊയിട്ടുണ്ട- നമ്പൂരിപ്പാട ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളികയിന്മെൽവെച്ച പാട്ടുകെട്ടു അവിടെതന്നെ ആയിരുന്നു രണ്ട രാത്രിയും ഉറങ്ങിയത എന്നും മററും ഒരം ലിക്കിൽ എല്ലാം ധാരാളം ഒരു ഘൊഷ്ട നടക്കുന്നുണ്ട. ഞാൻ പൊല്ലായി ഇങ്ങിനെ പറയുന്നത കെട്ടു- പിന്നെ നമ്മടെ ശാസ്ത്രികളും കുട്ടിയൊട വെണ്ട വിഡ്ഢിത്തം എല്ലാം ചെന്ന പറഞ്ഞു എന്നല്ലെ കെട്ടത- എന്ത ചെയ്യാം നമ്മളുടെ ഗ്രഹപ്പിഴ. എന്റെ കുട്ടിയെ കാണാതെ ഞാൻ മടങ്ങുകയില്ലാ- കണ്ടില്ലെങ്കിൽ ഞാൻ പിന്നെ ജീവിച്ചിരിക്കയുമില്ല.

എന്ന പറയുമ്പൊഴക്ക കണ്ണിൽനിന്ന വെള്ളം ധാരാളമായി ചാടിതുടങ്ങി.

ഇ—വ്യസനിക്കരുത- അദ്ദെഹത്തെ കാണും നമ്മാംക്ക സുഖമായിരിക്കാനും സംഗതി വരും- എന്നാൽ എനിക്ക മുഖ്യമായ വ്യസനം എന്റെ സ്വഭാവം ഇത്ര വെടിപ്പായി മനസ്സിലാ

യിട്ട ഞാൻ ഇത്ര അന്തസ്സാരമില്ലാത്തവളാണെന്ന ഇത്ര വെഗം നിശ്ചയിച്ച കളഞ്ഞുവല്ലൊ എന്നുള്ളതാണ- ഠം വ്യസനം എനിക്ക സഹിക്കുന്നില്ല.

എന്ന പറഞ്ഞ ഇന്ദുലെഖ കരഞ്ഞു.

ഗൊ—മാധവൻ ഇക്കുറി മദിരാശിക്ക പൊവുമ്പൊൾ ഞാൻ തന്നെ ഇന്ദുലെഖയുടെ തന്റെടത്തെ കുറിച്ചും മറ്റും വളരെ പറഞ്ഞിരുന്നു. ഗ്രഹപ്പിഴക്ക എന്റെ കുട്ടിക്ക അതൊന്നും തൊന്നീല എനി എന്തായാലും ഇങ്ങിനെ വ്യസനിച്ചിരുന്നിട്ട ഫലമില്ല- ഞാൻ പുറപ്പെടാൻ ഒക്കെ ഒരുക്കട്ടെ.

എന്ന പറഞ്ഞ ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കര പുറപ്പാടിന്നുള്ള ശ്രമങ്ങൾ തുടങ്ങി. ഇന്ദുലെഖയെ ഒരുവിധമെല്ലാം സാന്ത്വനം ചെയ്തു, അമ്മ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മയൊടുകൂടി പൂവരങ്ങിലെക്ക അയക്കുകയും ചെയ്തു. ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കര തന്റെ ഭാൎയ്യയെയും സമാശ്വസിപ്പിച്ച പുറപ്പെടാൻ ഒരുങ്ങി. പഞ്ചുമെനവന ഠം വൎത്തമാനം കെട്ടപ്പൊൾ ബഹു സന്തൊഷമായി- "കുരുത്തംകെട്ടവന അങ്ങിനെയെല്ലാം പറ്റും" എന്ന പറഞ്ഞ സന്തൊഷിച്ചു- എന്നാൽ തനിക്ക മാധവൻ എന്ത സംഗതിയാലാണ പൊയ്ക്കളഞ്ഞത എന്ന വെളിവായി മനസ്സിലായിട്ടില്ലാ- തന്റെ ശപഥം കെട്ടിട്ട ഭയപ്പെട്ടിട്ടൊ മറ്റൊ ആയിരിക്കാമെന്ന ഒരു ഊഹം മാത്രം ഉണ്ട- പഞ്ചുമെനവനൊട ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവൻ യാത്ര അറിയിച്ചപ്പൊൾ അത അശെഷം തനിക്ക രസമായില്ലെങ്കിലും വിരൊധിച്ചാൽ ഫലമുണ്ടാവുകയില്ലെന്ന നിശ്ചയിച്ച മൌനാനുവാദമായി സമ്മതിച്ചു എന്നതന്നെ പറയാം. അന്ന അത്താഴം കഴിഞ്ഞ ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കരും ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവനും ഒരു നാല വാലിയക്കാരും കൂടി മാധവനെ തിരയുവാൻ പുറപ്പെട്ട പൊകയും ചെയ്തു.

പതിനാറാം അദ്ധ്യായം.

മാധവന്റെ രാജ്യസഞ്ചാരം.

മാധവൻ മദിരാശിയിൽനിന്ന വണ്ടി കയറുമ്പൊൾ ബൊമ്പായിലെക്കാണ ടിക്കററ വാങ്ങിയത എന്ന പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലൊ. തന്റെ കൂടെ ഭൃത്യന്മാര ആരും ഇല്ല- ഉടുപ്പ ഇടുന്ന തൊല്പെട്ടിയിൽ കുറെ വസ്ത്രങ്ങൾ (അധികവും ഇംക്ലീഷ മാതിരി ഉടുപ്പുകൾ) വെറെ ഒരു പെട്ടിയിൽ തന്റെ വിശെഷമായ തൊക്കുകൾ, തിരകൾ- ഒരു ചെറിയ എഴുത്തപെട്ടിയിൽ തന്റെ വക പണം, ഒരു എട്ടപത്ത പുസ്തകങ്ങൾ- ഇത്രമാത്രമെ ഒന്നിച്ചെടുത്തിട്ടുള്ളു. വഴിയാത്രയിൽ മുഴുവനും നല്ല യൂറൊപ്യൻ ഡ്രസ്സും ബൂട്സും ആണ നിശ്ചയിച്ച ഇട്ടുവന്നത. ആറ കുഴലുകൾ ഉള്ള ഒരു റിവൊൾവർ കാൽശ്രായത്തിന്റെ വലിയ പൊക്കെററിൽ ഇട്ടിട്ട പലപ്പൊഴും നടക്കാറുള്ള സമ്പ്രദായം വഴിയാത്ര ആരംഭിച്ച മുതൽ മാധവൻ എല്ലായ്പൊഴും ചെയ്തുവന്നു. "യൂറൊപ്പിലെക്ക തല്ക്കാലം പൊവെണ്ടാ" എന്നുള്ള സായ്വിന്റെ ഉപദെശവും കയ്യിൽ ധാരാളം പണമില്ലായ്കയും നിമിത്തം മാധവൻ അരയാൽ ചുവട്ടിൽവെച്ച സഞ്ചരിപ്പാൻ നിശ്ചയിച്ചിരുന്ന സ്ഥലങ്ങളെ എല്ലാം മനസ്സുകൊണ്ട വിട്ട, വടക്കെ ഇൻഡ്യയിലും ബെങ്കാളിലും സഞ്ചരിക്കാമെന്നുറച്ചു. ബൊമ്പായിൽ എത്തിയ ഉടനെ അച്ഛൻ കൊടുത്ത ചുകപ്പ കടുക്കൻ രണ്ടും വിററു. അപ്പൊൾ വിൽക്കെണമെന്നില്ലയായിരുന്നു. കയ്യിൽ ഏകദെശം ഇരുനൂററി അമ്പത ഉറുപ്പിക നാണ്യമായും നൊട്ടായും ഉണ്ടായിരുന്നു. എങ്കിലും തന്റെ കാതിൽ കിടക്കുന്ന ആ കടുക്കൻ രണ്ടും അപ്പൊൾ തനിക്ക വളരെ ഭാരമായിട്ടും ഉപദ്രവകരമായും തൊന്നി അഴിച്ച വിററു. ഒരു പെരും കള്ളൻ കച്ചവട

ക്കാരൻ നൂററമ്പത ഉറുപ്പികക്ക സാധു മാധവനൊട കട്ടുക്കൻ തട്ടിപ്പറിച്ചു. മാധവൻ ഒരു ഹൊട്ടെലിൽ ഭക്ഷണം കഴിച്ച ഉച്ച തിരിഞ്ഞ മൂന്നര മണിക്ക കപ്പൽ കയറുന്ന ബന്തറിൽപൊയി കടലിലെക്ക നൊക്കിക്കൊണ്ട നിന്നു. മാധവന മനസ്സിന്ന വളരെ സുഖം തൊന്നി. നമ്മുടെ മലയാളത്തിൽ കൊഴിക്കൊട മുതലായ ദിക്കിലെ കടപ്പുറങ്ങൾ മാത്രം കണ്ടവൎക്ക ബൊമ്പായി ബന്തറിന്റെ സ്വഭാവം എങ്ങിനെ എന്ന മനസ്സിൽ യാതൊരു അനുമാനവും ചെയ്വാൻ കഴികയില്ലാ. ഇൻഡ്യയിൽനിന്ന ബിലാത്തിയിലെക്കും ബിലാത്തിയിൽനിന്ന ഇൻഡ്യയിലെക്കും നടക്കുന്ന സകല വ്യാപാര കപ്പലുകളും പടക്കപ്പലുകളും ഒന്നാമത എത്തുന്നത ബൊമ്പായിൽ ആണ. എല്ലാ സമയവും ഈ ബന്തറിൽ അതി ഗംഭീരങ്ങളായ കപ്പലുകൾ നിറഞ്ഞ നിന്നുകൊണ്ടെ ഇരിക്കും. ബിലാത്തിയിൽനിന്ന വരുന്ന മഹാന്മാരായ സകല ജനങ്ങളും ഇവിടെയാണ ഒന്നാമത ഇറങ്ങുന്നത. അങ്ങിനെതന്നെ ഇൻഡ്യയിൽനിന്ന ബിലാത്തിക്ക പൊവുന്നവരും ഇവിടെ നിന്നാണ സാധാരണയായി കപ്പൽകയറുന്നത. പിന്നെ പ്രായെണ സകലവിധ വിശെഷ ചരക്കുകളും ഇൻഡ്യയിലെക്ക ബിലാത്തിയിൽനിന്ന വരുന്നത ഒന്നാമത ഇറക്കുന്നതും ഈ മഹത്തായ ബന്തറിലാണ. അങ്ങിനെയുള്ള ഒരു സ്ഥലത്തിന്റെ മഹിമയെകുറിച്ച ഞാൻവല്ലതും വൎണ്ണിക്കെണ്ടതുണ്ടൊ.

വൈകുന്നെരം നാല മണി മുതൽ ഏഴ മണിവരെ ഈ ബന്തറിൽ നടന്നു നൊക്കിയാൽ കാണാവുന്ന കാഴ്ച വെറെ ഭൂമിയിൽ ഒരെടത്തും കാണാൻ പാടില്ലെന്ന പറവാൻ പാടില്ലെങ്കിൽ ഇൻഡ്യയിൽ വെറെ ഒരു സ്ഥലത്തും ഇല്ലെന്ന തീൎച്ചയായും ഞാൻ പറയുന്നു.

പാൽനുരപൊലെ അതി ധവളങ്ങളായും നീരുണ്ട മെഘം പൊലെ ശ്യാമളങ്ങളായും കുങ്കുമ വൎണ്ണങ്ങളായും അരുണ വൎണ്ണങ്ങളായും മിശ്രവൎണ്ണങ്ങളായും ഉള്ള പലമാതിരി അത്യുന്നതങ്ങ

ളായ ആറും നാലും രണ്ടും കുതിരകളാൽ വലിക്കപ്പെടുന്നതും മഞ്ഞ വെയിലിൽ അതി മനൊഹരമായി മിന്നിത്തിളങ്ങിക്കൊണ്ട കണ്ണുകളെ മയക്കുന്നതും ആയ ഗാഡികാം അസംഖ്യം അന്യൊന്യം തിക്ക തിരക്ക ഇല്ലാതെ ഓടുന്നതുകളുടെയും ചിത്രത്തിൽ നില്ക്കുന്നതപൊലെ ബഹു സജ്ജമായിട്ട സമുദ്ര തീരത്തിൽ ചിലെടങ്ങളിൽ നിൎത്തീട്ടുള്ളതുകളുടെയും കാഴ്ച. പിന്നെ ആ ഗാഡികളിൽതന്നെ ഇരുന്ന കടൽക്കാററ കൊള്ളുന്നവരുടെയും പുറത്ത എറങ്ങി നടന്നിട്ടും കടൽവക്കത്ത കെട്ടി ഉണ്ടാക്കീട്ടുള്ള അതി മനൊഹരങ്ങളായ ഇരിപ്പെടങ്ങളിൽ ഇരുന്നിട്ടും കാണാവുന്ന മഹാന്മാരായ പുരുഷന്മാരുടെയും ചന്ദ്രമുഖികളായ സ്ത്രീകളുടെയും വികസിച്ച നില്ക്കുന്ന ചെന്താമരകളെപ്പൊലെ ശൊഭിച്ചു കാണുന്ന മുഖങ്ങളൊടുകൂടിയ ചെറിയ കിടാങ്ങളുടെയും സംഘം സമുദ്രത്തിൽ നിന്ന വരുന്ന മന്ദസമീരണനെ ഏററ രസിച്ച സല്ലാപിച്ചിരിക്കുന്നതിനെ കാണുന്ന ആനന്ദകരമായ ഒരു കാഴ്ച. നിരന്ന ഞാനൊ നിയ്യൊ വലിയത എന്നുള്ള ശണ്ഠയൊടുകൂടി എന്ന തൊന്നും, വരി വരിയായി നിൽക്കുന്ന ഇങ്ക്ലീഷ സ്ടീമർ, ഫ്രഞ്ച് സ്ടീമർ, ജൎമ്മൻ സ്ടീമർ, മറെറാരൊ വലിയ യൂറൊപ്യൻ രാജ്യത്തിലുള്ള കപ്പലുകാം, ഇവകളുടെ കാഴ്ച. അങ്ങിനെ ഇരിക്കുമ്പൊാം അതിൽ ചില കപ്പലുകാം യാത്രക്ക പുറപ്പെട്ട, ധൂമം വലിയ കുഴലുകളിൽ കൂടി തള്ളി തള്ളി ആകാശത്തിലെക്ക വിടുന്നത നൊക്കി നൊക്കിയിരിക്കെ ആ കപ്പലുകളെയും ധൂമത്തെയും ക്രമെണ ക്രമെണ കാണാതെ ആയി വരുന്ന ഒരു കാഴ്ച. അങ്ങിനെ തന്നെ ബന്തറിലെക്ക വരുന്ന കപ്പലുകാം ക്രമെണ ക്രമെണ അതുകളുടെ വലിപ്പത്തെ കാണിച്ചുംകൊണ്ട കരയൊട അടുക്കുന്നത കാണുന്ന കാഴ്ച. വയ്യുമ്പാട്ടുള്ള മഞ്ഞവെയിൽ തട്ടി ഉളിയുന്നതായ അതി ഭംഗിയുള്ള ചെറിയ പിച്ചള കഴുത്തുകാംവെച്ച കുഴലുകളിൽ കൂടി പുക വിട്ട വിട്ട ബഹു മനൊഹരമാകും വണ്ണം കപ്പലുകളുടെ സമീപത്തിൽ

നിന്ന പീയറിലെക്കും പീയറിൽ നിന്ന കപ്പലുകളുടെ സമീപ ത്തെക്കും അതി മെദുരങ്ങളായി നില്ക്കുന്ന ആ കപ്പലുകളുടെ ചെറുകിടാങ്ങൾ പാൎത്തകളിക്കുന്നതൊ എന്ന മനസ്സിൽ തൊ ന്നിക്കുംവിധം അങ്ങട്ടും ഇങ്ങട്ടും ഓടുന്ന ചെറിയ തീബൊട്ടുകളു ടെ അതി കൌതുകമായ വ്യാപാരങ്ങളെ കാണുന്ന ഒരു കാഴ്ച.

ഒരെടത്ത സമുദ്രസഞ്ചാരത്തിന്ന പുറപ്പെട്ട വന്ന അതി മഹാന്മാരായ ജനങ്ങളും പരിവാരങ്ങളും കപ്പലിൽ കയറുവാൻ പുറപ്പെടുന്നതും അനുയാത്രക്ക വന്നവര ആശീൎവ്വചനങ്ങളൊ ടുകൂടി യാത്ര പറഞ്ഞ വ്യസനിച്ചുംകൊണ്ട പിരിഞ്ഞ പൊവുന്ന തും കാണാം. മറെറാരെടത്ത അധികം കാലമായി ബിലാത്തി യിൽ സംഗതിവശാൽ പൊയി താമസിക്കെണ്ടി വന്നവളും ത ന്റെ പ്രാണപ്രിയയും ആയ ഭാൎയ്യ കപ്പലിൽനിന്ന എറങ്ങുമ്പൊ ൾ അത്യന്തം ആഗ്രഹത്തൊടെ എതിരെല്ക്കുവാൻ ചെന്ന നില്ക്കു ന്ന ഭൎത്താവ ഭാൎയ്യയെ ബൊട്ടിൽ നിന്ന എറക്കി ഗാഢാലിംഗ നം ചെയ്തു വിമാനസദൃശമായ ഗാഡിയിൽ കയററി അതി സ ന്തൊഷത്തൊടുകൂടി ഓടിച്ചുംകൊണ്ട പൊവുന്നത കാണാം. മ ററൊരെടത്ത അപ്പൊൾ കപ്പലിൽനിന്ന എറങ്ങിയവരും നാ ലും അഞ്ചും കൊല്ലങ്ങൾ അച്ഛനമ്മമാരെ ഒരു നൊക്ക കണ്ടിട്ടി ല്ലാത്തവരും ആയ കിടാങ്ങളെ അച്ഛനമ്മമാർ വന്ന എടുത്ത അത്യന്ത ഹൎഷത്തൊടുകൂടി ചുംബിച്ച സന്തൊഷാശ്രുക്കളൊടും ഗൽഗദാക്ഷരങ്ങളായ വാക്കുകളൊടും കൂടി അന്യൊന്യം പ്രെമ പരവശന്മാരായി നില്ക്കുന്നത കാണാം. ഇതിനെല്ലാം പുറമെ ജ നങ്ങളുടെ വിനൊദത്തിന്നവെണ്ടി അവിടവിടെവെച്ച പ്രയൊ ഗിക്കുന്ന ബെൻഡവാദ്യത്തിന്റെ സുഖമായ സംഗീതകൊലാ ഹലം. പിന്നെ ൟ സകലകാൎയ്യകൾക്കും വിനൊദങ്ങൾക്കും ജീ വനും അതിശൊഭയും കൊടുക്കുന്നതും വാചാമഗൊചരമായി നിസ്തുല്യമായിരിക്കുന്നതും ആയ സൂൎയ്യാസ്തമനശൊഭ. ഇതുകളെ എല്ലാം കണ്ടുകണ്ട മാധവൻ ആനന്ദിച്ച നിന്ന പൊയി. പഴ

ഞ്ചൊല്ലായി പറയും പ്രകാരം ചങ്ങം വിട്ടിയ മനുഷ്യൻ എന്നവനെപ്പൊലെ തനിക്ക അപ്പൊൾ എന്തും യഥെഷ്ടം പ്രവൃത്തിക്കാമെന്നുള്ള ഒരു സ്വാതന്ത്ര്യം ഉണ്ടായതകൊണ്ടും മാധവന മനസ്സിൽ വളരെ സുഖം തൊന്നി. മുമ്പിൽകണ്ട എതിലെങ്കിലും ഒരു കപ്പലിൽ ഒന്ന കയറി അല്പം സമുദ്രയാത്ര ചെയ്യെണമെന്ന മാധവന ഒരു മൊഹം തൊന്നി. അന്ന അസ്തമിച്ച ഒൻപത മണിക്ക കല്ക്കത്താവിലെക്ക പുറപ്പെടുന്ന സ്ടീമർ "മെറിനാ" എന്ന കപ്പലിലെക്ക ടിക്കാറവാങ്ങി രാത്രി എട്ട മണിക്ക കപ്പൽ കയറുകയും ചെയ്തു.

ആപൽകാലത്ത ഒന്നും സുഖമായി വരാൻ പാടില്ലല്ലൊ. താൻ കയറിയ കപ്പൽ എന്നൊക്ക കൽക്കത്താവിൽ എത്തെണ്ടതാണെന്നുള്ള അന്വെഷണം മാധവൻ ചെയ്തിട്ടില്ലായിരുന്നു. ഈ കപ്പൽ കൽക്കത്താവിലെക്ക എത്തുന്നതിന്ന മുമ്പ പലെ ബന്തറുകളിലും താമസിക്കാൻ എല്പ്പെട്ടതായിരുന്നു. രണ്ട ദിവസംകൊണ്ട മാധവന സമുദ്രയാത്രയിലെ മൊഹം തീർന്നു. എന്നല്ലാ ശരീരത്തിന്ന കുറെശ്ശ സുഖക്കെടും തുടങ്ങി. മലബാറിന്ന നെരെ കപ്പൽ എത്തിയപ്പൊൾതന്നെ പുറപ്പെട്ടിട്ട ഒമ്പത ദിവസമായിരിക്കുന്നു. മലബാർ രാജ്യം കപ്പലിൽനിന്ന കുഴൽവെച്ച നൊക്കിക്കണ്ടപ്പൊൾ ക്ഷണെന മാധവന വന്ന വ്യസനത്തെക്കുറിച്ച എങ്ങിനെ പറയും. തന്റെ അമ്മയെയും അച്ഛനെയും ഓർത്തു കണ്ണിൽ വെള്ളംവന്നു. ഇതിന്ന അല്പം വിശെഷവിധി കാരണവും അപ്പൊൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. തനിക്ക അപ്പൊൾ കുറെശ്ശ പനിയും തുടയിന്മെൽ ഒരു വലിയ കുരുവും ഉണ്ടായിരുന്നു. എണീപ്പാനും നടപ്പാനും പ്രയാസം- കപ്പലിലെ ആഹാരം ഒന്നും തനിക്ക പിടിക്കുന്നില്ല. തനിക്ക ഇഷ്ടപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഒരു മുഖവും എങ്ങും കാണ്മാനില്ല തന്നെ. അതി പുച്ഛത്തൊടെ നൊക്കുന്ന ചില യൂറൊപ്യന്മാരും ചില താടിക്കാരായ തുലുക്കരുംമറ്റും അല്ലാതെ കപ്പലിൽ വെറെ ഒരാളുമില്ല. തനിക്ക ഒരു ഭൃത്യൻകൂടി ഇ

ല്ല. ഇങ്ങിനെയെല്ലാമിരിക്കുമ്പോഴാണ മലയാളത്തിന്ന നെരെ ത്തുക്കൽ കപ്പൽ എത്തിയത. കപ്പലിൽനിന്ന കുഴൽവെച്ച നൊക്കിയപ്പൊൾ രാജ്യം നല്ലവണ്ണം കണ്ടു. തന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട അച്ഛനെയും അമ്മയെയും ഓൎത്തു കണ്ണിൽ വെള്ളം വന്നു. "കഷ്ടം! ദൈവമെ എന്നെ ൟ സ്ഥിതിയിൽ ആക്കിയെല്ലൊ" എന്ന ഓൎത്തുംകൊണ്ടു കുറെ കരഞ്ഞു. ഉടനെ ഇന്ദുലെഖയുടെ ഓൎമ്മ വന്നു-കുഴൽ അവിടെയിട്ടു. താൻ മരിച്ച ശവം കടലിൽ ഇട്ടുപൊയാലും മലയാളത്തിൽ അത്രവെഗം താൻ ചവിട്ടുകയില്ലെന്ന ധീരതയൊടെ നിശ്ചയിച്ച തന്റെ വിരിപ്പിൽതന്നെ കിടന്നു. കപ്പൽ അതി സാവധാനത്തിൽ തന്നെയാണ പിന്നെയും യാത്ര. ചുരുക്കി പറയാം- കൽക്കത്താവിൽ കപ്പൽ എത്തുമ്പൊൾ ബൊമ്പായി വിട്ടിട്ട ഇരിപത്തിമൂന്ന ദിവസമായിരിക്കുന്നു- എന്നാൽ കപ്പലിൽനിന്ന ഇറങ്ങുമ്പൊൾ മാധവന്റ ശരീരത്തിന്ന നല്ല സുഖമായിരിക്കുന്നു. അധികം ദിവസം പരിചയിച്ചതിനാൽ സമുദ്രത്തിലെ കാറ്റും കപ്പലിലെ ആഹാരവും മാധവന്ന പിടിച്ചതിനാലായിരിക്കാം ൟ സുഖം ഉണ്ടായത. എങ്കിലും കരയിൽ എറങ്ങിയ ഉടനെ "ആവൂ ഈശ്വരാധീനം കരക്കിറങ്ങിയെല്ലൊ" എന്നാണ മാധവന്ന ഒന്നാമത തൊന്നിയത. കല്ക്കത്താ പട്ടണം കണ്ടു മാധവൻ വിസ്മയിച്ചു. വിസ്മയിച്ച പ്രകാരം പറയാൻ ഞാൻ ഭാവിക്കുന്നില്ലാ. രണ്ടു ദിവസം കല്ക്കത്താവിൽ താമസിച്ചതിന്റെ ശെഷം ഒരു ദിവസം അവിടുത്തെ പാൎക്ക (മൃഗങ്ങളെ കാഴ്ചക്കായി വെച്ചിട്ടുള്ള സ്ഥലം) കാണ്മാൻ പൊയി. ഓരൊ വിശെഷങ്ങൾ കണ്ടു നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പൊൾ, വലിയ വിശെഷമായ ഉടുപ്പുകൾ ഇട്ടിട്ടുള്ള മൂന്ന നാല ആളുകൾ തനിക്ക അഭിമുഖമായി വരുന്നത കണ്ടു. അവര മാധവന്റെ സമീപം എത്തി-മാധവൻ അപ്പൊൾ നിന്നിരുന്നത പാൎക്കിൽ "ചീട്ടാ" എന്ന ഇംക്ലീഷിൽ പറയുന്ന ഒരു തരം ചെറുവക നരിയെ ഇട്ടിട്ടുള്ള ഒരു ഇരുമ്പഴിക്കൂടിന്റെ സമീപമായിരുന്നു. അവിടെ തന്നെയാണ

ഠരം യൊഗ്യരായ നാലുപെരും വന്നു നിന്നത. ഠരം ചെറുനരിക്ക എര കൊടുക്കുന്ന സമയമായതിനാൽ അത കാണ്മാൻ ഇവര എല്ലാവരുംകൂടി കൂട്ടിന്ന അടുത്ത പൊയിനിന്നു. അങ്ങിനെ ഇരിക്കുമ്പൊാം എരതിന്നാൻ കൊടുക്കുന്ന കൂട സൂക്ഷകൻ കൂട്ടിൻെറ ഒന്നാമത്തെ വാതിൽ ഉയരി അതിൽ കുറെ മാംസം ഇട്ട പിന്നെ ആ വാതിൽ അടക്കാൻ അസ്ഥാളിച്ച കൂട്ടിൻെറ മദ്ധ്യത്തിലുള്ള വാതിൽ തുറന്നു. ക്ഷണത്തിൽ ഒരു ചാട്ടത്തിന്ന ഠരം ചെറുനരി കൂട്ടിൻെറ പുറത്തായി. ഠരം വന്ന നാലുപെരും ഭയപ്പെട്ട നിലവിളിച്ച ഓടി. ആ ക്ഷണം മാധവൻ തൻെറ പൊക്കെററിൽനിന്ന റിവൊാംവർ എടുത്ത ഒരു വെടി വെച്ചു. ചെറുനരി ഒന്നു ചാടി- രണ്ടാമത ഒരു വെടിവെച്ചു- മൃഗം ചത്തു വീണു- ഉടനെ അവിടെനിന്ന ഓടിപ്പൊയ ശൂരന്മാരെല്ലാം തിരിയെ തന്നെ വന്നു. നാലപെര ഒന്നായി വന്നവരിൽ ഒരാാം മാധവൻെറ കൈപിടിച്ച ഇംക്ലീഷിൽ "മിടുക്കൻ മിടുമിടുക്കൻ" എന്ന പറഞ്ഞു- പിന്നെ ഇങ്ങിനെ ചൊദിച്ചു.

"താങ്കാം മലബാറിൽനിന്ന വരുന്നാളാണെന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു"

(ഠരം ചൊദ്യത്തിന്ന സംഗതി ഉണ്ടായി. ചെറുനരിയുമായുണ്ടായ പിണക്കത്തിൽ മാധവൻെറ തലയിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന തൊപ്പി താഴത്ത വീണപ്പൊാം അതി ദീഘമുള്ള മാധവൻെറ കുടുമ പുറത്ത വീണ കണ്ടതിനാലാണ ഠരം ചൊദിച്ച ആാം മാധവൻ മലബാർ രാജ്യക്കാരനാണെന്ന ഊഹിച്ചത. ഠരം ചൊദിച്ച മനുഷ്യൻ മദിരാശിയിൽ വെച്ച ചില മലയാളികളെ കണ്ടു പരിചയമുള്ളാളായിരുന്നു.)

മാധവൻ—അതെ.

ഠരം രാജ്യത്ത എപ്പൊാം വന്നു.

മാ—രണ്ട ദിവസമായി.

എവിടെ താമസിക്കുന്നു.

മാ—ഒരു ഹൊട്ടെലിൽ.

രാജ്യം കാണ്മാൻ വന്നതായിരിക്കും.

മാ—അതെ.

താങ്കളുടെ മലബാർ രാജ്യക്കാരെ എനിക്ക വളരെ ബഹുമാനമാണ. താങ്കളുടെ ചെറുപ്പവയസ്സും കൊമളാകൃതിയും അതിധൈൎയ്യവും മിടുക്കും കണ്ട ഞങ്ങൾ വളരെ സന്തൊഷിക്കുന്നു. ഞാൻ ഈ ദിക്കിൽ ഒരു കച്ചവടക്കാരനും ഗൃഹസ്ഥനുമാണ. എന്റെ പെര ബാബുഗൊവിന്ദസെൻ എന്നാണ. എന്റെ അടുക്കെ നില്ക്കുന്ന ഇയാളുടെ പെര ഗൊപീനാഥ ബനൎജ്ജി എന്നാണ. ഇദ്ദെഹം എന്റെ കൂട്ടുകച്ചവടക്കാരനാണ. ഈ നില്ക്കുന്നാളുടെ പെർ ബാബുചിത്രപ്രസാദസെൻ എന്നാണ. ഇദ്ദെഹം എന്റെ അനുജനാണ. ഈ ചെറുപ്പക്കാരൻ എന്റെ മകനാണ. ഗവൎമ്മെണ്ട ഉദ്യൊഗമായി ബൊമ്പായിൽ താമസമാണ. ബാബുകെശവചന്ദ്രസെൻ എന്നാണ പെര. താങ്കൾ വെറെ പ്രകാരം നിശ്ചയങ്ങൾ ഒന്നും ചെയ്തു പൊയിട്ടില്ലെങ്കിൽ ഈ കല്ക്കത്തായിൽ താമസം ഉള്ള ദിവസങ്ങളിൽ ഞങ്ങടെ ആതിത്ഥ്യം ദയവ ചെയ്തു സ്വീകരിച്ച ഞങ്ങടെ ബങ്കളാവുകളിൽ താമസമാക്കാൻ ഞങ്ങൾ വളരെ അപെക്ഷിക്കുന്നു. എന്റെ മകൻ കെശവ ചന്ദ്രസെൻ ഒരു ആഴ്ചവട്ടത്തിന്നുള്ളിൽ ബൊമ്പായിലെക്ക പൊവുന്നുണ്ട. ആ സമയത്തിന്നുള്ളിൽ താങ്കളും മലബാറിലെക്ക തിരിയപ്പൊവാൻ വിചാരിക്കുന്നുവെങ്കിൽ രണ്ട പെരും കൂടി സുഖമായി ബൊമ്പായി വരെ പൊവുകയും ചെയ്യാമെല്ലൊ.

സവിനയം ഒന്നാന്തരം ഇംക്ലീഷിൽ അത്യാദരവൊടെ ഈ മഹാ യൊഗ്യനായ മനുഷ്യൻ പറഞ്ഞ വാക്ക മാധവന്റെ മനസ്സിനെ വളരെ ലയിപ്പിച്ചു.

മാ—താങ്കളുടെ ആതിത്ഥ്യം ഞാൻ ആദരവൊടു കൂടി സ്വീകരിക്കുന്നു. എനിക്ക ഈ രാജ്യത്ത യാതൊരു ബന്ധുക്കളും പരി

ചയക്കാരും ഇല്ലാ. താങ്കൾക്ക അകാരണമായി ൟ ആദരവ എന്നിൽ ഉണ്ടായത എന്റെ ഭാഗ്യമാണെന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

ചത്ത നരിയുടെ ശവം കുറെ നെരം നൊക്കി നിന്ന വിവരങ്ങൾ എല്ലാം പാൎക്ക കീപ്പറെ അറിയിച്ച, എല്ലാവരുംകൂടി പാൎക്കഗെററിലെക്ക വന്നു. അവിടെ നില്ക്കുന്ന നാല അത്യുന്നതങ്ങളായ കുതിരകളെ കെട്ടിയ ഒരു തുറന്ന ബഹു വിശെഷമായ വണ്ടിയിൽ ബാബുമാരും മാധവനും കയറി ബാബു ഗൊവിന്ദസെന്റെ വീട്ടിലെക്ക പൊകയും ചെയ്തു.

ബാബു ഗൊവിന്ദസെനും അനുജൻ ചിത്രപ്രസാദസെനും കല്ക്കത്താവിൽ ഉള്ള കൊടീശ്വരന്മാരിൽ അഗ്രഗണ്യന്മാരായിരുന്നു. അവരുടെ ബങ്കളാവിന്റെ പെര അമരാവതി എന്നാണ. പ്രത്യെകിച്ച തെരുക്കളിൽ നിന്ന വിട്ട നാലഭാഗവും അതി മനൊഹരങ്ങളായ പുഷ്പവാടികളെക്കൊണ്ട ചുററപ്പെട്ടിട്ടാണ ബങ്കളാവുകൾ നില്ക്കുന്നത. ൟ വലിയ തൊട്ടത്തിലെക്ക എകദെശം അടുക്കാറായപ്പൊഴക്ക തന്നെ മാധവന്റെ മനസ്സിൽ ബഹു ആശ്ചൎയ്യ രസമാണ ഉണ്ടായത. നാലഞ്ച അത്യുന്നതങ്ങളായ മാളികകൾ ദൂരത്തനിന്ന വെളുവെളെ ആകാശത്തിലെക്ക ഗൊപുരങ്ങളൊടകൂടി ഉയൎന്ന നില്ക്കുന്നത കണ്ട മാധവൻ വിസ്മയിച്ചു പൊയി. ഇത്ര ഉയരമുള്ള മാളികകൾ ഇതിന മുമ്പ താൻ കണ്ടിട്ടില്ലെന്ന ഉള്ളിൽ മാധവൻ നിശ്ചയിച്ചു. ൟ ബങ്കളാവുകളുടെ ഉന്നതങ്ങളായ ഗെററവാതിലുകൾ കടന്ന മുതൽ മാധവന കാണപ്പെട്ട സകല സാധനങ്ങളും അത്യാശ്ചൎയ്യകരമായിരുന്നു. ഇത സാക്ഷാൽ ദെവെന്ദ്രന്റെ അമരാവതിതന്നെ ആയിരിക്കുമൊ എന്ന തൊന്നിപ്പൊയി. ദ്രവ്യം നിൎദ്ദാക്ഷിണ്യമായി ചിലവ ചെയ്തു ചെയ്യിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള വെലകളല്ലാതെ അവിടെ ഒന്നും മാധവൻ കണ്ടില്ല. അത്യുന്നതങ്ങളായി അനല്പങ്ങളായ ശില്പ വെലകളൊടകൂടിയ ഗെററവാതിൽ ക

ടന്നപ്പോൾ ബങ്കളാവുകളുടെ ഉമ്മറത്തെക്കു അൎദ്ധചന്ദ്രാകാരമായി ഒരു വഴിയാണ കണ്ടത. വിശേഷമായ ചരൽ, പൂഴി ഇതുകൾ ഇട്ടു ഇടിച്ചു നിരത്തി അതി വിസ്താരത്തിൽ കിടക്കുന്ന ആ വഴിയും അതിന്റെ രണ്ടുഭാഗങ്ങളിലും വലക്കെട്ടു മാതിരിയിൽ വെള്ളിപ്പൂച്ചായ ചെമ്പു അഴികളെക്കൊണ്ടു വിചിത്രതരമായ പണിത്തരത്തിൽ വെലികൾ വെച്ചു അതുകളിൽ അതി സുരഭികളായും മനൊഹരങ്ങളായും ഉള്ള പൂവള്ളികൾ പിടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതും അതുകൾക്കു സമീപം അയ്യഞ്ചു ആറാറു ഫീട്ടു ദൂരമായി റൊഡിൽ മനൊജ്ഞമായ ആകൃതികളിൽ മാർബൾ എന്ന കല്ലുകൊണ്ടു അവിടവിടെ ഉണ്ടാക്കിവെച്ച കൃത്രിമ ജലാശയങ്ങളും കണ്ടാൽ ആരുടെ മനസ്സു വിനൊദിക്കയില്ല. ആ അമരാവതിയിലെ എല്ലാ വാസ്തവങ്ങളും പറയുന്നതായാൽ ഞാൻ ഠരം എഴുതുന്ന മാതിരിയിൽ ഒരു നാലഞ്ചു പുസ്തകങ്ങൾ എഴുതെണ്ടിവരും. ബങ്കളാവുകളുടെ ഉമ്മറത്തു വണ്ടിയിൽനിന്നു ഇറങ്ങി നാലുഭാഗവും നൊക്കിയപ്പോൾ താൻ എന്തൊ ഒരു സ്വപ്നമൊ മററൊ കാണുന്നതൊ എന്നു മാധവനു തൊന്നിപ്പോയി. മനസ്സിന്നു അതി കൌതുകകരമല്ലാത്ത ഒരു സാധനവും എങ്ങും മാധവൻ കണ്ടില്ലാ. ബങ്കളാവിലെ ഓരൊ മുറികളും അതിൽ ശെഖരിച്ചു ഭംഗിയായി വെച്ചിട്ടുള്ള സാമാനങ്ങളും കണ്ടിട്ടു മാധവൻ അത്ഭുതപ്പെട്ടു. പലെ മാതിരിയിൽ സ്വൎണ്ണ ഗിൽട്ടിട്ട പച്ചവില്ലൂസ്സ്, നീരാളപ്പട്ടു മുതലായ വിശേഷമാതിരി തുണികൾ കൊണ്ടു വെലചെയ്തു കിടക്കകൾ തറച്ചതും പലെവിധം അതി മൊഹനമായ കൊത്തുവെലകളൊടുകൂടിയതും ആയ കസാലകൾ, കൊച്ചുകൾ, ഓരൊ വിസ്തീൎണ്ണങ്ങളായി അത്യുന്നതങ്ങളായ മുറികളിൽ നിരത്തി വരിവരിയായി വെച്ചവ അസംഖ്യം. മാർബൾ എന്ന വെള്ളക്കല്ലു കൊണ്ടും വിശേഷമായ മരത്തരങ്ങൾ കൊണ്ടും ദന്തം കൊണ്ടും മററും ഇംക്ലീഷമാതിരിയായി ഉണ്ടാക്കിയ അതി കൌതുകമായ പലെ വിധം മെശകൾ. നാലു കൊൽ ആറു കൊ

ൽ ദീഘത്തിൽ തങ്കക്കൂട്ടുകൾ ഇട്ടതും, അതുകൾക്ക എതിരെ സമീപം വെച്ചിട്ടുള്ള അതി മനൊഹരങ്ങളായ പലെ വിധ സാധനങ്ങൾ അതുകളിൽ പ്രതിഫലിക്കുന്നതിനാൽ ആ വക സകല സാധനങ്ങളെയും എരട്ടിപ്പിച്ച കാണിച്ചുംകൊണ്ട പരിചയമില്ലാത്ത മനുഷ്യനെ പരിഭ്രമിപ്പിക്കുന്നതും ആയ വലിയ നിലക്കണ്ണാടികൾ അസംഖ്യം. നാന്നൂറും അഞ്ഞൂറും ദീപങ്ങൾ വെവ്വേറെ കത്തിക്കാൻ ഉള്ള വെള്ളി കുഴലുകളിൽ ഗൊളാകൃതിയായി ചെറിയ ചില്ലിൻെറ കൂട്ടുകൾവെച്ച സ്വതെ അതി ധവളങ്ങളാണെങ്കിലും സൂൎയ്യപ്രഭയൊ അഗ്നിപ്രഭയൊ തട്ടുമ്പൊൾ അനെകവിധമായ വൎണ്ണങ്ങളെ ഉജ്ജ്വലിപ്പിച്ചുംകൊണ്ട തൂങ്ങുന്നതും അനെകവിധ കൊത്തുവെലയുള്ളതുമായ സ്ഫടികക്കടിത്തൂക്കമാലകളൊടുകൂടി വിസ്താരത്തിൽ വൃത്തത്തിൽ നിൽക്കുന്നവകളും വിളക്ക വെച്ചാൽ ചന്ദ്രപ്രഭാപൂരംതന്നെ എന്ന തൊന്നിക്കുന്നതും ആയ ലസ്റ്റർ വിളക്കുകൾ, അവിടവിടെ തങ്കവാൎണ്ണീസ്സ, പച്ചറെക്ക മഞ്ഞറെക്ക മുതലായ പലെവിധ വൎണ്ണച്ചായങ്ങളെ പിടിപ്പിച്ച മിന്നിത്തിളങ്ങിക്കൊണ്ട നിൽക്കുന്ന അത്യുന്നതങ്ങളായ മച്ചുകളിൽനിന്ന വെള്ളിച്ചങ്ങലകളിൽ തൂക്കി വിട്ടവ അനവധി അത്യുന്നതങ്ങളായ ചുമരുകളിൽ പതിച്ചിട്ടുള്ള അത്യാശ്ചൎയ്യകരങ്ങളായ ചിത്രക്കണ്ണാടിക്കൂട്ടുകളുടെ ഇടക്കിടെ സ്വൎണ്ണവൎണ്ണങ്ങളായും രൂപ്യമയമായും ഉള്ള തണ്ടുകളിൽ എറക്കി ചുമരിൽ പതിച്ച നിൎത്തീട്ടുള്ള വാൾസെറ്റ എന്ന ഇംഗ്ലീഷിൽ പറയുന്ന വിളക്കുകൾ, സ്ഫടികത്തൂക്കുകളൊടുകൂടി വെളുത്തും നീലവൎണ്ണങ്ങളായും മഞ്ഞ നിറത്തിലും ഉള്ള ചായങ്ങളും വാൎണ്ണീസ്സുകളും കൊടുത്ത അതി ഗംഭീരങ്ങളായി നില്ക്കുന്ന ചുമരുകളെ അലങ്കരിച്ചുംകൊണ്ട നിൽക്കുന്നവ അനവധി. ചിലെടങ്ങളിൽ മുഴുവൻപട്ട പരമധാനികൾ വിരിച്ചും ചിലെടങ്ങളിൽ മാർബൾക്കൽ കടഞ്ഞുണ്ടാക്കിയ പലകകൾ പതിച്ചും ഉള്ള നിലങ്ങൾ. അത്യുന്നതങ്ങളായ സൌധങ്ങളിൽ കയറുവാൻ പത്മാകൃതിയിലും നാഗാകൃ

തികളിലും മററും അതി മനൊഹരമാംവണ്ണം ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതും അതി ഗംഭീരങ്ങളായും ഉള്ള കൊണികഠം. കഴുത്തിന്നും അടിക്കും മാത്രം സ്വൎണ്ണറെക്ക കൊടുത്ത ശെഷം മുഴുവനും വെള്ളച്ചായമൊ പച്ചച്ചായമൊ മഞ്ഞച്ചായമൊ ഇട്ട പീവരങ്ങളായി അത്യുന്നതങ്ങളായി നിൽക്കുന്ന സ്തംഭങ്ങഠം· മനൊഹരങ്ങളായ ജാലകങ്ങഠം, വാതില്വകഠം. വിലഏറിയ പട്ടുകളെക്കൊണ്ടു ഉണ്ടാക്കിയ തിരകഠം. വെള്ളികൊണ്ടും സ്വൎണ്ണംകൊണ്ടും ഗിൽട്ട ഇട്ട നിരാളപ്പട്ട തിരയിട്ട വില്ലൂസ്സുകൊണ്ടും പട്ടുകൊണ്ടും ഉള്ള കിടക്കകഠം, ഉപധാനങ്ങഠം, വെള്ളിമെക്കട്ടി ഇതുകളൊടു കൂടിയ കട്ടില്വകഠം. ൟ വക ഓരൊ സാധനങ്ങഠം മാധവൻ കണ്ടതകളെ കുറിച്ച ശരിയായി വൎണ്ണിക്കാൻ ആരാൽ കഴിയും.

മെൽക്കുമെൽ അതി ഗംഭീരങ്ങളായി നിൽക്കുന്ന സൌധങ്ങളുടെ അഗ്രത്തിൽ കാണപ്പെടുന്ന ചന്ദ്രശാലകളെ കണ്ടാൽ ആരുടെ മനസ്സ കുതൂഹലപ്പെടാതിരിക്കും. അഞ്ചു- ആറ- നില മാളികകഠം മെൽക്കുമെൽ കഴിഞ്ഞാൽ അതുകളുടെ ഉപരി ഓരൊ ചന്ദ്രശാലകഠം എന്ന പറയപ്പെടുന്ന മെപ്പുരയില്ലാത്ത വെണ്മാടമെടകളെ കാണാം. ൟ ചന്ദ്രശാലകളുടെ സ്ഥലങ്ങഠം ചിലെടങ്ങളിൽ ശുദ്ധസ്ഫടികം പടുത്തും, ചിലെടങ്ങഠം കുപ്പിക്കിണ്ണക്കൂട്ട ഉരുക്കി മെഴുകി ഉറപ്പിച്ച പലെവിധമായ ചായങ്ങളിൽ അതിന്മെൽ ലതാകൃതികളായും പുഷ്പാകൃതികളായുമുള്ള ചിത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടു അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടും, ചിലെടങ്ങഠം ശുദ്ധമുത്തുശ്ശിപ്പി കടഞ്ഞ പലകയാക്കി പടുത്തും, ചിലെടങ്ങഠം വിശെഷ വിധിയായ ഭംഗിയുള്ള പട്ട പായകളെക്കൊണ്ടു മൂടിയും കാണാം. ചന്ദ്രശാലകളുടെ നാല വക്കുകളിലും മുട്ടിന്ന ഉയരം പൊങ്ങി നിൽക്കുന്ന ഓരൊവിധം വെലികളുടെ മാതിരികളില്വള്ള ആവരണങ്ങളുടെ ഒരു ഭംഗി വാചാമഗൊചരമെന്നതന്നെ പറയാം. ചില സ്ഥലങ്ങളുടെ നാല വക്കുകളും പൂച്ച് കൊടുത്തതിനാൽ നിറഞ്ഞിന്ന മങ്ങൽ വരാത്ത തങ്കവൎണ്ണമായ ചെറിയ ചി

ച്ചുള്ള കമ്പികൾ കൊണ്ട അവിടവിടെ രജത വൎണ്ണമായ കുമിഴുകൾ അടിച്ചുള്ള വെലികൾ ലതാകൃതിയിലും പുഷ്പാകൃതിയിലും വെല ചെയ്യുതുകളെ ക്കൊണ്ട ചുററപ്പെട്ടിട്ട കാണാം. ചില സ്ഥലങ്ങൾ ശുദ്ധ മാർബ്ബൾ എന്ന ഉളിയുന്ന വെള്ളക്കല്ലുകൾ കൊണ്ട കടഞ്ഞുണ്ടാക്കിയ അസംഖ്യം അഴികളെകൊണ്ട ചുററപ്പെട്ടിട്ട കാണാം. ചില മെടകളുടെ നാല വക്കിനും ലൊഹങ്ങളെക്കൊണ്ട വാൎത്തതും, മാർബ്ബൾ കുഴിച്ചുണ്ടാക്കിയതും വിശെഷമായി മണ്ണുകൊണ്ട ഉണ്ടാക്കി കടഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതുമായ പലെവിധം പാത്രങ്ങളിൽ അതി സുരഭികളായും മനൊഹരങ്ങളായും ഉള്ള പുഷ്പച്ചെടികൾ നട്ട വളൎത്തിയവകളെ നിരത്തി വരിവരിയായി വെച്ചിരിക്കുന്നത കാണാം. ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ യന്ത്രപ്പണിയാൽ ചെമ്പ കുഴലുകളിൽ കൂടി വളരെ അഗാധത്തിൽനിന്ന വലിച്ചു കൊണ്ടുവരുന്ന ജലം മാർബ്ബൾ, സ്ഫടികം, ഇതകളെകൊണ്ട പത്മാകൃതിയിലും ഓരൊ മൃഗങ്ങളുടെ മുഖാകൃതിയിലും ചക്രാകൃതികളിലും മററും ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഓരൊ ദ്വാരങ്ങളിൽ കൂടി നെത്രങ്ങളെയും ശ്രൊത്രങ്ങളെയും ഒരുപൊലെ ആനന്ദിപ്പിക്കുന്ന വിധമുള്ള ആകൃതിയിലും ശബ്ദത്തൊടും അനൎഗ്ഗളമായി പതിച്ചുകൊണ്ട ഇരിക്കുന്നത കാണാം. ഇങ്ങിനെ ആ അമരാവതി ബംഗളാവിൽ മാധവനാൽ കാണപ്പെട്ട സാധനങ്ങളുടെ അവസ്ഥയെപ്പററി പറഞ്ഞ മനസ്സിലാക്കാനുള്ള വാഗ്മിത്വം എനിക്ക ഇല്ലെന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നതിനാൽ എനി ചുരുക്കി പറയാം.

മെൽകാണിച്ച വിധമുള്ള ചന്ദ്രശാലകൾ മുതലായതും ഇത കൂടാതെ വാപികൾ, മണിമയ മഞ്ചങ്ങൾ പുസ്തകശാലകൾ, തൊട്ടങ്ങൾ മുതലായ അനെക സാധനങ്ങളും കണ്ട മാധവൻ അത്യാനന്ദപ്പെട്ട എന്നെ പറവാനുള്ളു. മാധവന ഒരം ഭൂമിവിട്ട ഏതൊ ഇതവരെ അനുഭവിക്കാത്ത സുഖങ്ങളൊട്ട കൂടിയ ഒരു സ്വൎഗ്ഗലൊകത്തൊ മറെറാ തന്നെ കൊണ്ടാക്കിയതപൊ

ലെ തൊന്നി.

മാധവൻ ബാബുഗൊവിന്ദസെൻെറ ആതിത്ഥ്യം പരിഗ്രഹിച്ച ഠരം സ്വൎഗ്ഗലൊകതുല്യമായ അമരാവതിയിൽ എട്ട പത്ത ദിവസം സുഖമായി താമസിച്ചു.

ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കരും ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവനും പുറപ്പെട്ടിട്ട ഇരിപതിൽ അധികം ദിവസമായെല്ലൊ- അവരുടെ കഥ എന്തായി എന്ന അറിവാൻ എൻെറ വായനക്കാര ചൊദിക്കുന്നതായാൽ എനിക്ക അല്പമെ പറവാനുള്ളു. "ഇന്ത്യ എങ്ങും തീവണ്ടി, കമ്പിത്തപ്പാൽ- മാധവനെ കണ്ടു പിടിപ്പാൻ എന്ത പ്രയാസം." എന്ന ധാൎഷ്ട്യംപറഞ്ഞ പുറപ്പെട്ട ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവൻെറ സകല ഗൎവ്വും ശമിച്ചു- ബുദ്ധി ക്ഷയിച്ചു. തീവണ്ടിയും ടെല്ലിഗ്രാഫും തീക്കപ്പലുകളും എന്തെല്ലാമുണ്ടായിരുന്നാലും ഭാഗ്യം ഇല്ലാതെ യാതൊന്നും മനുഷ്യന വിചാരിക്കുംപൊലെയും ആഗ്രഹിക്കുംപൊലെയും സാധിക്കയില്ലെന്ന ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവന്ന ഉള്ളിൽനല്ല ബൊദ്ധ്യമായി. കുറെശ്ശ പുറത്തെക്ക പറഞ്ഞുതുടങ്ങി. മദിരാശിയിൽ എത്തിയ ഉടനെതന്നെ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനൊൻ ഗിൽഹാം സായ്പിനെ ചെന്നുകണ്ടു. മാധവൻ അദ്ദെഹത്തെ കണ്ടതവരെയുള്ള വിവരങ്ങൾ അറിഞ്ഞു. ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവനും ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കൎക്കും മനസ്സിന്ന അപ്പൊൾ കുറെ സമാധാനമായി. പിന്നെ അവര നെരെ ബൊമ്പായിക്ക വന്നു. ബൊമ്പായിൽനിന്ന അന്വെഷിച്ചുംകൊണ്ടു കാശിക്കുവന്നു. കാശിയിൽവെച്ച ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കൎക്ക ശരീരത്തിന്ന സുഖക്കെടായി ഒരു പത്ത ദിവസം അവിടെ താമസിക്കെണ്ടിവന്നു. മാധവൻ ബിലാത്തിക്കതന്നെ പൊയിരിക്കെണമെന്ന അസംഗതിയായി ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനൊന ഒരു ഉദയം തൊന്നി. ഭ്രാന്തന്മാരെപ്പൊലെ പിന്നെയും ബൊമ്പായിലെക്ക ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവനും ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കരും മടങ്ങി പൊയി. പലെ വിധ അന്വെഷണങ്ങളും അതി സൂക്ഷ്മമായി അഞ്ചാ

റ ദിവസം ചെയ്യതിൽ മുൻകുട്ടമയുള്ള ചെറുപ്പക്കാരനായ ഒരാൾ കുറെ ദിവസങ്ങൾ മുമ്പ കപ്പൽ കയറീട്ടുണ്ടെന്നറിഞ്ഞു. ഉടനെ ബിലാത്തിക്ക കപ്പൽ കയറിയവരുടെ പെരവിവരം പൊട്ടാപ്പീസ്സിലും മററും പൊയി സൂക്ഷ്മമായി അറിഞ്ഞു. അതിൽ ഒന്നും മാധവൻെറ പെര കാണ്മാനില്ലാ. പക്ഷെ മാധവൻ പെരമാററി പറഞ്ഞിരിക്കാം എന്ന ശങ്കിച്ചു. എന്നാൽ സൂക്ഷ്മത്തിൽ അങ്ങിനെ അല്ലാ. മാധവൻ ശരിയായ പെര പറഞ്ഞിട്ട തന്നെയാണ കപ്പൽ കയറിയത. എന്നാൽ അത കൽക്കത്താവിലെക്കുള്ള കപ്പലുകളിൽ കയറിയ ആളുകളുടെ പെര കാണുന്ന പുസ്തകത്തിലാണ ചെൎത്തിട്ടുള്ളത. പിന്നെ ബ്രീൻഡ്സി വഴിക്കും മാർസെയിൽസ് വഴിക്കും ബിലാത്തിക്കുള്ള കപ്പലുകൾ കയറിയ ആളുകളുടെ പെരലീസ്ത നൊക്കിയാൽ മാധവൻെറ പെര കാണുമൊ. ചെറുമനുഷ്യാ നിൻെറ അവസ്ഥ എത്ര നിസ്സാരം. ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവൻ പാസൻജന്മാരുടെ ലീസ്ത എത ബുക്കിൽനിന്ന വായിച്ചുവൊ അതിൽതന്നെ മറെറാരെടത്ത മാധവൻെറ പെര വെളിവായി എഴുതീട്ടുണ്ട. അവിടെ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവൻ നൊക്കാൻ ഭാവമില്ല. എന്തചെയ്യും. ഭാഗ്യത്തൊടുകൂടിതന്നെ ഇരിക്കണം ബുദ്ധിസാമൎത്ഥ്യം- അല്ലെങ്കിൽ കാൎയ്യസിദ്ധി പ്രയാസം. ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കൎക്ക ബനാറിസ്സിൽനിന്ന ബൊമ്പായിൽ മടങ്ങി എത്തിയപ്പൊൾ പിന്നെയും ശരീരത്തിന്ന സുഖക്കെടായി. കൽക്കത്താവിലെക്ക പൊയി അവിടെനിന്ന ബൎമ്മയിലെക്കും പൊവണമെന്നാണ ഇവര ഉറച്ചത. തൽകാലം ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കൎക്ക പുറപ്പെടാൻതക്ക സുഖമില്ലാഞ്ഞതിനാൽ രണ്ട നാല ദിവസം കഴിഞ്ഞ പൊവാമെന്നവെച്ച ബൊമ്പായിൽതന്നെ താമസിച്ചു.

ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവന പലെ വിദ്യകളും തൊന്നിയതിൽ ന്യൂസ്പെപ്പറിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തണം എന്ന തൊന്നി. ആദ്യത്തിൽ ഒന്നരണ്ട പ്രാവശ്യം ചില ന്യൂസ്പെപ്പറുകളിൽ ഇന്ദുലെ

ഖയെപ്പററി ഉണ്ടാക്കിയ കളവായ വത്തമാനങ്ങളെ കുറിച്ച എ ഴുതിയിരുന്നു. ആ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ ദിവസങ്ങളിൽ മാധവ ൻ കപ്പലിൽ കിടന്ന വിഷമിക്കുന്ന കാലമായിരിക്കും എന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. ഏതവിധമായാലും മാധവൻ ഠരം പ്രസി ദ്ധപ്പെടുത്തിയ പെപ്പർ യാതൊന്നും കണ്ടതെ ഇല്ലാ. നിശ്ചയം തന്നെ.

പതിനെഴാം അദ്ധ്യായം.

മാധവനെ കണ്ടെത്തിയത.

ധനംകൊണ്ട കുബെരതുല്യനായിരിക്കുന്ന ബാബു ഗൊവിന്ദസെൻെറ ആതിത്ഥ്യത്തെ പരിഗ്രഹിച്ച സ്വല്ലൊകത്തിലെ അമരാവതിയൊട തുല്യമായ അമരാവതി ബങ്കളാവിൽ മാധവൻ അതി സുഖത്തൊടെ ഒരു പത്തദിവസം താമസിച്ചു. അതിൻെറ ശെഷം പുറപ്പെടാനായി യാത്ര ചൊദിച്ചു. താൻ യാത്ര ചൊദിച്ചതിന നാലദിവസം മുമ്പ ഗൊവിന്ദസെൻെറ മകൻ കെശവചന്ദ്രസെൻ കല്പന അവസാനിച്ചതിനാൽ ബൊമ്പായിലെക്ക മടങ്ങിപ്പൊയിരിക്കുന്നു. ബാബു ഗൊപീനാഥ ബെനൎജ്ജി കൂട്ടകച്ചവടത്തിലെ ഒരു ബ്രെഞ്ച കച്ചവടസ്ഥലത്തിലെക്കും അന്നതന്നെ പൊയി. അദ്ദെഹത്തിൻെറ സ്ഥിരമായ താമസം ആ ബ്രെഞ്ച കച്ചവടം നടക്കുന്ന സ്ഥലത്തായിരുന്നു .മാധവൻ മലബാറിലെക്ക തല്ക്കാലം മടങ്ങുന്നില്ലെന്നും ബൎമ്മാ, കാശി, അല്ലഹബാദ,ആഗ്രാ, ഡെൽഹി, ലാഹൂർ മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിൽ രണ്ടമാസം സഞ്ചരിച്ചതിന ശെഷമെ മടങ്ങുന്നുള്ളു എന്നും പറഞ്ഞതിനാൽ കെശവചന്ദ്രസെനും ഗൊപീനാഥ ബനൎജ്ജിയും മാധവനൊട താൻ എപ്പൊഴെങ്കിലും മടങ്ങിപ്പൊവുന്നതിന്ന മുമ്പ ഗൊപീനാഥബനൎജ്ജി താമസിക്കുന്നെടത്ത രണ്ടദിവസവും, മടക്കത്തിൽ, ബൊമ്പായിൽ എത്തിയാൽ കെശവചന്ദ്രസെൻെറ കൂടെ രണ്ട ദിവസവും താമസിച്ചിട്ടെ പൊകയുള്ളു എന്നുള്ള വാഗ്ദത്തം വാങ്ങീട്ടാണ അവര പുറപ്പെട്ട പൊയത. അവര പൊയി നാലദിവസം കഴിഞ്ഞശെഷം മാധവനും യാത്ര പുറപ്പെട്ട ഗൊവിന്ദസെനെ അറിയിച്ചു. ൟ ബാബുഗൊവിന്ദസെൻ ധനത്തിൽ തന്നെയല്ല മൎയ്യാദ, വിനയം, ഔദാ

ൎയ്യം, ദയ, ഇതകളിലും ആരാലും ജയിക്കപ്പെട്ടവനല്ല.

ഒരം പുസ്തകത്തിൽ ഞാൻ പഞ്ചുമെനവനെയും മൂക്കില്ലാത്ത നമ്പൂരിപ്പാട്ടിനെയും മഹാ ധനികന്മാര എന്നും ഒന്നരണ്ടദിക്കിൽ മൂക്കില്ലാത്ത നമ്പൂരിപ്പാട്ടിനെ "കുബെരൻ" എന്നും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട. ഇപ്പൊാഠ ബാബുഗൊവിന്ദസെനെയും ധനികൻ, കുബെരൻ എന്നെല്ലാം പറയുന്നുണ്ട. എന്നാൽ എന്റെ വായനക്കാര ഇവരെല്ലാം ധനത്തിൽ ഏകദെശം ഒരുപൊലെ എന്ന വിചാരിച്ച പൊവരുത. ബങ്കാളത്തിലെ കുബെരനും മദിരാശി സംസ്ഥാനത്തിലെ കുബെരനും തമ്മിൽ വളരെ അന്തരമുണ്ട. തമ്മിൽ ഉള്ള വ്യത്യാസം ദ്രവ്യത്തിനെ ഗുണിക്കുന്നതുകൊണ്ടറിയാം. മദിരാശിയിൽ ഒരു അഞ്ചലക്ഷം ഉറുപ്പികക്ക സ്ഥിതിയുള്ളവൻ നല്ല വലിയ ഒരു പ്രഭുവായി. ബങ്കാളത്ത അഞ്ചലക്ഷക്കാര നാലാംക്ലാസ്സ ധനികന്മാരാണ. അവിടെ അഞ്ചകൊടി ദ്രവ്യസ്ഥന്മാര ഒരുവക നല്ല പ്രഭുക്കളായി. മഹാ ധനികൻ കുബെരൻ എന്ന സംശയം കൂടാതെ ബങ്കാളത്തിൽ ഒരുവനെ പറയെണമെങ്കിൽ അയാഠക്ക ഒരു പതിനഞ്ച കൊടിക്കമെലെ ദ്രവ്യം വെണം. ഗൊവിന്ദസെനും അനുജൻ ചിത്ര പ്രസാദസെനും ഇങ്ങിനെ പതിനഞ്ചകൊടിക്കമെലെ ദ്രവ്യം ഉള്ളവരിൽ അഗ്രഗണ്യന്മാരായിരുന്നു.

മാധവൻ യാത്ര പറഞ്ഞ പിരിയാറായപ്പൊാഠ ഗൊവിന്ദസെൻ വളരെ വ്യസനിച്ചു.

ഗൊവിന്ദസെൻ—നൊം തമ്മിൽ വളരെ സ്നെഹിച്ചുപൊയി. താങ്കാഠ പിരിഞ്ഞുപൊവുന്നത ഇപ്പൊാഠ എനിക്ക വളരെ വ്യസനമായിരിക്കുന്നു. നിവൃത്തിയില്ലെല്ലൊ. താങ്കളുടെ യൊഗ്യതയും സാമൎത്ഥ്യവും മൎയ്യാദയും എനിക്ക അറിവായെടത്തൊളം ഓക്കുമ്പൊാഠ താങ്കാഠ മദിരാശി ഗവൎമ്മെണ്ട കീഴിൽ വളരെ യൊഗ്യതയായ ഒരു ഉദ്യൊഗത്തിൽ വരുമെന്ന ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു. എന്റെ മകനെ എനിയത്തെക്കൊല്ലം സിവി

ൽ സൎവ്വീസ്സിൽ എടുപ്പാൻ ഭാവിച്ചിട്ടുണ്ട. എന്നാൽ എനിക്ക അവൻ ഉദ്യോഗത്തിൽ ഇരിക്കെണമെന്ന അത്ര മനസ്സില്ലാ. എങ്കിലും അവന ഉദ്യോഗത്തിലാണ രുചിയുള്ളത. ഗൃഹസ്ഥ വൃത്തിയും കാൎയ്യാന്വെഷണവും കച്ചവടവും അവന അത്ര രസമില്ല. താങ്കൾക്ക മനസ്സിന്നുണ്ടായ വ്യസനമെല്ലാം തീൎന്ന താങ്കളും അവനും ഒരെകൊല്ലം സിവിൽ സൎവ്വീസ്സിൽ ആയി എന്നറിവാനും താങ്കൾ നാട്ടിൽ എത്തി പ്രിയപ്പെട്ട കുഡുംബത്തൊടു ചെൎന്ന സുഖമായിരിക്കുന്നു എന്ന കെൾക്കാനും ഞാൻ സൎവ്വശക്തനായിരിക്കുന്ന ദൈവത്തെ പ്രാൎത്ഥിക്കുന്നു.

എന്ന പറഞ്ഞ ഗൊവിന്ദസെൻ മാധവനെ പിടിച്ച മാറത്ത അണച്ച ആലിംഗനം ചെയ്തു- വിശെഷമായ ഒരു പൊൻ ഗഡിയാളും പൊൻചങ്ങലയും തങ്ക നിരാളത്തിന്റെ ഒരു സൂട്ട ഉടുപ്പും ആനക്കൊമ്പ, വെള്ളി ഇതകളെക്കൊണ്ട വെലചെയ്ത അതിമനൊഹരമായ ഒരു എഴുത്തപെട്ടിയും സമ്മാനമായി കൊടുത്തു. ഗൊപീനാഥബനൎജ്ജിയുടെ ബ്രാഞ്ച കച്ചവടരാജ്യത്തിലെക്ക വണ്ടി കയറുന്ന തീവണ്ടിസ്റ്റെഷനിലെക്ക തന്റെ ഗാഡിയിൽ കയററി ഗൊവിന്ദസെൻ മാധവനെ കൊണ്ടുപൊയി. വണ്ടി കയറാറായപ്പൊൾ രണ്ടുപെൎക്കും കണ്ണിൽ ജലം വന്നു.

മാധവൻ—എന്തൊ ഒരു കാരണം നിമിത്തം ഇത്ര മഹാ ഭാഗ്യവാനും യൊഗ്യനും ആയ താങ്കൾക്ക എന്നിൽ ഈ ദയയും ആദരവും തൊന്നി. ഇത എനിക്ക ഈ ജന്മത്തിൽ സാദ്ധ്യമായ ഒരു മഹാ ഭാഗ്യം എന്നതന്നെ ഞാൻ എന്റെ ജീവനുള്ളെടത്തൊളം വിചാരിക്കും. സൎവ്വഭാഗ്യസമ്പൂൎണ്ണനായിരിക്കുന്ന താങ്കൾക്ക അല്പനായ എന്നാൽ എന്തൊരു പ്രത്യുപകാരമാണ ഉണ്ടാവാൻ പൊവുന്നത- ഒന്നും തന്നെ ഇല്ല. ഉണ്ടാവാണമെന്ന ആഗ്രഹിക്കുന്നതുമില്ല. എന്നാൽ താങ്കൾക്ക എന്നിൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള ഈ അധികമായവാത്സല്യത്തിന്റെ വിലയെ ഞാൻ വിശ്വാസത്തൊടെ അറിയുന്നുണ്ടെന്നും എല്ലായ്പൊ

ഴം ഠരം ദെഹം ഉള്ള നാളൊളം താങ്കളുടെ സ്മരണ എനിക്ക വിടുന്നതല്ലെന്നും താങ്കാ എന്നെക്കുറിച്ച വിശ്വസിപ്പാൻ ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. ഞാൻ എന്റെ രാജ്യസഞ്ചാരം കഴിഞ്ഞ മടങ്ങി നാട്ടിൽ എത്തിയാൽ വിവരങ്ങാക്ക എല്ലാം എഴുതി അയച്ചുകൊള്ളാം. താങ്കളുടെ ആശ്രിതന്മാരിൽ ഒരുവനാണെന്ന എന്നെ ദയയൊട എല്ലാപ്പൊഴും വിചാരിക്കുവാൻ വീണ്ടും ഞാൻ അപെക്ഷിക്കുന്നു.

ഗൊവിന്ദസെൻ—കെസബചന്ദ്രസെന്റെ അഭ്യുദയത്തിൽ ഞാൻ എങ്ങിനെ കാംക്ഷിക്കുന്നുവൊ അപ്രകാരം താങ്കളുടെ അഭ്യുദയത്തിലും ഞാൻ കാംക്ഷിക്കുന്നു.

എന്ന പറഞ്ഞപ്പൊഴക്ക ബാബുഗൊവിന്ദസെന്ന ഗൽഗ്ഗദാക്ഷരങ്ങളായിപ്പൊയി. ഏതെങ്കിലും തീവണ്ടിയിൽ മാധവനെ കയററി കണ്ണിതത്തൊട്ട കൂടി ഗൊവിന്ദസെൻ മടങ്ങി. മാധവന്റെ മലയാളത്തിലെയും മദിരാശിയിലെയും വാസസ്ഥലവിവരങ്ങാ എല്ലാം നൊട്ടബുക്കിൽ ഗൊവിന്ദസെൻ കുറിച്ച എടുത്തു. വണ്ടിയിൽ കയറുമ്പൊാ തന്റെ ഒരു ച്ഛായാചിത്രം എടുത്തത മാധവന കൊടുത്തു.

ഗൊവിന്ദസെൻ പൊയി തീവണ്ടിയും ഇളകി. മാധവൻ അപ്പൊാ ഗൊപീനാഥബനൎജ്ജി താമസിക്കുന്ന ദിക്കിലെക്കാണ ടിക്കററ വാങ്ങിയിരിക്കുന്നത. ഗൊപീനാഥബനൎജ്ജിയൊട പറഞ്ഞപ്രകാരം അദ്ദെഹത്തിനെ കാണാതെ പൊവാൻ പാടില്ലെല്ലൊ. പലെ സംഗതികളും വിചാരിപ്പാനുണ്ടായതകൊണ്ട മാധവന വഴിപൊവുന്നത ഒന്നും അറിഞ്ഞില്ലാ. അങ്ങിനെ ഇരിക്കുമ്പൊാ ഒരു വലിയ സ്റ്റെഷനിൽ എത്തി. പിന്നെ അവിടെനിന്ന ഗൊപീനാഥ ബനൎജ്ജിയുടെ വാസസ്ഥലത്തെക്ക അറുപത്തെട്ട മയിത്സ ദൂരമാണ ഉള്ളത. ആ സ്റ്റെഷനിൽ നിന്ന അല്പം പലഹാരങ്ങളും മററും കഴിച്ച മാധവൻ അവിടെ നിന്നും പൊന്നു.

ആ വലിയ സ്റ്റെഷൻെറ അടുത്ത അപ്പുറമുള്ള സ്റ്റെഷനിൽ എത്തിയ ഉടനെ ചെറുപ്പക്കാരനായ ഒരു സുന്ദരപുരുഷൻ താൻ ഇരിക്കുന്ന വണ്ടിയുടെ വാതിൽ തുറന്ന ആ വണ്ടിയിൽ തനിക്ക അല്പനെരം ഇരിക്കുന്നതിന്ന ആൎക്കെങ്കിലും വിരൊധമുണ്ടൊ. എന്ന ഇംക്ലീഷിൽ മാധവൻെറ മുഖത്തെക്ക നൊക്കിക്കൊണ്ട ചൊദിച്ചു. യാതൊരു വിരൊധവുമില്ലെന്ന മാധവൻ മറുവടി പറഞ്ഞു. അതിൽ ഉള്ള ശെഷം വഴിയാത്രക്കാര ഇംക്ലീഷ പരിചയമില്ലാഞ്ഞിട്ടായിരിക്കും ഒന്നും പറഞ്ഞില്ലാ. ഠരം സുന്ദരപുരുഷൻ വണ്ടിയിൽ മാധവൻെറ അടുക്കെ പൊയി ഇരുന്നു.

അയാാാം കാഴ്ചയിൽ അതി സുമുഖനായും അയാളുടെ ഉടുപ്പും പുറപ്പാടും ബഹു ഭംഗിയായും ഇരുന്നു. ജാതിയിൽ ഒരു മുസൽമാനായി കാണപ്പെട്ടു. തലമുടി വളൎത്തി ചുമലിന്ന അല്പം മീതെവെച്ച നിരത്തി മുറിച്ചിരിക്കുന്നു. അതി ഭംഗിയുള്ള മെൽമീശ കൂടാതെ മുഖത്ത രണ്ടു ഭാഗത്തും സൈഡലൊക്സ എന്ന ഇംക്ലീഷിൽ പറയുന്ന മാതിരിയിൽ രൊമം കുറെ നീട്ടി നിരത്തി വെട്ടി മുറിച്ചിട്ടുണ്ട. വൎണ്ണം നല്ല പഴുത്ത നാരങ്ങയുടെത തന്നെ. മുഖം ആകപ്പാടെ കണ്ടാൽ ബഹു ഭംഗി. തലയിൽ മൂൎദ്ധാവ മാത്രം നല്ലവണ്ണം മൂടുന്ന മാതിരി മുഴുവൻ കട്ടിക്കസവായ ഒരു തൊപ്പി വെച്ചിരിക്കുന്നു. ആ തൊപ്പിയും അതിന ചുററും ഉള്ള കറുത്ത തലമുടിയും വെളുത്ത മുഖവും മെൽമീശയുംകൂടി കാഴ്ചയിൽ അതി മനൊഹരം എന്നെ പറവാനുള്ളു. ശരീരത്തിൽ അതി വിശെഷമായ വെളുത്ത മിന്നുന്ന കട്ടിവില്ലൂസ്സുകൊണ്ട ഒരു അംഗക്കാകുപ്പായം- അത മുട്ടു കഴിഞ്ഞ നാലഞ്ച വിരൽ താണ നില്ക്കുന്നു. വെള്ള വില്ലൂസ്സ അംഗക്കാ മുഴുവനും സ്വൎണ്ണവൎണ്ണങ്ങളായും കഴുത്ത മുതൽ കടിപ്രദെശം വരെ അടുത്തടുത്ത വെച്ചിട്ടുള്ളെയും ആയ കുടുക്കുകളാൽ കുടുക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. കാലിൽ ഒന്നാന്തരം പച്ചനിറമായ പട്ടുകൊണ്ടുള്ള കാൽകുപ്പായം- കാലടികളിൽ ഒന്നാന്തരം തിളങ്ങുന്ന ബൂട്സ- മാററത്ത സ്വൎണ്ണവൎണ്ണമായി മി

ന്നുന്ന ഒരു ഗഡിയാറം ചങ്ങലയും തൂങ്ങുന്നുണ്ട. ഇങ്ങിനെയാണ ഈയാളുടെ വെഷം. ഇദ്ദെഹം മാധവനെ അടുത്തിരുന്നപ്പൊറം തന്നെ മാധവന്ന അതികലശലായ ഒരു പരിമളം ഉണ്ടായതായി തൊന്നി. ലെവൻഡറിൻെറയൊ പനീരിൻെറയൊ ബഹു കലശലായ പരിമളം. ൟ മഹാ രസികനായ മനുഷ്യൻ ഇരുന്ന ഉടനെ തൻെറ പൊക്കെററിൽനിന്ന സ്വൎണ്ണവൎണ്ണമായ ഒരു ചുരുട്ട കെസ്സ (ചെറിയ പെട്ടി) എടുത്ത തുറന്ന ഒരു ചുരുട്ട താൻ എടുത്ത കെസ്സ മാധവനവെച്ചുകാണിച്ചു. താൻ ചുരുട്ട വലിക്കാറില്ലെന്ന ഇംഗ്ലീഷ സമ്പ്രദായ പ്രകാരം ഉപചാരത്തൊടെ മാധവൻ പറഞ്ഞപ്പൊറം തനിക്ക വലിക്കുന്നതിന്ന വിരൊധമുണ്ടൊ എന്ന ചൊദിച്ചതിന്ന ഒട്ടും ഇല്ലെന്ന മാധവൻ ആദരവൊടെ പറകയും അദ്ദെഹം ഉടനെ ചുരുട്ട വലിക്കാൻ തുടങ്ങുകയും ചെയ്തു. കുറെ കഴിഞ്ഞ ശെഷം അയാറം മാധവനൊട "താങ്കറം എവിടെനിന്ന വരുന്നു- എങ്ങൊട്ട പൊവുന്നു. ൟ ദിക്കിൽ മുമ്പ സഞ്ചരിച്ചിട്ടില്ലെന്ന തൊന്നുന്നു."

മാ—ഞാൻ ഇപ്പൊറം കൽക്കത്താവിൽ നിന്നാണ വരുന്നത. ഒരു സ്നെഹിതനെ കാണ്മാൻ പൊവുന്നു- എൻെറ രാജ്യം മലയാളമാണ- മദിരാശി സംസ്ഥാനത്തിൽ. ൟ വടക്കെ ഇൻഡ്യാ സഞ്ചരിച്ച കാണ്മാൻ വന്നതാണ. താങ്കളുമായി പരിചയമാവാൻ എടവന്നത എൻെറ ഒരു ഭാഗ്യം എന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

സുന്ദരപുരുഷൻ—അതെ ഞാനും അങ്ങിനെതന്നെ വിചാരിക്കുന്നു. താങ്കളുടെ കൂടെ വല്ല സ്നെഹിതന്മാരൊ ആറക്കാരൊ ഉണ്ടൊ. അല്ല- താനെ പുറപ്പെട്ടുവൊ.

മാ—ഒരാളുമില്ലാ- ഞാൻ താനെ ഉള്ളൂ.

സു—ശരി-ഞാൻ അലഹാബാദിൽ ഒരു സബൊഡിനെററ ജഡ്ജിയാണ- എൻെറ അച്ഛനെ കാണ്മാൻ എൻെറ സ്വന്ത രാജ്യത്തെക്ക പൊവുകയാണ. എൻെറ അച്ഛൻ ഒരു വലിയ വ

ത്തകനാണ. അദ്ദെഹത്തിന്ന ഞാൻ ഉദ്യൊഗം ചെയ്യുന്നത അത്ര ഇഷ്ടമില്ലാ. എന്റെ സ്വന്ത മനസ്സാൽ ൟ ഉദ്യൊഗത്തിൽ ഇരിക്കുന്നതാണ. ഞാൻ ഒന്നാംക്ലാസ്സ വണ്ടിക്കാണ ടിക്കെററ വാങ്ങീട്ടുള്ളത. എന്റെ ഭാൎയ്യയും രണ്ട മക്കളും ആ വണ്ടിയിൽ ഉണ്ട. വണ്ടിയിൽ ഇരുന്ന മുഷിഞ്ഞ ഓരൊ സ്റ്റെഷനിൽ എത്തിയാൽ എല്ലാപ്പൊഴും ഞാൻ പ്ലാട്ടഫൊറമിൽ എറങ്ങി നടന്ന കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ. എനിക്ക ൟ വണ്ടിയിൽ ദൂരയാത്ര ചെയ്യുന്നത ബഹു ഉപദ്രവമാണ. താങ്കൾ ഈ വണ്ടിയിൽ ഇരിക്കുന്നത കണ്ടു. കണ്ടപ്പൊൾതന്നെ എനിക്ക സംസാരിക്കെണമെന്ന തൊന്നി. മുഖം നൊക്കിയപ്പൊൾ തന്നെ ഇംക്ലീഷ അറിയാം എന്ന ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചു. ഇപ്പൊൾ വളരെ സന്തൊഷമായി. എന്റെ പെർ ഷിയർ ആലിഖാൻ എന്നാണ. നിങ്ങൾ ഒരു ബി- ഏ- ആയിരിക്കുമെന്ന ഞാൻ ഊഹിക്കുന്നു.

മാധവൻ—അതെ.

ഷിയർ ആലിഖാൻ—എനിയ്ക്കും ഒരു ലക്ഷണം പറയട്ടെ. ബി- എൽ- കൂടിയാണ അല്ലെ.

മാ—(ചിറിച്ചുംകൊണ്ട) അതെ.

ഷി—ഞാനും ഒരു ഗ്രെഡ്യുയെററാണ. നിങ്ങൾക്ക നിങ്ങളുടെ സ്നെഹിതനൊടു കൂട എത്രദിവസം താമസമുണ്ട.

മാ—ഒരു ദിവസം.

ഷി—വിശെഷവിധി ആവശ്യം ഒന്നും ഇല്ലെങ്കിൽ നമ്മൾക്ക ഒന്നായി എന്റെ രാജ്യത്തെക്ക പൊവുക - രാജ്യസഞ്ചാരത്തിന്ന വന്നതല്ലെ. ഇന്ന ദിക്കിൽ തന്നെ ഒന്നാമത പൊവെണമെന്നില്ലല്ലൊ. എന്റെ ഭവനത്തിൽ ഒരാഴ്ച താമസിച്ച ആ രാജ്യത്തിൽ ഉള്ള വിശെഷങ്ങൾ എല്ലാം കണ്ട പിന്നെ ഇഷ്ടംപൊലെ ഏതെങ്കിലും ദിക്കിലെക്ക പൊകാമെല്ലൊ.

മാ—ഞാൻ ഒരു സ്നെഹിതനെ കാണാമെന്ന വെച്ചിട്ടുണ്ട. അത

കൊണ്ട അദ്ദെഹത്തിൻെറ വാസസ്ഥലത്ത ഒന്നാമത പൊവണം എന്ന പറഞ്ഞതാണ.

ഷി—നിങ്ങാംക്ക ഒരം ദിക്കകളിൽ ആരും പരിചയമില്ലെന്ന ഞാൻ ധരിച്ചു. ആരാണ സ്നെഹിതൻ.

മാ—ഗൊപീനാഥബനൎജ്ജി- അദ്ദെഹത്തിനെ ഞാൻ ഒരംയ്യടെ കല്ക്കത്താവിൽ നിന്ന യദൃച്ഛയാ കണ്ട പരിചയമായതാണ. അദ്ദെഹം കല്ക്കത്താ വിട്ടമ്പൊാം എന്നെ ക്ഷണിച്ചിട്ടണ്ടായിരുന്നു- അത പ്രകാരം പൊവുന്നതാണ.

ഷി—ഓ- മെസ്റ്റ്ര ഗൊപീനാഥബനൎജ്ജി എൻെറ വലിയ ഒരു ഇഷ്ടനാണ-എൻെറ അച്ഛൻെറയും ഇഷ്ടനാണ. ഞാൻ കുറെ ദിവസമായി അദ്ദെഹത്തിനെ കണ്ടിട്ടില്ലാ- അദ്ദെഹം വളരെ നല്ലമനുഷ്യനാണ- വലിയവൎത്തകനാണ. താങ്കാം അദ്ദെഹത്തിൻെറ സ്നെഹിതനാണെന്ന അറിയുന്നതിൽ എനിക്ക സന്തൊഷം. എന്നാൽ ഞാൻ അദ്ദെഹത്തിന ഒരു എഴുത്ത തരാം. അദ്ദെഹത്തെയും ക്ഷണിച്ച കളയാം. നിങ്ങാം രണ്ടപെരും കൂടി ഒന്നായി എൻെറ രാജ്യത്തെക്ക വരുന്നത എനിക്ക വലിയ സന്തൊഷം. ഞാൻ നാലമാസത്തെ കല്പന എടുത്ത പൊവുന്നതാണ- നാല മാസങ്ങാംക്കുള്ളിൽ എപ്പൊഴെങ്കിലും നിങ്ങാം വരുന്നതായാൽ എനിക്ക വളരെ സന്തൊഷം.

മാ—അങ്ങിനെ തന്നെ- വരാം.

ഇങ്ങിനെ ഇവര വൎത്തമാനങ്ങാം പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പൊഴക്ക വണ്ടി വെറെ ഒരു വലിയ സ്റ്റെഷനിൽ എത്തി. ആ സ്റ്റെഷനിൽ ഉള്ള തിരക്ക ഏത പ്രകാരം എന്ന പറഞ്ഞകൂടാ. വണ്ടി ഇവിടെ എത്തുമ്പൊഴെക്ക സൂൎയ്യാസ്തമാനമായിരിക്കുന്നു. സ്റ്റെഷനിൽ പ്ലാററ ഫൊറത്തിൽ എങ്ങും ജനങ്ങളും സാമാനങ്ങളും നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അന്യൊന്യം നിലവിളിച്ച പറഞ്ഞാൽ കൂടി കൊംപ്പാൻ പ്രയാസം. വണ്ടി സ്റ്റെഷനിൽ നിന്ന ഉടനെ

സബൊാഡിനെററ ജഡ്ജി ഷിയർ ആലിഖാൻ അവർകാം മാധവൻെറ കയ്യും പിടിച്ച വണ്ടിയിൽ നിന്ന പ്ലാററഫൊറത്തിലെക്ക എറങ്ങി "പിയൊൻ "പിയൊൻ" എന്ന ഉറക്കെ വിളിച്ചു. അപ്പൊാം ഒരു കുപ്പായവും പഗിഡിയും അരപ്പട്ടയും മററും ഇട്ട മുറുക്കിയ ഒരു താടിക്കാരൻ അതി ക്രൂററൻ പട്ടാണി അടുത്ത ഒരു വണ്ടിയിൽ നിന്ന പുറത്ത ചാടി. "സാബ്ബ്" എന്ന അതി ഭയഭക്തിയൊടെ പറഞ്ഞു കൊണ്ട സബ്ബജഡ്ജി അവർകളുടെ അടുക്കെ വന്ന നിന്നു.

ഷിയർ ആലിഖാൻ—നീ ഒരം വണ്ടിയിൽ കയറി ഇദ്ദെഹത്തിൻെറ ഒരം സാമാനങ്ങാം എല്ലാം നൊക്കി ബന്തൊവസ്സായി ഇവിടെ ഇരിക്കണം. ഞങ്ങാം റിഫ്രെഷമണ്ട രൂമിൽ (പല ഹാരങ്ങാം മുതലായത സാധ്യന്മാക്കും മററും തെയ്യാറാക്കി വെച്ചിരിക്കുന്ന മുറിയിൽ) പൊയി വരട്ടെ—എന്ന പറഞ്ഞു.

ഹൊ- സാബ്ബ്- എന്ന പറഞ്ഞ അവൻ മാധവൻ ഇരുന്ന വണ്ടിക്കകത്ത പൊയി സാമാനങ്ങളുടെ അടുക്കെ ബഹു ജാഗ്രതയൊടെ നിന്നു.

സബൊാഡിനെററ ജഡ്ജി അവർകാം മാധവൻെറ കൈ വിടാതെ പിടിച്ചും കൊണ്ട ഓരൊ നെരംപൊക്കും പറഞ്ഞ റിഫ്രെഷമണ്ട രൂമിലെക്ക കടന്നു.

ഷി—എന്താണ നമ്മാം തിന്നുന്നത. (എന്ന മാധവനൊട.)

മാ—താങ്കളുടെ ഇഷ്ടംപൊലെ.

ഷി—മാംസാഹാരങ്ങാംക്കും വൈനിനും താങ്കാംക്ക വിരൊധമില്ലായിരിക്കും.

മാ—വിരൊധമില്ലാ.

ഷി—ശരി- "ബൊയി- ബൊയി" എന്ന വിളിച്ചു.

ബൊയി "എസ്സാർ" എന്ന നിലവിളിച്ചുകൊണ്ട ഓടി എത്തി.

ഷി—മട്ടൻ ചൊപ്പ്സ, കട്ട്ലസ, ബ്രെഡ്ഡ്, ചീസ്സ, "ഷെറിവയൻ"

ഇതകാം കൊണ്ടുവാ—എന്ന കല്പിച്ചു.

ബൊയി "എസ്സാർ" എന്ന പറഞ്ഞ കല്പിച്ച സാധനങ്ങ ാം കൊണ്ടുവരാൻ ഓടിപ്പൊയി.

സബ്ബജഡ്ജിഅവർകളും മാധവനും ഓരൊ കസാലയിന്മെൽ ഇരുന്നു- ഉടനെ സബ്ബജഡ്ജി അവർകാം കസാലമെൽ നിന്ന എഴുനീററ "ഓ- എന്റെ മകനെക്കൂടി ഞാൻ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരട്ടെ- അവൻ ഒന്നാംക്ലാസ്സ വണ്ടിയിൽ അവന്റെ അമ്മയൊടു കൂടി ഇരിക്കുന്നു. ഞാൻ ആ വണ്ടിയിൽ നിന്ന എറങ്ങുമ്പൊാം തന്നെ അവൻ ശാഠ്യം പിടിച്ച ഒന്നിച്ച വരാൻ കരഞ്ഞു. എന്നൊടു കൂടിയല്ലാതെ ആ ചെക്കൻ ഭക്ഷണം കഴിക്കയില്ലാ. ഞാൻ ഒരു നിമിഷത്തിലകത്ത വരും" എന്ന പറഞ്ഞ ഗഡിയാാം ഒന്ന എടുത്ത നൊക്കി എനി വണ്ടി പുറപ്പെടാൻ പതിനാല മിനിട്ട ഉണ്ട- എന്ന പറഞ്ഞ സബ്ബജഡ്ജി വെഗം പുറത്തെക്ക പൊയി. കുട്ടിയെ കൊണ്ടുവരാൻ പൊയത മാധവന അതി സന്തൊഷമായി. മാധവൻ അവിടെ ഇരുന്നു. അപ്പൊഴക്ക ബട്ട്ലർ കല്പനപ്രകാരം ഓരൊ സാധനങ്ങാം കൊണ്ടു വന്നവെച്ച തുടങ്ങി. മാധവൻ സബ്ബജഡ്ജിയുടെ വരവും കാത്തിരുന്നു. അഞ്ച മിനിട്ട കഴിഞ്ഞു- ആറ കഴിഞ്ഞു- ഏഴ- എട്ട- ഒമ്പത- പത്ത മിനിട്ടായി. അപ്പൊാം മാധവൻ എണീട്ട ഇദ്ദെഹം എന്താണ വരാത്തത എന്ന ആലൊചിച്ചു. അടുക്കെ നില്ക്കുന്ന ബട്ട്ലർ "എനി നാല മിനിട്ടെ ഉള്ളൂ. ഒരം സാധനങ്ങാം എല്ലാം ആറി ചീത്തയായി തുടങ്ങി" എന്ന പറഞ്ഞു.

മാധവൻ "അദ്ദെഹം വന്നില്ലല്ലൊ" എന്ന പറഞ്ഞ വെഗം പുറത്തെക്ക എറങ്ങി - ആദ്യം ഒന്നാംക്ലാസ്സ വണ്ടികാം കെട്ടിയ ദിക്കിലെക്ക ഓടി. ആ വണ്ടികളുടെ വാതുക്കൽ എല്ലാം പൊയി- മിസ്റ്റർ ഷിയർ ആലിഖാൻ സബ്ബജഡ്ജി- ഷീയർ ആലിഖാൻ സബ്ബജഡ്ജി എന്ന ഉറക്കെ വിളിച്ചു. ആരും ഉരിയാട്ടില്ലാ- മാധവൻ വല്ലാതെ ഒന്ന ഭ്രമിച്ചു-താൻ കയറിയ വണ്ടിയിൽ

വന്നു നൊക്കുമ്പൊൾ അവിടെ വെച്ചിരുന്ന തന്റെ വക യാതൊരു സാമാനങ്ങളെയും കണ്ടില്ലാ- പിയൊനുമില്ലാ- സബ്ബജഡ്ജിയുമില്ലാ- സാമാനങ്ങൾ എല്ലാം ആ തടിച്ച പ്യൂൻ എടുത്തു കൊണ്ടുപൊയി എന്നു ആ വണ്ടിയിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന ഇംക്ലീഷ അറിഞ്ഞുകൂടാത്ത ചില വഴിയാത്രക്കാര കയ്യോണ്ടുംമററും കാണിച്ചു മാധവനെ മനസ്സിലാക്കി. മാധവൻ പിന്നെയും എന്തിനാണെന്നും എവിടക്കാണെന്നും മാധവനതന്നെ നിശ്ചയമില്ലാതെ പ്ലാട്ടഫൊറത്തിൽ അങ്ങൊട്ടും ഇങ്ങൊട്ടും ഒരു ഭ്രാന്തന്റെ മാതിരി ഓടി- അപ്പൊഴക്ക വണ്ടി എളകി പൊകയും ചെയ്തു.

മാധവന അപ്പൊൾ ഉണ്ടായ പരിഭ്രമവും വ്യസനവും മതിയാകുംവണ്ണവും ശരിയാകുംവണ്ണവും പറഞ്ഞു എന്റെ വായനക്കാരെ ധരിപ്പിപ്പാൻ എന്നാൽ പ്രയാസം. താൻ അപ്പൊൾ ഇട്ടിട്ടുള്ള കുപ്പായവുംതൊപ്പിയും കാലൊറയും ബൂട്സും ഒരു ചെറിയ ഉറുമാലും രണ്ടു ഉറുപ്പികക്കൊമറെറാ ചില്ലറയും ഒരു റിവൊൾവർ പൊക്കററിൽ ഉണ്ടായിരുന്നതും താൻ എല്ലായ്പ്പൊഴും ധരിച്ചുവരുന്ന ഒരു സാധാരണ ഗഡിയാളും ഒരു റയിൽവെ ടിക്കെററും ഒഴികെ മററ സകല സാധനങ്ങളും പൊയി. പൊയ സാധനങ്ങളിൽ ഏററവും വിലപിടിച്ച സാധനങ്ങൾ ബാബുഗൊവിന്ദസെൻ കൊടുത്തു പൊൻഗഡിയാളും ചങ്ങലയും ഒരു വിലയുള്ള ദന്തത്തിന്റെ എഴുത്തു പെട്ടിയും വിശെഷമായ നീരാളത്തിന്റെ ഉടുപ്പുകളും ആണ. പാവം- സാധു മാധവൻ അന്ധനായി പ്ലെട്ടഫൊറമിൽ കുറെ നിന്നു- വണ്ടിയും പൊയി. സബ്ബജഡ്ജിയും കൊണ്ടുപൊയി. സ്വത്തുക്കൾ സകലവും അലഹബാദിലെ സബ്ബജഡ്ജിയും കൊണ്ടുപൊയി.

ഈ ഷിയർ ആലിഖാൻ എന്ന കള്ളപ്പെർ പറഞ്ഞ പെരുങ്കള്ളൻ ഈ വക പ്രവൃത്തിയാൽ വളരെ പണം തട്ടിപ്പറിച്ചവനാണ. മാധവനെ ഇവനും ഇവന്റെ കൂട്ടരുംകൂടി വൈകുന്നെരം പലഹാരം കഴിപ്പാൻ എറങ്ങിയ സ്റ്റെഷനിൽ വെച്ചു കണ്ടു-

ദിക്ക പരിചയമില്ലാത്തവനാണെന്ന മനസ്സിലായി, തന്റെ കൂററുകള്ളന്മാർ രണ്ടാളൊടുകൂടി മുമ്പപറഞ്ഞ വെഷംകെട്ടി പുറപ്പെട്ട നമ്മടെ മഹാ ശുദ്ധാത്മാവായ മാധവനെ ഇങ്ങിനെ ചതിച്ചതാണ. ആ കള്ളന്മാർ മാധവന്റെ വണ്ടിയിൽനിന്ന സാമാനവും എടുത്ത സ്റ്റെഷനിൽനിന്ന കുതിച്ച ഓടിപ്പൊയ്ക്കളകയും ചെയ്തു.

എനി എന്ത നിവൃത്തി ഈശ്വരാ എന്ന വിചാരിച്ച മാധവൻ ഓടി സ്റ്റെഷൻമാസ്റ്ററുടെ മുറിയിൽചെന്നു.

മാധവൻ—ഇതാ എന്റെ സാമാനങ്ങാം എല്ലാം കളവപൊയിരിക്കുന്നു- ഞാൻ അന്യ രാജ്യക്കാരനാണ- എന്നെ ദയവചെയ്തു സഹായിക്കണെ.

സ്റ്റെഷൻമാസ്റ്റർ—പൊല്ലീസ്സുകാരൊട പൊയി പറയൂ.

മാ—പൊല്ലീസ്സുകാരെ ആരെയും കാണുന്നില്ലാ.

സ്റ്റെ—അതിന ഞാൻ എന്തചെയ്യും.

മാ—ഞാൻ അന്യദിക്കുകാരനാണ.

സ്റ്റെ—അതിന ഞാൻ എന്തചെയ്യും.

മാ—എനിക്ക ൟ ദിക്കിൽ ആരും പരിചയമില്ലാ.

സ്റ്റെ—അതിന ഞാൻ എന്തചെയ്യും.

മാ—നിങ്ങാം എനിക്ക വല്ല സഹായവും ചെയ്യാഞ്ഞാൽ ഞാൻ വളരെ കുഴങ്ങി പൊവുമെല്ലൊ.

സ്റ്റെ—പൊല്ലീസ്സുകാരൊട പൊയി പറയൂ. പൊട്ടർ ൟ മനുഷ്യന പൊല്ലീസ്സുകാരെ കാണിച്ചു കൊടുക്കൂ- ഇവിടെ പൊല്ലീസ്സുകാര ആരും ഇല്ലെങ്കിൽ പൊല്ലീസ്സുകച്ചെരി കാണിച്ചുകൊടുക്കൂ.

പ്ലാററഫൊറത്തിൽ പൊല്ലീസ്സുകാരെ കണ്ടില്ലാ. പൊല്ലീസ്സുകച്ചെരിയിൽ ചെന്നപ്പൊാം അവിടെ വാതിൽ അടച്ചിരിക്കുന്നു. ആ ദിക്കിൽ നമ്മളുടെ ബ്രിട്ടീഷ ഇൻഡ്യയിലെ പൊല്ലീസ്സുകാര അല്ല. ൟ കളവ പൊയതും ബ്രിട്ടീഷ ഇൻഡ്യക്ക പുറത്ത ഒരു രാജ്യത്തവെച്ചാണ. മാധവന്റെ പിന്നാലെതന്നെ ഫൊ

ട്ടെലിലെ ബട്ലർ കൂടിയിരിക്കുന്നു. സാമാനം ഉണ്ടാക്കിയതിന്ന ഒന്നര ഉറപ്പിക ചാൎജ്ജുണ്ടു- വെണമെങ്കിൽ തിന്നൊളണം-പണം തരണം- എന്ന പറഞ്ഞ പിന്നാലെ വരുന്നു.

മാ—ഞാൻ സാധനങ്ങൾക്കൊന്നും ആവശ്യപ്പെട്ടിട്ടില്ല- ആ കള്ളനല്ലെ പറഞ്ഞത. ഞാൻ എന്തിനാണ പണം തരുന്നത.

ബട്ലർ—നിങ്ങളാണ പറഞ്ഞത- നിങ്ങൾ പണം തരണം.

എന്ന പറഞ്ഞ പിന്നെയും പിന്നാലെ വിടാതെ കൂടി.

പൊല്ലീസ്സുകാരെ ഒരാളെയും കാണാത്തതിനാൽ മാധവൻ പിന്നെയും തിവണ്ടി സ്റ്റെഷനിലെക്കതന്നെ മടങ്ങി വന്നു സ്റ്റെഷൻമാസ്റ്ററുടെ അടുക്കെ പൊയി.

മാ—പൊല്ലീസ്സുകാരെ ആരെയും കാണുന്നില്ലാ.

സ്റ്റെ—അതിന ഞാൻ എന്തചെയ്യും.

ബട്ലർ—(സ്റ്റെഷൻമാസ്റ്ററൊട) ഇദ്ദെഹം ഹൊട്ടെലിൽ വന്ന സാമാനങ്ങൾക്ക കല്പന കൊടുത്തു- ഉണ്ടാക്കി കൊണ്ടുവന്ന ശെഷം ഇപ്പൊൾ വില തരുന്നില്ലാ.

സ്റ്റെ—(മാധവനൊട) അത എന്താണ കൊടുക്കാത്തത.

മാ—നിങ്ങൾ കല്പിച്ചാൽ കൊടുക്കാം- എന്റെ കയ്യിൽ ഉള്ള മുഴുവൻ പണവും കൊടുക്കാം- എന്നാൽ നിങ്ങൾ എനിക്ക ഒരു ഉപകാരം മാത്രം ചെയ്യണം- ഞാൻ ഇങ്ങിനെ സങ്കടത്തിൽ പെട്ട ഒരു മനുഷ്യനല്ലെ. എന്റെ ഒരു സ്നെഹിതന ഒരു ടെലിഗ്രാം (കമ്പിവൎത്തമാനം) അയച്ച തരണം.

സ്റ്റെ—നെരം ആറമണി കഴിഞ്ഞുവെല്ലൊ. ആരാണ സ്നെഹിതൻ.

മാ—മെസ്റ്റർ ഗൊപീനാഥബനൎജ്ജി എന്റെ ഒരു സ്നെഹിതനാണ - അദ്ദെഹത്തിനെ കാണ്മാനാണ ഞാൻ പൊവുന്നത. അദ്ദെഹത്തിന്ന ഒരു കമ്പി ഇപ്പൊൾതന്നെ അയച്ചതരണം.

"ഗൊപീനാഥബനൎജ്ജി" എന്ന പെര കെട്ടപ്പൊൾ എ

ന്തൊ സ്റ്റെഷൻ മാസ്റ്റരുടെ പ്രകൃതം ഒന്ന വല്ലാതെ മാറി. ആ കൊടീശ്വരൻെറ സ്വന്തം ആളാണ ൟ സ്റ്റെഷൻമാസ്റ്റ-ബഹു വിധമായ സാമാനങ്ങൾ ൟ സ്റ്റെഷനിൽ കൂടി അദ്ദെഹത്തി ന്ന വെണ്ടി ദിവസം പ്രതി വന്നും പൊയിക്കൊണ്ടും ഇരിക്കും. വളരെ പണം സ്റ്റെഷൻമാസ്റ്റൎക്ക അദ്ദെഹത്തൊട സമ്മാനമാ യിട്ടും മറ്റും കിട്ടിവരുന്നുണ്ട. അത്രയുമല്ല ഒരുകുറി എന്തൊ ഒരു വികടം കാണിച്ചതിനാൽ ൟ സ്റ്റെഷൻ മാസ്റ്റരുടെ കാൎയ്യം ച ങ്ങലവരാൻ പൊയത അദ്ദെഹത്തിൻെറ ദയയാൽ ഇല്ലാതെ ആയിരിക്കുന്നു. ഗൊപീനാഥബനൎജ്ജി എന്നവെച്ചാൽ ആ സ്റ്റെഷൻ മാസ്റ്റൎക്ക ഒരു ൟശ്വരനെപ്പൊലെയാണ. ആ പെര പറഞ്ഞ കെട്ട ഉടനെ അദ്ദെഹം ഇരിപ്പടത്തിൽനിന്ന എണീട്ട.

സ്റ്റെ__താങ്കൾ അദ്ദെഹത്തിൻെറ സ്നെഹിതനൊ- അദ്ദെഹത്തി ൻെറ അടുക്കലെക്ക പൊവുന്നുവൊ. പൊട്ടർ കസാല കൊ ണ്ടുവാ- ഇരിക്കിൻ- ടെലിഗ്രാം ൟ നിമിഷം അയക്കും- അ ദ്ദെഹത്തിൻെറ ഒരു ടെലിഗ്രാമിന ഇപ്പൊൾ ഞാൻ മറുവടി അയച്ചതെ ഉള്ളു. അദ്ദെഹം അദ്ദെഹത്തിൻെറ സ്ഥലത്തുള്ള റെയിൽവെ സ്റ്റെഷനിൽതന്നെ ഇപ്പൊൾ ഉണ്ടായിരിക്കണം- ടെലിഗ്രാം വെഗം എഴുതി തരികെ വെണ്ടു.

മാധവൻ ഉടനെ ടെലിഗ്രാം എഴുതി സ്റ്റെഷൻ മാസ്റ്റർ വ ശം കൊടുത്തു.

സ്റ്റെഷൻമാസ്റ്റർ അഞ്ച നിമിഷത്തിലകത്ത മറുവടി വരു ത്തിതരാമെന്നപറഞ്ഞ ടെലിഗ്രാം അടിച്ചു. മാധവന കുറെ ചാ യയുംമറ്റും ക്ഷണം വരുത്തികൊടുത്തു- ഉടനെ പൊലീസ്സുകാരു ടെ അടുക്കെ ആളെ അയച്ചു. വെണ്ടതെല്ലാം ചെയ്തു. പണത്തി ന്ന ചൊദിച്ച ഹൊട്ടെൽ ബട്ട്ലരെ തല്കാലം കണ്ടതെ ഇല്ലാ. കഷ്ടിച്ച ഒര അരമണിക്കൂറ കഴിഞ്ഞപ്പൊൾ മറുവടി ടെലിഗ്രാം എത്തി- സ്റ്റെഷൻമാസ്റ്റൎക്ക നെരെ. താഴെ പറയുന്ന പ്രകാരമാ യിരുന്നു ടെലിഗ്രാം.

"മലബാറിൽനിന്ന വരുന്ന മാധവൻെറ ടെലിഗ്രാം കി
"ട്ടി- ഇദ്ദെഹം എൻെറ പ്രാണപ്രിയനായ ഒരു മനുഷ്യനാണ-
"ഇദ്ദെഹത്തിന്ന വെണ്ട സകല ഉപചാരങ്ങളും ചെയ്യ വളരെ
"സുഖമാക്കി താങ്കൾ ഇന്ന രാത്രി അവിടെ പാൎപ്പിക്കണം- മാ
"ധവൻെറ ടെലിഗ്രാം ഇവിടെ കിട്ടുമ്പൊൾ ഇവിടുന്ന അങ്ങൊ
"ട്ടുള്ള ഒടുവിലത്തെ വണ്ടി പൊയിരിക്കുന്നു-അല്ലെങ്കിൽ ഒരം രാ
"ത്രിയിൽതന്നെ ഞാൻ അവിടെ എത്തുമായിരുന്നു- മാധവ
"നൊട അശെഷം വ്യസനിക്കരുതെന്ന താങ്കൾ പറയണം-താ
"ങ്കൾ അയാളുടെ കൂടതന്നെ സകല ഉപചാരങ്ങളും ചെയ്യ
"ഞാൻ എത്തുന്നതവരെ ഇരിക്കണം- ഞാൻ നാളെ ഒന്നാമ
"ത്തെ വണ്ടിക്ക അവിടെ എത്തും- പൊല്ലീസ്സിന്ന ഇപ്പൊൾത
"ന്നെ അറിവകൊടുക്കണം- അതൊന്നും മാധവനറിയണ്ട-വെ
"ണ്ടത സകലം നിങ്ങൾതന്നെ ചെയ്യണം."

ഒരം ടെലിഗ്രാം എത്തിയ ശെഷം സ്റ്റെഷൻമാസ്റ്റര മാധവ ന ചെയ്യ ഉപചാരങ്ങളും ആദരവുകളും ഒരു രാജാവിനൊ വലിയ പ്രഭുവിനൊകൂടി അദ്ദെഹം ചെയ്യുമൊ എന്നസംശയമാണ.

ഉടനെ പൊല്ലീസ്സിന്ന ആളെ അയച്ചു. മാധവന ഹൊട്ടെലിൽ കിടക്ക- കട്ടിൽ- മെശ- കസാല മുതലായ പലെ സാമാനങ്ങൾ ഉള്ള ഒരു വലിയ മുറി ഒഴിച്ച അതിൽ ഇരിപ്പാൻ ശട്ടമാക്കി. ഒരു കാൽ മണിക്കൂറിനുള്ളിൽ ആ ദിക്കിലെ പൊല്ലീസ്സിൻെറ ഒരു ഹെഡാപ്സരും കുറെ ശിവായിമാരുംകൂടി എത്തി. ഹെഡാപ്സര ഒരു മുസൽമാനാണ- അതി ഭയങ്കര വെഷം- സ്റ്റെഷനിൽ എത്തിയ ഉടനെ സ്റ്റെഷൻമാസ്റ്ററൊട.

ഹെഡാപ്സര—കളവപൊയത ആക്കാണ- എത്ര മുതൽ പൊയി.

സ്റ്റെഷൻമാസ്റ്റർ—മലയാളത്തിൽനിന്ന ഒരു രാജാവ വന്നിരിക്കുന്നു- അദ്ദെഹത്തിൻെറ വക ഒരു ലക്ഷം ഉറുപ്പികക്ക മുതൽ പൊയിപ്പൊയി. ഗൊവിന്ദനാഥ ബനൎജ്ജിയുടെ ഇഷ്ടനാണ ഒരം രാജാവ- ഒരം അകത്തിരിക്കുന്നുണ്ട- വലിയ രാജാവാണ-

വിവരത്തിന്ന ഗൊപീനാഥ ബെനൎജ്ജിക്ക അദ്ദെഹം തന്നെ ടെലിഗ്രാഫ അയച്ചു- അതിനവന്ന മറുവടി എനിക്കാണ- ഇതാ നൊക്കിൻ—എന്ന പറഞ്ഞ ടെലിഗ്രാം ഹെഡ്ഡാപ്സരെ വക്കൽ കൊടുത്തു.

സ്റ്റെഷൻമാസ്റ്റർ പറഞ്ഞതെല്ലാം മാധവൻ അകായിൽ നിന്ന കെട്ടു. വളരെ വ്യസനത്തിലാണ തന്റെ അപ്പൊഴത്തെ സ്ഥിതി എങ്കിലും താൻ മലയാളത്തിലെ ഒരു രാജാവാണെന്നും ലക്ഷം ഉറുപ്പികയുടെ മുതൽ കളവുപൊയി എന്നും സ്റ്റെഷൻമാസ്റ്റർ പറഞ്ഞത കെട്ടപ്പൊൾ മാധവൻ ഉറക്കെ ചിറിച്ചുപൊയി.

ഹെഡ്ഡാപ്സര ടെലിഗ്രാം വായിച്ച തല ഒന്ന കുലുക്കി സ്റ്റെഷൻമാസ്റ്ററൊട.

ഹെഡ്ഡാപ്സര—എനിക്ക രാജാവിനെ ഒന്ന കാണണം- അന്ന്യായത്തിന്റെ വിവരം കുറിച്ചെടുക്കണം—എന്ന പറഞ്ഞു.

സ്റ്റെഷൻമാസ്റ്റർ അകത്തപൊയി ഹെഡ്ഡാപ്സരൊട അകത്തെക്ക വരാമെന്ന പറഞ്ഞ ശെഷം അതി ക്രൂരനായ ഒരു പൊലീസ ഉദ്യൊഗസ്ഥൻ അകത്തെക്ക കടന്ന വളരെ ഭക്തിയൊടെ മാധവന ഒരു സലാംചെയ്തു കൈകൾ രണ്ടും താഴ്ത്തി ഡ്രിൽ ചെയ്യാൻ നിൽക്കുമ്പൊലെ മാധവന്റെ മുമ്പാകെ നിന്നു.

മാധവൻ വെഗം കസാലയിന്മെൽനിന്ന എണീട്ട ഇദ്ദെഹത്തിന്റെ കൈ പിടിച്ച "താങ്കളെ കണ്ടത വളരെ സന്തൊഷമായി" എന്ന പറഞ്ഞ അടുക്കെ കസാലമെൽ ഇരുത്തി വളരെ താഴ്മയൊടെ സംസാരിച്ചു. ഈ ഉദ്യൊഗസ്ഥന മാധവനെപ്പറ്റി വളരെ ബഹുമാനവും സന്തൊഷവും തൊന്നി.

ഉദ്യൊഗസ്ഥൻ—രാജാവവർകൾക്ക ഈ വ്യസനം വന്നതിൽ ഞാൻ വളരെ വ്യസനിക്കുന്നു- എന്നാൽ കഴിയുന്നത ശ്രമിച്ച ഈ കുറ്റം തുമ്പുണ്ടാക്കാൻ നൊക്കാം.

മാധവൻ—ഞാൻ രാജാവല്ലാ.

ഇത പറഞ്ഞ കെട്ടപ്പൊൾ സ്റ്റെഷൻമാസ്റ്റർക്ക വളരെ ദെ।

ഷ്യം തൊന്നി- കുററമല്ലാ ഠരം പൊട്ടച്ചായുടെ മുതൽ കട്ടുപൊയ ത എന്ന മനസ്സിൽ നിശ്ചയിച്ചു.

മാ—ഞാൻ രാജാവല്ല മലയാളത്തിലെ ഒരു നായരാണ. ഗവമ്മെണ്ടിൽ ഉദ്യോഗമാണ.

ഉദ്യോഗസ്ഥൻ—ശരി- മുതൽ എത്ര പൊയിട്ടുണ്ട.

മാ—വില തിട്ടമായി പറവാൻ സാധിക്കയില്ല.

സ്റ്റെഷൻമാസ്റ്റർ—വളരെ മുതൽ പൊയിട്ടുണ്ട. വളരെ-വളരെ.

മാ—ഏറയും കുറയുമായി ഒരു രണ്ടായിരം ഉറപ്പികയുടെ മുതൽ ഉണ്ടായിരിക്കാം. പൊയ സാധനങ്ങളിൽ വില ഏറിയത എല്ലാം എനിക്ക കൽക്കത്താവിൽനിന്ന പുറപ്പെട്ടപ്പൊഠ മഹാ രാജശ്രീ ഗൊവിന്ദസെൻ സമ്മാനമായി തന്നതായിരുന്നു. അതുകളുടെ വില എനിക്ക നിശ്ചയമില്ലാ.

ഉദ്യോഗസ്ഥൻ—ഗൊവിന്ദസെനും ഇവിടുത്തെ സ്നെഹിതനൊ?

മാ—അതെ.

ഉദ്യോഗസ്ഥൻ—കളവുണ്ടായ വിവരം ഒന്നു പറഞ്ഞുകെട്ടാൽ കൊള്ളാമായിരുന്നു.

മാധവൻ ഉണ്ടായ സംഗതികഠ എല്ലാം വിവരമായി പറഞ്ഞു. ഉദ്യോഗസ്ഥൻ എല്ലാം കെട്ട ശെഷം ഒരു പത്തു മിനിട്ട ഒന്നും മിണ്ടാതെ യൊഗീശ്വരന്മാര ധ്യാനത്തിന്ന ഇരുന്നാല ത്തെ സമ്പ്രദായത്തിൽ നിശ്ചഞ്ചലനായി ആലൊചിച്ചു. ആലൊചനയുടെ അവസാനത്തിൽ ഒരു മന്ദഹാസം ചെയ്തു. വാതുക്കൽ നിൽക്കുന്ന തന്റെ പ്രധാനശിപായിയുടെ മുഖത്തെക്ക ഒന്ന നൊക്കി പിന്നെയും ഒരു മന്ദഹാസം ചെയ്തു. തനിക്ക സകല സൂക്ഷ്മവും കിട്ടി എന്ന നടിച്ചുകൊണ്ടു:

ഉദ്യോഗസ്ഥൻ—ഠരം കളവുണ്ടായത ഹൊട്ടെൽ ബട്ലരുടെ അറിവൊടുകൂടിയാണെന്നുള്ളതിലെക്ക എനിക്ക ലെശംപൊലും സംശയമില്ലാ.

സ്റ്റെഷൻമാസ്റ്റർ—ശരി- ശരി- സംശയമില്ലാ.

പ്രധാനശിവായി—ശരി- ശരി- എനിക്ക ഒരു അണുമാത്രം സംശയമില്ല.

എന്ന പറഞ്ഞപ്പോഴക്ക ശിവായിമാർ നിന്നെടത്തനിന്ന ഒന്ന എളകി. അന്യോന്യം മുഖത്തൊടുമുഖം നൊക്കി. കളവ ഇത്രവെഗം തങ്ങളുടെ യജമാനൻ തുമ്പുണ്ടാക്കിയത ഓൎത്ത വളരെ ആശ്ചൎയ്യപ്പെട്ടു. തങ്ങാംക്ക കല്പന കിട്ടാൻ വൈകി എന്ന ഭാവത്തൊടെ ഉദ്യൊഗസ്ഥന്റെ മുഖത്തെക്ക നൊക്കിക്കൊണ്ട നിന്നു.

മാ—ഹൊട്ടെൽ ബട്ലെരുടെ അറിവ ഉണ്ടാവാൻ സംഗതി ഉണ്ടെന്ന എനിക്ക തൊന്നുന്നില്ലാ.

സ്റ്റെഷൻമാസ്റ്റർ—(ബഹു ദെഷ്യത്തൊടെ) താങ്കാം എനിഠരം കാൎയ്യത്തിൽ ഒന്നും ചെയ്യെണ്ടതില്ലാ-വെണ്ടതെല്ലാം ഉദ്യൊഗസ്ഥന്മാർ ചെയ്തു കാൎയ്യം തുമ്പുണ്ടാക്കട്ടെ. ഏകദെശം ലക്ഷം കാൎയ്യങ്ങാം ഇങ്ങിനെയുള്ളവ തുമ്പുണ്ടാക്കിയ മഹാന്മാരാണ. ഇവര. അവരുടെ പ്രവൃത്തി അവർ ചെയ്തുകൊള്ളട്ടെ.

മാ—അങ്ങിനെതന്നെ-എനി ഞാൻ ഒന്നും പറയുന്നില്ല—എന്ന പറഞ്ഞു.

പ്രധാന ഉദ്യൊഗസ്ഥൻ ഉടനെ അവിടുന്ന എഴുനീററ പുറത്തെക്ക വന്നു ഹൊട്ടെൽ ബട്ലെരെ വിളിക്കാൻ പറഞ്ഞു. ബട്ലര വളരെ ഭയപ്പെട്ട വിറച്ചുംകൊണ്ട ഉദ്യൊഗസ്ഥന്റെ അടുക്കെ വന്നു നിന്നു.

ഉദ്യൊഗസ്ഥൻ—അദ്ദെഹത്തിന്റെ വക മുതൽ നീ കട്ടത എവിടെ വെച്ചിരിക്കുന്നു എടുക്ക.

ബട്ലെർ—ഞാനൊ- ആരുടെ മുതൽ- കഷ്ടം! ഞാൻ കട്ടവൊ.

ഉദ്യൊഗസ്ഥൻ—(ഒരു ശിവായിയൊട) ആ നായിനെ ഇടി.

ബട്ലെർ—അയ്യൊ.

ഉദ്യൊഗസ്ഥൻ—ഇനിയും ഇടി.

ബട്ലെർ—അയ്യയ്യൊ- അയ്യയ്യൊ- ഞാൻ ഒന്നും അറിയില്ലാ.

ഉദ്യൊഗസ്ഥൻ—നല്ലവണ്ണം ഇടീ- കഴുതെ. നിണക്ക ബലം ഇ ല്ലെ, പ്രധാനശിവായീ- നീ ഇടി- ഇടി- തലക്ക ഇടി.

ബട്ട്ലർ—അയ്യൊ- അപ്പാ- അപ്പപ്പാ- അപ്പപ്പാ- ചത്തു- ച ത്തു- ഞാൻ ചത്തു- ദൈവമെ- എന്നെ കൊന്നു.

ഉദ്യൊഗസ്ഥൻ—ഇടിക്ക- എനിയും- ആ നായിനെ ഇടിച്ച കൊല്ല.

ബട്ട്ലർ—അപ്പാ- എനിക്ക വെള്ളം കുടിക്കണം- ഞാൻ മരി ക്കാറായി.

ഉദ്യൊഗസ്ഥൻ—അവന്റെ കയ്യിടിച്ച പിന്നാക്കം മറിക്കി കെ ട്ടി മെലൊട്ട വലിച്ച പൊന്തിക്ക- മറെറാരു ശിവായി അവ ന്റെ കാൽ മുന്നൊട്ടം ബലത്തൊടെ വലിക്കട്ടെ.

കല്പിച്ച പ്രകാരം ചെയ്യപ്പെട്ടു.

ബട്ലർ—(വെദന സഹിക്കാൻ പാടില്ലാതെ) അയ്യൊ-അയ്യൊ- ഞാൻ മുതൽ എടുത്ത തരാം- എടുത്തതരാം.

ഉദ്യൊഗസ്ഥൻ—എവിടെ വെച്ചിരിക്കുന്നു.

ബട്ലർ—അവിടെ എങ്ങാനും വെച്ചിട്ടുണ്ട- എന്നെ ഒന്ന അഴി ച്ച വിടെണം.

ഉദ്യൊഗസ്ഥൻ—എവിടെ വെച്ചിരിക്കുന്നു.

ബട്ലർ—അയ്യയ്യൊ- ഞാൻ കിടക്കുന്ന മുറിയിൽ വെച്ചിട്ടുണ്ട- കെട്ട അഴിക്കണെ.

സ്റ്റെഷൻമാസ്റ്റർ—(മാധവനൊട) കണ്ടില്ലെ- കള്ളൻ, ഇവനാ ണ കട്ടത- താങ്കൾ മഹാ മയാ ബുദ്ധിയാണ. ഇപ്പൊൾ മുത ൽ വരുന്നത കാണാം.

മാധവന ഇത അശെഷം ബൊദ്ധ്യമായില്ലാ- അവൻ വെദന സഹിക്കാൻ പാടില്ലാഞ്ഞതകൊണ്ട പറഞ്ഞതാണെ ന്ന തിച്ചയായും വിശ്വസിച്ചു- കാൎയ്യവും അതപൊലെ തന്നെ. അകത്തെക്ക പൊയി, ബട്ട്ലര വെറുതെ നിന്നു- അയാൾ വ ശം ഇല്ലാത്ത മുതൽ അയാൾ എങ്ങിനെ എടുത്തുകൊടുക്കും- എ

തെങ്കിലും പിന്നെയും കുറെ അന്വെഷണങ്ങളും മററും ചെയ്തു, ചില പൊട്ടർമാരെയും കൂലിക്കാരെയും എല്ലാം വളരെ അടിച്ചു. ഒന്നും തുമ്പാവാത്തതിനാൽ ഏകദെശം പന്ത്രണ്ടു മണിയായ പ്പൊഠ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ വെളിച്ചാവുമ്പൊഠ വരാമെന്ന പറ ഞ്ഞു പൊകയും ചെയ്തു.

രാവിലെ ഒന്നാമത്തെ വണ്ടിക്കു ഗൊപീനാഥബനൎജ്ജി വ ന്നു. കളവകാൎയ്യത്തെക്കുറിച്ചു കുറെ അന്വെഷിച്ചു. ഒന്നും തുമ്പു ണ്ടായില്ലാ. പിന്നെയും അന്വെഷിപ്പാൻ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെയും മററും ഏല്പിച്ചു മാധവനെയുംകൂട്ടി തന്റെ രാജ്യത്തെക്കു പൊ ന്നു. ൟ വിവരങ്ങഠക്കു എല്ലാം തന്റെ രാജ്യത്തു എത്തിയ ഉ ടനെ ഗൊവിന്ദസെന്നു കമ്പി അയച്ചു. അതിനു ഗൊപീനാഥ ബനൎജ്ജിക്കു വന്ന മറുവടി കമ്പി താഴെ ചെൎക്കുന്നു.

"മാധവനു നെരിട്ട നിൎഭാഗ്യത്തെപ്പററി ഞാൻ വ്യസനി "ക്കുന്നു. മാധവനു വടക്കൻ ഇന്ത്യയിൽ സഞ്ചാരത്തിന്നും മട "ങ്ങി മദിരാശിക്കു പൊവാനും ഉള്ള സകല ചിലവുകഠക്കും ആ "യി രണ്ടായിരം ഉറുപ്പിക മാധവന്റെ അധീനത്തിൽ നിൎത്ത "ണം. എന്നാൽ ഉറുപ്പിക ഒന്നായി കയ്യിൽ കൊണ്ടുപൊവണ്ടാ- "തല്ക്കാലം ആവശ്യമുള്ളതു മാത്രം കയ്യിൽ റൊക്കം നാണ്യമായി "ഇരുന്നൊട്ടെ. ശെഷം ആവശ്യമുള്ളതു അല്ലഹബാദ, ആഗ്രാ, "ഡെൽഹി, ലാഹൂർ, ൟ ബെങ്കുകളിൽനിന്നു അതാതസമയം "വാങ്ങാൻ ചെക്കുകഠ കൊടുക്കണം. മാധവൻബൊമ്പായിൽ "മടങ്ങി എത്തുന്നതുവരെ കൂടെ സഞ്ചരിക്കാൻ നമ്മുടെ ബൈ "രാംഖാനെകൂടി അയക്കണം. അവൻ സഞ്ചരിച്ചു നല്ല പരിച "യമുള്ളവനാണ. മുതലുകഠ പൊയതിൽ മാധവൻ അശെഷം "വ്യസനിക്കെണ്ട എന്നു തീൎച്ചയായി മാധവനൊടു പറയണം"

ൟ ടെലിഗ്രാം വായിച്ചപ്പൊഠ മാധവനു മനസ്സിൽ ഗൊ വിന്ദസെനെ കുറിച്ചു ഉണ്ടായ ഒരു ബഹുമാനവും ഭക്തിയും എ ന്റെ വായനക്കാൎക്കു തന്നെ അനുമാനിക്കാവുന്നതാണെല്ലൊ.

എന്നാലും ഗൊവിന്ദസെനെക്കൊണ്ട എനി ഒരു കാശപൊലും ത നിക്കവെണ്ടി ചിലവിടിയിക്കുന്നത മാധവന പ്രാണസങ്കടമായി തൊന്നി, ഗൊപീനാഥ ബനൎജ്ജിയൊട പറയുന്നു.

മാധവൻ—മഹാ ഔദാൎയ്യശാലിയായ ഗൊവിന്ദസെൻ അധി കം കാലം ലൊകത്തിലെ ഗുണത്തിന്നായി ജീവിച്ചിരിക്കട്ടെ- ഞാൻ ഇപ്പൊൾ മദിരാശിക്ക മടങ്ങാനാണ വിചാരിക്കുന്ന ത- അവിടെ പൊയിട്ട കുറെ ദിവസം കഴിഞ്ഞ ഇങ്ങട്ട വീ ണ്ടും വന്ന ഗൊവിന്ദസെൻ അവർകളെയും താങ്കളെയും ക ണ്ട കൊള്ളാം. എനിക്ക ഇവിടെനിന്ന മദിരാശിയിലെക്ക വ ഴിയാത്രക്കുള്ള പണം മാത്രം ഇപ്പൊൾ കിട്ടിയാൽ മതി.

ഗൊപീനാഥ ബനൎജ്ജി—അങ്ങിനെതന്നെ- എന്നാൽ ഒരു നാ ലഞ്ച ദിവസം എന്റെ കൂടെ ഇവിടെ താമസിച്ചിട്ട പൊ വാം- എന്നാലെ എനിക്ക സുഖമുള്ളു.

എന്ന പറഞ്ഞതിനെ അനുവദിച്ച നാലഞ്ച ദിവസം കൂ ടി അവിടെ താമസിച്ചു.

ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കരും ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവനും ബൊ മ്പായിൽ താമസിക്കുന്നതായി മുമ്പെത്തെ അദ്ധ്യായത്തിൽ പ റഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലൊ. ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കൎക്ക ശരീരത്തിന്ന ഇപ്പൊ ഴും നല്ല സുഖമായില്ല. ബമ്മായിലെക്കും പുറപ്പാട ഇന്ന, നാളെ, മററന്നാൾ എന്ന വെച്ച കഴിയുന്നു. അങ്ങിനെ ഇരിക്കുമ്പൊൾ ഒരു ദിവസം ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവൻ ബൊമ്പായി എസ്പ്ലെ നെഡിന സമീപം കാററുംകൊണ്ട നിൽക്കുമ്പൊൾ സമീപത്ത കൂടി ബാബു കെസബ ചന്ദ്രസെൻ കടന്നപൊയി. കെസബ ചന്ദ്രസെൻ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവന്റെ മുഖം കണ്ടപ്പൊൾ മാധവന്റെ മുഖച്ഛായ പൊലെ തൊന്നി- തിരിയെ ഇങ്ങട്ട ത ന്നെ മടങ്ങി ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവന്റെ അടക്കെ വന്ന ചൊ ദിക്കുന്നു.

കെസബചന്ദ്രസെൻ—താങ്കൾ എത രാജ്യക്കാരനാണ.

ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവൻ—മലബാർ രാജ്യക്കാരനാണ.

കെ—ശരി അങ്ങിനെ കണ്ടപ്പൊൾ എനിക്ക തൊന്നി. മലബാറിൽ മാധവൻ എന്ന ഒരാളെ താങ്കൾ അറിയുമൊ.

ഇത കെട്ടപ്പൊൾ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവൻ ഒന്ന ഞെട്ടി. വല്ലാതെ പരിഭ്രമിച്ചു- സന്തൊഷവും സന്താപവും ആശ്ചൎയ്യവും ഒക്കക്കൂടി മനസ്സിൽ തിക്കിതിരക്കി വലഞ്ഞുപൊയി. ഉടനെ—

ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവൻ—അദ്ദെഹം എവിടെ ഉണ്ട. ഞാൻ അദ്ദെഹത്തിന്റെ ഒരു സംബന്ധിയാണ. അദ്ദെഹം ഞങ്ങടെ രാജ്യംവിട്ട പൊയ്ക്കളഞ്ഞിട്ട രണ്ട മാസത്തൊളമായി. അദ്ദെഹത്തിന്റെ അച്ഛനും ഞാനും കൂടി പലെ ദിക്കിലും അദ്ദെഹത്തെ തിരഞ്ഞ കാണാതെ വ്യസനിച്ച വലഞ്ഞ നടക്കുന്നു. ഇവിടെ എട്ട പത്ത ദിവസമായി ഞങ്ങൾ എത്തീട്ട.

ഉടനെ കെസബചന്ദ്രസെൻ വിവരങ്ങൾ എല്ലാം പറഞ്ഞു. ഒടുവിൽ—

കെ—ഇപ്പൊൾ അദ്ദെഹം കൽക്കത്താ വിട്ടിരിക്കും. എന്നാൽ അച്ഛന ഞാൻ ഒരു കമ്പി അയച്ച അതിന്റെ വിവരം അറിയാം.

എന്ന പറഞ്ഞ കെസബചന്ദ്രസെനും ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവനും കൂടെ ടെലിഗ്രാഫ ആഫീസ്സിൽ പൊയി കമ്പി അയച്ചു. ഉടനെ ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കരുടെ അടുക്കെ കെസബചന്ദ്രസെൻ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവനൊടുകൂടെ പൊയി. അദ്ദെഹത്തെയും ആൾക്കാരെയും ഒന്നിച്ച കൂട്ടിക്കൊണ്ടവന്ന തന്റെ വീട്ടിൽ താമസിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഏകദെശം രാത്രി എട്ടര മണിക്ക മറുവടി കമ്പി എത്തി. "മാധവൻ കൽക്കത്താ വിട്ടിരിക്കുന്നു. ഗൊപീനാഥ ബനൎജ്ജിയു "ടെ അടുക്കെ ഉണ്ടായിരിക്കണം. അദ്ദെഹത്തെപ്പററി അദ്ദെഹ "ത്തിന്റെ അച്ഛൻ ഒന്നും വ്യസനിപ്പാൻ ആവശ്യമില്ലാ. ഉട

"നെ സുഖമായി വന്നു ചെരും" എന്നാണ മറുവടി. അത കിട്ടിയ ഉടനെ ഗൊപീനാഥബനൎജ്ജിക്ക അദ്ദെഹത്തിന്റെ രാജ്യത്തിലെക്ക രാത്രിതന്നെ കമ്പി അടിച്ചു. മാധവൻ അവിടെ ഉണ്ടൊ എന്ന മാത്രമാണ കമ്പിയിൽ ചൊദിച്ചത- അതിന പ്രഭാതത്തിൽ മറുവടി കിട്ടി.

മറുവടി—"മാധവൻ ഇന്ന വൈകുന്നെരം ആറ മണിക്ക "ഇവിടെനിന്ന ബൊമ്പായിക്ക വണ്ടി കയറി. സുഖക്കെടയാ "തൊന്നുമില്ല- ബൊമ്പായിൽ എത്തിയ ഉടനെ താങ്കളെ കാ "ണും.

ഈ കമ്പി വായിച്ചു കെട്ടപ്പൊൾ ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കൎക്കും ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവനും ഉണ്ടായ സന്തൊഷത്തെ കുറിച്ചു ഞാൻ എന്താണ പറയെണ്ടത.

ബൊമ്പായിൽ മാധവൻ കയറിയ വണ്ടി എത്തുന്ന ദിവസം കെസബചന്ദ്രസെൻ സ്റ്റെഷനിൽ എതിരെല്ക്കാൻ ഗാഡിയുമായി തെയ്യാറായിനിന്നു. എന്നാൽ ഒരു നെരമ്പൊക്ക ഉണ്ടാക്കണം എന്ന കെസബചന്ദ്രസെൻ നിശ്ചയിച്ചു. ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കരൊടും ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവനൊടും അവരുടെ ആൾക്കാരൊടും സ്റ്റെഷനിലെക്ക വരണ്ടാ എന്നും, താനും മാധവനും കൂടി വീട്ടിലെക്ക വരുമ്പൊൾ അവരെ പുറത്ത കാണരുതെന്നും, താൻ മാധവനെ പെട്ടന്ന കൊണ്ടുവന്ന കാണിക്കുമെന്നും പറഞ്ഞ ശട്ടം ചെയ്തിട്ടാണ കെസബചന്ദ്രസെൻ സ്റ്റെഷനിലെക്ക പൊയത. സ്റ്റെഷനിൽ എത്തുമ്പൊഴക്ക വണ്ടിയും എത്തി. മാധവൻ വണ്ടിയിൽനിന്ന എറങ്ങിക്കൂടുമ്പൊൾ കെസബചന്ദ്രസെനെ കണ്ടു- ഉടനെ കൈ കൊടുത്ത രണ്ടുപെരുംകൂടി വണ്ടിയിൽ കയറി കെസബചന്ദ്രസെന്റെ ബങ്കളാവിൽ എത്തി പുറത്ത ബ്രാന്തയിൽ ഇരുന്നു. കെസബചന്ദ്രസെൻ കല്കത്താവിട്ടശെഷം നടന്ന വാസ്തവങ്ങൾ എല്ലാം മാധവൻ പറഞ്ഞു. കെസബചന്ദ്രസെൻ എല്ലാം കെട്ട, ഒടുവിൽ—

കെസബചന്ദ്രസെൻ—ആട്ടെ- അലഹബാദിലെ സബ്ബജഡ്ജി യുമായി പരിചയമായെല്ലൊ- കുറെ ദ്രവ്യനാശം വന്നാലും ത രക്കെടില്ലാ- നല്ല ഒരു സ്നേഹിതനെ കിട്ടിയെല്ലൊ!

എന്നും മററും പറഞ്ഞ രണ്ടുപെരും വളരെ ചിറിച്ചു.

കെ—എനിയത്തെ ഉദ്ദെശം എന്താണ- മലബാറിലെക്ക തന്നെ മടങ്ങുകയല്ലെ നല്ലത.

മാ—ഇല്ലാ- മലബാറിലെക്ക ഇപ്പൊൾ മടങ്ങുന്നില്ല. എന്നാൽ നാളെ ഞാൻ മദിരാശിക്കപൊയി എട്ടു പത്ത ദിവസത്തി ലകത്ത ഇങ്ങുട്ടതന്നെ മടങ്ങും.

കെ—മദിരാശിയൊളം മാത്രം പൊയി മടങ്ങുന്നുവൊ. മലബാ റിലൊളം കൂടി പൊവരുതെ- അച്ഛനെയും മററും ഒന്ന കാ ണാമെല്ലൊ.

അച്ഛൻ എന്ന പറഞ്ഞപ്പൊൾ മാധവന ബഹു വ്യസനം തൊന്നി- എങ്കിലും മറെറ സംഗതി ഓൎത്തപ്പൊൾ മലബാറിനെ മനസ്സുകൊണ്ട ഒന്ന ശപിച്ചുംകൊണ്ടു.

മാ—അച്ഛനെ കാണ്മാൻ എനിക്ക വളരെ ആഗ്രഹമുണ്ടായിരു ന്നു- തല്ക്കാലം സാധിക്കയില്ലെന്ന തൊന്നുന്നു.

കെ—എന്നാൽ എനി നമുക്ക ഭക്ഷണം കഴിക്കാറായെല്ലൊ- കു ളിക്കണ്ടെ.

മാ—കുളിക്കാം—എന്ന പറഞ്ഞ മാധവൻ എണീട്ടു.

കെ—ഞാൻ ഇന്ന എന്റെ സ്നേഹിതന്മാരിൽ രണ്ടാളെക്കൂടി താ ങ്കളുടെ പ്രീതിക്കായി ഭക്ഷണത്തിന്ന വരാൻ ക്ഷണിച്ചിട്ടു ണ്ടു. താങ്കൾക്ക അവരെ കാണ്മാൻ സന്തൊഷമുണ്ടായിരിക്കു മെന്ന ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു.

മാ—താങ്കളുടെ സ്നേഹിതന്മാര എന്റെയും സ്നേഹിതന്മാര ത ന്നെ- അവരെ ക്ഷണിച്ചത എനിക്ക അത്യന്ത സന്തൊഷ മായി.

എന്ന പറഞ്ഞ മാധവൻ കുളിപ്പാൻ പൊയി. കുളിപ്പാൻ

പൊയ ഉടനെ കെസബചന്ദ്രസെൻ ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കരെയും ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവനെയും ഭക്ഷണം ചെയ്യുന്ന മുറിയിലെക്ക വിളിച്ച തിന്മെശയുടെ അടുക്കെ ഇരുത്തി- താനും ഇരുന്നു. കുറെ കഴിഞ്ഞപ്പൊൾ മാധവൻ കുളി കഴിഞ്ഞ വരുന്നത കണ്ടു കെസബ ചന്ദ്രസെൻ എതിരെററ ൟ മുറിയിലെക്ക കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വന്നു.

കെ—ഇതാ ൟ ഇരിക്കുന്ന രണ്ട പെരെയാണ ഞാൻ ക്ഷണിച്ചത- താങ്കളുമായി മുമ്പ പരിചയമുണ്ടൊ. ഞാൻ അറിയില്ലാ.

മാധവൻ നൊക്കി പിന്നെ ഉണ്ടായത എന്താണെന്ന പറയെണ്ടതില്ലല്ലൊ. "ഓ-അച്ഛനെ ഞാൻ കണ്ടത എന്റെ ഭാഗ്യം" എന്ന പറയുമ്പൊഴക്ക ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കര എഴുനീററ മാധവനെ ആലിംഗനം ചെയ്തു, "അയ്യൊ എന്റെ കുട്ടാ നീ എന്നെ "ഇങ്ങിനെ വ്യസനിപ്പിച്ചുവെല്ലൊ" എന്ന ഗൽഗദാക്ഷരമായി കരഞ്ഞുംകൊണ്ട പറഞ്ഞു.

കെസബ ചന്ദ്രസെൻ ഉടനെ ആ മുറിയിൽനിന്ന മററൊരു മുറിയിലെക്ക പൊയി.

ൟ ആലിംഗനവും കരച്ചലും ഒക്ക കഴിഞ്ഞ ശെഷം ഒന്നാമത ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കര പറഞ്ഞത.

ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി ഉടനെ നാട്ടിലെക്ക ഒരു കമ്പി അടിക്കണം- ഇവന്റെ അമ്മയും ആ പെണ്ണും വ്യസനിച്ച മരിച്ചിരിക്കുമൊ എന്ന അറിഞ്ഞില്ലാ.

മാധവൻ—ഏത പെണ്ണ- ഏത പെണ്ണാണ എന്നെക്കുറിച്ച വ്യസനിച്ച മരിക്കാൻ.

ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവൻ—എന്റെ മരുമകൾ ഇന്ദുലെഖ. ഭ്രാന്താ- എന്തൊരു കഥയാണ ഇതെല്ലാം. എന്തെല്ലാം ഗൊഷ്ടിയാണ ൟ കാണിച്ചത.

ഇയ്യടെ മാധവന പലപ്പൊഴും വിചാരിയാതെ പെട്ടന്ന പലെ ആപത്തുകളും നെരിട്ടിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ചില സന്തൊഷ

ങ്ങളും ഇടയിൽ ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്നില്ലാ- എന്നാൽ അതിനാൽ ഒന്നും ഇപ്പൊറം ഉണ്ടായതപൊലെ ഉള്ള ഒരു സ്തബ്ധത മാധവന ഉണ്ടായിട്ടില്ല.

ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവൻ പറഞ്ഞത കെട്ടപ്പൊറം മാധവന്റെ സൎവ്വാംഗം തരിച്ച മരംപൊലെ ആയിപ്പൊയി.

ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കര—എന്ത കഷ്ടമാണ കുട്ടാ നി ചെയ്യത- നിന്റെ അമ്മയെയും ആ പെണ്ണിനെയും ഞങ്ങളെയും നി ഇങ്ങിനെ വ്യസനിപ്പിച്ചുവെല്ലൊ-നി നാട്ടിൽ വന്നിട്ട ഒരു പൊള്ളം കെട്ട അസഡാളിച്ച ഓടിപ്പൊയെല്ലൊ- വിവരങ്ങറം എല്ലാം ഞങ്ങറം അറിഞ്ഞു. കഷ്ടം! നിണക്ക എന്തൊ ഒരു ശനിപ്പിഴ ഉണ്ടായിരുന്നു- അത തീൎന്നുവായിരിക്കാം.

മാധവന ഒരക്ഷരവും ശബ്ദിപ്പാൻ വയ്യാതെ കസാലമെൽ ഇരുന്നു.

ഉടനെ കെസബചന്ദ്രസെൻ വന്നു. ഇതെല്ലാം കണ്ടിട്ട എന്തൊക്കയൊ ചില അപകടം ഉണ്ട എന്ന അദ്ദെഹത്തിന്ന തൊന്നി എങ്കിലും മാധവനൊട ഒന്നും ചൊദിച്ചില്ല. എല്ലാവരും ഭക്ഷണത്തിന്ന ആരംഭിച്ചു. മാധവനും ഭക്ഷണം കഴിക്കുന്നപൊലെ കാട്ടിക്കൂട്ടി. ഭക്ഷണം കഴിഞ്ഞ ഉടനെ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവൻ വിവരത്തിന്ന ഒരു ടെലിഗ്രാം മലബാറിലെക്ക അയച്ചു.

കെസബചന്ദ്രസെൻ വെറെ മുറിയിലെക്ക പൊയശെഷം.

ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കര—എന്താണ കുട്ടാ- നി ഒന്നും മിണ്ടാത്തത.

ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവൻ—ഇത്ര വിഡ്ഢിത്തം കാണിച്ചിട്ട എങ്ങിനെയാണ മിണ്ടുന്നത.

മാധവൻ—അച്ഛാ- എനിക്ക ഇതെല്ലാം കെറക്കുമ്പൊറം, അറബിയൻ നൈട്സിൽ ഉള്ള ഒരു കഥ വായിച്ച കെറക്കുമ്പൊലെ തൊന്നുന്നു.

ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കര—നല്ല കഥയാണ ഇത. ഇന്ദുലെഖയെ നി

ഇങ്ങിനെ വ്യസനിപ്പിച്ചുവെല്ലൊ- നിന്റെ അമ്മ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നുണ്ടൊ എന്ന സംശയം- അത്ര പരവശയായിരിക്കുന്നു.

മാധവൻ കണ്ണുനീർ വാൎത്തുംകൊണ്ടു മുഖം താഴ്ത്തി.

ആ ദിവസം കെസബചന്ദ്രസെന്റെ കൂടെ താമസിച്ചു-പിറ്റെ ദിവസത്തെ വണ്ടിക്ക മലയാളത്തിലെക്ക പുറപ്പെടുവാൻ നിശ്ചയിക്കുകയും ചെയ്തു.

ബാബു കെസബചന്ദ്രസെന്റെ ഉന്നതമായ ഒരു വെണ്മാട സൌധത്തിൽ വിശെഷമായ ചന്ദ്രികയിൽ ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കരും മാധവനും ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവനും കൂടി അന്ന രാത്രി കാററു കൊള്ളുവാൻ ഇരുന്നപ്പൊൾ ഇവര തമ്മിൽ ഉണ്ടായ മുഖ്യമായ ചില സംഭാഷണങ്ങളെക്കുറിച്ചു കൂടി എന്റെ വായനക്കാരെ അറിയിപ്പാൻ എനിക്ക താല്പൎയ്യമുണ്ടാകയാൽ അതിന്റെ വിവരം എനിയത്തെ അദ്ധ്യായത്തിൽ കാണിപ്പാൻ നിശ്ചയിക്കുന്നു.

പതിനെട്ടാം അദ്ധ്യായം.

ഒരു സംഭാഷണം.

ബാബു കെസബചന്ദ്രസെൻെറ അത്യുന്നതമായ വെൺമാട മെടയിൽ ഹിമശുഭ്രമായ ചന്ദ്രികയിൽ ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കരും മാധവനും ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവനും കൂടി ഇരുന്നശെഷം ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കര താഴെ പറയുന്ന സംഭാഷണം തുടങ്ങി.

ഗൊ- പ__കുട്ടികളെ! എൻെറ അഭിപ്രായത്തിൽ നിങ്ങളെ പുതിയ മാതിരി ഇംക്ലീഷ പഠിപ്പിച്ച അറിവ വരുത്തുന്നതിൽ പലെ ഗുണങ്ങളും നിങ്ങൾക്ക ഉണ്ടാവുന്നുണ്ടെങ്കിലും ഒന്ന രണ്ട വലിയദൊഷങ്ങൾകൂടി ഇതിൽനിന്ന നിങ്ങൾക്ക സംഭവിക്കുന്നതായി ഞാൻ കാണുന്നു. സാധാരണ നിങ്ങൾക്കുണ്ടാവുന്ന ഗുണങ്ങളെ ഈ ദൊഷങ്ങൾ പലപ്പൊഴും നശിപ്പിച്ച നിങ്ങളെ വഷളാക്കി തീക്കുന്നതായി ഞാൻ വ്യസനത്തൊടു കൂടി കാണുന്നു. ഇതിൻെറ സംഗതികളെ ഞാൻ വിവരമായി പറയാം. ഒന്നാമത ഈ ലൊകത്തിൽ കാണുന്ന സ്വഭാവാനുസൃതമായ അനെകവിധ ഗുണദൊഷങ്ങളുടെ പരിചയത്തിൽനിന്ന കാലക്രമംകൊണ്ട മാത്രം സൂക്ഷ്മമായി ആലൊചിച്ച താന്താങ്ങൾതന്നെ ഗ്രഹിക്കെണ്ടതായ പലെവിധ കാൎയ്യങ്ങളെയും ബുദ്ധിയുടെ ചാപല്യം തീരാത്ത ബാലന്മാരായ നിങ്ങൾ ഒരുവിധം പുസ്തകങ്ങൾ വായിച്ചും മററും അറിഞ്ഞ അനുസരിച്ചു ലൌകികാചാരങ്ങളെയും മതങ്ങളെയും കെവലം വിട്ട എന്തും പറയാമെന്നും ചെയ്യാമെന്നും ഉള്ള ഒരു ധൈൎയ്യം നിങ്ങളിൽ വന്നുചെരുന്നു.

രണ്ടാമത- ഇത നിമിത്തം നിങ്ങളുടെ ഗുരുജനങ്ങളിലും ബന്ധുവൎഗ്ഗങ്ങളിലും നിങ്ങൾക്ക എല്ലാപ്പൊഴും ഉണ്ടാകെണ്ട

ന്ന ഭക്തി, വിശ്വാസം, സ്നേഹം ഇതുകൾ നിങ്ങൾക്ക ക്രമെ ണ നശിച്ച കെവലം ഇല്ലാതായി വരുന്നു. മാധവൻ ഇപ്പൊ ൾചെയ്ത പ്രവൃത്തി വിചാരിച്ച നൊക്കുമ്പൊൾ ഇംക്ലീഷ പ ഠിപ്പ നിമിത്തം മാധവന ഇപ്പൊൾ ഉള്ള അറിവും ആലൊ ചനകളും ഹെതുവായി അങ്ങിനെ ചെയ്വാൻ എടയായതാ ണെന്ന ഞാൻ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. നാടുവിട്ട പൊവാൻ ഉ റച്ചപ്പൊൾ മാധവന പ്രിയപ്പെട്ട അച്ഛൻ അമ്മ ഇവരെ കു റിച്ച യാതൊരു സ്മരണയും ഉണ്ടായില്ലെല്ലൊ. തന്റെ മന സ്സിന്ന സംഗതിവശാൽ ഒരു സുഖക്കെട തൊന്നി അതിന്റെ നിവൃത്തിക്ക രാജ്യം വിട്ട ഓടിപ്പൊയി. മാധവൻ ഇങ്ങിനെ ചെയ്യുന്നതിൽ ഞാനും മാധവന്റെ അമ്മയും എത്ര വ്യസ നിക്കുമെന്ന ലെശംപൊലും മാധവൻ ഓൎത്തില്ല- ഇതിന കാ രണം, ഞങ്ങളൊട മാധവന ഉള്ള ഭക്തിയുടെയും സ്നേഹ ത്തിന്റെയും വിശ്വാസത്തിന്റെയും കുറവ തന്നെ- അതി ന കാരണം ഇംക്ലീഷ പഠിച്ചത എന്ന ഞാൻ പറയുന്നു. ഒ ന്നാമത മനുഷ്യൎക്ക ദൈവ വിശ്വാസവും ഭക്തിയും വഴിപൊ ലെ ഉണ്ടാവണം- അത ലെശംപൊലും നിങ്ങൾ ഇംക്ലീഷ പ ഠിച്ചവൎക്ക ഇല്ലാ- ആ ദൈവവിശ്വാസത്തെയും ഭയത്തെയും അനുസരിച്ചിട്ടാണ ഗുരുജനവിശ്വാസവും ഭക്തിയും ഉണ്ടാ വെണ്ടത- ദൈവവിശ്വാസംതന്നെ ഇല്ലെങ്കിൽ പിന്നെ എ ന്ത ഗുരുജനവിശ്വാസം. കാൎയ്യം എല്ലാം തകരാറതന്നെ- എ ന്ത ചെയ്യാം.

മാധവൻ—കഷ്ടം! അച്ഛൻ ഇങ്ങിനെ തെറ്റായി എന്നെക്കുറി ച്ച ധരിച്ചത വിചാരിച്ച ഞാൻ വ്യസനിക്കുന്നു. ഇംക്ലീഷ പ ഠിച്ചിരുന്നില്ലെങ്കിലും ഞാൻ ൟ കാൎയ്യത്തിൽ ഇത പ്രകാരം തന്നെ ചെയ്യുമായിരുന്നു. ഇംക്ലീഷ പഠിക്കാത്തവർ ആരും രാജ്യം വിട്ട പൊവുന്നില്ലെ.

ഗൊ-പ—ൟ വിധം സംഗതികളിൽ അച്ഛനമ്മമാരെ ഇങ്ങി

നെ വ്യസനിപ്പിച്ച നിങ്ങളെപ്പോലെ പഠിപ്പുള്ളവരല്ലാതെ ഇത്ര ക്രൂരതയോടെ ചെയ്യുമാറില്ല. നിങ്ങളുടെ പുതുമാതിരി അറിവുകൊണ്ടും ആലോചനകൾ കൊണ്ടും എന്തെല്ലാം നാശങ്ങൾ ഉണ്ടായി തീരുന്നു. അനവധി അനവധി കാലമായി നൊം ഹിന്തുക്കൾ ആചരിച്ചുവരുന്ന പലെ വിധമായ സൽകൎമ്മങ്ങളെയും അത നിമിത്തം നമ്മൾക്ക സിദ്ധിച്ചുവരുന്ന ഗുണങ്ങളെയും നിങ്ങൾ കെവലം ത്യജിച്ച ആ വക യൊഗ്യമായ സകല കാൎയ്യങ്ങളെ പററിയും സൂക്ഷ്മാലൊചന ഒന്നും കൂടാതെ അതി കലശലായ പുച്ഛരസത്തൊടെ പരിഹസിക്കുന്നത ഞാൻ കാണുന്നു. ൟ സന്മാൎഗ്ഗ സദാചാരവിദ്വെഷം ഇംക്ലീഷ പഠിപ്പിനാൽ ഉണ്ടാവുന്നതാണ. മനുഷ്യൎക്ക പഠിപ്പും അറിവും ഉണ്ടാവുന്നത ദൈവവിചാരത്തിന്ന പ്രതികൂലമായി വന്നാൽ ആ പഠിപ്പും അറിവും കെവലം നിസ്സാരമായുള്ളതാണ. അവനവന്റെ പൂൎവ്വികന്മാര എത മതം ആചരിച്ചു വന്നുവൊ അതിൽ അവനവന്ന വിശ്വാസം ഉണ്ടാവണം- നിങ്ങൾക്ക ഹിന്തുമതം കെവലം നിസ്സാരമെന്നുള്ള അഭിപ്രായമായിരിക്കാം ഇപ്പൊൾ ഉള്ളത എന്ന എനിക്ക തൊന്നുന്നു. ക്ഷെത്രത്തിൽ മാധവൻ തൊഴുവാൻ പൊകുന്നത ഇയ്യിടെ എങ്ങും ഞാൻ കണ്ടിട്ടെ ഇല്ല- ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിയും പൊവാറില്ല. ചന്ദനം ഭംഗിക്കവെണ്ടി തൊടുന്നുണ്ട- ഭസ്മം തൊടാറെ ഇല്ലെന്ന തൊന്നുന്നു. കഷ്ടം! നിങ്ങൾ ഇങ്ങിനെ ആയിത്തീൎന്നുവെല്ലൊ.

മാധവൻ—അച്ഛന ആ വിഷാദം അശെഷം വെണ്ട. എനിക്ക നിരീശ്വരമതമല്ല- ൟശ്വരൻ ഉണ്ടെന്നതന്നെയാണ ഞാൻ പലെ സംഗതികളെ ആലൊചിച്ചതിൽ തീൎച്ചയായും വിശ്വസിക്കുന്നത- അമ്പലത്തിൽ പൊവെണ്ട എന്നും ഞാൻ വെച്ചിട്ടില്ല- ഭസ്മം കിട്ടിയാൽ കുറി ഇടുന്നതിന്നും എനിക്ക വിരൊധം യാതൊന്നുമില്ല. എന്നാൽ ചന്ദനവും ഭസ്മവും

അമ്പലവും ൟശ്വരനും തമ്മിലുള്ള സംബന്ധം എന്താണെ
ന്ന ഞാൻ അറിയുന്നില്ല- അത എന്താണെന്ന അച്ഛൻ പ
റഞ്ഞ ബൊദ്ധ്യമാക്കിയാൽ അമ്പലത്തിൽ പൊവുന്നതും ഭ
സ്മക്കുറി ഇടുന്നതും സാരമായ പ്രവൃത്തികളാക്കിവെച്ച ഞാ
ൻ മെലിൽ ആചരിച്ച വരാം.

ഗൊ-പ__ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിയുടെ അഭിപ്രായമൊ.

ഗൊ-കു-മെ—മനുഷ്യൎക്ക അറിവ വൎദ്ധിക്കുന്നെടത്തൊളം ദൈ
വവിചാരത്തിന്ന ന്യൂനത സംഭവിക്കുമെന്ന ഞാൻ വിചാരി
ക്കുന്നു. മതം എന്ന പറയുന്നത ഓരൊ മനുഷ്യർ ഉണ്ടാക്കിയ
താണ. അതിന്റെ ഗുണദൊഷത്തെപ്പറ്റി ചിന്തിപ്പാൻ എ
ല്ലാ മനുഷ്യൎക്കും അവകാശമുള്ളതാണ. മതത്തിന്റെ ഗുണ
ദൊഷത്തെപ്പറ്റി ഒന്നും ചിന്തിക്കാതെ പൂൎവ്വികന്മാര ആച
രിച്ച വന്നതാകയാൽ നൊം ആചരിച്ച വരണം എന്ന പ
റയുന്നത കെവലം തെറ്റാണ.

ഗൊ-പ—ൟവക അധികപ്രസംഗം ചെയ്വാനാണ ഇംക്ലീഷ
പഠിപ്പ ഒന്നാമത നിങ്ങളെ ഉത്സാഹിപ്പിക്കുന്നത. ഗൊവിന്ദ
ൻകുട്ടിക്ക ദൈവം ഉണ്ടെന്നൊ ഇല്ലെന്നൊ അഭിപ്രായം.

ഗൊ- കു- മെ__എനിക്ക ൟശ്വരൻ എന്നൊരു പ്രത്യെകശക്തി
ഉണ്ടെന്ന വിശ്വാസമില്ല- ജഗത്ത എല്ലാം സ്വഭാവാനുസര
ണമായി ഉണ്ടാവുകയും സ്ഥിതി ചെയ്കയും വൎദ്ധിക്കുകയും ന
ശിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു എന്ന ഞാൻ അറിയുന്നു- അതിലധി
കം ഒന്നും എനിക്കറിവില്ല. ൟശ്വരൻ എന്നൊരു സാധന
ത്തെയൊ ആ സാധനത്തിന്റെ വിശെഷവിധിയായ ഒരു
ശക്തിയെയൊ ഞാൻ എങ്ങും കാണുന്നില്ല- പിന്നെ ഞാൻ
അതുണ്ടെന്ന എങ്ങിനെ വിശ്വസിക്കും.

ഗൊ- പ—ശിക്ഷ- മാധവനെക്കാൾ ഒന്ന കവിഞ്ഞുവൊ- മാധ
വന ൟശ്വരൻ ഉണ്ടെന്നുള്ള വിചാരമെങ്കിലും ഉണ്ട. ഗൊ
വിന്ദൻകുട്ടിക്ക അതുംകൂടി ഇല്ല. നിങ്ങൾ രണ്ടാളും ഒരു സ്കൂളി

ൽ അല്ലെ പഠിച്ചത- പിന്നെ എന്താണ ഇങ്ങിനെ രണ്ടഭിപ്രായം. ഏതെങ്കിലും കുട്ടികളെ നിങ്ങളുടെ മാതിരി വിശെഷംതന്നെ. മാധവന ൟശ്വരൻ ഉണ്ടെന്നുള്ള വിചാരമെങ്കിലും ഉണ്ടെല്ലൊ- പൊറുതി. ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിക്ക അതും ഇല്ല- അല്ലെ.

ഗൊ-കു-മെ—അതെ, ൟശ്വരൻ ഉണ്ടെന്ന വിചാരിപ്പാൻ ഞാൻ സംഗതി ഒന്നും കാണുന്നില്ല.

മാ—ആട്ടെ- അമ്പലത്തിൽ പൊവുന്നതും ചന്ദനം ഭസ്മം തൊടുന്നതും ൟശ്വരവിചാരത്തിലെക്ക ആവശ്യമാണെന്ന അച്ഛൻ പറഞ്ഞതിനുള്ള സംഗതി കെട്ടാൽ കൊള്ളാമായിരുന്നു.

ഗൊ-പ—ഞാൻ പറയാം- നിങ്ങൾക്ക ബൊദ്ധ്യമാവുമൊ എന്ന ഞാൻ അറിയുന്നില്ല. നിങ്ങളുടെ ബുദ്ധി എനി നെരെ വരുത്താൻ പ്രയാസം- എങ്കിലും ഞാൻ പറയാം. ക്ഷെത്രം നമ്മൾ ഹിന്തുക്കൾക്ക ദൈവവന്ദനം ചെയ്യെണ്ടതിലെക്ക നിയമിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള സ്ഥലമാണ. ദൈവം എല്ലാടവും നിറഞ്ഞ സൎവ്വാന്തൎയ്യാമിയായി ഇരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും സാധാരണ മനുഷ്യൎക്ക ആ തത്വബൊധം ഇല്ലായ്കയാൽ അവൎക്ക ദൈവത്തെക്കുറിച്ചുള്ള വിചാരവും ഭക്തിയും ഉണ്ടാവാൻവെണ്ടി ബുദ്ധിമാന്മാരായ നമ്മുടെ പൂൎവ്വികന്മാർ പണ്ടപണ്ടെ ഏൎപ്പെടുത്തിട്ടുള്ളതാണ ക്ഷെത്രങ്ങളും അതുകളിൽ പൊയി ചെയ്യെണ്ടുന്ന പൂജാക്രമങ്ങളും വന്ദനകളുടെ സമ്പ്രദായങ്ങളും സ്വഭാവങ്ങളും എന്ന ഞാൻ പറയുന്നു. ഭസ്മവും ചന്ദനവും ധരിക്കുന്നത ദൈവവന്ദനകൾ ചെയ്യുന്നതിൽ ചെയ്യെണ്ടതായി നിയമിക്കപ്പെട്ട ഒരു പ്രവൃത്തിയാണ. ഇതാണ ഇവകൾ തമ്മിലുള്ള സംബന്ധം.

മാ—അച്ഛൻ ഇപ്പൊൾ പറഞ്ഞതിൽ ക്ഷെത്രവും ഭസ്മവും ചന്ദനവും ആയി തമ്മിലുള്ള സംബന്ധം മനസ്സിലായി. ൟ മൂന്ന സാധനങ്ങളും ൟശ്വരനും തമ്മിൽ സൂക്ഷ്മസ്ഥിതിയി

ൽ എന്ത സംബന്ധമാണ ഉള്ളതെന്ന എനിയും എനിക്ക മനസ്സിലായില്ലാ.

ഗൊ-പ__ശരി- അവിടെയാണ ദുർഘടം. ക്ഷെത്രം ദൈവവന്ദന സ്ഥലമാണെന്ന ഞാൻ പറഞ്ഞില്ലെ.

മാ—അതെ- അച്ഛൻ പറഞ്ഞത പണ്ടപണ്ടെ ബുദ്ധിമാന്മാരായ നമ്മുടെ പൂർവ്വികന്മാര സാധാരണ മനുഷ്യൎക്ക ദൈവവിചാരവും ഭക്തിയും ഉണ്ടാവാൻ വെണ്ടി എൎപ്പെടുത്തിയതാണ ക്ഷെത്രങ്ങൾ- എന്നല്ലെ. എന്നാൽ ക്ഷെത്രങ്ങളിൽ പൊവുമ്പൊൾ മാത്രം ദൈവവിചാരവും ഭക്തിയും തൊന്നത്തക്ക വിധം ബുദ്ധിയുള്ളവരും അന്യത്ര ൟശ്വര വിചാരവും ഭക്തിയും ഉണ്ടാവാത്തവരും അല്ലെ ക്ഷെത്രത്തിൽ പൊയി വന്ദനം ചെയ്യെണ്ടത. ക്ഷെത്രത്തിൽ പൊവാതെയും ചന്ദനം ഭസ്മം ധരിക്കാതെയും ദൈവത്തെക്കുറിച്ച ഭക്തിയും സ്മരണയും ഉള്ളാളുകൾ ക്ഷെത്രത്തിൽ പൊണമെന്നില്ലെന്നും, അച്ഛൻ പറഞ്ഞ പ്രകാരമാണെങ്കിൽ സ്വതെ ബുദ്ധിയില്ലാത്ത മനുഷ്യരുടെ ഉപകാരത്തിന്ന ബുദ്ധിമാന്മാർ ചെയ്തുവെച്ച ഒരു വ്യാജം എന്നല്ലാതെ ക്ഷെത്രവും ദൈവവും ആയി വാസ്തവത്തിൽ യാതൊരു പ്രത്യെക സംബന്ധവും ഇല്ലെന്നും ഇപ്പൊൾ സ്പഷ്ടമല്ലെ.

ഗൊ-പ—അദ്വൈതികളായി ആഹാരനിദ്രാവിഹാരാദി പ്രപഞ്ചവ്യാജങ്ങളിൽനിന്ന മുക്തന്മാരായിട്ടുള്ള പരമഹംസന്മാൎക്ക മാത്രമെ ക്ഷെത്രത്തിൽ പൊവാതെ ഇരിക്കാൻ പാടുള്ളു. എന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. പ്രപഞ്ചത്തെ അനുസരിച്ച നടക്കുന്ന നമ്മൾക്ക പ്രത്യക്ഷമായി ക്ഷെത്രങ്ങൾ വിഗ്രഹങ്ങൾ മുതലായ സാധനങ്ങളുടെ സഹായം കൂടാതെ ൟശ്വരങ്കൽ ഭക്തി ഉണ്ടാവാനും ൟശ്വരസ്മരണചെയ്വാനും മഹാ പ്രയാസമാണ. സാധിക്കുകയില്ലെന്നതന്നെ പറയാം.

മാ—അച്ഛൻ പറഞ്ഞപ്രകാരം അദ്വൈതികളായി പ്രപഞ്ചവ്യാജങ്ങളിൽനിന്ന മുക്തന്മാരായിട്ടുള്ള മനുഷ്യർ ഇല്ലെന്ന ഞാ

ൻ വിചാരിക്കുന്നു. മനുഷ്യനെ പ്രപഞ്ചത്തെ അനുസരിച്ച നടക്കാൻ ദൈവം സൃഷ്ടിച്ച ഒരു ജന്തുവാണ. അപ്പൊാം പ്രപഞ്ചത്തെ കെവലം വിടാൻ മനുഷ്യന ശക്തി ഒരിക്കലും ഉണ്ടാവാൻ പാടില്ലാ. ഉണ്ടെന്ന ചിലർ നടിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അത അവരുടെ വെറും ധിക്കാരമായ ഭൊഷത്വമാണ. അങ്ങിനെയുള്ളവരുടെ നാട്യത്തിൽ യാഥാൎത്ഥ്യത ഉണ്ടെന്ന മററു ചിലർ വിശ്വസിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അത ശുദ്ധമെ തെററാണ. ആഹാരം, നിദ്ര, കാമക്രൊധ ലൊഭ മൊഹങ്ങാം, ഇവകാം ഇല്ലാത്ത മനുഷ്യരെ അച്ഛൻ കാണിച്ചു തന്നാൽ അവര പ്രപഞ്ചവ്യാജങ്ങളിൽനിന്ന മുക്തന്മാരാണെന്ന ഞാൻ സമ്മതിക്കാം. അങ്ങിനെയുള്ള മനുഷ്യർ ഇല്ലെന്നാണ എന്റെ തീൎച്ചയായ വിശ്വാസം. പിന്നെ മനുഷ്യര എല്ലാം സാധാരണ സ്വഭാവങ്ങളിൽ ഒരുപൊലെയാണ. പഠിപ്പുകൊണ്ടും അറിവുകാംകൊണ്ടും ഓരൊ സംഗതികളിൽ പരസ്പരം ഭെദങ്ങാം കാണാമെങ്കിലും സൂക്ഷ്മസ്വഭാവങ്ങളിൽ അത്ര വലിയ ഭെദങ്ങാം വരാൻ പാടില്ലാ. അതുകൊണ്ട അച്ഛൻ പറഞ്ഞപ്രകാരം ആഹാരം, നിദ്ര, മുതലായത ഉപെക്ഷിച്ച ആളുകാം മനുഷ്യരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഇല്ലാ. അച്ഛൻ ആദ്യം പറഞ്ഞ പ്രകാരം സാധാരണ അറിവില്ലാത്ത മനുഷ്യരുടെ ഉപയൊഗത്തിലെക്ക വെണ്ടി ക്ഷെത്രങ്ങാം എപ്പെട്ടത്തിയതാണെങ്കിൽ അതുകളെ ഉപയൊഗിപ്പാൻ ആവശ്യമുള്ളവരല്ലെ അതുകളിൽ പൊയി ദൈവവന്ദനം ചെയ്യെണ്ടു. അച്ഛൻ പറഞ്ഞപ്രകാരം ദൈവം സൎവ്വ ചരാചരത്തിലും കാണപ്പെടുന്നതും, സൎവ്വ ജഗൽസൃഷ്ടിസ്ഥിതിസംഹാര ശക്തിയുള്ള ഒരംശ്വരനുമാണെന്ന ഞാൻ സമ്മതിക്കുന്നു. എന്റെ മനസ്സിന്ന ഒരാ ബൊദ്ധ്യമുണ്ടെങ്കിൽ പിന്നെ ഞാൻ അമ്പലത്തിൽ പൊയി അവിടെ ഉണ്ടാക്കി വെച്ചിരിക്കുന്ന ബിംബമാണ എന്റെ ഒരംശ്വരൻ എന്ന ഞാൻ ഭാവിച്ച തൊഴുത കുമ്പിടുന്നത വലിയ ഒരു

വ്യാജമായ പ്രവൃത്തിയായി വരുന്നതല്ലെ.

ഗൊ-പ—കുട്ടൻ പറയുന്നത കെട്ടാൽ ദൈവ വിചാരം ഉണ്ടാവുന്നത വലിയ എളുപ്പമായി തൊന്നുന്നു. ശിവ- ശിവ! കുട്ടന ദ്വൈതാദ്വൈത വിചാരത്തെ കുറിച്ച എന്ത നിശ്ചയമുണ്ട. ദൈവം സൎവ്വവ്യാപിയാണ- എന്ന ഒരു വാക്ക പറഞ്ഞാൽ അമ്പലത്തിൽ പൊവെണ്ട എന്ന വെക്കാറായൊ. പ്രപഞ്ചവ്യാപാരങ്ങളിൽ നിന്ന മുക്തന്മാരായിട്ടുള്ള ആളുകൾ ഇല്ലെന്ന കുട്ടൻ പറയുന്നുവൊ.

മാ—അതെ- ആഹാര നിദ്രാ മൈഥുനാദികളിൽ വല്ല രൊഗം നിമിത്തമല്ലാതെ പ്രിയവും സക്തിയും ഇല്ലാത്ത ആളുകൾ ഇല്ലെന്ന ഞാൻ തീൎച്ചയായി പറയുന്നു.

ഗൊ-പ—ശിവ-ശിവ- എനിക്ക കെട്ടത മതി. എത്ര മഹൎഷിമാർ ൟവക ചാപല്യങ്ങളെ ജയിച്ചവരുണ്ട.

മാ—ഉണ്ടെന്ന ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നില്ലാ.

ഗൊ-പ—എന്നാൽ ശുദ്ധ നിരീശ്വരമതമാണ കുട്ടന ഉള്ളത.

മാ—എനിക്ക നിരീശ്വരമതമല്ലാ- ൟശ്വരൻ ഉണ്ടെന്ന തന്നെയാണ ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നത.

ഗൊ-പ—മഹൎഷിമാരൊ.

മാ—മനുഷ്യര അച്ഛൻ പറഞ്ഞ മാതിരിക്കാരില്ലാ. മഹൎഷിമാരായാലും മറ്റ ആരായാലും വെണ്ടതില്ലാ.

ഗൊ-പ—എഴ മണി കുരുമുളകും എഴ വെപ്പിൻ ചപ്പും ഒഴികെ വെറെ യാതൊരു ആഹാരവും കഴിക്കാത്ത ഒരു യൊഗീശ്വരനെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ട. അദ്ദെഹത്തിന്ന ജലപാനംകൂടി ഇല്ലാ.

ഗൊ-കു-മെ—അയാൾ വലിയ സമൎത്ഥനായ ഒരു കള്ളനായിരിക്കണം- ജെഷ്ടനെ അയാൾ തൊല്പിച്ചു. എനിക്ക സംശയമില്ലാ.

ഗൊ-പ—അയാൾ മഠത്തിൽ എന്റെ കൂടെ ഒൻപത ദിവസം താമസിച്ചു. ഒൻപത ദിവസവും യാതൊന്നും ഭക്ഷിച്ചിട്ടില്ലാ.

ഗൊ-കൃ-മെ—യാതൊന്നും ഭക്ഷിക്കുന്നത ജെഷ്ടൻ കണ്ടിട്ടില്ല. യാതൊന്നും ഭക്ഷിക്കയില്ലെന്ന ജെഷ്ടനെ വിശ്വസിപ്പിച്ചു. ഇത്ര മാത്രമെ ഉണ്ടായിട്ടുള്ളു. ആഹാരം ഇല്ലാതെ മനുഷ്യന ജീവിപ്പാൻ പാടില്ലാ- അത ശാസ്ത്രസിദ്ധമായ ഒരു അവസ്ഥ യാണ. പിന്നെ ഭൊഷ്കു പറഞ്ഞിട്ട എന്ത ഫലം.

ഗൊ-പ—ഇതാണെല്ലൊ ഇംഗ്ലീഷകാരൊട പറഞ്ഞാലത്തെ വൈഷമ്യം. ഞങ്ങൾ പറയുന്നത ഒന്നും നിങ്ങൾ വിശ്വസിക്കയില്ലാ- പിന്നെ ഞങ്ങൾ എന്തചെയ്യും. ആ യൊഗീശ്വരൻ ഒമ്പത ദിവസവും ഞാൻ പറഞ്ഞത ഒഴികെ ഒരാഹാരവും ചെയ്യിട്ടില്ലെന്ന ഞാൻ സത്യം ചെയ്യാം. അയാൾ നമ്മുടെ മഠത്തിലാണ താമസിച്ചത- പുലച്ചെ ഏഴര നാഴിക ഉള്ളപ്പൊൾ കുളിച്ച യൊഗാനുഷ്ഠാനങ്ങൾ കഴിഞ്ഞാൽ പന്ത്രണ്ട മണിവരെ പഞ്ചാഗ്നി മദ്ധ്യത്തിൽ ജപമാണ- അത കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ ഏഴ മണി കുരുമുളകും ഏഴ വെപ്പിൻ ചപ്പും ഞങ്ങൾ എല്ലാവരുടെയും മുമ്പാകെ തിന്നും- പിന്നെ യാതൊരു ആഹാരവും കഴിക്കാറില്ലാ. ഇങ്ങിനെ ഒൻപത ദിവസം കഴിച്ചു. ഞാൻ കൂടനിന്ന കണ്ടറിഞ്ഞ അനുഭവസ്ഥനാണ. എന്നിട്ടും നിങ്ങൾക്ക വിശ്വാസമില്ലാഞ്ഞാൽ.

മാ—അച്ഛൻ കളവു പറഞ്ഞു എന്ന ഞാനും ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിയും ഒരു ജന്മം പറയുന്നതല്ല. അച്ഛന്റെ വാക്കിനെക്കാൾ ഞങ്ങൾക്ക വിശ്വാസം ഒരു ഭൂമണ്ഡലത്തിൽ ആരുടെ വാക്കും ഇല്ല. എന്നാൽ അച്ഛനെ തെററായിധരിപ്പിച്ചതിനാൽ അച്ഛൻ ഇങ്ങിനെ പറയാൻ എടയായതാണെന്നമാത്രമാണ ഞങ്ങൾ പറയുന്നത. ആ യൊഗീശ്വരൻ ഒരു ഒമ്പത ദിവസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ എത്ര സമയം അച്ഛനെയും മററാരെയും കാണാതെ രഹസ്യമായി ഇരുന്നിട്ടുണ്ട, യൊഗാനുഷ്ഠാനങ്ങൾക്ക എന്ന പറഞ്ഞ വാതിൽ അടച്ച അകത്ത ഇരിക്കുമ്പൊൾ അയാൾക്ക നല്ലവണ്ണം തിന്നുകൂടെ. തിന്നെണ്ട സാധനങ്ങ

ം എന്തെല്ലാം കയ്യടക്കമായി വലിയ ഭാണ്ഡങ്ങളിലും മററം വെക്കാം. അയാളുടെ കയ്യിൽ അങ്ങിനെ സൂക്ഷിച്ചിട്ടില്ലെന്ന എന്താണ നിശ്ചയം. അയാളുടെ ശരീരവും സാമാനങ്ങളും അച്ഛൻ ശൊധനചെയ്യിട്ടില്ലെല്ലൊ. പിന്നെ രാത്രി ഉറങ്ങാൻ എല്ലാവരും പൊയാൽ അയാൾക്ക തിന്നാൻ എത്ര തരമുണ്ട. ഒമ്പത ദിവസം ഒന്നും അയാൾ തിന്നിട്ടില്ലെന്ന തീൎച്ച പറയണമെങ്കിൽ ഒമ്പത ദിവസങ്ങളിലും രാവപകൽ അയാളുടെ കൂടത്തന്നെ ഒരു മിനുട്ടനെരം പിരിയാതെ പാറാവായി സമൎത്ഥന്മാരായ മനുഷ്യരെ കാവൽ നിൎത്തി തിന്നുന്നുണ്ടൊ എന്ന പരീക്ഷിച്ചിട്ട വെണം- അങ്ങിനെ പരീക്ഷ ചെയ്യിട്ടില്ലെല്ലൊ.

ഗൊ-പ—എനിക്ക ആ യൊഗീശ്വരൻ കള്ളനാണെന്ന തൊന്നീട്ടില്ലാ- ഒരം ജന്മം തൊന്നുകയുമില്ല. സകല കാൎയ്യങ്ങളും നിങ്ങൾ കണ്ടതെ വിശ്വസിക്കുന്നുള്ളു. മാധവൻ എന്റെ അച്ഛനെ കണ്ടിട്ടുണ്ടൊ- ഇല്ല. എനിക്ക അച്ഛനുണ്ടായിരുന്നു- അദ്ദെഹം മാധവന്റെ മുത്തച്ഛനാണെന്ന മാധവൻ ഞാൻ പറഞ്ഞാൽ വിശ്വസിക്കുന്നില്ലെ.

മാ—(ചിറിച്ചുംകൊണ്ട) എന്താണ അച്ഛൻ ഇങ്ങിനെ പറയുന്നത. ഇത സ്വഭാവാനുസൃതമായ ഒരു അവസ്ഥയല്ലെ. ഇത അച്ഛൻ പറഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിലും ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്ന ഒരു കാൎയ്യമാണെല്ലൊ.

ഗൊ-പ—ആട്ടെ- അത അങ്ങിനെ ഇരിക്കട്ടെ. മാധവന നിരീശ്വരമതമല്ലാ എന്നല്ലെ പറഞ്ഞത. ഈശ്വരനെ അപ്പൊ കണ്ടിട്ടുണ്ടൊ. പിന്നെ കാണാത്ത വസ്തുവെ എന്തിന വിശ്വസിക്കുന്നു.

മാ—ശരി- അച്ഛന്റെ ഒരം ചൊദ്യം ഒന്നാന്തരം തന്നെ. ഞാൻ ഇതിന സമാധാനം പറയാൻ നൊക്കാം. ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി എന്നെ തൎക്കിച്ച തൊല്പിക്കുമായിരിക്കും. എങ്കിലും ഞാൻ

പറയാം. ൟശ്വരനെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ലാ. എന്താണ എങ്ങിനെയാണ ൟശ്വരൻ എന്നതും എനിക്ക വെളിവായി പറവാൻ സാധിക്കയില്ല. എന്നാൽ ഞാൻ ൟ ജഗത്തിൽ എങ്ങും വലുതായി അനിൎവ്വചനീയമായി ഒരു ശക്തിയെ അനുഭവിച്ച കാണുന്നുണ്ട. ആ ശക്തിയെയാണ ഞാൻ ൟശ്വരൻ എന്ന വിചാരിക്കുന്നതും പറയുന്നതും. ആ ശക്തി ഇന്നതാണെന്ന വ്യക്തമായി അറിവാനും പറയാനും പ്രയാസം. അതിനെ കുറിച്ച ഒന്നുമാത്രം ഞാൻ പറയാം. ആ ശക്തിയുടെ അഭാവത്തിൽ ജഗത്തിന്ന ഇപ്പൊഠം കാണപ്പെടുന്ന സ്ഥിതി ഉണ്ടാവാൻ പാടില്ലെന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. ൟ ശക്തി സൎവ്വ ചരാചരങ്ങളിലും കാണപ്പെടുന്നു. മനുഷ്യൻ മുതൽ പിപീലികാ കൃമിവരെയുള്ള ജംഗമങ്ങളിലും പൎവ്വതങ്ങഠം മുതൽ തൃണപൎയ്യന്തം ഉള്ള സ്ഥാവരങ്ങളിലും സൂൎയ്യൻ മുതൽക്കുള്ള ആകാശചാരികളായി കാണപ്പെടുന്ന സകല ഗ്രഹങ്ങളിലും ഗോളങ്ങളിലും നക്ഷത്രങ്ങളിലും സകല കാലങ്ങളിലും കാണ്മാനൊ സ്പൎശനത്താലറിവാനൊ കേഠപ്പാനൊ മനസ്സിൽ ഗ്രഹിപ്പാനൊ പാടുള്ളതായ സകല സാധനങ്ങളിലും വിഷയങ്ങളിലും ൟ ഒരു ശക്തിയെ സൂക്ഷ്മമായി ആലൊചിച്ച നൊക്കുമ്പൊഠം ഞാൻ എല്ലായ്പൊഴും കാണുന്നു. ൟ ശക്തിയെയാണ ഞാൻ ദൈവം എന്ന വിചാരിക്കുന്നത.

ഗൊ-പ—വരട്ടെ- ദൈവം ഇല്ലെന്നല്ലെ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി പറഞ്ഞത. അതിന്നുള്ള സംഗതികഠം ഒന്നാമത പറഞ്ഞ കേഠക്കട്ടെ. ൟ ചരാചരങ്ങഠം എല്ലാം മനുഷ്യരടക്കം താനെ ഉണ്ടായി എന്നാണ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി പറയുന്നത- അല്ലെ. അതിന്റെ സംഗതികഠം ഒന്നാമത ഒന്ന പറഞ്ഞ കേഠക്കട്ടെ- പിന്നെ മാധവൻ പറയുന്നത കേഠക്കാം.

ഗൊ-കു-മെ—പറയാം. ഒന്നാമത- ൟശ്വരൻ ഇല്ലെന്നല്ല ഞാൻ പറഞ്ഞത. ൟശ്വരൻ ഉണ്ടെന്ന ഇതവരെ ജഗത്തിൽ

കാണപ്പെട്ട പ്യാപാരങ്ങളാൽ വിശ്വസിപ്പാനൊ ഉഹിപ്പാനൊ പാടില്ലെന്ന മാത്രമാണ. യൂറൊപ്പിൽ ഉള്ള ശാസ്ത്രവിദ്ധ്വന്മാരായ അനെകം മഹാ പുരുഷന്മാർ ൟ സംഗതിയെകുറിച്ച പലപ്പൊഴും ആലൊചിച്ച എഴുതീട്ടുള്ള ചില പുസ്തകങ്ങൾ ഞാൻ വായിച്ചിട്ടുണ്ട. ഇതിൽ ചിലരുടെ അഭിപ്രായങ്ങളിൽ മുഴുവനുമായി ഞാൻ യൊജിക്കുന്നില്ലെങ്കിലും മററ ചിലരുടെ അഭിപ്രായങ്ങളിൽ ഞാൻ പൂൎണ്ണമായും യൊജിക്കുന്നു. ൟ സംഗതിയിൽ ഞാൻ വായിച്ച പുസ്തകങ്ങളിൽ അതി ബുദ്ധിമാനായ ചാർലസ്സ ബ്രാഡ്ലാ എന്ന സായ്പ ഇയ്യെടെ എഴുതീട്ടുള്ള ഒരു പുസ്തകമാണ എനിക്ക വളരെ ബൊദ്ധ്യമായത. ഇതിൽ പലെ ബുദ്ധിമാന്മാരായ ആളുകൾ എഴുതീട്ടുള്ള പലെ പുസ്തകങ്ങളിൽനിന്നും മററും ഓരൊ അഭിപ്രായങ്ങളുംവിവരങ്ങളും വളരെ യുക്തിയൊടെ എടുത്ത ചെൎത്തിട്ടുണ്ട. ആ പുസ്തകം എന്റെ തൊല്പെട്ടിയിൽ ഇപ്പൊൾ ഉണ്ട. അതിൽ ചില ഭാഗങ്ങൾ ഞാൻ മലയാളത്തിൽ തൎജ്ജമയായി വായിച്ചുകെൾപ്പിക്കാം. എന്നാൽ ജെഷ്ടന എന്റെ അഭിപ്രായം ശരിയെന്ന ബൊദ്ധ്യപ്പെടും എന്ന ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു.

ഗൊ-പ—നീ എന്ത പറഞ്ഞാലും ഏത ബുക്ക വായിച്ചാലും ഞാൻ ൟ ജന്മം ൟശ്വരൻ ഇല്ലെന്ന വിചാരിക്കയില്ല.

ഗൊ-കു-മെ—ഞാൻ എന്ത പറഞ്ഞാലും ഏത ബുക്ക വായിച്ചാലും ജെഷ്ടൻ നിരീശ്വരമതത്തെ കയ്ക്കൊള്ളണ്ടാ. എന്നാൽ ഞാൻ പറയാൻ പൊകുന്ന സംഗതികൾ നല്ല സംഗതികളായാൽ അത സമ്മതിക്കുമൊ.

ഗൊ-പ—പറഞ്ഞുകെൾക്കട്ടെ.

ഗൊ-കു-മെ—സിദ്ധാന്തമായി അഭിപ്രായപ്പെടരുത- സംഗതികളുടെ ഗുണദൊഷങ്ങൾ ആലൊചിക്കണം എന്നാൽ ഞാൻ പറയാം.

ഗൊ-പ—പറയൂ- കെൾക്കട്ടെ.

ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി ബ്രാസ്സ്ലാവിന്റെ ബുക്ക തൊല്പെട്ടിയിൽ നിന്നു എടുത്ത കൊണ്ടുവന്നു ചെറിയ ഒരു മെഴുത്തിരി വിളക്ക കത്തിച്ച അടുക്കെ വെച്ചു കുറെ കടലാസ്സുകൾ നൊക്കി-എന്നിട്ട.

ഗൊ-കു-മെ—ഈ പുസ്തകത്തിൽ ഓരൊ ദിക്ക വായിച്ച പറയു ന്നതിന്ന മുമ്പ എന്താണ നിരീശ്വരമതക്കാരുടെ സിദ്ധാന്തം എന്ന ആകപ്പാടെ ജെഷ്ഠനൊട ഒന്ന പറയാം.

അവരുടെ അഭിപ്രായം ഈ ജഗത്ത മുഴുവനും കാൎയ്യകാരണ സംബന്ധ ന്യായെന പദാൎത്ഥങ്ങളുടെ സ്വാഭാവികമായ വികാരങ്ങളാലും ചെഷ്ടകളാലും അന്യൊന്യസംശ്രയങ്ങളാലും സംശ്രയാഭാവങ്ങളാലും അനവധിയായ കാലംകൊണ്ട ക്രമെണ ക്രമെണ താനെ ഉണ്ടായി വന്നതാണെന്നാകുന്നു. സൎവ്വ പദാൎത്ഥങ്ങൾക്കും ആദ്യകാരണങ്ങളായി പൃഥിവ്യപ്പുതെജൊ വായ്വാകാശങ്ങളെയൊ അതുകളുടെ എതെങ്കിലും ഭാഗങ്ങളെയൊ സംഗ്രഹിച്ച അതുകളിൽ നിന്ന ക്രമെണ അതുകളുടെ അന്യൊന്യ സംശ്രയങ്ങളിലും സംശ്രയാഭാവങ്ങളിലും മറ്റ പദാൎത്ഥങ്ങളെ ഗ്രഹിച്ച ഇപ്രകാരം ക്രമെണ ക്രമെണ അനന്തകൊടി പദാൎത്ഥങ്ങളുടെ ഉത്ഭവങ്ങളെ അനുമാനിക്കുകയും ഗ്രണിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതിന അതി യുക്തിയുള്ള കാരണങ്ങളെയും കാണിക്കുന്നു. ഈശ്വരൻ ഉണ്ടെന്ന അവരെ പറഞ്ഞ ബൊദ്ധ്യപ്പെടുത്താൻ ആരാലും കഴിയുമെന്ന എനിക്ക തൊന്നുന്നില്ല. ദൈവം ഉണ്ടെന്ന പറയുമ്പൊൾ ഇല്ലെന്നു കാണിപ്പാൻ ലക്ഷം സംഗതികൾ അവർ കാണിക്കുന്നു. അതാതിന്റെ സ്വഭാവത്തെ വിട്ട ഒരു പദാൎത്ഥവും ഒരിക്കലും ലൊകത്തിൽ കാണുന്നില്ലാ. ഹിന്തുക്കളൊ ബുദ്ധന്മാരൊ മഹമ്മദീയരൊ ക്രിസ്ത്യാനികളൊ മറ്റ എത വിധമതക്കാരൊ അവരുടെ വെദങ്ങൾ പ്രകാരം ദൈവത്തെ കുറിച്ച പറയുന്നത ഒന്നുംതന്നെ വാസ്തവത്തിൽ ബുദ്ധിമാന്മാരായ മനുഷ്യൎക്ക ഒത്തു കാണുന്നതുമില്ലാ. ഞാൻ കയ്യിൽ പിടിച്ചിരി

ക്കുന്ന ൟ പുസ്തക കൎത്താവ ബ്രാഡ്ലാസായ്പ അദ്ദെഹത്തിന്റെ സ്വജാതിമതത്തെപ്പററി തന്നെ വളരെ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട.

ഗൊ-പ—എന്താണ സ്വന്ത വെദവും കളവാണെന്നൊ.

ഗൊ-കു-മെ—ക്രിസ്ത്യാനി വെദത്തിൽ ജഗൽസൃഷ്ടി ചെയ്ത ക്രമത്തെയും സ്വഭാവത്തെയുംകുറിച്ച പറഞ്ഞത മുഴുവനും യുക്തിഭംഗമായ വിധത്തിലാണെന്നും ഇപ്പൊൾ മനുഷ്യൎക്ക കിട്ടീട്ടുള്ള അറിവുകൾ പ്രകാരം നൊക്കുമ്പൊൾ ൟ വെദ പുസ്തകത്തിൽ പറഞ്ഞ സൃഷ്ടിക്രമം അശെഷം വിശ്വസിപ്പാൻ പാടില്ലാത്തതാണെന്നും ആകുന്നു ബ്രാഡ്ലാവിന്റെ അഭിപ്രായം.

ഗൊ-പ—ൟ സായ്പ മഹാ പാപിയാണ.

ഗൊ-കു-മെ—ആയിരിക്കാം- എന്നാൽ മഹാ ബുദ്ധിമാൻ കൂടിയാണ.

ഗൊ-പ—ദൈവം ഇല്ലെന്ന പറയുന്നതകൊണ്ട മഹാ ബുദ്ധിമാൻ- അല്ലെ!

ഗൊ-കു-മെ—ദൈവം ഉണ്ടെന്ന വിശ്വസിപ്പാൻ പാടില്ലെന്നുള്ളതിന അദ്ദെഹം പറയുന്ന സംഗതികളെ വായിച്ചാൽ അദ്ദെഹം അതി ബുദ്ധിമാനാണെന്ന ബുദ്ധിയുള്ളവര എല്ലാവരും പറയും.

ഗൊ-പ—ദൈവം ഇല്ലെന്ന വരുത്തെണ്ടത ൟ ലൊകത്തിലെക്ക വളരെ ആവശ്യമായ ഒരു കാൎയ്യമായിരിക്കും. അതുകൊണ്ട ൟ ബുദ്ധിമാൻ സായ്പ ഇതിൽ ഇത്ര ബുദ്ധി കാണിച്ചതായിരിക്കും- അല്ലെ.

ഗൊ-കു-മെ—ൟ ലൊകത്തിൽ കളവായൊ തെററായൊ മനുഷ്യൎക്ക സാധാരണ ഓരൊ സംഗതികളിൽ ഉണ്ടാവുന്ന അഭിപ്രായങ്ങളും വിശ്വാസങ്ങളും വിചാരങ്ങളും തങ്ങൾക്ക കഴിയുന്നെടത്തൊളം ബുദ്ധിമാന്മാരായ ആളുകൾ ഇല്ലായ്മ ചെയ്യാനും ശരിയായ അറിവുകൾ കൊടുപ്പാനും എല്ലായ്പൊഴും ബാദ്ധ്യസ്ഥന്മാരാണ എന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

ഗൊ-പ—ബുദ്ധിമാന്മാരുടെ ഇപ്പൊഴത്തെ അറിവൊ പണ്ടെത്തെ അറിവൊ ശരിയായുള്ളത എന്ന നിശ്ചയം വന്നുവൊ-

ഗൊ-കു-മെ—അതിനാണ ഇപ്പൊൾ ബുദ്ധിമാന്മാരായുള്ളവര പറയുന്ന സംഗതികൾ ആലൊചിക്കണം എന്ന പറയുന്നത.

ഗൊ-പ—എന്നാൽ പറഞ്ഞൊളു- സംഗതികൾ കെൾക്കട്ടെ.

ഗൊ-കു-മെ—നിരീശ്വരമതം എന്താണെന്ന ബ്രാഡ്ലാ ചെയ്തിട്ടുള്ള വിവരണത്തിന്റെ സാരം ഞാൻ മലയാളത്തിൽ പറയാം- നിരീശ്വരമതക്കാരൻ പറയുന്നത—

"ഞാൻ ദൈവം ഇല്ലെന്ന പറയുന്നില്ല, നിങ്ങൾ ദൈവം "എന്ന പറയുന്നതിന്റെ അൎത്ഥം എനിക്ക മനസ്സിലാവുന്നില്ല "എന്ന ഞാൻ പറയുന്നു. ദൈവം ഇല്ലെന്ന ഞാൻ പറയെണമെങ്കിൽ നിങ്ങൾ പറയുന്ന ദൈവം എന്ന സാധനം എന്താണെന്നറിഞ്ഞിട്ട വെണ്ടെ. തനിക്ക ഒന്നും അറിവില്ലാത്ത ഒരു "സാധനത്തെപ്പററി ഉണ്ടെന്നൊ ഇല്ലെന്നൊ എങ്ങിനെ ഒരുവൻ പറയും. പിന്നെ ൠം കാണുന്ന ചരാചരങ്ങളെ ഒക്കെ വെവ്വെറെ സൃഷ്ടിചെയ്തു രക്ഷിച്ചും സംഹരിച്ചുംകൊണ്ട ഒരു പ്രത്യെക സ്രഷ്ടാവ മനുഷ്യന്റെ മാതിരിയിലൊ മറെറാ ഒരു ദിക്കിൽ എങ്ങാനും ഉണ്ടെന്ന നിങ്ങൾ പറയുന്നതായാൽ അത "കെവലം ഇല്ലാത്തതാണ, ശുദ്ധ ഭൊഷ്കാണ എന്ന ഞാൻ പറയും- സംശയമില്ല. ഇങ്ങിനെ അല്ലാതെ മനസ്സിലാവാത്തവിധമുള്ള വാക്കുകളെക്കൊണ്ട ദൈവം ഉണ്ടെന്ന പറയുന്നതായാൽ എനിക്ക മനസ്സിലായില്ല, അതുകൊണ്ട അതിന ഉത്തരം "പറയാൻ പാടില്ലെന്നും പറയും. മനസ്സിലാവാത്ത ഒരു സാധനം ഉണ്ടെന്ന ഞാൻ ഒരിക്കലും വിശ്വസിക്കുകയും ഇല്ലാ."

ഇങ്ങിനെയാണ നിരീശ്വരമതക്കാരുടെ സിദ്ധാന്തം.

ഗൊ-പ—ഇത്ര വഷളായ ഒരു സിദ്ധാന്തം ഞാൻ ഇതവരെ കെട്ടിട്ടില്ല. ഇതെല്ലാം വായിച്ചാൽ നിങ്ങളുടെ ബുദ്ധി എങ്ങിനെ വഷളാവാതിരിക്കും. ലൊകത്തിൽ എവിടെ നൊക്കിയാലാ

ണ മഹത്തായ ദൈവശക്തി കാണാതിരിക്കുന്നത. എത്ര സു ഖത്തിലും വെടിപ്പിലും ഠരം ലൊകത്തെ ദൈവം വെച്ചിരിക്കു ന്നു. ദൈവം ഇല്ലാതെ ഠരം സൂൎയ്യനും ചന്ദ്രനും എങ്ങിനെ ഉ ണ്ടായി. നമ്മൾ ഇങ്ങിനെ സുഖമായി ആഹാര നിദ്രാദികളാ യ അവസ്ഥകളൊടുകൂടി പ്രപഞ്ചത്തിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടുന്നത ആ രുടെ ശക്തിയാണ. ഓരൊ കാലം വെണ്ടപൊലെയുള്ള എ ല്ലാ കാൎയ്യങ്ങളും ശരിയായി ലൊകത്തിൽ ചെയ്തു കാണുന്നു ണ്ടെല്ലൊ. ഇത ആര ചെയ്യുന്നു- കരുണാകരനായ ദൈവമ ല്ലെ. മഴ ആവശ്യമുള്ളപ്പൊൾ ഉണ്ടാവുന്നില്ലെ. ഠരം ചരാച രങ്ങളുടെ ദാഹത്തെ തീക്കുന്നില്ലെ- സൂൎയ്യൻ ദിവസംപ്രതി ഉ ദിക്കുന്നില്ലെ. സൎവ്വ ചരാചരങ്ങളെയും സുഖിപ്പിക്കുന്നില്ലെ. ചന്ദ്രൻ ക്രമംപൊലെ ഉദിച്ച ജഗത്തിനെ ആഹ്ലാദിപ്പിക്കുന്നി ല്ലെ. ഭൂമിയിൽ വഴിപൊലെ ധാന്യങ്ങളും സസ്യാദികളും ഉ ണ്ടാവുന്നില്ലെ. ഇങ്ങിനെ എന്തെല്ലാം സുഖങ്ങൾ കാലൊചി തമായി നമ്മൾ അനുഭവിക്കുന്നു. ഇതെല്ലാം ദൈവ ശക്തി ഇല്ലാതെ എങ്ങിനെ ഉണ്ടാവും- കഷ്ടം! ദൈവമില്ലെന്ന ഭ്രാ ന്തന്മാര പറയും.

ഗൊ-കു-മെ—ശരി,ജെഷ്ടൻ പറഞ്ഞതെല്ലാം ശരി-എന്നാൽ ജെ ഷ്ടൻ ഒരു ഭാഗമെ പറഞ്ഞുള്ളു- ഠരം ജഗത്തിൽ എല്ലാ കാൎയ്യ ങ്ങളും ജഗത്തിന്ന സുഖമായും ആഹ്ലാദകരമായും ആവശ്യമു ള്ള വിധവും തന്നെയാണ എല്ലായ്പൊഴും ഉണ്ടാവുന്നത എന്ന വന്നാൽ കരുണാകരനായ ഒരു ദൈവം ഉണ്ടെന്ന സമ്മതി ക്കാം. എന്നാൽ വാസ്തവത്തിൽ കാൎയ്യം അങ്ങിനെ അല്ലെ ല്ലൊ കാണുന്നത. എത്ര കഠിനമായ ആപത്തുകൾ ലൊക ത്തിൽ കാണുന്നു- ഒരെടത്തും ദൈവത്തിൻെറ ശക്തി പ്ര ത്യക്ഷത്തിൽ കാണുന്നതുമില്ല. ജലം കുടിപ്പാൻ കിട്ടാതെ ച രാചരങ്ങൾ വെന്ത നശിച്ചു പൊവുന്ന ദിക്കിൽ പലപ്പൊഴും ഒരു തുള്ളി മഴ കിട്ടുന്നില്ല. മഴ ഉണ്ടാവുന്നതിൽ ദൈവീകമാ

യ ഒരു ശക്തി ഉണ്ടെങ്കിലും ആ ശക്തി ദൈവത്തിൽ വിശ്വാസമുള്ളവർ പറയുന്നതപൊലെ ജഗത്തിൽ കരുണാവത്തായുള്ളതാണെങ്കിലും എന്തകൊണ്ട കാലൊചിതമായ മഴ ഉണ്ടാവുന്നില്ല. സൂൎയ്യരശ്മിയുടെ കാഠിന്യത്താലും തൈക്ഷ്ണ്യത്താലും കത്തുന്ന മണലിൽ കുഴഞ്ഞ പലെ ജന്തുക്കളും വെന്ത നശിച്ച പൊവുന്നു. കൊടുംകാട്ട തീയിൽ പെട്ട ചിലപ്പൊൾ സാധുക്കളായ മൃഗങ്ങൾ ആബാലവൃദ്ധം വെന്ത പെടഞ്ഞ കഠിന വെദന അനുഭവിച്ച നശിക്കുന്നു. ദ്രവ്യാഗ്രഹികളായ കള്ളന്മാരുടെ കട്ടാരംകൊണ്ട കുത്തുകൊണ്ട അതി ഭക്തന്മാരായ ഹിന്തുവും ക്രിസ്ത്യാനിയും ബൌദ്ധനും ഒരുപൊലെ വെദനപ്പെട്ട നിലവിളിച്ച വാഴ്ത്തിളക്കുന്നു. കള്ളസ്സാക്ഷി പറഞ്ഞ നിൎദ്ദോഷിയായവനെ തൂക്കിക്കൊല്ലിക്കുന്നു. കടൽ അതിക്രമിച്ച രാജ്യങ്ങൾ മുക്കി തദ്ദെശനിവാസികളെ ആബാലവൃദ്ധം വെള്ളത്തിൽ ശ്വാസം മുട്ടിച്ച കൊല്ലുന്നു. കപ്പൽ മുങ്ങി ജനങ്ങൾ ചാവുന്നു. ശെഷിച്ചവര വെള്ളം കുടിക്കാൻ കിട്ടാതെ അന്തൎദ്ദാഹം പിടിച്ച ഒരുത്തൻ മറെറാരുത്തൻെറ കഴുത്ത കടിച്ച മുറിച്ച രക്തം കുടിക്കുന്നു. വിശപ്പ സഹിക്കാൻ പാടില്ലാതെവന്ന തൻെറ സ്നെഹിതനെ കൊന്ന പച്ച മാംസം തിന്നുന്നു. ഇടിത്തീ വീണ നിൎദ്ദോഷികളായ ചെറു കുട്ടികൾ നശിക്കുന്നു. നിരപരാധിയായ ഒരുവനെ അവൻ ഉറങ്ങിക്കിടക്കുമ്പൊൾ പാമ്പ വന്ന കടിച്ച കൊല്ലുന്നു. ജാത്യാന്ധനായുള്ളവൻ വിശപ്പ സഹിക്കാൻ പാടില്ലാതെ ഒരെറക്ക കഞ്ഞിക്ക വെണ്ടി തപ്പിക്കൊണ്ട നടക്കുമ്പൊൾ പൊട്ടക്കിണററിൽ വീണ കഴുത്തും കാലും ഒടിഞ്ഞ പ്രാണവെദനയെ അനുഭവിച്ച മരിക്കുന്നു. പകരുന്ന വ്യാധികളും യുദ്ധങ്ങളും ക്ഷാമങ്ങളും നിമിത്തം അസംഖ്യം ജനം ആബാലവൃദ്ധം ക്ഷണത്തിൽ കഠിന പ്രാണവെദനയൊടെ "ഈശ്വരാ! ദൈവമെ! രക്ഷിക്കണെ!" എന്ന നിലവിളിച്ചുകൊണ്ട ഇരിക്കുന്ന മദ്ധ്യെ പ്രാ

ണവെദന സഹിച്ചുംകൊണ്ട ഒരു നിവൃത്തിയും കിട്ടാതെ മരിക്കുന്നു. ഇവിടെ എല്ലാം എന്തുകൊണ്ട ദൈവത്തിന്റെ കരുണാവത്തായ ശക്തി തന്റെ സൃഷ്ടികളെ സങ്കടത്തിൽ നിന്ന രക്ഷിക്കുന്നില്ലാ. പിന്നെ വല്ല സമയങ്ങളിലും ഒരം വക ആപത്തുകളിൽനിന്ന നിവൃത്തികാം സാധാരണ അറിയപ്പെടുന്ന കാരണങ്ങളാൽ കിട്ടുമ്പൊാം അത ദൈവകൃപയാലാണെന്നും മററും പറയുന്നു. ഇതിനെ ആര വിശ്വസിക്കും. എന്നാൽ പ്രപഞ്ചത്തിൽ ഇങ്ങിനെ ഉണ്ടാവുന്ന സങ്കടങ്ങളെ ദൈവീകമായ ശക്തികൊണ്ട നിവൃത്തിച്ച കാണുന്നില്ലാത്തതിനെ കുറിച്ച നമ്മാം ഹിന്തുക്കളും വെറെ മതക്കാരും പറയുന്ന കാരണങ്ങാം എത്രയും നിസ്സാരമാണ. ഒന്നാമത ഓരൊ ആാംക്ക വരുന്ന ദുഃഖങ്ങാം കഴിഞ്ഞ ഒരു ജന്മം അയാാം ചെയ്യു പാപത്തിന്ന ദൈവം കൊടുക്കുന്ന ശിക്ഷയാണെന്ന ഹിന്തുമതത്തിൽ പറയുന്നു. ഒരു തെററിന്ന ചെയ്യുന്ന ശിക്ഷ തെററുകാരനെ തന്റെ തെററിന്റെ ശിക്ഷയാണെന്ന അറിയിച്ചിട്ട ചെയ്യുന്നതാണ എല്ലായ്പ്പൊഴും നല്ലത. അത വിട്ട ഇന്ന സംഗതിക്കാണ താൻ കഷ്ടം അനുഭവിക്കുന്നത എന്ന അറിയിപ്പിക്കാതെ ഒരു കഷ്ടം അനുഭവിപ്പിക്കുന്നതിൽ എന്താണ ഫലം. ശിക്ഷ പാപനിവാരണത്തിന്ന വെണ്ടിയാണെങ്കിൽ പാപിയെ അറിയിപ്പിച്ചിട്ടതന്നെ ചെയ്യെണ്ടതല്ലെ. ഇതിനെപ്പററി വലിയ ഒരു ശാസ്ത്രജ്ഞൻ ഇയ്യെടെ ഒരു ഗ്രന്ഥം ഉണ്ടാക്കിയതിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതിന്റെ സാരം ആ പുസ്തകത്തിൽനിന്ന വായിച്ച ഞാൻ പറയാം. നെർ തൎജ്ജമയായി പറഞ്ഞാൽ ജെഷ്ഠന മനസ്സിലാക്കാൻ പ്രയാസപ്പെടും. സാരം പറയാം. ഒരം മഹാ വിദ്വാൻ പറയുന്നു—

"തന്റെ സമസൃഷ്ടികാംക്ക നാശമൊ ഉപദ്രവമൊ അ "സഹ്യതയൊ വരുത്തിയ ഒരു കുററക്കാരന്റെ സ്വാഭാവികമാ "യ ദുഷ്ടബുദ്ധിയെ കളഞ്ഞ അവനെ സന്മാൎഗ്ഗിയാക്കി തന്റെ

“സമസൃഷ്ടികളുമായി സമാധാനമായും സുഖമായും ഇരുത്താൻ
“വെണ്ടി വെറെ യാതൊരു പ്രകാരത്തിലും കഴിവില്ലാതെ ഇരി
“ക്കുന്നതകൊണ്ട മാത്രമാണ മനുഷ്യർ ഉണ്ടാക്കിയ ശാസ്ത്രപ്രകാ
“രം കുററക്കാരനെ ദണ്ഡിപ്പിക്കുന്നതും ശിക്ഷയിൽ പെടുത്തു
“ന്നതും ബന്തൊവസ്ഥിൽവെച്ച സന്മാൎഗ്ഗൊപദെശങ്ങളെ ചെ
“യ്യുന്നതും. എന്നാൽ ദൈവം തന്നെ തന്റെ സൃഷ്ടികളെ ഇങ്ങി
“നെ ദണ്ഡിപ്പിക്കുന്നതിന്ന എന്തൊരു സംഗതി ഉണ്ടെന്നാണ
“നൊം പറയെണ്ടത. ദൈവം ഉണ്ടെന്നൊ ഇല്ലെന്നൊ ഉള്ള
“വാദത്തെ മുഴുവനും തള്ളി ഉണ്ടെന്ന തന്നെ തീൎച്ചയാക്കുക. ദുഃ
“ഖങ്ങളുടെ ഉത്ഭവത്തെപ്പററിയുള്ള സൎവ്വസിദ്ധാന്തങ്ങളെയും ത
“ൽകാലം ഇല്ലെന്ന വിചാരിക്കുക. സൎവ്വശക്തിയുള്ള ഒരു സ്ര
“ഷ്ടാവ ഉണ്ടെന്നുള്ള സിദ്ധാന്തത്തെപ്പററിയും തല്ക്കാലം തൎക്കി
“ക്കാതിരിക്കുക. എന്നിട്ട ദൈവത്തെ ഈ ജഗത്തിനെ മുഴുവ
“നും ഭരിക്കുന്ന വിശ്വംഭരൻ എന്നസ്ഥിതിയിൽ മാത്രം ഓൎക്കുക.
“ഈ നിലയിൽ ഈ വിശ്വംഭരന താൻ തന്റെ സൃഷ്ടികളെ
“ഇങ്ങിനെ ദണ്ഡിപ്പിക്കുന്നതിനെ നീതീകരിപ്പാൻ എന്ത കാര
“ണങ്ങളെയാണ കാണിപ്പാൻ കഴിയുന്നത? തന്റെ സ്വയരക്ഷ
“ക്കവെണ്ടി ഇങ്ങിനെ ഈ സാധുക്കളായ തന്റെ സൃഷ്ടികളെ
“ശിക്ഷിക്കുന്നുവൊ-അതല്ല കുററം ചെയ്യുവരുടെ നന്മക്കവെണ്ടി
“അവരെ ദണ്ഡിപ്പിക്കുന്നതൊ? ഇതിൽ രണ്ടിൽ എത സംഗതി
“ക്കായാലും ഈ ദണ്ഡന കൂടാതെ കാൎയ്യം സാധിപ്പാൻ ആ
“ദൈവത്തിന്ന കഴിയുന്നതല്ലെ. ഒരു മനുഷ്യനെ വെദനയൊ
“സങ്കടമൊ അനുഭവിപ്പിക്കുന്ന പ്രവൃത്തി നമ്മൾ മനുഷ്യൎക്ക ത
“ന്നെ വ്യസനകരമായ ഒരു പ്രവൃത്തിയാണ. അങ്ങിനെ ചെയ്യെ
“ണ്ടി വരുന്നത നിവൃത്തിയില്ലാത്ത ഒരു ദൊഷകൎമ്മം തന്നെയാ
“ണെന്നാകുന്നു നൊം മനുഷ്യരതന്നെ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നത. പ
“ഠിപ്പുള്ള മനുഷ്യര ഇല്ലാത്തവരെ പഠിപ്പിച്ചിട്ടും മനുഷ്യവൎഗ്ഗങ്ങ
“ൾ അന്യോന്യം സ്നെഹിച്ചും ഐക്യമായി ഇരിക്കെണ്ടതിന്നുള്ള

"വഴികൾ എടുത്തും പലെ സന്മാൎഗ്ഗോപദെശങ്ങൾ ചെയ്തും വ
"രുന്നു. ഈ ഉപദെശങ്ങൾകൊണ്ടു ഗുണപ്പെടാതെ ചിലർ പി
"ന്നെയും ദുൎവൃത്തിയിൽ ചാടുന്നു- അവരെ ദണ്ഡിപ്പിക്കുകയും
"ചെയ്യുന്നു. ഇങ്ങിനെ ദണ്ഡനം ചെയ്യുന്നത മനുഷ്യരിൽ ത
"ന്നെ ഒരു ദുൎയ്യശസ്സിന ഹെതുവാണെങ്കിൽ ദൈവത്തിങ്കൽ അ
"ത എത്ര അധികം ദുൎയ്യശസ്സിന കാരണമായി തീരുന്നു. നമ്മളു
"ടെ രാജ്യം ഭരിക്കുന്ന മനുഷ്യരാജാക്കന്മാൎക്ക കുററക്കാരുടെ ദുൎബ്ബു
"ദ്ധിയെ നീക്കംചെയ്തു ഗുണബുദ്ധി കൊടുപ്പാൻ ഒരു ശക്തി ഉ
"ണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ ആ ശക്തിയെ ഉപയൊഗിച്ചു ദുൎമ്മൎയ്യാദ
"യും ദുഷ്പ്രവൃത്തിയും മനുഷ്യരിൽ ഇല്ലാതെ ആക്കിക്കളയുന്നത
"ല്ലാതെ പിന്നെയും കുററം ചെയ്യുന്നത വിരൊധിക്കാതെ നൊ
"ക്കിക്കൊണ്ടുനിന്നു,ചെയ്തു ഉടനെ കുററക്കാരെ പിടിച്ചു ഹിംസി
"ച്ചു ദണ്ഡിപ്പിക്കുവാനായി കാത്തിരിക്കുമൊ? ഒരിക്കലും ചെയ്യു
"യില്ലാ. എന്നാൽ നമ്മൾ മനുഷ്യൎക്ക ഭവിഷ്യദ്വൎത്തമാനങ്ങളെ
"യൊ പ്രവൃത്തികളെയൊ അറിവാൻ ഉള്ള ശക്തിയില്ലാ. കരു
"ണാകരൻ എന്ന പറയപ്പെടുന്ന ആ ദൈവത്തിനൊ നിങ്ങൾ
"പറയും പ്രകാരം നിശ്ചയമായി ഈ ശക്തി ഉണ്ടാവാതെ ഇരി
"പ്പാൻ പാടില്ലതാനും. മനുഷ്യനെ സൃഷ്ടിച്ചത ദൈവം മനുഷ്യ
"ന്റെ മനസ്സിൽനിന്ന ഉണ്ടാവുന്ന സകലവാസനകളും ദൈവ
"ത്തിൽനിന്ന ആദ്യത്തിൽ ഉത്ഭവിച്ചത, അല്ലെങ്കിൽ ദൈവ
"ത്തിന്ന ഇഷ്ടം പൊലെ ഇല്ലാതാക്കുവാനൊ കുറക്കാനൊ അ
"ധികരിപ്പാനൊ കഴിയുന്നവ; കാൎയ്യം ഇങ്ങിനെ ഇരിക്കുമ്പൊൾ
"ദൈവം പാപകൎമ്മങ്ങൾ ചെയ്വാൻ ഒരു മനുഷ്യന ഉണ്ടാവുന്ന
"ഉത്സാഹങ്ങളെയൊ വാസനയെയൊ നിൎത്താതെ അത ചെ
"യ്യിപ്പിച്ചശെഷം അവനെ കഠിനമായി ശിക്ഷിച്ചു വെദനപ്പെ
"ടുത്തി നശിപ്പിക്കുന്നത എന്തിന? ഇത മഹാകഷ്ടമല്ലെ! ദൈ
"വം ഇത്ര ബുദ്ധിഹീനതയായും ക്രൂരമായും ചെയ്യുമൊ? ഇപ്പൊ
"ൾ ക്രിസ്ത്യാനി വെദപുസ്തകത്തിൽ പറയും പ്രകാരം ദൈവം

"ചെയ്ത ശിക്ഷകളെ തന്നെ നൊം നൊക്കുന്നതായാൽ ദൈവം "എത്ര കഠൊരമായും നിൎദ്ദയമായും അതി ക്രൂരമായും മനുഷ്യ "നെ ശിക്ഷിച്ചതായി കാണുന്നു. തെററുകാരൻ പിന്നെ എന്ത "തന്നെ ഗുണകൎമ്മം ചെയ്താലും പശ്ചാത്താപപ്പെട്ടാലും ദൈവം "ഒരു വിധത്തിലും ദയ കാണിക്കാത്ത മാതിരിയിലാണ ക്രിസ്ത്യാ "നിവെദത്തിൽതന്നെ കാണുന്നത. ആദാം ഒരു കുററം ഒരു പ്രാ "വശ്യം ചെയ്തു പൊയി- അതിന അയാളെയും അയാളുടെ സ "ൎവ്വ സന്താനങ്ങളെയും പരമ്പരയായി എന്നെന്നും നരക കൂപ "ത്തിൽ നിന്ന ഒരിക്കലും കയറാൻ പാടില്ലാത്ത വിധം ഇട്ടുകള "ഞ്ഞു. ആദാം തെററ ചെയ്തതിന അവന്റെ സന്താനങ്ങൾ കൂ "ടി എന്തിന ഁരം മഹാ പാപം അനുഭവിക്കുന്നു. ദൈവം ഇ "ങ്ങിനെ എല്ലാം ചെയ്തിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ പിന്നെ എവിടെയാണ അ "ദ്ദെഹത്തിന്റെ കരുണയും നിതിയും"—ഇങ്ങിനെയാണ ഁരം മ ഹാ യുക്തിമാനായ ശാസ്ത്രജ്ഞൻ പറയുന്നത.

ഗൊ-പ—ആദാം എന്നൊരാളുണ്ടായി എന്ന നമ്മളുടെ ഹിന്തു ശാസ്ത്ര പുരാണങ്ങളിൽ ഒന്നും പറയുന്നില്ലാ- ഞാൻ ഇത വി ശ്വസിക്കയില്ലാ.

ഗൊ-കൃ-മെ—ആദാമിനെ വിശ്വസിക്കെണ്ടാ- നമ്മളുടെ പുരാ ണങ്ങളിൽ ഁരം ആദാമിന ഉണ്ടായതായി പറയപ്പെടുന്ന മാ തിരി ശാപങ്ങളും ദൈവകൊപംകൊണ്ടു വന്ന പല മാതി രി ദുഃഖങ്ങളും ക്രിസ്ത്യാനി വെദത്തിൽ കാണുന്നതിനെക്കാ ൾ വളരെ അധികം കാണാം. നമ്മളുടെ പുരാണങ്ങളിൽ ദൈവ കൊപംകൊണ്ടു മാത്രമല്ലാ ദൈവഭക്തന്മാരായ മഹ ൎഷിമാരുടെ കൊപം കൊണ്ടു, ദെവന്മാരുടെ കൊപംകൊണ്ടു, ബ്രാഹ്മണ കൊപംകൊണ്ടു, എന്ന വെണ്ട പതിവ്രതമാരായ സ്ത്രീകളുടെ കൊപംകൊണ്ടുകൂടി ദെവകളും മനുഷ്യരും മൃഗങ്ങ ളും പലപ്പൊഴും കുഴങ്ങി ബുദ്ധിമുട്ടി അനെക ജന്മങ്ങൾ എടു ത്ത പല മാതിരി സങ്കടങ്ങളും സന്താപങ്ങളും അനുഭവിച്ച

തായി പറയപ്പെട്ടുന്നുണ്ട. ഇത്ര അധികം വിസ്താരത്തങ്ങളും ഭൊഷത്വങ്ങളും ക്രിസ്ത്യാനി വെദ പുസ്തകത്തിൽ കാണുകയില്ലാ.

ഗൊ-പ—അങ്ങിനെ പറയരുത- നമ്മളുടെ പുരാണങ്ങൾ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി എന്തുകണ്ടു- വിസ്താരം ഭൊഷത്വം എന്ന എത്രയൊ പ്രാചീനമായ നമ്മളുടെ പുരാണങ്ങളെ കുറിച്ച ഇന്നലെ ഉണ്ടാക്കിയ ഒരു ഇങ്കിരീസ്സുബുക്ക വായിച്ചിട്ട പറഞ്ഞാൽ ആര വിശ്വസിക്കും. അതിരിക്കെട്ടെ, അപ്പൊൾ ദൈവമില്ലെങ്കിൽ മനുഷ്യൻ താനെ ഉണ്ടായി എന്നാണ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി പറയുന്നത.

ഗൊ-കു-മെ—മനുഷ്യൻ.എന്ന വെണ്ടാ- ഒരം കാണുന്ന സകല ചരാചരങ്ങളും പലെവിധ കാരണങ്ങളിൽനിന്നും ശക്തികളിൽനിന്നും താനെ ഉത്ഭവിച്ച നിറയുന്നതാണെന്നാകുന്നു ഞാൻ പറയുന്നത.

ഗൊ-പ—അപ്പൊൾ ഒരു മനുഷ്യൻ മരിച്ചാലൊ അവന്റെ ജീവൻ എങ്ങട്ട പൊവുന്നു.

ഗൊ-കു-മെ—എങ്ങട്ടും പൊവുന്നില്ലാ-അതില്ലാതാവുന്നു. ഒരു കത്തുന്ന തിരി കെടുത്തിയാൽ അഗ്നി എവിടെക്ക പൊവുന്നു- എവിടെക്കും പൊവുന്നില്ല- അത ഇല്ലാതെ പൊവുന്നു- അതപൊലെ ജീവനും.

ഗൊ-പ—അപ്പൊൾ മനുഷ്യന വെറെ ഗതി ഒന്നുമില്ല. മരിച്ചാൽ എല്ലാം തീൎന്നു- അല്ലെ! നിന്റെ ഒരം മതം പിശാചുക്കൾക്ക കൊള്ളാം- മററാൎക്കും കൊള്ളരുത. മനുഷ്യന എങ്ങിനെ ഒരം കൈകാലുകൾ- കണ്ണു- മൂക്ക- ചെവി- മുതലായ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ എല്ലാം ഉണ്ടായി- ഇതെല്ലാം ഇത്ര ശരിയായും വെടിപ്പായും എന്ത കാൎയ്യകാരണങ്ങളാണ ഉണ്ടാക്കിയത.

മാ—ശരി- അച്ഛന്റെ ചൊദ്യം ഒന്നാന്തരം. അച്ഛൻ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിയൊട ചെയ്യ ചൊദ്യം അല്പം ചില ഭെദങ്ങൾ ചെയ്താൽ നല്ല ഒരു ഇംക്ലീഷശാസ്ത്രജ്ഞൻ ചെയ്യുപൊലെയുള്ള ഒരു

ചൊദ്യമായിവരും. ആ ചൊദ്യം ഞാൻ ചെയ്യാം. ഈ ജഗത്ത മുഴുവനും താനെ ഒരു പ്രത്യെക സ്രഷ്ടാവ ഇല്ലാതെ ഉണ്ടായി വന്നത എന്നൊ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിയുടെ സിദ്ധാന്തം.

ഗൊ-കു-മെ—അതെ, ഒരു പ്രത്യെക സ്രഷ്ടാവ ഉണ്ടാക്കിയതാണെന്ന വിചാരിപ്പാൻ സംഗതി ഇല്ലെന്ന ഞാൻ പറയുന്നു.

മാ—അങ്ങിനെ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നതിന്നുള്ള കാരണങ്ങൾ ചുരുക്കത്തിൽ സ്പഷ്ടമായി പറയു.

ഗൊ-കു-മെ—ചുരുക്കത്തിൽ സ്പഷ്ടമായി പറയാൻ പ്രയാസം. മാധവൻ എന്നെപ്പൊലെതന്നെ ഈ സംഗതിയെപ്പററി പലെ പുസ്തകങ്ങളും വായിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലൊ. അതുകൊണ്ട ഞാൻ ജെഷ്ടൻ അറിയാൻമാത്രം ചുരുക്കി പറയാം. ചുരുക്കി പറയുന്നതിൽ എന്റെ താല്പൎയ്യം സ്പഷ്ടമായി കാണിപ്പാൻ കഴിയുമൊ എന്ന എനിക്ക സംശയം. എന്റെ കയ്യിൽ ഇപ്പൊൾ ഉള്ള ഈ പുസ്തകത്തിൽതന്നെ ഓരൊ ഭാഗങ്ങൾ വായിച്ച പറയാം.

മിസ്റ്റർ ബ്രാഡ്ലാവിന്റെ പുസ്തകത്തിൽ അധികവും ഭാഗം ക്രിസ്ത്യാനിവെദത്തിൽ ജഗൽസൃഷ്ടി ഉണ്ടായ സ്വഭാവത്തെയും കാലത്തെയും പറയുന്നത എല്ലാം ശുദ്ധമെ കളവും അസംഭവ്യവുമാണെന്ന കാണിപ്പാനുള്ള സംഗതികളെയാണ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത. എന്നാൽ അതുകളെ കുറിച്ച ഇവിടെ പറഞ്ഞിട്ട ആവശ്യമില്ല. വാള്ളെസ്സ, ഡാൎവ്വിൻ മുതലായ പലെ ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർ ജഗദുല്പത്തിയെപ്പററി പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത സൂക്ഷ്മമായി ആലൊചിച്ചാൽ ഈ കാണുന്ന സകല ചരാചരങ്ങളും "ഇവൊല്യൂഷൻ" എന്ന ഉല്പത്തി സമ്പ്രദായപ്രകാരം താനെ ഉത്ഭവിച്ച വന്നതാണെന്ന കാണാം. ഡാൎവ്വിൻ പറയുന്നു—"സാധാരണ സാധനങ്ങൾക്ക പകച്ച- വളച്ച- നാശം- ഇതകൾ സ്വഭാവെന ഉള്ളതാകുന്നു. ഓരൊ സാധനം ഒരു പ്രകാരത്തിലും ഗുണത്തിലും ഇരിക്കുന്നത കാലാന്തരം കൊണ്ട മറെറാരു പ്രകാരത്തിലും ഗുണത്തിലും ആയിവരുന്നു- പിന്നെയും മാറുന്നു- പിന്നെയും വ

"ളരുന്നു. ഇങ്ങിനെ അനന്തകൊടി സംവത്സരങ്ങളാൽ ഒരു സാ "ധനം വെറെ സാധനങ്ങളുമായുള്ള ചെച്ചയാലൊ ആവശ്യ "ങ്ങളാലൊ അതിൻെറ ഒന്നാമത്തെ ഗുണവും സ്വഭാവവും വി "ട്ട ക്രമെണ ക്രമെണ മറ്റൊരു സ്വഭാവത്തിലും ഗുണത്തിലുമാ "യി വരുന്നു- ഇത സാധാരണ സൎവ്വ പദാൎത്ഥങ്ങളിലും താനെ "ഉള്ള ഒരു ശക്തിയാണ. ഇത പ്രകാരം തന്നെയാണ മനുഷ്യ "ൻെറ ഉല്പത്തിയും. ആദ്യത്തിൽ എത്രയൊ അണുമാത്രമായ ഒ "രു ജീവജന്തു ക്രമെണ അനവധി അനവധി കാലംകൊണ്ടും ജീ "വൻെറ ആവശ്യപ്രകാരവും ആഗ്രഹപ്രകാരവും അതിനൊ "ത്ത ദെഹാകൃതികളെ സ്വല്പം സ്വല്പം ഭെദമായി അതാത "കാലത്ത മാറി കാലക്രമെണ ഇപ്പൊൾ നൊം കാണുന്നത "പൊലെ മനുഷ്യൻെറ ദെഹാകൃതിയിലും സ്വഭാവത്തിലും വ "ന്ന ചെൎന്നിരിക്കുന്നു" ഇതിന ദൃഷ്ടാന്തമായി പലെ സംഗതി കളെയും ഡാൎവ്വിൻ എന്ന ശാസ്ത്രജ്ഞൻ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. പ്ര ത്യെകം ഒരു സ്രഷ്ടാവ ഠരം ജഗത്തിലുള്ള എല്ലാ പദാൎത്ഥങ്ങളെ യും വെവ്വെറെ ഉണ്ടാക്കിയതല്ലെന്ന കാണിപ്പാൻ പലെ ദൃഷ്ടാ ന്തങ്ങളും ഉണ്ട. നനവുള്ള പുതുമണ്ണിൽ കുറെ തീയിട്ടൊ മറ്റൊ ചൂട പിടിപ്പിച്ചശെഷം തണുപ്പുള്ളതായ ഒരു സാധനം കൊണ്ട സാധാരണ വായുവിന സ്പൎശിപ്പാൻ പാടില്ലാത്ത വിധം ഒരു നാലഞ്ച മണിക്കൂറ ആ സ്ഥലത്തെ അടച്ച മൂടിയതിൽ പിന്നെ ആ അടപ്പ എടുത്ത നൊക്കിയാൽ പലപ്പൊഴും ആ സ്ഥലത്ത ലക്ഷൊപിലക്ഷം ചെറിയ സ്വരൂപങ്ങളുള്ള ചെതൽ എന്ന പ റയുന്ന വെളുത്ത ഒരുവക പ്രാണികൾ എളകി പതച്ച നടക്കു ന്നത കാണുന്നു. എവിടെ നിന്നാണ ഇത്ര അനവധി ചിതലു കൾ ഇത്ര ക്ഷണംകൊണ്ട ഉണ്ടായത. ദൈവം അപ്പൊൾ ഉ ണ്ടാക്കിയതൊ ഇത പെറ്റുണ്ടായതൊ. അതല്ല ചില കാരണ ങ്ങൾ അന്യൊന്യം സംശ്രയിച്ചപ്പൊൾ താനെ ഉണ്ടായി വന്ന തൊ. പിന്നെ അതിൽ ഒരു ചിതലിനെയൊ അല്ലെങ്കിൽ അതി

ൽ അല്പം വലിയ ഒരു പുഴുവിനെയൊ വെട്ടാളൻ എന്ന പറയു
ന്ന ഒരു പ്രാണി എടുത്ത അതിൻെറ കൂട്ടിൽ വെക്കുന്നു. പത്ത
പതിനഞ്ച ദിവസം ആ വെട്ടാളനുമായി സമ്പൎക്കിച്ചിരിക്കുമ്പൊ
ഴക്ക ആ പുഴു താനെ വെട്ടാളനായി തീരുന്നു. ഇങ്ങിനെയു
ള്ള ചില്ലറയായ സാധനങ്ങൾ നൊക്കിയാൽ ഒന്നിൽ നിന്നു മ
റ്റൊന്നു ഉണ്ടാവുന്ന സ്വഭാവം അറിയാം. ഈ ജഗത്ത എല്ലാം
അനാദിയായ കാലശക്തിയാലും ഓരൊ വസ്തുക്കളുടെ സംശ്ര
യങ്ങളാലും സംശ്രയാഭാവങ്ങളാലും താനെ ഉണ്ടായി നിറഞ്ഞു
വന്നതും താനെ നശിച്ചു പൊവുന്നതും ആകുന്നു എന്നെ വി
ചാരിപ്പാൻ വഴിയുള്ളു. ഹക്സ്ലി എന്ന ഒരു മഹാ വിദ്വാൻ പറ
യുന്നു. "ജീവനുള്ള സകല ജന്തുക്കളുടെയും അല്ലെങ്കിൽ പഞ്ചെ
"ന്ദ്രിയ വികാരങ്ങളൊട സംയുതങ്ങളായ സകല ശരീരങ്ങളു
"ടെയും ഉല്പത്തിയെ നൊം സൂക്ഷ്മമായി ശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തമായ
"അറിവൊടുകൂടി നൊക്കുമ്പൊൾ ഓരൊ ജന്തു ആദിയിൽ ഉത്ഭ
"വിച്ചത ഓരൊ പ്രത്യേക കാരണങ്ങളിൽ നിന്നാണെന്ന വെ
"ളിവായി കാണാം. നമ്മൾ ചുററും കാണുന്ന അനന്തകൊടി
"ജീവജാലങ്ങൾ ഈ കാരണങ്ങളിൽ താനെ ഉത്ഭവിച്ചും വളൎന്നും
"പെരന്നും നശിച്ചും കാണാതെ ആയും വരുന്നത കാണുന്നു. ഇ
"ത സാധാരണ പല ജീവജാലങ്ങളിൽ സ്വതസ്സിദ്ധമായ ഒരു
"ശക്തിയാകുന്നു- അങ്ങിനെയുള്ള ശക്തി ഇല്ലാതെ ജീവജാല
"ങ്ങൾ ഒന്നുംതന്നെ ഇല്ല"-ഇങ്ങിനെയാണ ഹക്സ്ലി എന്ന മഹാ
വിദ്വാൻെറ അഭിപ്രായം. ബ്രാഡ്ലാ എന്നാൾ പറയുന്നു—"നമു
"ക്ക ഇതുവരെ കിട്ടിയെടത്തൊളമുള്ള അറിവുകളിൽ നിന്ന ആ
"ദിയിൽ മനുഷ്യരെ കണ്ട കാലത്തിൽ അവർ ഇപ്പൊൾ കാ
"ണുന്ന പ്രകൃതവും സ്വഭാവവും ഉള്ള മനുഷ്യരെപ്പൊലെ ആ
"യിരുന്നില്ല. ആദ്യത്തിൽ കണ്ടതായി അറിയപ്പെടുന്ന കാല
"ത്ത മനുഷ്യൻ ഏതാണ്ട ഒരു മൃഗംപൊലെ ക്ഷുദ്ര മൃഗങ്ങളുമാ
"യി തമ്മിൽ തല്ലി മല്ലിട്ടും കൊണ്ട ഗുഹാവാസം ചെയ്തു കഴി

"ച്ചിരുന്ന ഒരു ജന്തുതന്നെയായിരുന്നു. എന്നാൽ ക്രമെണ ഇപ്പൊ
"ാൾ മനുഷ്യൻ എത്ര ശക്തനും ബുദ്ധിമാനും സൎവ്വവിദഗ്ദ്ധനും
"ആയി തീൎന്നിരിക്കുന്നു. ഇതപ്രകാരം തന്നെ ഇപ്പൊാൾ നമുക്കു
"അറിവ കിട്ടീട്ടുള്ളതിന്നും പ്രാചീനമായി വളരെ കൊടി സം
"വത്സരങ്ങാൾ മുമ്പുള്ള സ്ഥിതി എനി നൊക്ക അറിവാൻ സാ
"ധിക്കുന്നുവെങ്കിൽ ഇന്ദ്രിയ നിഷ്ഠമായ ജീവനെ വഹിക്കുന്നതി
"ന്നു മുമ്പ പലെ വിധ ജീവദശകളിൽ ഇപ്പൊാൾ കാണുന്ന സ
"മസ്ത്നായ ൦രം മനുഷ്യൻ കിടന്നിരുന്നു എന്ന ഒരുസമയം കാ
"ണ്മാൻ കഴിയുമെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു" ഇങ്ങിനെയാണ
ബ്രാഡ്ലാ പറയുന്നത.

ഗൊ-പ—മനുഷ്യൻ ആദ്യം ഗുഹയിൽ മൃഗത്തിനെപ്പൊലെ കി
ടന്നു എന്ന ആര വിശ്വസിക്കും. പക്ഷെ ബിലാത്തിയിൽ
അങ്ങിനെ ആയിരുന്നുവായിരിക്കാം. അതുപൊലെ മൃഗപ്രാ
യമായ മനുഷ്യൻ ഇപ്പൊഴും ഉണ്ട- ഇല്ലെ മാധവാ.

മാ—ഉണ്ട- ആഫ്രിക്കാ രാജ്യത്ത സാമാന്യം മൃഗങ്ങളെ പൊലെ
ഉള്ള മനുഷ്യര ഇപ്പൊഴും ഉണ്ട.

ഗൊ-കു-മെ—പണ്ട ഞാൻ പറഞ്ഞ കാലം ഞാൻ പറഞ്ഞ മാ
തിരിയെ മനുഷ്യൻ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ.

ഗൊ-പ—അതിന എന്ത പ്രമാണം.

ഗൊ-കു-മെ—ശാസ്ത്രപ്രകാരം ഉള്ള അറിവ തന്നെ.

ഗൊ-പ—എന്ത ശാസ്ത്രം നീ പെര പറഞ്ഞ സായ്വന്മാരുണ്ടാക്കി
യ ശാസ്ത്രമൊ.

ഗൊ-കു-മെ—അവരും അവരെപ്പൊലെയും അതിലധികവും
ശാസ്ത്രപരിജ്ഞാനമുള്ള ആളുകൾ എഴുതിയ പലെ ഗ്രന്ഥങ്ങ
ളിൽ നിന്നാണ ഞാൻ പറയുന്നത.

ഗൊ-പ—എന്നാൽ നീ ഇപ്പൊാൾ പറഞ്ഞതിൽ ഒരവസ്ഥമാ
ത്രം ഹിന്തുശാസ്ത്രപ്രകാരം അല്പം ഒക്കുന്നുണ്ട. നീ പറഞ്ഞ
പ്രകാരം തന്നെ, നമ്മളുടെ ശാസ്ത്രത്തിലും ആദ്യം തൃണം മൃ

തൽ പലെ ജന്മങ്ങളും കഴിഞ്ഞിട്ടവെണം മനുഷ്യജന്മം കിട്ടാൻ എന്ന പറയുന്നുണ്ട. പക്ഷെ അങ്ങിനെ എല്ലാം വരുന്നത വാസനാനുരൂപമായി ദൈവ കല്പനയാൽ ആണെന്നാകുന്നു നമ്മടെ ശാസ്ത്രം.

ഗൊ-കു-മെ—ശരി, ജെഷ്ടൻ അത്രത്തൊളം സമ്മതിച്ചുവൊ.

ഗൊ-പ—ഞാൻ എന്ത സമ്മതിച്ചു. നീ പറഞ്ഞത യാതൊന്നും ഞാൻ സമ്മതിച്ചിട്ടില്ലാ. ഒരിക്കലും സമ്മതിക്കുകയുമില്ലാ. ൟശ്വരനില്ലെന്നല്ലെ നീ പറയുന്നത. അത ൟ ജന്മം സമ്മതിപ്പാൻ പാടില്ലാ. മഹാ അബദ്ധമായ സിദ്ധാന്തമാണ ൟശ്വരൻ ഇല്ലെന്നുള്ളത. സൎവ്വജഗദന്തൎയ്യാമിയായി കാരുണ്യമൂൎത്തിയായുള്ള ഒരു സ്രഷ്ടാവ ൟ ജഗത്തിന്ന ഇല്ലെന്ന ശുദ്ധ ഭ്രാന്തൻ മാത്രമെ പറയുകയുള്ളൂ.

ഗൊ-കു-മെ—ഞാൻ ഒരു കാരുണ്യമൂൎത്തിയെയും ജഗദന്തൎയ്യാമിയെയും കണുന്നില്ലാ.

ഗൊ-പ—ആട്ടെ, ൟ നിരീശ്വര സിദ്ധാന്തികൾ ഇയ്യെടെ ൟ വിധം ഓരൊ ബുക്ക എഴുതി തുടങ്ങിയതല്ലെ ഉള്ളൂ. ഇതിന എത്ര എത്രയൊ മുമ്പും ഇപ്പൊഴും എനി എത്രയൊ കാലവും ൟ കാണുന്ന സകല മനുഷ്യരും ദൈവ വന്ദനം ഓരൊ പ്രകാരത്തിൽ ചെയ്യുവന്നിരിക്കുന്നു എന്നും ചെയ്യുവരുമെന്നും എനിക്ക ഉറപ്പുണ്ട. നിരീശ്വരമതക്കാര ആകപ്പാടെ പത്താളുകളുണ്ടാവുമൊ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടീ.

ഗൊ-കു-മെ—അനവധിലക്ഷം ആളുകൾ ഇപ്പൊൾ നിരീശ്വരമതക്കാരുണ്ട. അത പക്ഷെ പുറത്തറിയുന്നില്ലാ. ഭൂമിയിലുള്ള ജനങ്ങളെ കുറിച്ചു കണക്ക എടുക്കുന്നത എല്ലാം ഓരൊ മതത്തിൽ ഉള്ള ആളുകൾ ഇത്ര ഇത്ര എന്നാണ. ഇതിൽ ഓരൊ മതത്തിൽ നിരീശ്വര മതക്കാര വളരെ ഉണ്ടായിരിക്കും. എന്നാൽ അത കണക്കിൽ കാണിക്കാറില്ല. ൟ ഭൂമിയിലെ ആകെ ജനങ്ങളിൽ നാന്നൂററമ്പ കൊടി ആറ ലക്ഷം

പെർ ബുദ്ധമതക്കാരും, മുന്നൂററി തൊണ്ണൂറൊമ്പത കൊടി രണ്ട ലക്ഷം പെർ ക്രിസ്ത്യാനി മതക്കാരും, ഇരുനൂററി നാല കൊടി രണ്ട ലക്ഷം പെർ മഹമ്മദീയ മതക്കാരും, നൂററി എഴുപത്തനാല കൊടി രണ്ട ലക്ഷം പെർ ഹിന്തുമതക്കാരും, അമ്പതലക്ഷം പെർ ജൂതന്മാരും, മറെറാരൊ പ്രകാരം വിഗ്രഹാരാധനക്കാരായ പലവകയായി നൂററി പതിനെട്ടകൊടി മനുഷ്യരും ഉണ്ടെന്ന ബ്രാഡ്ലാവിന്റെ പുസ്തകത്തിൽ കാണുന്നു. എന്നാൽ മതത്തിന്മെൽ സ്ഥാപിച്ച എടുത്തിട്ടുള്ള ഒരു കണക്ക എത്രയും തെററാണെന്ന അദ്ദെഹം കാണിക്കുന്നു. പഠിപ്പും അറിവും അധികമായുള്ള യൂറൊപ്പുരാജ്യനിവാസികളിലും അമെരിക്കാരാജ്യനിവാസികളിലും അനവധി മഹാന്മാരായ ആളുകൾ നിരീശ്വരമതക്കാരാണെങ്കിലും പ്രൊതിസ്തന്ത അല്ലെങ്കിൽ റൊമൻ കെത്തൊലിക്ക മതക്കാരായി കണക്കിൽ തെററായി ചെൎത്തിരിക്കുന്നു എന്നാണ അയാളുടെ അഭിപ്രായം. അത ശരിയാണെന്നുള്ളതിലെക്ക ലെശം സംശയമില്ലാ. ഇപ്പൊൾ മലയാളത്തിൽ കാനെഷുമാരി കണക്ക എടുത്തതിൽ എന്നെ ഹിന്തുമതക്കാരൻ എന്നല്ലെ ചെൎത്തിരിക്കുന്നത- എന്നാൽ വാസ്തവത്തിൽ ഞാൻ ഹിന്തുമതക്കാരനല്ലെല്ലൊ. ഒരു തെററ സൎവ്വസാധാരണയായി ഉണ്ടാവുന്നതാണ. അതകൊണ്ട ദൈവം ഉണ്ടെന്ന വിചാരിക്കാതെയും വന്ദിക്കാതെയും ഉള്ളവര വളരെ ഒരു ലൊകത്തിൽ ഉണ്ടെങ്കിലും എത്ര ഉണ്ടെന്ന ഇപ്പൊൾ കണക്കാക്കാൻ പ്രയാസമായി വരുന്നു.

ഗൊ-പ__മഹാ പാപം! ഇത കെൾക്കുന്നത കലിയുഗധൎമ്മം എന്നെ ഞാൻ പറയുന്നുള്ളു.

ഗൊ-കു-മെ__എന്നാൽ പിന്നെ ഇതിനെ കുറിച്ച എന്തിന ജെഷ്ഠൻ വ്യസനിക്കുന്നു. കലിയുഗത്തിൽ മനുഷ്യർ നിരീശ്വരമതക്കാരായി വരണമെന്ന ജെഷ്ഠൻ പറയുന്ന ദൈവം കല്പി

ച്ചിട്ടുള്ളതാണെങ്കിൽ പിന്നെ ഞങ്ങൾ നിരീശ്വരമതക്കാരായ ത ആശ്ചൎയ്യമൊ. ഹിന്തുക്കളുടെ ശാസ്ത്രത്തെപ്പൊലെ ഇത്ര അയുക്തിയായി എന്തെങ്കിലും ഉണ്ടൊ. ഒരെടത്ത പറയുന്നു മനുഷ്യൻ ജനിക്കുമ്പൊൾ തന്നെ അവന ഭാവിയായി ഉണ്ടാവാൻ പൊവുന്ന സകല അവസ്ഥകളെയും തലയിലൊമറ്റൊ ബ്രഹ്മാവ എഴുതി വെച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന. ഇങ്ങിനെ എഴുതി തീൎച്ചയാക്കിയ കാൎയ്യത്തിൽ പിന്നെ മനുഷ്യന എന്തൊരു ശക്തിയാണ ഉള്ളത. "നീ ഇന്നപ്രകാരം ജീവിക്കണം-നീ ഇത്ര മനുഷ്യരെ കൊല്ലണം- നീ ഇത്ര മനുഷ്യരെ രക്ഷിക്കണം-നീ ഇന്നിന്ന കൎമ്മങ്ങൾ ചെയ്യണം" എന്ന വെളിവായും തീൎച്ചയായും എഴുതി വിട്ടിട്ടാണത്രെ മനുഷ്യന്റെ ഉത്ഭവം. പിന്നെ ആ സാധുവായ മനുഷ്യന എന്ത സ്വശക്തിയാണ ഉള്ളത. അവനൊട കല്പിച്ചതിനെ അവൻ ചെയ്യുന്നു- പിന്നെ അവനെ അവൻ ചെയ്യുന്ന തെറ്റിനെ കുറിച്ചൊ ഗുണകൎമ്മത്തെ കുറിച്ചൊ എന്തിന പാപി എന്നും സുകൃതി എന്നും പറയുന്നു. കലിയുഗത്തിൽ ജനങ്ങൾക്ക ഈശ്വര സ്മരണ ഉണ്ടാകയില്ല. അനെകവിധ പാപകൎമ്മങ്ങൾ ചെയ്യും. മഴ വെണ്ടപൊലെ ഉണ്ടാവുകയില്ല. ഭൂമി വിളയുകയില്ല. ശുദ്ധാശുദ്ധമില്ലാതെ ആവും. ബ്രാഹ്മണരെ ഹിംസിക്കും. ഗൊവധം ചെയ്യും. നീചന്മാൎക്ക മഹത്വം വരും. ഇങ്ങിനെ പലെവിധ കല്പനകളും ചെയ്യുവെച്ചതായി പറയുന്നു. പിന്നെ ഈ കല്പനകൾ പ്രകാരം ഓരൊ കാൎയ്യം കാണുമ്പൊൾ എന്താണ ഇത്ര എല്ലാം ജെഷ്ഠൻ ആക്ഷെപിക്കുന്നത. ജെഷ്ഠൻ കലിയുഗമനുഷ്യനല്ലെ. ജെഷ്ഠന ഈ കല്പനകൾ സംബന്ധിക്കില്ലെ- മഹാ കഷ്ടം! ഇങ്ങിനത്തെ വിഡ്ഢിത്തം ഉണ്ടൊ? ഇങ്ങിനത്തെ അയുക്തി ഉണ്ടൊ? ബ്രാഹ്മണരുടെ പ്രാധാന്യതക്കും യൊഗ്യതക്കും വെണ്ടി മാത്രം അവരിൽ ചിലര എഴുതീട്ടുള്ള പുസ്തകങ്ങളല്ലാതെ ഹിന്തുക്കൾക്ക ഈ വക സംഗതികളെപ്പറ്റി അറിവിന്ന വെ

റെ യാതൊരു മാൎഗ്ഗവും ഇല്ലല്ലൊ- പിന്നെ എന്തു ചെയ്യും. വിസ്തരിച്ചും എഴുതി കാണുന്നതു എല്ലാം സാധുക്കാൾ വിശ്വസിക്കുന്നു.

മാ—ഗോവിന്ദൻകുട്ടി ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞതു വലിയ ഭോഷത്വമാണു. ബ്രാഹ്മണർ എഴുതീട്ടുള്ള ചില വിലപിടിച്ച പുസ്തകങ്ങളെ കുറിച്ചു സ്വല്പമെങ്കിലും ഗോവിന്ദൻകുട്ടിക്കു അറിവുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ ഈ വിധം പറയുന്നതല്ല. ഇംക്ലീഷമാത്രം പഠിച്ചു ബ്രാഡ്ലാവിന്റെ ബുക്കും, ഡാൎവ്വിൻ, വാള്ളെസ്സ- ഹക്സ്ലി, ഹെർബർട്ടസ്പെൻസർ മുതലായവരുടെ ബുക്കുകളും വായിച്ചു അതിലുള്ള യോഗ്യതകളെ മാത്രം അറിഞ്ഞതിനാൽ യോഗ്യതയുള്ള ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഹിന്തുക്കാൾ ആരും ഉണ്ടാക്കീട്ടില്ലെന്നു ഗോവിന്ദൻകുട്ടി എങ്ങിനെ പറയും.

ഗൊ-കു-മെ—ഡാൎവ്വിൻ മുതലായ മഹാ ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർ ഉണ്ടാക്കിയ പുസ്തകങ്ങളും നമ്മളുടെ സംസ്കൃതത്തിൽ അയുക്തികളാലും അസംഭവ്യാവസ്ഥകളാലും നിറയപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതായ ഭാരതം, ഭാഗവതം, രാമായണം സ്കാന്ദം മുതലായ പുരാണങ്ങളും ഒരു പോലെയാണെന്നു മാധവൻ പറയുന്നുവൊ.

മാ—അസംബന്ധമായി ധൃതഗതിയായി സംസാരിക്കരുതു- സാവധാനത്തിൽ ആലോചിച്ചു പറയൂ. ഹെർബർട്ടസ്പെൻസർ മുതലായവർ എഴുതിയതു ഇയ്യെടെയാണ- നമ്മളുടെ ഹിന്തുക്കളുടെ ഇടയിൽ മഹാന്മാരായ ഗ്രന്ഥകൎത്താക്കന്മാരും അദ്വൈതികളും ഉണ്ടായിട്ടു ഇപ്പോഴക്കു ഒന്നു രണ്ടായിരം സംവത്സരങ്ങൾ കഴിഞ്ഞു. ഈ ഒന്നു രണ്ടായിരം സംവത്സരങ്ങളിൽ കിട്ടിയ അറിവുകാൾ കൂടി ഇപ്പോഴത്തെ ഇംക്ലീഷ വിദ്വാന്മാൎക്കു ഉണ്ടു- അവർ മുമ്പുള്ള വിദ്വാന്മാരെക്കാൾ അധികം അറിവുള്ളവരതന്നെ. അതിന്റെ കാരണം- അവർ പിമ്പുള്ള വിദ്വാന്മാരാകയാൽ. എന്നാൽ ഗോവിന്ദൻകുട്ടി ഹിന്തുമതത്തെ ദുഷിക്കുന്നതിന്മെൽ ഞാൻ ആക്ഷെപിക്കുന്നില്ലാ- ഹി

ന്തുമതം ഇപ്പൊാം ആചരിച്ചു വരുന്ന മാതിരി വളരെ അയു ക്തിയായും പൂൎവ്വാപര വിരൊധങ്ങളായും ഉള്ള ഉപദെശങ്ങ ളിന്മെൽ ആണെന്നുള്ളതിലെക്ക എനിക്ക സംശയമില്ലാ-അ ങ്ങിനെതന്നെയാണ പ്രായെണ ലൊകത്തിൽ ഉള്ള മറ്റെല്ലാ മതങ്ങളും.

ഗൊ-കു-മെ—പിന്നെ മാധവൻ ഞാൻ അത പറഞ്ഞതിന്മെൽ എന്തിന ആക്ഷെപിച്ചു.

മാ—പറയാം- ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി പറഞ്ഞത ഹിന്തുക്കാംക്ക സം സ്കൃതത്തിൽ ഉള്ള സകല ബുക്കുകളും ഒരുപൊലെ പൂൎവ്വാപര വിരൊധങ്ങളായുള്ള സംഗതികളെകൊണ്ട നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. വെറെ ഒരം സാധുക്കാംക്ക യാതൊരു ബുക്കുകളും ഇല്ലെന്നാ ണ. പിന്നെ ഒരംവക ബുക്കുകാം എതെല്ലാമാണ സംസ്കൃത ത്തിൽ ഉള്ളതെന്ന ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി പറഞ്ഞ കെട്ടതിലും എ നിക്ക ആശ്ചൎയ്യം തൊന്നി. ഭാരതം, ഭാഗവതം, സ്കാന്ദപുരാ ണം- അല്ലെ? ഇതാണ ഹിന്തുക്കളുടെ പ്രധാന ഗ്രന്ഥങ്ങാം- അല്ലെ, വിചിത്രംതന്നെ.

ഗൊ-കു.മെ—അല്ലെ- ഒരം ഗ്രന്ഥങ്ങളെ അല്ലെ മുഖ്യമായി പ റയുന്നത.

മാ—അതെ- ഒരം ഗ്രന്ഥങ്ങളെ മുഖ്യമായി പറയുന്നുണ്ട- അത പ്രകാരം തന്നെ ഇംക്ലീഷിൽ മിൽട്ടൻെറ പെറഡൈെസ് ലൊസ്റ്റ- ഷെെക്സ്പീയരുടെ നാടകങ്ങാം ഇതുകളെയും പറയു ന്നുണ്ട. മിൽട്ടൻ ഷെെക്സ്പീയർ ഇവരെല്ലാം എഴുതിയ കാ ൎയ്യങ്ങാം വെറെ. ഡാൎവ്വിൻ, വാള്ളെസ്സ മുതലായവര എഴുതി യ കാൎയ്യം വെറെ. സൊക്രെട്ടിസ്, സെനിക്കാ, മുതലായവരു ടെ സിദ്ധാന്തങ്ങളെ കാണിക്കുന്ന പുസ്തകങ്ങളും മിൽട്ടൻെറ യും ഷെെക്സ്പീയറിൻെറയും ബുക്കുകളും തമ്മിൽ എന്ത സം ബന്ധമാണ. അതപൊലെ ഇപ്പൊാം നൊം സംസാരിക്കു ന്ന സംഗതിയിൽ ഹിന്തുക്കാംക്കുള്ള പുസ്തകങ്ങാം രാമായണ

വും ഭാരതവുമല്ല.

ഗൊ-കു-മെ—പിന്നെ ഏതാണ.

മാ—ഇപ്പൊഠം ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി എന്ത വാദം ചെയ്യുന്നുവൊ അതായ നിരീശ്വരമത സിദ്ധാന്തം തന്നെ അതി മഹാന്മാരായ ഹിന്തുക്കഠം എത്രയൊ മുമ്പെ എകദെശം രണ്ടായിരം സംവത്സരങ്ങഠംക്ക മുമ്പെ ചെയ്തിട്ടും ഒരുവിധം സ്ഥാപിച്ചിട്ടും ഉണ്ടെന്ന ഞാൻ കാണിച്ചാലൊ.

ഗൊ-കു-മെ—അങ്ങിനെ ഉണ്ടൊ.

മാ—പിന്നെയൊ- ഒന്നും അറിയാതെ ബദ്ധപ്പെട്ട എന്തെങ്കിലും പറയാതെ സാവധാനത്തിൽ കെഠംക്കു.

ഗൊ-പ—എന്താണ കുട്ടാ നീ പറയുന്നത- ഹിന്തുക്കഠംക്ക നിരീശ്വരമതം എപ്പൊഴെങ്കിലും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടൊ.

മാ—സംശയം കൂടാതെ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഇപ്പൊഴും ഉണ്ട. സാംഖ്യം എന്ന പറയുന്ന കപില മഹൎഷിയുടെ സിദ്ധാന്തം എന്തായിരുന്നു. ആറ വിധമാണ ഹിന്തുക്കഠംക്ക സിദ്ധാന്തങ്ങഠം ഉണ്ടായിരുന്നത.

ഒന്നാമത- കപിലൻെറ നിരീശ്വരസാംഖ്യ സിദ്ധാന്തം.

രണ്ടാമത- പതഞ്ജലിയുടെ യൊഗവും ഭഗവൽഗീതയും.

മൂന്നാമത- ജയിമനിയുടെ പൂൎവ്വമീമാംസാ.

നാലാമത- വ്യാസൻെറ ഉത്തര മീമാംസാ- അല്ലെങ്കിൽ വെദാന്തം.

അഞ്ചാമത- ഗൌതമൻെറ നൈയ്യായിക സിദ്ധാന്തം.

ആറാമത- കണാദൻെറ വൈശിഷ്യക സിദ്ധാന്തം.

ഇതിൽ കപിലൻെറ സാംഖ്യം ശുദ്ധ നിരീശ്വരമതത്തെ ഉപദെശിക്കുന്നു.

ഗൊ-കു-മെ—അങ്ങിനെയൊ- അങ്ങിനെ ഉണ്ടൊ.

ഗൊ-പ—നിരീശ്വര മതമില്ലാ നമ്മുടെ ശാസ്ത്രത്തിൽ- ഇല്ലാ.

മാ—ഉണ്ട- എന്നാൽ ആ സിദ്ധാന്തം ശുദ്ധ അദ്വൈതികഠം പ

റയും പ്രകാരം തന്നെതാൻ അറിയുന്നതാണ ദൈവത്തെ അറിയുന്നത- എന്ന മാത്രമാണ. ഏതപ്രകാരമായാലും ഇതെല്ലാം യുക്തി യുക്തമായി പറഞ്ഞ ബൊദ്ധ്യപ്പെടുത്താൻ പ്രയാസം- ഠരം സംഗതിയെപ്പററി എത്ര വാദിച്ചാലും ഒരു ഫലവും ഉണ്ടാവുന്നതല്ലെന്ന എനിക്ക തൊന്നുന്നു. ഠരം നിരീശ്വര സിദ്ധാന്തത്തെ പററി ഗൊവിന്ദൻ കുട്ടിതന്നെ പറഞ്ഞ ഹക്സ ലി എന്ന ശാസ്ത്രജ്ഞൻെറ സ്വന്തമായ അഭിപ്രായം തന്നെ ഒരെടത്ത അദ്ദെഹം പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത എനിക്ക മനഃപാഠമായി തൊന്നും- അതിൻെറ തര്ജ്ജമ ഞാൻ പറയാം- അച്ഛൻ അത ആലൊചിച്ച ഹക്സ ലി എന്ന മഹാവിദ്വാൻ നിരീശ്വരമതക്കാരനൊ എന്ന തീച്ചയാക്കുകെ വെണ്ടു. ആ മഹാ വിദ്വാൻ പറയുന്നു—"നിർഭാഗ്യവശാൽ ഇതുവരെ ഞാൻ വാ "യിക്കെണ്ടി വന്നുപൊയിട്ടുള്ള യുക്തി ശൂന്യമായും സാരമി "ല്ലാത്തതായുമുള്ള ചില പ്രസംഗങ്ങളിലും കവനങ്ങളിലും "വെച്ച ദൈവത്തിൻെറ സ്വഭാവത്തെയും ചെഷ്ടകളെയും "സ്വരൂപത്തെയും അവസ്ഥയെയും കുറിച്ച ചില വിദ്വാന്മാ "ര അറിഞ്ഞു എന്ന നടിച്ച അതുകളെ തെളിയിക്കുന്നവയാ "ണെന്ന ഉദ്ദെശിച്ച എഴുതീട്ടുള്ള ചില സംഗതികളെ പൊ "ലെ അബദ്ധമായും അയുക്തിയായും പരിഹാസയൊഗ്യമാ "യും ഞാൻ വെറെ ഒരു സാധനം മാത്രമെ വായിച്ചിട്ടുള്ളു. "അത ദൈവം ഇല്ലെന്ന തെളിയിപ്പാൻ മൻപറഞ്ഞവരു "ടെ പ്രതികൂല തന്ത്രക്കാരായ ചില നിരീശ്വരമതക്കാര എഴു "തീട്ടുള്ള ഭൊഷത്വങ്ങളെയും ദുര്യുക്തികളെയും ആകുന്നു. "ഠരം ദുര്യുക്തികൾ ഞാൻ മുമ്പിൽ പറഞ്ഞ വിദ്വാന്മാരുടെ "ദുര്യുക്തികളെക്കാൾ പക്ഷെ അധികരിക്കുമൊ എന്ന ഞാ "ൻ സംശയിക്കുന്നു".

ഇങ്ങിനെയാണ ഹക്സ ലി എന്ന മഹാ വിദ്വാൻെറയും മററ അനവധി അതി ബുദ്ധിമാന്മാരായ ബിലാത്തിക്കാരുടെയും

അഭിപ്രായം ഇപ്പൊാം നില്ക്കുന്നത. ഇവക്ക ഒന്നും നിരീശ്വരമതമല്ലതന്നെ. ഹിന്തുസിദ്ധാന്തങ്ങളിൽനിന്നതന്നെ ദൈവം എന്നത അറിവാനും ഗ്രഹിപ്പാനും സാധാരണ മനുഷ്യന കഴിവില്ലാത്ത ഒരു ശക്തി എന്നാണ നൊം അറിയുന്നത. ഇതിന പലെ പ്രമാണങ്ങളും ഉണ്ട. അത എല്ലാം ഇപ്പൊാം പറഞ്ഞിട്ട ആവശ്യമില്ല.

യൂറൊപ്പിലും മററും ഉള്ള പലെ വിദ്വാന്മാര (ഡാർവിൻ മുതലായവര) പറഞ്ഞ ജീവൊല്പത്തി ക്രമങ്ങളെയും മററും ബുദ്ധിമാന്മാരായ പലരും അശെഷം വിശ്വസിച്ചിട്ടില്ല. എന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ ഒന്നാമത നിരീശ്വരമതം സാധാരണ ഐഹിക സുഖത്തിന്നും സന്മാൎഗ്ഗാചാരത്തിന്നും തന്നെ എററവും ദൊഷകരമായ ഒരു മതമാണെന്നാകുന്നു. നിരീശ്വരമതം പ്രപഞ്ചത്തിൽ ഉണ്ടാക്കിവെക്കുന്നത കൊണ്ട യാതൊരു പ്രയൊജനവും ഇല്ലെന്ന മാത്രമല്ല സാധാരണ മനുഷ്യജീവികാംക്ക വളരെ ദൊഷങ്ങളും കഷ്ടങ്ങളും ഉണ്ടായി വരുവാൻ കാരണമായി വരുമെന്ന കൂടി ഞാൻ ഭയപ്പെടുന്നു. അതിന്നുള്ള സംഗതികളെയാണ ഒന്നാമത ഞാൻ പറയാൻ പൊവുന്നത- പിന്നെ എന്റെ സ്വന്ത വിശ്വാസത്തെ കുറിച്ച പറയാം.

തങ്ങളുടെ സമസൃഷ്ടികാംക്ക ഗുണത്തെയും ശ്രെയസ്സിനെയും സുഖത്തെയും വരുത്താനായിട്ടാണ ബുദ്ധിമാന്മാരായ ജനങ്ങാം എല്ലായ്പ്പൊഴും ശ്രമിക്കെണ്ടത. ദൈവം ഉണ്ടെന്നൊ ഇല്ലെന്നൊ ഉള്ള സൂക്ഷ്മസ്ഥിതി ആൎക്കും അറിവാൻ കഴികയില്ലെന്ന ബുദ്ധിമാന്മാരായ ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർ സമ്മതിക്കുന്നതായാൽ തന്നെ പിന്നെ അവർ ചെയ്യെണ്ടത ഠരം സംശയത്തെ എത നിലയിൽ നിൎത്തുന്നതാണ മനുഷ്യൎക്ക പരക്കെ ഉപകാരമായി വരുന്നത എന്നുള്ള ആലൊചനയാകുന്നു. ദൈവം ഇല്ലെന്ന സ്ഥാപിപ്പാൻ ഉള്ള സംഗതികാം എല്ലാം ശരിയാണെന്നും സത്യമാണെന്നും ഉള്ള ഒരു ബൊധം മനുഷ്യൎക്ക വന്നുപൊയാൽ അതു

നിമിത്തം അവൎക്കുണ്ടാവുന്ന സങ്കടങ്ങളെ ഓൎക്കുമ്പൊഠം ആ ഒരു സംഗതിതന്നെ അങ്ങിനെ ഒരു നിരീശ്വരത്വം പൊതുവിൽ മനുഷ്യൎക്ക വരുത്തരുതെന്ന ബുദ്ധിയുള്ള എല്ലാ മനുഷ്യനെയും അഭിപ്രായപ്പെടുത്തും എന്നുള്ളതിലെക്ക എനിക്ക ലെശം പൊലും സംശയമില്ല. ദൈവം ഉണ്ടെന്ന കാണിപ്പാൻ പത്ത സംഗതികളെ പറയുന്നു, ആ പത്ത സംഗതികളെയും നിരീശ്വരമതവാദം ചെയ്യുന്നവന തീരെ ഖണ്ഡിപ്പാൻ കഴിയാത്ത പക്ഷം ദൈവം ഇല്ലെന്ന കാണിപ്പാൻ വെറെ പത്ത സംഗതികളെ പകരം പറഞ്ഞ സാധാരണ മനുഷ്യരുടെ മനസ്സിന്ന ഭ്രാന്തി വരുത്തി മനുഷ്യനെ വ്യസനത്തിൽ വിടുന്നത കഷ്ടമല്ലയൊ. ദൈവവിശ്വാസം ഉണ്ടാവുന്നതകൊണ്ട പ്രപഞ്ചത്തിൽ ഗുണമല്ലാതെ ദൊഷം ഒന്നും ഉണ്ടാകുന്നതല്ലെന്ന കാണുമ്പൊഠം ആ വിശ്വാസത്തെ സംശയരഹിതങ്ങളല്ലാത്ത സംഗതികളെ പറഞ്ഞ വിടീപ്പിക്കാൻ എന്തിനായിട്ട ശ്രമിക്കുന്നു. കളവ പറഞ്ഞാലൊ, അന്യൻെറ മുതൽ അപഹരിച്ചാലൊ, പരദാരസംഗം ചെയ്താലൊ, തൻെറ സമസൃഷ്ടികളെയൊ മററുള്ള ജീവജന്തുക്കളെയൊ ഹിംസിച്ചാലൊ, ധൎമ്മത്തെ വെടിഞ്ഞാലൊ, ഈ ലൊകത്തിൽ ഉണ്ടാവുന്ന ദണ്ഡനക്കൊ ശിക്ഷക്കൊ അവമാനത്തിന്നൊ പുറമെ മരണശെഷം ദൈവം മുമ്പാകെക്കൂടി താൻ കുററക്കാരനാകുമെന്നുള്ള ഒരു ഭയം ഒരു മനുഷ്യന്ന ഉണ്ടാവുന്നത ഈ ദുഷ്പ്രവൃത്തികഠക്ക ഒരു അധികനിവാരണഹെതുവായി വരുന്നതായിരിക്കെ അത ഇല്ലായ്മ ചെയ്യെണ്ടുന്ന ആവശ്യം എന്താണ. ദൈവം എന്നൊരു ശക്തിയില്ലെന്ന കെവലം സംശയരഹിതങ്ങളായ സംഗതികളെക്കൊണ്ട കാണിച്ച ബൊദ്ധ്യമാക്കുവാൻ ഒരുവന കഴിയുമെങ്കിൽ അങ്ങിനെ ചെയ്യുന്നതിൽ ഞാൻ ആക്ഷെപിക്കുന്നില്ല- അങ്ങിനെ തീൎച്ചയായി കാണിപ്പാൻ കഴിയാതിരിക്കുമ്പൊഠം വല്ല സംഗതികളും പറഞ്ഞ മനുഷ്യരുടെ ബുദ്ധിയെ വഷളാക്കുന്നത എന്തിന.

"സയൻസ്സ്" എന്ന ഇംക്ലീഷിൽ സാധാരണ പെരു പറയപ്പെടുന്ന ശാസ്ത്രവിദ്യകളാൽ ഇതവരെ പലെ പ്രകാരവും സംശയത്തിൽ കിടന്നിരുന്ന പലവിധ സാധനങ്ങളുടെയും വസ്തുക്കളുടെയും സ്വഭാവത്തെയും ഉത്ഭവ കാരണത്തെയും വ്യാപാരത്തെയും ശക്തിയെയും കുറിച്ചുള്ള തത്വങ്ങളെ നമുക്ക അറിവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ആ "സയൻസ്സ്"കളാൽ ഒരു പരാശക്തി ഈ ലൊകത്തിൽ കാണപ്പെടുന്ന സൎവ്വ ചരാചരങ്ങൾക്കും ആദ്യകാരണമായി ഇല്ലെന്ന നൊം ഒരിക്കലും അറിയുന്നതല്ല. അയസ്കാന്തവും ലൊഹവും തമ്മിലുള്ള ആകൎഷണശക്തിയെ നൊം അറിയുന്നതിനാൽ അതിൽനിന്ന സയൻസ്സുകളെക്കൊണ്ട പലെ വിദ്യകളും നൊം ആലൊചിച്ച ഉണ്ടാക്കുന്നു. എന്നാൽ൰ വസ്തുക്കൾക്ക സ്വതസ്സിദ്ധമായി കാണപ്പെടുന്ന ശക്തിയുടെ ആദ്യകാരണം എന്താണെന്ന സയൻസ്സ് പറയുന്നില്ല. പറയുവാൻ സയൻസ്സിന ആവശ്യവും ഇല്ല. സയൻസ്സ ദൈവം ഇല്ലെന്നുള്ള ഉപദെശത്തെ ചെയ്യുന്നില്ല. ഭൂമിയിലുള്ള പലവിധ സാധനങ്ങൾക്ക അന്യൊന്യം സംശ്രയങ്ങളെയും സംശ്രയാഭാവങ്ങളെയും വരുത്തിയും അതകളുടെ സൂക്ഷ്മതത്വങ്ങളെയും അതുകളുടെ ശക്തി, വികാരം ഇതകളെയും അറിഞ്ഞ അവകളെ മനുഷ്യൎക്കും മററും പ്രയൊജനയൊഗ്യമായി തീൎത്തും ജീവജന്തുക്കൾക്ക ഐഹികസുഖാനുഭവങ്ങളെ ഉപരി ഉപരി വൎദ്ധിപ്പിക്കെണ്ടതിലെക്കാണ സയൻസ്സുകളുടെ ഉദ്ദെശം. മനുഷ്യന്റെ ആത്മാവിന ഐഹികസുഖം വിട്ടാൽ കിട്ടാൻ പാടുള്ള സുഖത്തെ കുറിച്ചൊ സ്ഥിതിയെ കുറിച്ചൊ സയൻസ്സുകൾ നൊമ്മെ യാതൊന്നും അറിയിക്കുന്നതും പഠിപ്പിക്കുന്നതും അല്ല.

"എഗ്നൊസ്ടിസിസം" എന്ന ഇംക്ലീഷിൽ പറയപ്പെടുന്ന ഒരു മാതിരി വിശ്വാസക്കാരുടെ അതി യുക്തിയുള്ള സിദ്ധാന്തം നൊക്കിയാൽ ദൈവം ഇല്ലെന്നുള്ളതിന നിരീശ്വരമതക്കാര പറയുന്ന സാധാരണസംഗതികളെല്ലാം അയുക്തിയായുള്ളതും അ

വിശ്വാസയൊഗ്യമായുള്ളതും ആണെന്ന കാണാം. മനുഷ്യൎക്ക സന്മാൎഗ്ഗാനുഷ്ഠാനത്തിന്നും അന്യോന്യ വാത്സല്യമുണ്ടാവാനും ക്രൌൎയ്യ കൎമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതിൽ ഭയത്തെ ജനിപ്പിക്കുവാനും ഇഹലൊകത്തിൽ മനുഷ്യ സമുദായത്തിന്ന സുഖമായ സ്ഥിതിയിലുള്ള നിവാസത്തിന്ന വെണ്ടി ആചരിച്ചുവരുന്ന ഓരൊ നിബന്ധനകളെയും നടപ്പുകളെയും ശട്ടങ്ങളെയും സമ്പ്രദായങ്ങളെയും നിലനിൎത്തുവാനും പിന്നെ വിശെഷിച്ച മനുഷ്യന അനിൎവ്വചനീയമായ വിധം ഭയങ്കരമായി ഉണ്ടായി വരുന്ന ചരമകാലത്തുള്ള അത്യന്ത സങ്കടത്തിന്ന അല്പം ഒരു ആശ്വാസത്തെയൊ നിവൃത്തിയെയൊ കൊടുപ്പാനും ദൈവ വിശ്വാസം പൊലെ മറ്റൊന്നും ഉണ്ടാകയില്ലെന്ന എനിക്ക നല്ല ബൊദ്ധ്യമുണ്ട. ൦രം നിരീശ്വരമതത്തെ ഇത്ര ഘൊഷിച്ച ദൈവം ഇല്ലെന്ന പറയുന്നവരുടെ മരണാന്ത്യകാലത്ത അവൎക്ക ഉണ്ടാവാൻ പൊവുന്ന സങ്കടം സാധാരണ ദൈവവിശ്വാസമുള്ളവൎക്ക ആ കാലത്ത ഉണ്ടാവുന്നതിനെക്കാൾ എത്രയും അധികരിച്ചിരിക്കും എന്നുള്ളതിന്ന സംശയമില്ല. മനുഷ്യന്റെ ചരമകാലത്ത ദൈവ വിശ്വാസം ഒന്നുകൊണ്ടല്ലാതെ അതി ദുഃഖത്താൽ ക്ഷൊഭിച്ചിരിക്കുന്ന അവന്റെ മനസ്സിനെ മറ്റൊന്നിനാലും സമാശ്വസിപ്പിപ്പാൻ പാടില്ലെന്ന സ്പഷ്ടമാണ. അങ്ങിനെ ഇരിക്കുമ്പൊൾ ഇത്ര അധികം കാലമായി മനുഷ്യർ ആദരിച്ച വന്ന ൦രം ദൈവവിശ്വാസത്തെ മഹാ സംശയഗ്രസ്തങ്ങളായ ചില സംഗതികളെക്കൊണ്ട നിഷെധിച്ച ദൈവമില്ലെന്ന സ്ഥാപിക്കാൻ പുറപ്പെടുന്നത ഏററവും തെററായ ഒരു പ്രവൃത്തി അല്ലയൊ.

മനുഷ്യന മരണകാലത്തുള്ള ഭീതിയെ കഴിയുന്നെടത്തൊളം നിവാരണം ചെയ്യാനല്ലെ നൊം ശ്രമിക്കെണ്ടത. തന്റെ സ്വാന്ത ശരീരത്തെ കൂടി ത്യജിച്ച പുറപ്പെട്ട പൊവാതെ എനി നിവൃത്തിയില്ലെന്ന ഒരുവൻ അറിഞ്ഞ പരിഭ്രമിച്ച അതി ദുഃഖത്തിൽ വീഴുന്ന സമയം—

ഫെ- വെഗം മരിച്ചൊളു- എനി തനിക്ക ഒരു സുഖവും ഇല്ല- തന്റെ ജീവൻ ഇതാ തിരി കെടുന്നതു പൊലെ ഇപ്പൊൾ പൊവും- തന്റെ സ്വന്ത ദെഹത്തെയും മക്കളെയും ഭാൎയ്യയെയും അമ്മയെയും സൊദരന്മാരെയും ധനത്തെയും സുഖത്തെയും എല്ലാം വിട്ട ഇതാ താൻ നശിക്കുന്നു- എനി തനിക്ക യാതൊന്നുമില്ല.

എന്ന മാത്രം പറയുന്നത കെട്ട അനവസാനമായ ദുഃഖത്തിൽ പെട്ട മരിക്കുന്ന ഒരു ജീവിയുടെ അവസ്ഥ വിചാരിച്ച നൊക്കു.

ഇതിന്ന പ്രതികൂലമായി മനുഷ്യന്റെ ചരമകാലത്ത തന്റെ ആത്മാവിന്ന ഒരു വിധം ഗതി മരണശെഷം ഉണ്ടാവുമെന്ന ഒരു സംശയമെങ്കിലും മനസ്സിലുണ്ടായാലത്തെ ഒരു സുഖത്തെ കുറിച്ച ഒന്ന ആലൊചിക്കുക. ദൈവമില്ലെന്നും മരണത്തൊടുകൂടി സകലം അവസാനിച്ചു എന്നും തീൎച്ചയായുള്ള അഭിപ്രായം ഉണ്ടായി അത്യന്ധകാരത്തിൽ അനവസാനമായ ദുഃഖത്തിൽ വീണ ജീവൻ പൊവുമ്പൊഴത്തെ വ്യസനം ഒന്ന ഓൎത്താൽ മനുഷ്യന്ന നല്ലത ദൈവ വിശ്വാസം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതാണെന്ന പ്രത്യക്ഷപ്പെടും.

അതകൊണ്ട ഒന്നാമത ഠരം നിരീശ്വരമതത്തെ സ്ഥാപിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നത തന്നെ മനുഷ്യന്ന വളരെ അയശസ്കരമായി വരുന്നതാണെന്ന ഞാൻ പറയുന്നു.

എനി എന്റെ വിശ്വാസത്തെ കുറിച്ച പറയാം. ദൈവ വിശ്വാസം എന്നത കാരണമുണ്ടായിട്ടതന്നെയല്ല ഉണ്ടാവുന്നത. കാരണമില്ലാതെയും ആ വിശ്വാസം വരാം. പക്ഷെ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിയെപൊലെ പഠിച്ചിട്ടും വിചാരിച്ചുറച്ചിട്ടും ഉള്ള ഒരു മനുഷ്യന്ന എങ്ങിനെ ഠരം വിധം വിശ്വാസം ഉണ്ടാവുമെന്ന ഇപ്പൊൾ ചൊദിക്കുമായിരിക്കാം. അതിന്ന എന്റെ ഉത്തരം "പലെ സംഗതികളെക്കൊണ്ടും ഠരം പ്രപഞ്ചത്തിൽ മനുഷ്യന്റെ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്ക സൂക്ഷ്മസ്ഥിതി അഗൊചരമായുള്ള വിധത്തിലാണെ

ങ്കിലും അനിൎവ്വചനീയമായ ഒരു ശക്തി ഈ ജഗത്തിനെ ഭരിക്കുന്നുണ്ടെന്നു ഗ്രഹിപ്പാൻ ബുദ്ധിയുള്ള മനുഷ്യനു ധാരാളമായി കഴിയുന്നതാണ്'' എന്നാകുന്നു. ഇങ്ങിനെയുള്ള ഈ ശക്തിയെ ഞാൻ ദൈവമെന്നു പറയുന്നു. എന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ ജഗത്തിൽ കാണപ്പെടുന്ന സകല സമ്പത്തുകളും ആപത്തുകളും പ്രപഞ്ചരീതിയിൽ ആവശ്യമുള്ളതാണെന്നും നമ്മുടെ സ്രഷ്ടാവിന്റെ ഉദ്ദേശം തന്നെ അങ്ങിനെയായിരിക്കാമെന്നുമാകുന്നു. അങ്ങിനെയാവുന്നു എന്നു ഞാൻ പറയുന്നില്ല- ആയിരിക്കാമെന്നു ഞാൻ ഊഹിക്കുന്നു. ഈ ലോകത്തിൽ കാണുന്ന സകല ചരാചരങ്ങളും നശ്വരങ്ങളായിട്ടാണു കാണപ്പെടുന്നത. അങ്ങിനെ നശ്വരങ്ങളായിട്ടല്ലാതിരുന്നാൽ ഈ പ്രപഞ്ചം ദീൎഘകാലം നടക്കുമൊ എന്നു സംശയമാണ. കഴിഞ്ഞ അമ്പതിനായിരം സംവത്സരങ്ങൾക്ക ഇപ്പുറമുണ്ടായിട്ടുള്ള ചരങ്ങളായും അചരങ്ങളായും ഉള്ള ജീവജാലങ്ങൾ നശിക്കാതെയും ഇപ്പൊൾ കാണുന്ന ക്രമപ്രകാരം വൎദ്ധിച്ചുകൊണ്ടും വന്നിരുന്നു എങ്കിൽ ഈ ഭൂഗൊളം ഈ ജീവികൾക്കു സുഖെന നിവസിപ്പാൻ പൊരാത്തതായി വരുമെന്നു സ്പഷ്ടമാണ.

ഒരുനൂററി അൻപത വൎഷം മുമ്പുണ്ടായിരുന്ന ഒരു മനുഷ്യനെ ഒരെടത്തും ഇപ്പൊൾ നൊം കാണുന്നില്ല. ഈ നൂററി അൻപത കൊല്ലം മുമ്പ പ്രസവിച്ച സ്ത്രീപുരുഷന്മാർ സകലതും നശിച്ചു പൊയിരിക്കുന്നു. അങ്ങിനെ എത്രകൊടി നൂററി അമ്പത സംവത്സരങ്ങൾ കഴിഞ്ഞു- എത്ര കൊടി മനുഷ്യർ ആ കാലത്തിന്നുള്ളിൽ ജനിച്ചു എത്ര മരിച്ചു- അസംഖ്യം- അസംഖ്യം തന്നെ. ഇങ്ങിനെയുള്ള വൎദ്ധനവിൽ അതിന്നു ഏകദെശം സമമായ നാശത്തെ കൂടി നിയമിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നില്ലെങ്കിൽ പ്രപഞ്ചം ഈ വിധം നടക്കുന്നതല്ലാത്തതാണെന്നു സ്പഷ്ടമാകയാൽ നമ്മുടെ സ്രഷ്ടാവിന്റെ കല്പനയാൽ തന്നെയാണ നാശങ്ങൾ ജഗത്തിൽ സംഭവിക്കുന്നത എന്നും അങ്ങിനെ നാശങ്ങൾ സംഭ

വിക്കാതിരിക്കുന്നതാണ പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ നാശത്തിന്ന കാരണമായി വരുന്നത എന്നും ഞാൻ പറയുന്നു. ഇങ്ങിനെയാണ മനുഷ്യരുടെ സ്ഥിതി എന്ന ഇപ്പൊൾ അറിവുള്ള എല്ലാ മനുഷ്യൎക്കും ബൊദ്ധ്യമുണ്ട. എന്നിട്ടും ഏതൊരു മനുഷ്യനെങ്കിലും മരണത്തിൽ ഭയമില്ലാതെ കാണുന്നുണ്ടൊ. ഒരു ഭൂനിവാസം പൎയ്യവസാനമായി എന്ന പറയുന്നത കെൾക്കുമ്പൊൾ എന്തൊ ഇത ഉണ്ടാവാത്ത ഒരു കാൎയ്യമെന്നതപൊലെ പെട്ടന്ന ഞെട്ടി വിറച്ച ഭ്രമിച്ചു പൊവാത്തവൻ ആര. ഇവിടെ അനിൎവ്വചനീയമായ ഒരു ശക്തി മനുഷ്യരെ പ്രപഞ്ചത്തിൽ രമിപ്പിക്കുന്നതും ലയിപ്പിക്കുന്നതും നാം കാണുന്നു. ഇഹലൊകസുഖങ്ങൾ ഒന്നും സാരമില്ലെന്ന ഓരൊ സമയങ്ങളിൽ കാണുന്ന ചില ദുഃഖങ്ങളെക്കൊണ്ടും ആപത്തുകളെക്കൊണ്ടും പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട കാണുന്നു. അങ്ങിനെയാണെന്ന നൊം എല്ലാവരും ദിവസം സമ്മതിക്കുന്നു. ചിലപ്പൊൾ ഒരു സംഗതികളെ കുറിച്ചതന്നെ വളരെ ആലൊചിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെ എന്ത തന്നെ ചെയ്താലും കലാശത്തിൽ നമ്മൾ പ്രപഞ്ചത്തിൽ തന്നെ വീണ ലയിക്കുന്നു. പ്രപഞ്ചം ക്ഷണഭംഗുരമാണ നിസ്സാരമാണ എന്നുള്ള വിചാരം കെവലം നശിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെ വരാനുള്ള കാരണം നമുക്ക വിവരമായി അറിവാൻ കഴിയാത്തതായ ഒരു മഹാശക്തി ഒരു പ്രപഞ്ചത്തെ ഭരിക്കുന്നതിനാലാണെന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. ആ ശക്തിയെ ഞാൻ ദൈവമെന്ന വിചാരിക്കുന്നു. പ്രപഞ്ചത്തിൽ ആപത്തുകൾ പലവിധമായി നെരിടട്ടെ, മഴയില്ലാതെ ദിക്കുകൾ വെവട്ടെ, ഇടിത്തീ വീണ ദഹിക്കട്ടെ, സമുദ്രം അതിക്രമിച്ച രാജ്യങ്ങളെ മുക്കട്ടെ, ഭൂകമ്പങ്ങൾ ഉണ്ടാവട്ടെ, യുദ്ധങ്ങൾ ഉണ്ടാവട്ടെ, ജനങ്ങൾ കൊടി കൊടിയായി നശിക്കട്ടെ, എങ്ങിനെയെല്ലാമായാലും പൎയ്യവസാനത്തിൽ കണക്ക നൊക്കുമ്പൊൾ ഒരായിരം വത്സരം മുമ്പുള്ളതിനെക്കാൾ പ്രപഞ്ചവ്യാപാരങ്ങൾ അഞ്ഞൂറ കൊല്ലങ്ങൾ മുമ്പാണ അധി

കരിച്ച കാണപ്പെടുന്നത. ഇരുന്നൂറ കൊല്ലങ്ങാം മുമ്പെത്തെക്കാം നൂറ കൊല്ലങ്ങാം മുമ്പ കാണപ്പെടുന്നു. അമ്പതകൊല്ലങ്ങാം മുമ്പെത്തെക്കാം ഇരുപത്തഞ്ച കൊല്ലങ്ങാം മുമ്പ കാണുന്നു. കഴിഞ്ഞ കൊല്ലത്തെക്കാം ഇക്കൊല്ലം. ഇന്നലത്തെക്കാം ഇന്നു. ഇതിനെന്ത കാരണം? പ്രപഞ്ചത്തെ നശിപ്പിക്കാതെ നിലനിൎത്തുവാൻ ഒരു പരാശക്തി ഉണ്ട- അതകൊണ്ട ൟ നാശങ്ങളാലും സങ്കടങ്ങളാലും ഒന്നുംതന്നെ ഭേദപ്പെടാതെ ൟ പ്രപഞ്ചം ശരിയായി തന്നെ പിന്നെയും നടക്കുന്നു. ആ പരാശക്തിക്ക ഞാൻ ദൈവമെന്ന പറയുന്നു. പിന്നെ നിരീശ്വരമതക്കാര പറയുമ്പൊലെ കാൎയ്യകാരണ സംബന്ധങ്ങളാൽ ൟ ജഗത്ത താനെ ഉണ്ടായി വരുന്നതും ഒരു വിശെഷ ചൈതന്യത്തെ അവലംബിച്ച നില്ക്കുന്നില്ലാത്തതു മാണെങ്കിൽ ആ അചെതനമായ കാൎയ്യകാരണസംബന്ധവികാരത്തിൽ നിന്നമാത്രം പ്രപഞ്ചത്തിൽ കാണുന്ന എല്ലാ പദാൎത്ഥങ്ങളും ജന്തുക്കളും സാധാരണ അന്യൊന്യം ഇത്ര ചെൎച്ചയായും പരസ്പരം ആശ്രയിച്ചും തന്നെ എല്ലാഎപ്പൊഴും നില്ക്കേണമെന്നില്ല- നില്ക്കുന്നതുമല്ല.

സൂൎയ്യനെ ദൈവം സൃഷ്ടിച്ചതാണെന്ന ഞാൻ പറയുന്നു. അല്ലാ- അത താനെ കാൎയ്യകാരണങ്ങാം സംബന്ധമായി ഉണ്ടായിവന്ന ഒരു ഗൊളമാണെന്ന നിരീശ്വരമതക്കാർ പറയുന്നു. എങ്ങിനെയാണ സൂൎയ്യൻ കാൎയ്യകാരണസംബന്ധങ്ങളെകൊണ്ട ഇത്ര പ്രകാശത്തൊടുകൂടി ൟ ഭൂമിക്ക ഇത്ര രക്ഷയായി ക്ഷണത്തിൽ ഭൂമിയെ ദഹിപ്പിച്ച വെണ്ണീറാക്കുവാനുള്ള തന്റെ സ്വതസ്സിദ്ധമായ ദഹനശക്തി പററാത്ത വിധമുള്ള കൃത്യമായ ദൂരത്തിൽ എപ്പൊഴും നിന്ന കാണുന്നത എന്ന എനിക്കും നിരീശ്വരമതക്കാരനും വഴിപൊലെ പറവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. ഇവിടെ പൊതുവിൽ മനുഷ്യൎക്ക ദൈവസൃഷ്ടിയാണ സൂൎയ്യൻ എന്ന അഭിപ്രായ മുണ്ടാവുന്നുണ്ടെങ്കിൽ ആ അഭിപ്രായത്തെ കളവാൻ ശ്രമിക്കുന്നത ന്യായമൊ- ആ അഭിപ്രായത്തിൽ നിന്ന എന്തൊ

ത വൈഷമ്യമാണ മനുഷ്യൎക്കുണ്ടാവുന്നത. സൂൎയ്യന്റെ തെജസ്സി നെ കാണുമ്പൊാൾ അതിന ആദികാരണമായി വെറെ അതി ലും മഹത്തായുള്ള ഒരു ശക്തിയെ മനസ്സുകൊണ്ട മനുഷ്യൻ അ നുമാനിക്കുന്നു. അങ്ങിനെ അല്ലാതെ വെറെ ഒരു പ്രകാരത്തിൽ അനുമാനിക്കാൻ ബൊദ്ധ്യപ്പെടുത്തുക്ക ഒരു സംഗതിയും നിരീ ശ്വരമതക്കാരൻ പറയുന്നതുമില്ല. ഇങ്ങിനെ ഇരിക്കുമ്പൊാൾ നി രീശ്വരമതക്കാരന്റെ അഭിപ്രായത്തെ സ്വീകരിക്കുന്നത എന്തി ന. സയൻസ്സ് ശാസ്ത്രങ്ങളെക്കൊണ്ട സൂൎയ്യന്റെ ഗൊളാകൃതി യെയും ഉഷ്ണശക്തിയെയും ആകൎഷണശക്തിയെയും കുറെശ്ശ അറിവാൻ കഴിയും. അല്ലാതെ അങ്ങിനെ ഒരു ഗൊളം ഠരം ഭൂ മിയെയും അതിലുള്ള ജീവികളെയും ഇങ്ങിനെ രക്ഷിച്ചും കൊ ണ്ട എന്തിന ഉണ്ടായി, എപ്പൊാൾ ഉണ്ടായി, എന്തിന ഭൂമിക്ക ഇത്രയെല്ലാം ഗുണങ്ങൾ ചെയ്തുംകൊണ്ട നില്ക്കുന്നു എന്ന സയ ൻസ്സിനാൽ അറിവാൻ കഴിയുന്നതല്ല. ഇവലൂഷൻ എന്ന ഉല്പ ത്തിക്രമപ്രകാരം കാൎയ്യകാരണങ്ങളെ പറഞ്ഞ പറഞ്ഞ പൊയാ ൽ തന്നെ പൎയ്യവസാനത്തിൽ ഇവലൂഷൻ ഉണ്ടായതിന ഒരു സാധനം കിട്ടാതെ നിൎത്തണ്ടിവരും എന്നുള്ളതിന്ന സംശയമി ല്ല. കാൎയ്യം ഇങ്ങിനെ ഇരിക്കെ ഠരംശ്വരൻ ഉണ്ടെന്ന വിചാരി ക്കുന്നതല്ലെ യൊഗ്യമായ വിചാരം. ഉഷ്ണം, ശീതം, വൃഷ്ടി, വാ യു മുതലായ പ്രപഞ്ചദൃഷ്ടമായ അചെതനമായ മഹച്ഛക്തികൾ എല്ലാം അതാതകളുടെ പ്രവൃത്തികളെ ഠരം ഇഹലൊകനിവാ സികളുടെ സുഖത്തിന്നും ഗുണത്തിന്നും ഒത്തവണ്ണം ഇത്ര കൃത്യ മായി താനെതന്നെ ചെയ്യുവരുന്നു എന്ന ഊഹിക്കുന്നതിനെ ക്കാൾ നല്ലത ആ അചെതനങ്ങളായ സാധനങ്ങളെ ഇത്ര കൃ ത്യമായും ശരിയായും നടത്തിവരുവാൻ സചെതനമായി ഇരി ക്കുന്ന ഒരു മഹച്ഛക്തി ഉണ്ടെന്ന വിചാരിക്കുന്നതല്ലെ.

ഒരു പശു സാധാരണ ബുദ്ധിശൂന്യമായ ഒരു ജന്തു, തന്റെ ഉദരപൂൎത്തി ഒന്നല്ലാതെ വെറെ യാതൊരു വിചാരവും ഇല്ലാ

ത്ത മൃഗം- കിടാവിനെ പ്രസവിച്ച ഉടനെ കാണിക്കുന്ന ചെഷ്ട കളെ കുറിച്ച ആലൊചിച്ചു നൊക്കുക. എന്തായിരുന്നു പ്രസവ സമയംവരെ തന്റെ വയററിൽ ഭാണ്ഡമാക്കിക്കൊണ്ട നടന്നിരുന്നത എന്നും എന്താണ തന്റെ മൂത്രദ്വാരത്തിൽ കൂടി പുറത്തെക്ക വന്നത എന്നും ആ പശു ആ നിമിഷംവരെ അറിയുന്നില്ല. പുറത്ത കുട്ടി ചാടിയ ഉടനെ അതിനെകുറിച്ച ഈ സാധുമൃഗം കാണിക്കുന്ന വാത്സല്യത്തെയും അതിന്റെ രക്ഷക്കവെണ്ടി ആ പശു ചെയ്യുന്ന പ്രയത്നങ്ങളെയും ഉത്സാഹങ്ങളെയും കണ്ടാൽ എത്ര അത്യത്ഭുതമായി തൊന്നുന്നു. ഈ സംഗതികളെയെല്ലാം നിരീശ്വരമതക്കാര ഖണ്ഡിച്ച പറയുന്നുണ്ട. എന്നാൽ ഞാൻ അവര പറയുന്ന സംഗതികളെ അശെഷം സാരമാക്കുന്നില്ലാ- വിശെഷബുദ്ധി ഇല്ലാത്ത സൎവ്വ മൃഗങ്ങളും തങ്ങളുടെ അതാതവൎഗ്ഗങ്ങളിൽ ജന്തുക്കൾ അഭിവൃദ്ധിയായി വന്നുകൊണ്ടിരിപ്പാൻ തല്ക്കാല സദൃശങ്ങളായ പ്രവൃത്തികൾ വിശെഷബുദ്ധിയുള്ള മനുഷ്യനെപൊലെ പ്രവൃത്തിക്കുന്നത കാണുമ്പൊൾ ഈ പ്രപഞ്ചത്തെ സ്ഥിതി ചെയ്യിക്കാനായിക്കൊണ്ട ഒരു പരാശക്തി ഉണ്ടെന്നുള്ളതിന്ന വാദമുണ്ടാവാൻ പാടുണ്ടൊ. അങ്ങിനെയുള്ള ശക്തിയുടെ സൂക്ഷ്മസ്വഭാവങ്ങളെകുറിച്ച ഒന്നും എനിക്ക അറിവാൻ കഴിയില്ലെങ്കിലും ഉണ്ടെന്ന അറിവാൻ കഴിയും. ആ പരാശക്തിയെ ഞാൻ ദൈവം എന്ന അനുമാനിക്കുന്നു. ഈ പ്രപഞ്ചത്തിലുള്ള ദുഃഖങ്ങളെകുറിച്ച ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി ഇത്ര എല്ലാം പ്രസംഗിച്ചുവല്ലൊ- സുഖങ്ങളെക്കുറിച്ച ആലൊചിച്ച നൊക്കൂ. ഓരൊ കൊല്ലത്തിൽ വൎഷമില്ലാതെ ദാഹം പിടിച്ച വെവുന്ന ദിക്ക എത്ര എന്ന ഒരു കണക്കുണ്ടാക്കിയാൽ ഭൂമിയുടെ ലക്ഷത്തിൽ ഒരംശംകൂടി ഇങ്ങനെ തപിക്കുന്നുണ്ടെന്ന കാണുമൊ-സംശയം. ഈ ജഗത്തിൽ യഥാൎത്ഥമായി വരുന്ന ആപത്തുകളെയും വരാൻ പാടുള്ള ആപത്തുകളെയും തമ്മിൽ ഒന്ന ചെൎത്ത നൊക്കുക- വിഷൂചികാ എന്ന ദീനം ചിലപ്പൊൾ ഓരൊ ദിക്കിൽ

ബാധിച്ച മനുഷ്യരെ കൊല്ലുന്നു. ലക്ഷം പെര നിവസിക്കുന്ന ഒരു സ്ഥലത്ത ൟ ദിനം വന്ന പിടിപെട്ടാൽ എത്ര പെര ശരാശരിക്ക സാധാരണ നശിച്ചുപൊവുന്നുണ്ടെന്ന കണക്ക നൊക്കു. എന്താണ ൟ ദിനം ഇത്ര ക്ഷണത്തിൽ പകരുന്നതും നാശകരവും ആയിരിക്കെ ഒരു പ്രാവശ്യം ഇൻഡ്യയിലൊ മറ്റെതെങ്കിലും ജനപുഷ്ടിയുള്ള രാജ്യത്തൊ പരക്കുന്ന കാലത്ത ആബാലവൃദ്ധം സകലജീവികളെയും കൊല്ലാതെ- രാജ്യം നിൎജ്ജനമാക്കി വിടാതെ? എന്താണ അങ്ങിനെ സാധാരണ സംഭവിച്ച കാണാത്തത. ഓടുന്ന കപ്പലുകളിൽ എത്ര ഓരൊ കൊല്ലം മുങ്ങിപ്പൊവുന്നുണ്ട. എത്ര ആളുകൾ വെള്ളം കുടിപ്പാൻ കിട്ടാതെ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി പറയുമ്പൊലെ തങ്ങളുടെ സ്നെഹിതന്മാരുടെ കഴുത്ത കടിച്ച രക്തം കുടിച്ച ദാഹനിവൃത്തി ചെയ്യുന്നു. ഇതെല്ലാം സൂക്ഷ്മമായി ആലൊചിച്ച നൊക്കിയാൽ പ്രപഞ്ചത്തിലുള്ള ജീവികൾക്ക സാധാരണ ഉണ്ടാവുന്ന സുഖങ്ങൾ അഖണ്ഡമായി ഇരിപ്പാൻ പാടില്ലെന്ന ഓൎമ്മപ്പെടുത്തുവാൻ വെണ്ടിയൊ എന്നതൊന്നും, ചിലപ്പൊൾ ചില കഷ്ടങ്ങളെ കാണുന്നുണ്ടെങ്കിലും, ആകപ്പാടെ സൎവ്വ ജീവികൾക്കും ൟ പ്രപഞ്ചത്തിൽ ഉള്ള നിവാസംപൊലെ സുഖകരമായി വെറെ ഒന്നുമില്ലെന്ന എളുപ്പത്തിൽ അറിവാൻ കഴിയും. ഞാൻ ഇതിനെപ്പററി എനി അധികം പറയുന്നില്ലാ- അത്യുന്നതങ്ങളായ സൌധങ്ങളിൽ ഇരുന്ന ഇഷ്ടപ്രകാരമുള്ള സൎവ്വഭൊഗങ്ങളെയും നിഷ്പ്രയാസെന അനുഭവിച്ച സുഖിച്ച മദിച്ചിരിക്കുന്ന മഹാരാജാവിനും അന്നന്നു കൂലിപ്പണിചെയ്തു ആഹാരമാത്രം നിവൃത്തിച്ച വല്ല ചാളകളിലൊ കുടികളിലൊ പാൎത്ത ദിവസം കഴിക്കുന്ന ദരിദ്ര്യനായ ഒരു മനുഷ്യനും ൟ ഭൂമിയിൽ ഇരിപ്പാനുള്ള ഒരു താല്പൎയ്യം ഒരുപൊലെ അധികരിച്ച തന്നെ കാണുന്നു. എത്ര വയസ്സായാലും മരണം എന്നത ബഹു സങ്കടതെത ഇവര രണ്ടപെൎക്കും ഒരുപൊലെ ഉണ്ടാകുന്നു. അതിനുള്ള കാരണങ്ങൾ ആലൊചിച്ചാൽ

എളുപ്പത്തിൽ അറിയാം. ഒരു മഹാരാജാവിനും ഒരു ദരിദ്രനും പല മുഖ്യമായ സംഗതികളിലും ഒരുപോലെ ഉള്ള സുഖങ്ങളെയാണ ദൈവം കൊടുത്തിട്ടുള്ളത എന്ന കാണാം. ഉറക്കുണൎന്ന മഹാരാജാവ കണ്ണമിഴിക്കുമ്പോൾ അത്യുന്നതങ്ങളായ സൌധങ്ങളിലെ ജാലകങ്ങളിൽകൂടി അകത്തെക്ക പ്രവെശിച്ചവയും തന്റെ സ്വൎണ്ണമയമായ കട്ടിലിന്മെൽ നിന്ന സ്വൎണ്ണനീരാളത്തിരകളിൽകൂടി രക്തങ്ങളായും പിംഗളങ്ങളായും കാണാവുന്നതുമായ ബാലാൎക്കന്റെ മനൊഹരങ്ങളായ രശ്മികളെ മഹാരാജാവ എങ്ങിനെകണ്ട മൊദിക്കുന്നുവൊ അതപ്രകാരംതന്നെ ഒരു ദരിദ്ര്യനും ആ രശ്മികളെ തന്റെ മിററത്തുള്ള വാഴക്കൂട്ടങ്ങളിൽകൂടി അതി ഭംഗിയായി പ്രകാശിച്ച പ്രകാശിച്ച വരുന്നതകണ്ട മൊദിക്കുന്നു. ഇവിടെ ആ രശ്മികൾ ജീവജന്തുക്കൾക്ക എല്ലാം ഒരുപൊലെ ആഹ്ലാദത്തെ ചെയ്യുന്നു. അതി മനൊഹരങ്ങളായ കനകത്താമ്പാളങ്ങളിൽ നിറച്ചവെച്ചിട്ടുള്ള അതി സ്വാദുക്കളായ പലെവിധ ഭൊജ്യസാധനങ്ങളെ നെത്രെന്ദ്രിയം, ശ്രൊത്രെന്ദ്രിയം, ത്വഗിന്ദ്രിയം ഇതകളെ കൂടി എക കാലത്തിൽ ഒരുപൊലെ രൂപം, ഗാനം, മന്ദവായു, മുതലായവകളെക്കൊണ്ട രമിപ്പിച്ചുംകൊണ്ട ഭക്ഷിക്കുന്നരാജാവിന ഭക്ഷണം കഴിഞ്ഞശെഷം ഉണ്ടാവുന്ന തൃപ്തിതന്നെ ഒരു ദരിദ്ര്യന വെള്ളച്ചൊറ തിന്നും വെള്ളം കുടിച്ചും വയർ നിറച്ചാൽ ഉണ്ടാവുന്നു. രാജാവിന തന്റെ പുഷ്പതല്പത്തിൽ കിടന്നുറങ്ങുമ്പൊൾ ഉള്ള നിവൃതിതന്നെ ഒരു ദരിദ്ര്യന കൊട്ടപ്പായയിൽ കിടന്നുറങ്ങുമ്പൊഴും ഉണ്ടാവുന്നു. അതകൊണ്ട ഒരു പ്രപഞ്ചത്തിലെ ജീവജാലങ്ങളുടെ സുഖത്തെ എപ്പെടുത്തിയ ഒരു യുക്തികൌശലം നൊക്കുമ്പൊൾ ഒരു പ്രപഞ്ചത്തിന്ന ഹെതുഭൂതമായി പ്രപഞ്ചത്തെ ഭരിച്ച നിലനിൎത്തുന്നതായ ഒരു മഹച്ഛക്തി ഉണ്ടെന്നുള്ളതിന്ന വാദമുണ്ടാവാൻ പാടില്ല.

ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി പറഞ്ഞപ്രകാരമുള്ള സങ്കടങ്ങൾ ചില

പ്പോൾ ഉണ്ടാകുന്നുണ്ടെങ്കിലും ജഗത്തിൽ സന്തൊഷസന്താപങ്ങളുടെ കൃത്യമായ ഒരു കണക്ക എടുത്താൽ സന്തൊഷം എത്രയൊ അധികരിച്ച നിൽക്കുമെന്നും അതിന കാരണം സംശയം കൂടാതെ നമുക്ക വിവരമായി അറിയാൻ കഴിയാത്ത ഒരു മഹച്ഛക്തിയാണെന്നും ആ മഹച്ഛക്തിയെ ഞാൻ ദൈവമെന്ന ഉറപ്പിച്ച ഭക്തിപ്പെടുമെന്നും മാത്രം ഞാൻ പറയുന്നു.

ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കര—എനി ഈ സംഗതിയെകുറിച്ച പറഞ്ഞത മതി. വെദാന്തവാദം ചെയ്യാൻ നമ്മാൾക്ക ആൎക്കും ഒന്നും അറിഞ്ഞുകൂട- ആദ്യം ഞാൻ ഇതിനെ കുറിച്ച കുട്ടികളായ നിങ്ങളൊട ചൊദിച്ചത തന്നെ കുറെ തെററിപ്പോയി എന്ന എനിക്ക തൊന്നുന്നു.

ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവൻ—ഇങ്ങിനെയാണ ജെഷ്ഠന്റെ അഭിപ്രായം ഞങ്ങാൾ ഇത്രയൊക്കെ പറഞ്ഞിട്ടും.

ഗൊ. പ—എന്താണ നിങ്ങാൾ പറഞ്ഞത- രണ്ടാളും വളരെ വിഡ്ഢിത്തം പറഞ്ഞു. നിങ്ങാൾക്ക മതത്തെ കുറിച്ച എന്തറിയാം- നിങ്ങളൊട ഈ വക സംസാരം ചെയ്തത എന്റെ വിഡ്ഢിത്വം. മതവിശ്വാസവും ഗുരുജനവിശ്വാസവും കെവലം നിങ്ങാൾക്ക ഇല്ലാതായിതീൎന്നു- മാധവന ഈശ്വരൻ ഉണ്ടെന്ന വിശ്വാസമുണ്ടെങ്കിലും ആ വിശ്വാസത്തിന്റെ സ്വഭാവവും പ്രകൃതവും നൊക്കുമ്പൊാൾ മാധവന നിരീശ്വരമതക്കാരനായ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിയെക്കാാൾ വിശെഷവിധിയായ ഒരു ഭക്തിയും വിശ്വാസവും ഭയവും ദൈവത്തിൽ ഉണ്ടെന്ന എനിക്ക തൊന്നുന്നില്ല. എനി നമുക്ക കിടന്ന ഉറങ്ങുക- ഇവിടെ തന്നെ കിടക്കാം.

ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കരും മാധവനും ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവനും ആ വെൺമാടത്തിൽതന്നെ ഉറങ്ങാൻ ഭാവിച്ചകിടന്നു. ഇന്ദുലെഖയുടെ വൎത്തമാനങ്ങളെ കുറിച്ച പലതും തനിക്ക ചൊദിക്കാനുണ്ടായിരുന്നു- അച്ഛനൊടും ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിയൊടും ഈ സംഗ

തിയിൽ സംസാരിപ്പാൻ മടിച്ച മാധവൻ ഒന്നും ചോദിച്ചില്ലെങ്കിലും ഗോവിന്ദപ്പണിക്കര ഇന്ദുലെഖയുടെ വ്യസനത്തെ പററിയും നമ്പൂരിപ്പാടിന്റെ അവസ്ഥയെ പററിയും മററും മാധവനൊട കുറെനെരം സംസാരിച്ചു- കുറെനെരം ഠരം സംസാരത്തിൽ നെരം കഴിഞ്ഞു. അങ്ങിനെ ഇരിക്കുമ്പോഠം ഗോവിന്ദൻകുട്ടി മാധവനൊട ഒരുചൊദ്യം ചെയ്തു.

ഗൊ-കു-മെ—ഇക്കുറി കൊൺഗ്രസ്സിന മാധവന്റെ ഇഷ്ടന്മാരായ ബാബുമാർ വരുമായിരിക്കും. ബാബു ഗൊവിന്ദസെനും ചിത്രപ്രസാദസെനും മററും കൊൺഗ്രസ്സിന്റെ ജയത്തിന്ന കൊണ്ടുപിടിച്ച ഉത്സാഹിച്ച വരുന്നവരാണെന്ന തൊന്നുന്നു. ഠരം സംഗതിയെപ്പററി അവര മാധവനൊട വിശെഷവിധിയായി വല്ലതും ചെയ്യാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടൊ.

മാ—എന്നൊട ഒന്നും ആവശ്യപ്പെട്ടിട്ടില്ല- കൊൺഗ്രസ്സിന്റെ സ്നെഹിതൻ തന്നെയാണ ബാബു ഗൊവിന്ദസെൻ അവർകഠം- ഞാൻ അദ്ദെഹത്തിന്റെ കൂടെ പാൎത്തിരുന്നകാലം ഒരു ദിവസം ഒരുസഭ അദ്ദെഹത്തിന്റെ ബങ്കളാവിൽ വെച്ച ഉണ്ടായിരുന്നു. അന്ന ഞാനും അതിൽ സംസാരിച്ചു.

ഗൊ-പ—ഇംക്ലീഷ രാജാവിന്റെ രാജ്യഭാരത്താൽ നമ്മാഠക്ക ചില ഗുണങ്ങഠം എല്ലാം ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടെങ്കിലും പലെ ഉപദ്രവങ്ങളും ഉണ്ടാവുന്നുണ്ടെന്നും അതകഠം നിൎത്തൽ ചെയ്യെണമെന്നും ഇയ്യടെ നാട്ടുകാര ഒരുസഭക്കൂടി കൊല്ലംതൊറും പ്രസംഗിച്ചുവരുന്നുണ്ടെന്നും മററും ഞാൻകെട്ടു- ഠരം സഭയെ കുറിച്ച തന്നെയൊ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി ചൊദിക്കുന്നത.

മാധവൻ—അതെ.

ഗൊ-കു-മെ—അതെ- ഠരം സഭയെ കുറിച്ച തന്നെയാണ- ഠരം കൊൺഗ്രസ്സസഭ ഇന്ത്യയുടെ ഇപ്പൊഴത്തെ സ്ഥിതിക്ക കെവലം നിഷ്പ്രയൊജനമായതാണ- ഒരുസാരവുമില്ല- വെറുംഗൊഷ്ഠി എന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

മാ__ഇതവലിയ ആവലാതിതന്നെ. ഗോവിന്ദൻകുട്ടിയുടെ ധൃതഗതി കുറെ അധികം തന്നെ- കോൺഗ്രസ്സ എന്ന സഭ എന്താണെന്നും അതിന്റെ ഉദ്ദെശങ്ങാ എന്തെല്ലാമാണെന്നും അച്ഛനെ ശരിയായി മനസ്സിലാക്കിയ ശെഷമല്ലെ അതിനെക്കൊണ്ട ഉണ്ടായ പ്രയൊജനത്തെ പറ്റി ഗോവിന്ദൻകുട്ടിക്കുള്ള അഭിപ്രായത്തെ പറയെണ്ടത. ആ സഭയുടെ സ്വഭാവവും ഉദ്ദെശവും ഇന്നതാണെന്ന പറയൂ.

ഗൊ-കു-മെ__ഓഹൊ പറയാം-ജെഷ്ഠൻ കൊക്കട്ടെ. ഇംക്ലീഷ പഠിച്ച നല്ലവണ്ണം ഇംക്ലീഷ സംസാരിക്കാറായ ചില ദ്രവ്യസ്ഥന്മാരായ ഹിന്തുക്കളും മുസൽമാന്മാരും ബിലാത്തിയിൽ ഉള്ള ഗവൎമ്മെണ്ടപൊലെ ഇൻഡ്യാ ഗവൎമ്മെണ്ടിനെ ആക്കിവെപ്പാനാണെന്നുള്ള ഭാവത്തൊടുകൂടി ഒരധികാരവും കൂടാതെ തങ്ങാ തന്നെ ഒരു സഭയായി ചെൎന്ന അന്യൊന്യം സ്തുതിച്ചും വലിയ ഭാവം നടിച്ചും വൃഥാ കണ്ഠക്ഷൊഭം ചെയ്തും കാലം കളയുന്ന ഒരു സഭയാണ കോൺഗ്രസ്സ സഭാ. ഒരവസ്ഥകൊണ്ടും ബിലാത്തിക്കാരൊട നമ്മാ ഇന്ത്യാ രാജ്യക്കാര എനിയും സമന്മാരായിട്ടില്ലാ. തുല്യത വരാൻ ശ്രമിച്ചാൽ എളുപ്പത്തിൽ സാധിക്കാവുന്നതും എത്രയൊ പ്രയൊജനമുള്ളതും ആയ വെറെ പല കാൎയ്യങ്ങളും ഉണ്ട. അതിൽ ഒന്നും ശ്രമം ചെയ്യാതെ എല്ലാററിന്റെയും അഗ്രത്തിൽ ഇരിക്കുന്നതും ബഹു പ്രയാസമായതും ആയ ഒരു വലിയ കാൎയ്യത്തെ ഉദ്ദെശിച്ച അനാവശ്യമായി ചെയ്യുന്ന ശ്രമമാണ ഇത എന്നുള്ളതിലെക്ക യാതൊരു സംശയവുമില്ല. ബിലാത്തിക്കാൎക്ക ഇപ്പൊാ കിട്ടീട്ടുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യതകാ എല്ലാം ഇങ്ങിനെ കോൺഗ്രസ്സ കൂടീട്ട കിട്ടിയതല്ലാ. ഒന്നാമത- ഈ സ്വാതന്ത്ര്യതക്ക ആഗ്രഹമുള്ള ഠം നെട്ടീവവാചാലന്മാര ഘടപടാ എന്ന ഇംക്ലീഷിൽ ശബ്ദഘൊഷം ചെയ്യുന്നത എല്ലാം സൂക്ഷ്മമായ ആലൊചന കൂടാതെയാണെന്ന എനിക്ക സ്പഷ്ടമായി തൊന്നു

ന്നു. ഇവര യഥാൎത്ഥത്തിൽ ഇത്ര സ്വജാത്യഭിമാനവും സ്വാതന്ത്ര്യ കാംക്ഷയും ഉള്ളവരാണെങ്കിൽ ഒന്നാമത ഒരു അന്യ രാജാവിൻെറ കീഴിൽ എന്തിന ഇവര ഇരിക്കുന്നു. യുദ്ധംചെയ്യ ഇംക്ലീഷകാരെ ഓടിക്കട്ടെ- ബാബുമാര രാജ്യം ഭരിക്കട്ടെ. ഇപ്പൊാൾ ഇംക്ലാണ്ടരാജ്യം ജൎമ്മനിക്കാര പിടിച്ചാൽ ഇംക്ലീഷകാർ കൊൺഗ്രസ്സകൂടി അവരുടെ രാജ്യഭാരത്തിൻെറ ഗുണത്തിലെക്ക ഓരൊ ഒയക്കായി ജൎമ്മൻകാരൊട എറക്കുമൊ- ഇല്ലെന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. യുദ്ധം ചെയ്യ ജൎമ്മൻകാരെ തൊല്പിച്ച ഓടിക്കുവാൻ നൊക്കും. അത സാധിക്കുന്നതവരെ അവര ആ ശ്രമം തന്നെ ചെയ്യ കൊണ്ടിരിക്കും. അഭിമാനമുണ്ടെങ്കിൽ അങ്ങിനെയാണ ചെയ്യെണ്ടത. അഭിമാനം നടിച്ചും കൊണ്ട എരക്കുന്നത വെടിപ്പുണ്ടൊ. ധനവും ശക്തിയും വലിപ്പവും രാജ്യഭാരവും എല്ലാം ഇംക്ലീഷകാരിൽ ഇരിക്കുമ്പൊാൾ അവരുടെ നെരെ ഇങ്ങിനെ കൊരച്ചിട്ടും നിലവിളിച്ചിട്ടും ഫലമെന്ത. ഹിന്തു, മുഹമ്മദീയർ എന്ന ൟ രണ്ട ജാതികളെയും ഒരുപൊലെ ഇംക്ലീഷകാർ കീഴടക്കി വെച്ചിരിക്കുന്നു. ൟ നിലയിൽ നമ്മാൾ ഇത്ര വലിയ നാട്യം എന്തിന നടിക്കുന്നു. ധനമില്ലാ- ധൈൎയ്യമില്ലാ- ശരീരമിടുക്കില്ല- ഒരുമയില്ലാ- സത്യമില്ലാ- ഔദാൎയ്യമില്ലാ- സംഘബലമില്ലാ- വിദ്യയില്ലാ- അറിവില്ലാ- ഉത്സാഹമില്ലാ- ഇങ്ങിനെ കിടക്കുന്നവര ഒന്നാമത ഇൻഡ്യക്ക പാർലിയമെണ്ട ഉണ്ടാക്കുവാൻ ആണൊ ശ്രമിക്കെണ്ടത. ഒരെ ജാതിയായി എററവും ഐക്യമായിരിക്കുന്ന ഇംക്ലീഷകാരതന്നെ പാർലിയമെണ്ട സഭ ശരിയായി നടത്തിവരാൻ കുഴങ്ങുന്നു. അപ്പൊാൾ ൟ പതിനായിരം വിധം മതക്കാരും അന്യൊന്യം കീരിയും പാമ്പും പൊലെ വിരൊധികളും ആയ പല ജാതിക്കാരായ ഇൻഡ്യാ നിവാസികളെ എല്ലാം കുറെ ഇംക്ലീഷ പഠിച്ച തൊള്ളയിടുന്ന താടിക്കാര ബാബുമാരും അയ്യരും മുതലികളും കൂടി പാർ

ലിയമെണ്ട പൊലെ സഭചൌ പരിപാലനം ചെയ്യുകഉ യാം എന്നൊ ഉദ്ദെശം. ഇത്ര വിഡ്ഢിത്തമായ വിചാരം മ റെറാന്നുമില്ല. ഉണ്ടകൊണ്ട മറിഞ്ഞുവീണ കണ്ണുമിഴിച്ച പൊ വുമെന്നുള്ള ഒരു ഭയംകൊണ്ടും അശക്തന്മാരാകയാലും മാത്ര മാണ ഇംക്ലിഷകാര വന്നതിൻെറ ശെഷം ഹിമവൽസെതു പൎയ്യന്തമുള്ള ജനങ്ങാ അന്യൊന്യം ഇത്ര സമാധാനമായി തന്നെ കാണുന്നത. ആ ഇംക്ലീഷകാർ നാളെ ഇൻഡ്യ വി ട്ടുന്നുവെങ്കിൽ അപ്പൊാ കാണാം ബാബുമാരുടെ മിടുക്കും ശൌൎയ്യവും. ഒരു നിമിഷനെരമെങ്കിലും ൦രം വാശ്ശടക്കാക്ക രാജ്യം രക്ഷിപ്പാൻ സാധിക്കുമൊ. ഒന്നാമത- ഇവൎക്ക വാക്ക പറയുമ്പൊാ കാണുന്ന ൦രം അഭിമാനം സ്വതെ ഉണ്ടെങ്കി ൽ ഇവര ഇപ്പൊാ കിട്ടുവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്ന പലെ പദ വികളും ഇതിന്ന എത്രമുമ്പ ഇവൎക്ക കിട്ടുമായിരുന്നു. വാസ്തവ ത്തിൽ ഇവൎക്ക ഒന്നും ധൈൎയ്യവും മിടുക്കും ഉത്സാഹവും ക്ഷ മയും ഇല്ല. കുറെ എല്ലാം നിലവിളിക്കണം. ഇംക്ലിഷിൽ വി ശെഷമായി പ്രസംഗം ചെയ്യു എന്ന വരുത്തണം. ഇത്രമാത്ര മെ ഇവൎക്കുള്ളിൽ തിച്ചയായ ആഗ്രഹമുള്ളു. ഇംക്ലീഷ ഗവ ൎമ്മെണ്ട ഇപ്പൊാ നടക്കുന്ന പ്രകാരം ഉള്ളതതന്നെ ഇൻഡ്യ യിലെക്ക എനിയും ഒരു പുരുഷാന്തര കാലത്തെക്ക കാലാനു സൃതമായ അല്പാല്പ ഭെദങ്ങളെയും പരിഷ്കാരങ്ങളെയും ചെ യ്തു വന്നും കൊണ്ടിരുന്നാൽ ധാരാളം മതിയാവുന്നതാണ. ഇ ൻഡ്യായിലെക്ക ഇപ്പൊാ അശെഷം പൊരാത്തതും ലജ്ജാ കരമാകുംവണ്ണം വഷളായിട്ടുള്ളതു മായ എന്തെല്ലാം കാൎയ്യ ങ്ങളെ പരിഷ്കരിക്കാൻ ഉണ്ട. എന്താണ അതെല്ലാം വിട്ട ക ളഞ്ഞ ഒന്നാമത രാജ്യഭാര സംഗതിയിൽ ഇവര കടന്ന പിടി ക്കുന്നത. ഒന്നാമത ൦രം ജാതിഭെദങ്ങാ ഇത്ര അധികം അ നാവശ്യമായി ജനങ്ങളുടെ അഭിവൃദ്ധിക്ക മുടക്കമായി തടയു ന്നതിനെ നീക്കം ചെയ്യാൻ ശ്രമിക്കരുതെ. ഇന്ത്യാരാജ്യം ക്ര

മെണ ദാരിദ്ര്യത്തിൽ പെടുന്നത നിൎത്താൻ അന്യ രാജ്യങ്ങളു മായുള്ള കച്ചവടങ്ങാ, കൃഷി, കയ്യെലപ്രവൃത്തികാ, യന്ത്രപ്പ ണികാ മുതലായത ഇൻഡ്യക്കാര പഠിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കയ തെ. സ്ത്രീകളെ വിദ്യാഭ്യാസം ധാരാളമായി ചെയ്യാൻ ശ്രമിക്ക യതെ. നമ്മളുടെ അതി മാലിന്യമായ ചില ഗൃഹവൃത്തികളെ യും അപരിഷ്കൃതാഹാരവിഹാരാദികളെയും ഭെദം ചെയ്യാൻ നൊക്കയതെ. എത്ര കാലമായി തീവണ്ടി,ടെലിഗ്രാഫ മുതലാ യ പലെ അത്ഭുതകരങ്ങളായ വിദ്യകാ ഇൻഡ്യയിൽ വന്നി ട്ട. ഈവക യന്ത്രങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കുവാനും ഉപയൊഗിക്കുവാനും പഠിപ്പാൻ ഹിന്തു മുസൽമാന്മാൎക്ക ശ്രമിക്കയതെ. യൂറൊപ്പിൽ ഉള്ള വലിയ രാജ്യങ്ങളിലെ എല്ലാ നാട്ടുകാരും ഈവക പ ലെ വിദ്യകളും പഠിക്കുന്നില്ലെ. നമ്മാക്ക ഇരിമ്പുകൊണ്ട ന ല്ലതായ ഒരു ചക്രം വെണമെങ്കിൽ ഇംഗ്ലാണ്ടിൽനിന്ന വരു ത്തണ്ടെ. ഒരു ഇരുമ്പ ചങ്ങല വെണമെങ്കിൽ ഇംഗ്ലാണ്ടിൽ നിന്ന വരുത്തണ്ടെ. നല്ല ഒരു സൂശി വെണമെങ്കിൽ ഇംഗ്ലാ ണ്ടിൽനിന്ന വരുത്തണ്ടെ. ഒരു സൂശിമുതൽ ഒരു പടക്കപ്പല വ രെയുള്ള സകല സാധനങ്ങളും നല്ലതായി കിട്ടെണമെങ്കിൽ നമ്മാ ഇംഗ്ലാണ്ടിൽനിന്ന വരുത്തണ്ടെ. ഇതിൽ ഈ നാട്ടു കാൎക്ക അവമാനമില്ലെ. ഈവക പലെ കാൎയ്യങ്ങളിലും ഇന്ത്യ യെ ഇംഗ്ലാണ്ടിന സമത വരുത്തുവാനല്ലെ ഒന്നാമത ശ്രമി ക്കെണ്ടത. ജനസമുദായത്തിന്ന സ്വരാജ്യഭരണത്തിൽ സ്വാത ന്ത്ര്യത കൊടുക്കെണ്ടത ഈവക അനവധി അനവധി കാൎയ്യ ങ്ങളിൽ, ഇപ്പൊഠ ഇൻഡ്യയിൽ പ്രത്യക്ഷമായി ലജ്ജാകരമാ യി കാണുന്ന പലെ വിധമുള്ള വീഴ്ചകളെയും അറിവില്ലായ്മ യെയും തെറ്റുകളെയും തീൎത്ത പരിഷ്കരിച്ചതിന്റെ ശെഷം വെണ്ടതല്ലെ. ഈ വക പരിഷ്കാരങ്ങാ ഒന്നും ചെയ്യാതെ ഈ രാജ്യഭാരവിഷയങ്ങളിൽ ഒന്നാമത പ്രവെശിച്ച കുറെ ആളുകാ എല്ലാം കൂടി നിലവിളിച്ചാൽ ആര ബഹുമാനി

ക്കം. വെറെ ഉള്ള എല്ലാ സംഗതികളിലും കെവലം അധൊമുഖന്മാരായിരിക്കുന്നവര ൟ ഒരു സംഗതിയിൽ മാത്രം തല പൊന്തിച്ച നിലവിളിച്ചാൽ നിവൃത്തിയാവുന്നത പ്രയാസമല്ലെ- എനിക്ക ൟ കൊൺഗ്രസ്സിനെപ്പററി വലിയ പുച്ഛമാണ ഉള്ളത. സർ ലെപ്പൽ ഗ്രിപ്പിൻ മുതലായ അനെകം സാഹെബന്മാര ഇൻഡ്യാനിവാസികളെപ്പററി ഓരൊ സമയം ചെയ്യുന്ന പ്രസംഗങ്ങൾ കെൾക്കുമ്പൊൾ എനിക്ക ലജ്ജ തൊന്നുന്നു. പലെ സംഗതികളും അവര പറയുന്നത ശരിയാണ. പലെ സ്ഥിതികളിലും നമ്മളുടെ അവസ്ഥ വളരെ ലജ്ജാകരമായിരിക്കുന്നു. ഇതെല്ലാം മൂടി വെച്ച രാജ്യഭാര കാൎയ്യത്തിൽ മാത്രം ഇംക്ലീഷകാരൊട സമത വരുത്തണം എന്ന ഇച്ഛിച്ചാൽ അത സാധിക്കുമൊ. ൟവക സഭ ഉണ്ടാവുന്നതിനാൽ വൃഥാ കണ്ഠക്ഷൊഭവും ദ്രവ്യനാശവും ഫലം എന്ന ഞാൻ പറയുന്നു.

ഗൊ-പ__ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി പറഞ്ഞത ശരിയാണ. ഇതിൽ ഞാൻ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിയൊട യൊജിക്കുന്നു. ഇപ്പൊൾ നമ്മുടെ രാജ്യഭാരം മുമ്പുണ്ടായിരുന്നതിനെക്കാൾ വളരെ നന്ന. ഇപ്പൊൾ ഇത മതി. എന്നാൽ ജാതിഭെദം ഇല്ലാതാക്കണം എന്നൊരു വിഡ്ഢിത്വം ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി പറഞ്ഞതിൽ ഞാൻ ചെരുന്നില്ല.

ഗൊ-കു-മെ__അത ഞാൻ സമ്മതിച്ചെക്കാം. എന്നാൽ രാജ്യഭാരത്തിന്റെ കാൎയ്യം ഞാൻ പറഞ്ഞത ജെഷ്ഠന ബൊദ്ധ്യമായെല്ലൊ.

ഗൊ-പ—എന്താണ മാധവൻ ഒന്നും പറയാത്തത.

മാ__എനിക്ക ഒന്നും പറയാൻ തൊന്നുന്നില്ല. പൂൎത്തിയായ വിദ്യാഭ്യാസം ഉണ്ടായി ബി- എ- പാസ്സായ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി ഇങ്ങിനെ അസംബന്ധം സംസാരിച്ച വ്യസനമാണ എനിക്ക ഇപ്പൊൾ ഉള്ളത.

ഗൊ-കു-മെ—ഒരു അസംബന്ധവും സംസാരിച്ചില്ല ഞാൻ- ഏ തെതാണ അസംബന്ധം എന്ന കാണിച്ച തരു.

മാ__പറഞ്ഞത മുഴുവനും അസംബന്ധം- ആകവെ അസംബ ന്ധം. ഒന്നാമത- ഇൻഡ്യയിൽ പാർല്ലിയമെണ്ട ഉണ്ടാകുവാ നല്ല കൊൺഗ്രസ്സിൻെറ ഉദ്ദെശം. പിന്നെ ഇംക്ലീഷകാരൊ ട സമന്മാരാണ ഇന്ത്യക്കാർ എന്നും സഭക്കാരിൽ യൊഗ്യരാ യവർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടില്ല.

ഇന്ത്യയിൽ പലെ സംഗതികളും പരിഷ്കരിപ്പാൻ ഉണ്ടെ ന്ന പറഞ്ഞത ശരി. പക്ഷെ ആ സംഗതികൾ ഉള്ളതുകൊണ്ട ൭ം രാജ്യഭാര സംഗതിയിൽ ഒന്നാമതായി പ്രവെശിച്ചകൂട എ ന്ന പറയുന്നത ഭൊഷത്വമാണ. രാജ്യസ്നെഹവും അഭിമാനവും ഉണ്ടെങ്കിൽ ഇംക്ലീഷകാരൊട രാജ്യം യുദ്ധംചെയ്തു തിരിയെ വാങ്ങണം- എന്നാൽ മാത്രമെ അഭിമാനം ഉണ്ടെന്ന വിചാരി പ്പാൻ പാടുള്ളു എന്ന പറഞ്ഞതും വലിയ ഭൊഷത്വം തന്നെ. ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി യൂറൊപ്പ രാജ്യങ്ങളിലെ ചരിത്രങ്ങൾ പലതും വായിച്ചിട്ടുള്ളതിൽ ഇങ്ങിനെയൊ അഭിപ്രായമായത. ഇംക്ലീഷ ബിലാത്തിയിലെ ആദ്യത്തെ കഥതന്നെ വിചാരിച്ചു നൊക്കു. ബ്രിട്ടീഷ ദ്വീപിൽ അനാദിയായി ഉണ്ടായിരുന്നവരെ ഒന്നാമ ത റൊമൻകാര പൊയി ജയിച്ച ബ്രിട്ടീഷരാജ്യം അവരുടെ രാജ്യ മാക്കി കുറെ കാലം വെച്ചു. പിന്നെ സെക്സൻകാരുടെ കാലമാ യി. പിന്നെ ഡേൻസകാരുടെ വാഴ്ച. ഒടുവിൽ നൊർമ്മൻ രാജാ ക്കന്മാരായ ഫ്രഞ്ചരാജ്യക്കാര ബ്രിട്ടീഷരാജ്യം പിടിച്ചു. എന്നിട്ടു ണ്ടായ കഥ ഓൎമ്മയില്ലെ- ൭ം രാജാക്കന്മാര അതി ശക്തന്മാരാ കയാൽ അവൎക്ക ബ്രിട്ടീഷകാർ കീഴടങ്ങെണ്ടി വന്നില്ലെ.

ഗൊ-കു-മെ—ഒരിക്കലും കീഴടങ്ങിട്ടില്ല. പുറത്തനിന്ന വന്ന ൭ം രാജാക്കന്മാര ഇംക്ലീഷകാരുമായി യൊജിച്ച അവരുടെ ജാതി യൊട ചെൎന്നു- പരന്തിരിസ്സ രാജ്യം കെവലം വിട്ടു. അത പൊലെ മഹാരാജ്ഞിയും മററും വന്ന ഇവിടെ താമസിച്ച ന

മ്മളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ചെന്നിരിക്കുന്നതവരെ എന്തിന ഇംക്ലീഷകാരെ രാജ്യഭാരം ചെയ്യാൻ സമ്മതിക്കുന്നു.

മാ—ശരിതന്നെ സമ്മതിച്ചു. ഇംക്ലീഷകാര ഇങ്ങട്ട വരുന്നതും നമ്മാൾ അങ്ങട്ട പൊവുന്നതും എല്ലാം ഒരുപൊലെ. ഇംക്ലീഷ രാജ്യഭാരം തുടങ്ങിയ മുതൽ നമ്മളുടെ രാജ്യത്ത പലെ ശ്രെയസ്സുകളും അഭിവൃദ്ധിയും സുഖവും മെൽക്കുമെൽ വദ്ധിച്ച കാണുന്നത കൊണ്ട ഞങ്ങൾ കൊൺഗ്രസ്സുകാരുടെ അഭിപ്രായവും ഉദ്ദെശവും ക്രമെണ ക്രമെണ ഇംക്ലീഷഗവമ്മെണ്ടും ഇന്ത്യാഗവമ്മെണ്ടും അന്യൊന്യം യൊജിപ്പിച്ച എകീകരിക്കെണമെന്ന മാത്രമാണ. അതിലെക്കാണ ഈ ശ്രമങ്ങൾ എല്ലാം ചെയ്യുന്നത. നൊർമൻ രാജാക്കന്മാര എങ്ങിനെ ബ്രിട്ടീഷ രാജാക്കന്മാരായൊ അതപ്രകാരംതന്നെ ഇംക്ലീഷരാജാക്കന്മാരും ഇംക്ലിഷഗവമ്മെണ്ടും ഇന്ത്യയുടെ സ്വന്തം രാജാക്കന്മാരും ഇന്ത്യയുടെ ഗവമ്മെണ്ടും ആക്കണം എന്ന തന്നെയാണ ഞങ്ങൾ കൊൺഗ്രസ്സുകാരുടെ ഉദ്ദെശവും കാംക്ഷയും. നൊർമൻകാര ഇംഗ്ലണ്ടിൽ വന്ന കാലാവസ്ഥക്ക അനുസരിച്ച ബ്രിട്ടീഷരാജ്യക്കാരും അവരും തമ്മിൽ അന്യൊന്യം കൊന്നിട്ടും ഹിംസിച്ചിട്ടും സഹിക്കാൻ പാടില്ലാതെ ആയ ശെഷം എണങ്ങി യൊജിച്ച എകീകരിച്ചു. ഈ കാലാവസ്ഥക്ക അനുസരിച്ച ഞങ്ങളും ഇംക്ലീഷകാരും തമ്മിൽ ബുദ്ധികൊണ്ട യുദ്ധം ചെയ്യുന്നു. ഇംക്ലീഷകാൎക്ക ഞങ്ങളിൽ ഇപ്പൊൾ ഉള്ളതിൽ അധികം വിശ്വാസവും പ്രെമവും ബഹുമാനവും ഉണ്ടാവാനും ഇംക്ലീഷഗവമ്മെണ്ട ഞങ്ങളെയും ഇംക്ലീഷകാരെയും യാതൊരു ഭെദമായി വിചാരിക്കാതിരിക്കാൻ വെണ്ടിയും ഞങ്ങൾ യത്നിക്കുന്നു. ഞങ്ങൾ തൊക്കുകൊണ്ട വെടിവെച്ചിട്ടല്ല ഈ കാൎയ്യം സാധിക്കാൻ പൊവുന്നത. വാക്കുകൊണ്ട ന്യായം പറഞ്ഞിട്ട ബുദ്ധിമാന്മാരായ ഇംക്ലീഷകാരെ സ്വാധീനമാക്കാൻ പൊവുന്നു. എന്റെ മനസ്സിൽ ഉദ്ദെശിച്ച വിധത്തിൽ ത

ന്നെ നടക്കുന്നുവെങ്കിൽ കൊൺഗ്രസ്സുപൊലെ ഇത്ര യൊഗ്യമായ ഒരു സഭാ ഇതുവരെ ഇൻഡ്യയിൽ ഉണ്ടായിട്ടില്ല എന്നു പറയാം. എന്നാൽ ചില സംഗതികളെ ഈ സഭക്കാർ ഭേദപ്പെടുത്തി പരിഷ്കരിക്കെണ്ടതുണ്ടെന്നു ഞാൻ സമ്മതിക്കുന്നു. ചിലപ്പോൾ സഭക്കാരിൽ ചിലർ അനാവശ്യമായും തക്കതായ സംഗതി കൂടാതെയും ബ്രിട്ടീഷഗവൎമ്മെണ്ടിനെ ദൂഷിച്ചു എന്നു വന്നിട്ടുണ്ടായിരിക്കാം. ഇതു മഹാ കഷ്ടമാണെന്നു ഞാൻ സമ്മതിക്കുന്നു. എങ്കിലും കൊൺഗ്രസ്സ സഭക്കാരിൽ യൊഗ്യരായവർ ഏകീകരിച്ചു ഇതുവരെ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള ഒരു പ്രസംഗത്തിലും ഇംക്ലിഷകാരുടെ ഗവൎമ്മെണ്ടിനെ ഒരു വിധത്തിലും ആകപ്പാടെ വെറുത്തു പറഞ്ഞിട്ടില്ല. ഓരൊ സങ്കടങ്ങൾ ഉണ്ടാവുന്നതു തീൎത്തു പരിപാലിക്കാനെ ആവശ്യപ്പെട്ടിട്ടുള്ളു. പിന്നെ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി ഇങ്ങിനെ ഘോഷത്തിൽ പറഞ്ഞാലൊ. ഇന്ത്യയിൽ പരിഷ്കാരങ്ങൾ ചെയ്വാനുള്ള കാൎയ്യങ്ങളെ ചെയ്യെണ്ടാ എന്നു കൊൺഗ്രസ്സകാർ വെച്ചിട്ടില്ലാ. പലെ രൊഗങ്ങളും പിടിച്ചു കിടക്കുന്ന ഒരു രൊഗിയുടെ സകല രൊഗങ്ങളും ഒന്നായിട്ടു ഒരു ഔഷധം കൊണ്ടു ഒരു സമയം മാററാൻ കഴിയുന്നതല്ലാ. ഓരൊന്നായി ഭേദം വരുത്തെണ്ടിവരും. അങ്ങിനെ ഭേദം വരുത്താൻ പാടില്ലാ. എല്ലാം കൂടി ഒന്നായിട്ടു തന്നെ ഭേദമാക്കുന്ന മരുന്നു മാത്രമെ സെവിക്കയുള്ളു എന്നു ആ രൊഗി ഉറച്ചാൽ എല്ലാ രൊഗങ്ങളിൽ നിന്നും രൊഗി സങ്കടപ്പെടുകയെ ഉള്ളൂ. ഇൻഡ്യയിൽ ജാതിഭേദം ഇല്ലാതാക്കുവാൻ ഒരു സഭ കൂടെണ്ടകാലം എനിയും ആയിട്ടില്ലാ. ഇതിനാണ സമയം ആവാത്തതു. ഗവൎമ്മെണ്ടിന്റെ മാതിരിയും ചട്ടങ്ങളും നന്നാക്കുന്നതു നാളെത്തന്നെ ചെയ്താലും ഗുണമെ ഉണ്ടാകയുള്ളു. അതിനുള്ള സംഗതി പറയാം. ജാതി എന്നു ഇന്ത്യയിൽ പറയുന്നതു എല്ലാം ഓരൊ മതത്തെ ആശ്രയിച്ചിട്ടാണ മുഖ്യമായി നിൽക്കുന്നതു. ആ മതവിശ്വാസം ഒന്നമാ

ത്രമാണ ൟ ഇംക്ലീഷകാരാൽ എനിയും ഇൻഡ്യയിൽ നിന്ന കളവാൻ കഴിയാത്ത ഒരു സാധനം. ദൈവ വിശ്വാസവും വന്ദനയും ഓരൊ പ്രകാരത്തിൽ ചെയ്യുന്നതിനെ ആശ്രയിച്ച ജാതി നിൽക്കുന്നതകൊണ്ട ആ വിശ്വാസം കളവാൻ കഴിയുമ്പൊളല്ലാതെ ജാതിഭെദം കെവലം വിട്ടത്താൻ കഴിയുമൊ എന്ന ഞാൻ സംശയിക്കുന്നു. ആ വിശ്വാസം ഇൻഡ്യയിൽ നിന്ന വിട്ടത്തെണമെങ്കിൽ ഇഡ്യക്കാരായ ഹിന്തു മുസൽമാന്മാരുടെ മതാചരണകളെ ജയിക്കുന്നതായ ഒരു വിശെഷവിധി മതം അവൎക്ക കാണിച്ച കൊടുത്ത അതിൽ ശീലിപ്പിക്കണം. അങ്ങിനെ ഒരു വിശെഷവിധിയായ മതം കാണ്മാനില്ല. അതകൊണ്ട ഇൻഡ്യാരാജ്യത്തിൽ ഉള്ള മതങ്ങൾക്ക അനുസരിച്ച നില്ക്കുന്ന ജാതിക്രമങ്ങൾ ഭെദം ചെയ്യാൻ ഇപ്പൊൾ ശ്രമിച്ചാൽ സാധിക്കുമൊ- സംശയം. എന്നാൽ കാലക്രമം കൊണ്ട അറിവ അധികം വൎദ്ധിക്കുമ്പൊൾ ജാതി സിദ്ധാന്തങ്ങൾ ക്രമെണ കുറഞ്ഞവരും. ഒടുവിൽ കെവലം നശിച്ച എന്നും വരാം. ഇൻഡ്യയിൽ ഇപ്പൊൾ ഉള്ള സ്ഥിതിയിൽ ജാതിഭെദ മില്ലാതാക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നത കെവലം തെററായി വന്നു കൂടുമെന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. എന്നാൽ രാജ്യഭാര സംഗതി ഒന്ന ഓൎത്ത നൊക്കുക. ഇംക്ലീഷകാര ഹിമവൽസെതു പൎയ്യന്തം രാജ്യഭാരം തുടങ്ങീട്ട ഇപ്പൊൾ എതാണ്ട ഒരു നൂറ സംവത്സരമായിട്ടെ ഉള്ളു. എങ്കിലും രാജ്യഭാര നീതികളെ കുറിച്ച ജനങ്ങൾക്ക ൟ നൂറ സംവത്സരങ്ങൾക്കുള്ളിൽ എത്ര അധികം അറിവും രുചിയും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്ന ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി ഓൎത്ത നൊക്കു. വഴിപൊവുന്ന ഒരു കൂലിക്കാരനൊടൊ മീൻ പിടിക്കുന്ന ഒരു മുക്കവനൊടൊ സംസാരിച്ചാൽകൂടി ഇപ്പൊഴത്തെ ഭെദം അറിവാൻ കഴിയും. അവന സിവിൽ ശാസ്ത്ര തന്ത്രങ്ങളും ക്രിമിനാൽ ശാസ്ത്ര തന്ത്രങ്ങളും അറിയാമെന്നല്ല ഞാൻ പറയുന്നത- ഇംക്ലീഷ രാജ്യഭാരത്തിൽ തന്റെ

ശരീരത്തിന്നും മനസ്സിന്നും തന്റെ ഇഷ്ടപ്രകാരം കുററകരമല്ലാത്ത യാതൊന്നിലും വ്യാപരിക്കുന്നതിന്ന സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടെന്നുള്ള അറിവ നിശ്ചയമായി അവന്ന ഇപ്പൊഠം ഉണ്ട. മുമ്പ അങ്ങിനെ അല്ല- സാധാരണ ഇത്ര അറിവ ഉണ്ടായാൽ മതി- സകല സ്വാതന്ത്ര്യഭോഗങ്ങഠം അനുഭവിക്കുന്ന ഇംഗ്ലണ്ടിലും അമെരിക്കയിലും മററും ഉള്ള സാധാരണ ജനസമുദായത്തിൽ ഇൻഡ്ധ്യയിലുള്ള സാധാരണ ജനങ്ങഠംക്കുള്ള അറിവുകഠം തന്നെ ഠരം രാജ്യഭാര വിഷയത്തിൽ ഉള്ളു. സ്വാതന്ത്ര്യ രാജ്യഭാരത്തിന്നിച്ഛിക്കുന്ന രാജ്യനിവാസികഠം മുഴുവനും ഗ്ലാഡസ്റ്റൻ മുതലായവരെപ്പൊലെ രാജ്യഭാര തന്ത്രങ്ങഠം ഗ്രഹിച്ചിരിക്കണം എന്ന പറയുന്നത ഭോഷത്വമല്ലെ. രാജ്യഭാരം ബിലാത്തിയിലെപ്പൊലെ ഇൻഡ്ധ്യയിൽ ചെയ്യേണമെങ്കിൽ സ്ത്രീകളെ മുഴുവൻ ഇംക്ലീഷ പഠിപ്പിച്ചിട്ടും ബിലാത്തിയിലെ യന്ത്രങ്ങഠം ഇവിടെ പണിയാറായിട്ടും മററും വെണമെന്ന പറയുന്നതും ഭോഷത്വമാണ. പിന്നെ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി പറയുന്ന്യ ഹിമവൽസെതുപൎയ്യന്തമുള്ള ജനങ്ങഠം ഇംക്ലീഷരാജാവിനെ അടങ്ങി നില്ക്കുന്നത, അങ്ങിനെ നിന്നില്ലെങ്കിൽ വെടികൊണ്ട കണ്ണുമിഴിച്ചുപൊവും എന്ന ഭയപ്പെട്ടിട്ടാണെന്ന. ഇത ഏററവും തെററായ ഒരു അഭിപ്രായമാണ. ഇംക്ലീഷകാരുടെ ശക്തി ഇൻഡ്ധ്യയിൽ ഉള്ള കള്ളന്മാൎക്കും ദുഷ്ടന്മാൎക്കും അസത്തുകഠംക്കും ഭയത്തെയും നല്ല ജനങ്ങളുടെ ഉള്ളിൽബഹുമാനത്തെയും ജനിപ്പിക്കുന്നത ശരിയാണെങ്കിലും രാജ്യം മുഴുവനും ഇങ്ങിനെ ഒതുങ്ങി നില്ക്കുന്നത ഇംക്ലീഷഗവൎമ്മെണ്ട പ്രജാപരിപാലനം ചെയ്യുന്നതിലുള്ള യൊഗ്യത ഹെതുവായി പ്രജകഠംക്ക ആ ഗവൎമ്മെണ്ടൊടുള്ള പ്രിയം നിമിത്തമാണെന്നുള്ളതിലെക്ക എനിക്ക സംശയമില്ല. ഇംക്ലീഷഗവൎമ്മെണ്ട മുമ്പ നമ്മഠംക്കുണ്ടായിരുന്ന രാജാക്കന്മാരെപ്പൊലെ അനീതിയും അക്രമവും കാണിച്ച ജനൊപദ്ര

വം ചെയ്തിരുന്നുവെങ്കിൽ ഇതിന എത്രയൊ മുമ്പ ഇംക്ലീഷ ഗവൎമ്മെണ്ട ഇൻഡ്യയിൽ ഇല്ലാതെ വരുമായിരുന്നു. അതിന സംശയമില്ല. പിന്നെ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി പറയുന്നത- ഞങ്ങാം ഇംക്ലീഷിൽ പ്രസംഗിക്കുന്നതും മററും പ്രസംഗക്കാർ എന്ന കീൎത്തിക്കവെണ്ടി മാത്രം എന്നാണ. അങ്ങിനെയുള്ള കീൎത്തി ഉണ്ടാവണമെന്ന ഞങ്ങാംക്ക ആഗ്രഹം ഇല്ലെന്നില്ല പക്ഷെ അതിനമാത്രമായി പ്രസംഗിക്കുന്നതാണെന്ന പറയുന്നതാണ അബദ്ധം. ൟ പ്രസംഗങ്ങാം എല്ലാം എത്രയൊ ആവശ്യമായിട്ടുള്ളതാണെന്ന മാത്രമല്ല, അതുകളെക്കൊണ്ട പലവിധ പ്രയൊജനങ്ങാം ഇൻഡ്യക്ക ൟ ചുരുങ്ങിയ കാലത്തിനുള്ളിൽതന്നെ ഉണ്ടായിട്ടുമുണ്ട. ഓരൊന്നായി ഞാൻ എണ്ണി പറഞ്ഞതരാം. ഒന്നാമത ഇപ്പൊാം ബിലാത്തിയിലുള്ള നിഷ്പക്ഷവാദികളായ മഹാന്മാൎക്ക ഇന്ത്യയിൽ നല്ല പഠിപ്പും സാമൎത്ഥ്യവും ഉള്ളവര പലരും ഉണ്ടെന്ന പൂൎണ്ണബൊദ്ധ്യമായിരിക്കുന്നു. ഇത ൟവക പ്രസംഗങ്ങാം ഉണ്ടാക്കിയ ബൊദ്ധ്യമാകുന്നു.

രണ്ടാമത ൟ ബൊദ്ധ്യം ഉണ്ടായതിനാൽ കൊൺഗ്രസ്സ സഭയെ രക്ഷപ്പെടുത്തി നിലനിൎത്തണമെന്നുള്ള ആഗ്രഹം പലെ ഇംക്ലീഷുകാൎക്കും ഉണ്ടായി തീൎന്നിരിക്കുന്നു.

മൂന്നാമത- പ്രസംഗങ്ങളുടെ വിശെഷതകൊണ്ട ഇന്ത്യയിലുള്ള ബഹു യൊഗ്യരായ ജനങ്ങാം മുമ്പ കൊൺഗ്രസ്സിനൊട അനിഷ്ടത്തെയൊ അനാസ്ഥയെയൊ കാണിച്ചതിനെ മാററി കൊൺഗ്രസ്സിനെ ബഹുമാനിച്ച കൊൺഗ്രസ്സിന്റെ ഇഷ്ടന്മാരായി തീൎന്നിരിക്കുന്നു.

ഇങ്ങിനെ പലെവിധ ഗുണങ്ങാം ഇത്ര ക്ഷണത്തിൽ ഇൻഡ്യക്ക വെണ്ടി സമ്പാദിച്ചത യുക്തിമാന്മാരും സമൎത്ഥന്മാരും ആയ വാഗ്മികളുടെ അതിവിശെഷമായ പ്രസംഗങ്ങളാണ. ന്യായമായ വിധം കുറെ കാലം ൟ കൊൺഗ്രസ്സ നടക്കുന്നുവെങ്കി

ൽ സംശയം കൂടാതെ ഇംഗ്ലാണ്ടിൽ പ്രജകൾക്ക ഗവൎമ്മെണ്ടിൽനിന്ന ഉണ്ടാവുന്ന ഗുണങ്ങൾ ഇന്ത്യക്കും ഉണ്ടാവും എന്നുള്ളതിന എനിക്ക സംശയമില്ല. പിന്നെ ൟ പ്രസംഗങ്ങളെപ്പറ്റി വൃഥാ കണ്ഠക്ഷോഭം എന്ന ഗോവിന്ദൻകുട്ടി പറയുന്നത എത്ര ദോഷതരമാണ. എന്നാൽ ചിലപ്പോൾ ൟ കൊൺഗ്രസ്സ സഭക്കാരിൽ ചിലരും ചില ന്യൂസ്പേപ്പർകളും സഭക്കാരൊ അവരുടെ സ്നേഹിതന്മാരൊ എഴുതീട്ടുള്ള ചില പുസ്തകങ്ങളും അനാവശ്യമായും അസത്യമായും ഇന്ത്യയിൽ ഇപ്പോൾ നടക്കുന്ന ഗവൎമ്മെണ്ടിനെ കുറിച്ച ദൂഷ്യാരൊപം ചെയ്യുന്നുണ്ടെന്ന ഞാൻ സമ്മതിക്കുന്നു. ഇത വലിയ ഒരു തെററാണ. ഇത ഇന്ത്യയുടെയും കൊൺഗ്രസ്സിൻെറയും വലിയ നിൎഭാഗ്യമെന്നെ പറവാനുള്ളു. ഇത വൎദ്ധിച്ചുവരുന്നുണ്ടെങ്കിൽ കൊൺഗ്രസ്സിന തന്നെ ഒടുവിൽ ഇത നാശകരമായി തീരുന്നതുമാണ. മഹാ ബുദ്ധിശാലിയായ സർ ഒക്ലൻഡ കൊാൾവിൻസായ്പവർകൾ മിസ്റ്റർ- എ- ഒ- ഹ്യൂം സായ്പവർകൾക്ക കൊൺഗ്രസ്സകാർ ചിലപ്പോൾ ഇന്ത്യാ ഗവൎമ്മെണ്ടിനെ കുറിച്ച ചെയ്യു ദൊഷാരൊപങ്ങളെ കുറിച്ച വളരെ യുക്തിയായും ഭംഗിയായും എഴുതിയ ഒരു കത്തിനെ ഞാൻ വായിച്ചിരുന്നു. ആ മഹാനായ സായ്പവർകൾ ആ കത്തിൽ കാണിച്ച സംഗതികളെ വായിച്ച ഞാൻ വ്യസനിച്ചുപൊയി. നമ്മൾക്ക ഇപ്പൊൾ ഉള്ള ഇന്ത്യാഗവൎമ്മെണ്ട നമ്മൾക്ക കഴിയുന്ന ഗുണം എല്ലാം ചെയ്യെണമെന്ന വളരെ താല്പൎയ്യത്തൊടും ശ്രദ്ധയൊടും ഇരിക്കുമ്പൊൾ അവര ചെയ്യുന്നത അനാസ്ഥയായും ദുഷ്ടവിചാരത്തൊടു കൂടിയും ആണെന്ന ചിലർ പറയുന്നത കഷ്ടമല്ലെ. ഇംക്ലീഷഗവൎണ്ണർമാരും രാജ്യഭാരാധികാരികളും വളരെ ക്ഷമാഗുണ മുള്ളവരല്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ ഇങ്ങിനെയുള്ള അവമാനകരമായ പ്രസ്താവങ്ങൾ കെട്ട അവര എങ്ങിനെ സഹിക്കും. നമ്മളെ എങ്ങിനെ സ്നേഹിക്കും. ൟവക ചില ദൊഷങ്ങൾ നമ്മുടെ ചില ആളുകൾക്ക ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെങ്കിൽ കൊൺഗ്രസ്സ ഇതിന മുമ്പ ഇതി

ലും ശക്തിയുള്ളതായി തീരുമായിരുന്നു.

ലൊഡ് ഡഫ്രിൻ എന്ന പ്രഭു ഗവൎണ്ണർ ജനറാളായിരുന്ന കാലത്തെ ആദ്യത്തിൽ അദ്ദെഹത്തിന്നു കൊൺഗ്രസ്സിനെ അതി പ്രീതിയായിരുന്നു. ഒടുവിൽ ഗവൎമ്മെണ്ടിനെകുറിച്ച കൊൺഗ്രസ്സിലെ ചില കൂട്ടർ അനാവശ്യമായും അസംഗതിയായും ദൊഷങ്ങൾ പറയുന്നത കെട്ട കെട്ട അദ്ദെഹം വിഷാദിക്കെണ്ടിവന്നു. എന്റെ എല്ലായ്പൊഴും ഉള്ള വിചാരവും ദൈവത്തൊടുള്ള പ്രാൎത്ഥനയും നമ്മടെ ഒരു കൊൺഗ്രസ്സസഭക്കാര ഇപ്പൊൾ ഇൻഡ്യയുടെ ഭാഗ്യവശാൽ കിട്ടീട്ടുള്ള ഒരു ഇംക്ലീഷഗവൎമ്മെണ്ടിനെ അനാവശ്യമായും അസംഗതിയായും അസത്യമായും ദൂഷിക്കാതെ ഇൻഡ്യയുടെ അഭിവൃദ്ധിക്കവെണ്ടിയുള്ള യത്നങ്ങൾ ചെയ്തു ഇൻഡ്യയെ ഇംഗ്ലാണ്ടപൊലെ സ്വാതന്ത്ര്യതയുള്ള രാജ്യമാക്കി തീൎക്കെണമെ എന്നാകുന്നു. ഇപ്പൊഴത്തെ ഗവൎമ്മെണ്ടിനെ അനാവശ്യമായും അസത്യമായും ദൂഷിക്കാതെ ഒരു കാൎയ്യം സാധിക്കാൻ പലെ വഴികളും ഞാൻ കാണുന്നുണ്ട. ഇന്ത്യക്കാൎക്ക ഗുണം വരരുത എന്നൊ ഇന്ത്യക്കാർ എല്ലായ്പൊഴും ഇംക്ലീഷകാരുടെ അടിമകളായി ഇരിക്കെണമെന്നൊ ഇംക്ലീഷഗവൎമ്മെണ്ടിന്ന ഒരു കാലത്തും വിചാരമുണ്ടാകയില്ല. അത പ്രത്യക്ഷമായ കാൎയ്യമാണ. ഇതായിരുന്നു അവരുടെ വിചാരമെങ്കിൽ നമ്മൾക്ക അവരെ പൊലെ പഠിപ്പും അറിവും ഉണ്ടാക്കി വെപ്പാൻ കഴിഞ്ഞ നൂറകൊല്ലങ്ങളായി ഇത്രയെല്ലാം അവര ഉത്സാഹിക്കുന്നതല്ലായിരുന്നു. അതകൊണ്ട അവരുടെ ഉദ്ദെശം നമ്മളെ അവരെപ്പൊലെ തന്നെ യൊഗ്യരാക്കി വെക്കെണമെന്നാണെന്ന കുട്ടികൾക്ക കൂടി ബൊദ്ധ്യമാവുന്നതാണ. എന്നാൽ അങ്ങിനെയാണ അവരുടെ ഉദ്ദെശം എന്ന ഓൎത്ത നമ്മളിൽ പഠിപ്പും അറിവും ഉള്ളവര ഗുണങ്ങൾ താനെ വരുമെന്ന നിശ്ചയിച്ച സ്വസ്ഥന്മാരായിരിക്കരുത. നമ്മളുടെ സ്ഥിതി മെൽക്കുമെൽ നന്നാകുവാൻ ന്യായമായ വിധം എല്ലാ ശ്രമങ്ങളും എല്ലായ്പൊഴും ചെയ്യുവ

രെണ്ടതാണ. അതിനാണ ഠരം കൊൺഗ്രസ്സ സഭ കൂടീട്ടുള്ളത. ഇങ്ങിനെ ഒരു സഭാ ഏററവും ആവശ്യമായിട്ടുള്ളതാണ. ഗവമ്മെണ്ട ചെയ്യുന്ന സകല പ്രവൃത്തികളും ഇന്ത്യക്ക ദൊഷകരമായിട്ടാണെന്ന ഠരം സഭ ഒരിക്കലും പറയുകയില്ല- ആരെങ്കിലും അതിൽ ചിലപ്പൊഠം പറയുന്നുവെങ്കിൽ അവൻ ഭ്രാന്തനാണെന്ന ഞാൻ പറയും. ഗവമ്മെണ്ടിനെ സ്നേഹിച്ചും ആദരിച്ചുംകൊണ്ട ഗവമ്മെണ്ട ചെയ്യുന്ന ഓരൊ പ്രവൃത്തികളുടെ ഗുണദൊഷങ്ങളെപ്പററി യഥെഷ്ടം നമ്മഠക്ക വ്യവഹരിപ്പാൻ സകല സ്വാതന്ത്ര്യങ്ങളും ഇംക്ലിഷഗവമ്മെണ്ട തന്നിരിക്കെ ആ ഗവമ്മെണ്ടിന്റെ പ്രവൃത്തിയിൽ ഉള്ള സത്യത്തെയും ഉത്തമവിശ്വാസത്തെയും സംശയിച്ചുംകൊണ്ട വല്ലതും പറയുന്നത മഹാകഷ്ടമാണെന്നുള്ളതിന സംശയമില്ല. അതുകൊണ്ട ഠരം കൊൺഗ്രസ്സ ഗവമ്മെണ്ടിന്റെ ഉത്തമവിശ്വാസതയെയും നിഷ്കന്മഷതയെയും പററി ദൂഷിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അത സഭയുടെ നാശത്തിന്ന മാത്രമാണെന്ന ഞാൻ തീച്ചയായി സമ്മതിക്കുന്നു. എല്ലാ പ്രവൃത്തിയും സത്യത്തൊടുകൂടി ചെയ്യണം. സത്യമില്ലാഞ്ഞാൽ പിന്നെ ഒരു പ്രവൃത്തിയും ശ്രെയസ്കരമായി വരാൻ പാടില്ല.

പിന്നെ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി പറയുന്നത- ഇന്ത്യക്കാക്ക ധനമില്ല- ഒരുമയില്ല- സത്യമില്ല- ഉത്സാഹമില്ല- എന്നും മററുമാണ. ഇതിൽ ചിലതിൽ കുറെ നെരുണ്ടായിരിക്കാം. ഒരുമയില്ലെങ്കിൽ ഠരം കൊൺഗ്രസ്സ ഇങ്ങിനെ നടക്കുന്നതല്ല. ഇത്ര വലുതായ ഒരു രാജ്യത്ത ഇപ്പൊഠം കാണുന്നതുപൊലെയുള്ള ഒരുമയും ചെച്ചയും ഇംക്ലീഷഭാഷനിമിത്തം ഉണ്ടായതാണ. എനിയും ഠരം ഭാഷ പരക്കുന്നതൊടുകൂടി ഒരുമ വദ്ധിച്ചുവരും. ജനങ്ങഠക്ക ഒരുമ ഉണ്ടാവുന്നത ഓരൊ കാൎയ്യങ്ങളെ കുറിച്ച അവക്ക ഉണ്ടാവുന്ന അഭിപ്രായങ്ങഠം ഒരുപൊലെ ഉണ്ടാവുന്നതിൽ നിന്നാണ. അറിവ ഉണ്ടാവുമ്പൊഠം മുഖ്യമായ സംഗതികളിൽ എല്ലാം അഭിപ്രായങ്ങഠം സാമാന്യം ഒരുപൊലെതന്നെ ഉണ്ടാവാനെ പാടുള്ളു.

"സത്യമില്ല" എന്ന ഗോവിന്ദൻകുട്ടി പറഞ്ഞതകൊണ്ട ഇന്ത്യാ നിവാസികളെ അനാവശ്യമായി അപകീൎത്തിപ്പെടുത്തി എന്ന മാത്രം ഞാൻ പറയുന്നു. എത്ര സത്യവാന്മാരെ ഇന്ത്യയിൽ ഇപ്പൊഠം ഉള്ളവരെ തന്നെ ഗോവിന്ദൻകുട്ടി അറിയും. പിന്നെ പുരാണങ്ങഠം പ്രകാരം ഹരിച്ചന്ദ്രൻ- അശ്വസ്ഥാമാ- ദശരഥൻ മുതലായവരെ കുറിച്ച വായിച്ചിട്ടില്ലെ- ഇന്ത്യാരാജ്യം അനാദിയായെ സത്യത്തിൽ ബഹുതൃഷ്ണയും നിഷ്കൎഷയും ഉള്ള രാജ്യമാണെന്ന പലെ സംഗതികളെക്കൊണ്ടും നിശ്ചയിക്കാൻ കഴിയുന്നതാണ. അങ്ങിനെ ഇരിക്കമ്പൊഠം ധൃതഗതിയായി സത്യമില്ലാത്തവരാണ നമ്മഠം എന്ന ഗോവിന്ദൻകുട്ടി പറഞ്ഞുകളഞ്ഞത കെട്ട എനിക്ക വളരെ വ്യസനം തൊന്നുന്നു. "ഉത്സാഹമില്ലെന്നു" ഗോവിന്ദൻകുട്ടി പറഞ്ഞതും നെരല്ലാ- പഠിപ്പാനും അറിവുകഠം കിട്ടുവാനും ഉള്ള ഉത്സാഹം ഇന്ത്യയിൽ ക്രമെണ വൎദ്ധിച്ചവരുന്നു എന്നുള്ളതിന എനിക്ക സംശയമില്ല. ഇന്ത്യക്കാൎക്ക ധൈൎയ്യവും ശരീരമിടുക്കും ഇല്ലെന്നൊ ഉണ്ടെന്നൊ ഇന്ത്യയിൽ ഇപ്പൊഠം എല്പെട്ടത്തിട്ടുള്ള നെട്ടീവ പട്ടാളക്കാരെ പൊയി നൊക്കി അവരുടെ സ്ഥിതി അറിഞ്ഞതിന്റെ ശെഷം പറയെണ്ടതാണ. ഗോവിന്ദൻകുട്ടി പക്ഷെ ഒരു ഭീരുവായിരിക്കാം. മററെല്ലാവരും തന്നെപ്പൊലെ തന്നെ ഭീരുക്കളാണെന്ന ഭീരുത്വമുള്ളവന തൊന്നുന്നത സാധാരണയാണ. കൊൺഗ്രസ്സിൽ "തൊള്ള ഇടുന്നു" എന്ന അവമാനകരമായി ഗോവിന്ദൻകുട്ടിയാൽ പറയപ്പെട്ടിട്ടുള്ള പലെ ബാബുമാരും അയ്യന്മാരും മുതലികളും അവരുടെ ജീവനെയും സ്വ ധനത്തെയും ഇന്ത്യയുടെ അഭ്യുദയത്തിനും ഗുണത്തിന്നും വെണ്ടി ത്യജിപ്പാൻ ഒരുക്കമുള്ളവരാണെന്ന ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു. പക്ഷെ ബുദ്ധികൌശലത്താൽ ജയിക്കെണ്ട ദിക്കിൽ തൊക്ക എടുത്ത വെടിവെച്ച ജയിക്കെണമെന്ന പറഞ്ഞാൽ ആര കെഠക്കും. ധൈൎയ്യമുണ്ടെങ്കിൽ പത്ത ബാബുമാരും അയ്യന്മാരുംകൂടി ഇംക്ലീഷഗവൎമ്മെണ്ടിന്റെ നെരെ യുദ്ധം

ചെയ്യ കാണണം എന്നൊരു വിഡ്ഢി പറഞ്ഞാൽ ആരെങ്കിലും
സമ്മതിക്കുമൊ. സർ ലെഫൻ ഗ്രിഫിൻ മുതലായവര ഇന്ത്യ
യെ കുറിച്ച ദൂഷിക്കുന്നതിൽ ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിക്ക ബഹു രസമാ
ണെന്ന പറഞ്ഞു- അതിൽ എനിക്കും വളരെ രസമാണ. യൊഗ്യ
രായ ആളുകൾ ശത്രുപക്ഷത്തിൽ ചെൎന്ന നമ്മളുടെ അവസ്ഥ
കളെപ്പററി ദൂഷിച്ചാൽ മാത്രമെ നമ്മൾക്ക നമ്മളുടെ ഗുണദൊ
ഷങ്ങളെ ശരിയായി അറിവാനും ആവശ്യമായ ഭെദങ്ങളെ ചെ
യ്യാനും കഴികയുള്ളൂ. ഇവര സൂക്ഷ്മത്തിൽ ഇന്ത്യക്ക വളരെ ഗു
ണമാണ ചെയ്യുന്നത. വാചാലന്മാരായ ബാബുമാരും അയ്യനും
മുതലിയും ഒരു മുസൽമാനൊട എതൃക്കാൻ ശക്തിയില്ല- ഭീരു
ക്കളാണ- എന്നും മററും അവമാനമായി എപ്പൊഴും പറഞ്ഞ
കെൾക്കുന്നത നമ്മൾക്ക ചൊടി ഉണ്ടാവാനും നമ്മളുടെ ധൈ
ൎയ്യശൌൎയ്യങ്ങളുടെ വൎദ്ധനവിന്നും വിശെഷ കാരണങ്ങളായി വ
രും. അതുകൊണ്ട അവര അങ്ങിനെതന്നെ പറഞ്ഞ കൊള്ളട്ടെ.

ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി പറഞ്ഞതിനെല്ലാം ഞാൻ ഒരുവിധം സ
മാധാനം പറഞ്ഞു. എനി കൊൺഗ്രസ്സ സഭയുടെ ഉദ്ദെശം എ
ന്താണെന്ന ചുരുക്കമായി ഞാൻ പറഞ്ഞ അച്ഛനെ ധരിപ്പി
ക്കാം. ഞാൻ പറയുന്ന ഉദ്ദെശത്തിൽ നിന്ന വിട്ടിട്ട ൟ സഭ
നിൽക്കുന്നത എപ്പൊഴെങ്കിലും കാണുന്ന ക്ഷണം ഞാൻ അതി
ൽനിന്ന ഒഴികയും ചെയ്യും.

ഇംക്ലീഷരാജ്യഭാരം ൟ രാജ്യത്തിൽ തുടങ്ങിയ മുതൽ പ
ലെ നാശങ്ങളും നെരിടുന്നതിനാൽ അതുകളെ ഇല്ലാസ്ഥചെയ്യാ
ൻ വെണ്ടി വ്യവഹരിപ്പാൻ കൂടിയ ഒരു സഭയാണ ഇത എന്ന
അച്ഛൻ ധരിച്ചത കെവലം തെററാണ. ഇംക്ലീഷഗവൎമ്മെണ്ട തു
ടങ്ങിയ മുതൽ ഇന്ത്യക്ക വാചാമഗൊചരമായ ഗുണങ്ങളാണ ഉ
ണ്ടായിട്ടുള്ളത. എന്നാൽ ആ ഗുണങ്ങളെ എനിയും വൎദ്ധിപ്പിക്കാ
ൻ ഉള്ള ശ്രമങ്ങൾ ചെയ്യാൻ കൂടിയ സഭയാണ കൊൺഗ്രസ്സ
എന്ന പറയുന്ന സഭാ. ഇംക്ലീഷകാരൊളം ബുദ്ധിസാമൎത്ഥ്യം ഉ

ണ്ടായിട്ട മറ്റൊരു ജാതിക്കാരെ കാണ്മാൻ കഴിയുമൊ- സംശയം. ഠരം ബുദ്ധിസാമത്ഥ്യത്തിന്റെ ലക്ഷണങ്ങാം അവരിൽ കാണുന്നത ഒന്നാമത നീതിജ്ഞത- രണ്ടാമത നിഷ്പക്ഷപാതിത്വം- മൂന്നാമത ദയ- നാലാമത ധീരത- അഞ്ചാമത ഉത്സാഹം- ആറാമത ക്ഷമ- ഇതകളാണ. ഇങ്ങിനെ ആറ സാധനങ്ങളെ കൊണ്ടാണ ഇംക്ലീഷകാര ഇത്ര അധികം രാജ്യങ്ങാം ഠരം ലൊകത്തിൽ സ്വാധീനമാക്കി രക്ഷിച്ച വരുന്നത. ഇങ്ങിനെ ഉൽകൃഷ്ടബുദ്ധികളായ മനുഷ്യരാൽ ഭരിക്കപ്പെടുവാൻ സംഗതി വന്നത ഇന്ത്യയുടെ ഒരു മഹാഭാഗ്യമാണെന്നുള്ളതിന സംശയമില്ല. ഇവരുടെ രാജ്യഭാരം തുടങ്ങിയ മുതൽ ഇൻഡ്യക്കാക്ക അറിവും വദ്ധിച്ച തുടങ്ങി. ആ അറിവിന്ന സദൃശമായ യൊഗ്യതകാം ലഭിക്കെണമെന്നുള്ള ഇച്ഛയും ഇൻഡ്യക്കാക്ക തുടങ്ങി. ആ ഇച്ഛകളെ നിവൃത്തിപ്പാൻ ഇംക്ലീഷകാരൊട ആവശ്യപ്പെട്ടാൽ അവര ന്യായാനുസൃതമായി ചെയ്യുമെന്നുള്ള പൂണ്ണവിശ്വാസം ഞങ്ങാംക്കുണ്ടാകയാൽ ആ അപെക്ഷകളെ യുക്തി യുക്തങ്ങളായ സംഗതികളൊട കൂടി ചെയ്യാൻ വെണ്ടി ചെൎന്നിട്ടുള്ള സഭയാണ കൊൺഗ്രസ്സ സഭാ.

ഇംക്ലീഷകാര എല്ലായ്പൊഴും എല്ലാ സംഗതികളിലും മനുഷ്യൎക്ക സ്വാതന്ത്ര്യം ഉണ്ടായിരിക്കെണ്ടതാണെന്നുള്ള അഭിപ്രായക്കാരാണ. ആ അഭിപ്രായം വളരെ സംഗതികളിൽ മനുഷ്യസമുദായത്തിലെ ക്ഷെമത്തിന്ന അനുസരിച്ച അവര നടത്തിയും വരുന്നുണ്ട. ഇപ്പൊാം ഇംക്ലീഷ ബിലാത്തിയിൽ ഒരു മനുഷ്യനും മറ്റൊരു മനുഷ്യന്റെ അടിമയാണെന്ന വിചാരിക്കുകയില്ലാ. ഒരു മനുഷ്യനും ഏകശാസനയായി ഒന്നും മറ്റുള്ള മനുഷ്യരെപ്പറ്റി ചെയ്യാൻ കഴികയില്ലാ. ഇംഗ്ലാണ്ടിൽ ഒരു മനുഷ്യനും തന്റെ ശക്തിക്കും ഇഷ്ടത്തിന്നും അനുസരിച്ച കുറ്റകരമല്ലാത്ത യാതൊരു പ്രവൃത്തിയും ചെയ്യുന്നതിൽ മറ്റൊരാളെ ഭയപ്പെടുകയില്ല. ഇതിന്നുള്ള മുഖ്യകാരണം ഇംഗ്ലാണ്ടിൽ രാജ്യഭരണക്രമം

അതി മഹാന്മാരായ ആളുകൾ ഏൎപ്പെടുത്തിയതിന്റെ ഒരു വിശെഷത തന്നെയാണ. ആ മാതിരി മുഴുവനും ഒന്നായിട്ട കിട്ടുന്നില്ലെങ്കിൽ ഏതാനും ഏതാനും അപ്പപ്പൊഴായിട്ടെങ്കിലും നമ്മൾക്കും കിട്ടെണമെന്നുള്ള അപെക്ഷയെയാണ കൊൺഗ്രസ്സ ചെയ്യുവരുന്നത. ഇതിൽ എന്താണ ഒരു ദൊഷം. ഇന്ത്യയിൽ എന്നുവെണ്ടാ ആഫ്രിക്കയിൽ ഉള്ള കാപ്പിരിജാതിക്കാരെ കൂടി കഴിയുമെങ്കിൽ ഈ വിധം തന്ത്രങ്ങൾ ഏൎപ്പെടുത്തിയ മാതിരിയിലുള്ള രാജ്യഭരണത്തിൽ കൊണ്ടുവന്നാൽ നല്ലതാണെന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. ഇന്ത്യയിൽ സാധാരണ ജനങ്ങൾക്ക പഠിപ്പും അറിവും നല്ലവണ്ണം എനിയും ഉണ്ടായിട്ടില്ലാത്തതിനാൽ ഈ മാതിരി രാജ്യഭാരത്തിന്ന സമയമായിട്ടില്ലെന്നചില ദുഷ്ടന്മാര പറയുന്നുണ്ട. ഇതു വെറും ദുഷ്ടതയാണ. രാജ്യഭാരം ഈ അറിവില്ലാത്താളുകളെക്കൊണ്ട നെരിട്ട ചെയ്യിക്കെണമെന്ന ആരും പറയുകയില്ലാ- എത്ര അറിവില്ലാത്താളുകൾക്കും സുഖദുഃഖങ്ങളെ അറിവാൻ കഴിയും. ഇൻഡ്യാരാജ്യക്കാൎക്ക അത അറിവാൻ കഴിയില്ലെന്ന പറയുന്നത ഭൊഷത്വമല്ലെ- മുമ്പെത്തെ മാതിരി നാടുവാഴികൾ ശിക്ഷാരക്ഷകൾ ചെയ്യുവന്നപ്പൊൾ ഉണ്ടായിരുന്ന സുഖദുഃഖങ്ങളും ഇപ്പൊഴത്തെ രാജ്യഭാരത്തിൽ ഉണ്ടാവുന്ന സുഖദുഃഖങ്ങളും ഇൻഡ്യയിൽ ഉള്ള എത്രയൊ താണതരം മനുഷ്യരകൂടി മുഖ്യമായ സംഗതികളിൽ അറിയുന്നു. മനുഷ്യർ പൊട്ടെ ചില മൃഗങ്ങൾ കൂടി അതകളെ ദയയൊടെ സംരക്ഷിക്കുന്നെയും അതിനൊട ക്രൂരത കാട്ടുന്നെയും ആളുകളെ വെർതിരിച്ച അറിയുന്നു. ഇപ്പൊൾ കൊൺഗ്രസ്സ ആവശ്യപ്പെടുന്നത, മുഖ്യമായി ഈ രാജ്യത്തെ ഭരിക്കുന്നതിൽ വിദ്യകൊണ്ടും അറിവുകൊണ്ടും ഇംഗ്ലീഷകാരൊട സമന്മാരായ ഈ രാജ്യക്കാരെ അധികം ചെൎത്ത അവരുടെ അഭിപ്രായങ്ങളെ ആലൊചിച്ചും അനുസരിച്ചും വെണമെന്നാണ. ഇതിൽ എന്താണ അബദ്ധം. ഇങ്ങിനെ ആയാൽ അല്ലെ പ്രജകൾക്ക അധികം ഗുണം. രാ

ജ്യഭരണതന്ത്രങ്ങളെ അറിഞ്ഞ നടത്താൻ കഴിയുന്നവര പലരും നമ്മുടെ നെററീവാളുകളുടെ ഇടയിൽ ഇപ്പൊഠ ഇൻഡ്യയിൽ എല്ലാടവും ഉണ്ടെന്ന സമ്മതിക്കുന്നു. അങ്ങിനെ ആളുകളെ ഉണ്ടാക്കി വെച്ചതും ഇംക്ലിഷകാർ തന്നെ. അങ്ങിനെ ഇരിക്കുമ്പൊഠ പഠിപ്പുള്ള യൊഗ്യന്മാരായ ആളുകളെ അവരവരുടെ അവസ്ഥാനുസാരം ഇംക്ലിഷകാരൊടു കൂടി രാജ്യഭരണത്തിൽ ചെൎത്ത രാജ്യഭാരം ചെയ്യെണമെന്ന നൊം ആവശ്യപ്പെടെണ്ടതല്ലയൊ. ഠരം വിധം ഉള്ള ഓരൊ സംഗതികളെയാണ കൊൺഗ്രസ്സ മുഖ്യമായി ആലൊചിക്കുന്നത.

ഇന്ത്യയിൽ പഠിപ്പില്ലാത്തവര പഠിപ്പുള്ളവരെക്കാഠ വളരെ അധികം എന്ന സമ്മതിക്കുന്നു. ഇംഗ്ലാണ്ട-അമെരിക്ക- ജൎമ്മനി-ഫ്രാൻസ-മുതലായ രാജ്യങ്ങളിലെ സ്ഥിതിയും ഠരം സംഗതിയിൽ ഇൻഡ്യയിലെ പൊലെ തന്നെയാണ. സാധാരണ കച്ചവടം, കൃഷി, കയ്യെല, കൂലിപ്പണി ഇതുകളെക്കൊണ്ട കാലക്ഷെപം കഴിക്കുന്ന അധികജനങ്ങഠക്ക എല്ലാ രാജ്യങ്ങളിലും രാജ്യഭാരകാൎയ്യത്തെ കുറിച്ചുള്ള അറിവ ഏറയും കുറയുമായി ഒരുപൊലെ തന്നെ ഇരിക്കും. ദൃഷ്ടാന്തത്തിന്ന പാർലിയമെണ്ട സഭയിലെക്ക മെംബർമാരെ തിരഞ്ഞെടുക്കുമ്പൊഠ ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ഉണ്ടാവുന്ന കൊലാഹലങ്ങഠ പൊയി നൊക്കിയാൽ മതിയാവുന്നതാണ. എന്നിട്ടും പാർലിയമെണ്ടിൽ മെംബർമാരായി എത്തി ചെരുന്നത മിക്കവാറും യൊഗ്യരായ ആളുകഠ തന്നെയാണ. ഇവിടെ ഒരു സൂക്ഷ്മമാണ വിചാരിക്കാനുള്ളത. ജനങ്ങഠ പൊതുവിൽ എല്ലാവരും അറിവുള്ളാളുകഠ അല്ലെങ്കിലും തങ്ങളുടെ ഇടയിൽ ഉള്ള അറിവുള്ള മനുഷ്യരുടെ ചൊല്പടിക്കും ഉപദെശത്തിന്നും അനുസരിച്ച ക്രമമായ വിധം പ്രവൃത്തിക്കുമെന്ന ഉദ്ദെശിക്കൊണ്ട താണ.

ജാതി മത ധൎമ്മങ്ങളും സ്ത്രീകഠക്ക വിദ്യാഭ്യാസമില്ലായ്മയും മററും കൊൺഗ്രസ്സകാരുടെ അപെക്ഷകളെ നിരാകരിക്കുന്ന

തിന്ന കാരണമായി വരാൻ പാടില്ല.

ഇൻഡ്യാരാജ്യത്തിൽ നികുതി കെട്ടുക- ജനങ്ങളെ ശിക്ഷാരക്ഷ ചെയ്യുക- രാജ്യശ്രീയെ പൊഷിപ്പിക്കുക- ഇം വക പലെ വിധമായ രാജ്യഭാരകാൎയ്യ പ്രവൃത്തികളിൽ ഇൻഡ്യക്കാരെ തന്നെ അധികം ഉപയൊഗിക്കെണ്ടതാണെന്ന നിഷ്പക്ഷപാതികളായ ഇംക്ലീഷകാർതന്നെ ബിലാത്തിയിൽ ഇപ്പൊൾ പൂൎണ്ണാഭിപ്രായം ഉണ്ടായി അവരതന്നെ ആ അഭിപ്രായം നടത്തുവാൻ പലെ ശ്രമങ്ങളും ചെയ്യുവരുന്നു. ഇതെല്ലാം കൊൺഗ്രസ്സ കഴിഞ്ഞ നാലകൊല്ലങ്ങളിൽചെയ്യ ഉത്സാഹങ്ങളുടെ ഫലമാണെന്ന വിശ്വസിക്കാം.

ഇംക്ലീഷ ഗവൎമ്മെണ്ടിന ഇന്ത്യയിൽ ഉള്ള ഒന്നാമത്തെ രക്ഷ ആ ഗവൎമ്മെണ്ട നിമിത്തം ഉണ്ടായിട്ടുള്ള ഇപ്പൊൾ കാണുന്ന പഠിപ്പുള്ള ജനങ്ങളാണെന്ന ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു. പഠിപ്പുള്ള ജനങ്ങൾക്ക മാത്രമെ ഇംക്ലീഷ ഗവൎമ്മെണ്ടിൻെറ ഗുണദൊഷങ്ങൾ വിവരമായി അറിവാൻ കഴിയുള്ളു. പഠിപ്പില്ലാത്തവൎക്ക സൂക്ഷ്മസ്ഥിതി ഒന്നും അറിവാൻ കഴിയില്ലാ. 1857-ൽ ഇന്ത്യയിൽ ഉണ്ടായ അതിഭയങ്കരമായ ലഹള ആ മാതിരിയുള്ള കാരണങ്ങളിന്മെൽ എനി ഒരു പ്രാവശ്യം ഇൻഡ്യയിൽ ഉണ്ടാവാൻ പാടുള്ളതല്ലെന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെ ഉണ്ടാവാൻ പാടില്ലെന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നതിന്ന മുഖ്യകാരണം ഇൻഡ്യയിൽ ഇപ്പൊൾ വൎദ്ധിച്ചുവരുന്ന പഠിപ്പും അറിവും നിമിത്തമാണെന്ന ഞാൻ പറയുന്നു. പട്ടാളങ്ങൾ അധികരിപ്പിച്ചതിനാലും കൊട്ടകൾ അധികം ഉണ്ടാക്കിയതിനാലും മററും അല്ല ഇങ്ങിനെ ഇംക്ലീഷ ഗവൎമ്മെണ്ടിന ഇൻഡ്യയിൽ ബലം വൎദ്ധിച്ചുത. ഒരു ഗവൎമ്മെണ്ടിൻെറ ബലം അതിൻെറ പ്രജകളുടെ അറിവിലും പഠിപ്പിലും സ്നെഹത്തിലും നിന്ന ഉത്ഭവിച്ച വൎദ്ധിച്ചു വരണം. അല്ലാതെ ഉണ്ടാവുന്ന ബലം നില നില്ക്കുന്ന ബലമല്ല. 1857-ൽ മൃഗങ്ങളുടെ ശവത്തിൽ നിന്ന എടുത്തനെയ്യു

പെരട്ടിയ വെടിമരുന്ന തിരകൾ കടിപ്പിച്ച പട്ടാളക്കാരുടെ ജാതി കളവാൻ പൊവുന്നു എന്ന ഉണ്ടാക്കിയ ഒരു കിംവദന്തി എത്ര ക്ഷണം കാട്ടുതീപ്പോലെ രാജ്യത്ത എല്ലാം പരന്നു. എത്ര ക്ഷണെന ജനങ്ങൾ വിശ്വസിച്ചു. ഇംക്ലീഷ ഗവൎമ്മെണ്ട അങ്ങിനെ ദുഷ്ടതയായി പ്രവൃത്തിക്കുന്ന ഒരു ഗവൎമ്മെണ്ടല്ലെന്ന പറഞ്ഞ സാധാരണ ജനങ്ങളെ ധരിപ്പിപ്പാൻ അന്ന അറിവുള്ളവർ ഇൻഡ്യയിൽ വളരെ ചുരുക്കമായിപ്പോയതിനാൽ ദുഷ്ടന്മാരുണ്ടാക്കിത്തീൎത്ത ഠരം ദൊഷ്ക്ക ക്ഷണെന ജനങ്ങൾ വിശ്വസിച്ചു. ഇക്കാലം ഇംക്ലീഷ ഗവൎമ്മെണ്ടിനെക്കൊണ്ട ഇങ്ങിനെ ഒരു നുണ പറഞ്ഞാൽ എത്ര ക്ഷണം അത കളവാണെന്ന ജനങ്ങൾക്കബൊദ്ധ്യപ്പെടും. ഇതിന്ന എന്തകാരണം. ജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ ഇംക്ലീഷ ഗവൎമ്മെണ്ടിന്റെ സൂക്ഷ്മതത്വങ്ങൾ അറിയുന്ന പലരും ഇപ്പോൾ ഇൻഡ്യയിൽ പലെടങ്ങളിലും ഉണ്ടാകയാൽ ഠരംവക നുണകൾ ഒന്നും പരക്കാൻ അവര സമ്മതിക്കുകയില്ല. ഇത തന്നെ കാരണം. ഇങ്ങിനെയാണ കാൎയ്യത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മസ്ഥിതി. എന്നിട്ടും ദുഷ്ടന്മാരായ അല്പം ചില മനുഷ്യർ ഇംക്ലീഷ ഗവൎമ്മെണ്ടിനെ അസത്യമായി ദുഷിക്കുന്നതകൊണ്ട പഠിപ്പുള്ള എല്ലാവരും ഇംക്ലീഷ ഗവൎമ്മെണ്ടിനൊട വിരൊധമാണെന്ന ഒരു ധാരണ ഉണ്ടായി തീരുന്നതകണ്ട ഞാൻ വ്യസനിക്കുന്നു. ഇംക്ലീഷകാരെ നമ്മൾ ന്യായമല്ലാതെ ബഹുമാനിക്കുകയും ഭയപ്പെടുകയും ചെയ്യെണമെന്ന യൊഗ്യന്മാരായ ഇംക്ലീഷകാരആരും ആവശ്യപ്പെടുന്നില്ല. രാജ്യത്ത ഇപ്പൊൾ ഉള്ള ഗവൎമ്മെണ്ടതന്നെ മതി- എന്ന അച്ഛൻ പറയുന്നതിൽ ഞാൻ യൊജിക്കുന്നില്ല- ഇംക്ലീഷകാരെപ്പൊലെ തന്നെ വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്യു നമ്മൾക്ക സാമൎത്ഥ്യവും യൊഗ്യതയും ഉണ്ടായശെഷം നമ്മൾ സാധാരണമനുഷ്യസ്വഭാവത്തിന്ന അനുസരിച്ച ആ യൊഗ്യതാനുസാരം ഓരൊ സ്ഥിതികളിൽ ഇരിപ്പാൻ കാംക്ഷിക്കുന്നത തെററാണെന്ന പറയുന്നത നീതിയല്ല. ദുഷ്ടന്മാരല്ലാതെ ഇത തെ

ററാണെന്ന ആര പറയും. ഇംക്ലീഷബിലാത്തിയിൽ മുക്കാലെ മൂന്ന വീശവും ജനങ്ങാക്ക ഒരം കൊൺഗ്രസ്സിനെ വളരെ ബഹുമാനമാണ ഉള്ളത. ഇപ്പൊാ ഇംക്ലീഷ പഠിച്ച ഉയൎന്ന തരം പരീക്ഷകാ ജയിച്ച രാജ്യഭാരതന്ത്രത്തിൽ പരിശ്രമിച്ച അതിൽ അതി സമൎത്ഥന്മാരായി ഇംക്ലീഷകാരൊട സമന്മാരായിരിക്കുന്ന നമ്മളുടെ ആളുകാ തങ്ങളുടെ ശ്ലാഘ്യതക്കനുസരിച്ച പദവിക്ക ഗവമ്മെണ്ടൊടാവശ്യപ്പെട്ടമ്പൊഴും.

ഇൻഡ്യാരാജ്യത്ത ഇപ്പൊാ നടക്കുന്ന രാജ്യഭാരക്രമങ്ങളിൽ ജനസമുദായത്തിൻെറ ഗുണത്തിന്ന ചില ചില ഭെദങ്ങാ ചെയ്യെണമെന്ന പറയുമ്പൊഴും.

ദാരിദ്ര്യദശയിൽ എത്താൻ പൊവുന്ന ഒരം രാജ്യത്തിലെ പണം ഗവമ്മെണ്ട ചിലവിടുന്നതിലും പണം എടുപ്പിക്കുന്നതിലും ഇപ്പൊാ വെച്ചിട്ടുള്ള ശട്ടവട്ടങ്ങളിൽ ചില ചില ഭെദങ്ങാ ചെയ്യാതിരുന്നാൽ അത രാജ്യത്തിന്ന നാശകരമായി വരുമെന്ന യുക്തിയുക്തങ്ങളായ സംഗതികളൊടു കൂടി രാജ്യത്തിൽ പ്രമാണപ്പെട്ടും ജനസമ്മതന്മാരായും ഉള്ള പഠിപ്പുള്ളവർ ഒരു സഭയായി കൂടി ഗവമ്മെണ്ടൊട പറയുമ്പൊഴും.

"നിങ്ങാ എല്ലാം ജാതി ഒന്നല്ലാ- ഒന്നാമത ജാതി ഒന്നാ "ക്കിൻ. രണ്ടാമത നിങ്ങളുടെ പെണ്ണുങ്ങളെ വിദ്യ പഠിപ്പിക്കിൻ. "തീനും കുളിയും ആചാരങ്ങളും പഴെ മാതിരിയുള്ളതെല്ലാം കള "യുവിൻ. ഇരുമ്പ ചക്രങ്ങളും ഘടിയും ഉണ്ടാക്കാൻ പഠിക്കിൻ. "എന്നിട്ട ഒരം സംഗതിയെ കുറിച്ച സംസാരിച്ചാൽ മതി." എന്ന ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിയെപ്പൊലെയുള്ള വിഡ്ഢികാ മറുവടി പറയുന്നതായാൽ അത നിസ്സാരമായ മറുവടിയാണെന്ന അച്ഛന തന്നെ തൊന്നുകയില്ലയൊ.

ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവൻ—മാധവൻ ഇപ്പൊാ പറഞ്ഞ മാതിരിയിലാണ കൊൺഗ്രസ്സിൻെറ സ്വഭാവമെങ്കിൽ ഞാൻ പറഞ്ഞതിൽ അധികം ഭാഗവും തെററാണെന്ന ഞാൻ സ

ഛതിക്കാം. എന്നാൽ സൂക്ഷ്മസ്ഥിതി അങ്ങിനെ അല്ലെന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. കൊൺഗ്രസ്സുകാരുടെ പലെ പ്രസംഗങ്ങളും ഞാൻ വായിച്ചിട്ടുണ്ട. ആ പ്രസംഗങ്ങളിൽ മുക്കാലെ മൂന്ന വീശവും ഇപ്പൊഴുള്ള ബ്രിട്ടീഷ ഗവൎമ്മെണ്ടിനെ വളരെ സ്നേഹത്തൊടും പ്രേമത്തൊടും ശ്ലാഘിച്ചതായി ഞാൻ കണ്ടില്ല. അതുകൾ വായിച്ചപ്പൊൾ ഇംക്ലീഷകാരൊട സഭക്കാൎക്ക ഒരു വെറുപ്പ ഉള്ളതപൊലെ തൊന്നി.

മാധവൻ—അത ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി വായിച്ച മനസ്സിലാക്കിയെടത്തെ തെറ്റാണ. ഇംക്ലീഷകാരെ വെറുത്തിട്ടാണെങ്കിൽ ഇപ്പൊൾ ബിലാത്തിയിൽ ൟ കൊൺഗ്രസ്സിനെ ഇത്ര ബഹുമാനമുണ്ടാവുമൊ.

ഗൊ-കു-മെ—ബിലാത്തിയിൽ കൊൺഗ്രസ്സിന്റെ സ്ഥിതി അറിവില്ലാത്തവൎക്കെ അതിനെപ്പറ്റി ബഹുമാനമുള്ളു. ലൊൎഡ്ഡഫ്രീൻ മുതലായ മഹാന്മാൎക്ക കൊൺഗ്രസ്സിനെ ബഹു പുച്ഛമാണ.

മാ—ഒരിക്കലും അല്ലാ. എന്നാൽ ഞാൻ മുമ്പ പറഞ്ഞപ്രകാരം ചില ധൃതഗതിക്കാരുടെ തുമ്പില്ലാത്ത പ്രസംഗങ്ങളാലും മറ്റും ലൊൎഡ്ഡഫ്രീന കുറെ മുഷിച്ചൽ ഉണ്ടായി എങ്കിലും കൊൺഗ്രസ്സിനെ ഞാൻ പറഞ്ഞ വിധമുള്ള സ്ഥിതിയിൽ ലൊൎഡ്ഡഫ്രീന വളരെ ബഹുമാനമാണ ഉള്ളത എന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. അധികം ഗുണങ്ങൾ കിട്ടാൻവെണ്ടി അതവരെ കിട്ടിയ ഗുണങ്ങൾ ഒന്നും സാരമില്ലെന്ന ഒരുവൻ തന്റെ യജമാനനൊട പറയുമ്പൊൾ അദ്ദെഹത്തിന്ന സുഖക്കെട ഉണ്ടാവുന്നത മനുഷ്യസ്വഭാവമല്ലെ. ഇത്രമാത്രമെ ലൊൎഡ്ഡഫ്രീൻ മുതലായ പ്രഭുക്കൾക്ക അനിഷ്ടമുള്ളൂ. ഇൻഡ്യയിലെ നിവാസികളിൽ യൊഗ്യരായ ആളുകളെ രാജ്യഭാരകാൎയ്യങ്ങളിൽ ഇപ്പൊൾ ഉള്ളതിൽ അധികം പ്രവെശിപ്പിച്ച പരിശ്രമിപ്പിക്കെണമെന്ന തന്നെയാണ യൊഗ്യരായ സക

ല ഇംക്ലീഷകാരുടെയും അഭിപ്രായം. ലൊഡ്ഡഫ്രീനും ഇതതന്നെയാണ അഭിപ്രായം. അങ്ങിനെ ഇരിക്കുമ്പൊാ കൊൺഗ്രസ്സിനെ അവൎക്ക അനിഷ്ടമായി വരാൻ പാടില്ലാ. എന്നാൽ ഞാൻ പറഞ്ഞ സ്ഥിതിയിൽനിന്ന കൊൺഗ്രസ്സ വിട്ട അനാവശ്യമായും അസത്യമായും ബ്രിട്ടീഷ ഗവമ്മെണ്ടിനെ നിന്ദിക്കുന്ന കാലം ഞാൻ കൊൺഗ്രസ്സിന്റെ ഒരു സ്നേഹിതൻ ആയിരിക്കയില്ല നിശ്ചയം. സർ ഓക്കുണ്ടകൊാവിൻ സായ്പവൎകളുടെ കത്തിൽ പറയുന്ന പ്രകാരമുള്ള ചീത്തയായ നടവടികാ ഒരം സഭക്ക എനിയും ഉണ്ടാവുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അത സഭയുടെ അധഃപതനത്തിന്റെ ഹെതുവായി വരുമെന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കര—നെരം കുറെ അധികമായി എന്ന തൊന്നുന്നു- എനിക്ക ഉറക്ക വരുന്നു.

അങ്ങിനെതന്നെ എന്ന മാധവനും ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിമെനവനും പറഞ്ഞ ഉറങ്ങുകയും പിറെറദിവസത്തെ വണ്ടിക്ക ബൊമ്പായിൽനിന്ന മലയാളത്തിലെക്ക പുറപ്പെട്ടുകയും ചെയ്തു.

പത്തൊമ്പതാം അദ്ധ്യായം.

മാധവന്റെ സഞ്ചാരകാലത്ത വീട്ടിൽ നടന്ന വാസ്തവങ്ങൾ.

മാധവൻ മദിരാശിവിട്ട പൊയതമുതൽ ഇന്ദുലെഖക്കുണ്ടായ വ്യസനത്തിന്റെ അവസ്ഥയെ കുറിച്ച അല്പം ഇവിടെ പറയാതെ നിവൃത്തിയില്ലാ. മാധവൻ നാടുവിട്ട പൊയ്ക്കളഞ്ഞു എന്ന കെട്ടതിൽ മാധവന്റെ അമ്മമുതലായവൎക്കുണ്ടായ ഒരു വ്യസനം പൊലെ അല്ല ഇന്ദുലെഖക്ക ഉണ്ടായ വ്യസനം. ഇന്ദുലെഖ മുഖ്യമായി വ്യസനിച്ചത രണ്ട സംഗതിയിലാണ. ഒന്നാമത, മാധവൻ തന്നെ കുറിച്ച ഒരു ദൊഷം കെട്ടത ഇത്ര ക്ഷണെന വിശ്വസിച്ചുവെല്ലൊ. തന്റെ ബുദ്ധിയുടെ സ്വഭാവം മാധവന ഇത്ര അറിവില്ലാതെ പൊയെല്ലൊ എന്ന. രണ്ടാമത, മാധവന ബുദ്ധിക്ക കുറെ പ്രസരിപ്പ അധികമാകയാലും തന്നൊട സ്വന്ത പ്രാണനെക്കാൾ അധികം പ്രീതിയാണെന്ന താൻ അറിയുന്നത കൊണ്ടും തന്റെ വിയൊഗം നിമിത്തം ഉള്ള കഠിനമായ വ്യസനത്തിൽ സ്വന്ത ജീവനെ തന്നെ മാധവൻ നശിപ്പിച്ച കളഞ്ഞുവെങ്കിലൊ എന്ന ഒരു ഭയം. ഇങ്ങിനെ രണ്ട സംഗതികളെ ഓൎത്തിട്ടാണ ഇന്ദുലെഖ വ്യസനിച്ചത. രാജ്യസഞ്ചാരത്തിന്ന പൊയത കൊണ്ട ഒരു വൈഷമ്യവുമില്ലാ. പഠിപ്പ കഴിഞ്ഞശെഷം ഒരു രാജ്യസഞ്ചാരം കഴിക്കെണ്ടതാവശ്യമാണ. അതിൽ ഒന്നും ഭയപ്പെടാനില്ലെന്നായിരുന്നു ഇന്ദുലെഖയുടെ വിചാരം. മെൽപറഞ്ഞ സംഗതികളിൽ തനിക്ക കഠിനമായ വ്യസനമുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും അതൊക്കയും മനസ്സിൽ അടക്കി ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കരും മററും തിരയാൻ പൊയതിന്റെ മൂന്നാം ദിവസം എന്ന തൊന്നുന്നു, ഇന്ദുലെഖ റെയിൽവെ സ്റ്റെഷനിൽ വല്ല കമ്പിവ

ത്തമാനവും എത്തിയാൽ കൊണ്ടുവരാൻ എല്പിച്ച സ്റ്റെഷന്റെ സമീപം പൊയി താമസിച്ച ദിവസം സ്റ്റെഷനിൽ പൊയി വൎത്തമാനം അന്വെഷിക്കാൻ ഒരാളെ നിയമിച്ചയച്ചു. ഇന്ദുലെഖ പിന്നെ ദിവസം കഴിച്ച പൊയത എങ്ങിനെ എന്ന പറയാൻ കൂടി പ്രയാസം. പാൎവ്വതി അമ്മയുടെ വ്യസന ശാന്തിക്ക എല്ലാസമയവും ആ അമ്മയുടെ കൂടത്തന്നെ ഇരുന്നു. മാധവൻ പൊയി എന്ന കെട്ടത മുതൽ പാൎവ്വതി അമ്മയെ എന്തൊ തന്റെ അമ്മയെക്കാൾ സ്നെഹമായി, ഇന്ദുലെഖ ഒരു നെരമെങ്കിലും പിരിഞ്ഞിരിക്കാറില്ലാ. കുളിയും ഭക്ഷണവും കിടപ്പും ഉറക്കം എല്ലാം ഒരുമിച്ചതന്നെ. എന്നാൽ പാൎവ്വതി അമ്മക്ക ഇന്ദുലെഖയും മാധവനുമായുള്ള സ്ഥിതി മുഴുവൻ മനസ്സിലായിട്ടുണ്ടായിരുന്നില്ലാ. തമ്മിൽ വളരെ സ്നെഹമാണെന്ന മനസ്സിലാക്കീട്ടുണ്ട. ഇവര തീൎച്ചയായി ഭാൎയ്യാഭൎത്താക്കന്മാരുടെ നിലയിൽ വരാൻ പൊവുന്നു എന്നും ഇന്ദുലെഖക്ക മാധവൻ അല്ലാതെ വെറെ ആരും ഭൎത്താവാവാൻ പാടില്ലെന്നും പാൎവ്വതി അമ്മക്ക ലെശം പൊലും തൊന്നീട്ടില്ലാ. അങ്ങിനെ ഇരിക്കുമ്പൊൾ മാധവനെ തന്നെ ഓൎത്തുംകൊണ്ട ഒരു രാത്രിയിൽ ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളികയിൽ ഇന്ദുലെഖയുടെ സമീപം പാൎവ്വതി അമ്മ ഉറങ്ങാനായി കിടക്കുന്നു. രാത്രി ഏകദെശം ഒരുമണി കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. പാൎവ്വതി അമ്മ തന്റെ കൊച്ചിന്മെൽ എണീട്ടിരുന്ന ഇന്ദുലെഖ ഉറങ്ങുന്നുവൊ എന്ന ചൊദിച്ചു. ഇല്ലെന്ന പറഞ്ഞ ഇന്ദുലെഖയും എഴുനീറ്റ ഇരുന്നു.

പാൎവ്വതിഅമ്മ—മകളെ ഞാൻ നിന്നൊട ഒന്ന ചൊദിക്കട്ടെ- നീ എന്നൊട നെര പറയുമൊ.

ഇന്ദുലെഖ—എന്താണ സംശയം.

പാ—നീ മാധവന വിരസമായി വല്ല എഴുത്തൊമറ്റൊ എഴുതിയിരുന്നുവൊ.

ഇ—ഇതവരെ ഇല്ലാ.

പാ—നിന്നെ കുറിച്ചുള്ള വ്യസനം കൊണ്ടാണ അവൻ പൊയത.

ഇ—ആയിരിക്കണം.

പാ—എന്റെ മകാം മാധവനെ ഭൎത്താവാക്കി എടുക്കുമെന്ന ഒരെഴുത്ത ഇങ്കിരിസ്സിൽ എഴുതി അയച്ചാൽ രണ്ട ദിവസത്തിലകത്ത എന്റെ മകൻ ഇവിടെ എത്തുമായിരുന്നു. അതിനിപ്പൊാം അമ്മാമന്റെ സമ്മതമില്ലല്ലൊ- എന്തചെയ്യും. എന്റെ കുട്ടിയുടെ തലയിൽ എഴുത്ത—എന്ന പറഞ്ഞ പാവം കരഞ്ഞ തുടങ്ങി.

ഇ—അതിനെ കുറിച്ച ഒന്നും നിങ്ങാം വ്യസനിക്കെണ്ട. അദ്ദെഹത്തെയല്ലാതെ വെറെ ഒരം ജന്മം ഒരാളെയും ഞാൻ ഭൎത്താവാക്കി എടുക്കുകയില്ലെന്ന അദ്ദെഹം നല്ലവണ്ണം അറിയും.

പാ—എന്റെ മകളുടെ വിചാരം അങ്ങിനെയാണെന്ന മാധവൻ അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടൊ.

ഇ—ശരിയായിട്ട- വെടിപ്പായിട്ട.

പാ—എന്നാൽ എന്റെ മകൻ എങ്ങും പൊവില്ലാ-മടങ്ങിവരും.

ഇ—മടങ്ങിവരാതിരിക്കാൻ കാരണമില്ലാ- എന്നാൽ നമ്മളുടെ നിൎഭാഗ്യത്താൽ എന്തെല്ലാം വരുന്നു എന്ന അറിവാൻ പാടില്ലാ.

എന്നും മററും പറഞ്ഞ രണ്ടപെരും രാത്രി മുഴുവനും ഉറങ്ങാതെ കഴിച്ചു എങ്കിലും പാൎവ്വതി അമ്മക്ക അന്ന ഒരു കാൎയ്യം തീൎച്ചയായി മനസ്സിലായി- ഇന്ദുലെഖ മാധവന്റെ ഭാൎയ്യയായിട്ടിരിപ്പാനാണ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നത എന്ന.

ഇങ്ങിനെ ദിവസങ്ങാം കുറെ കഴിഞ്ഞു. "മാധവൻ നാടുവിട്ടപൊയ്യ്കളഞ്ഞുപൊൽ" എന്ന നാട്ടിലെല്ലാം പ്രസിദ്ധമായി. ശങ്കരശാസ്ത്രികാം ഇന്ദുലെഖയെകൊണ്ട നുണപറഞ്ഞിട്ടാണ എന്നാണ വൎത്തമാനമായത. ഒരു മാസം കഴിഞ്ഞശെഷം ശങ്കരശാസ്ത്രികാം ചെമ്പാഴിയൊട്ട വന്നപ്പൊഴെക്ക അദ്ദെഹത്തിന്ന

ശകാരം കെട്ടിട്ട പുറത്തിറങ്ങാൻ വയ്യാതെ ആയിത്തീൎന്നു- അമ്പലത്തിൽതന്നെ ലജ്ജിച്ച വ്യസനിച്ച ഇരുന്നു. ശാസ്ത്രികൾ വന്നിട്ടുണ്ടെന്ന ആരൊ ഇന്ദുലെഖയൊട പറഞ്ഞു- ഉടനെ വിളിക്കാൻ ആളെ അയച്ചു. ആൾ ചെന്ന വിളിക്കുന്നു എന്ന പറഞ്ഞപ്പൊൾ ശാസ്ത്രികളുടെ ജീവൻ ഞെട്ടി- "ഹാ-കഷ്ടം! ഞാൻ ഇത്ര യൊഗ്യരായ രണ്ടുപെൎക്ക ഒരു അത്യാപത്ത വരുത്താൻ കാരണമായെല്ലൊ"- എന്ന ഓൎത്ത കരഞ്ഞു പൊയി. പിന്നെ ഇന്ദുലെഖക്ക തന്റെ മെൽ എത്ര കഠിനമായ ദെഷ്യം ഉണ്ടായിരിക്കും- എന്തൊക്കെ പറയും എന്ന അറിഞ്ഞില്ലാ എന്ന വിചാരിച്ച അതിയായിട്ട ഒരു ഭയം. പിന്നെ ഈ വ്യസനത്തിൽ ഇന്ദുലെഖയെ കാണാതിരിക്കുന്നത മഹാ അയൊഗ്യമല്ലെ എന്ന ഒരു വിചാരം. "എന്തെങ്കിലുമാവട്ടെ ഞാൻ അസത്യമായി ഒന്നും പ്രവൃത്തിച്ചിട്ടില്ലാ- ഇന്ദുലെഖക്കും മാധവനും ഹിതമായിട്ടല്ലാതെ ഞാൻ ഒന്നും ഒരിക്കലും മനഃപൂൎവ്വം ചെയ്കയുമില്ലാ- അതിന സൎവ്വാന്തൎയ്യാമിയായ ജഗദീശ്വരൻ സാക്ഷിയുണ്ടെല്ലൊ" എന്നൊരു ധൈൎയ്യം. ഇങ്ങിനെ മനസ്സിന്ന പലെ ചെഷ്ടകളൊടു കൂടി ജീവച്ശവമെന്നപൊലെ ശാസ്ത്രികൾ ഇന്ദുലെഖയുടെ മുമ്പിൽ പൊയി നിന്നു.

എന്നാൽ ഇന്ദുലെഖക്ക ശാസ്ത്രികളൊട യാതൊരു സുഖക്കെടും ഉണ്ടായിരുന്നില്ലാ- ഇന്ദുലെഖ അന്വെഷിച്ച സകലവിവരങ്ങളും മനസ്സിലാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഗൊവിന്ദൻ വഴിയിൽ സത്രത്തിന്റെ ഉമ്മറത്തവെച്ച ശാസ്ത്രികളൊട പറഞ്ഞത കൂടി അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ശാസ്ത്രികൾക്ക തന്നൊടുള്ള സ്നെഹം നിമിത്തം ഈ ദുസ്സഹമായ ബൊദ്ധ്യക്കെട നെരാണെന്ന ധരിച്ച കഠിനമായി വ്യസനിച്ചതിനാൽ അന്ന പുറപ്പെട്ട പൊവാൻ തന്നെ കാരണമായതാണെന്ന കൂടി ഇന്ദുലെഖ മനസ്സിലായിരിക്കുന്നു- എന്നാൽ ശാസ്ത്രികളെ അപ്പൊൾ വിളിക്കാൻ പറഞ്ഞതിന്റെ കാരണം, മാധവനെ ഒടുവിൽകണ്ട സംസാരിച്ചാൾ അദ്ദെഹമായ

തകൊണ്ട ആ വൎത്തമാനം ചൊദിപ്പാൻ മാത്രമാണ.

ശാസ്ത്രികളെ മുമ്പിൽ കണ്ട ഉടനെ ഒരു കസാലനീക്കി വെച്ച ഇരിക്കാൻ പറഞ്ഞു.

ശാസ്ത്രികൾ ആ നിന്നദിക്കിൽ നിന്നതന്നെ കലശലായി കരഞ്ഞുംകൊണ്ട പറയുന്നു.

"ഈ മഹാപാപിയായ എന്നെ എന്തിന്ന വിളിച്ച കാണു "ന്നു. നിങ്ങൾ രണ്ടപെരും എനിക്ക എന്റെ പ്രാണന്ന സമ "മാണ- ജഗദീശ്വരാ- അറിയാതെ അബദ്ധമായി ഞാൻ നിങ്ങ "ൾക്ക ഈ ആപത്തിന്ന കാരണമായല്ലൊ"—എന്ന പറഞ്ഞ പ്പൊൾ.

ഇ—ഇരിക്കു- ഞാൻ സകല വിവരങ്ങളും അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നു- എന്നൊടും മാധവനൊടും ശാസ്ത്രികൾക്കുള്ള സ്നെഹശക്തി യാൽ മാത്രം ഈ ആപത്തിന്ന കാരണമായതാണ- പിന്നെ ശാസ്ത്രികൾക്ക മാത്രമല്ലാ ഈ തെറ്റായ ധാരണ ഉണ്ടായത- വെറെ പലെ ആളുകളും തെറ്റായി ധരിച്ചിട്ടുണ്ട- ഇതിൽ ഒ ന്നും എനിക്ക അത്ര ആശ്ചൎയ്യമില്ല- എന്റെ ആശ്ചൎയ്യവും വ്യസനവും അദ്ദെഹം കൂടി ഈ വൎത്തമാനം ഇത്ര ക്ഷണം വിശ്വസിച്ചുവല്ലൊ എന്നറിഞ്ഞതാണ.

എന്ന പറയുമ്പൊഴെക്ക ഇന്ദുലെഖക്ക കണ്ണിൽ ജലം നി റഞ്ഞപൊയി.

ശാസ്ത്രികൾ—(ഗൽഗദാക്ഷരമായി) കഷ്ടം- കഷ്ടം! ഇങ്ങിനെ ശങ്കിക്കരുതെ. ഇതാണ കഷ്ടം! ഞാൻ അദ്ദെഹത്തൊട പറ ഞ്ഞ വാക്ക ഇന്ദുലെഖ കെട്ടിരുന്നാൽ ഇന്ദുലെഖ തന്നെ ഒരു സമയം വിശ്വസിച്ച പൊവും- അങ്ങിനെ ഉറപ്പായിട്ടാണ ഞാൻ പറഞ്ഞത. പിന്നെ ഞാൻ ഇന്ദുലെഖയുടെ വലിയ സ്നെഹിതനാണെന്ന മാധവന നല്ല അറിവ ഉണ്ടെല്ലൊ- അങ്ങിനെയുള്ള ഞാൻ ഇന്ദുലെഖയെ കഠിനമായി ചീത്തവാ ക്കുകൾ പറഞ്ഞ മാറത്ത അടിച്ചു കരയുന്നത മാധവൻ ക

ണ്ടു. നമ്പൂരിപ്പാട്ടും ഇന്ദുലെഖയും ഞാനും പകുതി വഴിയൊളം ഒന്നായി വന്നു എന്നു പറയുകയും അതൊട്ടുകൂടി വെറെ അസംഖ്യം ആളുകാം ഈ ദിക്കിൽ നിന്നു വരുന്നവര എല്ലാവരും അതിന്ന ശരിയായി അതെ പ്രകാരംതന്നെ പറകയും ചെയ്യാൽ വിശ്വസിക്കുന്നത ഒരു ആശ്ചൎയ്യമൊ? കഷ്ടം! മാധവനെ യാതൊരു ദൂഷ്യവും പറയരുതെ.

ഇന്ദുലെഖക്ക ഇത കെട്ടപ്പൊാം മനസ്സിന്ന കുറെ സുഖമാണ തൊന്നിയത. മാധവൻ തെററായി ഒന്നും പ്രവൃത്തിച്ചിട്ടില്ലെന്ന കൊംക്കുന്നത തനിക്ക എല്ലാപ്പൊഴും ബഹു സന്തൊഷമാണ. താൻ തെററുചെയ്തു എന്നു വന്നാലും വെണ്ടതില്ലാ.

ഇ—ശാസ്ത്രികാം ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞപ്പൊാം മാധവൻ എന്തു ചെയ്തു.

ശാ—ഞാൻ ആദ്യം പറഞ്ഞത ഒരു എടവഴിയിൽ വെച്ചാണ. അതിന്ന മുമ്പുതന്നെ പലരും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. കെട്ടത ശരിയൊ എന്നു ചൊദിച്ചതിന്ന അതെ-അതെ-എന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞപ്പൊഴെക്ക മാധവന ബൊധക്ഷയം പൊലെ ആയി.

ഇത്രത്തൊളം പറഞ്ഞപ്പൊഴക്ക ഇന്ദുലെഖക്ക കൊംക്കാൻ വയ്യാതെയായി കട്ടിലിന്മെൽ പൊയി കിടന്നു കരഞ്ഞു തുടങ്ങി.

ശാ—ഛീ- വ്യസനിക്കരുതെ- വ്യസനിക്കരുതെ- ഉടനെ എല്ലാം സന്തൊഷമായി വരും. ഞാൻ ദിവസം ത്രികാല പൂജയായി ഭഗവതിസെവ കഴിക്കുന്നുണ്ട. എല്ലാം ഠരംശ്വരി ശുഭമായി വരുത്തും—എന്നും മററും പറഞ്ഞ ശാസ്ത്രികാം ഒരു വിധത്തിൽ മാളികയിൽ നിന്നു കണ്ണുനീർ വാൎത്തുംകൊണ്ട എറങ്ങിപ്പൊയി.

ഇന്ദുലെഖ ദിവസം നെരം വെളിച്ചായാൽ പിന്നെ അസ്തമാനം വരെ വല്ല ആളുകളും കത്തും കൊണ്ട സ്റ്റെഷനിൽ നിന്നു വരുന്നുണ്ടൊ എന്നു മാളികയിൽ നിന്നു നൊക്കിക്കൊണ്ട പകൽ മുഴുവൻ കഴിക്കും. കുളി ഊണ മുതലായതൊക്കെ പുറത്ത

ആളുകൾക്ക പരിഹസിപ്പാൻ എട കൊടുക്കാത്ത വിധം കഴിച്ചുകൂട്ടി എന്ന വരുത്തും- ഇങ്ങിനെ കഴിയുന്നു. അങ്ങിനെ ഇരിക്കുമ്പൊൾ ഒരു ദിവസം പകൽ നാലമണി സമയത്ത ഇന്ദുലെഖ മാളികയിൽ കൊച്ചിന്മെൽ കിടന്നൊടത്തനിന്ന താനെ ഉറങ്ങിപ്പൊയി. രാത്രി ഉറക്കില്ലാത്തതിനാൽ എന്തൊ ഒരു ക്ഷീണം കൊണ്ട ഈ സമയത്ത ഉറങ്ങിപ്പൊയതാണ. നെരം ഏകദെശം ആറരമണി ആയപ്പൊൾ വല്ലാതെ ഉറക്കത്ത നിന്ന ഞെട്ടി ഉണൎന്ന "അയ്യൊ- അയ്യൊ- എന്റെ ഭൎത്താവിനെ ഈ മുസൽ "മാൻ കുത്തിക്കൊന്നു കളഞ്ഞുവൊ- കഷ്ടം! എന്റെ ഭൎത്താവ "മരിച്ചു- എനി എനിക്ക ഇരുന്നാത മതി" എന്ന കുറെ ഒച്ചത്തിൽ ഒന്ന നിലവിളിച്ചു. ഈ നിലവിളി പൂവരങ്ങിൽ ചുവട്ടിലെ നിലയിലുള്ള വൎക്ക കെൾക്കാം. ഉടനെ പഞ്ചുമെനവൻ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മ മുതലായവരും ദാസികൾ വാലിയക്കാരും തിക്കിത്തിരക്കി ബദ്ധപ്പെട്ട മാളികയിലെക്ക ഓടി കയറി നൊക്കിയപ്പൊൾ ഇന്ദുലെഖ കൊച്ചിന്മെൽ ബഹു ക്ഷീണത്തൊടെ കിടക്കുന്നു. ഉടനെ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മ ചെന്ന കയ്യോണ്ട പിടിച്ചു. അപ്പൊഴക്ക പഞ്ചുമെനവൻ ചെന്നെടുത്ത മടിയിൽ വെച്ചു. ശരീരം തൊട്ടപ്പൊൾ നല്ല തീക്കൊള്ളി കൈകൊണ്ട പിടിച്ചത പൊലെ തൊന്നി- എന്താണ ഈശ്വരാ പെണ്ണിന ഇങ്ങിനെ പനിക്കുന്നത എന്നു പറഞ്ഞുംകൊണ്ട ഇന്ദുലെഖയൊട—

പഞ്ചുമെനവൻ—മകളെ നീ എന്താണ നിലവിളിച്ചുവൊ—എന്ന ചൊദിച്ചു.

ഇന്ദുലെഖക്ക ഒച്ച വലിച്ചിട്ട വരുന്നില്ലാ- കുറെ വെള്ളം കുടിക്കണം എന്ന പറഞ്ഞു- വെള്ളം കൊണ്ടുവന്ന കുടിച്ചശെഷം അകത്ത വളരെ ആളുകൾ നിൽക്കുന്നത കണ്ട.

ഇന്ദുലെഖ—എല്ലാവരും പുറത്തപൊട്ടെ- അമ്മമാത്രം ഇവിടെ നില്ക്കട്ടെ. അമ്മയൊട വൎത്തമാനം ഞാൻ സ്വകാൎയ്യം പറഞ്ഞ വലിയച്ഛന്റെ അടുക്കെ അയക്കാം. വലിയച്ഛനൊട

എനിക്ക നെരെ പറഞ്ഞുകൂടാ—എന്ന പറഞ്ഞത കെട്ട പരിഭ്രമത്തൊടുകൂടി ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മ ഒഴികെ മററുള്ള എല്ലാവരും താഴത്ത എറങ്ങി പൊന്നു.

ഇന്ദുലെഖ—അമ്മെ- ഞാൻ ചീത്തയായി ഒരു സ്വപ്നം കണ്ടു ഭയപ്പെട്ടു നിലവിളിച്ചതാണ. മാധവൻ ബങ്കാളത്തിന്ന സമീപമായ ഒരു സ്ഥലത്ത സഞ്ചരിക്കുമ്പൊൾ ഒരു മുസൽമാൻ മാധവന്റെ നെഞ്ഞത്ത ഒരു കട്ടാരംകൊണ്ടു കുത്തി മാധവനെ കൊന്ന മുതൽ എല്ലാം കളവചെയ്തു കൊണ്ടുപൊയി എന്നൊരു സ്വപ്നം കണ്ടു. മാധവൻ മറി എററ "അയ്യൊ എന്റെ ഇന്ദുലെഖ എനി എങ്ങിനെ ജിവിച്ചിരിക്കും" എന്ന എന്നൊട എന്റെ മുഖത്ത നൊക്കിക്കൊണ്ടു പറഞ്ഞ പ്രാണൻ പൊയി. ഇങ്ങിനെ കണ്ടപ്പൊൾ വല്ലാതെ നിലവിളിച്ചു പൊയി- എന്തൊ മാധവന ഒരു അപകടം പററീട്ടുണ്ട എന്ന എന്റെ മനസ്സിൽ ഇപ്പൊഴും തൊന്നുന്നു.

ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മ ഇത കെട്ടപ്പൊൾ കരഞ്ഞുപൊയി- ഉടനെ കണ്ണീരെല്ലാം തുടച്ചു.

ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മ—എന്റെ മകൾ വ്യസനിക്കെണ്ട. സ്വപ്നത്തിൽ എന്തെല്ലാം അസംഭവ്യങ്ങളെ കാണും. അത അശെഷം സാരമാക്കാനില്ല്യാ. മാധവൻ സുഖമായി ഉടനെ എത്തും. എന്റെ മകൾക്ക സുഖമായി മാധവനൊടുകൂടി ഇരിക്കാൻ സാധിക്കും.

ഇന്ദുലെഖ—എന്തൊ അമ്മെ- എനിക്ക ഒന്നും അറിഞ്ഞുകൂടാ- സ്വപ്നം ശരിയായി ഭാവി വൎത്തമാനങ്ങളെ കാണിക്കുമെന്ന എനിക്ക അശെഷം വിശ്വാസമില്ല്യാ. എന്നാൽ യദൃച്ഛയാ ഒത്തും വരാം- അത എങ്ങിനെയായാലും എന്റെ മനസ്സ വ്യസനിച്ചുപൊയി.

ല—എന്റെ മകൾക്ക നന്നെ പനിക്കുന്നുവെല്ലൊ- പുതച്ചു കിടക്കണം.

എന്നപറഞ്ഞ കട്ടിലിന്മെൽ ക്രട്ടി കൊണ്ടുപൊയി കിടത്തി പുതപ്പിച്ച അട്ടക്കെ ഇരുന്നു.

ഇ—അമ്മ പൊയി ഠരം വിവരം വലിയച്ഛനൊട പറയു.

ല—ഇപ്പൊാഠം പറയണൊ- നീ ഉറക്കത്ത മാധവനെകുറിച്ച പറഞ്ഞ വാക്ക ഓൎമ്മയുണ്ടൊ.

ഇ—ഇല്ലാ- എന്താണ പറഞ്ഞത.

ല—"ഭൎത്താവെ" എന്നാണ നിലവിളിച്ചത-അത സകല ആളുകളും കെട്ടിരിക്കുന്നു.

ഇ—അതകൊണ്ട എന്താണ- അദ്ദെഹം എന്റെ മനസ്സു കൊണ്ട ഞാൻ ഭൎത്താവാക്കി നിശ്ചയിച്ച ആളല്ലെ- എനിക്ക ഠരം ജന്മം അദ്ദെഹമല്ലാതെ വെറെ ഒരാളും ഭൎത്താവായിരിക്കയില്ലെന്നും ഞാൻ തീൎച്ചയാക്കിയ കാൎയ്യമല്ലെ- പിന്നെ എന്നെതന്നെ ആഗ്രഹിച്ച സൎവ്വസ്വവും ഉപെക്ഷിച്ച, ഞാൻ നിമിത്തം ഠരം സങ്കടങ്ങളെല്ലാം അനുഭവിച്ച അതി കൊമളനായ അദ്ദെഹം എത്ര ദിക്കിൽ കിടന്ന വലയുന്നുണ്ടൊ അറിഞ്ഞില്ലാ. അങ്ങിനെയുള്ള അദ്ദെഹത്തെ ഭൎത്താവ എന്ന ഞാൻ വിളിക്കുന്നതിലും അത എനി സൎവ്വ ജനങ്ങളും അറിയുന്നതിലും എനിക്ക മനസ്സിന്ന സന്തൊഷമല്ലെ ഉണ്ടാവാൻ പാടുള്ളൂ. അദ്ദെഹത്തിന്ന നാശം സംഭവിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അത അറിയുന്ന ക്ഷണം എന്റെ മരണമാണെന്നുള്ളതിന്ന എനിക്ക സംശയമില്ലാ. ഇതാ- ഠരം നിമിഷത്തിൽ തന്നെ എനിക്ക ഒരു ജ്വരം വന്ന പിടിച്ചത കാണുന്നില്ലെ- മാധവൻ തിരിയെ വന്ന എനിക്ക കാണാൻ കഴിയുന്നുവെങ്കിൽ ഠരം രൊഗത്തിൽനിന്ന ഞാൻ നിവൃത്തിക്കും- ഇല്ലെങ്കിൽ——

ഇത്രത്തൊളം പറയുമ്പൊഴക്ക ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മ പൊട്ടിക്കരഞ്ഞു. "എന്റെ മകഠം ഇങ്ങിനെ ഒന്നും പറയരുതെ" എന്ന പറഞ്ഞ കട്ടിലിന്മെൽ അവിടെ വീണു.

ഇ—പൊയി പറയു അമ്മെ- വലിയച്ഛനൊട പറയു. അദ്ദെ

ഹം അമ്മയെ കാത്ത നിൽക്കുന്നുണ്ട ചുവട്ടിൽ- എനിക്ക എനി ഒന്നുകൊണ്ടും ഭയമില്ലാ. എന്റെ മനസ്സിന്ന ഇപ്പൊ ൾ ആകപ്പാടെ ഒരു ഭ്രാന്തിയാണ ഉള്ളത. വലിയച്ഛന്ന ഞാൻ എന്റെ ഭൎത്താവിനെ ഭൎത്താവ എന്ന വിളിച്ച പൊയതിൽ രസമാകയില്ലായിരിക്കാം. അങ്ങിനെ ആയിക്കൊള്ളട്ടെ. കൊച്ചുകൃഷ്ണമ്മാമൻ എന്നെ അതി വാത്സല്യത്തൊടുകൂടി വളൎത്തി എന്നെ എന്റെ അവസ്ഥപൊലെ വെപ്പാൻ കഴിയുന്നതിന്ന മുമ്പ അദ്ദെഹം മരിച്ചു. എനിക്ക ഇഹലൊക നിവാസത്തിൽ അദ്ദെഹത്തിന്റെ മരണശെഷം അത്ര കാംക്ഷ ഉണ്ടായിരുന്നില്ലാ. ദൈവഗത്യാ എന്റെ യൌവനമായപ്പൊൾ എന്റെ മനസ്സിന്ന സൎവ്വസുഖവും കൊടുക്കുമെന്ന എനിക്ക വിശ്വാസമുള്ള അതി യൊഗ്യനായ ഒരു പുരുഷനെ ഭൎത്താവാക്കി മനസ്സിൽ വരിപ്പാൻ എനിക്ക ഭാഗ്യമുണ്ടായി. അതും എനിക്ക ഇപ്പൊൾ സാധിക്കാതെ പൊവുമൊ എന്ന എനിക്ക ഭയം തൊന്നുന്നു. ഞാൻ ഭാഗ്യമില്ലാത്തവളാണ. അതകൊണ്ടാണ ഇങ്ങിനെ എല്ലാം വന്നത. ഏതായാലും എന്റെ കൊച്ചുകൃഷ്ണമ്മാമന്റെ അച്ഛനൊട ഞാൻ ഒരു കാൎയ്യവും മറച്ചുവെക്കുകയില്ലാ. അമ്മ പൊയി വിവരമായി പറഞ്ഞു ഇങ്ങട്ടതന്നെ വരു- എന്റെ കൂടെ തന്നെ കിടക്കണം.

ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മ പരുക്കെ എണീട്ട കരഞ്ഞുംകൊണ്ട മാളികയിൽ നിന്നിറങ്ങി.

ഇവിടെ എന്റെ വായനക്കാരെ അല്പം ഒരു വിവരം വിശെഷവിധിയായി അറിയിപ്പാനുണ്ട.

ഇന്ദുലെഖ വൈകുന്നെരം ആറര മണിക്ക സ്വപ്നം കണ്ടതും മാധവന്റെ മുതൽ സ്റ്റെഷനിൽനിന്ന "അല്ലഹബാദിലെ സബ്ബജഡ്ജി" മാധവനെ ചതിച്ച കട്ടുകൊണ്ടുപൊയതും ഒരെ ദിവസം ഒരെ കാലത്തിലായിരുന്നു എന്ന മാധവൻ വന്നശെഷം ഇന്ദുലെഖയും മാധവനും കൂടി ദിവസങ്ങളുടെ കണക്ക നൊക്കി

തീൎച്ചയാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഀ കഥ ഞാൻ വെളിവായി പറഞ്ഞതിൽ എന്റെ വായനക്കാര എനിക്ക സ്വപ്നങ്ങാം ഭൂത ഭവിഷ്യദ്വൎത്തമാനങ്ങളെ ശരിയായി സൂചിപ്പിക്കുന്നവകളാണെന്നുള്ള വിശ്വാസമുണ്ടെന്ന വിചാരിച്ച പൊവരുതെ- മനുഷ്യരുടെ മനസ്സ സാധാരണ ഇന്ദ്രിയഗൊചരങ്ങളല്ലാത്ത വിവരങ്ങാം അറിവാൻ ശക്തിയുള്ളതാണെന്നൊ അല്ലെന്നൊ ഉള്ള തീൎച്ച വിശ്വാസവും എനിക്ക വന്നിട്ടില്ല. തിയൊസൊഫിസ്റ്റസ്സ് ഀ സംഗതിയിൽ പറയുന്നത ഒന്നും ഞാൻ എനിയും വിശ്വസിച്ച തുടങ്ങീട്ടില്ല. എന്നാൽ എനിക്ക ആകപ്പാടെ ഒരു വിശ്വാസം ഉണ്ട. അത മനുഷ്യന്റെ ശരീരം അതിന്റെ സൃഷ്ടിസ്വഭാവത്തെയും വ്യാപാരത്തെയും ഓക്കുമ്പൊാം പക്ഷെ ഒരു നാഴികമണിയുടെയൊ മററ യന്ത്രങ്ങളുടെയൊ മാതിരിയിൽ പലെ സാധനങ്ങളെയും അന്യൊന്യം സംബന്ധിപ്പിച്ച അന്യൊന്യം ആശ്രയമാക്കി ഒരു മാതിരിയിൽ ശരിയായി പ്രവൃത്തിപ്പാൻ ഉണ്ടാക്കി വെച്ച ഒരു യന്ത്രം എന്ന തന്നെ പറയാമെങ്കിലും, മനുഷ്യനിൽ അന്തൎഭവിച്ച കാണുന്ന ചില അവസ്ഥകളെ നൊക്കുമ്പൊാം നമുക്ക ഇതവരെ വിവരമായി അറിവാൻ കഴിയാത്ത ചില ശക്തികാം മനുഷ്യന്റെ ആത്മാവിന ഉണ്ടെന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. സ്വപ്നം മനസ്സിന്ന ഉണ്ടാവുന്ന ഭ്രാന്തിയാണ. സെമിനാംബ്യുലിസം- മിസ്മെരിസം- എന്നിങ്ങിനെ ബിലാത്തിക്കാര പറയുന്ന വിദ്യകളെപ്പൊലെ സാധാരണ സൃഷ്ടിസ്വഭാവത്തിൽ മനുഷ്യന്റെ മനസ്സിന്ന ഉറക്കത്തിൽ ചിലപ്പൊാം ഉണ്ടാവുന്ന ഒരു വികാരം എന്നെ പറവാനുള്ളു. എന്നാൽ ആ വികാരം ചിലപ്പൊാം നമുക്ക അറിവാൻ കഴിയുന്ന ഒന്നാന്തരം കാരണത്തെ ആശ്രയിച്ച വരാം. ചിലപ്പൊാം നമുക്ക അറിവാൻ കഴിയുന്ന യാതൊരു കാരണവും ഇല്ലാതെയും വരാം. ചിലപ്പൊാം ശുദ്ധ അസംഭവ്യങ്ങളായ അവസ്ഥകളെ കാണാം. ഒരു സൎപ്പം തന്റെ അടുക്കെ വന്ന തന്നെ കൊത്താൻ ഫണം

വിരിത്തി ഉയൎത്തി ഭാവിക്കുന്നു- കടിച്ചുപൊയി- എന്ന നായാട്ട കഴിഞ്ഞ ക്ഷീണിച്ച ഒരു തമ്പിൽ കിടന്ന ഉറങ്ങുന്ന ഒരു സായ്പ സ്വപ്നം കണ്ട ഞെട്ടി കണ്ണു മിഴിച്ച നൊക്കിയപ്പൊൾ യഥാൎത്ഥത്തിൽ ഒരു സൎപ്പം തമ്പിൽ തന്റെ ഇരിമ്പ കട്ടിലിന്റെ ഒരു നാല വാര ദൂരെ സ്വസ്ഥമായി എഴയുന്നത കണ്ടതായും, മറെറാരു സായ്പ വളരെ കാലമായി തനിക്ക കാണ്മാൻ സാധിക്കാത്ത തന്റെ ഒരു വലിയ സ്നേഹിതൻ യദൃച്ഛയായി തന്റെ ഭവനത്തിൽ ഒരു ദിവസം വന്നതായും അദ്ദേഹം തന്റെ കൂടെ രണ്ട മൂന്ന ദിവസം സുഖമായി താമസിച്ചതായും രാത്രി സ്വപ്നം കണ്ടതിന്റെ പിറെറ ദിവസം രാവിലെ യഥാൎത്ഥത്തിൽ ആ സ്നേഹിതൻ സ്വപ്നത്തിൽ കണ്ടതിന സദൃശമായി തന്റെ ഭവനത്തിൽ വന്ന കണ്ടതായും മററും പലെ സ്വപ്നവിശെഷങ്ങളെ കുറിച്ച ഞാൻ വായിച്ചിട്ടുണ്ട. അതകൊണ്ട ഇന്ദുലെഖക്ക ഉണ്ടായ സ്വപ്നത്തെ പററി ഞാൻ അത്ര ആശ്ചൎയ്യപ്പെടുന്നില്ല. നമ്മുടെ ഠരം കഥ അവസാനിച്ച രണ്ട മൂന്ന കൊല്ലങ്ങൾ കഴിഞ്ഞശെഷം ഗൊപീനാഥബനൎജ്ജിയുടെ ഒരു കത്തിൽ മാധവന്റെ മുതൽ കളവചെയ്ത കള്ളന്മാരിൽ രണ്ട മൂന്നാളെ വെറെ ഒരു കുലയൊട്ട കൂടിയ കളവിൽ പിടിച്ച തൂക്കി കൊൽവാൻ വിധിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നും, എന്നാൽ അതിൽ സുന്ദരനായ ഒരു ചെറുപ്പക്കാരൻ കള്ളൻ പലെ കുററസമ്മതങ്ങൾ ചെയ്തിരുന്നു എന്നും പലെ പ്രാവശ്യവുമായി പതിനെഴ മനുഷ്യരെ മുതൽ അപഹരിപ്പാൻ വെണ്ടി അവൻ തന്നെ കത്തികൊണ്ട കുത്തീട്ടും വെടി വെച്ചിട്ടും വിഷം കൊടുത്തിട്ടും മററും കൊന്നതായിട്ടും കൂട്ടത്തിൽ മാധവന്റെ മുതൽ എടുത്ത കാൎയ്യവും സമ്മതിച്ചതായും അന്ന ആ വിധം കക്കാൻ തരമായിരുന്നില്ലെങ്കിൽ ആ ദുഷ്ടൻ മാധവനെ കൊന്നുകളയുമായിരുന്നു എന്നും മററും വ്യസനത്തൊട കൂടെ എഴുതീട്ടുണ്ടായിരുന്നു.

ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മ കരഞ്ഞുംകൊണ്ട കൊണി എറങ്ങുമ്പൊ

ാം പഞ്ചുമെനവനും മററും കൊണിയുടെ ചുവട്ടിൽ ബഹു വ്യസനത്തൊടുകൂടി നിൽക്കുന്നത കണ്ടു. ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മയെ കണ്ടപ്പൊാം പഞ്ചുമെനവൻ വെഗം വിളിച്ച സ്വകാൎയ്യമായി ചൊദിക്കുന്നു.

പഞ്ചുമെനവൻ—എന്താണ കുട്ടി നിലവിളിച്ചത.

ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിഅമ്മ—(കരഞ്ഞുംകൊണ്ടു) അവാം സ്വപ്നത്തിൽ മാധവനെ ആരൊ വഴിയാത്ര ചെയ്യുമ്പൊാം കുത്തിക്കൊന്നതായി കണ്ടുവത്രെ- അപ്പൊാം കലശലായ വ്യസനം തൊന്നി നിലവിളിച്ചു. ഇപ്പൊാം വല്ലാതെ പനിക്കുന്നു. ഞാൻ വെഗം മുകളിലെക്ക പൊവട്ടെ.

പഞ്ചുമെനവൻ കുറെ നെരം ആ നിന്നെടത്തതന്നെ നിന്ന വിചാരിച്ചു—പിന്നെ.

പ—ഛീ! സ്വപ്നം എന്തെല്ലാം കാണും- മാധവന്റെ നെരെ ഈ പെണ്ണിന്ന ഇത്ര പ്രീതിയൊ- ശിവ- ശിവ! ഞാൻ ഇതൊന്നും അറിഞ്ഞില്ലാ- അന്ന ഞാൻ ഒരു സത്യം ചെയ്തുപൊയത കുട്ടി അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നുവൊ.

ല—അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

പ—എന്നാൽ അതുകൊണ്ടും വ്യസനമുണ്ടായിരിക്കാം.

ല—വളരെ വ്യസനമുണ്ട അതകൊണ്ടും എന്ന തൊന്നുന്നു.

പ—എന്നാൽ ആ വ്യസനമെങ്കിലും ഇപ്പൊാം തീൎത്താൽ മനസ്സിന്ന കുറെ സുഖമാവുമായിരിക്കും- കെശവൻ നമ്പൂരിയെ വിളിക്കൂ- ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി വെഗം മുകളിൽ ചെല്ലു- ഞാൻ ക്ഷണം വരുന്നു എന്ന പറയു- കുട്ടിയെ അശെഷം വ്യസനിപ്പിക്കരുതെ.

ഉടനെ കെശവൻ നമ്പൂരി പഞ്ചുമെനവന്റെ അടുക്കെ ചെന്നു.

പ—ഇന്ദുലെഖ ചില ദുസ്സ്വപ്നങ്ങാം കണ്ടു ഇപ്പൊാം അവാംക്ക കലശലായി പനിക്കുന്നു- എന്തൊക്കയാണ അറിഞ്ഞില്ല- എ

ൻെറ കൊച്ചകൃഷ്ണൻ പൊയത ഞാൻ അറിയാതെ ഇരിക്കുന്നത ൰ കട്ടി ഉണ്ടായിട്ടാണ—എന്ന പറഞ്ഞ ശുദ്ധനായ വൃദ്ധൻ വല്ലാതെ ഒന്ന കരഞ്ഞുപൊയി.

കെശവൻനമ്പൂരി—ഛെ- ഛെ- കരയരുതെ—എന്ന പറഞ്ഞുംകൊണ്ട ശുദ്ധാത്മാവായ നമ്പൂരിയും കരഞ്ഞു.

പ—ഇന്ദുലെഖക്ക മാധവനൊടുള്ള താല്പൎയ്യംകൊണ്ടാണ൰ ദിനവും മററും. മാധവന ഞാൻ ഇവളെ കൊടുക്കില്ലെന്ന സത്യം ചെയ്യതും കെട്ടിട്ട വ്യസനിക്കുന്നുണ്ടത്രെ. ആ സത്യത്തിന്ന വല്ല പ്രായശ്ചിത്തവും ചെയ്യാൽ പിന്നെ ദൊഷമുണ്ടാവുമൊ.

കെ—പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യാൽ മതി- ഞാൻ വാദ്ധ്യാരൊട ഒന്ന ചൊദിച്ചകളയാം.

എന്ന പറഞ്ഞ അഷ്ടാത്തിരവാദ്ധ്യാരെ വരുത്തി അന്വെഷിച്ചതിൽ സത്യം ചെയ്യതിന്ന പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യാൽ പിന്നെ അത ലംഘിക്കുന്നതിൽ ദൊഷമില്ലെന്ന അദ്ദെഹം വിധിച്ചു- വിവരം പഞ്ചുമെനവനൊട പറഞ്ഞു.

പഞ്ചുമെനവൻ—എന്നാൽ എന്താണ പ്രായശ്ചിത്തം.

അഷ്ടാത്തിര വാദ്ധ്യാര—സ്വൎണ്ണംകൊണ്ടൊ വെള്ളി കൊണ്ടൊ സത്യം ചെയ്യപ്പൊൾ ആ സത്യവാചകത്തിൽ ഉപയൊഗിച്ച അക്ഷരങ്ങളുടെ ഓരൊ പ്രതിമ ഉണ്ടാക്കിച്ച വെദവിത്തകളായ ബ്രാഹ്മണൎക്ക ദാനം ചെയ്യുകയും അന്ന ഒരു ബ്രാഹ്മണ സദ്യയും അമ്പലത്തിൽ ചുരുക്കത്തിൽ വല്ല വഴിവാടും ചെയ്യാൽ മതി. എന്നാൽ അക്ഷരപ്രതിമകൾ സ്വൎണ്ണംകൊണ്ടതന്നെ ആയാൽ അത്യുത്തമം- അതിന നിവൃത്തിയില്ലാത്ത ഭാഗം വെള്ളിയായാലും മതി.

പ—സ്വൎണ്ണംകൊണ്ടതന്നെ ഉണ്ടാക്കട്ടെ.

കെ—എന്ത സംശയം- സ്വൎണ്ണംതന്നെ വെണം.

അങ്ങിനെതന്നെ എന്ന നിശ്ചയിച്ച ആ നിമിഷം തന്നെ

പെട്ടി തുറന്ന സ്വൎണ്ണം എടുത്ത പരമശുദ്ധാത്മാവായ പഞ്ചു മെനവൻ തൂക്കി തട്ടാൻ വശം ഏല്പിച്ചു. സത്യം ചെയ്യു വാക്കു കാം കണക്കാക്കി എ-ൻെറ-ശ്രീ-പൊ-ൎക്ക-ലി-ഭ-ഗ-വ-തി-യാ-ണെ-ഞാ-ൻ-ഇ-ന്ദു-ലെ-ഖ-യെ-മാ-ധ-വ-ന-കൊ-ടു-ക്കു-ക-യി-ല്ലാ. ഇരിപത്തൊമ്പത അക്ഷരങ്ങാം. അതിൽ ൻ-ൻെറ- ഇത അക്ഷരങ്ങളായി കൂട്ടണമൊ എന്ന ശങ്കരമെനൊൻ സംശയിച്ചതിൽ കൂട്ടണം എന്നതന്നെ അണ്ണാത്തിര വാദ്ധ്യാര തീൎച്ചയാക്കി- ഓരൊ അക്ഷരം ഒരംരണ്ട പണത്തൂക്കത്തിൽ ഉണ്ടാക്കി കൊണ്ടുവരാൻ ഏല്പിച്ച ശെഷം പഞ്ചുമെനവൻ ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളികയിൽ വന്ന വിവരം എല്ലാം ഇന്ദുലെഖയുടെ അടുക്കെ ഇരുന്ന പറഞ്ഞു.

പ—എൻെറ മകാം എനി ഒന്നുകൊണ്ടും വ്യസനിക്കെണ്ടാ- മാധവൻ എത്തിയ ക്ഷണം അടിയന്തരം ഞാൻ നടത്തും.

ഇ—എല്ലാം വലിയച്ചൻെറ ശുദ്ധ മനസ്സുപൊലെ സാധിക്കട്ടെ—എന്നമാത്രം പറഞ്ഞു.

ഇന്ദുലെഖക്ക അന്നും അതിൻെറ പിറെറന്നും കഠിനമായി പനിച്ചു- പിന്നെ പനി അല്പം ആശ്വാസമായി. ഒരു കര-തലതിരിച്ചൽ- മെൽ സൎവ്വാംഗം വെദന- ഒരം ഉപദ്രവങ്ങളാണ പിന്നെ ഉണ്ടായത. അതിന എന്തെല്ലാം ഔഷധങ്ങാം പ്രവൃത്തിച്ചിട്ടും അശെഷം ഭെദമില്ലാ. അങ്ങിനെ അല്പദിവസങ്ങാം കഴിഞ്ഞു- അപ്പൊഴക്ക ശപഥത്തിൻെറ അക്ഷരപ്രതിമകാം തെയ്യാറാക്കിക്കൊണ്ടു വന്നു. ഇന്ദുലെഖക്ക കാണിക്കെണമെന്ന വെച്ച പഞ്ചുമെനവൻ ഒരം അക്ഷരങ്ങളെ ഒരു അളുവിൽ ഇട്ട ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളികയിൽ കൊണ്ടുപൊയി തുറന്ന കാണിച്ചപ്പൊാം വളരെ വ്യസനത്തൊടും ക്ഷീണത്തൊടും കിടന്നിരുന്ന ഇന്ദുലെഖ ഒന്ന ചിറിച്ചുപൊയി.

പ—എൻെറ മകാംക്ക സന്തൊഷമായി എന്ന തൊന്നുന്നു. എനി ദീനത്തിന്ന ആശ്വാസം ഉണ്ടാവും.

ഇ—അതെ വലിയച്ഛാ- സന്തൊഷമായി- എന്റെ വലിയച്ഛന്റെ മനസ്സിന്ന എല്ലാം സന്തൊഷമായി വരുത്തട്ടെ.

എന്ന പറഞ്ഞിരിക്കുമ്പൊൾ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിഅമ്മ, കെശവൻനമ്പൂരി, ശങ്കരമെനൊൻ മുതലായി വീട്ടിലുള്ള എല്ലാവരും തീവണ്ടി സ്റ്റെഷന സമീപം വൎത്തമാനങ്ങൾ അറിവാൻ താമസിപ്പിച്ചിരുന്ന ആളുംകൂടി തെരക്കി കയറി വരുന്നത കണ്ടു.

ഇന്ദുലെഖ തന്റെ ആളെ കണ്ട ഉടനെ കട്ടിലിന്മെൽ ക്ഷണത്തിൽ എണീട്ടിരുന്നു. തലതിരിച്ചൽ കൊണ്ട കയ്യ പിടിക്കാതെ മുമ്പ എണീക്കാറില്ലാ.

ഇ—എന്താണ വല്ല കമ്പിയും ഉണ്ടൊ.

ലക്ഷ്മിക്കുട്ടി അമ്മ—കമ്പി ഉണ്ട. ഇതാ സന്തൊഷ വൎത്തമാനമാണെന്ന സ്റ്റെഷൻമാസ്റ്റ്ര പറഞ്ഞിരിക്കുന്നുവത്രെ—എന്ന പറഞ്ഞ കമ്പിവൎത്തമാന ലക്കൊട്ട ഇന്ദുലെഖ വശം കൊടുത്തു.

ഇന്ദുലെഖ തുറന്ന ഉറക്കെ മലയാളത്തിൽ വായിച്ചു താഴെ പറയും പ്രകാരം.

ബൊമ്പായി നം-

"മാധവനെ ഇവിടെവെച്ച ഇന്ന കണ്ടു. സുഖക്കെട ഒന്നു "മില്ലാ. ഞങ്ങൾ എല്ലാവരും നാളത്തെ വണ്ടിക്ക അങ്ങട്ട പുറ "പ്പെടുന്നു."

ഇത വായിച്ച കെട്ടപ്പൊൾ അവിടെ കൂടിയവരിൽ സന്തൊഷിക്കാത്ത ആൾ ആരുമില്ലാ. ഇന്ദുലെഖയുടെ സന്തൊഷത്തെ കുറിച്ച ഞാൻ എന്താണ പറയെണ്ടത. ഇന്ദുലെഖയുടെ തലതിരിച്ചൽ- കുര- മെൽ വെദന ഇതെല്ലാം എതിലെ പൊയൊ ഞാൻ അറിഞ്ഞില്ല.

പഞ്ചുമെനവൻ—(കെശവൻനമ്പൂരിയൊട) നൊക്കു- തിരുമനസ്സന്നെ ഞാൻ സത്യം ചെയ്യപൊയതിൽ വന്ന ആപത്തും അതിന ഇപ്പൊൾ പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്വാൻ പ്രതിമ ഉണ്ടാക്കി എത്തിയപ്പഴക്ക തന്നെ വന്ന സന്തൊഷവും.

കെ—അതിന എന്താ സംശയം- എല്ലാം ദൈവകൃപയും ബ്രാ ഹ്മണരുടെ അനുഗ്രഹവും തന്നെ.

ഇന്ദുലെഖ ചിറിച്ചു. സത്യത്തിൻെറ പ്രായശ്ചിത്തവും ക ന്നിവത്തമാനവും തമ്മിൽ ഒരു സംബന്ധവും ഓൎത്തിട്ട ഇന്ദു ലെഖ കണ്ടില്ലാ. വെറെ അവിടെ കൂടിയതിൽ പക്ഷെ ലക്ഷ്മി ക്കുട്ടി അമ്മ ഒഴികെ എല്ലാവരും പഞ്ചുമെനവൻെറ അഭിപ്രാ യം ശരി എന്ന തന്നെ വിചാരിച്ചു. എല്ലാവൎക്കും മനസ്സിന്ന സ ന്തൊഷമായി. അന്നതന്നെ പഞ്ചുമെനവൻ പ്രതിമകൾ ദാനം ചെയ്തു. അണ്ണാത്തിര വാദ്ധ്യാൎക്ക ഒരു എഴ എട്ടക്ഷരങ്ങൾ കിട്ടി. നാലഞ്ച നമ്മുടെ ശങ്കരശാസ്ത്രികൾക്കും കിട്ടി. ബ്രാഹ്മണസദ്യ യും മററും കഴിഞ്ഞ പഞ്ചുമെനവൻ ഇന്ദുലെഖയുടെ അട്ടക്കെ വന്നപ്പൊഴെക്ക ഇന്ദുലെഖയുടെ ശരീരസുഖക്കെട വളരെ ഭെ ദമായി കണ്ടു. കഞ്ഞി നല്ലവണ്ണം കുടിച്ചിരിക്കുന്നു. കുരയും തല തിരിച്ചലും ഇല്ലെന്ന തന്നെ പറയാം. ശരീരത്തിലെ വെദനയും വളരെ ഭെദം. ക്ഷീണത്തിന്നും വളരെ കുറവ. ഇതെല്ലാം കണ്ട വൃദ്ധൻ വളരെ സന്തൊഷിച്ചു. തൻെറ പ്രായശ്ചിത്തത്തിൻെറ ഫലമാണ ഇത എന്ന അസംബന്ധമായി തീൎച്ചയാക്കി. ഇന്ദു ലെഖയൊട ഓരൊ വിശെഷങ്ങളും പറഞ്ഞ ഇരുന്നു.

ഇരിപതാം അദ്ധ്യായം.

കഥയുടെ സമാപ്തി.

ഗൊവിന്ദപ്പണിക്കരും മാധവനും ഗൊവിന്ദൻകുട്ടി മെനവനുംകൂടി ബൊമ്പായിൽനിന്ന പുറപ്പെട്ട മദിരാശിയിൽ വന്നു. മാധവൻ ഗിൽഹാംസാயவിനെ പൊയി കണ്ടു- വിവരങ്ങൾ എല്ലാം ഗ്രഹിപ്പിച്ചു. അദ്ദെഹം വളരെ ചിറിച്ചു. ഉടനെ മാധവനെ സിവിൽ സൎവ്വീസ്സിൽ എടുത്തതായി ഗസററിൽ കാണുമെന്ന സായ്വ അവൎകൾ വാത്സല്യപൂൎവ്വം പറഞ്ഞതിനെ കെട്ട സന്തൊഷിച്ച അവിടെനിന്ന പൊന്നു. അച്ഛനൊടും ഗൊവിന്ദൻകുട്ടിയൊടുംകൂടെ മലബാറിലെക്ക പുറപ്പെട്ടു, പിറെറ ദിവസം വീട്ടിൽ എത്തി ചെന്നു. മാധവൻ എത്തി എന്ന കെട്ടപ്പൊൾ ഇന്ദുലെഖക്കുണ്ടായ സന്തൊഷത്തെ കുറിച്ച പറയെണ്ടതില്ലെല്ലൊ.

മാധവൻ വന്ന ഉടനെ തന്റെ അമ്മയെ പൊയി കണ്ടു വൎത്തമാനങ്ങൾ എല്ലാം അറിഞ്ഞു. ശപഥപ്രായശ്ചിത്തത്തിന്റെ വൎത്തമാനവുംകൂടി കെട്ടു. ഉടനെ അമ്മാമനെയും പൊയി കണ്ടതിന്റെ ശെഷം മാധവൻ ഇന്ദുലെഖയുടെ മാളികയുടെ ചുവട്ടിൽ വന്നുനിന്നു. അപ്പൊൾ ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിഅമ്മ മുകളിൽനിന്ന കൊണി എറങ്ങുന്നു. മാധവനെ കണ്ട ഒരു മന്ദഹാസം ചെയ്തു വീണ്ടും മാളികമെലെക്കതന്നെ തിരിയെ പൊയി. മാധവൻ വരുന്നു എന്ന ഇന്ദുലെഖയെ അറിയിച്ചു. മടങ്ങിവന്ന മാധവനെ വിളിച്ചു. മാധവൻ കൊണി കയറി പൊറത്തളത്തിൽ നിന്നു. ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിഅമ്മ ചിറിച്ചുംകൊണ്ട താഴത്തെക്കും പൊന്നു.

ഇന്ദുലെഖ—(അകത്തനിന്ന) ഇങ്ങട്ട കടന്നുവരാം- എനിക്ക എണീട്ട അങ്ങൊട്ട വരാൻ വയ്യ.

മാധവൻ പതുക്കെ അകത്ത കടന്നു ഇന്ദുലെഖയെ നൊക്കിയപ്പൊൾ അതി പരവശയായി കണ്ടു കണ്ണിൽ നിന്നു വെള്ളം താനെ ഒഴുകി. ഇന്ദുലെഖയുടെ കട്ടിലിന്മെൽ ചെന്നു ഇരുന്നു രണ്ടുപെരും അന്യൊന്യം കണ്ണുനീർ കൊണ്ടുതന്നെ കുശലപ്രശ്നം കഴിച്ചു. ഒടുവിൽ—

മാധവൻ—കഷ്ടം! ദെഹം ഇത്ര പരവശമായി പൊയെല്ലൊ. വിവരങ്ങൾ എല്ലാം ഞാൻ അറിഞ്ഞു. നമ്മളുടെ ദുഷ്കാലം കഴിഞ്ഞു എന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു.

ഇന്ദുലെഖ—കഴിഞ്ഞു എന്നുതന്നെ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. വലിയച്ഛനെ കണ്ടുവൊ?

മാ—കണ്ടു- സന്തൊഷമായിട്ടു എല്ലാം സംസാരിച്ചു. അദ്ദെഹം ഇയ്യിടെ നമുക്ക വെണ്ടി ചെയ്തത എല്ലാം ഞാൻ അറിഞ്ഞത കൊണ്ടും എന്റെ അച്ഛൻ ആവശ്യപ്പെട്ട പ്രകാരവും ഞാൻ അദ്ദെഹത്തിന്റെ കാലിൽ സാഷ്ടാംഗമായി നമസ്കരിച്ചു. അദ്ദെഹത്തിന്നു വളരെ സന്തൊഷമായി.

ഇ—മാധവൻ ചെയ്ത കാൎയ്യങ്ങളിൽ എനിക്ക വളരെ ബൊദ്ധ്യമായത ഇപ്പൊൾ ചെയ്തു എന്നു പറഞ്ഞ കാൎയ്യമാണ. വലിയച്ഛൻ പരമ ശുദ്ധാത്മാവാണ. അദ്ദെഹത്തിന്റെ കാലിൽ നമസ്കരിച്ചത വളരെ നന്നായി. നമ്മൾ രണ്ടുപെൎക്കും നിഷ്കന്മഷഹൃദയമാകയാൽ നല്ലതതന്നെ ഒടുവിൽ വന്നു കൂടുകയുള്ളു.

ഇങ്ങിനെ രണ്ടുപെരുംകൂടി ഓരൊ സല്ലാപങ്ങളെക്കൊണ്ടു അന്നു പകൽ മുഴുവനും കഴിച്ചു. വൈകുന്നെരം പഞ്ചുമെനൊൻ മുകളിൽവന്നു ഇന്ദുലെഖയുടെ ശരീരസുഖ വൎത്തമാനങ്ങളെല്ലാം ചൊദിച്ചതിൽ വളരെ സുഖമുണ്ടെന്നറിഞ്ഞു സന്തൊഷിച്ചു. മാധവൻ വീട്ടിൽ എത്തിയതിന്റെ ഏഴാം ദിവസം ഇന്ദുലെഖ മാധവനെ സ്വയംവരം ചെയ്തു. യഥാൎത്ഥത്തിൽ സ്വയംവരമാകയാൽ ആ വാക്കതന്നെ ഇവിടെ ഉപയൊഗിക്കുന്നതിൽ

ഞാൻ ശങ്കിക്കുന്നില്ല. സ്വയംവരദിവസം പഞ്ചുമെനൊൻ അതി ഘൊഷമായി ബ്രാഹ്മണസദ്യയും മററും കഴിച്ചു. ആ ദിവസം തന്നെ ഗൊവിന്ദസെൻ ബങ്കാളത്തനിന്ന അയച്ച ഒരു ബങ്കി കിട്ടി. മുമ്പ സമ്മാനം കൊടുത്ത സാധനങ്ങളെക്കാൾ അധികം കൌതുകമുള്ളതും വില ഏറിയതും ആയ പലെ സാമാനങ്ങളും അതിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. അതുകളെ എല്ലാം കണ്ട ഇന്ദുലെഖക്കും മററും വളരെ സന്തൊഷമായി. ഇന്ദുലെഖയുടെ പാണിഗ്രഹണം കഴിഞ്ഞ കഷ്ടിച്ച ഒരു മാസം ആവുമ്പൊഴെക്ക മാധവനെ സിവിൽ സർവ്വീസ്സിൽ എടുത്തതായി കല്പന കിട്ടി. ഇന്ദുലെഖയും മാധവനും മാധവന്റെ അച്ഛനമ്മമാരൊടുംകൂടി മദിരാശിക്ക പൊയി സുഖമായി ഇരുന്നു. ഈ കഥ ഇവിടെ അവസാനിക്കുന്നു.

നമ്മുടെ ഈ കഥയിൽ പറയപ്പെട്ട എല്ലാവരും ഇപ്പൊൾ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നുണ്ട. മാധവൻ ഇപ്പൊൾ സിവിൽ സർവ്വീസ്സിൽ ഒരു വലിയ ഉദ്യൊഗത്തിൽ ഇരിക്കുന്നു. മാധവനും ഇന്ദുലെഖക്കും ചന്ദ്രസൂൎയ്യന്മാരെപ്പൊലെ രണ്ട കിടാങ്ങൾ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട. ഒരു പെൺകുട്ടിയും ഒരു ആൺകുട്ടിയും ആണ ഉണ്ടായിട്ടുള്ളത. തന്റെ ഉദ്യൊഗമൂലമായുള്ള പ്രവൃത്തികളെ വിശെഷിച്ച പ്രാപ്തിയൊടും സത്യത്തൊടുംകൂടി നടത്തി വളരെ കീൎത്തിയൊടുകൂടി മാധവനും, തന്റെ കിടാങ്ങളെ ലാളിച്ചും രക്ഷിച്ചും തന്റെ ഭൎത്താവിന്ന വെണ്ടുന്ന സൎവ്വ സുഖങ്ങളെയും കൊടുത്തുംകൊണ്ട അതി മനൊഹരിയായിരിക്കുന്ന ഇന്ദുലെഖയും സുഖമായി അത്യൌന്നത്യ പദവിയിൽ ഇരിക്കുന്നു. ഈ ദമ്പതിമാരുടെ കഥ വായിക്കുന്ന വായനക്കാൎക്കും നമുക്കും ജഗദീശ്വരൻ സൎവ്വമംഗളത്തെ ചെയ്യട്ടെ.

ഞാൻ ഈ കഥ എഴുതുവാനുള്ള കാരണം ഈ പുസ്തകത്തിന്റെ പീഠികയിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട. ഈ കഥയിൽ നിന്ന എന്റെ നാട്ടുകാര മുഖ്യമായി മനസ്സിലാക്കെണ്ടത പുരുഷന്മാരെ

വിദ്യ അഭ്യസിപ്പിക്കുന്നത പൊലെ സ്ത്രീകളെയും വിദ്യ അഭ്യസിപ്പിച്ചാൽ ഉണ്ടാവുന്ന ഗുണത്തെപ്പററി മാത്രമാണ. ഇന്ദുലെഖ ഒരു ചെറിയ പെൺകിടാവായിരുന്നുവെങ്കിലും, തന്റെ അച്ഛൻ, തന്നെ പ്രിയപ്പെട്ട വളൎത്തിയ ശക്തനായ തന്റെ അമ്മാമൻ, ഇവര അകാലത്തിങ്കൽ മരിച്ചതിനാൽ കെവലം നിസ്സഹായ സ്ഥിതിയിലായിരുന്നു എങ്കിലും, തന്റെ രക്ഷിതാവായ വലിയച്ഛൻ വലിയ കൊപിയും താൻ ഉദ്ദെശിച്ച സ്വയംവര കാൎയ്യത്തിന്ന പ്രതികൂലിയും ആയിരുന്നുവെങ്കിലും, ഇന്ദുലെഖയുടെ പഠിപ്പും അറിവും നിമിത്തം അവൾക്ക ഉണ്ടായ ധൈൎയ്യത്തിനാലും സ്ഥിരതയാലും താൻ വിചാരിച്ച കാൎയ്യം നിഷ്പ്രയാസെന അവൾക്ക സാധിച്ചു. പഞ്ചുമെനവൻ സ്നെഹം നിമിത്തം തന്നെയാണ ഒടുവിൽ എല്ലാം ഇന്ദുലെഖയുടെ ഹിതംപൊലെ അനുസരിച്ചത എന്ന തന്നെ വിചാരിക്കുന്നതായാലും അദ്ദെഹം ഒരു ക്രൂരബുദ്ധിയും പിടിത്തക്കാരനുമായിരുന്നുവെങ്കിൽതന്നെ ഇന്ദുലെഖ താൻ ആഗ്രഹിച്ചതും നിശ്ചയിച്ചതും ആയ പുരുഷനെ അല്ലാതെ പഞ്ചുമെനവന്റെ ഇഷ്ടപ്രകാരം അദ്ദെഹം പറയുന്നാളുടെ ഭാൎയ്യയായി ഇരിക്കയില്ലായിരുന്നു എന്ന എന്റെ വായനക്കാര നിശ്ചയമായി അഭിപ്രായപ്പെടുമെന്നുള്ളതിന എനിക്ക സംശയമില്ലാ.

പിന്നെ സ്ത്രീകൾ ഒന്ന ആലൊചിക്കെണ്ടത തങ്ങൾ പഠിപ്പും അറിവും ഇല്ലാത്തവരായാൽ അവരെ കുറിച്ച പുരുഷന്മാര എത്ര നിസ്സാരമായി വിചാരിക്കുകയും പ്രവൃത്തിക്കുകയും ചെയ്യുമെന്നാണ. കല്യാണിക്കുട്ടിയെ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെക്ക പഞ്ചുമെനവൻ കൊടുത്തത വീട്ടിൽ ഉള്ള ഒരു പൂച്ചക്കുട്ടിയെയൊ മററൊ പിടിച്ച കൊടുത്തത പൊലെയാണ. എന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട നാട്ടുകാരായ സ്ത്രീകളെ! നിങ്ങൾക്ക ഇതിൽ ലജ്ജ തൊന്നുന്നില്ലെ. നിങ്ങളിൽ ചിലർ സംസ്കൃതം പഠിച്ചവരും ചിലർ സംഗീതാഭ്യാസം ചെയ്യുവരും ചിലർ സംഗീത സാഹിത്യങ്ങൾ രണ്ടും പഠിച്ച

വരും ഉണ്ടായിരിക്കാം- ൟ പഠിപ്പുകൾ ഉണ്ടായാൽ പൊരാ- സംസ്കൃതത്തിൽ നാടകാലങ്കാരവില്പത്തിയൊളം എത്തിയവൎക്ക ശൃംഗാരരസം ഒന്നുമാത്രം അറിവാൻ കഴിയും-അത മുഖ്യമായി വെണ്ടത തന്നെ. എന്നാൽ അതുകൊണ്ട പൊരാ- നിങ്ങളുടെ മനസ്സിന്ന നല്ല വെളിച്ചം വരെണമെങ്കിൽ നിങ്ങൾ ഇംക്ലീഷതന്നെ പഠിക്കണം. ആ ഭാഷ പഠിച്ചാലെ ഇപ്പൊൾ അറിയെണ്ടതായ പലെ കാൎയ്യങ്ങളും അറിവാൻ സംഗതി വരികയുള്ളു. അങ്ങിനെയുള്ള അറിവുണ്ടായാലെ നിങ്ങൾ പുരുഷന്മാൎക്ക സമസൃഷ്ടികളാണെന്നും പുരുഷന്മാരെ പൊലെ നിങ്ങൾക്കും സ്വതന്ത്രത ഉണ്ടെന്നും സ്ത്രീജന്മം ആയതകൊണ്ട കെവലം പുരുഷന്റെ അടിമയായി നിങ്ങൾ ഇരിപ്പാൻ ആവശ്യമില്ലെന്നും അറിവാൻകഴികയുള്ളു.

ഇംക്ലീഷ പഠിപ്പാൻ എട വരാത്തവൎക്ക ഇംക്ലീഷ പഠിച്ച പുരുഷന്മാര കഴിയുന്നെടത്തൊളം അറിവ ഉണ്ടാക്കി കൊടുക്കെണ്ടതാണ. മലയാള ഭാഷയിൽ പലവിധമായ പുസ്തകങ്ങൾ ഇംക്ലീഷപഠിപ്പിൽനിന്ന കിട്ടുന്ന തത്വങ്ങളെ വെളിപ്പെടുത്തി എഴുതുവാൻ യൊഗ്യന്മാരായ പലെ മലയാളികളും ഉണ്ട. അവർ ഇത ചെയ്യാത്തതിനെ കുറിച്ച ഞാൻ വ്യസനിക്കുന്നു.

ഇംക്ലീഷ പഠിച്ചാലെ അറിവുണ്ടാകയുള്ളു- ഇല്ലെങ്കിൽ അറിവുണ്ടാകയില്ലെന്ന ഞാൻ പറയുന്നില്ല. എന്നാൽ എന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ ൟ കാലത്ത ഇംക്ലീഷവിദ്യ പഠിക്കുന്നതിനാൽ ഉണ്ടാവുന്ന യൊഗ്യത വെറെ യാതൊന്നു പഠിച്ചാലും ഉണ്ടാവുന്നതല്ലെന്ന തന്നെയാണ.

ഇംക്ലീഷ പഠിച്ച ഇംക്ലീഷ സമ്പ്രദായമാവുന്നത കൊണ്ട നമ്മുടെ നാട്ടുകാരായ സ്ത്രീകൾക്ക അത്യാപത്ത വരുന്നു എന്ന കാണിപ്പാൻ ഇയ്യിടെ വടക്കെ ഇൻഡ്യയിൽ ഒരാൾ ഒരു പുസ്തകം എഴുതീട്ടുണ്ട- ഇംക്ലീഷ സ്ത്രീകളെപ്പൊലെ നമ്മുടെ സ്ത്രീകൾക്ക അറിവും മിടുക്കും സാമൎത്ഥ്യവും ഉണ്ടായാൽ അതകൊണ്ട വരുന്ന ആപത്തുകളെ എല്ലാം ബഹു സന്തൊഷത്തൊടുകൂടി സ

ഹിപ്പാൻ ഞാൻ ഒരുങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ആര എന്തതന്നെ പറയട്ടെ, ഇംക്ലിഷ പഠിക്കുന്നതകൊണ്ട എല്ലാ സ്ത്രീകളും പരിശുദ്ധമാരായി വ്യഭിചാരം മുതലായ യാതൊരു ദുഷ്പ്രവൃത്തിക്കും മനസ്സ വരാതെ അരുന്ധതികളായി വരുമെന്ന ഞാൻ പറയുന്നില്ല. വ്യഭിചാരം മുതലായ ദുഷ്പ്രവൃത്തികൾ ലൊകത്തിൽ എവിടെയാണ ഇല്ലാത്തത- പുരുഷന്മാർ ഇംക്ലീഷ പഠിച്ചവര എത്ര വികൃതികളായി കാണുന്നുണ്ട. അതപൊലെ സ്ത്രീകളിലും വികൃതികൾ ഉണ്ടായിരിക്കും. പുരുഷന്മാർ ഇംക്ലീഷ പഠിപ്പുള്ളവർ ചിലർ വികൃതികളായി തീരുന്നതിനാൽ പുരുഷന്മാരെ ഇംക്ലീഷ പഠിപ്പിക്കുന്നത അബദ്ധമാണെന്ന പറയുന്നുണ്ടൊ.

അതുകൊണ്ട എന്റെ ഒരു മുഖ്യമായ അപെക്ഷ എന്റെ നാട്ടുകാരൊട ഉള്ളത കഴിയുന്ന പക്ഷം പെൺകുട്ടികളെ ആൺകുട്ടികളെ പൊലെ തന്നെ എല്ലാപ്പൊഴും ഇംക്ലീഷ പഠിപ്പിക്കെണ്ടതാണെന്നാകുന്നു.

50 [illegible]
91 [illegible]
96 [illegible]
110 [illegible]
126 [illegible]
127 [illegible] 129 152 160?
134 [illegible]
135 [illegible]
152 [illegible] thick?
174 [illegible] 177 [illegible]
178 [illegible]
199 [illegible]
204 [illegible]
244 [illegible]
269 [illegible]
354 [illegible]
351 [illegible]

1922 G 9992

5,[illegible]

5,60

...lekha

...ലെഖാ.

...വൽ മാതിരിയിൽ

...പ്പെട്ടിട്ടുള്ള

... കഥ

...അച്ചടിപ്പ്

...ത്താവിനാൽ

... പരിശൊധിക്കപ്പെട്ട

...ിക്കപ്പെട്ടത.

...പ്ലിക്കെഷനൽ ആൻഡ

...ിപ്പൊവിലെക്കവെണ്ടി.

...ഴിക്കൊട

...അച്ചുകൂടത്തിൽ

...ച്ചടിച്ചത.

...890.

...hts Reserved.